

ལ་རྒྱལ་དབང་རྒྱ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དག་ཚོ་གས།

༡༡། ལ་རྒྱལ་དབང་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ། ། ཁ་པའི་སྟོང་ཆ།

ལ་རྒྱལ་དབང་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ། །༡༡།

མཚན་པ་མོ། ལ་རྒྱལ་དབང་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོ།

ལྷོ་རུ་ཅར་ནས་རྒྱལ་ཡུ་ཆེང་པན་པའི་ལཱ་ཁ་ལ་འགྲུག་པ།

༡༡། །འཇིགས་བྱེད་གི་བསྐྱེད་རིམ་དང་། ལྷ་རོ་ཆོས་བྱུག་གི་
དམིགས་རིམ། བདེ་མཆོག་གི་བསྐྱེད་ཇོགས་དང་སྐྱབ་
ཐབས། སྦྱོན་སྒྲེག །ཡི་དམ་སྐྱབ་སྒྲོར་དང་། རྗེས་
གནང་གི་རིམ་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོའི་སྐྱབ་ཐབས་སོགས་
བཞུགས་
སོ། །

མོད་ཁ་པའི་སྟོད་ཆ།
སྦྱིའི་དེབ་སྒྲེང་བཙུ་གསུམ་པ།

མཛད་པ་པོ། ལྷ་ལྷ་དབང་དགེ་འདུན་གྱ་མཆོ།

སྐྱ་བཙུང་རྣམ་གྱལ་གྲ་ཚང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང།

ཡ་རྒྱལ་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་འེ་གསུང་འབྲུམ།
ཐོད་ཁ་བའི་སྟོད་ཆ།

བྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་སྐྱབས་ཅན་རྒྱལ་གྲ་ཚང་ནས་
བར་ཐེངས་དང་ཐོར་དེབ་གངས་ ༣༠༠ དབང།

© Namgyal Tantric College, 2014
All rights reserved
Compiled, edited and published
by Namgyal Monastery
www.namgyalmonastery.org

འབྲེལ་ཡུལ་ཞལ་བྱང་།

NAMGYAL MONASTERY
P.O. Mcleod Ganj-176219
Dharamsala Distt Kangra (H.P.) INDIA
Off:91+92184-14777/ 92184-15777/221492
E-mail: namgyalmonastery@gmail.com

ཐོག་མའི་སྒྲེང་གཞི།

རབ་དཀར་གངས་རིའི་སྒྲེང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་། འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་
སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ཆགས་པའི་མཐོ་སྒྲོང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར། འབགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་པ་སྤྱེལ་ཀླན་བྱང་སེམས་དང་། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་རྣམ་སྤྲུལ་
མ་བུ་སྤྱན་གཉིས་འདུས་པ་ལས་འབགས་པའི་གཟུངས་སྤྲུལ་ཡིག་དྲུག་གི་གངས་ལྗན་
མིའུ་གཏུང་དྲུག་ལས་མཆེད་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མི་རྒྱུད་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་།
སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱོད་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་
ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་རིམ་པར་བཏང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུས་རབས་
བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་ན་སྟན་པའི་གྲགས་པས་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་སྒོར་བཅཅན་སྐམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཆོག་གང་གི་མཁའ་བཙུན་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་
གཅིག་གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྲོན་ཀྱན་ལ་བྱུང་བར་བྱས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་
དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་རྗེ་བཞིན་སྟོན་པར་བྱས་
པ། ཆོས་རྒྱུ་མཆོར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྒོལ་གཏོད་མཛད་
ལ། སྤྱི་རྒྱུའི་པན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་ཆོས་བོད་དུ་བསྐྱུར་འགོ་བཙུགས་པ་དང་། དུས་རབས་
བཅུད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོར་ལྟེན་བཅཅན་གྱིས་སད་མི་བདུན་གྱིས་ཐོག་བྱངས་རབ་བྱུང་
གི་ལྗེ་དང་། དགོན་སྡེའི་ཐོག་མ་བསམ་ཡས་མི་འགྲུར་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་
གསར་བཞེངས་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྱི་བསྐྱུར་ལོ་པཎ་གླིང་གི་སྒྲོན་གྱི་ཐོག་མར་བཙུགས་ནས་
སྒོ་རིག་བཟུང་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་དུ་མ་གསོ་སྐྱོང་གནང་སྟེ། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་དོན་

རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་གི་སྤྱིར་བཏུན་སྒྲ་ཆོག་པ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་
སུ་ནང་འདྲེན་དར་སྤེལ་མཛད་ཅིང་། ཤེས་རིག་མཛོད་བརྒྱའི་སློབ་པར་ཡངས་པོར་བྱེ་བ་
སྟེ། རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱ་
བརྟེས་ཤིང་། རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སློལ་བཟང་བཏོད། རྒྱལ་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་ཕུ་བཅན་དང་།
རྒྱལ་རབས་ཁེ་གཅིག་པ་མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་ཆོས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་
མཛད་པ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་པའི་ནང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཐོས་
བསམ་སློམ་གསུམ་དང་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ལ་མངའ་དབང་བརྟེས་པའི་མཁས་གྲུབ་
གཉིས་ལྟན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོག་པ་ལྷ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་
བཀའ་བསྟན་སོགས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་ཁྱེས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། གསར་ཅོམ་
མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཅག་ལྷ་བྱས་ཆེ་གང་ངལ་བ་བསྟན་ནས་བབྲངས་
ཀྱང་བབྲང་བར་དཀའ་བས། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་གསུང་རབ་སྐྱེགས་བམ་ཐམས་ཅད་
གཞི་གཅིག་ཏུ་བཅེགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྟན་པོའི་དཔངས་ལའང་སྐྱེངས་པ་སྟེར་བྱས་སོ་ཞེས་
སྤྲིས་ཀྱང་ཁྱད་མི་ཆེ་བར་སེམས།

དེ་ལྟར་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོན་བྱོན་འཕགས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་
རྣམས་ཀྱི་བཏུ་སྟག་རིག་པའི་གཞུང་བཟང་སྤྱི་དང་། ཡང་སློས་ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་རིམ་
བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་སོགས་ཅ་ཆའི་རིག་གཞུང་ལྗོངས་པའི་ནད་བརྒྱ་འཛོམས་པའི་སྟན་
མཆོག་བདུད་ཅི་ལྷ་བྱ་དེ་དག་གི་རོ་བཏུན་རྣམས་རང་ཅག་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་སུ་
ཤོག་བྱ་སྐྱུ་ཆོས་བཞིན་དུ་སེམས་པ་ནས་བཟུང་། སྐྱེ་བོ་པལ་བ་དག་གི་མྱང་དོར་འབྱེད་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་སོན་ཏེ་སློབ་གསུམ་དགེ་བཏུའི་ལས་ལ་བཅོན་
པ་དང་། དུམས་དང་སྤྱིང་ཇེས་རྒྱད་དུ་ཞིང་། ཡ་རབས་དང་གཞིས་བཟང་གི་མཛེས་སྟུག་

རང་ཆས་སུ་ལྷན་པའི་མི་རིགས་ཁྱད་འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུར།
དང་གི་དུས་སུ་འང་འཛམ་གླིང་ཤར་བྱལ་ལ་གནས་པའི་ཆབ་དཔལ་རིག་གསུམ་སྤྱི་དང་།
ཡང་སྒོས་ཆན་རིག་ཅེར་སོན་གྱི་ཡུལ་གྱུ་དག་གི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་འདི་
དང་མི་རིགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སློ་ཁ་སྤྲོགས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་ཞིག་
ཏུ་འཛིན་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བའི་ཉེར་ལེན་
ལས། གྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་དམར་པོའི་
ལྷ་བར་ངོ་ལོག་མཁའ་ལ་པར་སྒོལ་དང་རྒྱུད་རིག་གཏོང་བའི་སྤྱི་མཆོང་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
བས། བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གིས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་ཡོད་ཆད་
རྩིང་བཞིའི་གྲས་སུ་བཅིས་ཏེ་གཏོར་བཅོམ་ཆབས་ཆེན་བྱས་པའི་བོད་ཆགས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་
སྤོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བདུན་གྱིས་བཀའ་སྤྱོད་ཡོན་དུ་སྤུལ་ཡང་སྤྱི་ཐབས་བྲལ་བའི་བོད་གངས་
ཅན་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་ཀོར་དང་། ཡངས་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྤྱི་ཀོར་ཏེ། གསུང་རབ་པར་
ཤིང་དང་བཅས་པ་པལ་མོ་ཆེ་མེ་ལྷ་དང་ཆུ་ལྷའི་ཞལ་དུ་སྤུལ་ཟེན་པ་དག་ནི་བསྐྱར་གསོ་བྱ་
རྒྱའི་བྱས་མཐུ་རང་ཅག་སུ་ལའང་མེད་ལ། དུས་ངན་དེ་ལྷ་བུའི་ཁྲིད་ནས་སྤྱི་དབང་སྤྱབས་
ལེགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ས་སྤྱིང་དུ་སྤྱག་ལུས་བཀའ་བསྟན་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ལྔ་རྒྱལ་
མཆོག་སྤྱི་ཐོང་རིམ་བྱོན་གྱི་གཞུང་བཟང་པལ་མོ་ཆེ་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་རིགས་ཤིག་སྤྱི་ཏུ་གྱུར་
སྤྱབས་དང་སྤྱབས་ལུལ་བཞག་རིག་གནས་དངོས་རྩིས་ཀྱི་ལས་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བདག་
སྤྱང་བྱེད་དགོས་སྤྱོད། རིག་གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་མ་ཐུབ་
པར་བརྟེན་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་རྗེ་བཞིན་མ་གྲུབ་པའི་ཁར། དེ་བས་ཉེན་ཆབས་ཆེ་
བ་ཞིག་ནི་འབྱུང་བཞི་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པས་ས་སྤྱིང་དུ་ཅ་བརྒྱག་མི་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་མེད་
གཤེས། འདི་ཀྱན་བདག་ཅེས་སྤྱང་སྤྱོད་གནད་ལ་འཁལ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ནི། གོ་ལ་འདིའི་

ཐོག་གི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བསྐྱོའི་རྗེས་འཇུག་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་འཕགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་བྱུར་པ་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་དང་། ཡང་སྒྲོས་
ཡུལ་མཆོག་སྐྱེས་པའི་ཕྱོན་གྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཞོ་ཤམ་ལེགས་པར་འཆོ་ཞིང་། སྤྱན་འབྲས་
ལྟར་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་བཅར་རྣམ་ཀླུ་ལྷ་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་གི་མཆོན་གནས་
རྗེས་འབྲེལ་གྱི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེས་པའི་ཕྱོན་གྱི་གསུང་རབ་སྒྲེགས་བཅ་རྣམས་ལ་བདག་
ཅེས་སྤྱང་སྒྲོབ་གནང་བྱུང་པ་ཅམ་མིན་པར་དེ་བས་གཤམ་གནང་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། གསུང་བཟང་
རྣམས་ལ་འཆད་ཅིང་ཅིང་གསུམ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་
བ་སྤྱར་གསོ་དང་། མི་ཉམས་རྒྱན་འཛིན། ཡང་སྒྲོས་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་དང་། མཐོང་
བརྒྱད་ཕྱག་ལེན་གྱི་མན་ངག་དང་བཅས་པའི་རྒྱན་བཟང་ཆད་མེད་རྒྱན་འཛིན་བྱ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་
ཐད་རང་ཅག་རྣམས་ལ་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འགན་འབྲི་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་སྟེ།

ལྷག་པར་གངས་ལྷོངས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་པོ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་པ་
ཆེན་པོ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་འདི་ཕྱིའི་སྐབས་མཆོག་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་
མངའ་བདག་ཡོངས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྣམ་
གསུམ་གྱིས་མཆོན་མཛད་འཕྲིན་ཡངས་པའི་འཛམ་གླིང་ཐ་སྐྱུ་ཀུན་དུ་བྱུང་བཞིན་
པའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་སྐབས་འདིར། མཛད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་མཛད་པའི་ཞབས་འདེགས་ཀྱི་ཆ་ཤམ་སུ་འགྱུར་རེ་དང་། དེ་ཡང་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་
མགོན་ཡསྐབས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བསྐྱོའི་དུས་མཛད་རྒྱུད་
བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང་། ལྷག་པར་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་དང་། མ་ཁི་བཀའ་འབུམ་
སོགས་སྟོན་ཕྱོན་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་དམ་པ་ཆོས་ལུང་གིས་ཡང་ཡང་བསྐྱེད་པ་ལྟར།
འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས་ཀྱང་།

མགོན་ཁྱིད་གང་འདུལ་སྤུལ་པའི་རྣོས་གང་ཏེ། །

འཕགས་ཡུལ་སོ་བྲལ་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ། །

པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་སོགས། །

སྐུ་འཕྲེང་གསེར་རིའི་ཕྱེང་བ་ཆར་དུ་དངར། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས་རྣམ་ཐར་
ནི། རྒྱལ་ཀྱན་སྟོང་རྗེའི་རང་གཟུགས་འཕགས་མཆོག་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་གིས་དག་
དང་མ་དག་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་དང་སྤྱུ་མེད་པ་ན་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤུལ་
པའི་རོལ་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྟོན་ས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཛད་པ་
ལས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་སྐུའི་སྤུལ་
པ་གྲགས་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་ནས་རྒྱལ་པོ་དགེ་བ་དཔལ་བར་འཕགས་
ཡུལ་སོ་བྲལ་དང་། བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གྲགས་ཆེ་བ་གཉའ་
ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་བར་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ་དང་། གཞན་ཡང་
འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་པའི་འབྲུང་གནས་ནས་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་རིན་ཆེན་མཁྱེན་རབ་ཆོས་རྗེའི་
བར་བསམ་བཞིན་སྐུ་སྐྱེ་བཞེས་པའི་འཕགས་པོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་སྐུ་ཕྱེང་བཅོ་ལྔ། ཡང་སྟོས་
ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་དང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་སྐུ་ཕྱེང་བཅུ་
བཞི་པ་ཆེན་པོ་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་བར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་
རྣམས་ནི། ལུས་ཅན་འགོ་བ་སྐྱེ་དང་། ཡང་སྟོས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས། ཐུབ་བསྟན་
སྐྱེ་དང་བྱེ་བྲག་ལྷག་དོན་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤིང་བཅས་ལ་
གཟིགས་པ་དུས་ལས་གཡོ་བ་མེད་པའི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་ཡོངས་སུ་
བསྐྱུངས་པའི་ཚུལ་བསམ་བཞིན་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཁག་རྒྱ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

དེ་ལྟར་ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ལོང་རིམ་ཁྱོད་ནམས་ནི། བདག་ཅག་གངས་ཅན་པ་ནམས་ཀྱི་
ལྷ་སྐལ་འཕགས་པ་སྐྱེན་རས་གཟིགས་ཉིད་མིའི་ནམ་ལོལ་ཏུ་ཐེབས་པར་སོང་སྟེ་བ་ནས་ཆེ་
རབས་སྟེང་བར་གདུལ་བྱ་བདག་ཅག་ཐོད་འབངས་ནམས་བསྐྱངས་པའི་ཆད་མེད་ཀྱི་བཀའ་
འིན་རྗེས་བྱ་དང་། ལས་སྒོན་གྱི་འབྲེལ་བ་སྤྲ་བརྟན། སྒོས་སུ་གཤམ་ཆའི་ལས་འཆར་ཆ་
ལག་ཡོངས་སུ་ཆང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ད་བར་སུས་ཀྱང་བརྩམས་གནང་མེད་པར་མངོན་པས།
ཡུལ་བ་དགུས་པའི་མཆོད་སྦྱིན་དང་གཅིག་རང་རེ་བསོད་ནམས་གསོག་པ་དང་གཉིས།
སྒྲར་བཅས་འགྲོ་བའི་འདེན་མཆོག་ཡམོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱེ་ཆེ་
ཡལ་བས་པད་རྩོད་རྗེ་ཆོས་བདུན་གྱི་རོ་པོར་བརྟན་པའི་ལམ་རིམ་སོགས་སུ་དམིགས་ནས་
འདི་ག་སྐྱེ་བཅར་ནམ་ལྱུང་གྲུ་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྟོང་ནས་ཀྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོའི་ཆ་
བ་ ༡ ཆོས་ ༡ ཉིན་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེས་ལོང་རིམ་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ཁྱོགས་སྟོག་ཁྱེད་ཀྱི་
ལས་འཆར་གསར་སྟོག་གིས་ལས་གཞི་དབུ་འཛུགས་ཁྱེས།

དེ་ཡང་གངས་ལྷོངས་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་
པ། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་སྐུ་བྱེད་བཅུ་བཞི་བ་ཆེན་པོ་རྩེ་
བཅུན་འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་སྲིད་གསུམ་དབང་
བསྐྱར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྟེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་པོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༧༩༡ དང་། སྤྱི་ལོ་
༡༩༡༥ ལོར་དགྲུང་གངས་བརྒྱད་ཅུ་བཞིས་པར་བརྟེན། བན་བདེའི་མཛད་བཟང་རྣམས་ལ་
མངོན་པར་གཟེངས་སུ་བསྟོན་ཅིང་། ཡར་བཏུང་བའི་བཀའ་བློན་རྩེ་བཅུ་ལྷན་པའི་འགངས་ཆེན་
ཀྱི་དུས་ཆེགས་བྱེད་འཕགས་ཅན་ཡིན་སྟབས། གཞིས་བྲེས་པོད་འབངས་ཡོངས་ཙམ་མ་
ཟད། འཇམ་སྒྲིང་རྒྱལ་ཁབ་པལ་ཆེར་དུ་གཏོགས་པའི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་མའི་
རྣམ་པར་རོལ་པ་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འབངས་དང་། ཞི་
བདེར་མོས་པའི་འཇམ་སྒྲིང་སྐྱེ་པོ་ཀུན་གྱིས་གུས་བསུའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་ལྷན་དང་ཆབས་

ཅིག་འཛམ་གླིང་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐུ་བས་དང་དབྱང་གཉེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་དུ་
སྐྱེ་ཆེ་ཡཞབས་བད་མགོན་པོ་ཆེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རོ་ཐོར་འཆོ་གཞེས་གསལ་
ཞིང་བཞུགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་དགའ་སྟོན་ལོ་འཁོར་འབྱུང་མོར་སྤྱང་བཅི་ཁྱེ་བའི་དུས་བཟང་
དང་། ལྷ་ར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ཡལོང་ས་ཡ་སྐུ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས།
གངས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་འབྲལ་ཕྱགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དང་། འཛམ་གླིང་
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་པན་བདེའི་གཞི་སྒོ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆའི་སྲོག་མཐུད་པའི་མཛད་བཟང་
བསྐྱུངས་དང་སྐྱོང་བཞེད་ཀྱི་ཕྱགས་སྟོབས་ལྷག་པར་བཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱལ་བཟང་ཉིས་
བཅེགས་དང་། གཏམ་བཟང་སྤུམ་བཅེགས་སྟབས་དང་བསྟན་གྱིས་སྐྱབ་ཅུང་ནམ་རྒྱལ་གྱ་
ཆང་དང་། གཞིས་བྱེས་ནམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྱུང་
དང་། ལྷག་པར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྱུང་བྱོགས་བསྐྱེགས་པར་སྤྱན་
ཁྱེ་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལྟར། སྐྱབ་ཅུང་སྐྱེ་ཞབས་སྒོ་བཟང་དགའ་བ་ལགས་བརྒྱད་
ལྷ་སྟན་སྟོན་འབྱུང་ཁུས་པར་བཀའ་འཁོལ་དང་བཅས། <<ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཤེང་རིམ་བྱོན་
གྱི་གསུང་འབྱུང་དཔེ་ཆོགས་>> ནམས་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་འབྱུང་མཆོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཀྱི་བཀའ་བཟང་སྐྱེ་བའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་མེད་པ་ལྟར། ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྱུང་དང་། གསུང་འབྱུང་ཁག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ནམ་ཐར་བཅས་འབྱུང་པར་དུ་འཇུག་འགོད་ཀྱིས་ཁུས་དག་ངེས་འབྱོངས་
ཐོག་དཔ་གཟུགས་སུ་པར་སྤྱན་ཁུས་ཏེ་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྱུང་གྱི་མཛད་སྟོའི་རྟེན་
འབྱུང་གི་འབྱུང་མཆོན་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་སྐྱལ་བཟང་ཐོབ་པ་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱགས་
བསྐྱེད་སྟོན་ལས་དང་། རང་ཅག་ནམས་ཀྱི་སྤར་བསགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པར་གོར་མ་ཆག

འདི་ག་སྐྱབ་ཅུང་ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་དང་། གཞིས་བྱེས་ནམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་ཡལོང་

ས་ཡུལ་ས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཐའ་གྲུ་ས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དབྱང་དམ་པར་སྐྱེ་ཆེ་
ཡུལ་ས་པད་མགོན་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་རོ་བོར་བརྟན་ཅིང་། རྒྱ་བས་ཆེན་གྱི་ཐུགས་བཞེད་
མཐའ་དག་སྟོན་གྱིས་འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དུ་མའི་སྤྲད་དུ་ཡུལ་གོན་པོ་གང་
ཉིད་དགྲུང་གངས་བརྒྱད་ཅུ་བཞེས་པར་གཟིམ་རྒྱུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྲུག་ཁྱེ་རྒྱུའི་
སྐལ་བཟང་གི་གོ་སྐབས་དང་བསྟན་ནས་དགྲུང་གངས་དང་མཉམ་པའི་གསུང་པོད་བརྒྱད་
ཅུ་ལེགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་ཏེ་གཟིམ་རྒྱུང་བརྟན་བཞུགས་སྐབས་ཡུལ་བ་དགེས་པའི་མཆོད་
སྤྱོད་དང་བཅས་འབྲུག་མཆོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྲུག་ལམ་ཁྱེ་རྒྱུ་མ་བཟོས་གཅིག་མཐུན་བྱུང་སྟེ་
ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དང་པོ་རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུག་པ་ནས་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེས་ཐེང་བཅུ་གསུམ་པ་
ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོའི་བར་སྐྱེས་ཐེང་རིམ་བྱོན་ནམས་ལ་གསུང་འབྲུམ་དེབ་ཐེང་ ༤༡ བཞུགས་
པ་དང་། ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་དུག་པ་རིན་ཆེན་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ་དང་
ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་རིམ་བྱོན་ནམས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་སྤྱིའི་དཀར་ཆག་བཅས་ཆབས་ཅིག་
པོད་ ༡ གསར་དུ་བྱོགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་པ་དང་། གོང་གསལ་གསུང་འབྲུམ་དེ་དག་ཏུ་མ་
ཚུད་པའི་ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ནམ་ཐར་དེབ་ཐེང་ ༤ དང་། ཡུལ་མཆོག་སྐྱེ་
ཐེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་ཚུལ་དུ་ནམ་ཐར་དང་བཀའ་
སློབ་ལམ་སྟོན་དེབ་ཐེང་ ༤ བཅས་བསྟན་ནས་ཡུལ་དབང་མཆོག་གི་སྤྱིའི་དགྲུང་གངས་
དང་མཉམ་པའི་པོད་ཐེང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་ལེགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་པ་ཡིན།

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཤེའི་མཆོན་དོན་ནི།
དེ་ཡང་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་ནམས་ཀྱི་མེ་ཏོག་གང་ལ་ཐོག་པའི་སྒྲ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་
སྟོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྒྲགས་ཡིག་དུག་ལས་ཨོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་གསུམ་མཆོན་པས་ན། གསུང་འབྲུམ་སྐྱེགས་བམ་འདི་དག་ཏུ་འད་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་
གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན་ཆང་བ་སྟེ། ཐོག་མར་གསུང་འབྲུམ་ནམས་ཀྱི་དབྱར་སྐྱེ་ཡི་མཆོན་དོན་

དུ་མཇད་པ་ལོ་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱ་སྒྲེང་རིམ་བྱོན་ནམས་ཀྱི་སྐྱ་པར་རེ་དང་། བར་དུ་གསུང་འབྲུམ་
དངོས་ཀྱིས་གསུང་མཆོན་པ་དང་། མཐའ་མར་ཐུགས་ཀྱི་མཆོན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་
ཀྱི་རི་མོ་བཅས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས། གསུང་འབྲུམ་པོད་རེར་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་
གསུམ་ཆང་བའི་མཆོན་དོན་ཀྱི་བཀོད་པ་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཁི་ལོར་བུ་སྟེ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་ཕྱག་མཆོན་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ཀྱི་སྒྲེང་བ་སྒྲེགས་བཅ་ཀྱི་རྒྱབ་ཤེལ་ཟུར་ཀྱི་སྟེང་ཕྱོགས་སུ་
སྒྲོར་གཟུགས་གཉིས་ཅན་དུ་བཀོད་པའི་སྒྲེང་བའི་སྒྲོར་གཟུགས་སྟེང་མའི་ནང་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་
སྐྱ་སྒྲེང་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གོ་རིམ་ཨང་དང་། སྒྲེང་བའི་སྒྲོར་གཟུགས་འོག་མར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱ་
སྒྲེང་མོ་མའི་གསུང་འབྲུམ་ཀ་ཁའི་ཨང་། སྒྲེགས་བཅ་ཀྱི་སྐྱེད་ཟུར་དུ་ཕྱག་མཆོན་མེ་རྟོག་བསྐྱ་
བཀོད་པའི་སྟེང་དུ་ <<ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱ་སྒྲེང་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཆོགས་>> ཀྱི་
པོད་གཅིག་ནས་བརྒྱད་ཅུ་བར་ཀྱི་གོ་རིམ་ཨང་གི་བཅས་བཀོད་ཡོད།

དེ་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱ་སྒྲེང་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གསུམ་འབྲུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁུ་བའི་བརྒྱད་
རིམ་ནང་། སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟེང་འཆོལ་བསྐྱ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་དང་། པོད་ཀྱི་དཔེ་
མཛོད་ཁང་གཉིས་ནས་གསུང་འབྲུམ་ཀྱི་མ་ཡིག་ཐོག་ཕྱག་རོགས་གནང་བ་དང་། གཞན་
ཡང་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ཕྱག་རོགས་གནང་མཁན་དང་། ལེགས་སྤེལ་ཉིས་འགོག་
གི་ལམ་སྟོན་གནང་མཁན་ཆང་མར་ད་ལན་ཀྱི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་ཐུགས་ཇེ་བཀའ་བྲིན་
སྐྱ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་ཁྱུ་དང་། ང་ཆོའི་ལས་གཞི་འདིར་ནམ་གྲུ་ལྟན་སྟེང་ནས་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་དུ་གཟིགས་སྒྱུར་སྐྱེད་མེད་དང་། འགྲོ་བྱོན་ནར་གཏོང་གནང་བ་དང་། མཁྱེན་
དཔྱེད་མཁའ་ལྟར་ཡངས་ཤིང་། ལྷག་བསམ་དུང་ལྟར་དཀར་བའི་འབྲེལ་ཡོད་དུ་མས་ལས་
འཆར་འདིར་གདེང་འཛོག་ཆད་མེད་དང་། མ་ནོར་ལམ་སྟོན། མ་དཔེ་མཁོ་འདོན། ཁྱེད་ག་
གི་རོགས་མགོན་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན། ང་ཆོར་བྱར་བ་བྱ་འདེགས་ཀྱིས་ལྷན་མེད་
རྒྱབ་སྒྱུར་དང་། ལྷག་པར་གཞིས་བྱེས་ནམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་པར་སྐྱུན་ཐོག་རོགས་རམ་

ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་བ་དང་
ཆབས་ཅིག་འབྱུང་འབྱུར་ཡང་ང་ཆོའི་ལས་འཆར་ཁག་ལ་རྩ་ཆེའི་ལས་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་
དང་། རོགས་པན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་སྤུས་མཐུད་གནང་སྐྱོང་ཡོད་པ་མཐུན་ཞེས་ཞུ།

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཆོགས་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་བའི་
བརྒྱུད་རིམ་ནང་དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་གྲུས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་བཟུང་བ་སྤྲོད་ཡོད་པ་དང་། ལས་
རོགས་ས་རྣམས་སློབ་གྲྭ་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ཆེ་དཔག་རྟོ་རྩེ་བྱང་ནས་ཞོགས་སྤྱི་ལངས་
དང་། དགོང་ཕྱི་ཉལ་ཐོག་ལོ་ཤིང་རིང་དཀའ་བ་བྱུང་བས་ད་དང་། ངས་བ་དང་ལེན་གྱིས་གསུང་
འབུམ་གྱི་ཡིག་འདུག་དང་། དཔེ་བསྐྱར་ཞུ་དགམ་དཔེ་ཐབས་འཆོལ། དཀར་ཆག་གསར་
སྒྲིག་དེབ་གཟུགས་རྩལ་འགོད་སོགས་གང་ཅིར་བཅོན་པ་ཆེར་བསྐྱེད་ཞུས་ཤིང་། ཡང་སྒྲིག་
རྒྱུ་ཆེན་གྱི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཁྱེད་ཀྱི་མེས་པར་རྒྱན་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་རུང་ཞེས་
ཆོགས་དང་། བཟོ་བཀོད་གང་མཛེས་ཡོང་ཐབས་སོགས་སྒོ་ཀྱན་ནས་འབད་བཅོན་ཞུས་
ཞུལ་ལགས། འོན་ཀྱང་དཔེ་སྒྲིག་པའི་ལྷན་བསམ་ལ་མ་མེད་ལ། བསམ་བཞིན་ཆེད་བཟོས་
མིན་ནའང་ཤེས་ཡོན་དང་། འཛོན་ཐང་། ཉམས་སྦྱོང་བཅས་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བས་ཆད་ལྷག་ནོར་
འཁྱུལ་འབྱུང་སྤིང་བས་དེ་རིགས་མཆིས་ཆེ་རྒྱ་ཆེའི་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྙིང་དབུས་ནས་
བཟོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱ་བཅས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༡ དགེ་བར། །

དཔེ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

གཞུང་བཟང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་ལྟལ་དབང་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཆེ་ཉིལ་པོའི་ནང་བསྟན་འགྲེའི་མཛད་བཟང་དང་། ལྷག་
པར་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་ཀྱི་མཛད་པ་སྤྱི་ནི་
མགོན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རང་རྣམ་དང་། ལྟོད་ཆ་གཡང་པ་ཆོས་རྗེ་དང་། སྤང་ཆ་ཆོས་
རྗེ་དཀོན་མཆོག་སྐུ་བས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར། <<རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་
རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་ཀྱི་ལྡན་ཤིང་>> སོགས་ཡོངས་གྲགས་རྣམ་
ཐར་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། བྱད་པར་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས།

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །

མཛད་པ་མཆོག་ཡིན།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་གི་མཛད་པ་ཀུན་ལས་མཆོག་ཏུ་བསྐྱབས་པའི་གཙོ་བོ་
གསུང་གི་མཛད་པ་ལ་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གནད་ལས་བརྩམས་པའི་གསུང་འབྲུམ་པོད་གསུམ་
བཅུགས་པ་རྣམས་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མ་ཆང་བ་མེད་པར་རྗོད་
བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཉུང་ཞིང་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྒྱས་ལ། ཁ་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བ་བཅས་ཀྱི་བྱད་
ཆོས་མ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གནའ་དེང་གི་མཁས་དབང་རྣམས་ལ་མཐུན་སྤང་བྱ་བ་
པ་འདི་ལགས།

འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་གསུང་འབྲུམ་རྣམས་ལྟལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སྐྱོ་བཟང་
རྒྱ་མཚོའི་སྐྱ་བྱས་ནས་ཤིང་པར་བྱ་འཁོད་ཡོད་ཀྱང་། དུས་འགྱུར་བྱུང་རྗེས་ཆ་ཆང་བའི་
གསུང་འབྲུམ་ཞིག་ཆེས་དཀོན་པར་གྱུར་པ་དང་། མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐུགས་གཉེར་

གནང་མཁན་རྣམས་དང་། རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལམ་དུ་
འགྱུར་མི་བྱ་བ་ཅིང་། ལྷག་པར་མ་དཔེ་དཀོན་རིགས་རྣམས་སྤྱར་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱུའི་འདུན་པས་
ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། སྐྱེ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་པན་བདེ་ལེགས་བཤམ་གྱིང་ནས་ཡུལ་
དབང་མཚོག་གི་གསུང་འབྲས་པོད་གསུམ་བཞུགས་པ་ཆེ་ཆུང་འཚམ་ཞིང་། ཀུན་གྱིས་
གཟིགས་བདེའི་སྒྲིབ་དུ་པོད་རེར་བྲག་དེབ་སྟོད་སྒྲིབ་གཉིས་གཉིས་ཏེ། ཁྱོད་བྲག་དེབ་བྲངས་
དུག་ <<ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐོང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྲས་དཔེ་ཚོགས་>> གྱི་སྤྱིའི་དེབ་ཐོང་
༡༡ རྣམ་ ༡༩ བར་ལེགས་བསྐྱིགས་དང་། གལ་ཆེའི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ལ་གཞུང་དོན་ས་
བཅད་ལྟར་ཞིབ་ཐོའི་དཀར་ཆག་ཀྱང་གསར་བསྐྱིགས་གྱིས་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྒྲུབ་ཁུས་
ཏེ་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོའི་སྒྲིབ་ལམ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན། ཡུལ་དབང་འདི་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་བཟང་
དཔེ་གཟུགས་པོད་གསུམ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཤོག་བྲངས་མང་ཞིང་། གསུང་པོད་སྤྲུལ་མཐོ་
བས་དཀར་ཆག་དང་། ལེ་ཆོན་བཅས་གོ་རིམ་མ་འབྲུགས་པར་སྤྱར་ཡོད་གཅིགས་འཛིན་
ཁུས་ཐོག་མཇུག་སྒྲིབ་དང་། ཉར་ཆགས་གཅིས་འཛིན་འཇུག་པ་བདེ་སྒྲིབ་དེབ་གཟུགས་
སྟོད་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་ལེ་ཆོན་ཆ་བགོས་བཀྲིས་ཏེ་པོད་བྲངས་འཕར་ནའང་ལེགས་ཚོགས་ཆེ་བ་
བཅས་སུ་གཏན་འབེབས་ཁུས་པའོ། །

དེ་ལྟར་གསུང་འབྲས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལམ་དང་། ཆོས་ཆོན་སོ་སོའི་རྟགས་དང་གོ་རིམ་ནི།
སྤྱིའི་དེབ་ཐོང་བཅུ་གཅིག་པར། པོད་དང་པོ། ༡༥ རྟོད་ཆ་༽ ལ་ཆོས་ཆོན་བྱེད་དང་དུག་ཡོད་
པ་ལས། ༡༽ རྩེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་། ༢༽ རྩེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར། ༣༽
སྤྲུལ་མའི་བསྟོད་ཆོགས། ༤༽ སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྟོད་ཆོགས། ༥༽ ཞལ་གདམས་
མགྲར་མའི་སྒྲོར། ༦༽ སྤྲུལ་མའི་རྣམ་འབྱོར་དང་སྤྲུལ་མ་མཚོན་པའི་ཁྱིད་ཀྱི་སྒྲོར།

དེབ་ཐོང་བཅུ་གཉིས་པར། པོད་དང་པོ། ༡༥ རྟོད་ཆ་༽ ༩༽ མཚན་ཡང་དག་པར་
བཟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤམ་པ་དོན་རྩེ་རྣམ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་

པོ། ཉེ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ།

དེབ་ཐེང་བཅུ་གསུམ་པར། བོད་གཉིས་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་དགུ་ཡོད་པ་
ལས། ཉེ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་བསྐྱེད་རིམ་གསལ་
བའི་སྟོན་མེ་དང་། ཟེ་རྒྱ་རོ་ཆོས་བྱུག་གི་དམིགས་རིམ་ཡི་ཤེས་མཁའ་འགྲེའི་ཞལ་ལུང་།
དེ་དེ་བེལ་བྱ་ལྟ་ལྟའི་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་གྲུབ་བང་མཛོད། ནེ་བདེ་མཆོག་བེལ་བྱ་ལུགས་
ཀྱི་སྟོན་སྟེགས་པེ་བེལ་བྱ་ལུས་དཀྱིལ་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ། པེ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་བསྐྱེད་
རིམ་འདོད་འཛོའི་སྟོང་པོ། པེ་བེལ་བྱ་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་
གསལ་བྱེད། མེ་ཡི་དམ་སྐྱབ་སྟོར་དང་རྗེས་གནང་གི་རིམ་པ། ཅེ་དཔལ་མོ་ལུགས་ཀྱི་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐྱབ་ཐབས།

དེབ་ཐེང་བཅུ་བཞི་པར། བོད་གཉིས་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་བདུན་ཡོད་པ་ལས།
ཆེ་རབ་གནས་བཟུང་གིས་སྟེ་མ་དང་། ཇེ་གནས་བརྟན་ཕྱག་མཆོད། མེ་རྣམ་འབྱོར་
དབང་ཕྱག་སྟོ་སྟོས་སྐྱས་པའི་མཁའ་འགྲེལ། ཉེ་བཅུད་ལེན་ཀྱི་གདམས་པ་རིམ་པ་ལྔ་པ།
ཟེ་དཀར་གཏོར་དང་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅའི་རིམ་པ། འེ་དྲང་རེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཀར་འགྲེལ་
དཔོངས་པ་རབ་གསལ། ཡེ་དབུ་མའི་རྣམ་བཤད་དཔོངས་པ་རབ་གསལ།

དེབ་ཐེང་བཅུ་ལྔ་པར། བོད་གསུམ་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་བཅུ་ཡོད་པ་ལས། རེ་
སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་དབུ་མའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྟོན་མེ་དང་། ལེ་རྟེན་
འགྲེལ་བསྟོད་པའི་ཆོག་དོན་གསལ་བྱེད་སྟེ་མེད་འཇུག་དོགས། ཤེ་སྟོན་མ་ཕྱག་འཆོལ་
ཉེར་གཅིག་གི་རྣམ་བཤད། སེ་འཛིགས་བྱེད་ཆོགས་མཆོད། ཉེ་མཆོད་ཡར། ཨེ་ར་
མཆོད་ཅུ་འགྲེལ། ཨེ་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཆོར་འཇུག་པའི་བྱ་རྩིངས། ཨེ་དཀར་ཆག་སྟོན་
དག་སྟོར། ཨེ་དགེ་སྟོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གསལ་སྟོན་འདུལ་བའི་སྟོང་པོ། ཨེ་སྟོན་ལམ་
བདུན་ཅུ་པའི་རྟེན་རྒྱལ་སྐས་འཇུག་དོགས།

དེ་བ་སྤང་བཅུ་བྱུག་པར། རོད་གསུམ་པ། ༡༥ སྤང་ཆ་༽ ལ་ཆོས་ཆེན་བཅུ་ཡོད་པ་ལས།
ཟུ༽ དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་བེའུ་བྱུམ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ། ཆོ་རིང་མཆེད་ལྷ། རྩོམ་གསུམ་
རྒྱལ། གཡུ་སྒྲོན་མ། འཕྲོས་ལྷ། ཀོང་བཅུན་དེ་མོ། འོ་དེ་གུང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་མཆོད།
ཟུ༽ འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཅ་ནའི་སྐྱབ་ཐབས་རྩེས་གནང་བཅས། རི༽ ཆོས་སྐྱོང་ཁག་གི་
གསོལ་ཁ་བསྟོད་པ་དང་བཅས་པ། རྩི༽ ཆབ་ཤོག་སྐྱབ་ཁག་གི་སྟོར། ལི༽ འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་
སྒྲོན་ལམ་ཤིས་བརྩོད། ལྷི༽ རོན་རྒྱན་སོ་ལྷའི་དཔེར་བརྩོད། ཨེ༽ བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་
བམ་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན། ཨི༽ བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་སྟོར། ཨོ༽ སྐྱབ་སྒྲའི་ཤིས་བརྩོད། ཨོྫ༽ བརྒྱ་
བཞིའི་ཆོ་ག་བཅས་སོ་བྱང་སོ་ཏ་ལར་བཞུགས་པའི་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་གསུང་འབུམ་
དགའ་ལྷན་སྤྱན་ཆོགས་སྤིང་གི་པར་མ་གཞིར་རྩེ་བཟུང་སྟེ་བསྐྱེགས་པ་ཡིན།

དེ་ཡང་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གསུང་འབུམ་རྣམས་འཕྲིན་ལས་བྱེད་པ་ཆེད་
དེར་དུས་དང་མཐུན་པའི་དེ་བ་གཟུགས་སུ་པར་སྐྱབ་དང་། སྤར་སྟོལ་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་མི་
ཉམས་རྒྱན་གནས་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱད་ཕྱིན་མ་
ཕྱིར་དཔེ་སྤར་བ་དང་། འཆོལ་བདེ་བའི་ཆེད་མ་དཔེའི་ཤོག་གངས་དང་རྒྱབ་མདུན་ནམ་
ཉིན་སྤིབ་ཀྱི་བསྐྱུས་ཏགས་ (༡ན) (༡བ) འདིའི་ནང་བཀོད་ཡོད། པར་རྩ་བྱུས་དག་བྱེད་
སྐབས། ཐོག་མའི་བྱུས་དག་དང་། བསྐྱར་བྱུས། ཡང་བྱུས། བྱུས་ཆེན་བཅས་བྱེད་དག་གི་
རིམ་པ་བཞི་ལྷག་བརྒྱད་ཅིང་། ཆོག་སྤྱད་དང་། ལྷག་བཅས། རྒྱན་སྤྱད་གསུམ་ཀྱི་སྤྱད་དང་
དག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་རེ་བྱང་དག་བཅོས་བྱས་པ་སྤྱད། སྐབས་དེའི་ཡི་གེའི་འབྲི་སྟོལ་
ལས། དེར་སྐབས་དང་འབྲི་སྟོལ་མི་འབྲ་བའི་རིགས་རྣམས་མ་དཔེ་སོར་བཞག་བྱས་པ་ལས་
རང་འཆོམ་ཀྱིས་བསྐྱར་བཅོས་གང་ཡང་བྱུས་མེད།

སྤྱིར་ན་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་བྱུས་དག་ཐེར་ངེས་སུ་རྒྱུ་མས་ཀྱང་། དེད་རྣམས་
རྩོམ་སྤྱིག་གི་ཉམས་སྤྱོད་ཞན་པ་དང་། ཤེས་རིག་ནོར་ཀྱིས་དབུལ་བས་སྤྱོགས་གང་ཐད་

ནས་མི་ལྟེང་བའི་ཆ་སོགས་སྟོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་ངེས་པས། རྒྱ་ཆེའི་
མཁའ་ལྷན་ནམ་པས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷན་སྟེན་གནང་རོགས་
ཞེས་བཞུགས་ཀྱི་ཁྱེད་མ་ཟད། ལྷན་པར་དེད་ཆོའི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ལྷན་བསམ་ནམ་
དག་གིས་སྟོབ་སྟོན་དང་། ཡིག་ཆ་མཁོ་འདོན། ལྷན་གྱི་རོགས་པན་གནང་མཁན་གྱི་
གཞིས་བྱེས་སྤྱི་སྤེར་ནམས་དང་། ཡང་སྟོས་མཐུན་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་སྟོར་ཆད་མེད་གནང་
མཁན་ནམ་ཟུར་ཟུན་མོང་བཅས་ཆང་མར་སྟོང་དབུས་ནས་བྱགས་རྩེ་ཆེ་ཞེས་ཀྱི་རྒྱ་བཅས་
བྱེ་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༡ ལ། །

ཡུལ་དབང་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་བསྡུས།

འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

ཏྲ་ནག་རུས་ཆེན་སྒྲིག་སྟོན་དར་རིགས་སུ།

བལྟམས་ནས་གསུམ་ལོར་སྐྱེ་དབྱངས་ཐོལ་བྱང་གསུངས།

གནས་སྒོ་འབྲེད་ཅིང་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཅན།

མཚུངས་མེད་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོར་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞུང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐོང་གཉིས་པ་
དག་འདུན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་ནི། གཙང་གཡས་རུའི་ཁོངས་ཏྲ་ནག་ཡུལ་གྱི་སོ་ནམ་པའི་བྲིས་
དུ་གསང་སྒྲགས་གསར་ཉིད་གི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རྩི་ཆེ་འཆང་ཡབ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་
མཚན་དང་། ཡུམ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་
ལོ་ ༡༧༢༦ ལོར་སྐྱེ་འཁྲུངས། ཡལོང་ས་རྩ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་མཛད་
ནམ་ལས། ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༢༥ ལའི་ལྷ་བ་ ༡༢ ཆོས་ ༣ ཉིན་གཙང་གི་ཏྲ་ནག་ཡོལ་
དཀར་རྩི་ཆེ་གདན་དུ་སྐྱེ་འཁྲུངས་ཞེས་གསལ། ཡུམ་གྱི་མཚན་ལྟས་ལྟར་རྒྱུད་པའི་མཚན་ལ་
སངས་རྒྱས་འཕེལ་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་གསུམ་དང་བཞིའི་རིང་ལོ་མ་ལུང་རི་ཁྲོད་དུ་ཡབ་
ཀྱིས་སྐྱེ་ཡོན་བསྐྱོན་བ་ལྟར། ཡབ་ཀྱི་རྩིས་སུ་ཀམ་པའི་གསང་སྒྲགས་ལ་གསན་སྦྱོང་མཛད།
དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ཡུལ་དབང་གི་ནམ་ཐར་སྐབས། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་ཐོས་བསམ་
སྤྱིད་གི་ཀྱན་མཁེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་གིས་ཡུལ་བ་དག་འདུན་གྲུབ་པའི་སྤེལ་སྐྱུར་
ངོས་འཛིན་མཛད་ཅེས་དང་། ཡང་དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་དྲངས་ཤེས་མེ་ལོང་
ལས། ས་བྲི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༢༩ ལོར། རྩ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་དང་པོའི་ཉེ་གནས་དག་སྦྱོང་སྦྱོལ་

མ་དང་། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་ཐོས་བསམ་སྤྱིང་གི་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་ནུས་གཉིས་ཀྱིས་རྗེ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཏུ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཐེང་དང་པོ་དགོ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་ཡང་སྤྱིང་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས། ཞེས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྤྲང་ངོ་། །

དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་པ་ཆུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༡༣ ལོར་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཐེབས་ནས་བཏུ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་མཛུལ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་ལ་ཐེབས་པ་ཤིང་སྐུ་ལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༡༥ ལོར་བཏུ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞེས་དང་། གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པར་ཡ་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོག་སྤོན་མ་རྗེ་དགོ་འདུན་གྲུབ་པོའི་ཡང་སྐུ་ལ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་གཅོད་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་སར་བཀོད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་གྲ་སར་ཞུགས་ཏེ་དགོ་བཤེས་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ལས་དགོ་ཆུལ་གྱི་སྤྲོམ་པ་མཐོས། དེ་ནས་རུང་མ་འགོར་བར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཐེབས་ཏེ་གནས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཤིང་དབྱུ་ཆོད་པར་གསུམ་ལ་མཁས་པར་སྤྲངས། ཞེས་གསལ་ལ། གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་ནུས་ཐར་མཛོར་བསྐྱུས་ལས། མེ་ཏྲ་(སྤྱི་ལོ་ ༡༧༡༦) ལོར་བཏུ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོའི་འདུན་ནས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྤྲོམ་པ་བཞེས། མཚན་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། ལོ་དེ་རང་གི་དགྲུན་ཆོས་སྐབས་གནས་རྒྱུ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་པས་མཁན་པོ་དང་། བཏུ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོས་སློབ་དཔོན་མཛོད་དེ་དགོ་ཆུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཞེས་ཞེས་འཁོད། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ལས། བཏུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱུང་དུ་ཆོད་མ་ནུས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཡང་རྒྱགས་འབྲུལ་མཛོད་ནས་གཞུང་ཆེན་པོ་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་། ལོ་དེར་གནས་རྒྱུ་ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་པར་དགོ་ཆུལ་བསྐྱབས། ཞེས་འཁོད།

དེ་རྗེས་བཏུ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོ་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་སར་ཐེབས་པ་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྐགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མང་པོ་གསན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་བྲག་ཅན་ལ་སྟེན་

ངག་གི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་ལེགས་པར་མཛད་དེ་སློབ་ཤིང་གི་སྤྲོ་བ་ཐོགས་པ་མེད་པར་
རྒྱས་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སོགས་ལ་སྙན་ངག་གི་ཆོག་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟོད་པ་བཅས་
པའི་དབུ་ཚུགས། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་ཚུ་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལོར་དབུ་པར་གི་
གཞུང་ལ་ཐུགས་གཉེར་མཛད། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ཚུ་སྤངས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༣ ལོར་དབུ་
མའི་འཛིན་གྲུང་ཐེབས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྡེ་སོགས་ལ་ཐེབས་ཤིང་། དེ་
སྐབས་སྤར་ཐང་གི་མཁན་པོ་རྒྱལ་བ་གྲགས་པས་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་ཡབ་ལ་ཏ་ཅང་མི་
མཉེས་པའི་དབང་གིས། མི་འདིའི་བྱ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་སྐྱ་སྐྱེ་མི་ཡོང་བར་བ་སོགས་
གིས་བཀའ་ཤིས་སྙན་པོར་བཞུགས་བཅོད་མི་བདེ་བའི་གནས་ཚུལ་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། བཅོད་
པའི་གོ་ཆ་སྟོང་པོར་བཞེས་ཏེ་བཞུགས་བཞིན་པའི་སྐབས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུར་ཐེབས་པ་
ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༧ ལོར་འབྲས་སྤངས་པའི་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་འཇམ་དབྱངས་
ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་སོགས་གིས་དབུས་སུ་གདན་ཞུས་ལྟར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཐེབས། ལོ་
གསུམ་རིང་འཇམ་དབྱངས་ལེགས་ཆོས་གི་བྱང་ནས་པར་ཆད་དང་། འདུལ་མཛོད། མཛོན་
པ་གོང་འོག་མདོ་སྡེ་རྒྱན་སོགས་ནང་དོན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དུ་མའི་མཚུབ་བྲིད་དང་།
རྗེ་ཡབ་སྲས་གི་བཀའ་འབུམ་སོགས་དབང་ལུང་མང་པོ་ཞིག་ལེགས་པར་གསན།

གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྐྱས་ལྟར་ན། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་
ཐེབས་པ་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༥ ལོར་གནས་རྟེན་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་གིས་མཁན་
པོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་གིས་ལས་སློབ་མཛད་དེ་བསྟེན་རྫོགས་གི་
སྟོམ་པ་བཞེས་པར་གསལ་ཞིང་། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ལྟར་ན། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་
ཏུ་ཐེབས་པ་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༩ ལོར་གནས་རྟེན་ཆོས་རྗེའི་བྱང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་གི་
སྟོམ་པ་བཞེས་པར་གསུངས། དེ་ནས་བྱང་རྒྱ་སྤྱོད་དུ་བྱོན་ནས་ཉེན་རྣམས་མཛུལ། དེ་ནས་
བསམ་ཡས་དང་། ལྷོ་ཁ། འབྲོངས་རྒྱས། ཅེད་ཐང་སོགས་ལ་ཞབས་གིས་བཅགས་ཏེ་དམ་

པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་ཆད་མེད་སྤྱུལ་། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་ལ་བཤ་ཆེན་མཆོག་ལྷ་འོད་ཟེར་གྱིས་འཕྲོངས་སྐྱུ་རི་པོ་བདེ་ཆེན་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་། དེར་གནས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེན་སྤྱོད་མོ་འདི་ལྷ་བྱ་ལ་སྒོ་གྲོས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དེ་འབྲ་བ་ནི་རྒྱལ་དབང་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གཟུགས་སུ་བྱུང་བ་གོར་མ་ཆག་ཅེས་དད་གུས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་མཛད་། ཁོང་གིས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཐོག་མ་ནི་དེ་ཡིན་ལ། སྒྲེ་གདོང་གོང་མ་དག་དབང་བཟུང་ཤེས་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཆེན་པོས་ཀྱང་གཟིགས་སྐྱོང་ཆེན་པོ་གནང་། རྗེ་མཆོག་གིས་ཅེད་ཐང་བྲམས་ར་ཆེན་མའི་གྲང་ལྷེབས་སུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་འབྲ་སྐྱེ་བཞེངས། དགའ་ལྷན་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་པ་བཟང་པོ་གསར་དུ་བཙུགས།

དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྷུང་པེབས་པ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༠ ལོར་ལྷ་སར་པེབས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ནང་མོ་བྲག་དཀར་བ་སྤྱི་ཆོས་རྒྱལ་པོས་མཐུན་སྤྱོད་སྐྱུར་ཏེ་བྲག་ཡེར་བར་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཀའ་འབྱེད་དང་། བྱུང་མཐའ་སྤྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་བཀའ་ཚུམ་མཛད་། ལྷོ་ཁ་ཁུལ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་མཁས་བྱུང་ཞོར་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་མདུན་ནས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྱེད་ཀྱི་ཅིས་ཆ་ལག་ཡོངས་རྫོགས་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དུས་འཁོར་སྤྱི་དོན་ཀྱི་བཤད་ལུང་སོགས་དབང་བཀའ་མང་པོ་གསན། རྗེ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྟམས་པའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཀའ་འབྱེད་སོགས་བརྟམས་ཆོས་མང་པོ་སྤྱན་ལམ་དུ་པེབ་པས་སྤྱགས་ཀྱི་བུམ་བཟང་གང་བས་དགེས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལ་པེབས་པ་ཚུ་པག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༣ ལོར་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། མཁས་བྱུང་ཞོར་བཟང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་སྤྱོད་མཐར་བསྐྱེན་ནས་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་གདམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསན་ཅིང་། འཆད་ཚུམ་ཚུམ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་སྤྱུངས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགྲུང་པེབས་པ་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༥ ལོར་ཡབ་ཀྱིས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་གདན་དྲངས། བཟུང་སྤྱན་དུ་བཤ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མའི་བྱང་དུ་བྲག་འབྱེད་དང་། དགོན་པར་མང་།

ང་གཅིག་ཕུལ་ཆོག་པ་ཞུས་ཀྱང་དོན་སྤྲོད་མ་བྱུང་བར་ཡབ་ཀྱི་སར་རྟ་ནག་ཏུ་ཕྱིར་ཕེབས།
སྤར་ཡང་རྒྱུ་དུ་ཐེངས་གཉིས་པ་ཕེབས་ཏེ་བཀའ་གདམས་པའི་གནས་ནམས་མཇེལ།

དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༩ ལོར་རྒྱལ་རི་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་ངོས་དེར་ཐེག་ཆེན་ལོ་བྲང་ཞེས་པའི་གཟིམ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་ནས་གཞི་པབ།
ལོ་དེར་དྲགས་སྟོད་རྒྱལ་དུ་དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་མཆོ་མཇེལ་བར་ཕེབས་
ཏེ་ལྷ་མོའི་སྤྱི་མཆོའི་ཉེ་འགམ་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ཨ་མོ་རྣམས་སྤྱོད་བདག་མཛད་ནས་ཆོས་འཁོར་
རྒྱལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཀ་ཆེན་བདུན་ཅུ་དང་། གཙང་ཁང་ཀ་ཆེན་བརྒྱད། མགོན་ཁང་ཀ་
བ་བཞི་བཅས་ཁྱོད་ཀ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་མོ་ཏོག་ཐང་གི་དགོན་
པའི་ས་མང་བཞིང་ནས་ལོ་གསུམ་ནང་ཕྱག་འདེབས་ལེགས་པར་བྱུག། རྟོན་གཙོར་བཟོ་བོ་
བལ་པོ་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་བཞེངས་པའི་གསེར་ཟངས་ཀྱི་བྱམས་ཆེན་བཞེངས། ཆོས་འཁོར་
རྒྱལ་ཕྱག་བཏབ་པ་ནས་བཟུང་ཁོང་ཉིད་དགུན་དཔྱིད་ལ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་དང་།
དབྱར་སྟོན་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་གནང་མཛད། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་ལ་ཕེབས་
པ་ཚུ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༣ ལོར་རྒྱལ་ལྷ་ཐོག་ཏུ་ལྷ་མོའི་སྤྱི་མཆོའི་གནས་སྐོ་བྱེ་བར་མཛད།
དེ་ནས་དཀར་པོ་ཀུན་གྲགས་པས་བསམ་ཡས་ཞིག་གསོ་བྱུང་པའི་རབ་གནས་སུ་གདན་
བྲངས། ལོ་དེར་བཀ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོའི་གདན་ཞུས་ལྟར་བཀ་ཤེས་ལྷན་པོར་ཕེབས་ཏེ་
ཁྱི་ཐོག་ལྷ་པ་མཛད།

དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་ཚུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༣ ལོར་འོལ་དགའ་དང་། ཆོས་
འཁོར་རྒྱལ་ཁུལ་དུ་ཀོང་དམག་དང་འབྲི་གྲང་པའི་དམག་ལྷགས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་ལ་
ཕེབས་པ་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༧ ལོར་ཐོས་བསམ་སྤིང་གི་སྒོ་བཟང་བཤེས་གཉེན་དང་།
ཤར་ཅེ་སྒོ་ཐོས་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་ཁྱི་ཆབ་ཏུ་བསྐྱོས་ནས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕེབས། དུང་དཀར་
ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་དྲངས་ཤེས་མོ་ལོང་ནང་། མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༧ ལོར། ཏུ་ལའི་

ཆུ་མ་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པ་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོས་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད་ཅེས་དང་།
ཡང་དུང་དཀར་ཆེག་མཛོད་དེའི་ཡ་རྒྱལ་བའི་ཆུ་ཐར་གྱི་སྐབས་སུ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་
ལ་ཐེབས་པ་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༩ ལོར་དབལ་ལྡན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་ཁྱིམ་དགྲུང་པ་ཡང་
མཛད་ཅེས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྤང་ངོ་། །

ལོ་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་ལྷ་ལྡན་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་གསར་འཛུགས་གནང་ནས་ལོ་དགྲུ་
བཅུ་གོ་གཅིག་རིང་བསྟར་ཆགས་སུ་ཚུགས་ཀྱང་སྤྱིད་ཤོད་ཀྱི་ཁ་བདག་རིན་སྤངས་པས་
མཛད་ནས་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་གསང་བ་བྱ་བ་དང་། ཀམ་པ་སོགས་ཁེར་རྒྱུ་གིས་སློན་ལམ་ཆུགས་
པ་དེ་སྐོར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་པག་བྱ་གོང་མར་སེའུ་འབྲས་གཉིས་སློན་ལམ་ལ་ཞུགས་ཆོག་པའི་སྟན་
སེང་བཀའ་འཁོལ་བྱུང་དོན་ལྟར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་ལ་ཐེབས་པ་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༩ ལོར་
རྗེ་ཉིད་སློན་ལམ་ཆེགས་དགྲུང་ཐེབས་པ་མ་ཟད། འདིའི་ལོ་ནས་སེའུ་འབྲས་གཉིས་སྤང་ཡང་
སྤར་རྒྱུན་ལྟར་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་ཆུགས་པར་ཐེབས། ལྷེ་གདོང་གི་མི་དབང་གོང་མ་ཆེན་པོ་
བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པས་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོར་ཤག་རྩེ་ཁང་སྤྲོན་མོ་རྗེ་འདི་པར་ཕུལ་རྗེས་
ཉེན་འབྲེལ་གྱི་བྱད་མིང་ལ་དགོངས་ཏེ། མཆོན་ལའང་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་དུ་འདོགས་པར་
མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་ཐེབས་པ་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༠ ལོར་འོན་མངའ་རིས་གྲུ་
ཆོང་ཕྱག་བཏབ་ཚུལ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་ཞེས་དུང་དཀར་མཛོད་དུ་གསལ།

དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་དུ་ཐེབས་པ་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༣ ལོར་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་རྒྱལ་བ་
བྱམས་པའི་སྐུ་བརྟན་བཞེངས་འགོ་ཆུགས་ཞེས་དུང་དཀར་ཆེག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆེགས་དྲུངས་
ཤེལ་མེ་ལོང་དུ་གསལ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆུ་ཐར་སྐབས་དགྲུང་ལོ་ཞེ་དགྲུ་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་
དུ་གསེར་བྲངས་ཀྱི་རྗེ་བཙུན་མི་ལམ་མགོན་པོའི་སྐུ་མཐོ་བཙུའི་ཆོད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གསར་
བཞེངས་མཛད་ཅེས་འཁོད་པ་དང་། ཡང་ལོ་ཆེགས་དྲུངས་ཤེལ་མེ་ལོང་ལས། དགྲུང་ལོ་ལྔ་
བཅུར་ཐེབས་པ་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༥ ལོར་སེ་རའི་མཁན་པོ་མཛད་ཅེས་དང་། ཡང་དཀར་

ཆོག་མཛོད་དེའི་རྣམ་ཐར་སྐབས། དགྲུང་ལོང་གཉིས་ལ་སྡེ་སྲིད་དག་དབང་བཟུ་ཤེས་
གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་སེར་ཐེག་ཆེན་སྒྲིབ་གི་ཁྱིམ་ཡང་མཛད་
ཅེས་གསལ། དགྲུང་ལོ་རེ་དྲུག་ལ་ཐེབས་པ་ལྷགས་སྒྲིབ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༡ ལོར་འོན་མཛད་
མངའ་རིས་གྲུ་ཆང་བྱག་བཏབ།

གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་དང་། དྲུང་དཀར་ཆོག་མཛོད། ཡལོང་
ས་རྩུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་སྲིད་མཛད་རྣམ་བཅས་སུ་དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་ལ་
ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༩ ལོའི་བོད་ཁྲི་ ༣ ཆོས་ ༡ ཉིན་འབྲས་
སྤངས་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་དུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཚུལ་གསུངས་ཤིང་། སྐྱེ་བའུ་དཔུལ་གའུ་
ཞིག་འབྲས་སྤངས་ཆོགས་ཆེན་དུ་བཞུགས་པ་དེའོ། །

ལྷ་སྐབ་པས་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་སུ། དགྲུང་ལོ་རེ་ལྗེའི་སྤྱི་ལོ་
གཤེགས་པར་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་
མདོར་བསྟུས་ལས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག་ཅུ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྒྲིབ་
སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༡ ལོར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཞེས་འཁོད་པ་འདི་དག་ནི། རྗེ་དགོ་
འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་དང་། འུ་ཀྱའི་དགོ་སྤྱོད་དཀོན་མཆོག་སྐབས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་རྗེ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རྟོགས་བཛོད་དཔག་བསམ་ལྡོན་ཤིང་།
རྗེ་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གིས་མཛད་པའི་བསྟན་ཅིས་ཀྱན་བཏུས་སོགས་དང་མི་མཐུན་པས་
ནོར་བར་སེམས་སོ། །

ཡུལ་དབང་འདི་པར་གསུང་འབྲས་པོད་གསུམ་བཞུགས་ཤིང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་པོ་
གཤེའི་ཆུ་ཆད་དུ་སྟན་པའ་མཁས་པར་གྲགས། གསུང་ལས་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་པ་ཡང་ཁྱི་
རིན་པོ་ཆེ་བདེ་བ་ཅན་པ་ཆོས་རྗེ་དགོ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་མང་དུ་བྱོན་པ་བཅས་
སོ། །

དཀར་ཆག

༡༽	ཐོག་མའི་སྒྲེང་གཞི།	A
༢༽	དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།	1
༣༽	མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྐྱུས།	1

དང་པོ། དཔལ་ལྗོངས་འཛིན་གསུང་གི་རིམ་བཤུངས་པོའི་ལམ་ལ་
སློབ་པའི་ཚུལ་བསྐྱེད་རིམ་གསལ་བའི་སློན་མེ།

༡༽	མཆོད་བཞུགས་དང་བཅས་པར་དམ་བཅད།	1
༢༽	སྤྱི་ལོ་རྣམ་གཞག་མདོ་ཅམ་བུ་རྫོང་པ།	2
ག༽	བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས།	6
དང་པོ།	དང་པོ་སྐྱེད་པའི་ཉིང་འཛིན་བཤད་པ།	7
ག༽	འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འཁྱེད་པའི་རྣམ་འབྱོར་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་སློན་པའི་ ཡན་ལག་དང་བཅས་ཉི་བཤད་པ།	7
༡༽	སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཉིན་འཛིན་བུ་སྤྱིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་བུ་བུ་ སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ འདུ་བུ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཆོག་གསུང་ཞིང་མཆོད་པའི་ཚུལ།	8
༡)	ཆོག་གསུང་ཞིང་སྐྱེན་འཛིན་པའི་ཚུལ།	8
༢)	དེ་ལ་ཆོག་གསུང་གསོག་པའི་ཚུལ།	9
1)	ཆོག་གསུང་ཞིང་ལ་བུ་ག་འཆལ་པའི་ཚུལ།	9
2)	མཆོད་པ་འབྱུང་པའི་ཚུལ།	10

3) སྤྱི་གུ་པ་བཤགས་པ་སོགས་ཡན་ལག་ལྷག་མ་སྤྱོན་དུ་འགྲོ་བས་སྤྱན་མོང་དང་ སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོམ་པ་བཟུང་ཞིང་ཆད་མེད་བཞི་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ།	11
3༽ དེ་ལྟ་བུའི་ལས་འདུ་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ ཆོས་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའི་སྤྱོང་ཉིད་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ།	12
1) སྤྱང་གཞི་བཤད་པ་དང་།	13
2) དེ་དང་མཐུན་པའི་སྤྱོང་ཉིད་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ།	13
1) སྤགས་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་པའི་སྤྱོན་སྤྱོང་ཉིད་སྐྱོམ་ཚུལ་དངོས།	14
2) སྤྱང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྤྱོར་བའི་ཚུལ།	15
3༽ འབྱུང་བཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་དེ་འགལ་རྒྱན་འགོག་པའི་དོན་དུ་ སྤྱང་བའི་འཁོར་ལོ་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ།	16
1) འབྱུང་བ་རིམ་བཞེགས་དང་།	16
2) སྤྱན་མོང་གི་སྤྱང་འཁོར་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ།	17
1) རྟེན་འཁོར་ལོ་གདན་བཅས་སྐྱེད་ཚུལ།	18
2) བརྟེན་པ་ལྟ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།	18
4༽ གང་དུ་འཁོར་རྒྱ་བའི་གནས་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་དེ་བར་དོ་མངས་སྤྱོ་ འཁྱེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།	19
1) གང་དུ་འཁོར་རྒྱ་བའི་གནས་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ།	19
1) གཞལ་ཡས་ཁང་གི་གདན་སྐྱེད་པ།	19
2) གཞལ་ཡས་ཁང་དངོས་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།	21
3༽ བར་དོ་མངས་སྤྱོ་འཁྱེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།	23
4༽ སྤྱོ་བ་སྤྱལ་སྤྱོར་འཁྱེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་འབྲས་བུ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ།	26

༡༽ སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་དངོས་འབྲས་བྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་ མངོན་བྱང་ལྡ་ལས་སྐྱེད་ཚུལ།	26
༡) འབྲས་བྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་མངོན་བྱང་ལྡ་ལས་བསྐྱེད་ཚུལ་དངོས།	26
༡) དེ་སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་དུ་བསྐྱབ་པ།	27
༡༽ དེ་སྐྱར་བསྐྱེད་བའི་མངོན་རྟོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་བའི་རིམ་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།	29
༢༽ འཕྲོས་དོན་དེ་སྐྱར་བསྐྱེད་པ་འཛིན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ལ་ བྱུང་ཆེན་གཞུང་དང་སྐྱར་ཉེ་བཤད་པ།	32
ང༽ དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱུ་གསུམ་གྱི་གོ་འཕང་ཡང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པར་ བསྐྱབ་པའི་བྱིར་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བའི་ཚུལ།	36
གཉིས་པ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ།	39
༡༽ དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྟ་ནམས་བསྐྱེད་ནས་སྒྲོམ་ཏེ་མཛད་པ་ མཛད་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ།	39
༡༽ ལྟ་ནམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།	39
༡༽ བསྐྱེད་ནས་སྒྲོམ་ཏེ་མཛད་པ་མཛད་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ།	41
ཁ༽ སྐྱེ་མཆེད་དང་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	42
༡༽ སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་།	42
༡༽ སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	43
1) སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་ལྟ་བསྐྱེད་ནས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་པོ་ སྐྱུན་བྲངས་ཏེ་མཆོད་པའི་ཚུལ།	43
2) བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ང་རྒྱལ་གཟུང་བའི་ཚུལ།	44
ག༽ ཡེ་ཤེས་པ་བཞུག་ཅིང་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།	45

༡༽ ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱེན་བྲངས་ཏེ་གཞུག་པའི་ཚུལ།	45
༢༽ དབང་བསྐྱར་ཞིང་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།	46
གསུམ་པ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ།	47
༡༽ མཆོད་བསྟོད་སོགས་རི་ལྟར་བྱ་བའི་རིམ་པ།	47
༡༽ མཆོད་པ།	47
༢༽ བསྟོད་པ།	48
ཁ༽ བསྐྱེད་རིམ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ། ...	50
༡༽ བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་ལ་སློབ་ཚུལ།	50
༢༽ བསྐྱེད་རིམ་ཕྱ་མོ་ལ་སློབ་ཚུལ།	51
ག༽ དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་སྐྱོན་དག་པ་བྱུང་བའི་བརྒྱུ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ།	52
༡༽ དག་པ་བྱུང་བར་བྱ་ཚུལ།	52
༢༽ བརྒྱུ་ལ་བྱ་བའི་ཚུལ།	53
ང༽ མཇུག་ཏེ་བར་བསྐྱེད་ཞིང་སྐྱེད་ཡང་ལྟེན་སྐྱེད་ལྟར་བའི་ཚུལ།	54

གཉིས་པ། རྩི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲམ་ཐོར་བྱ་བ་ལས་རྣ་རོ་

ཆོས་བྱུག་གི་དམིགས་རིམ་ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོའི་ཞལ་ལྷང་།

དང་པོ། མཆོད་བཟླ་དང་བཅུ་པར་དམ་བཅའ་པ།	57
གཉིས་པ། རྣ་རོ་ཆོས་བྱུག་གི་དམིགས་རིམ་མདོར་བསྡུས།	58
༡༽ སྤྱི་རྣམས་པར་གཞག་པ།	58
ཁ༽ ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དངོས།	62
༡༽ ལམ་གང་ལ་བཞེན་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྡོན་འགྲོ།	62

— v —

གསུམ་པ། རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་ལས་
 རྩེ་ལ་བྱ་ལྷ་ལྷའི་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་བྱུང་གི་བང་མཛོད།

༡༽	མཚོད་བཛོད་དང་། བཙུན་པར་དམ་བཅའ།	83
༢༽	ནང་མཚོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	83
༣༽	སྟོན་འགྲོ་གཏོར་མ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	85
༤༽	བདག་བསྐྱེད་གི་མཚོད་པ་བྱིན་རྒྱལས་དང་། ཡིག་བརྒྱའི་བརྒྱས་པ།	87
༥༽	དག་པ་གསུམ་གྱི་ནལ་འབྱོར།	89
༦༽	ཆོགས་ཞིང་།	89
༧༽	བསྐྱང་འཁོར།	92
༨༽	ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱེན་བྱང་བ།	100
༩༽	བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་མཚོད་པ་རྣམས་འབྲུལ་བ།	101
༡༠༽	ནང་མཚོད།	101
༡༡༽	བསྟོད་པ།	103
༡༢༽	བརྒྱས་པ་བྱ་བ།	104
༡༣༽	བརྒྱས་པའི་མཐར་གཏོར་མ་བྱ་བའི་ཚུལ།	104
༡༤༽	ཀང་བརྒྱད་གི་བསྟོད་པ།	105
༡༥༽	ཉེར་བསྐྱེད་བྱ་བ།	106

བཞི་པ། རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་	
ལས་བདེ་མཚོག་རྩེ་ལ་བྱ་ལུགས་གི་སྐྱེན་སྤེལ།	109

ལྷ་པ། རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་ལས་བྱུང་ཆེན་ འིལ་བྱ་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ།	
༡༽ མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།	123
དང་པོ། ཐུན་གྱི་རོ་བོ་ལ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	124
༡༽ ཐུན་གྱི་ཐོག་མར་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	124
༡) ཐོག་མར་བྱ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་བཤད།	124
1) ཉན་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	124
2) ཐུན་འགྲོ་གཏོར་མ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	128
3) མཆོད་པ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།	129
གཉིས་པ། ཐུན་སྒྲ་ཕྱིའི་མཆོམས་སྒྲ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	130
4) རྩེ་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	130
1) སྒྲོ་གསུམ་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར།	132
2) མཐུན་རྒྱུན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆོགས་ཞིང་ལ་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ།	133
1] སྤང་གཞི་ལ་འཛུལ་བྱ་སྤྱིང་པའི་མི་མངལ་སྤྱིས་ཁམས་བྱུག་ལྟར་བྱ་སྤྱི་བ་ ལེན་པའི་རྒྱར་སྤྱིས་ནས་སྤྱིང་འབྱུར་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱ་བ་ དང་རྩེས་སྤྱི་མཐུན་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ།	134
1) ཆོགས་ཞིང་སྤྱན་བྱང་བ་དང་།	134
2) ཆོགས་ཞིང་ལ་མཆོད་པའི་ཚུལ།	136
2] ལས་བསམགས་པའི་འོག་རོལ་ཏུ་སྤང་སོགས་རིམ་གྱིས་ཐིམ་ནས་འཆི་བ་ འོད་གསལ་མཛོན་ཏུ་བྱས་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་འཆི་བ་ཆོས་སྤྱིར་ འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ།	138

3] འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ཅན་ལས་བར་དོ་འབྲུག་པ་དང་རྣམ་པ་	
མཐུན་པར་བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འཁྱར་བའི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ།	142
3) འགལ་རྒྱན་དགག་པའི་ཕྱིར་སྤྱང་འཁོར་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	143
༡༽ ཐུན་དངོས་གཞི་ལ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	144
༡) གཞལ་ཡས་ཁང་གང་དུ་བསྒྲིམ་པའི་རྟེན་བསྐྱེད་པ།	144
༡) རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	146
1) རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ཅིག་ཅར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།	146
2) དེ་ཉིད་ཡིད་དོར་རིམ་གྱིས་གསལ་གདབ་པ།	150
3) ལུས་དགྲིལ་སྒྲིམ་ཚུལ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ།	153
1] ལུས་དགྲིལ་སྒྲིམ་ཚུལ།	153
1) ལུས་རྟེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	153
2) བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	155
2] ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་སྒྲིམ་ཚུལ།	158
1) ལུས་ཅན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འདེན་པའི་ཚུལ།	158
2) བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་དག་པ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	159
4) གོ་བོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་བ།	160
1] གོ་བོ་གོ་བ།	160
2] ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་ཞིང་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།	161
5) མཚོད་ཅིང་བསྟོད་ནས་ལྟེ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	163
1] མཚོད་ཅིང་བསྟོད་པ།	164
2] ལྟེ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པ།	164

༣༽ ཐུན་འཇུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	165
༡) བསྐྱུང་བ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།	166
༡) གཏོར་མ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།	167
<p>བྱུག་པ། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ་དང་པོའི་ལམ་ལ་སྒྲོབ་པའི་ཚུལ་</p> <p>གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པ་འདོད་པ་འཇོ་བའི་སྒྲིང་པོ།</p>	
༡༽ མཆོད་བརྗོད་དང་བཅུམ་པར་དམ་བཅའ།	171
དང་པོ། བདེ་མཆོག་སྤྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།	172
༡༽ ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ངོས་གཟུང་བ།	172
ཁ༽ དེ་གང་དུ་གསུངས་པ་སོགས་བཤད་པའི་སྐྱེད་བསྐྱེད་པ།	173
ག༽ ཐུབ་ཆེན་གསུམ་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།	174
གཉིས་པ། མདོན་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པ།	175
༡༽ ཐུབ་ཐབས་སྤྱིའི་ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་ཆེངས་བཤད།	175
ཁ༽ ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ།	177
༡༽ གང་གིས་སྒྲོམ་པའི་རྟེན།	177
༡༽ གང་དུ་བསྒྲོམ་པའི་གནས།	178
༣༽ ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།	178
༡) ཐུབ་ཐབས་སྤྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།	179
༡) མདོན་རྟོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ།	180
1) ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།	180
1) ཐུན་གྱི་འགོར་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།	180
1) ཐུན་དུ་བྱ་བའི་རིམ་པ་དང་།	180

1) རང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།	181
2) སྤོན་འགྲོ་གཏོར་མ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།	183
3) བདག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།	183
4) རྩོམ་མཁས་དཔའི་སྒྲིམ་བརྒྱས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	184
2) སྤོན་འགྲོའི་རིམ་བཞག་	185
1) སྒྲིམ་གསུམ་དག་པར་བྱས་ནས་ཆད་མེད་བཞི་བསྒྲིམ་བཞག་	186
2) སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་བཞག་	188
3) འགལ་རྒྱུན་འགྲོག་པའི་སྤང་འཁོར་བསྒྲིམ་བཞག་	190
1 ཕྱོགས་འདྲིའི་སྤང་འཁོར་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་བཞག་	191
2 སྒྲིམ་སྤྱི་བའི་སྤང་འཁོར་ཇི་ལྟར་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	192
1 རྩོམ་མཁས་སྤྱི་བའི་སྤང་འཁོར་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	192
2 ཁོ་མོ་རྣམས་བསྐྱེད་ནས་བཞག་གསལ་སྤང་བྱས་གདབ་ཚུལ།	193
4) མཐུན་རྒྱུན་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་ཆོག་གསལ་བསྐྱེད་བཞག་	195
1 སྤང་གཞི་ལ་འཇུག་བྱ་བྱིང་པའི་མི་མངལ་སྤྱིས་ཁམས་བྱུག་ལྟར་བྱ་ སྤྱི་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་སྤྱིས་ནས་སྤྱིང་འགྱུར་གྱི་ལས་གསོག་པ་དང་ རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གསལ་བསྐྱེད་བཞག་	195
1 ཆོག་གསལ་ཞིང་སྤྱིར་བྱེད་བཞག་	195
2 དེ་ལ་ཆོག་གསལ་བསྐྱེད་བཞག་	197
2 འཆི་བ་འོད་གསལ་མཛོད་དུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་འཆི་བ་ཆོས་ སྤྱིང་འགྱུར་པའི་ལས་འགྱུར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གསལ་བསྐྱེད་བཞག་	198
2) དངོས་གཞི་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།	201

1} བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འབྲེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྣང་བའི་ངང་ལས་	
ནམ་མཁར་རྒྱ་དྲ་གཞག་པ།	201
2} གཞལ་ཡས་ཁང་གང་ལ་གནས་པའི་རྟེན་བསྐྱེད་པ།	203
1) འབྱུང་བ་རིམ་བཞེགས་དང་རི་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།	203
2) ལྷ་ཆོགས་བསྐྱེད་དང་ལྷ་ཆོགས་རྩོམ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།	204
3} དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་བཞི་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།	205
1) སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་	206
2) སྒྲིམ་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ།	209
1 སྐྱར་གཞི་ལ་བར་དོ་གང་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གནས་ཁུ་ཁག་གི་ཐེག་	
ལེ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་སྒྲིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར།	209
2 ཁུ་ཁག་གི་དབྱས་སུ་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ནས་མངལ་ཏུ་ལུས་	
འཕེལ་བ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་སྒྲིམ་པའི་རྩེས་སུ་རྣལ་འབྱོར།	210
3 མངལ་ནས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་བཅས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་སྐྱེ་བ་སྤྱལ་	
སྐྱར་འབྲེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར།	215
༡ རྟེན་བརྟེན་པ་སྐྱེད་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ།	215
༢ གསལ་གདབ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	216
༡ རྟེན་གསལ་གདབ་པ་དང་།	216
1) དུར་ཁོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་།	216
2) རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དངོས་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	217
༢) བརྟེན་པ་གསལ་གདབ་པ།	220
1) གཙོ་བོ་ཡལ་ཡུམ་གསལ་གདབ་པ་དང་།	220

2། འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་གསལ་གདབ་པའི་ཚུལ།	225
3 རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་དང་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	228
1། རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	228
3། ལུས་དཀྱིལ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	230
1། ལུས་དཀྱིལ་སྒྲིའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཅམ་དུ་རྫོང་བ།	230
2། སྒྲིམ་ཚུལ་དངོས།	231
1། ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	231
3། བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།	233
༤ གོ་བཤམས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་པ་བརྟུག་ནས་དབང་བསྐྱར་བ།	243
1། གོ་ཆ་བྱ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་བ།	243
1། གོ་ཆ་བཅིང་བ་བཤད་བ།	243
2། ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་པ་བཤད་བ།	245
3། དབང་བསྐྱར་ནས་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།	247
4 ལྷ་རྣམས་ལ་མཚོད་ཅིང་བསྟོད་པ་དང་དག་པ་བཞུག་ཚུལ།	250
4 རྩོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་བ།	257
3། མཐུག་ཏུ་རི་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ།	259
1། བསྐྱེད་པ་རི་ལྷར་བྱ་བ།	259
1། རྩོད་རྩེའི་བསྐྱེད་པ།	259
2། དག་བསྐྱེད་གཉིས།	260
2། གཏོར་མ་རི་ལྷར་བྱ་བ།	267
2། ཐུན་སྒྲིའི་བར་དུ་རི་ལྷར་བྱ་བ།	269

བདུན་པ། རྩོམ་པ་ལྟོས་པའི་མཁའ་མཁའ་ལྟོས་པའི་གསུང་འབྲུག་ཐོར་བུ་པ་ལས་
སྒྲོབ་དཔོན་ཤིལ་བུ་ཞབས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་
རྩོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྟའི་གནད་དོན་གསལ་བར་
བྱེད་པའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

ཀ། མཆོད་བརྗོད་དང་བཅུ་པར་དམ་བཅད།	273
དང་པོ། གདམས་པ་འདིའི་མཛད་པ་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པ།	274
གཉིས་པ། གདམས་པ་དངོས་བཤད་པ།	278
ཀ། ལམ་འདི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་སྒྲོན་འགོ།	278
༡། སྤྱིའི་སྒྲོན་འགོ།	278
༢། བྱེད་པར་གྱི་སྒྲོན་འགོ།	279
ཁ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཉམས་སྲུ་རྩི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ།	279
༡) བསྐྱེད་རིམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	279
༢) རྩོགས་རིམ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ།	280
1) ལྷ་ཡི་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་དུ་བཤད་པ།	280
1] བཤད་བྱའི་ཁྱད་སྤྱོད་ནས་དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།	280
2] དེ་ཉིད་རྩི་ལྟར་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་ཚུལ།	282
1} སྒོག་ཨ་མ་རྩི་ལྟར་འཛིན་པའི་རྣམ་འབྱུང།	283
1) ལྟེ་བའི་དབྱུག་སྲུ་སྒྲིན་སྒྲིལ་སེམས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ།	283
༡ སྒོམ་ཚུལ་དངོས།	283
༢ དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་ལས་ཉམས་སྲུ་རྩི་བྱེད་པའི་རིམ་པ།	284

2༽ བརྟན་ནས་དྲོར་བཞུགས་བྱ་བའི་ཚུལ།	285
3༽ རྗེས་གཞིག་གི་རིམ་པའི་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་ཚུལ།	286
2} ཚུད་པ་ལ་བརྟན་ནས་རྗེས་རིམ་དངོས་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།	287
1༽ མཉམ་གཞག་ཏུ་སྐྱོང་ཚུལ།	287
1 སྐྱོང་སྤྱོད་ཀྱི་རྗེས་རིམ་སྐྱོང་ཚུལ།	288
2 སྐྱོང་སྤྱོད་ཀྱི་རྗེས་རིམ་སྐྱོང་ཚུལ།	290
2༽ རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྐྱོང་ཚུལ།	291
3༽ དེ་ལ་བརྟན་ནས་བསྐྱེད་བྱེད་ཚུལ།	291
2) དོན་གྱི་སྒྲིང་པོ་རིམ་པ་ལྔ་འི་ལྷ་རྟམས་སུ་སྒྲུབ་བའི་ཚུལ།	293
1] བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་དོན་གཟུང་བ།	293
2] དེའི་བསྐྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚུལ།	295
3] དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱོང་བའི་ཐབས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚུལ།	297
1} བསམ་མི་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་སྐྱོང་བའི་སྒྲོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་རིམ་པ།	297
1༽ བྱང་སེམས་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱོང་ཚུལ།	298
1 རྒྱ་ཉིང་དབུས་སྐྱོང་གར་གནད་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ལས་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱོང་ཚུལ་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་བཤད་ཀྱི་ཚུལ།	298
2 བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་སྒྲོམ་པའི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚུལ་བཤད་ཀྱི་ཚུལ།	298
3 དེ་སྒྲོམ་ཚུལ་དངོས་བཤད་ཀྱི་ཚུལ།	301
4 གང་ཏུ་དམིགས་པ་གཏོང་བའི་གནས་དོན་གཟུང་བ།	301
5 དེར་དམིགས་པ་གཏོང་ནས་སྒྲོམ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་ཀྱི་ཚུལ།	304
1] ས་ཐོན་དང་བཅས་པའི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ།	304

༡༥ སྒྲིལ་ཚུལ་དངོས།	305
༡༥ དེ་ལྟར་བསྒྲིལ་ས་པ་ལས་སྤྱོད་བ་སྤྱེ་བའི་ཚུལ།	307
1༥ སྤྱོད་བ་བཞིའི་ཉམས་སྤྱོད་སྤྱེ་ཚུལ།	308
2༥ དགའ་བ་བཞིའི་ཉམས་སྤྱོད་སྤྱེ་ཚུལ།	309
3༥ དེ་དག་གི་ཉམས་མཉམ་གཞག་དང་ཐེས་ཐོབ་ཏུ་རྩི་ལྟར་སྤྱོད་ཚུལ།	311
༡* སྤྱོད་སྤྱོད་ས་ཀྱི་རྩི་གས་རིམ་སྤྱོད་ཚུལ།	311
༡* སྤྱོད་སྤྱོད་ས་ཀྱི་རྩི་གས་རིམ་སྤྱོད་ཚུལ།	314
2༥ ས་ཐོན་མེད་པའི་བདག་ཀྱིན་བསྐྱབ་ཀྱི་རིམ་བ་སྒྲིལ་ཚུལ།	315
༡༥ རི་ལྟར་སྒྲིལ་བའི་ཚུལ།	316
༡༥ དེ་ལྟར་བསྒྲིལ་ས་པ་ལས་ཉམས་སྤྱོད་སྤྱེ་ཚུལ།	316
2 རྒྱ་རྒྱུ་ཡར་སྒྲིལ་མར་སྒྲིལ་གནད་ཏུ་བསྐྱབ་བ་ལས་ཉིང་རེ་འཛིན་	
སྤྱོད་ཚུལ་སྤྱོད་ཚུལ་སྤྱོད་ཚུལ་རྩི་ལྟར་རིམ་བ་བཞད་བ།	320
༡ མཚན་དོན་དང་སྒྲིལ་ཚུལ་མདོར་བསྐྱབ་བ།	320
༡ སྒྲིལ་ཚུལ་དངོས་སྤྱོད་པར་བཞད་བ།	321
༡༥ ས་ཐོན་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་སྤྱོད་ཚུལ་རྩི་ལྟར་རིམ་བ་སྒྲིལ་ཚུལ།	321
1༥ སྒྲིལ་ཚུལ་དངོས།	322
2༥ བསྒྲིལ་ས་པ་ལས་སྤྱོད་བ་དང་ཡོན་ཏན་སྤྱེ་ཚུལ།	322
༡༥ ས་ཐོན་མེད་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་སྤྱོད་ཚུལ་རྩི་ལྟར་རིམ་བ་སྒྲིལ་ཚུལ།	323
1༥ སྒྲིལ་ཚུལ་དངོས།	323
2༥ དེ་ལས་ཉམས་སྤྱོད་ས་ལྟར་ཚུལ།	324
3 ལྷག་སྤྱོད་བཞི་ལ་བཞེན་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤྱོད་ཚུལ་ལོར་བུ་	

འགོངས་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ།	325
1 དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ།	325
2 ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ།	326
3 ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ།	327
༤ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ།	327
2༽ གཉིས་པ་བྱང་སེམས་དམར་པོ་རྒྱས་བྱེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྦྱིད་ཚུལ།	330
1 སྤྱོད་པ་བཤད་པ།	330
2 རི་ལྗང་སྒོམ་པའི་ཚུལ།	331
2༽ བསམ་མི་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་ཉིད་སྦྱིད་པའི་ཚུལ།	333
1༽ སྒྲིས་པ་རྣམས་སྙིང་གའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱུས་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་ཚུལ།	333
2༽ དེ་ལས་སྒྱུ་མའི་སྐྱར་ལྡང་བའི་ཚུལ།	335
3༽ ལྷན་སྦྱིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དེའི་སྒོམ་ཚུལ།	338
4༽ དེ་ལྟར་བསྒོམས་པའི་པན་ཡོན་བསྟན་པ།	339
3) རྫོགས་རིམ་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།	341
ག༽ ལམ་ཉམས་སུ་སྦངས་པའི་འབྲས་བུ་སྒྲོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ།	343
མཇུག་གི་རིམ་པ།	346
བརྒྱད་པ། རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བུ་ལས་ཡི་དམ་ སྐབ་སྐོར་དང་རྗེས་གནང་གི་རིམ་པ།	348

དགུ་པ། དག་སྒྲིང་མ་དཔལ་མེད་ལུགས་ཀྱི་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བ་ཐབས།

ཀ། མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅད།	455
ཁ། རྩོན་འགྲོའི་རིམ་པ།	455
དང་པོ། སྒྲིང་བའི་ཆོ་ག།	456
ཀ། རོག་མར་སྐྱས་བྱུག་བྱ་བའི་ཚུལ།	456
ཁ། ཆོགས་ཞིང་གི་མཆོད་པ་དང་བདག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་པ་སྐྱུགས་གཅིག་དུ་བྱིན་རྒྱལ་ས།	457
ག། སྐུ་བས་སེམས་དང་སྐུན་འབྲེན།	458
གཉིས་པ། དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག ཀ། བདག་སྐྱེད་སྒོམ་ཚུལ།	459
ཁ། མདུན་བསྐྱེད་སྒོམ་ཚུལ།	463
གསུམ་པ། མདུག་གི་ཆོ་ག།	465
ཀ། བསྐྱོ་སྒོན་ལེས་བརྗོད།	466
ཉ། པར་བྱང་སྒོན་ཆོག།	469

༢༡། །དཔལ་རྩོམ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་བ་དང་པོའི་ལམ་ལ་
སློབ་པའི་ཚུལ་བསྐྱེད་རིམ་གསལ་བའི་སློན་མེ་
བཞུགས་སོ། །

༡༽ མཆོད་བརྗོད་དང་བཅུམ་པར་དམ་བཅའ།

དཔལ་རྩོམ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་བ་དང་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་བསྐྱེད་རིམ་
གསལ་བའི་སློན་མེ་ཞེས་བྱ་བ། ལྷ་མ་དང་འཇམ་དཔལ་གཤེན་རྩི་གཤེན་གྱི་ལྷ་ཆོགས་ལ་
གྲུས་པས་བྱུག་འཆལ་ལོ། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མ་ལུས་པ། །གཅིག་གྱུར་ཉི་གཞོན་
འཆར་ཀའི་ཅེ་དགའ་དང་། །རབ་འགྲོགས་སློ་གཏོར་མི་ཟད་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། ལྷ་བ་
བདག་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་བྱུག་འཆལ། །སློབ་བྲལ་ལྷན་གཅིག་སྦྲེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཉིད། །གདུག་པ་གདུལ་བྱིར་ཁྲིམ་པའི་གར་མཛད་པ། །བྱི་ནང་གསང་བའི་གཤེན་རྩི་མཐར་
མཛད་པ། །བཙུང་ལྷན་རྩོམ་འཛིགས་བྱེད་ལ་བྱུག་འཆལ། །དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་འཇམ་དཔལ་
གཤེན་རྩི་གཤེན། །དུར་སྦྲིག་འཛིན་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་རྣམ་ཐོབ་པ། །རྒྱལ་བ་ཀུན་དངོས་
སློ་བཟང་གཉགས་པའི་དཔལ། །དམ་པ་ཡིས་ཀྱང་དད་པའི་སྦྱ་ལོང་གཡོ། །སྦྱ་གསུམ་དངོས་སུ་
སྦྱབ་བྱེད་རྩོགས་རིམ་གྱི། །སློན་བྱེད་རིམ་བ་དང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་མཆོག་། །དེད་དུས་གདུལ་
བྱའི་ཁམས་དང་བསམ་པ་བཞིན། །གོ་སླའི་ཆོག་གི་ཐེང་བ་འདྲིར་སྦྲེལ་བྱ། །

འདྲིར་དཔལ་རྩོམ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་བ་དང་པོའི་ལམ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས།
སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་མདོ་(༡༣)ཙམ་དུ་རྩོད་པ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སོ། །

ཁ༽ སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་དུ་རྫོང་བ།

དང་པོ་ནི་སྤྱི་བ་བྱལ་ལྟན་སྤྱིའི་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཉིས་སྤང་གི་རྣམ་རྟོག་གིས་མི་བྱེད་པའི་སྣོད་པ་ཉིད་ལ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཐུགས་དང་། རྒྱུ་མེས་ཙམ་ལས་བྱུང་པའི་བཞེན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཙན་གྱི་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ལྷའི་སྐུ་སྐུ་དང་ཐུགས་སུ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་མི་སྣོད་པའི་བྱུང་འབྱུག་གི་གོ་འཕང་ནི་ལམ་འདིའི་ཐོབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། གོ་འཕང་དེ་ཉིད་དང་དེ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་ཡན་ལག་དང་བཙས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་དང་པོར་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཙ་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་འབུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཙན་དུ་གསུངས་པ་ནི་ལྷ་རྒྱུད་གྱི་ཡུལ་ན་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་གྱི་ཕྱག་ན་ཡོད་གྱི་འཕགས་ཡུལ་དང་བོད་ན་མེད་ལ། རྒྱུད་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད་ལས་སྣོད་པ་དཔོན་ལྷ་ཡི་ཏ་བརྩམ་དངོས་བྱུང་འབྱུང་པའི་དུས་བྱའི་རྟོགས་པ་བྱུང་དུ་བཀོལ་ཏེ་བསྐྱམས་ཐོན་པ་ནི་ད་ལྟ་རྟོག་བརྟན་དུ་གྲགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཙ་བའི་རྒྱུད་ནི་གཉིས་ཡིན་ལ། རྒྱུད་དེ་གཉིས་རྣམ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་གྱི་རྒྱུད་ལ་པ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་པ་རྒྱུད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་གཉི་ཐུག་གི་ཐབས་རྒྱུད་གསུམ་ལས་འདི་ཞེ་སྤང་གི་ཐབས་རྒྱུད་ཡིན་ནོ། །པ་(ཨ་བ)རྒྱུད་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། གཤེན་རྗེ་གཤེད་དམར་ནག་འཛིགས་གསུམ་རྣམས་ཀྱང་དེའི་སྤར་གཏོགས་པ་ཡིན་པས་པ་རྒྱུད་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གྱིས་དེ་དག་ལ་ཡང་བྱུང་དགོས་སོ། །བྱུང་ཆེན་དཔལ་འཛིན་གྱིས་གཤེད་དམར་ལ་གསང་འདུས་འཇམ་རྡོར་གྱི་ལམ་གྱི་རྒྱས་བཀའ་ནས་ལེགས་པར་བཤད་ལ། དེའི་རིགས་པ་སྐྱར་ན་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ལ་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་གྱི་རྒྱས་བཀའ་ནས་རིམ་གཉིས་གྱི་ལམ་རྣམས་འཆད་པ་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་ཅ་རྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་མི་གསལ་བ་གསལ་བར་འཆད་པའི་
བཤད་རྒྱུད་ཉོགས་པ་གསུམ་པ་དང་ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དེ་དག་ལ་བཞེན་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱང་
དཔའ་བོ་གཅིག་པ་དང་རོ་ལངས་བརྒྱུད་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་མ་ཞེ་དགུ་མ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་
ཅིང་། གཞན་ཡང་རྩ་ལུགས་དང་སྒྲོ་བ་དང་གཉིས་ལོ་རྒྱུ་བ་སོགས་བོད་རྒྱམས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་རིམ་པ་མང་དུ་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ལས་འདིར་འཇིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་
མའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་རྒྱུ་གཞག་དེང་སང་གི་སློབ་བྱ་དག་ལ་སློ་དང་འཆོས་
པ་ཙམ་ཞིག་ཟིན་ཐུན་བྱས་པ་ལ་གཞི་བཟུངས་ཏེ་བཤད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་བསྐྱེད་རིམ་
རྒྱུ་གཞག་དངོས་ལ་གསུམ། ཐུན་ཀྱི་ཐོག་མར་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། ཐུན་དངོས་གཞི་ལ་
རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། ཐུན་ཀྱི་མཐུག་དང་ཐུན་མཆོས་སུ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། །ནང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བའི་ཚུལ། ཐུན་འགྲོ་གཏོར་མ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།
(༣ན)བདག་སྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི་ཐོག་མར་རང་འཇིགས་བྱེད་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པ་ཡུམ་བཅས་སུ་སྐྱེད་
པའི་རྒྱུ་མཆོན་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ནང་མཆོད་མཆོད་གཏོར་སོགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་
པ་དེ་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་དང་ལྷན་པས་བྱ་བར་མི་རྒྱས་པས་རང་ཉིད་སྤེའི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་
པས་བྱ་དགོས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ནང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པ་འདི་ལ་བསང་བ། སྤང་བ།
སྐྱེད་བ། བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པ་བཞི་ལས། དང་པོའི་རྩི་ལྷིའི་སྤྲུགས་ཀྱིས་བསང་བ་ཡིན་ལ།
དེའི་ཆེ་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་ཚུལ་གང་ཡོད་དེ། སྤྲུགས་རྫོང་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་
རང་གི་ཐུགས་ཀ་ནས་ཁོ་བོ་གཞིན་རྗེ་གཞིན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྱོས་ཏེ་ནང་མཆོད་ཀྱི་རྩས་
ལ་གནས་པའི་བགལ་རྒྱུ་རྒྱུ་བའི་སྤྲུགས་པར་མོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྤང་བ་ནི།
སྤྲུ་བྱུ་མའི་སྤྲུགས་བརྗོད་པའི་སྤྱོ་ནས་དེའི་སྤྲུགས་དོན་ལྟར་ནང་མཆོད་ཀྱི་རྩས་ལ་སོགས་
པའི་གཟུང་འཇིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་

པར་བྱས་ནས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གི་འོད་གསལ་དུ་བརྟུག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་
ལ་ཐ་མལ་གི་སྒྲིང་ཞེན་སྒྲིང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེད་པ་ནི་ཡོ་ལས་རྒྱུ་རྩེ་ལས་མེད་
དགྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་ལྷ་ལས་མི་མགོའི་སྐྱེད་བྱ་གསུམ་གི་སྟེང་དུ་ལྷ་ལས་ཐོད་པ་
ཕྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་བའི་ནང་དུ་བདུད་ཅིའི་རྩས་རྣམས་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཐོད་
པའི་སྐྱེད་དོད་ཀ་ལྷ་ལ་བདེ་བ་སྐྱོང་པ་ལ་འཇུག་པས་ཐོད་པས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གི་ཡེ་
ཤེས་མཆོན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ཤ་ལྷ་དང་བདུད་(༣བ)ཅིའི་རྩས་རྣམས་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་
མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་སྒྲིང་རྟོགས་སྒྲིང་གསུམ་བྱས་ནས་སྐྱབ་པ་ལོ་རང་གིས་ལོངས་
སྟོང་པ་དང་དགྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་ཆོག་གསལ་ལའང་མཆོད་པས་དངོས་གྲུབ་སྒྱུར་དུ་འགྲུགས་
པར་བྱེད་པས་ན་ལྷ་གསལ་གྱུ་ལྷ་དང་དངོས་གྲུབ་གསལ་བར་བྱེད་པས་སྟོན་མ་ལྟར་བཤད་
པའི་ཕྱིར། ཤ་ལྷ་གཤེགས་པ་ལྷ་དང་། བདུད་ཅི་ལྷ་གཤེགས་མ་ལྷའི་ས་བོན་ལས་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྐབས་འདིར་ཤ་རྣམས་གཤེགས་པ་དང་བདུད་ཅི་རྣམས་གཤེགས་
མའི་ངོ་བོར་མོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་དངོས་ནི། ཡི་གེ་གསུམ་གྱིས་
སྒྲིང་ས་རྟོགས་སྒྲིང་གསུམ་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ཡིག་ཐུགས་རྟོག་མེད་ས་བོན་
ཡིན་པས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གི་ཡེ་ཤེས་གི་ངོ་བོར་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་ཁ་དོག་དེ་རྒྱས་གི་
སྟོན་ཐམས་ཅད་སྒྲིང་ས། ལྷ་ཡིག་གསུང་རྟོག་མེད་ས་བོན་ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་བདུད་
ཅིའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རྟོགས་པར་བྱས། རྒྱུ་ཡིག་སྐྱེད་རྟོག་མེད་ས་བོན་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་གི་སྟོན་
ནས་མང་པོར་སྒྲིང་ཞིང་སྟེལ་བའི་སྟོན་ནས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ནང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་འོག་ཏུ་ཕྱོགས་སྐྱོང་ལ་སྟོན་
འགྲོ་གཏོར་མ་ལྷ་ལ་ནས་འཕྲིན་ལས་བཅོལ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་
སྐྱབ་ཐབས་སྟོན་པ་ལ་བཞགས་གི་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་སྟོན་
འགྲོ་གཏོར་མ་བྱ་བའི་རིམ་པ་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། སྟོན་འགྲོ་གཏོར་མའི་མཆོད་པ་བདག་སྐྱེད་གི་

མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་ལྟར་དང་། གཏོར་མ་ནང་མཆོད་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་།
ལ་ལི་ཏ་བརྒྱས་བཤད་པ་ལྟར་ཡ་མ་རྩ་ཇིའི་སྤྲུགས་བརྗོད་པའི་སློན་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ལ། རང་གི་སྤྲུགས་ཀའི་རྩྱ་སློན་པོའི་འོད་(༧)ཟེར་སྤྲུགས་ཀྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱོང་
བཙུ་ལྷ་འཁོར་བཅས་བཀྲུག་ནས་ཕྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སྤྱ་འཁོར་པ་སྐྱད་ཅིག་གིས་འོད་
གསལ་དུ་བརྒྱག་པ་ལས་དོ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་གསལ་བ་ལ་བྱ་ཙ་ར་སོགས་
གྱི་གཏོར་སྤྲུགས་གྱི་དབུལ་ཞིང་ནང་མཆོད་དང་མཆོད་པ་ཡང་ཕུལ་ནས་འཕྲིན་ལས་བཙུ་
ཏེ་གཟོད་པར་གསོལ་ནས་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སྤྱ་གཤེགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་ལི་ཏས།
ཤ་རྣམས་ཀྱི་གྱིས་གཏོར་མ་ནི། །འབྱུང་པོ་ལ་སོགས་འཇིགས་པ་སྤྲིན། །དང་པོར་ལྷ་ལ་
གཟོད་པར་གསོལ། །ཞིང་སྐྱོང་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་གཤེགས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཕྱོགས་སྐྱོང་རྣམས་སྐྱད་ཅིག་གིས་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་ནས་དོ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་
གྱི་སྐུར་སྐྱོད་པའི་རྩྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྐྱང་ཞེན་བསལ་ནས་ཡོངས་
སྤྱ་དག་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལོར་འཆར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱ་ཙ་ར་སོགས་གྱི་དོན་ནི། ཨོ་
བྱ་ཙ་ར་ནི་ཞེས་པ་ནས་པཌ་ཡུད་ཏ་ར་ཏི་གྲ་ཡ་ཞེས་པའི་བར་ནི། ས་འོག་ན་སྐྱོད་པ། ས་
ལ་སྐྱོད་པ། མཁའ་ལ་སྐྱོད་པ། ཤར་དང་ཤར་སྟོ་སོགས་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆོམས་ན་
སྐྱོད་པ་རྣམས་དང་ཉེ་སྤྱིང་ཡི་གེ་བདུན་པ་སྟེལ་བ་ཡིན་ཞིང་ཨོ་ཨི་ཞེས་པ་ནས། སཐ་བྱ་
ཏེ་བྱ་ཞེས་པའི་བར་ཕྱོགས་སྐྱོང་སོ་སོའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་དང་ལས་སྤྲུགས་བརྒྱ་བ་སྟེལ་
བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་བདག་སྐྱོད་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་རྫོབས་པའི་ཚུལ་ལ། སྐབས་འདིར་བདག་
མདུན་གཉིས་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱིན་རྒྱབས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པས་ཀྱང་ཆོག་སྟེ། འཇིགས་
བྱེད་བརྒྱ་གསུམ་མ་འདི་བདག་མདུན་ཐ་མི་དད་ཀྱི་སྐྱབ་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་བདག་མདུན་ཐ་
མི་དད་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་སྐྱབ་(༧)ཚུལ་ཡིན་པ་གྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་གི་དགོངས་པར་རྩེ་

ཉིད་ཀྱི་བཅུ་གསུམ་མ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
བསང་སྤང་གཉིས་སྤར་དང་འབྲེལ་བ། ཁྱིམ་གྱིས་རྫོབ་པའི་ཚུལ་དངོས་ཡོད་དེ། ལྷུང་ལས་
ཐོད་པ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རྩྱ་རྩྱ་ཁུ་བ་ལས་བྱུང་བའི་མཆོད་རྩིས་རྣམས་
ངོ་མོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། རྣམ་པ་མཆོད་རྩིས་སོ་སོའི་རྣམ་པ་ཅན། བྱེད་ལས་
དབང་སོ་བྱུག་གི་སྟོང་ཡུལ་དུ་ཐག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་བར་ཅན་སྟེད་པ་སྟེ་བྱུང་བར་གསུམ་
ལྟན་དུ་ཨ་རྒྱ་སོགས་མཆོད་པ་སོ་སོའི་མིང་སྤྲགས་དང་ཡི་གེ་གསུམ་སྟེལ་བའི་སྟོན་ནས་ཁྱིམ་
གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོད་རྩིས་རྣམས་རྩྱ་ལས་སྟེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་
དེ། དེ་གཙོ་བོའི་སྤྲགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཡིན་པས་ངོ་མོ་རྒྱལ་བའི་
སྤྲགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས། རྣམ་པ་མཆོད་རྩིས་སོ་སོའི་རྣམ་པར་བསྟོམ་པར་བྱ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོད་པ་རྣམས་ཨ་རྒྱ་སོ་སོའི་མིང་སྤྲགས་ཡི་གེ་གསུམ་དང་སྟེལ་ནས་
ཁྱིམ་གྱིས་རྫོབ་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཡི་གེ་གསུམ་དོ་རྩེ་གསུམ་གྱིས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་
བོན་ཡིན་པས་དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་ཁྱིམ་གྱིས་རྫོབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ག༡ བསྟེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས།

གཉིས་པ་ཐུན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་རིམ་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། དང་པོ་སྟོར་བའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་བཤད་པ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ། དང་པོ་སྐྱེར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤེད་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི། འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་སྒྱུད་པའི་ཡན་ལག་དང་བཅས་ཏེ་བཤེད་པ། གང་དུ་འཆང་བྱ་བའི་གནས་ཉེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་དེ་བར་དོ་ལོངས་སྐྱེར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ། སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་འབྲས་བུ་དོ་རྩེ་(༥ན)འཛིན་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་བཤེད་པ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་གསུམ་ཀྱི་གོ་འཕང་ཡང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྐྱེར་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་སྒྱུད་པའི་ཡན་ལག་དང་བཅས་ཏེ་བཤེད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷགས་ལ་སྒྱུད་པའི་ཉེན་འཛིན་བུ་སྤྱིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱར་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་འབྱུང་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཆོགས་ཞིང་མཆོད་པའི་ཚུལ། དེ་ལྟ་བུའི་ལས་འདུ་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་འཆི་བ་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའི་སྤྱོད་ཉིད་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ། འབྱུང་བཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་དེ་འགལ་རྒྱུན་འགོག་པའི་དོན་དུ་སྐྱང་བའི་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ ལྷགས་ལ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་འཛུལ་བྱ་སྒྲིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་བྱུག་ཏུ་
སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་འདུ་
བྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཆོགས་ཞིང་མཆོད་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོགས་ཞིང་སྤྱན་འབྲེན་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་ཆོགས་གསོག་པའི་
ཚུལ་ལོ། །

༡) ཆོགས་ཞིང་སྤྱན་འབྲེན་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་ཆོས་སྐྱའི་རང་ལས་གཞུགས་སྐྱའི་རྣམ་པར་སྤྱན་འབྲེན་བ་ལྟ་བུ་དང་། རང་
བཞིན་གྱི་གནས་ནས་སྤྱན་འབྲེན་པ། འོག་མིན་སོགས་གནས་བྱེ་བྲག་བ་ནས་སྤྱན་འབྲེན་
བ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་ངེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་འཇིགས་
བྱེད་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པར་གསལ་བའི་སྤྱིང་གར་བསྒྲ་དང་ཉི་མ་ལ་གནས་པའི་རྩྱ་
ཡིག་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་ལོངས་སྤྱལ་གྱི་ཞིང་ཁམས་ལྷ་མེད་བ་གསལ་བར་བྱས། དཔལ་རྣོ་
རྩེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་དེ་དག་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱོ་བོ་དང་
རིག་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་དང་སྒྲ་མ་ཡང་སྤྱན་བྲངས་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་འོད་ཟེར་རང་
གི་སྤྱིང་གར་ཐིམ་པར་མོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མའི་སྤྱན་འབྲེན་པའི་ཚུལ་ཡང་
ཡོད་དེ། སྒྲ་མ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་དང་ཐ་མི་དད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྤྱན་འབྲེན་བ་དང་། དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་དུར་ཁྲོད་ན་གནས་པར་མོས་(༥བ)ནས་སྤྱན་འབྲེན་བ་དང་། གཙོ་བོའི་རིགས་

བདག་ཏུ་སྤྱན་འབྲེན་བ་སོགས་ལས་འདྲིར་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་མ་སྤྱན་འབྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་སློབ་མ་ལ་རག་ལུས་བར་ཆོགས་ཞིང་སློབ་མེད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོད་ཟེར་རང་གི་སྙིང་གར་བསྐྱུས་བ་ལ་དགོས་བ་ཡོད་དེ། སྤྱང་ཐམས་ཅད་སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐེམ་པའི་འོད་གསལ་སྐྱེ་བའི་སྤྱན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་ཞིང་སྤྱན་འབྲེན་ཚུལ་འདྲི་ཡང་ལྷ་ལི་ཏའི་གཞུང་ལས་བཤད་དེ། རང་གི་སྙིང་གར་བསྐྱུས་ལས། །ཉི་མ་ལ་གནས་ཡི་གེ་མཆོག། །སྤྱགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རབ་བསྐྱོམས་ཏེ། །སློབ་མ་དང་བཅས་ལྟ་དམིགས་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡) དེ་ལ་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ།

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། ཆོགས་ཞིང་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་ཚུལ། མཆོད་བ་འབྱུལ་བའི་ཚུལ། སྤྱིག་བ་བཤགས་བ་སོགས་ཡན་ལག་ལྷག་མ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྤྱན་མོང་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོམ་བ་བཟུང་ཞིང་ཆད་མེད་བཞི་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) ཆོགས་ཞིང་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདེ་ཆེན་གནས། །ཞེས་བ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་སློབ་མ་དང་། གཞུགས་མཆོག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ལྷག་པའི་ལྷ་ལ་བྱག་བྱ་བར་སྟོན་ལ། ཆོགས་བཅད་དང་པོའི་དོན་ནི་སློབ་མ་ལ་བྱག་བྱ་བ་འོས་བ་ཡིན་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་དབང་གི་རྒྱལ་པོས་

དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་སྟོལ་བ་ལྟ་བུར་སྒྲ་མ་གང་གིས་དྲིན་གྱིས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས་
སྐྱེ་གསུམ་གྱི་གོ་འཕང་སྐྱད་ཅིག་སྟེ། སྟིགས་དུས་ཀྱི་ཆེ་གཅིག་ལ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་སྟེར་བར་
བྱེད་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་སྒྲ་མ་ཐ་མལ་པར་བལྟས་ནས་སམ་སྟམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མ་
དེ་དོན་ཅན་ཏེ་དོན་ཅེ་འཆང་གི་རྣམ་པར་བལྟས་ནས་ཞབས་ཀྱི་པསྒྲར་བྱག་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
བྱིར། གཉིས་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། (༤༦)བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཟུགས་སྐྱེའི་
རྣམ་པར་ཤར་བས་ན་གཟུགས་མཆོག་། ཤེན་ཏུ་ཁོས་པའི་སྐྱར་བསྟན་པས་ན་མཆོག་ཏུ་བྲག་
པོ་ཆེ། གཞན་གྱི་མི་སྤྱབ་པས་ན་དཔའ་བོ། སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་པ་སངས་རྒྱས་ནང་པན་ཚུན་ཁོ་ནའི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་མཆོག་གི་སྟོང་ཡུལ་ཅན།
གཏུལ་བར་དཀར་བའི་བྱི་ནང་གི་གཤེན་རྩེ་འདུལ་བར་མཛད་པ། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ངེས་དོན་གྱི་དོན་ཅེ་འཛིགས་བྱེད་དེ་དག་དེ་ཉིད་ལྟའི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་
བང་དོན་གྱི་དོན་ཅེ་འཛིགས་བྱེད་ལ་བྱག་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2) མཆོད་པ་འབྲུལ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཆོགས་ཞིང་མཆོད་པ་འབྲུལ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱད་
ལེའུ་བཞི་པ་དང་། གཤེན་རྩེ་གཤེད་དམར་པོའི་རྒྱད་ལས་གསུངས་པའི་ཨོ་ཕྱི་ཕྱི་ཉུང་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྤྲགས་ཀྱིས་རྒྱ་གཉིས་ཉེར་སྟོང་རོལ་མོ་དང་བཅས་པས་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྟོང་གའི་ས་བོན་གྱི་འོད་
ཟེར་ལས་ལྟ་མོ་ཅ་ལྷོ་ཀ་ལ་སོགས་པ་བྱག་ན་མཆོད་རྩིས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཐོགས་པ་ནམ་
མཁའ་གང་བ་སྟོས་པས་ཆོགས་ཞིང་ལ་མཆོད་དེ་བྱགས་རྒྱད་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཆོམ་པར་
བྱས་ནས་མཆོད་དེ་ལྟ་རྣམས་སྟོང་གའི་ས་བོན་ལ་བསྐྱ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

3) སྡིག་པ་བཤགས་པ་སོགས་ཡན་ལག་ལྷག་མ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བས་
སྤྱན་མོང་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་བཟུང་ཞིང་
ཆད་མེད་བཞི་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ལ་དེ་ལ་ཡང་། སྡིག་པ་རྣམས་ནི་བཤགས་པར་བྱ། །ཞེས་སྤྱིར་བསྟན་ནས།
སྤྱིས་ཤིང་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་བསལ། །ཞེས་པས་སྤྱིར་སྤྱིས་ཟིན་འདས་པའི་སྡིག་པ་དང་། ད་
ལྟར་བྱུང་བའི་སྡིག་པ་རྣམས་ཀྱང་འགྲོད་སེམས་སྡོན་དུ་འགྲོ་བས་བཤགས་པར་བྱ་བ་དང་།
མི་བྱེད་པར་ཡང་སྤྱན་སྤྱར་བཞིན། །ཅེས་པས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་སྡིག་པ་རྣམས་སྡོམ་སེམས་
གྱི་(༤བ)སྟོན་སྤྱིན་ཆད་མི་བྱེད་པར་དམ་བཅའ་བ་བསྟན་ཏོ། །ཆོག་རྒྱུ་ལྷག་མའི་དོན་
ཡང་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་བསོད་ནམས་རྗེས་ཡི་རང་། །ཞེས་པས་རང་གཞན་གྱི་དགེ་ཅ་ལ་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། བདག་གིས་བདེ་འགྲོར་ཡོངས་སུ་བསྟོ། །ཞེས་པས་དགེ་ཅ་བྱང་
ཚུབ་ཏུ་བསྟོ་བ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་
དང་། ཡང་དག་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། །ཞེས་སོགས་སྤྱིལ་བས་སྐྱབས་འགྲོ་སྡོན་
དུ་འགྲོ་བས་བྱང་ཚུབ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྤྱན་མོང་གི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་སྤྱིན་སོགས་གྱི་
ལམ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་བྱེད་རྣམས་ལ། །ཞེས་པ་ནས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་
ཆོགས་ཞིང་ལ་རང་ཉིད་ལུས་བྱན་དུ་འབུལ་བ་དེ་བསྟན་པའི་བྱིར། འདི་རྣམས་ཀྱང་གྲུབ་
ཆེན་ལྷ་ལི་ཏའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཡེ་ཤེས་ལས་གཞན་ཆོགས་གྱི་
བྱིར། །བྲག་འཆལ་ནས་ནི་སྡོན་མཐར་སྤྱག་ །རྣམ་ཀུན་བསགས་ནས་དེ་རྗེས་སུ། །ཆངས་
པའི་གནས་བཞི་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་
བཟུང་བ་ནི་གྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་ལས་དངོས་སུ་མ་བྱུང་ཡང་། བློ་རྒྱ་ན་དང་དོན་ཡོད་ཞབས་

ཀྱིས་དཔའ་གཅིག་མདོན་རྟོགས་སུ་བཤད་པ་དང་། འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་འགྲོས་
སྤྱར་ནས་འདིར་ཡང་མཛད་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་སྤྲགས་སྡོམ་གཟུང་བ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། སྡོམ་པ་སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། ཉམས་པ་སོར་ཚུད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་
པ་མ་འགྲུབ་ཀྱང་། སྤྲགས་སྡོམ་སྐྱེས་ཟིན་བརྟན་པ་དང་། གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། དེར་མ་
ཟད་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་སློབ་པ་སྤྲོ་མ་དང་
དཀྱིལ་འཁོར་བའི་ལྷ་ཆོགས་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་(ལྷ)སྐྱབ་པའི་མཆོད་པ་བྱུང་པར་ཅན་
དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་
དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཆོག་གི་དོན་བཞིན་པའི་སྟོན་སྤྲོས་ཐེག་ཆེན་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆངས་པའི་གནས་བཞི་སྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་ཞིང་སྤྱན་
བྱངས་པ་ནས་འདིའི་བར་སྤྱང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྲགས་ལ་སྦྱོང་
པའི་རྟོན་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུག་ལྷན་དུ་སྐྱེས་ནས་སྤོང་འགྱུར་གྱི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར།

༡༽ དེ་ལྟ་བུའི་ལས་འདུ་བྱས་པའི་འོག་དུ་འཆི་བ་འོད་གསལ་མདོན་དུ་བྱས་པ་
དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའི་སྤོང་ཉིད་སྟོམ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་འདུ་བྱས་པའི་འོག་དུ་འཆི་བའི་འོད་གསལ་མདོན་དུ་བྱས་པ་
དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའི་སྤོང་ཉིད་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། སྤྱང་གཞི་བཤད་
པ་དང་། དེ་དང་མཐུན་པའི་སྤོང་ཉིད་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡) སྤང་གཞི་བཤད་བ་དང་།

དང་པོ་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་བའི་མི་མངལ་སྤྱི་མཐུན་ཁམས་དྲུག་ལྡན་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་འཆི་བའི་ཆེ་ཐོག་མར་ས་ཚུ་ལ་ཐིམ་བའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རི་རྟགས་སུ་བྱས་ས་ལ་བྱིང་བའི་ཉམས་དང་། ཉན་དུ་སྒྲིག་སྒྲུ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འཆར། ཚུ་མེ་ལ་ཐིམ་བའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རི་རྟགས་མཚུ་དང་ལྟེ་སོགས་སྐམ་བ་དང་། སོ་ལ་དེག་བ་ཆགས་བ་དང་ནང་དུ་དུ་བ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འཆར། རྒྱ་རྒྱུ་ལེས་ལ་ཐིམ་བའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རི་རྟགས་ཕྱི་རི་རྒྱ་གིས་རྒྱ་བ་ཆད་ཅིང་། ཉན་དུ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འཆར། ཀྱན་རྟོག་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ལེས་སྤང་བ་ལ་ཐིམ་བའི་སྐབས་སུ་སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་བ་ལ་ཆེ་འོད་ཀྱིས་བྱབ་བ་ལྟ་བུ། དེ་མཆེད་བ་ལ་ཐིམ་བའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་ཉི་འོད་ཀྱིས་བྱབ་བ་ལྟ་བུ། དེ་ཉེར་ཐོབ་དུ་ཐིམ་བའི་སྐབས་སུ་སྟོན་གྱི་ཐུན་བ་འཐུག་པོའི་སྤྱག་གིས་བྱབ་བ་ལྟ་བུའི་(༡༧) སྤང་བ་འཆར་ཞིང་། ཉེར་ཐོབ་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་བའི་སྐབས་སུ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་སྟོང་སངས་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འཆར་བའི་སྟོན་ནས་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་བའི་བྱིར་རོ། །

༢) དེ་དང་མཐུན་བའི་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། སྤྱགས་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་བའི་སྟོན་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་ཚུལ་དངོས་དང་། སྤང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་བར་སྟོར་བའི་ཚུལ་ལོ། །

1) སྒྲགས་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་པའི་སློ་ནས་སྟོང་ཉིད་སློམ་ཚུལ་དངོས།

དང་པོ་ནི། ཨོ་ཡིག་གི་ཨ་ཁུ་མ་གསུམ་གྱིས་ནི་སྐྱེ་གསུང་སྤྲུགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་དང་
དེ་སྐུར་པའི་ཨོ་ཡིག་གིས་དོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་མཆོན་ཞིང་། མཆོན་དོན་བྲན་པའི་
སྒོ་ནས་རག་དུ་བརྗོད་པས་བསོད་ནམས་ལེན་པས་ནོར་བུ་འཛིན་པའི་སྤྲུགས་སུ་བཤད་དེ།
ཡུད་དོ་རྗེ་ཅེ་ཙེ་མ་ལས། ཨོ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པར་བརྗོད། །མཆོག་དང་ནོར་སྟེར་དཔལ་དང་
གཡང་། །སྐལ་བཟང་རྣམ་པ་དང་ལྷན་པ། །དམ་བཅའ་བ་དང་བཟ་ཤིས་དོན། །ནོར་བུ་
འཛིན་པའི་སྤྲུགས་སུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྲུགས་ལྷག་མའི་དོན་ཡང་ཡོད་
དེ། སྤྱ་བྱ་ཨ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །འུ་རྒྱ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ། །སྤྱ་རྒྱ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
དེ་གཟུང་བས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྤྱ་བྱ་
ཨ་འུ་རྒྱ་སྤར་བཞིན་ལ། །ཀོ་ཉི་ནི་རའོ་སྟེ་ར་ཅམ་སོགས་འཛིན་པས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟོན་པ་སྟེ། མདོར་ན་གཟུང་འཛིན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

[illegible]

གཉིས་པ་ནི་སྐགས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་ཚུལ་འདི་ལ་འཆི་བ་
 ཆོས་སྐྱུང་འབྲེང་བའི་ནལ་འཕྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱེད་གཞི་ལ་འཛུལ་བྱ་གྲིང་པའི་མི་མངལ་
 སྐྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་པ་ཞིག་རགས་པ་ནི་ཤུ་ཅུ་ལྷ་རིམ་གྱིས་ཐེམ་ནས་འཆི་བ་འོད་གསལ་
 མཛོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་སྐྱབ་པ་པོའང་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཆི་བ་དེ་སྟོང་བར་བྱེད།
 རྟོགས་རིམ་སྐབས་སུ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱུད་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་
 ལས་བྱུང་བའི་དཔེ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་
 ལ་སྐྱེ་བས་དགེ་ཅུ་སྟོན་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་དག་པ་
 གཉིས་ལྡན་གྱི་(༡༧)དབྱིངས་དང་ཡུལ་ཅན་སྐྱིབ་བྲལ་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་
 རོ་གཅིག་པའི་རྒྱལ་བའི་བྱགས་ཆོས་སྐྱུ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་ལམ་
 དུ་བྱས་ནས་བསྒོམས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་སྐྱུ་མཛོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱས་པ་བྱེད་པར་ཅན་
 འཛོག་པའི་བྱིར། སྐབས་འདིའི་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་ཚུལ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་སྒོམ་པ་ཞེས་བཤད་
 པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་སྐྱ་མ་ཞིག་སྟོངས་ནས་ནམ་མཁའ་སྟོང་སང་དུ་

གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཞིག་གི་རྟེན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་འདྲིར་སྟོང་
ཉིད་བསྐྱོམ་པ་ཡང་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་རིམ་བཅེགས་ནས་བཟུང་སྟེ་རྟེན་བཞིན་པའི་དགྲིལ་
འཁོར་བསྐྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པས་དེ་ལྟར་རྫོང་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་སྟོང་ཉིད་བསྐྱོམ་པ་ལ་
དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། གཙོ་བོར་ནི་འཆི་བ་ཆོས་སྐུར་འབྱེད་པའི་ལམ་འབྱེད་ཡིན་
ལ། དེར་མ་ཟད་ཆོག་གས་ཞིང་སྤར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གས་བསགས་ནས་འདྲིར་སྟོང་ཉིད་
བསྐྱོམས་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་བསགས་པར་འབྱུར་བ་དང་། འོག་ནས་བསྐྱོམ་པའི་རྟེན་
དང་བཞིན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ནམ་རྟེན་
དང་བཞིན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་ཤར་བའི་ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཁྱད་པར་
ཅན་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༣༽ འབྱུང་བཞིའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱེད་དེ་འགལ་རྟེན་འགོག་པའི་དོན་དུ་སྤང་ བའི་འཁོར་ལོ་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་འབྱུང་བཞིའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱེད་དེ་འགལ་རྟེན་འགོག་པའི་སྤང་འཁོར་སྐྱོམ་པའི་
ཚུལ་ལ་གཉིས། འབྱུང་བ་རིམ་བཅེགས་དང་། ཐུན་མོང་གི་སྤང་འཁོར་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡) འབྱུང་བ་རིམ་བཅེགས་དང་།

དང་པོ་ནི་དེ་འབྱུང་བའི་སྟོང་པའི་རང་ལས་ཡི་རྩི་ལོ་པོ་ལས་རྒྱུ་མེས་ཆུང་དགྲིལ་འཁོར་
རིམ་བཅེགས་སུ་སྐྱབ་ཐབས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་ལི་ཏའི་གཞུང་

ལས། ལྷ་དང་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་(༥ན)ཀྱན། །སྟོང་ལྷ་ཉིད་དུ་རྣམ་བསམས་ནས། ཞེས་
སྤར་གྱི་ཡེ་ཤེས་སློབ་ཚུལ་བཤད་ནས། །ཡི་རྩི་པོ་ལོ་ཡི་གེ་ལས། །རྒྱ་དང་མེ་དང་ཆུ་དང་
ནི། །དབང་ཆེན་དགྱིལ་འཁོར་བསློམ་པར་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྱུང་
བ་རིམ་བརྟེན་སློབ་པ་འདི་སྤང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྟོང་གི་
འཇིག་རྟེན་སྤྲུལ་ཞིག་སྟོང་པའི་རྗེས་སུ་བྱི་མ་ཆགས་པ་ན་དང་པོར་རྒྱང་གིས་དགྱིལ་འཁོར་
སོགས་རིམ་གྱིས་ཆགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྤང་གཞི་ལ་མེ་དགྱིལ་
དངོས་གནས་པ་མེད་པས་མེ་དགྱིལ་བསློམ་པའི་ཆོས་མཐུན་ཡུལ་མེད་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་
ན། དེའི་སྟོན་མེད་དེ། དུས་འཁོར་མ་གཏོགས་སྒྲ་མེད་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེ་དགྱིལ་
དངོས་གནས་པ་མེད་ཀྱང་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་ལ་མེ་རྒྱལ་གནས་པས་མཐུན་ཡུལ་ལེགས་
པར་ཆང་བའི་བྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་རྩྱུ་ལས་སྤྲུལ་ཆོགས་རྩི་རྩི་བ་ལ་རྩྱུ་གྱིས་མཆོན་པ་ལས་
ཞེས་སོགས་སྐབ་ཐབས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་སྤང་འཁོར་བུན་མོང་བ་བསློམས་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། སྐབ་ཐབས་དངོས་གཞི་བསློམ་པ་ལ་བགེགས་གྱི་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་བྱིར།

༡) ཐུན་མོང་གི་སྤང་འཁོར་སློབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་དབྱས་སུ་ཁོ་བོ་བཙུ་དང་བཅས་པའི་སྤང་འཁོར་ཡང་བསློམས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མི་ཉའི་གཞུང་ལས། དེ་ཡི་དབྱས་སུ་གཞོད་མཛེས་གྱི། །བཀའ་ཡི་
འཁོར་ལོ་བསམ་པར་བྱ། །ཅིབས་བཙུ་བ་ལ་ཅུང་ཟད་སེར། ཁོ་བོ་བཙུ་བཅས་རྣམ་པར་
བསློམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། རྟེན་འཁོར་ལོ་གདན་བཅས་
སྐྱེད་ཚུལ། བརྟེན་པ་ལྷ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) རྟེན་འཁོར་ལོ་གདན་བཅས་སྐྱེད་ཚུལ།

དང་པོ་ཡོད་དེ། རྟེན་འཁོར་རྩ་བ་མེ་རི་དང་བཅས་པའི་དབྱུག་སྤྱི་ལས་བཀའ་འཁོར་ལོ་
སེར་པོ་གཡས་སུ་(༤བ)འཁོར་བ་ཅིབས་བཅུ་ལྟེ་བ་དང་བཅས་པ་སྟོང་འོག་གི་ཅིབས་གཉིས་
མདུང་ཉིང་ཞབས་སྤྲད་པ་ལྟ་བུ། འཁར་ལ་སོགས་པའི་ཅིབས་བརྒྱད་པོ་རལ་གྱི་སོ་གཉིས་པའི་
ནམ་པ་ཅན། དེའི་ལྟེ་བའི་སྤྱབས་སྟོང་དང་སྟོང་འོག་གི་སྤྱབས་འཁར་ལ་སོགས་པའི་ཅིབས་
བརྒྱད་ཀྱི་ཅེ་མོ་ཅུང་ཟད་མ་རེག་པའི་གནས་ནམས་སུ་སྒྲ་ཚོགས་པ་སྤྲད་དང་སྤྲད་པ་དང་ཉི་མའི་
གདན་གསུམ་བཅེགས་རེ་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གདན་ནམས་འཁོར་ལོ་ལ་མ་
རེག་པར་བསྒྲོམ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས། མི་གཡོ་བ་དང་མཚུངས་པར་
འཁོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཁོར་ལོ་འཁོར་ཞིང་ལྟ་ནམས་རང་རང་གི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་
མི་གཡོ་བར་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

2) བརྟེན་པ་ལྟ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བའི་གདན་ལ་
ཐོག་མར་རང་ཉིད་གཞི་མཛུགས་ཡབ་ཡུམ་དུ་བསྒྲོམས་ནས་ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་སྦྱར་བའི་
ཐུགས་ཀའི་རྒྱ་གིས་འོད་ཟེར་གྱིས་ཁྲོ་བོ་བཅུ་པོ་རང་གི་ཞལ་དུ་བཅུག། ཐུགས་ཀའི་འོད་དུ་བྱ་
བ་རྟེན་འཁོར་ལས་ལྟ་བུ་གྱི་བསྐྱར་ཞུགས་པའི་ཐེག་ལེ་ཆ་བཅུ་དང་། དེ་ལས་རྒྱ་རིང་པོ་བཅུ་
དང་། དེ་ལས་ཁྲོ་བོ་བཅུར་གྱུར་བར་བསྒྲོམ་ཞིང་། དེ་ནས་རྒྱ་གིས་ཁྲོ་བོ་ནམས་ལྟ་བུ་གྱི་བསྐྱར་
ནས་ཕྱིར་ཕྱུང་སྟེ་འཁོར་ལོའི་སྟོང་འོག་གི་སྤྱབས་དང་འཁར་ལ་སོགས་པའི་ཅིབས་བརྒྱད་ཀྱི་ཅེ་
མོའི་སྤྲད་བསྒྲོམ་པའི་གདན་ནམས་ལ་སོ་སོར་བཀོད་ནས་སྒྲོམ་པ་རྟེན་འཁོར་གྱི་དབང་གཅིག་གི་

སྐྱབ་ཐབས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ། གང་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་གནས་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་དེ་བར་དོ་
ཡོངས་སྐྱུ་འབྱེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་བ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གང་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་གནས་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་སྐྱེད་པའི་
ཚུལ་དང་། བར་དོ་ཡོངས་སྐྱུ་འབྱེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་དངོས་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་བ་སྐྱེད་པའི་
ཚུལ་ལོ། །

༡། གང་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་གནས་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་གདན་སྐྱེད་པ་དང་། གཞལ་ཡས་ཁང་(༡༠ན)
དངོས་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡) གཞལ་ཡས་ཁང་གི་གདན་སྐྱེད་པ།

དང་པོ་ནི་རང་ཉིད་གཞོད་མཛེས་སུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྐྱབ་ཐབས་
ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་ཞལ་གསུམ་བྱག་དྲུག་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ཏེ། གྱབ་ཆེན་གྱིས། དེ་ནས་བདག་པོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་ནས། །དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་རྣམ་
པར་བསྐྱོམ། །དཀར་དང་མཐིང་ག་དམར་བའི་ཞལ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ནས་དོ་རྩེ་
སེམས་དཔའ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཆོས་འབྱུང་དཀར་པོ་ཟུར་གསུམ་པ་གཉིས་དུ་འབྱེད་བ་
འོག་ཏུ་ཕྱ་ཞིང་སྟོད་ཡངས་པ་ཞེས་རབ་མའི་ཟླ་གའི་དབྱིབས་ཅན་ཞིག་བསྐྱོམས་ནས། དེའི་

ནང་དུ་སྐྱ་ཚོགས་སྤྲོད་དང་། དེའི་ལྟེ་བར་སྐྱ་ཚོགས་དོན་རྒྱལ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་
ལྟར་རིམ་པ་བཞིན་བསྐྱོམས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ནི། །དཀར་
ཁིང་གུན་འགྲེང་གནས་པ་ལ། །ཅུ་སྐྱེས་སྐྱ་ཚོགས་དོན་རྒྱལ་ལ། །རྣམ་པར་བརྒྱན་པར་མཁས་
བས་བསམ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དོན་རྒྱལ་སྐྱེས་པ་དཔལ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཆོས་འབྱུང་
སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་འབྱུང་ནི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཡིན་
ཅིང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ངེས་དོན་ཀྱི་དོན་རྒྱལ་སྐྱེས་པ་དཔལ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་འབྱུང་གིས་བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཚན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཁ་དོག་དཀར་བས་རང་བཞིན་རྣམ་པར་
དག་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། ཟུར་གསུམ་གྱི་དེ་ལ་ལྟོག་པས་བྱེན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྟོང་
བ་ཉིད་དེ་མཚན་ཁིང་། ཤེས་རབ་མའི་རྩ་གཤི་དབྱིབས་སུ་བསྐྱོམས་པས་ཡུལ་ཅན་ལྟན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཚན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་སྤྲ་ཁིང་སྟོང་ཡངས་
པར་སྒོམ་པའི་མཚན་དོན་ཡོད་དེ། མོས་སྐྱེད་ཀྱི་ས་ལ་སོགས་པ་ས་འོག་(༡༠བ)མ་འོག་མ་
རྣམས་སུ་ཡོན་ཏན་སྤྲ་ཁིང་གོང་མ་རྣམས་སུ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་སྐྱུར་བ་དེ་མཚན་
པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲའི་ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་དུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་འབྱུང་གིས་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་མཚན་པས་
འོག་ནས་སྒོམ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་རྣམ་འོར་དུ་འཆར་བ་དང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སའི་གནས་ལུས་འོངས་སྐྱེད་
སུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རང་རྒྱ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཡེ་ཤེས་
གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། སྟོན་དོན་རྒྱལ་གིས་
རྒྱད་གསུངས་པ་ན་ཡང་དོན་རྒྱལ་མཚན་པའི་རྩ་གཤི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་དུ་རྟེན་
པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་གསུངས་པས་སྟོན་བྱུང་སྟོན་པའི་རྣམ་འབྲུལ་དང་ཡང་མཐུན་པར་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་དུ་སྐྱ་ཚོགས་སྤྲོད་དང་སྐྱ་ཚོགས་དོན་རྒྱལ་

སློབ་པ་ནི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་གདན་གྱི་དོན་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མཆོན་དོན་དང་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ལྷ་ཆོགས་བསྐྱེད་འཁོར་བའི་སློབ་གྱིས་མ་གོས་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་རྫོགས་རིམ་
གྱི་དམིགས་པས་གང་དུ་གནད་དུ་བསྐྱེད་ནས་བསློམ་པའི་དོན་རྗེས་ལྷས་གྱིས་རྩ་འཁོར་རྣམས་
མཆོན་ཞིང་། ལྷ་ཆོགས་དོན་རྗེས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མཆོན་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་
རྣམས་གཙོ་བོའི་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་རྣམ་རོལ་དུ་འཆར་བའི་ཆེད་དང་། ལྷ་ཆོགས་བསྐྱེད་མཆོན་
པའི་དོན་རྗེས་ལྷས་གྱི་རྩ་འཁོར་རྣམས་སུ་རྫོགས་རིམ་གྱི་དམིགས་པས་གནད་དུ་བསྐྱེད་ནས་
བསློམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་དུས་དང་འབྲས་དུས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་
རྣམས་འབྲུབ་པ་མཆོན་པའི་བྱིར།

༡) གཞལ་ཡས་ཁང་དངོས་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་ཆོགས་དོན་རྗེས་སྟེ་བར་སྦྱོར་དང་འཁོར་ལོ་ལས་རྣམས་(༡༡ན)སྤང་དང་།
དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་ལི་ཏས། དེར་ནི་
སྦྱོར་དང་འཁོར་ལོ་ལས། །དོན་རྗེས་འཆར་དང་འབྲས་བ་ཡི། །རྟག་པའི་རྒྱལ་པོ་བསློམ་པར་བྱ། །དོ་
རྗེས་ལས་གནས་འཁོར་ལོའོ། །དེ་ལས་སྤང་བའི་གཞལ་ཡས་ཁང་། །ཞེས་འབྲུང་བའི་བྱིར།
རྣམ་སྤང་ལས་གཞལ་ཡས་ཁང་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྤང་གཞི་ལ་བྱི་སྤོད་གྱི་འདིག་
རྟེན་རྣམས་སྤང་པོ་ལྷའི་ནང་ནས་གཟུགས་སྤང་གིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པ་ལྟར་ལམ་དང་འབྲས་
ལུའི་སྐབས་སུ་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་རྣམས་ཀྱང་གཟུགས་སྤང་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོར་
འདིག་དགོས་པས་ངོ་བོ་གཟུགས་སྤང་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་སྤང་ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་གཞལ་
ཡས་ཁང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཞིག་ཏུ་སློབ་དགོས་པའི་བྱིར། རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་འདིར་
གཞལ་ཡས་ཁང་གདན་བཅས་བསློམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་གཞི་ལ་འབྲུང་བ་རིམ་

གྲིས་ཆགས་པའི་སྤང་དུ་རི་སྒྲིང་སོགས་བྲུབ་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་མ་
འོངས་པ་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་མ་དག་པའི་སྒྲོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་འོངས་
སྒྲོད་དགོས་པའི་ལས་ཀྱི་རྒྱས་པ་དེ་སྤྱོད་བར་བྱེད། རྫོགས་རིམ་སྐྱབས་སུ་རྟེན་གཞལ་ཡས་
ཁང་ལ་སོགས་པ་འབྲུབ་པའི་དགེ་ཅ་སྤྲོད་བྱེད་བྱང་པར་ཅན་དུ་གྱུར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སའི་འོངས་སྒྲོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་གད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་སྤྱང་གི་གཞལ་ཡས་
ཁང་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱོམས་པས་དེ་ལྟ་
བུའི་གཞལ་ཡས་ཁང་འབྲུབ་པའི་རྒྱས་པ་བྱང་པར་ཅན་འཛིག་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་གཞལ་
ཡས་ཁང་དེའི་ཆད་དང་དབྱིབས་སོགས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་གཞལ་(༡༡བ)ཡས་ཁང་གི་
ཆད་ནི་ཤར་གྱི་ནང་མཐའ་ནས་རྒྱབ་ཀྱི་ནང་མཐའི་བར་སྒོ་ཆད་བརྒྱད་ནི་རྒྱའི་ཆད་ཡིན་ལ།
དབངས་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཡོད་དེ། སྒོ་ཆད་གཅིག་ལ་ཆ་སྟན་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྲས་པའི་ཅིག་པ་ཆ་
སྟན་གསུམ། ཐ་གུ་ཆ་སྟན་གཅིག་གསེར་གྱི་སྐྱར་གསེར་ལ་ཆ་སྟན་བཅུ་དྲུག་གསེར་ཆད་བཞིའི་
ཆད་དང་ལྟན་ཞིང་། དེའི་བྱི་རོལ་དུ་སྒོ་བྱང་སྒོ་ཆད་གཅིག་དང་སྒོ་འབྲམ་དང་སྒོ་ལོགས་སྒོ་
ཆད་བྱེད་བྱེད་དབངས་ལ་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཆད་དང་མཉམ་པ། དེའི་བྱི་རོལ་དུ་སྐྱ་ཆོགས་
རྩོ་རྩེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆ་སྟན་ལྟའི་དབངས་དང་ལྟན་པའི་ཀ་བ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་
རྩ་བབས་ལ་སྒོ་གསུམ་དང་མདའ་ཡབ་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་མདའ་ཡབ་དང་མཉམ་པ་ཞིག་
བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱིབས་རི་ལྟ་བུར་སྒོ་མ་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། གཞལ་ཡས་
ཁང་གྱུ་བཞི་སྒོ་བཞི་རྩ་བབས་བཞིས་ཉེ་བར་མཛེས་པ། ནང་དུ་ཀ་བ་བརྒྱད་ཀྱིས་བརྟེན་པས་
པའི་ཅེ་མོར་རྒྱ་ཕིབས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་རྟོག་དང་བཅས་པས་མཛེས་པར་བྲས་པ། དེའི་བྱི་
རོལ་དུ་བསྐྱའི་ར་བ་རྩོ་རྩེའི་ར་བ་མེ་རི་རྣམས་དང་། དེའི་བྱི་རོལ་དུ་དྲུང་ཁོད་བརྒྱད་ཀྱིས་ཉེ་
བར་བསྐྱོར་བ་ཞིག་དུ་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ་
རྩོ་རྩེའི་སྤང་བས་རྒྱུ་པོར་བསྐྱོར་བའི་དབྲས་སུ་ལེའུ་ཆེ་རེ་མིག་དབྱ་པའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོམ་

པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་ལས། དེ་ཡི་དབྱུས་སུ་འཁོར་ལོ་ནི། །རེ་ཅུ་མིག་དགུ་
བ་རྒྱུ་པོར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རེ་ཅུ་མིག་དགུ་པའི་དབྱུས་སུ་ཡོ་ལས་
རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བའི་མདོག་ཅན་ནག་ལ་ཅུང་ཟད་དམར་བའི་མདོག་ཅན་བསམ་པར་
བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བདུན་ལས། ཡི་གེ་ཡོ་ལས་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བའི་ཁ་དོག་གི་རྣམ་
པ་ལྟ་བུ་བསམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་རྒྱང་གིས་དཀྱིལ་འཁོར་
ཁ་དོག་དེ་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ནི་དག་པོའི་ལས་གཙོ་བོར་(༡༣ན)སྟོན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སློབ་དཔོན་མི་བསྐྱེད་པས་མཛད་པ་ལས། རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བའི་ཁ་
དོག་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་བསམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི་མདོན་སྐྱེད་ལས་གཙོ་བོར་སྟོན་
པའི་ཕྱིར་གསུངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱང་གིས་ཁ་དོག་ནག་ལ་དམར་བའི་
རྣམ་པ་ཅན་དེ་ལྟར་འོང་བ་ཡང་མེ་རྒྱང་འབྲེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མི་ཉའི་ཞེ་དགུ་
མའི་སྐབས་ཐབས་ལས། དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་དུ་མེ་དང་རྒྱང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟ་བུའི་གཞུང་ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་གདན་ཅི་ལྟར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་
ཡོད་དེ། དེ་འབྲེས་པའི་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟེང་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་གཞན་གསུམ་དང་།
སྟོ་བཞིར་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱེད་དང་ཉི་མའི་གདན། རང་གི་ཤར་དང་གྲ་བཞི་དང་ཕྱིའི་གྲ་བཞིར་
སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱེད་དང་རྒྱ་བའི་གདན་བྱང་རེ་རེ་སྐབས་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བསམ་པར་བྱ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡༥ བར་དོ་ལོངས་སྐྱེད་འབྲེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་བར་དོ་ལོངས་སྐྱེད་འབྲེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་དངོས་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་སྐྱེད་
པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱང་གཞི་ལ་འཛིན་བྱ་གྲིང་པའི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་པ་ཞིག་འཆི་

བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་རྒྱང་འོད་ཟེར་ལྷ་པས་
ཉིར་ལེན་དང་དེའི་སེམས་གིས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་དེ་ལས་རྒྱང་གཡོས་པ་དང་
དུས་མཉམ་དུ་རྒྱང་སེམས་ཅམ་ལས་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་དབང་པོ་ཀྱན་ཆང་གི་བར་
དོའི་ལུས་འབྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་དང་ནམ་པ་མཐུན་པར་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་འཇམ་དཔལ་
སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། གདན་དབྱས་མའི་སྤྲེང་དུ་ཨ་ཡིག་དང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བའི་
དགྱིལ་འཁོར། དེའི་དབྱས་སུ་ཚུ་ལས་ཚུ་བྱར་གྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱུ་སེར་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རལ་གྱི་
དབྱས་སུ་རྒྱུ་སེམས་མཆོན་པ་ཞེས་སོགས་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དོ་
རྩེ་འཛིན་པ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་(༡༩བ)འདི་ལ་བར་དོ་ཡོངས་སྐྱར་འཁྱེར་བའི་ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་
སྟེ། བྱུང་གཞི་ལ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ཅམ་ལས་བར་དོའི་ལུས་གྲུབ་པ་དང་
ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་། སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་བར་དོ་སྤྱོད་བར་བྱེད། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་
དཔེ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་དག་མ་དག་གི་རྒྱ་མའི་སྐྱ་འབྲུབ་པ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་
དེ་ལྟ་བུ་རྩོགས་རིམ་གྱི་རྩོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར།
འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་གྱི་སའི་ཡོངས་སྤྱོད་རྩོགས་པའི་སྐྱ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་ད་ལྟ་ནས་
འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སྐྱ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་བྱས་
པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཨ་ཡིག་དང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ནི་བར་དོའི་བསྐྱབ་
གཞི་རྒྱང་སེམས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དེ་དང་ཆོས་མཐུན། དེའི་དབྱས་སུ་རྒྱུ་སེམས་པོ་ལས་
བར་དོའི་དག་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་རལ་གྱི་རྒྱུ་སེམས་མཆོན་པ་བར་དོའི་ཡིད་དང་། དེ་ལས་
འོད་འཕྲོས་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱན་བྱངས་ཏེ་ཐེམ་པ་སོགས་བར་དོའི་བྱ་བ་
དང་། དེ་ནམས་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་ལས་འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྐྱ་བྱུབ་པ་བར་དོའི་ལུས་དག་
ཡིད་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་དག་མ་དག་གི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱིས་བསྐྱབ་གཞི་དཔེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱ་སེམས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དང་ཆོས་མཐུན། རྒྱུ་ལས་རལ་གྱི་རྒྱུ་སེམས་མཆོན་པ་ནི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་གཉིས་ཀྱི་གསུང་དང་ཐུགས་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྐྱར་བཞེངས་པ་ནི་དཔེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་དག་མ་དག་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་འགྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་། འཇམ་དཔལ་གྱི་ཐུགས་ཀའི་ལྷུ་ལས་བྱུང་བའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་སྐྱུ་ལུས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་དཔེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་མཆོན་པས་རྒྱ་སེམས་ཅན་ལས་གྲུབ་པའི་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་ཐུགས་དོན་(༡༣ན)གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་དངོས་པོ་གཅིག་པའི་བྱང་འཇུག་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བས་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འཇམ་དཔལ་གྱི་ཐུགས་ཀའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་འོད་གསལ་མཆོན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མི་ཉས། རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་སྟེག་པ་ཡི། །ཐུགས་ཀར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ། །འོད་གསལ་བ་ཡིས་ཡེ་ཤེས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་སྐབས་དང་ཡང་རྣམ་པ་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཨ་ཡིག་དང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་མི་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་དངོས་རྒྱར་གྱུར་པའི་རྒྱ་སེམས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་རྣམ་པ་མཐུན། དེའི་དབྱུས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིག་ལོངས་སྟོན་རྟོགས་སྐྱེའི་གསུང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་རལ་གྱི་རྒྱུ་སེམས་མཆོན་པ་དེའི་ཐུགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་རྣམས་ལོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྐྱར་བཞེངས་པ་ལོངས་སྟོན་རྟོགས་པའི་སྐྱུ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་། དེའི་ཐུགས་ཀའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལོངས་སྟོན་རྟོགས་སྐྱེའི་ཐུགས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་ཕྱིར།

ག༽ སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་འབྲས་བྱ་དོན་མེད་འཛིན་པ་
འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་འབྲས་བྱ་དོན་མེད་འཛིན་པ་སྐྱེད་ཚུལ་
འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་དངོས་འབྲས་བྱ་
དོན་མེད་འཛིན་པ་མངོན་བྱང་ལྡ་ལས་སྐྱེད་ཚུལ། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་བའི་མངོན་ཉིགས་ཡིད་ལ་བྱེད་
བའི་རིམ་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ། འཕྲོས་དོན་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པའི་དག་པ་དགོས་པ་དང་
བཅས་ལ་བྱབ་ཆེན་གཞུང་དང་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །

༡༽ སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་དངོས་འབྲས་བྱ་དོན་མེད་
འཛིན་པ་མངོན་བྱང་ལྡ་ལས་སྐྱེད་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་བྱ་དོན་མེད་འཛིན་པ་མངོན་བྱང་ལྡ་ལས་བསྐྱེད་ཚུལ་དངོས། དེ་
སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་དུ་བསྟན་པའོ། །

༡) འབྲས་བྱ་དོན་མེད་འཛིན་པ་མངོན་བྱང་ལྡ་ལས་བསྐྱེད་ཚུལ་དངོས།

དང་པོ་ནི། སྐྱར་རྒྱུད་ཕྱེ་ནས་བཤད་པའི་ལྟ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མངོན་
བྱང་ལྡ་སྐྱེད། ཆོ་ག་གསུམ་སྐྱེད། སྐད་ཅིག་གིས་དགོང་སྐྱེད་སོགས་སུ་(༡༣བ)ཡོད་པའི་

ཕྱིར། དེའི་ནང་ནས་འབྲས་བུ་དོན་རྗེ་འཇིག་པ་སྐྱབས་འདིར་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་སྐྱེད་པ་ཡིན་
ལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། གདན་དབུས་མའི་སྟེང་དུ་ཨ་ཡིག་དང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ཆུ་བའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ནི་མེ་ཁོང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆེ་བ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ། དེའི་དབུས་སུ་ཚུ་ལས་
ཚུ་བྱར་ཚུལ་དུ་རྫོུ་མེར་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རལ་གྱི་རྫོུ་ས་མཆན་པ་ལས་འོད་ཟེར་དཔག་ཆད་
སྟོང་ཕྱག་བརྒྱར་བྱུང་བའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྱུར་བའི་བར་ནི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉི་མ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ། དེའི་སྟེང་དུ་རྫོུ་ཡིག་མཐིང་ཁ་འོད་ཟེར་ལྔ་དང་ལྔ་ན་པ་ནས་རྫོུ་
ལ་ཞུགས་པའི་བར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསུང་ས་བོན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ། དེ་
ལས་ཁོ་བོའི་དོན་རྗེ་ནག་པོ་ཅེ་དགུ་པ་རུ་ཤིན་ཏུ་གདེངས་པ་ནས་དོན་རྗེ་ལ་ཐེམ་པའི་བར་ནི་བྱ་
བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐུགས་ཕྱག་མཆན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ། དེ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གྱུར་
པ་ལས་རང་དོན་རྗེ་འཇིག་པ་དཔལ་དོན་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོར་བསྐྱེད་པ་ནི་ཆོས་དབྱིངས་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྐྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡) དེ་སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་དུ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱར་འབྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ།
སྐྱར་གཞི་ལ་ས་མའི་ཁུ་ཁག་གི་དབུས་སུ་བར་དོའི་ནམ་ཤེས་ཞུགས་པའི་སློན་ནས་རགས་
པའི་ལུས་བཟུང་བ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སྐྱོང་བར་བྱེད། རྫོགས་རིམ་
ཀྱི་སྐྱབས་སུ་དག་མ་དག་གི་སྐྱུ་མའི་སྐྱས་རགས་པའི་སྐྱལ་སྐྱར་བཟུང་བ་དང་ནམ་པ་མཐུན་
ཞིང་། དེ་འབྱེད་རྫོགས་པ་སྐྱེ་བའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། འབྲས་དུས་ཀྱི་
ཡོངས་སྐྱ་དེ་འདོད་པ་ཁམས་པ་ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ལ་སྐྱར་བའི་སློན་ནས་དོན་
བྱེད་མེ་བུས་པས་དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་པར་བུས་པའི་རགས་པའི་སྐྱལ་སྐྱར་བསྟན་པ་དང་ནམ་པ་

མཐུན་ཞིང་ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བྱ་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམས་པས་དེ་འདྲ་བའི་སྤྱལ་སྐྱེ་སྤྱར་
དུ་འབྱུང་བའི་དགེ་ཅ་སྟེན་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་(༡༩ན)དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར།

དང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྤར་བསྐྱོམས་པའི་རྒྱ་བའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་ནི་སྤར་གཞི་ལ་པ་ལས་
ཐོབ་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་དང་ཆོས་མཐུན། འཇམ་དཔལ་གྱི་ཐུགས་ཀའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ནི་མ་ལས་ཐོབ་པའི་ཁམས་དམར་པོ་དང་ཆོས་མཐུན། འཇམ་དཔལ་དང་བཅས་ཉི་
མ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་པ་མའི་ཁུ་ཁག་གི་དབྱས་སུ་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་དང་ཆོས་
མཐུན། འོད་ཟེར་གྱིས་དཔག་ཆད་སྒོང་ཕྱག་བརྒྱར་བྱེད་པའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྱུར་
བ་ནི་པ་མའི་ཁུ་ཁག་རྣམ་ཤེས་དང་བཅས་པ་འདྲེས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། རྒྱ་ཡིག་ནི་མངལ་
གྱི་གནས་སྐབས་ན་ངག་སྒྲ་བ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ངག་སྒྲ་བའི་ལུས་པ་དང་བྱེད་བ་ལྟེ་རྟན་
སོགས་བྱུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན། རྩི་རྩེ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡིད་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་
ལས་རྩི་རྩེའི་སྤྱོད་པའི་གཞུགས་སྒྲོས་པ་ནས་རྩི་རྩེ་ལ་ཐེམ་པའི་བར་ནི་མངལ་དུ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་ཕྱང་པོ་དང་། ཕྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་དབང་པོ་དང་།
སེམས་མའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཁྲོ་བོའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་ཡན་ལག་སོགས་
འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན། རྒྱ་བ་ཉི་མ་རྩི་རྩེ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དཔལ་
རྩི་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་རྩིགས་པར་གྱུར་བ་ནི་མངལ་དུ་ལུས་རྩིགས་ནས་བཅས་
པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འང་ཡིན་ཏེ། འཇམ་དཔལ་དང་བཅས་པ་ཉི་མ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ལས་དུས་ཀྱི་སྤྱེ་
ལུས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རྩིང་བ་ལ་ཞུགས་ནས་དག་པའི་སྤྱལ་སྐྱེ་བཟུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན། རྒྱ་ཡིག་དང་
རྩི་རྩེ་ནི་ལས་དུས་ཀྱི་སྤྱལ་སྐྱེ་དེའི་ཐུགས་དང་གསུང་དང་ཆོས་མཐུན། རྩི་རྩེ་སྤྱོད་པའི་གཞུགས་
སྒྲོས་པ་སོགས་ནི་སྤྱལ་སྐྱེ་དེའི་མཇུག་པ་དང་ཆོས་མཐུན། དཔལ་རྩི་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་
ཡོངས་སུ་རྩིགས་པ་དེ་གྱུར་བ་ནི་ལས་དུས་ཀྱི་སྤྱལ་སྐྱེ་དངོས་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་དང་ཡང་མཐུན་(༡༧)ཏེ། འཇམ་དཔལ་དང་
བཅས་པ་ཉི་མ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ཤ་བའི་ཡོངས་སྤྱོད་གདུལ་བྱ་བུན་མོང་བ་ལ་དངོས་སུ་སྤང་
བའི་རགས་པའི་སྤྱལ་སྤྱུ་བཟུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན། རྩི་དང་དོ་རྩེ་ནི་སྤྱལ་སྤྱུ་དེའི་གསུང་དང་
ཐུགས་གཉིས་དང་ཆོས་མཐུན། དོ་རྩེ་ཤ་མོ་སྤྱོད་པ་སོགས་ནི་དེའི་མཛད་པ་དང་ཆོས་མཐུན།
དཔལ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་ནི་འབྲས་བུས་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱུ་
དངོས་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར།

༡༩ དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་མངོན་ཏོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ རིམ་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་
ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་འབྲས་བུ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་དཔལ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ཞེས་
པ་ནས། མེ་དབྱང་རབ་རྩ་འབར་བའི་སྒོང་དཀྱིལ་ན་ཞུགས་པར་གྱུར་ཅས་པའི་བར་སྐབས་
ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་གཤེན་རྩེ་འམ་སྤྱོད་པོ་ཁྲོས་པ་ལྟར་ཆེས་ཤིན་རྩ་ཁྲོས་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་ཁྲོ་བོའི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བདེ་དགེས་
ལྟ་བུ་སྤྱི་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་བྱང་སྒོར་ཁྲོས་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་དང་། མགོན་
པོ་ཐུག་བྱུག་པ་ལྟ་བུ་ཡན་ལག་རགས་ཤིང་སྐྱོམ་ལ་ལྟོ་བ་འབྱུང་བའི་བརྩེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
གཞོད་སྤྱོད་ཁྲོས་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིའི་ཞལ་གྱི་འཁོར་ཚུལ་
རིམ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རུ་བས་བརྟེན་ཞལ་དུ་བཞེད་ལ། སྤྱི་ཐུགས་ལ་རྩེ་རྩ་བའི་གཡམས་
ཀྱི་ཞལ་དང་པོ་སྤྱོད་པོ། དེའི་འབྲམ་དུ་དམར་པོ། དེའི་འབྲམ་དུ་སེར་པོ་གསུམ་འཐར་ཆགས་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་གྱི་དཀར་པོ། དུད་ལ། ནག་པོ་རྣམས་ཀྱང་འཐར་ཆགས་སུ་བཞོད་

པའི་འཁོར་ཞལ་དུ་བཞེད་ཀྱང་རང་ལུགས་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་སུ་རྗེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་
ཡིན་ཏེ། ལྷ་ལི་ཏའི་སྐྱབ་ཐབས་ཚུང་བ་ལས། རུ་ཡི་གཡས་ཀྱི་ཞལ་གསུམ་ནི། །དང་པོ་
མཐིང་ཁ་གཡས་(༡༥ན)དམར་པོ། གཡོན་སེར་ཤིན་ཏུ་ཁྲོས་པའོ། །དེ་བཞིན་གཡོན་གྱི་ཅ་
བའི་ཞལ། །དཀར་པོ་དུད་ཁ་དེ་བཞིན་དུ། །ནག་པོ་ཤིན་ཏུ་ཁྲོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། །དེ་ལྟར་ན་རྟོག་བདུན་ལས། རུ་ཡི་གཡས་སུ་ཞལ་གསུམ་དང་པོ་མཐིང་ཁ། གཉིས་པ་
དམར་པོ། གསུམ་པ་སེར་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ།
དང་པོ་མཐིང་ཁ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེས་དང་པོའི་ཞལ་མཐིང་ཁ་གཡས་ཀྱི་ཞལ་གསུམ་རང་ལ་
ལྟོས་པའི་ཅ་ཞལ་དུ་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དང་པོ་མཐིང་ཁ། དེའི་འགལ་དུ་དམར་པོ། དེའི་
འགལ་དུ་སེར་པོ་རྣམས་འཐར་ཆགས་སུ་སྟོན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མདོར་བྲས་ལས་
རྣམ་སྟངས་གི་ཞལ་འགྲོས་སྟོན་པ་ན། དཀར་དང་ནག་དང་དམར་བའི་ཞལ། །ཞེས་གསུངས་
པ་དེས་དཀར་པོ་ཅ་ཞལ་དུ་སྟོན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞལ་དགའའི་འཁོར་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཕྱག་
སོ་བཞིའི་གྲུས་ཚུལ་དང་ཕྱག་མཆོན་འཛིན་ཚུལ་རྣམས་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རུ་བས་
ཅ་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་སྟོད་བྲས་པ་རྣམས་མདུན་ཕྱག་དང་། གཡས་གཡོན་གྱི་ཕྱག་ལྷག་མ་
རྣམས་རྒྱབ་ཕྱག་ཏུ་བྲས་ནས་འཐར་ཆགས་སུ་མཛད་ལ། སྟོ་ལུགས་པས་གཡས་ཀྱི་ཕྱག་
བཅུ་བདུན་དང་། གཡོན་གྱི་ཕྱག་བཅུ་བདུན་པོ་རྣམས་མས་འགྲེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འཐར་ཆགས་
སུ་མཛད་ཅིང་། ལུགས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཕྱག་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་ལྷགས་འཛིན་པར་
འདོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་སོ་བཞིའི་དང་པོ་གཉིས་ནི་རྒྱབ་ཕྱག་དང་མདུན་ཕྱག་གྲུས་
མཆོམས་ཀྱི་དབྱང་མགོ་ནས་འཐོན་པ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱག་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་ལྷགས་འཛིན་
པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ལྷ་ལི་ཏའི་སྐྱབ་ཐབས་ཚུང་བ་ལས། གཡས་གཡོན་དང་པོའི་ཕྱག་གཉིས་
ཀྱིས། །སྤང་ཆེན་ལྷགས་པ་ཆོན་པ་འཛིན། །ཀྱི་གྲུག་རྩི(༡༥བ)ཏི་པ་ལ་དང་། །ཞེས་གསལ་
བར་གསུངས་ཤིང་དེ་དང་མཐུན་པར་དེའི་རྗེས་འབྲང་གི་རྒྱ་གཞུང་ཆོད་ལྡན་དུ་མ་ལས་ཀྱང་

བཤད་པའི་ཕྱིར། ཕྱག་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་གྲུ་ལྷུ་ཡང་ཡོད་དེ། གཡས་ཀྱི་ཕྱག་ལྷག་མ་
གྱི་གྲུ་ལྷུ་འཛིན་པ་ནས་མདའ་འཛིན་པའི་བར་རྣམས་མདུན་ཕྱག་དང་། ལྷགས་ཀྱི་འཛིན་པ་
ནས་ཅང་ཉེའུ་འཛིན་པའི་བར་གྱི་ཕྱག་རྣམས་རྒྱབ་ཕྱག་ཏུ་བྱས་ནས་སྒྲིབ་ཆགས་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་གཡོན་གྱི་ལྷག་མ་ཐོད་པ་འཛིན་པ་ནས་བྲིལ་བུ་འཛིན་པའི་བར་མདུན་ཕྱག་དང་།
ལག་པ་འཛིན་པ་ནས་རྒྱང་རས་འཛིན་པའི་བར་རྒྱབ་ཕྱག་ཏུ་བྱས་ནས་འགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཉོག་བདུན་དང་སྐྱུ་ཏེ་ལས་ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་གྱི་གྲུ་
དང་ཐོད་པ་འཛིན་པར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཉེ། ལྷ་ལི་ཏེས་ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲིབ་
ལྷགས་འཛིན་པར་བཤད་པ་ནི་ཕྱག་སོ་བཞིའི་དང་པོ་གཉིས་ལ་དགོངས། ཉོག་བདུན་དང་
སྐྱུ་ཏེ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་ལྷག་མ་རྒྱབ་ཕྱག་དང་མདུན་ཕྱག་སོ་སོར་གྲུ་པའི་དང་
པོ་གཉིས་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱག་ལྷག་མ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་མཆན་གཞན་རྣམས་
ནི་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་གོ་སླ་ལ། ཟླ་ཉི་ཤེས་ལ་ནི་ཅེ་མོ་མ་བྱའི་སློབ་པོ་དང་བཅས་
པའི་འཕང་མདུང་། ཀ་ཏ་ཡ་ནི་མདུང་ཐུང་ཞགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཞགས་མདུང་དང་། ལྷ་
རྒྱ་གཞི་བདེ་མཆོག་སོགས་ཀྱི་ཕྱག་མཆན་དུ་འབྱུང་བའི་ལ་རྒྱ་གཞི་དང་ཁྱད་མེད་ཅིང་གཡོན་
གྱི་བཅུ་བཞི་པ་ན་སྤྲེགས་འཇུ་བ་ཅེས་པ་ནི་ཕྱག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲེགས་མཇུ་བ་མཛད་པའི་དོན་
མིན་གྱི། སྤྲེགས་མཇུ་བ་ཅན་གྱི་ལག་པ་ཞིག་ཕྱག་མཆན་དུ་འཛིན་པའི་དོན་ནོ། །ཕྱག་མཆན་
དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཞབས་འོག་གི་སློག་ཆགས་སོགས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཞན་རྣམས་སྐྱབ་ཐབས་
ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་གོ་སླ་ཞིང་། བཞད་ནི་ལྷས་དཀར་ཞིང་མཆུ་སེར་བའི་བྱ་ཞིག་དང་། བྱིས་
བྱ་ནི་བོད་ན་གནས་(༡༩ན)པའི་བྱིས་བྱ་འདི་མ་ཡིན་པའི་བྱ་ལྷས་ནག་པོ་འདི་སླེ་ཁོལ་ཡོད་
པ་མི་སྐྱད་དུ་སླེ་ཤེས་པ་ཞིག་དང་། བྱ་ཆེན་པོ་ནི་འོལ་པ་ཡིན་ཉེ། མན་སྟེར། བྱ་ཆེན་པོ་ནི་
ལྷས་ནག་ལ་མགོ་དཀར་བའི་འོལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ལི་ཏེས་སྐྱབ་ཐབས་
ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་སེམས་དཔའ་སྟུང་བཅུགས་སུ་ཡང་བསྟོམས་

པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་འཇིགས་བྱེད་ཞལ་དགུ་ཕྱག་སོ་བཞི་པར་གསལ་བ་དེ་
དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དམ་ཚིག་གི་སྐད་དོད་ས་མ་ཡ་ཞེས་བ་ལ་ས་མ་ཉའི་
ངེས་ཚིག་བསྐྱན་བས་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་བ་ལ་ཡང་འཇུག་པས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གང་
དུ་འགྲོ་ཞིང་འདྲ་བའི་གནས་ཡིན་པས་དམ་ཚིག་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་
སེམས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་ཆེན་པོའི་གནས་ཡིན་པས་སེམས་དཔའ་ཞེས་རྗོད་
པའི་བྱིར། དེའི་ཐུགས་ཀར་རྒྱ་གདན་ལ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་རྒྱར་གྱུར་བ་བསྐྱོམས་པ་ལ་ཡེ་
ཤེས་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཞོན་པའི་རྒྱང་དང་བཅས་
བ་ལྟའི་སྤྱི་རྒྱུ་རྣམ་པར་ཤར་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཉི་མའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་རྩྱུ་ཡིག་མཐིང་ག་འོད་ཟེར་ལྷ་དང་ལྷན་བཞིག་བསྐྱོམས་པ་ལ་
ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་པས་ཉིང་ངེ་འཛིན་བྱེད་
པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་སྤྱི་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། སེམས་དཔའ་སྤྱི་བཞེགས་འདི་སྤྱང་གཞི་
དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བའི་རྩལ་ཡང་ཡོད་དེ། དམ་ཚིག་གི་སེམས་དཔའ་རགས་པ་གནས་
སྐབས་པའི་ལུས་དང་། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ནི་སྤྱ་བ་གཉུག་མའི་ལུས་ལ་རྒྱང་སེམས་
གཉིས་ལས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་བ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་དེའི་གཞོན་
པར་(༡༩)གྱུར་པའི་རྒྱང་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་བ་རྣམས་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བྱིར་རོ། །

༣༽ འཕྲོས་དོན་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པའི་དག་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ལ་

བྱུ་ཆེན་གཞུང་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འཕྲོས་དོན་དག་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་
མདོར་བསྐྱན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་ནི་ལྷ་ལི་ཏའི་སྐབ་ཐབས་ཆེ་བ་ལས། དམ་པའི་དོན་དུ་

ནམ་དག་ལ། །དུས་ནི་དཔའ་བོ་ཆེན་པོའི་གཟུགས། །ཞེས་བཤད་པ་ལ། དེའི་དོན་ཕྱི་ལ་
སྒྱུར་ན་ཞག་རྒྱ་བ་ལོ་བསྐལ་པ་སོགས་ཡུན་བསགས་པ་དུས་དང་། དེ་དམ་པའི་དོན་དུ་སྟེ།
དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པ་ནི་དཔའ་བོ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་
གཟུགས་སུ་ཤར་བ་ཡིན་ལ། ཉང་ལ་སྒྱུར་ན་ལས་རྒྱུད་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ནི་དུས་ཀྱི་
སྐྱུས་བསྟན་པ་དང་། དེ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པ་ནི་དཔའ་བོ་དོ་རྩེ་
འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་གཟུགས་སུ་ཤར་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལ་སྒྱུར་ན་རིམ་པ་དང་པོའི་
སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་ནམ་དག་བྱ་བར་བྱས་ནས་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིམ་པ་
དང་པོའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་རྒྱུད་སྟོན་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོགས་རིམ་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ལས་རྒྱུད་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་
གཤེ་མི་ཤིགས་པའི་ཐེག་ལེ་ལ་ཐེམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཐུགས་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཡེ་ཤེས་
དང་། རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་བྱུང་བའི་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྐྱ་གཉིས་སྐྱ་དང་ཐུགས་
སྐྱ་དཔེར་མི་བྱེད་པའི་ལམ་དུས་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་འབྱུག་གི་
སྐྱ་འབྱུག་པའི་ལག་རྩེས་བྱུང་བར་ཅན་འཛོག་པའི་བྱིར། རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ་དེ་ཉིད་ལས།
ཞལ་བརྒྱུད་ཐུན་ཆོད་བརྒྱུད་ཡིན་ཏེ། །ཞལ་དགུ་ཐུན་ཆོད་སྟེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་དོན་ནི། ཕྱི་ལ་སྒྱུར་ན་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཉིན་ཐུན་ཆོད་བཞི་མཆོན་ཐུན་ཆོད་
བཞི་སྟེ་བརྒྱད། དེ་དག་གང་ལས་དབྱེ་བའི་གཞིའི་ཐུན་ཆོད་སྟེ་དང་དགུ་ནམ་པར་དག་
(༡༨ན)པ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཞལ་དགུའི་ནམ་པར་ཤར་བ་ཡིན་ལ། ཉང་ལ་སྒྱུར་ན། སྟོང་
གཤེ་ཙམ་འདབ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་བརྒྱུད། ཙམ་པའི་སྟོག་འཛོན་ཀྱི་རྒྱུད་དང་དགུ་ནམ་པར་དག་པ་
ཞལ་དགུར་ཤར་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལ་སྒྱུར་ན་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་ནམ་
དག་བྱ་བར་བྱས་ནས་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོགས་རིམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུད་
དགུ་པོ་དེ་ནམས་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་གཤེ་མི་ཤིགས་པའི་ཐེག་ལེ་ལ་ཐེམ་པ་ལས་

བྱུང་བའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་འདྲེན་པའི་སློན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། དུག་དང་རྩ་ཁྲི་རྩ་བ་དང་། རྩ་བ་བྱེད་དང་ཡང་དག་སྦྱར། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་
དོན་ནི། བྱིན་པ་གཉིས་ལ་སྦྱར་ན་ལོ་གཅིག་ལ་རྩ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་། དེ་ལ་ཡང་ཡར་ངོ་
བཅུ་གཉིས་དང་མར་ངོ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ཉེར་བཞི། དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་དེའི་བས་སུ་མ་ཅུ་
སོ་དུག་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ལྟེ་བའི་འཕོ་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་རྒྱ་བའི་ཙ་འདབ་བཅུ་གཉིས་ནས་
རྒྱ་བའི་འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་གྱི་རྒྱུད་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་འཕོ་བ་བྱེད་པ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་
ཉེར་བཞི། ཡོངས་སུ་དེའི་བས་སོ་དུག་རྣམ་པར་དག་པ་དོ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་གྱི་རྩ་གཉིས་
དུག་སོ་བཞི་དང་བཅས་པ་སོ་དུག་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལ་སྦྱར་ན་རིམ་
པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིམ་པ་གཉིས་པར་འཕོ་
ཆེན་གྱི་རྒྱུད་དེ་རྣམས་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་པའི་
འོད་གསལ་འཆར་བའི་སློན་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞལ་ནི་གཟའ་དགུ་དག་ཏུ་ཤེས། །སྦྱར་
ནི་རྒྱ་སྐར་དག་དང་སྦྱར། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཞལ་དགུ་བྱི་ལ་སྦྱར་ན་རིམ་གཟའ་བདུན་སྦྱར་
གཅན་དུས་མེ་ལྟེ་དགུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཞིང་། ནང་ལ་སྦྱར་ན་བྱེད་མ་གཏོགས་
པའི་ཙ་བའི་རྒྱུད་(༡༢བ)བཞི་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྟེ་དགུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ལ། སྦྱར་
ཉེར་བདུན་ནི་བྱི་ལ་སྦྱར་ན་སྦྱར་ཉེར་བདུན་དང་། ནང་ལ་སྦྱར་ན་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་ཙ་ཉེར་
བཞི་དང་རོ་རྒྱུད་དུ་མའི་ཙ་གསུམ་སྟེ་ཉེར་བདུན་རྣམ་པར་དག་པ་སྦྱར་ཉེར་བདུན་གྱི་རྣམ་
པར་ཤར་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལ་སྦྱར་ན་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེས་
རྒྱུད་སློན་པར་བྱས་པ་ལ་བཏེན་ནས་རྩོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཙ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་
རྣམས་ཉེར་བཞིའི་ཙ་དང་རོ་རྒྱུད་གི་ནང་ནས་བརྒྱས་ཏེ་སྟོང་གའི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་ཐིམ་པ་ལ་
བཏེན་ནས་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། བཞོན་པ་བཅུ་
དུག་དུས་དང་ནི། །རྩ་བ་ཡི་ནི་ཞག་ཏུ་ཤེས། །ཞེས་པའི་དོན་བྱི་ལ་སྦྱར་ན་རྩ་བ་གཅིག་གི་

ཡར་ངོ་ལ་དཀར་ཆ་འཕེལ་བའི་ཆ་བཙོ་ལྷ་དངོས་གནས་ལ་ཡོད་པ་དང་། བཙུ་བྱག་པ་དངོས་
གནས་ལ་མེད་ཀྱང་དཀར་ཆ་རྫོགས་ནག་ཆ་མ་ཞུགས་པའི་བར་དེར་ཆ་བཙུ་བྱག་པ་ཞིག་
སློབ་བཙོས་ནས་བཞག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མར་ངོ་ལ་ནག་ཆ་འཕེལ་བའི་ཆ་བཙུ་བྱག་
ནས་པར་དག་པ་ཞབས་འོག་གི་སློག་ཆགས་བཙུ་བྱག་གི་ནས་པར་ཤར་བ་ཡིན་ལ། རང་
ལ་སྐྱར་ན་སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་དཀར་དམར་འཕེལ་བའི་ཆ་བཙུ་བྱག་ནས་པར་དག་
པ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལ་སྐྱར་ན་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེས་རྒྱད་སྟོན་པར་
བྱས་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་ཐིག་ལེ་གཡོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་དང་
བཅས་པ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་གའི་རྒྱ་ཁྲིར་ཐིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་ཆེན་བྲངས་ཏེ་
བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞབས་ནི་འཕོ་བ་བཙུ་
གཉིས་དང་། །དུས་བཞི་ཡི་ནི་གངས་སུ་ཤེས། །ཞེས་པའི་དོན་ཕྱི་ལ་སྐྱར་ན་ལོ་གཅིག་ལ་
ཟླ་བ་བཙུ་གཉིས་དང་དབྱར་(༡༩)དབྱུན་སོགས་དུས་བཞི་སྟེ་བཙུ་བྱག་ནས་པར་དག་པ་
ཞབས་བཙུ་བྱག་གི་ནས་པར་ཤར་བ་དང་། རང་ལ་སྐྱར་ན་སྐྱ་སྟེའི་འཕོ་ཆེན་གྱི་རྒྱང་བཙུ་
གཉིས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱང་བཞི་དང་བཙུ་བྱག་ནས་པར་དག་པ་ཞབས་བཙུ་བྱག་ཏུ་
ཤར་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལ་སྐྱར་ན་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེས་རྒྱད་སྟོན་
པར་བྱས་པས་འཕོ་ཆེན་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྒྱང་དེ་ནམས་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་གའི་
མི་ཤེགས་པ་ལ་ཐིམ་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་འོད་གསལ་བྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
མཆོན་ཆ་བཙུ་བྱག་སྟོང་པ་དང་། །སྟོང་རྩེ་བཙུ་བྱག་དག་དང་སྐྱར། །ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཐོང་
པ་སོགས་གཡོན་གྱི་ཕྱག་མཆོན་ལྟག་མ་བཙུ་བྱག་གིས་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་བཙུ་བྱག་དང་། གྱི་
གྲག་སོགས་གཡམ་གྱི་ཕྱག་མཆོན་བཙུ་བྱག་གིས་ཡུལ་ཅན་དགའ་བ་བཙུ་བྱག་མཆོན་ལ།
ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱང་ལྷགས་བྱུན་མོང་དུ་འཛིན་པས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་
དུ་སྐྱོར་བ་མཆོན་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་སྐྱང་ལྷགས་ཀྱིས་གཉི་ཕྱག་དང་བྲལ་བ་མཆོན་པས་ཡེ་

ཤེས་དེས་གཉི་ཟུག་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་མཚོན་ལ། རིམ་པ་
དང་པོའི་སྐབས་སུ་མཚོན་དོན་དེ་ལྟར་བྲན་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་བྱུག་དང་། ཡུལ་ཅན་དགའ་བ་བཅུ་བྱུག་
དབྱེར་མི་བྱེད་པར་སྒྱུར་བའི་ལམ་དུས་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བཅུ་བྱུག་འབྲེན་པའི་དགེ་
ཅ་སྤེན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་འདི་དག་བཤད་ཚུལ་ལ་དཔགས་ན་རྟོ་
རྟེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་དོན་ལ་དུས་འཁོར་སེམས་འགེལ་སྒྲོར་གསུམ་དང་མཐུན་པའི་ལམ་
སྟོལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་སེམས་(༡༥བ)སོ། །

ང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་གོ་འཕང་ཡང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
ཐོབ་པར་བསྐྱན་པའི་ཕྱིར་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྒྱུར་བའི་ཚུལ།

བཞི་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་གསུམ་གོ་འཕང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བསྐྱན་པའི་
ཕྱིར་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྒྱུར་བའི་ཚུལ་ལ། ཉེག་བདུན་དང་སྐྱེ་ཁར་འཛིགས་བྱེད་ལ་
ཡུལ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་མ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་མ་སྒྲ་ཕྱི་མང་པོས་འཛིགས་བྱེད་ལ་
ཡུལ་མེད་པར་བཞེད་ཀྱང་། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔའ་གཅིག་ལ་ཡུལ་བསྐྱེམ་པ་དངོས་སུ་
མེད་ཀྱང་འཛིགས་བྱེད་ལ་ཡུལ་ཡོད་པའི་སྐབས་ངས་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཛིགས་
བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བཞི་བསྐྱར་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །གསང་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་སྒྲ་མ་
ཡབ་ཡུམ་མཉམ་པར་སྐྱར་བའི་གསང་རྣམས་སྟོབ་མའི་ལྷེ་ཐོག་ཏུ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་སྟོབ་མ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་དུ་བསྐྱེད་ནས་མཉམ་
པར་སྐྱར་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབང་བསྐྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དབང་བཞི་པ་བསྐྱར་བ་ན་དབང་
གསུམ་པ་དང་དཔེ་དོན་དུ་སྐྱར་ནས་བསྐྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཉེག་གསུམ་དང་

དཔྱ་ནག་གི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ལེགས་པར་འགྲུབ་སྟེ། ཅ་རྒྱུད་རྟོག་བདུན་གྱིས་འབྲུལ་
འཁོར་གྱི་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་མ་བཤད་པར། བཤད་རྒྱུད་རྟོག་གསུམ་གྱི་རྒྱས་པར་འཆད་པ་
ན་གཙོ་བོ་འཛིགས་བྱེད་ལ་འཁོར་དཔྱ་ནག་ནས་བཤད་པའི་ལྷ་བཙུ་གཉིས་ཐོད་པ་བཞི་དང་
བཅས་པས་བསྐྱོར་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ཆད་ལྡན་དུ་མས་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཙོ་
བོ་འཛིགས་བྱེད་ལ་ལྷ་བཙུ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱོར་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་ལྷ་
བཙུ་གཉིས་པོ་དེ་ཡབ་ཡུམ་མཉམ་པར་སྦྱོར་བའི་སློན་ནས་མངལ་ནས་འབྱེན་པར་ཡང་དག་
ནག་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་དེ་གྲུབ་ན་འཛིགས་བྱེད་ལ་ཡུམ་ཡོད་པར་འབད་
མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་(༡༩ན)སྦྱབ་ཐབས་ནས་རི་ལྷར་འབྱུང་བ་ལྷར་
ཡུམ་རྩོུ་རྩོུ་ལངས་མ་སྟོན་མོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་གྱི་ཐོད་འཛིན་པས་འབྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཨ་མོ་ལྷ་བརྩམ་འཛིགས་བྱེད་ལྷ་དུ་མའི་བསྦྱབ་ཐབས་སྤང་འཁོར་
གྱི་སྐྱབས་སུ་གཙོ་བོ་འཛིགས་བྱེད་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་དྲུག་པ་ལ་ཡུམ་རྩོུ་རྩོུ་ལངས་མ་སྟོན་
མོ་གྱི་ཐོད་འཛིན་པས་འབྱུང་པར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ནས་ཁ་བཀར་སྟེ་འདྲིར་ཡང་ལེགས་པར་
བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཁའ་གསང་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
པར་སྤངས་ནས་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་བསལ་ཏེ་སྟོང་པའི་ངང་ལས་ཡབ་གྱི་གསང་གནས་རྒྱ་
ལས་བྱུང་བའི་རྩོུ་རྩོུ་པོ་ཅེ་ལྷ་པ་ཅེ་མོར་ཨོ་ཡིག་གིས་མཆོན་པ་དང་། ཡུམ་གྱི་གསང་
གནས་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་བསྐྱེད་པར་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་ཟེའུ་འབྲུལ་ལ་ལྷ་ཡིག་གིས་མཆོན་
པར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྷར་སྟོམ་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཡབ་གྱི་ནོར་བུའི་
དབུས་ན་ཅ་ཅ་འདབ་བཞི་པའི་ཅ་འཁོར་ཡོད་པས་རྩོུ་རྩོུ་པོ་ཅེ་ལྷ་དེས་ཅ་ཅ་འདབ་བཞི་རྒྱ་རྒྱ་
དང་བཅས་པ་མཆོན། ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་ན་ཅ་ཅ་འདབ་བརྒྱད་པའི་ཅ་འཁོར་ཞིག་ཡོད་
པ་བསྐྱེད་འདབ་མ་བརྒྱད་པས་མཆོན་ཞིང་། རྒྱ་ཡིག་དང་ལྷ་ཡིག་གཉིས་གྱིས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་
ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་ཐིག་ལེ་གཉིས་མཆོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁའ་གསང་གི་བྱ་ག་

པཌ་ཡིག་སེར་པོས་བཀག་པར་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐིག་ལེ་བྱེ་རྩལ་དུ་འཕོ་
བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། པཌ་ཡིག་ཁ་དོག་སེར་པོར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡང་ཡོད་དེ། བྱར་སེལ་གྱི་རྒྱུད་གི་རང་དབང་གི་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཡིན་པས་དེ་མཚན་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདུ་ཤེས་གསུམ་ལྡན་གྱིས་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་དག་ཏུ་
ཨོ་སྐྱ་ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཨ་ཏུ་རྩ་ག་ཏ་(༡༩བ)ཞེས་སོགས་གྱིས་སྤྲགས་བརྗོད་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་
ཆགས་གྱི་ད་རྒྱལ་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྤྲགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་ནི་སྤར་བཞིན། སྐྱ་ཏ་ཐ་ག་
ཏ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད། ཨ་ཏུ་རྩ་ག་ཏ་རྩེས་སུ་ཆགས་པ། བརྗོད་དོན་དེ། སྤ་
རྩ་ཐ་ནི་རང་བཞིན། ལྷོ་ཀ་ནི་བདག་ཉིད། ཨ་ཏི་ནི་དཔོན་ལྷོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་གྱི་རྩེས་སུ་ཆགས་པའི་དོན་དཔོན་ལྷོ་རང་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་དཔོན་ཞེས་ད་རྒྱལ་འཛོག་པའི་
དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་
རིམ་པའི་ཆགས་པ་ལས་བྱེད་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དང་། ཉེན་བཉེན་པའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་ཡེ་ཤེས་དཔེ་རྣམ་རྩལ་དུ་འཆར་བ་དང་། དེས་རྒྱུད་སྤྲིན་པར་
བྱས་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་
ལས་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་སྤྲིན་བྱེད་དུ་ཡང་འགྱུར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ། དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་འཛིན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དགྲིལ་འཁོར་
རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་ནས་སློབ་ཏེ་མཛད་པ་མཛད་ནས་དགྲིལ་འཁོར་ལ་འགོད་
བའི་ཚུལ། སྐྱེ་མཆེད་དང་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྲིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། ཡེ་ཤེས་པ་བཞུག་ཅིང་
དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༥ དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་ནས་སློབ་ཏེ་མཛད་པ་
མཛད་ནས་དགྲིལ་འཁོར་ལ་འགོད་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་བའི་ཚུལ། བསྐྱེད་ནས་སློབ་ཏེ་མཛད་པ་མཛད་
ནས་དགྲིལ་འཁོར་ལ་འགོད་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༦ ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། བཤད་རྒྱུད་རྟོག་གསུམ་གྱི་འབྲུལ་འཁོར་གྱི་རྟོག་པ་རྒྱས་བར་འཆད་པ་སློབ་
དཔོན་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། སྤྱ་ན་ལྷོ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཡུའེ་མ་ལ་སོགས་བའི་འབྲུལ་འཁོར་
གྱི་ཡི་གེ་བརྩ་བདུན་ལྷ་བརྩ་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བསྐྱོམས་པ་ལ་གཤེན་ཇེ་གཤེད་ལྷ་བརྩ་
བདུན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱན་བྲངས་ཏེ་བཞུགས་བར་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་

གས། ཡི་གེ་(༡༠ན)བཅུ་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་བསྐྱོམས་པ་ལ་གཤེན་རྩེ་གཤེད་ལྷ་
བཅུ་བདུན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱན་དངས་པ་ནས་མཁར་བཞུགས་པ་ལ་མཆོད་ཡོན་སོགས་ཕུལ་
ནས་སྤར་གྱི་ཡི་གེ་དེ་དག་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུད་པས་བཅུག་སྟེ། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་
པའི་བྱིར། ཡི་གེ་བཅུ་བདུན་པ་དེ་རྣམས་ལྷ་གང་དང་གང་དུ་བསྐྱོམས་པའི་ཚུལ་ཡང་གཙོ་བོ་
འཛིགས་བྱེད་འཁོར་དག་ནག་ནས་བཤད་པའི་ལྷ་བཅུ་གཉིས་ཐོད་པ་བཞི་དང་བཅས་པས་
བསྐྱོར་བ་གསལ་བར་བཤད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས། ཡི་གེ་ཁྱེ་ནི་གཏི་མུག་བཟོད། །ཡི་གེ་མ་ནི་
སྤ་མར་གསུངས། །མེ་ནི་འདོད་ཆགས་ཉིད་དུ་སྒྱུར། །ཞེས་སོགས་རིམ་པ་ལྷར་དངས་ནས་
གསལ་བར་བཤད་པའི་བྱིར། དེས་ན་འཛིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལེགས་
པར་བྱུབ་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་རྟོག་གསུམ་ནས་བཤད་པའི་འབྲུལ་འཁོར་འདི་གཤེན་རྩེ་གཤེད་
གཞན་གྱིས་དབང་དུ་བྱས་པའི་འབྲུལ་འཁོར་མིན་པ་གང་ཞིག་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཙོ་
བོ་འཛིགས་བྱེད་ལ་དག་ནག་ནས་བཤད་པའི་ལྷ་བཅུ་གཉིས་ཐོད་པ་བཞི་དང་བཅས་པས་
བསྐྱོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་འབད་མེད་དུ་བྱུབ་པའི་བྱིར། དེས་ན་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་
ལྷའི་གངས་ཀྱང་ལྷ་བཅུ་གསུམ་ཐོད་པ་བཞི་དང་བཅས་པ་བཅུ་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་སུ་ངེས་
ལ་དེ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་འདི་རྣམས་ཆོ་ག་གསུམ་བསྐྱེད་གྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་སྤྱགས་ཀའི་རྩྭ་གིས་འོད་ཟེར་གྱིས་མཁའ་ཁྲབ་གྱི་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་བཀུག་ནས་རང་གི་ཞལ་དུ་བཅུག །སྤྱགས་ཀར་རྩེས་སུ་ཆགས་པའི་མེས་བཞུ་
བའི་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐིག་ལེ་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་བབ་པ་ཆ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་
ལས་གཞལ་ཡས་ཁང་གདན་བཅས་དང་། གཅིག་ཆ་བཅུ་བདུན་དུ་བྱས་པའི་ཆ་བཅུ་གསུམ་
(༡༠བ)ལས་ས་བོན་བཅུ་གསུམ། དེ་ལས་བྱུག་མཆོན་བཅུ་གསུམ། དེ་ལས་ལྷ་བཅུ་གསུམ་
གྱི་སྐྱུ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པར་སྒྲོམ་པ་དང་། ཆ་བཞི་ལས་ཡི་གེ་བཞི། དེ་ལས་ཐོད་པ་བཞི་
སྒྲོམ་པའི་བར་སྐྱབ་ཐབས་ནས་རི་ལྷར་འབྱུང་བ་བཞིན་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

༡༽ བསྐྱེད་ནས་སློབ་ཏེ་མཛད་པ་མཛད་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་བསྐྱེད་ནས་སློབ་ཏེ་མཛད་པ་མཛད་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པའི་
ཚུལ་ཡོད་དེ། རྩི་ལྷིུ་སོགས་རང་རང་གི་སྒྲགས་ཀྱིས་ལྷ་དེ་རྣམས་ཡུམ་གྱི་བ་སྤྱིའི་སློ་སྤེ་བསྒྲ་
ནས་ཕྱིར་སློབ་ཏེ་ཕྱོགས་བཅུར་གཤེགས། སེམས་ཅན་ཞེ་སྤར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཞེ་སྤར་སྤར་
བ་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་འགོད་པ་སོགས་རང་རང་གི་མཛད་པ་རྣམས་མཛད་
ནས་སྤར་འདུས་ཏེ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་རང་ལ་ཐེམ་པ་དང་། འཁོར་རྣམས་སྤར་བསློམ་པའི་
གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་གི་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཞི་དང་། སློ་བཞི་དང་། ནང་གི་
ག་བཞིའི་གདན་ལ་འཁོད་པར་བསློམ་པ་དང་། ཨོ་ལྷ་མྱོ་གིས་ཐོད་པ་བཞི་སྤར་། ཡུལ་བྱག་
གི་འྲེ་མ་སྤར་ནས་ཕྱིའི་ག་བཞིར་འཁོད་པ་དང་། གཞལ་ཡས་ཁང་སྤར་སྤེ་སློད་ཀྱིས་ཉེས་
སློན་སྤར། སྤར་བསློམ་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་པའི་བར་སྐབ་ཐབས་ནས་
འབྱུང་བ་ལྷར་བསློམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་བསྐྱེད་པའི་
ཚུལ་འདི་ལ་བྱག་རྒྱ་བཞིའི་རྒྱས་འདེབས་ཀྱང་ལེགས་པར་ཆང་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་རྣམས་
གསུང་ཆོས་ཀྱི་བྱག་རྒྱ། བྱག་མཆོན་རྣམས་བྱགས་དམ་ཆོག་གི་བྱག་རྒྱ། སྐྱ་རྫོགས་པ་
རྣམས་སྐྱ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ལས་ཀྱི་བྱག་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱས་གདབ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྷ་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་སྤར་གཞི་དང་མི་
སྤར་ཡང་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྐྱ་ལུས་པ་དང་བྱང་
འདུག་པ་སོགས་ཀྱི་(༡༧)དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱུལ་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེའི་
དགེ་ཅ་སློན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གཙོ་བོར་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་རང་དོན་གྱི་སྐྱ་གསུམ་
གྱི་གོ་འཕང་བརྟེན་པའི་སངས་རྒྱས་དེས་གཞན་དོན་དུ་སྐྱའི་སྐུལ་བ་ཉེན་བཟེན་པའི་དཀྱིལ་

འཁོར་བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱ་སོགས་ཀྱིས་འཛིན་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་བཀང་ནས་སྡོད་བཅུད་
སྤྱོད་བ་སོགས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་ནམ་པ་མཐུན་པར་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམས་
བས་དེ་ལྟ་བུའི་གོ་འཕང་འཛོལ་བའི་རྒྱས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

ཁ། རྒྱ་མཆེད་དང་སྐྱོང་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་། སྐྱོང་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབ་པའོ། །

༡། རྒྱ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་།

དང་པོ་ནི། མིག་སོགས་རྒྱ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་འདི་ནམས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་མང་པོར་
གཙོ་བོ་རྒྱུད་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པར་བཤད་པ་སོགས་མང་དུ་
ཡོད་པ་ལས། འདིར་བྱུང་ཆེན་དཔལ་འཛིན་གྱི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ལྟར་གཙོ་འཁོར་ཐམས་
ཅད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་རྒྱ་
མཆེད་དེ་ནམས་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་བསལ་ནས་ལྟའི་ངོ་བོར་འཆར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྒྱ་མཆེད་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་ལྟ་དེ་ནམས་ལ་འདུས་པ་སོགས་སུ་ས་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྤྱོད་ཀྱིས་
བསྐྱུན་ལ། འདིར་དོ་མེ་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྤྱོད་ཀྱིས་བསྐྱུན་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། ཇི་
ལྟར་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དོ་མེ་མིག་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། གཙོ་འཁོར་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མིག་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་དབུས་སུ་གློ་ལས་འཁོར་ལོ་གློ་གིས་མཚན་པ་གཉིས། དེ་ལས་

དོན་མེད་མིག་གཉིས་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བསྐྱེད་ལ་མེ་ཡོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་ཤར་
བ་ལྟར་མིག་འབྲས་གཉིས་དང་ངོ་བོ་དབྱེད་མེད་(༡༡བ)དུ་མོས་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

༡༽ སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ནས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་
པོ་སྐྱུན་བྲངས་ཏེ་མཆོད་པའི་ཚུལ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ང་རྒྱལ་གཟུང་བའི་ཚུལ་ལོ། །

1) སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ནས་བྱིན་གྱིས་ རྫོབ་པ་པོ་སྐྱུན་བྲངས་ཏེ་མཆོད་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྟ་
ཐབས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་རྩྱུ་ལས་དོན་མེད་པོ་ཅེ་ལྟ་བུའི་སྟེ་བའི་ནང་དུ་རྩྱུ་དང་དོན་མེད་ལས་
ཐུགས་དོན་མེད་ཞེས་སོགས་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་པོ་སྐྱུན་བྲངས་ནས་མཆོད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་གྱི་
འོད་ཟེར་གྱིས་དོན་མེད་གསུམ་གྱི་ལྟ་ཆོགས་ཐབས་ཅད་སྐྱུན་བྲངས་ནས་ནམ་མཁར་བཞུགས་
པ་ལ་སྒྲིང་གའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་ལས་བྱུང་བའི་མཆོད་པའི་ལྟ་མོ་མཆོད་ཇུས་ཐོགས་པ་
ནམ་མཁར་གང་བས་མཆོད་པར་བསམས་ལ། ཨོ་རྩི་རྩི་རྩི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཚུ་གཉིས་
ཉར་སྐྱེད་རོལ་མོ་དང་བཅས་པས་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2) གྲིན་གྲིས་བརྒྱབས་ནས་ང་རྒྱལ་གཞུང་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། གྲིན་གྲིས་བརྒྱབས་ནས་ང་རྒྱལ་གཞུང་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། འོད་ཟེར་གྲིས་བཀུག་སྟེ་སྤྲུགས་དོ་རྩེའི་ལྷ་ཆོགས་རྣམས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུགས་ཀའི་སྤྲུགས་དོ་རྩེ་ལ་ཐེམ་པས་རང་གི་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུགས་དོ་རྩེ་ངོ་མོ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསུང་དོ་རྩེའི་ལྷ་ཆོགས་རྣམས་དང་། སྐུ་དོ་རྩེའི་ལྷ་ཆོགས་རྣམས་གསུང་དང་སྐུ་དོ་རྩེ་ལ་ཐེམ་པས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་དང་རང་གི་ངག་ངོ་མོ་དབྱེར་མེད་པ་དང་། སྐུ་དང་རང་གི་ལུས་ངོ་མོ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པར་མོས་ནས་ངག་དུ། ཡོ་སར་ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཅིཏ་བརྩོ་སོགས་སྤྲུགས་གསུམ་གྲིས་ང་རྒྱལ་གཞུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲེལ་སྤྲུགས་དོན་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། ཡོ་ནི་སྤར་བཞིན། སར་ཏ་ཐ་ག་ཏ་(༡༢༣)ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད། ཅིཏ་སྤྲུགས། བརྩོ་དོ་རྩེ། སྤ་བླ་མ་ནི་རང་བཞིན། ལྷ་རྩ་ཀ་ནི་བདག་ཉིད། ཨ་ཏི་ནི་ངའོ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུགས་དོ་རྩེའི་རང་བཞིན་ནམ་བདག་ཉིད་ངའོ་ཞེས་ང་རྒྱལ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྐུ་ཀ་གསུང་། ཀྲ་ཡ་སྐུ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་དང་། སྐུ་དོ་རྩེའི་རང་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་ངའོ་ཞེས་ང་རྒྱལ་གཞུང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བོད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བདག་མདུན་ཐ་མི་དད་འདུག་པ་གཅིག་པའི་སྐྱབ་ཚུལ་བྱ་བ་ཆེན་གྱི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིན་བརྒྱབ་གྱི་གོང་དེར་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཕྱོགས་སྐྱོང་རྣམས་བཀུག་སྟེ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱོགས་མཆོམས་སུ་འཁོད་པ་ལ་བྱར་བུས་བཏབ་སྟེ་གཙོ་མོ་ཡབ་ཡུམ་དུ་བསྐྱེད་པ་སོགས་བྱས་ལ་སྐྱེ་མཆེད་དང་སྐུ་གསུང་སྤྲུགས་ཀྱིན་གྲིས་བརྒྱབ་པ་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བྱ་བ་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་འདུག་པ་

བདེ་བའི་བྱིར་དང་། ཐུན་མཚམས་དང་ཐུན་མཐུག་ཏུ་གཏོར་མ་འབུལ་བ་སོགས་གི་དགོས་
བ་བྱུང་བར་ཅན་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར།

ག༽ ཡེ་ཤེས་བ་བཞུག་ཅིང་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། ཡེ་ཤེས་བ་སྐྱན་བྲངས་ཏེ་གཞུག་པའི་ཚུལ། དབང་བསྐྱར་ཞིང་
རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ ཡེ་ཤེས་བ་སྐྱན་བྲངས་ཏེ་གཞུག་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་འཇིགས་བྱེད་གི་རྒྱུ་ལེན་བཞི་བ་ལས་བཤད་པའི་ཨོ་རྒྱུ་ཏ་རྟོ་
ཞེས་སོགས་གི་སྐགས་བརྗོད་པའི་སློ་ནས་སྐྱན་འབྱེན་བ་ཡིན་ལ། སྐགས་དེའི་དོན་ཡང་
བཤད་དུ་ཡོད་དེ། ཨོ་རྒྱུར་སྐྱོན་ཚུར་སྐྱོན་མཐུ་ཆེན་གྱེ། །བདག་གི་མཆོད་ཡོན་སོ་སོར་
བཞེས། །འདིར་བདག་ལྟ་ཡིས་བཀའ་བློན་མཛོད། །རྩོ་སྐྱུ་ཞེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་
ན་སྐྱན་ངི་(༡༩བ)ལྟར་བྲང་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གི་གནས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་གི་ཆོས་སྐྱའི་རང་ནས་དཔལ་རྩོུ་འཇིགས་བྱེད་ཡེ་ཤེས་པའི་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་
འཁོར་སྐྱན་བྲངས་ལ། རྒྱུ་ལྷུ་ས་བྱི་འབྲང་གི་བགེགས་བསྐྱད། མཆོད་དེ། ཨོ་ཐུང་ག་ར་
ངེ་ཞེས་སོགས་སློ་བ་བཞིའི་སྐགས་གིས་དམ་ཆོག་བ་ལ་བཞུག་ཏེ་དམ་ཆོག་བ་དང་ཡེ་
ཤེས་བ་རོ་མཉམ་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡེ་ཤེས་བ་དགྲུག་གཞུག་བྱས་བ་ལ་དགོས་བ་
ཡོད་དེ། ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་ལྟག་པའི་ལྟས་རྗེས་སུ་འཛོན་བ་དང་། དམ་ཆོག་བ་ལ་

ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་པས་རྒྱས་ལྡན་དུ་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་འབྲས་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པའི་དོ་རྗེ་
འཛིགས་བྱེད་སྐྱུར་དུ་འཛོལ་པའི་རྒྱས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

༩༥ དབང་བསྐྱར་ཞིང་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། དབང་ལྷ་སྐྱུན་བྲངས་ཏེ་མཚན་བསྟོད་རྒྱས་གདབ་པའི་བར་སྐྱབ་ཐབས་
ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱད་ཉིང་ནས་དོ་རྗེ་
འཆང་སྐྱུར་དུ་འཛོལ་པ་ལ་གོགས་ཀྱི་བྱི་མ་འདག་པ་དང་། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་
རིགས་བདག་གི་རྒྱས་འདེབས་ཁྱད་པར་ཅན་འབྲུག་པའི་རྒྱས་པ་འཛིག་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་
འདེབས་པ་ན་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསྟོད་པ། ཞུང་དང་ཞུང་གློ་བ་ལ་ནམ་སྤང་ཞེས་སོགས་སྐྱབ་
ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྒྱས་འདེབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་དེ་ནམས་རིགས་དེ་དང་
དེར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་རིགས་དེ་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ་ལ་བཞི། མཆོད་བསྟོད་སོགས་
ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་རིམ་པ། བསྐྱེད་རིམ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་ཚུལ་
ཅུང་ཟད་བཤད་པ། དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་སྟོན་དག་པ་བླ་ཅིང་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་
ཚུལ། མཇུག་ཉེ་བར་བསྐྱེད་ཞིང་(༡༣ན)སྤྲོད་ཡང་ལྟའི་སྤྲོད་ལྟར་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༥ མཆོད་བསྟོད་སོགས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་རིམ་པ།

དང་པོ་ལ་མཆོད་བསྟོད་གཉིས་ལས།

༡༥ མཆོད་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སྐྱབ་ཐབས་ནས་དངོས་སུ་བྱིན་གྱི་མཆོད་པ་གཉིས་ལས་གསལ་
བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། བྱིན་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཆོད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རག་པོ་པས་དབྱ་རག་གི་དཀའ་འབྲེལ་དུ། དེ་ལ་ལྟ་རྣམས་མཉེས་པར་
བྱ་བ་ནི་མཆོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱི་དང་། རང་དང་། གསང་བ་དང་། ལྷ་ན་མེད་པའི་མཆོད་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཇི་ལྟར་མཆོད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཚུ་གཉིས་ཉེར་
སྟོད་རིམ་མོ་དང་བཅས་པ། འདོད་ཡོན་ལྷ། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་སོགས་བྱི་བྱམ་དབང་དང་

ཐེས་སུ་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པ། འག་ལྔ་དང་བདུད་ཅི་ལྔ་ལ་སྦྱང་རྟོགས་སྤར་གསུམ་བྱས་པ་
ནང་གསང་དབང་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པ། རང་གཅོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་
ལས་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བ་མཛོད་དུ་བྱས་ཏེ་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་བདེ་
བས་ཆེས་པར་བྱེད་པ་དབང་གསུམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པ། དེ་ལྷ་བྱའི་བདེ་བས་སྦྱོར་
ཉིད་སྒོམ་པ་དབང་བཞི་པ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

༡༽ བསྟོད་པ།

གཉིས་པ་ནི། གཉིས་མེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ལ། དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། འཇམ་དཔལ་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་དཔལ་དུ་གྱུར་ཅིང་ཡོན་ཏན་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཁྱོད་ལ་བྱུག་འཆལ་བར་རིགས་ཏེ། ཐུན་མོང་
མེན་པའི་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྦྱོར་བ་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་ལ་བྱུག་པའི་སྐྱེ་རང་གི་ངོ་བོར་འཆང་བ། ངོ་བོའི་བྱུང་པར་སྤྱང་ཐེ་ཆེན་པོས་འགྲོ་བ་ཀུན་
ལ་(༡༣བ)སྦྱོམས་པར་མཛད་པ་མཐར་བྱིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་སྦྱེད་
པས་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡབ་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱུང་པར། དག་པ་གཉིས་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་
རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་མཐར་བྱིན་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་སྦྱེད་པས་རྒྱལ་
བ་ཀུན་གྱི་ཡུམ་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱུང་པར། དེ་ལྷ་ན་ཡང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་རྒྱལ་སྤྱོད་གཞོན་
བྱའི་ཚུལ་འཆང་བས་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་བྱུང་པར་བྱུང་པར་རྣམས་དང་ལྷན་པའི་བྱིར།
དེ་འདྲའི་འཇམ་དཔལ་ཁོ་བོའི་དབང་བོའི་སྐྱེ་བ་སྦྱན་པ་དཔལ་རྩི་རྩི་འཛིགས་བྱེད་བྱི་ནང་
གསང་བའི་གཤེན་རྩི་མཐར་བྱེད་པའི་གཤེན་རྩི་གཤེད་ལ་བྱུག་འཆལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ།
འཇམ་དབྱངས་དེ་ལྷ་བྱའི་བྱུག་པའི་སྐྱེ་བ་སྦྱན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་

ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པས་འགྲོ་བ་ལ་རིས་སྤྱུ་ཆད་པའི་བྱམས་སྤང་གི་མཆན་མ་མི་མངའ་
ཡང་། སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ཞི་བས་འདུལ་བར་མི་སྦྱོད་པའི་གདུག་པ་ཅན་མ་ལུས་པ་བྱགས་
རྗེས་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་བྲག་པོའི་ཐབས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་ཕྱིར་ཁྱོ་བོའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱར་
བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙུ་བོ་ལ་དེ་ལྟར་བསྟོད་ནས་འཁོར་ལ་བསྟོད་པ་ནི། གཏི་མུག་
གཤེན་རྗེ་གཤེད་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ། གཤེན་རྗེ་གཤེད་པོ་རབ་འཇིགས་པ་
གཏི་མུག་འཛམས་པའི་རྗེ་རྗེའི་ངོ་བོ་ཁྱོད་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་རྗེའི་རང་བཞིན་
ཏུ་བལྟས་ནས་བྱག་འཆལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེར་སྣ་གཤེན་རྗེ་གཤེད་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་
རྒྱལ་ཡོད་དེ། གཤེན་རྗེ་གཤེད་པོ་རབ་འཇིགས་པ་སྤྲུལ་སྟེ་སེར་སྣ་དང་རྒྱལ་འཛམས་
པའི་རྗེ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱགས་རྗེ་རྗེ་དང་རབ་ཏུ་མཆུངས་
པ་རིན་ཆེན་རྗེ་རྗེ་སྟེ་དེ་ལ་བྱག་འཆལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། (༡༩ན)འདོད་ཆགས་གཤེན་རྗེ་
གཤེད་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ། གཤེན་རྗེ་གཤེད་པོ་རབ་འཇིགས་པ་འདོད་ཆགས་
འཛམས་པ་རྗེ་རྗེའི་ངོ་བོ་ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་རྗེ་རྗེ་དང་རབ་ཏུ་མཆུངས་པ་
རྗེ་རྗེ་གསུང་སྟེ་དེའི་ངོ་བོར་བལྟས་ནས་བྱག་འཆལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲག་དོག་གཤེན་རྗེ་
གཤེད་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་རྒྱལ་ཡང་ཡོད་དེ། གཤེན་རྗེ་གཤེད་པོ་ལས་ཀྱང་ཉེ་ཐམས་ཅད་
པ་བྲག་དོག་འཛམས་པའི་རྗེ་རྗེའི་ངོ་བོ་ཁྱོད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེ་རྗེའི་
སྤྱོད་རབ་ཏུ་མཆུངས་པ་བྲག་ན་རལ་གྱི་བྲག་མཆན་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་ཕྱིར།
སྤྱར་ཡང་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་གཙུ་བོ་ལ་མགིན་གཅིག་ཏུ་བསྟོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གྱི་
དངོས་པོ་ཁྱོད། །ཅས་སོགས་ཉེ། གཙུ་བོ་རྗེ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་བྱག་འཆལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་
ཉེ། རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་བདག་པོ་ཡིན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཁྱོད་དང་།
རིགས་བྲག་པ་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གཅིག་བསྟུས་པ། རིགས་ལྔ་
ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོག་གི་གཙུ་བོའི་ཡང་གཙུ་བོ་དེ་ལ་བྱག་འཆལ་བ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟོད་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་དམིགས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། འཁོར་རྣམས་
གྱིས་གཙུག་པོ་ལ་མགྱེན་གཅིག་ཏུ་བྲག་ཅའི་དབྱངས་བཞིན་ཏུ་བསྟོད་པ་དང་། གཙུག་པོས་གྲང་
འཁོར་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་བསྟོད་པར་མོས་ནས་བསྟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ། བསྟོད་རིམ་སྤྱོད་རགས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་ ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟོད་རིམ་རགས་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་ལོ། །

༡། བསྟོད་རིམ་རགས་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤྱང་བའི་གཉེན་པོར་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྟོབ་པ་དང་། ཐ་མལ་
གྱི་ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་ལྟའི་རྒྱལ་ལ་སྟོབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ད་
(༩༤བ)ལྟར་གྱི་མ་དག་པའི་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་སྤྱང་བ་འདི་རྣམས་ལྟར་བཞིན་པའི་སྟོན་སྒྲོན་
གསལ་ཏུ་དག་པར་བྱས་ནས་ཡིད་ངོར་འཆར་བ་བཀག་སྟེ་སྟོང་པའི་ངང་ལས་ཉེན་བཉེན་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་མཁའི་འཇམ་ཚེན་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་བསྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
ཐོག་མར་གཙུག་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ལ་གསལ་སྤྱང་འདོན་ལ། དེ་ལ་གསལ་
སྤྱང་ཉིད་པ་ན་ཞལ་བྲག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་ནས་འཁོར་རྣམས་དང་གཞལ་ཡས་
ཁང་ལ་གསལ་སྤྱང་འདོན་ཞིང་མཐར་སྐྱེ་མཆེད་དང་སྐྱེ་གསུང་བྲགས་བྱིན་བསྐྱབ་ཀྱི་ལྟ་ཚུན་
ཆད་ཡིད་ངོར་མངོན་སུམ་ཏུ་བལྟར་ཡོད་པ་དང་ལག་པས་རེག་ཏུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེག་མཐོང་

གི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་མ་རྟེན་གྱི་བར་དུ་བསྐྱབ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ང་རྒྱལ་ལ་སློབ་
པའི་ཚུལ་ནི། ད་ལྟའི་ཐ་མལ་གྱི་ངའི་སྤང་བ་འདི་རང་བཞིན་སྟོང་པར་སྤངས་ནས་འཆར་བ་
བཀའ་ལྟེ་སྟོང་པའི་ངང་ལས་འཇུག་ཆོན་ལྟར་རང་ཉིད་རྩོམ་ཅིང་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱར་ཐོལ་གྱིས་
ཤར་བ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་ནས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་གོམས་པ་ལས་ད་ལྟའི་ངའི་ཞེན་པ་དོར་
ནས་ཡི་དམ་ལ་ང་རྒྱལ་བཅོས་མིན་དུ་འཕོ་རུས་པ་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱི་ལོ་བཅུ་གཉི་བཅུ་
ལ་ཡེ་ཤེས་པ་བབས་པ་ན་རང་ཉིད་ལ་ད་ལྟའི་ཞེན་པ་དོར་ནས་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་དེ་དངོས་ཡིན་
སྟེ་མ་པའི་ང་རྒྱལ་བཅོས་མིན་དུ་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡༽ བསྐྱེད་རིམ་སྤྱོད་ལ་སློབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་སྤྱོད་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། བྱ་བ་ཆེན་དཔལ་འཛིན་
གྱི་དགོངས་པ་ལྟར་ཅ་ཞལ་གྱི་སྟེང་གི་སྣ་ཅིར་ཆེ་གདན་སྟན་མ་བྱེད་བཤགས་ཅམ་གྱི་སྟེང་
དུ་བྲག་མཆན་རྩོམ་སྟོན་པོ་ཅེ་ལྟ་པ་ཡུངས་ཀར་སློབ་པོའི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་ལ་སེམས་གཟུང་
ཞིང་དེ་ལ་མ་ཐེན་ན་ནི་འབྲིང་པོའི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་ལ་སེམས་བཟུང་ནས་རིག་མཐོང་གི་མཆན་
མ་བརྟན་པོ་མ་རྟེན་བར་དུ་བསྐྱོམ། དེ་རྟེན་པ་ན་དེ་(༡༥)ལས་བྲག་མཆན་མང་པོ་སློབ་ཞིང་
མང་ལ་ནམ་མཁའ་གང་བར་སློབ་ཏེ་སྤྱར་བསྐྱུས་ནས་ཅ་བའི་དམིགས་རྟེན་ལ་ཐེན་པ་ལ་
བསྐྱབ་ཅིང་། དེ་ལ་ཐོབས་པ་ན་བྲག་མཆན་དེ་ཉིད་རྟེན་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱར་
ནས་རིག་མཐོང་གི་མཆན་མ་མ་རྟེན་བར་དུ་བསྐྱོམ་པ་དང་། འོག་གི་སྣ་ཅིར་ཆེ་གདན་ལ་
ཐེག་ལེ་སྟོན་པོ་ཡུངས་འབྲུ་ཅམ་ལ་སེམས་གཟུང་། སློབ་སྤྱུ་ལ་སོགས་པའི་བར་སྤྱར་ལྟར་
བྲས་ལ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྟེང་འོག་གི་སྤྱོད་ལ་གཉིས་ལ་བསྐྱབས་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལས་དང་པོ་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་གོད་ཀྱི་སྟོན་སེལ་བ་དང་། རིམ་པ་

དང་པོ་ལ་བཞུགས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་བྱུང་པར་ཅན་སྐྱབ་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་
ཕ་མའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་དུ་འང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ག༽ དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་སྐྱོན་དག་པ་བྱུང་ཅིང་ བསྐྱས་པ་ལ་འབྲུག་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དག་པ་བྱུང་པར་བྱ་ཚུལ་དང་། བསྐྱས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ དག་པ་བྱུང་པར་བྱ་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། ཞེ་དགུ་མ་ནས་བཤད་པའི་དག་པ་བྱུང་བ་བྱེད་ཚུལ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་
ནོ། །སྐབས་འདིའི་དག་པ་བྱུང་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཞལ་དགུ་ནི་གསུང་རབ་ཡན་
ལག་དགུ། ཞེས་སོགས་སྐྱབ་ཐབས་ནས་རྗེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེའི་གཞན་ནམས་གོ་སྤྲོ་ལ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་འདྲིར་ཡན་
ལག་དགུར་བསྐྱས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཆེད་དུ་རྫོང་པ་དང་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་
ཡན་ལག་གཅིག་ཏུ་བྱས། སྐྱེས་རབས་སྐྱང་གཞིའི་ནང་དུ་བསྐྱས། ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་
སྤེ་དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྤེར་བསྐྱས་པས་ཡན་ལག་དགུར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་
སྐྱེ་མ་དང་དོན་དམ་འོད་གསལ་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛིག་ཚུལ་ནི།
དང་(༡༥)ལོ་པར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ངོས་གཟུང་དུ་
ཡོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་དང་དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡༽ བསྐྱེད་པ་བྱ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཞི་ཁོ་སྤྲགས་ནས་སྐབས་པའི་མན་ངག་ནི་
སྐྱ་མའི་ཞལ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཁོ་བོའི་བསྐྱེད་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་རྩ་ལུགས་པ་
རྣམས་ཙུག་པ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཡིན་པས་མན་ངག་དང་མི་ལྡན་པས་སྤྱིང་གར་འགོད་
དུ་མི་བྱུང་ཞིང་། མན་ངག་ཀྱང་རང་གི་སྤྱིང་གར་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་དང་དེའི་ནང་དུ་བསྐྱ་
འདབ་བརྒྱད་པ་བསམས་ལ་སྤྱི་བར་རྩྱི་ཡིག་དང་། འདབ་མ་རེ་ལ་ཡ་མ་རྩ་ཇ་ཞེས་སོགས་
ཡི་གེ་བཞི་བཞི་དགོད་ཅིང་སྤྱིང་དུ་མོ་དང་། འོག་དུ་རྩྱི་རྩྱི་པལ་ཅེས་བཀོད་ནས་བསྐྱ་བ་
གཞན་ལ་མེད་པའི་གསེར་ཆོས་སུ་འདོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་བྱ་ཚུལ་ཡོད་དེ།
སྤྱིང་གར་ཉི་གཞན་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་རྩྱི་ཡིག་གི་མཐར་ནང་སྐོར་ལ་ཡ་སྐྱ་
ཀ། །དེའི་ཕྱིར་རྩྱི་ཕྱི། དེའི་ཕྱིར་ཙུག་པ་རྣམས་ཁ་དོག་ནག་པོ་འོད་ཟེར་འབར་བའི་རྣམ་
པ་ཅན་བསམས་ལ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱ་ཞིང་། དམིགས་པ་གསལ་ན་སྤྲགས་སྤོང་ལས་
ཁོ་བོའི་ཆོགས་དཔག་དུ་མེད་པ་ཙུག་པ་ཀྱི་འདས་བྱུག་ནས་རྒྱུང་ཕྱིར་འབྱུང་བ་དང་མཉམ་
དུ་སྤྲུགས་བཅུར་འཕྲོས། གདོན་བགེགས་ཐམས་ཅད་ཆར་བཅད་རྒྱུང་ནང་དུ་འཇུག་པ་དང་
མཉམ་དུ་སྦྲར་སྤྲགས་སྤོང་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་ཞིང་། ཞལ་དགུ་དང་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཞལ་ནས་སྤྲགས་ཀྱི་སྤྱི་འབྱུག་ལྷར་སྤྲོག་པར་མོས་པར་བྱ་ཞིང་། འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྤྲགས་
བསྐྱ་ཚུལ་ཡང་དེས་རིགས་བསྐྱེ་བའོ། ཡང་ན་རང་རང་གི་སྤྲགས་ཀར་ས་བོན་གྱི་མཐར་
སྤྲགས་སྤོང་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པ་ཅམ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤོང་
བ་འདོད་ཆགས་གཤེན་རྗེ་གཤེད་ཡབ་ཡུམ་འོད་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་(༡༩)བྱུང་བའི་ཁྱག་འཛག་
པའི་མི་མགོའི་སྤོང་བར་བལྟས་ལ་ལག་པ་གཡས་པའི་མཐེ་བོང་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་བྱས་སྤོང་བ་

རེ་རེ་འབེབས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་རང་ལ་ཐེམ་པར་བསམས་
ནས་བསྐྱབས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སློན་པ་བསྐྱས་པ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་
ལ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་བསྟེན་པར་བྱས་པའི་སློན་པ་ལས་རབ་འབྱམས་ཐམས་ཅད་འབྲུབ་པ་དང་།
རྫོགས་རིམ་པའི་རྟོག་བསྐྱས་ཀྱི་སྤྱིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གསུང་གི་མཛད་པ་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་
དུ་ཡང་འགྱུར་བའི་བྱིར། ལས་རྒྱལ་མཆོག་དངོས་ནི་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་རིམ་སྤྱོད་ལ་ལེགས་
པར་བསྐྱབ་ཤིང་བསྟེན་སྐྱབ་མཐར་བྱིན་པའི་རྣམ་འབྱོར་པས་སྤགས་དང་འབྲུལ་འཁོར་
སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་སོགས་ཀྱི་ལས་རབ་འབྱམས་སྐྱབ་པ་རྣམས་སོ། །

ང། མཐུག་ཉེ་བར་བསྐྱེད་ཞིང་སྐྱར་ཡང་ལྷའི་སྐྱར་ལྷང་བའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་བྱམ་གྱི་མཐུག་དུ་རི་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ། སྐྱབ་ཐབས་རྒྱས་པར་བསྐྱོམས་ནས་
སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་མཐུག་དུ་ཉེ་བར་བསྐྱེད་ཞིང་སྐྱར་ཡང་ལྷ་སྐྱར་ལྷང་བ་སོགས་
བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་
སྤོང་གར་ཐེམ་པའི་འོད་གསལ་འཆར་བ་དང་། དེ་ལས་སྐྱུ་མའི་སྐྱར་ལྷང་བ་སོགས་ཀྱི་དགེ་ཅ་
སྤོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། བྱམ་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་མ་དང་། བྱམ་འཆོམས་རྣམས་སུ་ཡང་ལྷའི་
རྣམ་འབྱོར་དང་མ་བུལ་བ་དང་། སྟོན་བཅུད་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཆར་བ་ལ་
བསྐྱབ་པ་དང་། ཁ་ཟས་ལོངས་སྟོན་པའི་ཆེ་སྒྱུང་རྟོགས་སྤར་གསུམ་བྱས་ཏེ་ནང་གི་སྤྱིན་སྟེག་
གི་ཚུལ་དུ་ལོངས་སྟོན་པ་སོགས་བྱའོ། །རྫོགས་འཆར་དབང་སྐྱོར་ཡང་དུས་ཀྱི་མཐར། །རུར་
སྤོག་འཛིན་པའི་རྫོགས་གར་ཅི་(༣༩)ཡང་མཛད། །མགོན་དེའི་གསུང་གི་གསང་བའི་མཛོད་
ཀུན་ལ། །འདོད་དགུར་ལོངས་སྟོན་སྐལ་བཟང་གཞན་ཡོད་མིན། །རང་གི་སྟོབ་བྱ་འགའ་ལ་

སློ་ཆོད་ལྟར། །ཟིན་བྱམ་ཚུལ་དུ་ལེགས་པར་སྦྱལ་བ་ལས། །སྤར་ཡང་དོན་གཉེར་མང་པོས་
བསྐྱལ་བའི་ངོར། །གོ་སྤྱོད་ཡི་གེའི་བྲེང་བ་འདི་སྤེལ་ལོ། །དགེ་བ་འདི་ཡིས་མཐའ་བུལ་ལྟ་བ་
དང་། །བྱང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྤྲལས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་ཀུན། །བབྱང་ནས་རྒྱལ་བ་སེང་གའི་ང་རོ་
ཡི། །གསུང་གི་བདུད་ཅི་འདོད་དགྲུང་ལོངས་སྤྱོད་ཤོག། །དཔལ་རྗེ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་བ་དང་པོའི་
ལམ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་བསྐྱེད་རིམ་གསལ་བའི་སློབ་མེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོས་ནན་ཏན་དུ་བསྐྱལ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་སློབ་བྱ་འགའ་ལ་ཟིན་བྱམ་དུ་སྦྱལ་བ་ལ་གཞི་བྱས། །གཤམ་རྗེ་གཤམ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ནལ་འབྱོར་
བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་འཆི་མེད་བཀོད་པར་བསྐྱིགས་པའི་ཡི་གེ་བ་ནི་སྤེ་སྤྱོད་འཛིན་བ་ཡོན་ཏན་མཆོག་གིས་
བགྱིས་བ་འདིས་ཀྱང་མདོ་སྤྲལས་ཀྱི་བསྟན་བ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག། །།

༡༡། །རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་བ་
ལས་རྒྱ་རོ་ཚོས་བྱུག་གི་དམིགས་རིམ་ཡེ་ཤེས་
མཁའ་འགྲོའི་ཞལ་ལུང་ཞེས་
བྱ་བ་བཞུགས་
སོ། །

དང་པོ། མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བ།

ཟབ་ལམ་རྒྱ་རོ་ཚོས་བྱུག་གི་དམིགས་རིམ་ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོའི་ཞལ་ལུང་ཞེས་བྱ་
བ། དཔལ་རྩི་རྩེ་སེམས་དཔའ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །གང་ཞིག་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས་ལས་
ནམ་ཡང་མི་གཡོ་དཔལ་ལྡན་དེ་ཉིད་རྩི་རྩེའི་གསུང་། །ཐུགས་གསུང་སྐྱ་ཡི་འཁོར་ལོ་ཀུན་
ལ་བྱུག་པའི་བདག་ཉིད་རབ་མཛེས་དེ་ནི་རྩི་རྩེའི་སྐྱ། །སྟོང་དང་སྟོང་རྩེ་བྱུང་བྱུང་གང་
དཔལ་ལྡན་སྟེམས་མའི་བདག་པོ་དེ་ནི་རྩི་རྩེའི་སེམས། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དུས་མཐའི་འགྲོ་
བ་ལ། །མགོན་པོ་མཆོག་དེའི་བརྩེ་བའི་སྐྱ་འབྲུལ་ལས། །གསལ་བར་འོངས་སོ་སྟོ་བཟང་
གསལ་པའི་དཔལ། །དབྱེར་མེད་སྒྲ་མ་ཡི་དམ་ཞབས་ལ་འདུད། །བདེ་ཆེན་ལམ་གྱི་རྟོགས་
པ་མཐར་སོན་པ། །བྱུག་པའི་དབང་བྱུག་ཏི་ལོ་རྒྱ་རོ་དང་། །མར་བ་མི་ལ་རྒྱལ་སྐྱས་སྒྲ་བའི་
འོད། །འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་པག་མོ་བྱ་བ་སོགས། །བྱུག་འོས་རྣམས་ལ་གྲུས་པས་བྱུག་བྱས་
ཏེ། །ཟབ་ལམ་རྒྱ་རོ་ཚོས་བྱུག་ཅེས་གསལ་བ། །ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྡན་ལམ་གྱི་རྩེས་
འབྲངས་ནས། །མདོ་ཅམ་བཤད་ཀྱིས་གྲུས་(ཨན)པས་མཉན་པར་བྱོས། །

གཉིས་པ། ལྷ་རོ་ཆོས་བླ་གི་དམིགས་རིམ་མདོར་བསྟུས།

འདིར་ཐབ་ལམ་ལྷ་རོ་ཆོས་བླ་གི་དམིགས་རིམ་མདོར་བསྟུས་པ་ཙམ་ཞིག་མིན་
ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྷན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། སྤྱི་ལོ་ལྷ་
པར་གཞག་པ་དང་། ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དངོས་སོ། །

༡༽ སྤྱི་ལོ་ལྷ་པར་གཞག་པ།

དང་པོ་ནི། སྤྱིར་བཏོན་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་
སུ་འདུས་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱང་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་
བོར་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གསུང་རབ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གདུལ་
བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་གསུང་རབ་
ཏུ་འཛོག་ལ། ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་། རྒྱ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྩོམ་ཐེག་པ་གཉིས་
ཡོད་ཅིང་། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། རྒྱུ་ཐེག་པ་
དང་། ཆགས་བྲལ་གྱི་ཐེག་པ་རྣམས་གྲངས་ཡིན་ལ། རྩོམ་ཐེག་པ་དང་། གསང་སྟགས་
ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཐེག་པ་དང་། ཆགས་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་
གི་རྣམས་གྲངས་སོ། །དེ་ཡང་རིམ་པ་ལྟར། རྩོམ་ཐེག་དོན། བཟླ་(ཤབ)ཞེས་པ་མི་བྱེད་པ་
ལ་འཇུག་པས། ཐབས་སྒྲུབ་ཐུགས་སྒྲུབ་འཁོར་ལོ་དང་། སྒྲུབ་ཐུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏོགས་
པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་སྒོ་གཅིག་གི་སྤྱིར་དུ་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བའི་བདེ་སྤྱིར་རོ་བོ་དབྱེར་

མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཚོགས་པ་ནི། སྐབས་འདིའི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་ཡིན་
ལ། རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཀའང་དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་གྱི་སྒྲོ་ནས་ལམ་བཟོད་པ་ལ་ཁྱད་
པར་མེད་པས། རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་འདིར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་སའི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་
འཕྲིན་ལས་བཞི་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར། ད་ལྟ་ནས་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་
ནས་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་དང་། སྤྱོད་མིན་ལ་གསང་ཞིང་སྤྲས་པ་ཁོ་ན་ལས་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་
དགོས་པ་དང་། ཡིད་སྤྱད་བསམ་ལས་སྦྱོར་པའི་དོན་གྱིས་གསང་སྤྲགས་གྱི་ཐེག་པ་དང་།
འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་ཐེག་པ་ཡིན་པས། ཆགས་ཅན་གྱིས་བཟོད་པའི་
ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་ཐེག་པའི་སྒྲོ་ནས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། རྒྱུད་
སྡེའི་དེ་བུ་བས་བཞིར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་ཚུལ་
གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ལྷ་པོ་མོ་པན་ཚུན་བལྟས་པ་ཅམ་ལས་བྱུང་བའི་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་
རྒྱས་ཤིང་། དེ་ལས་རགས་པའི་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ། དེ་ཅམ་
གྱི་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་བྱ་བའི་རྒྱུད་དང་། སྤར་གྱི་དེའི་སྟེང་དུ་ལྷ་པོ་མོ་པན་
ཚུན་དགོད་པ་ཅམ་ལས་བྱུང་བའི་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་རྒྱས་ཤིང་། དེ་ལས་རགས་པའི་
ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་ལ་སྦྱོད་པའི་རྒྱུད་དང་། དེ་གཉིས་གྱི་སྟེང་དུ་པན་ཚུན་
ལག་པ་བཅངས་པ་ཅམ་ལས་བྱུང་བའི་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་རྒྱས་པའི་གདུལ་(༣ན)བྱ་
ལ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དང་། དབང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་གྱི་ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ཡང་ལམ་དུ་
བྱེད་རྒྱས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་གྱི་རྒྱུད་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སུམ་ཁ་ལས།
ལྷ་དང་དགོད་དང་ལག་བཅངས་དང་། །གཉིས་གཉིས་འབྱུང་དང་རྣམ་པ་བཞི། །སྤེན་བུའི་
ཚུལ་གྱིས་རྒྱུད་བཞིར་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་དོན་
ཡང་། ཅ་ཉོན་དྲུག་གི་ནང་ཆན་གྱི་འདོད་ཆགས་དེ་ཉིད་ལམ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། བདེ་བ་
ལམ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐ་མལ་གང་ལ་བཞུགས་པ་ན་ཆགས་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་

བའི་བྱ་བ་དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་ཞུགས་ཀྱང་ཆགས་པ་མི་འཕེལ་བར་མ་ཟད། ཤིང་ལས་
སྐྱེས་པའི་སློན་བུས་ཤིང་རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པའི་
སྐྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཆགས་པ་ཉིད་རྩ་བ་ནས་
ཟད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་དུ་སྐྱོར་བ། རྣལ་འབྱོར་ལྷ་མེད་མིན་པ་གཞན་ལ་མེད་ཀྱང་། སྐྱོར་བདེ་སྟོང་སྐྱོར་བ་ཙམ་
ནི་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་ལའང་ཡོད་དོ། །གདུལ་བུའི་སློན་ནས་ཀྱང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིར་འཛོགས་སྟེ། ཕྱིའི་
བྱ་བ་གཙང་སྒྲ་དང་ཞུས་སོགས་ཆབས་ཆེན་པོ་ལ་མ་སྟོས་པར་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཙམ་གྱིས་
རྟོགས་པ་འདེན་མི་རུས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་གདུལ་བུ་ལ་བྱ་བའི་རྒྱུད་དང་། ཕྱིའི་བྱ་བ་དང་
ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཆ་མཉམ་དུ་བྱེད་པ་ལས། ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་འདེན་དགོས་པའི་རིགས་
ཅན་ལ་སྐྱོད་པའི་རྒྱུད་དང་། ཕྱིའི་བྱ་བ་དང་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས་རྣལ་འབྱོར་(༣བ)
གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སློན་ནས། ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་འདེན་དགོས་པའི་རིགས་ཅན་ལ་རྣལ་འབྱོར་
རྒྱུད་དང་། ཕྱིའི་བྱ་བ་ལ་མི་སྟོས་པར་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཁོ་ནའི་སྟོབས་གྱིས། བཟོད་རུས་
པའི་རིགས་ཅན་ལ་རྣལ་འབྱོར་ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་
ཡང་སློན་བྱེད་དབང་གི་རྣམ་གཞག་ནི་བྱ་སྐྱོད་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་བ་རིག་པའི་དབང་ལྔ་ཙམ་
བསྐྱར་ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོམ་པ་མ་གཏོགས་པའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ལེན་པ་ཡང་
མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་དོན་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དབང་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་དང་དབང་གོང་མ་གསུམ་
བསྐྱར་བ་ཡང་མེད་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ལ་སྤྲུགས་སྟོམ་འཛོན་པ་དང་དོན་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་
ཀྱི་དབང་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་བསྐྱར་བ་ཡོད་ཀྱང་དབང་གོང་མ་གསུམ་བསྐྱར་བ་ནི་མེད་
དོ། །རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ལ། མཚན་བཅས་དང་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣལ་
འབྱོར་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་སློན་ནས་ལམ་བཟོད་ཅིང་། བསྐྱེད་རྟོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མེད་ལ། འབྲས་
བུ་ཐུན་མོང་གི་དངོས་བྱུང་བྱུང་ཆེན་བརྒྱུད་ཙམ་འབྲུག་པར་རུས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་ལྷ་མེད་

ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་རབས་པ་ནམས། བ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་གསུམ་དུ་བྲེད་ཅིང་།
སྤྱི་མ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བའི་རྒྱུད་ཡིན་པས་དམན་པ་དང་། བྱི་མ་ཐབས་ཤེས་
གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས་མཆོག་དང་། དེ་ཡང་དགེས་རྟོག་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་ནམས་དགེས་
རྟོག་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། གསང་འདུས་སོགས་པ་རྒྱུད་དང་། བདེ་མཆོག་སོགས་མ་
རྒྱུད་དུ་སྤྱོད་བར་བྲེད་ལ། དུས་འཁོར་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་དག་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་མེད་དུ་འདོད་
དོ། །རང་ལུགས་ལ། སྤྱི་རབས་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་ཡང་(༧)དུ་མར་ཡོད་དེ། སྤྱི་རབས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་ཐབས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཤེས་རབ་དུ་བྱས་པ་དང་།
སྤྱི་རབས་ཕྱོགས་ལྟའི་འཁོར་ལོ་ལ་ཐབས་དང་། སྤྱི་རབས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཤེས་རབ་དུ་
བྱས་པ་དང་། ལྟན་སྤྱོད་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་ཐབས་དང་། སྤྱི་རབས་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཤེས་རབ་དུ་
བྱས་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་ལ་ཐབས་དང་། རོན་དམ་འོད་གསལ་ལ་ཤེས་རབ་དུ་བྱས་
ཚུལ་ནམས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱགས་མཆོན་ཉིད་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི་
རྒྱུད་སྤེ་བཞི་གའི་ཐུན་མོང་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི་རྫོགས་རིམ་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་
ཞིང་། འདིའི་སློན་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་གཉིས་མེད་དུ་འཛིན་ལ། བཞི་པ་ནི། རྫོགས་
རིམ་ཀྱི་ཡང་རྟོགས་པ་མཐོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་དང་། འདིའི་སློན་སྤྱོད་མེད་
ཀྱི་རྒྱུད་ལ་པ་རྒྱུད་དང་། མ་རྒྱུད་གཉིས་སུ་འབྲེད་པ་ཡིན་ནོ། །

མདོར་བསྟན་ན། ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་བདེ་སྤྱི་རབས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་ཚུལ་
བརྟོག་བྱར་ཅལ་དུ་འདོན་པའི་ཆ་ནས་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན་པ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་
གཉིས་ལས། འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱོད་ཉེར་ལེན་ཀྱན་རྫོབ་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཅལ་དུ་
བཏོན་ནས་འཆད་ཅིང་། དེའི་ཆོད་ཅམ་དུ་ཆོས་སྤྱོད་ཉེར་ལེན་དོན་དམ་འོད་གསལ་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་སྤྱོད་ཚུལ་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་མི་འཆད་པ་ནི་པ་རྒྱུད་དང་། དེ་ལས་ཕྱོགས་པ་ནི་མ་རྒྱུད་
དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྒྱ་རོ་ཆོས་དྲུག་གི་གདམས་ངག་འདི་པ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གང་ལ་

བརྟེན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་ནི་གཏུམ་མོ་དང་། ལས་རྒྱ་དང་། འཕོ་བ་གྲོང་འཇུག་སོགས་གཙོ་
བོར་མ་རྒྱད་ཕྱོགས་ལ་(༤བ)བརྟེན་པ་དང་། སྤྱི་ལུས་དང་འོད་གསལ་གསང་བ་འདུས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ཡང་། རོ་བོ་ནི་མ་རྒྱད་ཀྱི་གདམས་ངག་ཏུ་གཏོགས་ཏེ་གཏུམ་
མོ་ལ་རྩལ་དུ་བཏོན་པའི་སྒོ་ནས། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཐུགས་
རྒྱལ་བའི་ཆོས་སྐྱེད་སྐྱབ་ཚུལ་གཙོ་བོར་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིའི་
རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་མདོ་ཙམ་ཞེ་ག་སྤྲུམ་ཟེན་ལ། མཐའ་དག་པར་ནི་རྩེ་མ་ཡབ་སྲས་
ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཁ༽ ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དངོས།

གཉིས་པ་ནི། ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒོན་འགྲོ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་རི་ལྗར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒོན་འགྲོ།

དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་སྒོན་འགྲོ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་སྒོན་འགྲོ་གཉིས།

༡) སྤྱིའི་སྒོན་འགྲོ།

དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བཤེས་གཉེན་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟེན་
པ་དང་། དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་ཉིད་དཀའ་བསམས་པ་སོགས་ནས་གཟུང་སྟེ། ཆོ་འདི་ལ་ཞེན་པ་
ལོག་ནས་སྟོང་ཐག་པ་ནས་ཆེ་ཕྱི་མ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྤྱིས་བྱ་ཆུང་དུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་

བ་དང་། འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ནས་སྤྱིང་ཐག་བ་ནས་དེ་ལས་ཐར་པའི་ཐར་བ་
དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྤྱེས་བྱ་འབྲིང་དུ་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་བ་དང་། རང་ཉིད་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་
གྱི་སྤྱོད་ལོག་ནས་སྤྱིང་ཐག་བ་ནས་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་འཛོལ་འདོད་ཀྱི་སྤྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་
བསམ་བ་ལ་སྤྱོད་སྤྱིང་ཚུལ་རྣམས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱིའི་ལམ་གྱི་གཞུང་ཞིང་ཡིན་པས་འདྲིར་
ཡང་སྤྱིང་ཐག་བ་ནས་སྤྱོད་དགོས་སོ། །དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་
པའི་སྤྱོད་ནས། རྗེ་རྗེ་སྤྱོད་དཔོན་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལས། (༥ན)དབང་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པ། དབང་དུས་སུ་སྤྱོད་མའི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་སྤྱོད་བཞིའི་ས་བོན་ཐེབས་ངེས་པ་ཞིག་ངེས་
པར་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་མ་ཐོབ་པར་ལམ་རིམ་གཉིས་སྤོམ་བ་སྐད་བྲས་ཀྱང་། ལམ་བསྐོས་
པ་ལ་མི་དབང་བཞིན་དུ་བསྐོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱུད་སྤྱིང་དང་མཐུན་པའི་རྫོགས་པ་སྤྱོད་
ཡང་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་དབང་དུས་སུ་ཁས་སྐྱེད་པའི་དམ་ཆོག་དང་སྤོམ་པ་
ལ་མིག་གི་འབྲས་བྱ་ལྟར་གཅེས་སྤྱོད་སྤྱིང་དུ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཆོ་འདི་ལ་ཙ་ཙུང་གིས་མ་གོས་ན།
ལམ་སྤོམ་པའི་ཚོལ་བ་དང་བྲལ་ཡང་སྤྱོད་བ་བཅུ་དྲུག་ཚུན་ལ་སངས་རྒྱུས་འགྱུར་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ད་ལྟ་གང་དག་ཐེག་པའི་ཡང་ཅེར་འཛོག་པར་ཁས་ལེན་ཅིང་། སྤྱོད་པ་བྱི་པག་
ལྟར་འབྲོལ་ཉོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་ནི་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་དཔྱུལ་བར་འབྲིད་པའི་ཐབས་སྒྲན་མེད་
པའོ། །འདི་དག་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ལམ་སྤྱིའི་སྤོམ་འགྲོ་གཙོ་བོ་དང་། ལམ་འདིའི་ཡང་སྤོམ་འགྲོར་མེད་
མི་རུང་ཡིན་པས་ཤེས་ལྡན་དག་གིས་འབད་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱུབ་པར་བྱའོ། །

༡) བྱང་པར་གྱི་སྤོམ་འགྲོ།

གཉིས་པ་བྱང་པར་གྱི་སྤོམ་འགྲོ་ལ། ལམ་གྱི་རྫོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྤྱོད་པའི་གོགས་འགལ་
ཀྱིན་སྤྱིག་ལྟར་བསམ་པའི་ཕྱིར་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྤོམ་བསྐྱེད་དང་། མཐུན་ཀྱིན་བསོད་

ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་རྒྱུ་ལས་རུང་དུ་བྱ་བ་དང་། འཇུག་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ནི་གོ་སྤྲོད་ཞིང་། ཡིག་བརྒྱ་བརྒྱ་བའི་སྐབས་སུ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དེས་དོན་ཀྱི་དོ་ཇེ་སེམས་དཔའ་ནམ་པ་བདུད་ཅི་དཀར་དམར་མཐེང་གསུམ་དུ་ཤར་བས་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ནང་གང་བ་དང་། དེའི་མཐུས་རང་(༥བ) གི་སེམས་ཀྱང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་ཐོར་ཕྱར་གྱིས་སོང་བར་མོས་དགོས་སོ། །

༡༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་ལྗང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་། རྫོགས་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། །

༡) བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་།

དང་པོ་ནི། ལམ་འདི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྡོན་དུ། བདེ་གསང་གང་རུང་གི་བསྐྱེད་རིམ་མ་མཐའ་ལྟ་ལྟ་ཡན་ཆད་ཅམ། སྐྱེ་གསུམ་ལམ་ཁྱིམ་གྱི་གནད་ཆང་བ་ལ་དེས་པར་སློབ་དགོས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱེ་གསུམ་ལམ་ཁྱིམ་གྱིས། སྐྱབ་པ་པོ་རང་གི་སྦྱང་གཞི་ཐ་མལ་གྱི་སྤྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་ཡིད་ངོ་ཅམ་དུ་སྦྱངས་ནས། ཡིད་ངོའི་སྐྱེ་གསུམ་དུ་བསྐྱར་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་སྒྲིན་པར་མ་བྱས་པར། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱེ་གསུམ་ལམ་ཁྱིམ་གྱིས་སྦྱང་གཞི་དེ་གསུམ་དུ་བསྐྱར་བའི་སྒོ་ནས་གོལ་བར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དོ། །བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ཡང་། ཐ་མལ་གྱི་སྦྱང་བའི་གཉེན་པོར་ལྟའི་ནམ་པ་ལ་སློབ་ཅིང་། ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་ལྟའི་ར་རྒྱལ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །རྗེའི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག །བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་སྐྱེ་གསུམ་ལམ་ཁྱིམ་གྱི་གནད་གང་ཡང་མ་ཆང་བའི། བདེ་མཚོག་ཞལ་བཞི་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཅམ་ཞིག་སྐྱོམ་པར་སྦྱང་བ་ནི། སྒྲ་མ་ཡབ་སྐས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའོ། །

༡) རྫོགས་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་གསུམ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ། ལམ་
བསྐོད་པའི་རིམ་བ། འབྲས་བུ་སྟོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལོ། །

1] ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་ཡང་གསུམ། རགས་པ་དང་། སྤ་བ་དང་། ཉེན་ཏུ་སྤ་བ་ལས། དང་པོ་ནི།
འབྱུང་བ་འབྱུང་འབྱུང་ལས་བྱུང་པའི་ཤ་རུས་བརྗོད་པ་ཅས་ཀྱི་(༤ན)ལུས་འདི་ཉིད་དང་།
སྤ་བ་ནི། གནས་པ་ཅ་གཡོ་བ་སྤྱང་བཞོད་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དཀར་དམར་ནམས་ཡིན་
ལ། ཉེན་ཏུ་སྤ་བ་ནི་སྤྱང་གའི་སྤྱང་སེམས་ཉེན་ཏུ་སྤ་བའི་ཡ་གྲལ་ཀྱི་སྟོག་འཛིན་ཀྱི་སྤྱང་
ཉེན་ཏུ་སྤ་བ་དེ་ཉིད་དོ། །

2] སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།

གཉིས་པ་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་ཡང་། རགས་པ་སྤ་བ་ཉེན་ཏུ་སྤ་བ་དག་གསུམ་
ལས། རགས་པ་ནི་སྟོ་ལྗེའི་དབང་ཤེས་དང་། སྤ་བ་ནི་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་ཀྱན་རྟོག་

དང་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རྒྱུད་སེམས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་གྱི་སེམས་སོ། །རྫོགས་རིམ་
གྱི་དམིགས་པས་དོ་རྩེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་སྦྱུན་པ་ལ། དེ་ལ་དོ་རྩེའི་ལུས་ཀྱི་གནས་གང་དུ་
དམིགས་པ་གནད་དུ་སྦྱུན་པ་དང་། ཚུལ་རིམ་ལྟར་སྦྱུན་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་
ལ་ཐོག་མར་གཞིའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཡང་། གཞུམ་མོ་འབར་བ་ལ་གཙོ་བོར་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་དང་། གཉིད་དུས་དང་།
སད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་གྱི་རྟོགས་པ་འཆར་བའི་གནས་མཐར་ཐུག་པ་སྟོང་གའི་རྩ་འཁོར་
གྱི་དབུས་དང་། དོ་རྩེ་ནོར་བུའི་དབུས་ཡིན་ལ། ཆེ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་མགིན་པའི་རྩ་
འཁོར་གྱི་དབུས་དང་། སྤྱི་བོ་དང་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་གཉིས། གཙོ་བོར་སད་པའི་
གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེའི་གནས་ཡིན་པས། དགེ་སྦྱོར་སྦྱོང་ཚུལ་དེ་དག་དང་སྦྱར་
ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

2) ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་བ།

གཉིས་པ་ལ། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་བ་དངོས་དང་། ལམ་ལ་བོགས་འབྱེན་པའི་སྦྱོད་པའོ། །

1] ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་བ་དངོས།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་རིམ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་། ལམ་གྱི་ཡན་
ལག་འཕོ་བ་དང་གོང་འཇུག་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལོ། །

1} ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་རིམ་ལྟར་ཉམས་སྤྱུ་ལེན་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སློག་དབུ་མར་བཅུད་པ་ལས་དགའ་བཞི་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱུ་མ་དང་འོད་གསལ་ཉམས་སྤྱུ་(༤བ)ལེན་ཚུལ་ལོ། །

1} སློག་དབུ་མར་བཅུད་པ་ལས་དགའ་བཞི་བསྐྱེད་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་གི་རྒྱུ་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཕྱིའི་རྒྱུ་
ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1 རང་གི་རྒྱུ་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་པ།

དང་པོ་ལ་དམིགས་པ་དངོས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སྤྱུང་སྤྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །

༡ དམིགས་པ་དངོས།

དང་པོ་གནད་བཞི་ཚང་དགོས་པས། སྒོམ་པའི་དུས་ཀྱི་གནད་ནི། སྤྱོད་རིག་པ་དངས་
པའི་དུས་སམ། ཕྱི་དོན་འཕེལ་བའི་དུས་ལ་སོགས་པ་ནས་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་དུས་བསྒོམ།
ལུས་ཀྱི་འདུག་སྐྱེད་ཀྱི་གནད་ནི་མེ་ཐབ་དྲུག་ཆིངས་སམ། ཡང་ན་རྒྱུ་ལ་ཤུང་།
ལག་པ་མཉམ་གཞག །མིག་སྒྲ་ཅེར་པམ། ལྷེ་རྒྱ་ལ་སྤྱར། མཚུ་དང་སོ་རང་ལུགས་སྤྱུ་
བཞག །མགྲིན་པ་ཡིད་ཅུམ་དགུག །སྤལ་ཆོགས་བྱང་པོར་བསྐང་སྟེ། རྣམ་སྤྱང་གི་ཚོས་

བདུན་ལྔ་ལྔ་བསྐྱོམ་མོ། །རྒྱང་གི་གནད་ནི། རྒྱང་དགུ་སྟགས་སུ་བྱས། རྒྱང་རོ་ཕྱིར་བསལ།
རྒྱང་ཏ་ཅང་མི་བྲག་ཏ་ཅང་མི་ཞན་པར་དལ་བྱར་རྒྱ་འདུག་པའོ། །གང་དུ་དམིགས་པ་གཏོད་
པའི་ཡུལ་གྱི་གནད་ནི། ལྟ་བའི་ཨ་ཐུང་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་བསྐྱེད་རིམ་ཉིར་བསྟུ་བྱས་
པའི་ཉི་རུ་ཀ་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པར་གསལ་བའི་རང་ནས། ཅའི་གཙོ་བོ་གསུམ་གསལ་
གདབ་པ་ནི། རང་གི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་བྱང་པོ་སྐལ་ཆོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཉི་བར་ཅ་དབུ་མ་སྐྱོམ་སྟེ་
གོ་སོག་ཅམ་ཡར་སྐྱ་ཆངས་བྲག་དང་། མར་སྐྱ་ལྟོ་འོག་སོར་བཞིར་བསྐྱེབ་པ། དེའི་གཡས་སུ་
རོ་མ། གཡོན་དུ་རྒྱང་མ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱོམ་སྟེ་དབུ་མ་དང་ཆད་མཉམ་པ། དབུ་མ་དང་བཞེབས་
ཉི་(འན)ལུས་ཀྱི་སྟོག་ཤིང་གི་ཚུལ་དུ་གནས་པ། ཡར་སྐྱ་ཆངས་བྲག་དང་མར་སྐྱ་རྒྱ་རྒྱའི་མར་
སྐྱའི་ནང་དུ་བྲག་པར་བསྐྱོམ་མོ། །འཁོར་ལོ་བཞི་གསལ་གདབ་པ་ནི། ལྟ་བར་ལྟེ་བ་སྐྱལ་པའི་
འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བྲག་ཅུ་ཅ་བཞི་བ་ཕྱི་དབྱིབས་ཨེ་བྲུ་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་ཅན་ཁ་ཤིན་དུ་ལྟ་
སྟོང་གར་སྟོང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བརྒྱད་པ་ཕྱི་དབྱིབས་ཨི་ཡིག་ལྷུ་མ་པོའི་ནམ་པ་
ཅན། ཁ་ཐུར་དུ་ལྟ་བ། མཁོན་པར་མཁོན་པ་ལོངས་སྟོན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བཅུ་བྲག་པ།
ཕྱི་དབྱིབས་ཨི་ཡིག་ལྷུ་མ་པོའི་ནམ་པ་ཅན་ཁ་ཤིན་དུ་ལྟ་བ། སྟེ་བོར་སྟེ་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་
ལོ་ཅ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་ཕྱི་དབྱིབས་ཨེ་ཡིག་བྲུ་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་ཅན་ཁ་ཐུར་དུ་ལྟ་བ་བསྐྱོམ་
མོ། །དེ་དག་རྒྱ་ཡི་གེ་འགོད་ཚུལ་ནི། ལྟེ་བ་སྐྱལ་པའི་འཁོར་ལོའི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱའི་ནང་དུ་ཡི་གེ་
ཨ་ཐུང་འདྲ་གྱི་ནམ་པ་ཅན་ཁ་ཤིན་དུ་ལྟ་བ་མོ། ཆེ་ཆུང་ཡུངས་ཀར་སྐྱོམ་པོའི་ཆད་ཅམ་གཏུམ་
མོའི་མའི་རང་བཞིན་འབར་ལ་ཁད་པ། མགོ་ཤིན་དུ་ལྟ་བ། སྟོང་གའི་ཅ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་རྒྱའི་ནང་
དུ་ཆེ་གདན་ལ་རྒྱ་ཡིག་སྟོན་པོ་མགོ་བོ་ཐུར་དུ་ལྟ་བ་བྱང་སེམས་ཁ་བ་ལྟ་བུ་འཛག་པ། མཁོན་
པའི་ཅ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱའི་ནང་དུ་ཆེ་གདན་ལ་ཨོ་ཡིག་དམར་པོ་མགོ་ཤིན་དུ་ལྟ་བ།
གཏུམ་མོའི་མའི་རང་བཞིན་འབར་ལ་ཁད་པ་སྟེ་བོའི་ཅ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་རྒྱའི་ནང་དུ་ཆེ་གདན་ལ་
རྒྱ་ཡིག་དཀར་པོ་མགོ་བོ་ཐུར་དུ་ལྟ་བ་བྱང་སེམས་ཁ་བ་ལྟ་བུ་འཛག་པ་ཡི་གེ་གསུམ་ཀའང་ཆེ་

ཚུང་ཡུངས་ཀར་སྒྲོམ་པའི་ཆད་ཅན་པ། འོད་ཤིན་ཏུ་འཆར་བ་བསྒྲོམ་མོ། །དེ་ཡང་དམིགས་
(ཧ)ཉེན་ཤིན་ཏུ་ཐ་བ་ལ་སེམས་ཟེན་ན་རྒྱང་འདུ་སྒྲ་ཞིང་གོགས་ཉུང་བ་དང་། འོད་ཤིན་ཏུ་
འཆར་བ་བསྒྲོམས་པས་བྱིངས་པ་གཅོད་སྒྲ་ཞིང་། བྱང་སེམས་ཁ་བ་ལྟ་བུ་འཛག་པ་བསྒྲོམས་
པས་བདེ་བའི་ཉམས་སྒྱེ་སྒྲ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །

དེ་ནས་དམིགས་ཉེན་ལ་སེམས་འཛིན་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་ཁྲིའི་
ནང་གི་ཨ་ཐུང་ལ་རང་གི་སེམས་ཞུགས་པ་བཞིན་དུ། བྱིང་གོད་བྲལ་བར་འཛིན་པ་ལ་འབད་
དགོས་ཏེ། ལམ་འདིའི་ཆང་དོའམ་གཞུང་ཤིང་མཐར་ཐུག་པ་ནི་གཏུམ་མོ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་
དོད་སྒྱེ་བ་ལ་ལྟེ་བར་གནད་དུ་སྒྱུན་པ་ཉིད་གལ་ཆེ་བའི་བྱིར་རོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་མ་རྒྱད་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྷན་སྒྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྣང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་བའི་
རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཆོས་སྒྱེ་ཉིད་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་སྒྱུབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་ལྷན་སྒྱེས་ཀྱི་བདེ་
བ་རྒྱད་ལ་སྒྱེ་དགོས། དེ་ལ་སྒྱིར་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་གི་བྱང་སེམས་བཞུ་བ་དང་བྱང་པར་སྒྱེ་བའི་རྒྱ་
ཡིག་བཞུ་བ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་སྒྱིར་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་གི་གཏུམ་མོ་འབར་བ་དང་། བྱང་པར་ལྟེ་
བའི་ནང་གི་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་བྱིར་སྒྲན་སྒྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྣང་
ཉིད་དོན་སྒྱེའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་འོད་གསལ་དང་། མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་གཉིས་ཀྱི་ཆང་དོ་ཡང་གཏུམ་མོ་ཡིན་ཞིང་། དཔེའི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་མ་
དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་བྱུ་
དགོས་པས། སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་ཆང་དོ་ཡང་གཏུམ་མོ་དང་མི་ལམ་རྒྱང་སྒྲོབས་ཀྱིས་འཛིན་པ་དང་།
རྒྱང་སྒྲོབས་ཀྱིས་འཕོ་བ་བྱེད་(འན)པ་དང་། བྱིང་འདུག་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྒྲོག་རྒྱ་ཁྲིར་བསྐྱས་
པའི་རྟོགས་པ་ཞིག་ངས་པར་རྟེན་དགོས་ཤིང་། འདིར་གཏུམ་མོའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཐོག་
མར་སྒྲོག་རྒྱ་ཁྲིར་སྐྱད་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་ཆང་དོ་ཡང་གཏུམ་མོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

༡ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སྦྱང་སྤྱོད་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཉམས་སྦྱང་སྤྱོད་བའི་རིམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྤྱོད་བའི་ཨ་མུང་ལ་སེམས་ཞུགས་པ་
བཞིན་དུ་བསྐྱུང་བས། སྤྱིང་གོད་བྲལ་བར་ཉིན་ཞག་སྟག་གཅིག་ལ་ཆ་དྲུག་དུ་བཏང་བའི་ཆ་
གཅིག་ཙམ་གནས་ཐུབ་པའི་མཚམས་ནས། ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་རྣམས་རིམ་གྱིས་
འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་རྒྱང་སེམས་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས། སེམས་བསྐྱུང་ས་དེར་རྒྱང་
ཡང་འདུ་བར་འགྱུར་བས། རྒྱང་དབུ་མར་ཞུགས་པའི་ཉགས་སུ་སྒྲ་བྲུག་གཉིས་ནས་རྒྱང་
མཉམ་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཤེད་དྲག་ཞན་མཚུངས་པ་ལན་གཅིག་ཙམ་མ་ཡིན་པ་དང་།
དམིགས་པ་ནས་སྒྲིམ་རེས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་རེས་ཅན་དུ་ཐོངས་པ་འབྱུང་། གནས་པའི་ཉགས་
སུ་སྤྱོད་གི་སྒྲ་སྤྱོད་རྒྱ་བ་སྒྲ་མོ་ཡང་ལོག་པ་འབྱུང་། ཐིམ་པའི་ཉགས་སུ་རགས་པ་དང་སྒྲ་བ་
ཐིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ས་རྒྱ་ལ་ཐིམ་བས་སྒྲིག་རྒྱ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར། རྒྱ་མེ་ལ་
ཐིམ་བས་དུ་བ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར། མེ་རྒྱང་ལ་ཐིམ་པའི་ཉགས་སུ་སྒྲིན་བུ་མེ་བྱེད་ལྟ་བུའི་
ཉམས་འཆར། རྒྱང་རྣམ་ཤེས་ལ་ཐིམ་བས་མར་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར། གཉིས་
པ་སྒྲ་བ་ཐིམ་པ་ལ། རྣམ་རྟོག་གི་བཞེན་པའི་རྒྱང་སྒྲིང་བ་ལ་ཐིམ་པའི་སྒྲིང་བའི་རང་དུས་སུ།
སྒྲིན་གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལ་རྒྱ་འོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར་དེ་ངོས་(༡༧)ཟེན་
བར་བུས་ཏེ་བདེ་སྤྱོད་སྦྱོར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིང་བ་མཆེད་པ་ལ་ཐིམ་པའི་མཆེད་པ་རང་དུས་སུ།
སྒྲིན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཉི་འོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་དམར་ལམ་གྱི་ཉམས་འཆར། དེ་ཉེར་ཐོབ་
ལ་ཐིམ་པའི་ཉེར་ཐོབ་རང་དུས་སུ། སྒྲིན་གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལ་ལ་སྟན་པ་འབྲུག་པོའི་
སྒྲིག་གིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར་ཞིང་། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲིག་ལ་དཔེ་བ་ཉམས་ཏེ་བརྒྱལ་
བར་འགྱུར་དེ་ཡང་སངས་པ་དང་། སྒྲིན་གྱི་ནམ་མཁའ་སྦོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིན་གསུམ་དང་བྲལ་

བའི་སྟོང་སང་གི་ཉམས་འཆར། སྐབས་དེར་ཉེ་བའི་གཏུམ་མོ་བྱང་པར་ཅན་འབར་ཏེ། སྤྱི་
བའི་བྱང་སེམས་རྒྱ་ཁྲིའི་ལམ་ནས་བཞུ་བ་སྤྱི་བོ་ནས་མགིན་པར་སླེབ་པ་ན་དགའ་བ། མགིན་
པ་ནས་སྟོང་གར་སླེབ་པ་ན་མཆོག་དགའ། སྟོང་ག་ནས་ཉེ་བར་སླེབ་པ་ན་བྱང་དགའ། ཉེ་
བ་ནས་ནོར་བུའི་ཅེར་སླེབ་པ་ན་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བྲངས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཤ་
མོ་དང་སྦྲར་ལ། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ལུན་རིང་
དུ་བསྐྱར། དེ་ལས་ལྷང་བར་ཅོམ་པ་ན་རྒྱང་སེམས་ཤ་མོ་ཡིད་ངོར་རྟོ་རྟེ་འཆང་གི་སྦྲར་ལྷང་
བར་བུའོ་སྟམ་པའི་འཕེན་པའི་དབང་གིས། ཡིད་ངོར་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་རྟོ་རྟེ་
འཆང་གི་ལྷའི་སྦྲར་ལངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ལུགས་ལྷོག་གི་ཉེར་ཐོབ་འབྱུང་། དེ་ལས་
མཆེད་པ། དེ་ལས་སྤང་བ། དེ་ལས་མར་མེ་ལྷར་འབར་བ་ནས་སླིག་རྒྱའི་བར་འབྱུང་ཞིང་།
དེ་ནས་ཡིད་ངོར་རྟོ་རྟེ་འཆང་གི་སྦྲ་དེ་སྤར་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རྟོང་པ་རྟོ་རྟེ་འཆང་དུ་བསྐྱོམས་པ་ལ་
ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་(༥)ཚུལ་དུ་ཞུགས། ལྷ་བྱག་ནས་རྒྱང་རྒྱས། ལུལ་སྤང་ནམས་ཤར་
བ་ན། གར་སྤང་སྟོང་པ། སྟོང་པ་བདེ་བ། བདེ་བ་ལྷའི་སྦྲར་འཆར་བ་ལ་སློབ་པོ། །དེ་དག་
ནི་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྱ། རྒྱ་མ་ལོངས་སྒྱ། རྒྱ་ལུས་ཕྱང་པོ་རྟོང་པ་ལ་ཞུགས་པ་སྤྱལ་སྦྱ་ཉེ།
སད་དུས་ཀྱི་བསྐྱེ་བ་སྐྱོར་གསུམ་མོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེ་གཉིད་དུ་འགྲོ་བ་ན་ཉེ་
བའི་ཨ་ཐུང་ལ་སེམས་སྤར་ལྷར་བཟུང་ནས་གཉིད་ལོག་པས། སླིག་རྒྱ་ནས་མར་མེ་འབར་
བ་ལྷ་བུའི་བར་རགས་པ་ཐ་མ་པའི་རྟགས་རྣམས་དང་། སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རིམ་གྱིས་
བརྒྱད་དེ། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཆར་ལ། སྐབས་དེར་ཉེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་ཏེ། ལུགས་
ལྷོག་དང་ལུགས་འབྱུང་གི་ལྷན་སྦྲེས་སྤར་ལྷར་འབྱེན། དེ་ནས་མི་ལམ་འཆར་བར་ཅོམ་པ་
ན་འཕེན་པའི་དབང་གིས་མི་ལམ་ཐ་མལ་པར་མ་ཤོར་བར། རྒྱང་སེམས་ཤ་མོ་ཡིད་ངོར་རྟོ་
རྟེ་འཆང་གི་སྦྲར་ལངས། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ། ལུགས་ལྷོག་གི་ཉེར་ཐོབ། དེ་ལས་མཆེད་
པ། དེ་ལས་སྤང་བ། དེ་ལས་མར་མེ་འབར་བ་ནས་སླིག་རྒྱའི་བར་འབྱུང་། དེ་ནས་ཡིད་ངོར་

དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱེ་དེ་ཕུང་པོ་ཉིང་པ་དོ་རྩེ་འཆང་དུ་བསྐྱོམས་པ་ལ་ཞུགས། གཉིད་སད། ལྷ་
བྱག་ནས་རྒྱང་རྒྱས། ཡུལ་སྤང་ནམས་ཤར་བ་ན། གང་སྤང་སྟོང་པ། སྟོང་པ་བདེ་བ། བདེ་
བ་ལྷའི་སྐྱེ་འཆང་པ་ལ་སྟོབ། དེ་དག་ནི། གཉིད་ཆོས་སྐྱ། མི་ལམ་ལོངས་སྐྱ་སད་པ་སྐྱལ་
སྐྱ་སྟེ། གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྐྱེ་བ་སྐྱོར་གསུམ་མོ། །དེ་འདྲ་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་འཆི་བ་ན། ལྷ་
བའི་ཨ་ཐུང་གེན་དུ་བྲངས། སྟོང་གའི་རྒྱ་ཡིག་ལ་བསྟེན་ལ་སྤར་ལྷར་(༤བ)སེམས་བཟུང་
བས། སྟོག་རྒྱ་ནས་མར་མེ་འབར་བའི་བར་རགས་པ་ཐེམ་པའི་རྟགས་དང་། སྤང་མཆེད་ཐོབ་
གསུམ་རིམ་གྱིས་བརྒྱད་དེ། འཆི་བ་འོད་གསལ་ཡིད་ངོའི་ལམ་གྱི་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱར་ལ་
བསྐྱང་། སྐབས་དེར་སྟོང་གའི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་
ཀྱི་བདེ་ཆེན་བྲངས་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྐྱར་ལ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱང་། དེ་
ལས་རྒྱང་གཡོས་ནས་བར་དོ་འབྲུག་པར་ཚོམ་པ་ན། འཕེན་པའི་དབང་གིས་སྟོང་གའི་རྒྱང་
སེམས་སྤ་མོ་ཡིད་ངོར་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱེ་ལངས། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ལུགས་ལྟོག་གི་
ཉེ་ཐོབ། དེ་ལས་མཆེད་པ། དེ་ལས་སྤང་བ་དེ་ལས་སྟོག་རྒྱའི་བར་སྤར་ལྷར་འབྱུང་ཞིང་།
ཡིད་སྐྱེ་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་རགས་པའི་ཕུང་པོ་གཟུང་བ་དང་། ཡུལ་སྤང་ཐམས་ཅད་
བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་ཐོལ་དུ་འཆང་བ་ལ་སྟོབ་པོ། །དེ་དག་ནི་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱ། བར་དོ་ལོངས་
སྐྱ། སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱ་དང་བསྐྱེ་བ་སྟེ། འཆི་དུས་ཀྱི་བསྐྱེ་བ་སྐྱོར་གསུམ་མོ། །འོག་ནས་སྐྱེ་མ་
དང་འོད་གསལ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྐྱ་ཡང་འདི་བཞིན་དུ་དགོས་པ་བྲན་པར་བྱའོ། །གཏུམ་
མོའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཤད་ཐེན་ཏོ། །

རྒྱ་མཚན་དེས་ན། རྩེ་རྒྱ་རོ་པས་རྩེ་བཅུན་མར་པ་ལ་གསུངས་པའི་ཆོས་བྱག་དོ་རྩེའི་
མགུར་ལས། སེམས་ཀྱི་གནས་ཐབས་ལྷ་བའི་གདེངས། །ལུས་ཀྱི་གནས་ཐབས་སྟོམ་པའི་
གདེངས། །ཕྱི་ནི་རྒྱ་མ་ལྷ་ཡི་སྐྱ། །ནང་ན་ཅ་གསུམ་འཁོར་ལོ་བཞི། །འོག་ན་ཨ་ཤ་ཤ་ཅ་ཆུ་
ལྷ། །སྟོང་ན་ཉི་གི་རྣམ་པ་ཅན། །སྟོང་འོག་རྒྱང་གི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར། །བར་ན་བདེ་སྟོང་

གསལ་བའི་ཉམས། །(༡༠ན)མིང་ནི་གཏུམ་མོའི་གདམས་ངག་ཟེར། །སེམས་གནད་དུ་ཚུད་
དམ་ལོ་རྩེ་བ། །ཞེས་བས་བསྟན་ཏེ། །རླུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་གི་ཕྱོགས་
ལ་གཙོ་ཆེ་བ་རླུང་འབྱུག་གནས་ལྡང་གསུམ་གྱི་གདངས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་སུ་མོས་
བ་བྱེད་བ་དོ་རྗེའི་བསྐྱེད་བ་དང་། བུམ་བ་ཅན་དང་གཉིས་ལས། འདིར་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་རྣམས་
གིས་བུམ་བ་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་སྤང་བས། དེའི་ཚུལ་ནི་སྟོག་སྤྱར་གཉིས་ལྟེ་བའི་
རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་དམིགས་བས་ཁ་སྤྱར་དུ་བྱས་ལ། རང་གི་སེམས་ལྟ་བུའི་ཨ་མུང་ལེ་བཟུང་
ནས། གཏུམ་མོའི་སྐབས་བཞིན་དུ་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་བ་འབྲེན་བ་ཡིན་
ལ། རྒྱབ་བ་དང་། དགང་བ་དང་། གཞིལ་བ་དང་། མདའ་ལྟར་འཕང་བ་དང་རྣམ་བ་བཞིའོ་
ཞེས་བའི་ཚུལ་གིས་བུམ་བ་ཅན་གྱི་སྟོམ་ཚུལ་ནི། རྗེ་ཉིད་གྱི་བྲིད་ཡིག་ཆེན་མོ་ལས་ཤེས་
བར་བྱའོ། །

2 ཕྱིའི་རྒྱུན་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་བའི་ཚུལ།

གཉིས་བ་ཕྱིའི་རྒྱུན་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་ནི། ཆོ་འདིར་བྲུབ་བྱེད་གྱི་རླུང་སྒྲ་མོ་ཡང་
མ་ལུས་བར་མི་ཤིག་བའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་བའི་དཔེའི་འོད་གསལ་བྱུང་བར་ཅན་འབྲེན་བ་
སྐབས་སུ་བབ་བ་ན། ལས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་དགོས་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་
མ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ལས། །བྱུང་མེད་སྒྱུ་མ་བྱུང་བར་འཕགས། །སྤང་བ་གསུམ་གྱི་མཆོན་
ཉིད་ནི། །གསལ་བར་འདི་ལས་མཆོན་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །འདིའི་མན་
ངག་ཞིབ་བ་ད་ལྟ་འཆད་བར་སྐབས་སུ་མ་བབ་སྤང་བས་བཏང་སྟོམས་སུ་གཞག་གོ། །

2༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་མ་དང་འོད་གསལ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་མ་དང་འོད་གསལ་ཉམས་(༡༠བ)སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་གཉིས།
སྐྱེ་མ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་། འོད་གསལ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་གདམས་པ་དངོས་དང་། དེའི་ཡན་ལག་གི་གདམས་པ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྐྱེ་ལུས་གང་ལས་བྱུང་བའི་གཞི། གང་དུ་ལྡང་བའི་གནས། ཇི་
ལྟར་ལྡང་བའི་ཚུལ། ལངས་པའི་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་ངོ་པོ་བཤད་པའོ། །

1 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་མ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ།

དང་པོ་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་སྐྱབ་གཞི་ནི། སྙིང་གའི་རྒྱང་སེམས་ལྷན་མོ་ཞེས་བྲགས་པའི་ཡ་གྲལ་
ཀྱི་སྟོག་འཛིན་ཀྱི་རྒྱང་ལྷན་མོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བར་དོ་གང་ལས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་གཞི་དེ་ཉིད་
ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་སྐྱབ་གཞི་ལ་བྱང་པར་མེད་པའི་བྱིར། གང་དུ་ལྡང་བའི་གནས་
ནི། ཐོག་མར་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་ཀྱི་དབུས་སུ་ལྡང་སྟེ། བར་དོ་དེར་ལྡང་བ་གང་ཞིག །དེ་
གཉིས་ལྡང་བའི་གནས་མཚུངས་པའི་བྱིར། ལུགས་ལྟོག་གི་ཉར་ཐོབ་ཤར་བ་དང་སྐྱེ་ལུས་
བྱུང་བ་དུས་མཉམ་ཞིང་། ལུགས་ལྟོག་གི་ཉར་ཐོབ་དེ་སྐྱེ་ལུས་པ་དེའི་སེམས་དང་པོ་གང་
ཞིག །ཉར་ཐོབ་སྙིང་གའི་དབུས་སུ་འཆར་བའི་བྱིར། ཇི་ལྟར་ལྡང་བའི་ཚུལ་ནི། རྒྱང་ཐམས་
ཅད་འཆི་རིམ་ཇི་ལྟར་བ་བཞིན་དུ། སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱུས་ནས་ཐིམ་པའི་
དཔེའི་འོད་གསལ་བྱང་པར་ཅན་ལས་ལུགས་ལྟོག་དུ་འོད་གསལ་གྱི་བཞེན་པར་གྱུར་པའི་

སྒྲུང་འོད་ཟེར་ལྷ་པས་ཉེར་ལེན་དང་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་
པ་ལས་ལྷང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞིའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་བར་དོའི་ལུས་དེ་
བྱུང་བ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་རི་ལྷར་ལྷང་བའི་ཚུལ་འབྲས་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལངས་བའི་(༡༡ན)
སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། དངོས་གནས་བའི་རྩི་རྩེ་འཆང་གི་ལྷའི་སྒྲུ་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་
བརྒྱན་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ལྷ་ཨི་པ་དང་། རིལ་བྱ་བའི་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་ལྷ་དྲུག་ཅུ་
ཙ་གཉིས་པ་ལྷ་བྱ་ལ་ལུགས་དམ་དུ་བྱེད་བ་ཡིན་ན། ལྷ་དྲུག་ཅུ་ཙ་གཉིས་ཀྱི་ཉེན་དང་བཞེན་
པར་བཅས་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱིང་གའི་སྒྲུང་སེམས་སྤྱོད་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཁྲིད་གིས་འབྱུང་
བ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུ་ལུས་ལ་མཆན་ཉིད་པ་དང་རྗེས་མཐུན་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རྗེས་མཐུན་བ་
ནི་དཔེའི་འོད་གསལ་རྣམས་ལས་ཡིད་ངོའི་ལྷ་སྒྲུར་ལངས་བའི་ཡིད་ངོའི་ལྷ་རྣམས་ཡིན་ལ།
མཆན་ཉིད་པ་ལ་མ་དག་བའི་སྒྲུ་ལུས་དང་དག་བའི་སྒྲུ་ལུས་གཉིས་ཡོད་ལ།

དང་པོ་ནི། གསང་བ་འདུས་བའི་ཕྱོགས་ནས། རིམ་པ་གསུམ་བའི་སྒྲུ་ལུས་ཞེས་བཤད་
པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དག་བའི་སྒྲུ་ལུས་ནི། རིམ་པ་ལྷ་བའི་སྒྲུ་ལུས་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་འདིའི་
སྤྱི་རབས་པ་འགའ་ཞིག །རྗེས་སྐོབ་ཏུ་སྒྲུ་མ་ལྷ་བྱའི་སྤྱིང་ཚུལ་ལ། སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་གདམས་པ་
བཞེད་པར་སྤྲང་མོད། དེ་ནི་སྤྱི་དོན་གྱི་སྒྲུ་མ་ཙམ་ཡིན་གྱིས། སྤྱགས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གྱི་
སྒྲུ་ལུས་བྱད་པར་ཅན་གྱི་བྱི་ཙམ་ཡང་མི་བློའོ། །རྒྱ་མཆན་དེས་ན་ཆོས་དྲུག་རྩི་རྩེའི་མགུར་
ལས། །དུས་ཆེ་ལམ་ཙམ་གྱི་འབྲུལ་བ་ལ། །གནས་མགྱེན་པ་ཨ་ཡི་ས་བོན་ཅན། །བྱི་ཡི་
སྤང་བ་སྒྲུ་མ་ཙམ། །ནང་ན་ཉམས་སྤྱིང་སྤྱོད་མི་བདུབ། །ཉིན་མཆན་སྤང་བ་སྒྲུ་མའི་སྤྱོད། །མིང་
ལའང་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཟེར། །ཡིད་ཞེན་པ་ལོག་གམ་ལོ་རྩེ་བ། །ཞེས་པས་བསྟན།
དེ་དང་འབྲེལ་བའི་(༡༡བ) གདམས་པ་ལ་ཆེ་ལམ་དང་བར་དོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆེ་
ལམ་སྒྲུང་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པ་དང་། འདུན་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པ་གཉིས་ལས། གཙུ་ཆེ་
ཤོས་སྤྱི་མ་ཡིན་ཡང་། འདིར་འདུན་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། དེ་ཡང་ཉིན་

པར་བྲན་པ་རྒྱན་ཆགས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ནི། ཉིན་མོའི་སྤང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་རྣམས་
ཐམས་ཅད་མི་ལམ་གྱི་སྤང་བའོ་སྟེ་དེ་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱས་པས། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་
མི་ལམ་གྱི་སྤང་བ་ཤར་བ་ན་འདི་མི་ལམ་གྱི་སྤང་བའོ་སྟེ་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉིན་
མོའི་བག་ཆགས་གང་གཙོ་ཆེ་བ་དེ་མི་ལམ་དུ་འང་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཆན་
མོ་མན་ངག་བཙོན་ཐབས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ནི། རང་ཉེ་རུ་ཀར་གསལ་བའི་མགོན་པའི་རྩ་
འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ། བསྐྱེད་པ་མ་བཞི་པའི་ལྷེ་བར་ཨོ་ཡིག་དམར་ལ་ཤིན་
ཏུ་འཆོར་བ་ལ་སེམས་ཁུགས་པ་བཞིན་དུ་གཟུང་། མི་ལམ་ཤར་བ་ན་མི་ལམ་དུ་ངོ་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལྟར་འདུན་བྲག་པོ་བྱས་ལ། དེ་ནས་མི་ལམ་བྱེད་པ་ན་མི་ལམ་གྱི་ལྷས་མང་
པོར་སྟེལ་བ་དང་། སྐྱེའོ་གས་སུ་སྤྱར་བ་དང་། ཞིང་མང་པོར་ལྷ་བར་འགོ་བ་སོགས་བྱ་བར་
ལྷ་མ་སྐྱ་མ་རྣམས་བཞེད་དོ། །གཙོ་བོར་རང་ཉེ་རུ་ཀར་གསལ་བའི་སྤྱིང་གའི་རྩྱ་གི་འོད་
ཟེར་གྱིས་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་སྤང་བ་རྣམས་རང་ལ་བསྟུ། རང་སྤྱིང་གའི་རྩྱ་ལ་བསྟུ། རྩྱ་ཞབས་
ཀྱི་ནས་རྒྱ་དའི་བར་ལ་བསྟུ། མཐར་རྒྱ་ད་ཡང་མི་དམིགས་པར་བསམས་ལ་ལྷ་བའི་ཐོག་
ཏུ་གཞག་གོ། རྒྱ་མཆན་དེས་ན་མགུར་ལས། གཉིད་དང་མི་ལམ་བར་ཤེད་ན། །གཏི་མུག་
ཆོས་སྤྱིའི་(༡༩ན)ངོ་བོ་ཅན། །བརྗོད་མེད་འོད་གསལ་སྤྱིང་པའི་ཉམས། །རྗེས་ལ་སྤྱིར་སྤང་
བའི་བར་འཆར། །མིང་ཡང་འོད་གསལ་གྱི་གདམས་ངག་ཟེར། །སེམས་སྤྱི་མེད་དུ་གོའམ་
ལོ་རྩེ་བ། །ཞེས་པས་བསྟན། བར་དོ་ལ། སྤྱིར་བར་དོའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་སྐབས་འདི་དག་
ཏུ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མི་ལམ་བར་དོ། སྤྱིད་པ་བར་དོ། །སྤྱི་མ་བར་དོ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་དག་ལས་བར་པ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང་། ཐ་མ་གཉིས་ནི་བཏགས་པའོ། །བར་དོའི་
དགེ་སྤྱིར་སྤྱིང་ཚུལ་ལའང་། ཐོག་མཐའ་གཉིས་ནི་བཏགས་པའོ། །བར་དོའི་དགེ་སྤྱིར་སྤྱིང་
ཚུལ་ཡང་། རབ་འབྱིང་ཐ་མ་གསུམ་ལས། རབ་ནི་གཞིའི་འོད་གསལ་ལམ་གྱི་དཔེའི་འོད་
གསལ་བྱུང་པར་ཅན་དུ་བསྟུར། དེ་ལས་ལྷགས་སྟོག་ཏུ་ཐ་མལ་པ་ལ་བར་དོ་འབྱུང་བའི་དོད་

ལ། རིམ་བ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་གྲུབ་པ་སྟེ། འདི་ཆེ་རབས་སྒྲ་མ་རྣམས་སུ་སྒྲགས་ལམ་ལ་
འབྲུག་མ་སྟོང་ན། འབྲིང་བར་དོར་འཆང་རྒྱ་བ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

འབྲིང་གི་སྟོང་ཚུལ་ནི། གཞིའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཡིད་དོར་ལམ་གྱི་འོད་གསལ་དུ་
བསྒྱུར། དེ་ལས་ལུགས་ལྟོག་ཏུ་བར་དོ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང་། ཡིད་དོར་དོ་རྩེ་འཆང་གི་
སྒྲིའི་སྒྲུར་ལངས་པ་ཞིག་སྟེ། འདིས་ཀྱང་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཐ་
མའི་སྟོང་ཚུལ་ནི། དང་པོར་བར་དོར་དོ་ཤེས་པའི་ཐབས་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་བར་དོའི་དགེ་
སྟོར་སྟོང་བའོ། །རྒྱ་མཆན་དེས་ན། མགྲུར་ལས། ཆི་ལམ་དུས་ཀྱི་ཉམས་སྟོང་དེ། །བར་
དོའི་སེམས་དང་བསྐྱེད་གོས་ཏེ། (༡༢བ)ལོངས་སྟོང་རྫོགས་སྒྲིའི་དོ་བོ་ཅན། །ཆི་ལམ་བར་
དོ་བསྐྱེད་འཕྱེད་གནད། །མིང་ཡང་བར་དོའི་གདམས་ངག་ཟེར། །ཆི་ལམ་འབྱོངས་སམ་ལོ་
རྩེ་བ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

2 འོད་གསལ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ།

གསུམ་པ་འོད་གསལ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ། སྒྲུར་འོད་གསལ་གྱི་མིང་བཏགས་པ་
ལ་དུ་མར་ཡོད་དེ། འཆི་བ་འོད་གསལ་དང་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཏེ་གཞི་དུས་ཀྱི་གཉིས་
དང་། ལམ་གྱི་དཔེའི་འོད་གསལ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དཔེའི་འོད་
གསལ་ནི་ལྷན་སྒྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་དོན་སྒྲིའི་ཚུལ་གྱི་རྫོགས་པའི་འོད་གསལ་རྣམས་
ཡིན་ལ། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་ལྷན་སྒྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་
འོད་གསལ་རྣམས་སོ། །

སྐབས་འདིར་འོད་གསལ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ། སང་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ཉམས་
སུ་ལེན་ཚུལ་དང་། གཉིད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

རང་ཉེ་རྒྱ་ཀར་གསལ་བའི་སྤྱི་བཀའ་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་འདུག་ཏུ། ཟླ་གདན་
ལ་རྒྱ་ཡིག་སྒྲིན་པོ་འོད་ཤིན་ཏུ་འཆར་བ། ཡུངས་ཀར་སྒྲོམ་པོའི་ཆད་ཙམ་ཞིག་བསྐྱོམ། དེ་
ལས་འོད་ཟེར་འསྐྱོས། སྒོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་ལ་སོག་ཐམས་ཅད་འོད་དུ་ཁྱེར་པ་ལ་ཐེམ་རང་
ཡང་སྤྱི་གཙུག་ནས་ཡས་དང་། ཀླང་མཐེལ་ནས་མས་རིམ་གྱིས་འོད་དུ་ཁྱེ། ཐུགས་ཀའི་
རྒྱ་ལ་ཐེམ། རྒྱ་ཡང་ཞབས་ཀྱི་ནས་རྒྱ་དེའི་བར་དུ་ཐེམ་ཞིང་། རྒྱ་ད་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ལ་སེམས་
ཡུན་རིང་དུ་གཟུང་། མཐར་རྒྱ་ད་ཡང་མི་དམིགས་པར་བསམས་ནས་སེམས་ལྟ་སོག་ཏུ་
གཞག། །དེ་(༡༣ན)ལྟར་བསྐྱོམས་པས་ཁྱུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་
སྤར་བཞིན་དུ་འདེན། དེ་ནས་འོད་གསལ་ལས་སྐྱུ་ལུས་ལྡང་བ་དང་། སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་
དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱུང་ཞིང་། མཐར་ལྷང་པོ་རྟིང་པ་རྟོ་རྟོ་འཆང་དུ་བསྐྱོམ་པ་
ལ་འཇུག་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །གཉིད་དུས་སྤྱི་འོད་གསལ་སྐྱོང་ཚུལ་ནི། སད་
དུས་སྤྱི་སྐྱུང་རྒྱ་རྒྱུ་འདུག་པའི་རྟོགས་པ་རྟིང་པ་ཞིག་གིས་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་དེའི་ཚུལ་ཡང་
གཉིད་དུ་འགྲོ་ཁར། སད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་རྗེས་གཞིག་གི་སྤྱད་རིམ་དེ་ཉིད་བསྐྱོམ་པ་
དང་། གཉིད་ལོག་པ་སྐྱགས་པས། ལྷང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཤར་ཉེ། གཉིད་ཀྱི་
འོད་གསལ་སྒྲིན་དུ་བྱེད་ལ། དེ་ལས་སྐྱུང་གཡོས་ནས་མི་ལམ་འཆར་བར་ཚོམ་པ་ན། འཕེན་
པའི་དབང་གིས་མི་ལམ་ཐ་མལ་བར་མ་ཤོར་བར། སྤྱི་གའི་སྐྱུང་སེམས་སྤྲ་མོ་རྟོ་རྟོ་འཆང་
གི་སྤྱི་སྐྱུར་ལངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཉེར་ཐོབ། དེ་ལས་སྤྱི་གའི་བར་འབྱུང་ཞིང་། སྤར་
ཡང་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཛིན་མཐར་སད་པ་ན་རགས་པའི་ལྷང་པོ་རྟིང་པ་རྟོ་རྟོ་འཆང་
གི་སྤྱི་སྐྱུར་བསྐྱོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་གཉིད་སད་པ་སྐྱག། །དེ་ནས་ལུལ་སྐྱང་ཐམས་ཅད་
བདེ་སྤོང་གི་རྣམ་རོལ་དུ་འཆར་བ་ལ་སྒྲོབ་པ་སོགས་སྤར་བཞིན་བྱུངོ། །འདིའི་མི་ལམ་གྱི་
གདམས་པའི་གཙུ་ཐོ་ནི་གཉིད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་སྐྱོང་ཚུལ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་
རྟོ་རྟོ་འཆང་ཆེན་པོ་མངའ་བདག་མར་པའི་ཞལ་ནས། བ་རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ་ལས། སྐྱུ་

ལུས་འོད་གསལ་གྱི་གདམས་པ་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱི་ལུས་(༡༣བ)དང་འོད་
གསལ་ནི་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། བྱད་པར་འོད་གསལ་སྐྱོང་ཚུལ་ནི། གསང་
འདུས་ནས་བཤད་པའི་རྗེས་གཞིག་གི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་ནམས་སྤྱི་ཤི་བར་དོའི་སྐྱོང་བྱེད་དུ་གཙོ་
བོར་སྐྱང་གཞི་དེ་དག་དང་ནམ་པ་མཐུན་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྤྱི་བའི་
སྤྱིན་བྱེད་དུ་སྐྱང་གཞི་དེ་དག་དང་ནམ་པ་མཐུན་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཐོད་
གངས་ཅན་གྱི་མིག་གཅིག་སྤྱད་པལ་བཞད་པ་དོ་རྗེས། སྤྱང་བ་སྤྱི་ཤི་བར་དོ་རྩ། །རིག་པ་
སེམས་གྱི་ཅལ་སྐྱང་བྱིར། །ལམ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ལ་འབད་ཀྱང་འཆ་ལ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ཡང་ཆེས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་ན། རང་ལུས་དུས་གྱི་ཆད་
ལ་ཐེབས། །གཞན་ལུས་མཚན་ལྡན་ལུལ་གྱི་གནད། །བར་ན་ཡིག་འབྲུ་རྒྱང་གི་རྟ། །རང་
ལུས་ཁང་སྐྱོང་བཞིན་དུ་སྐྱར། །གཞན་ལུས་སྤྱལ་སྐྱའི་ངོ་བོ་ཉིད། །མིང་ཡང་གྲོང་འཇུག་
གདམས་ངག་ཟེར། །རྒྱང་ལས་སྤྱད་རང་ལོ་རྩ་བ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

2} ལམ་གྱི་ཡན་ལག་འཕོ་བ་དང་གྲོང་འཇུག་ཉམས་སྤྱལ་ལེན་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་འཕོ་བ་གྲོང་འཇུག་ལ་གཉིས་ལས། འཕོ་བ་ལ། ཐོད་གྱི་
སྤྱི་མ་ནམས་གྱི་བྱག་ལེན་ལ་འདི་ལྟར་གནད་སྟེ། རང་ཉི་རུ་ཀར་གསལ་བཏབ། ལྟེ་བའི་
དབུས་སྤྱི་ལྟེང་འོག་གི་རྒྱང་གཉིས་ཁ་སྐྱར་དུ་བཟུང་། ལྟེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་ནང་དུ་ཡི་གེ་ལྷན་ཅད་མར་
པོ། ལྟེང་གར་རྩྱུ་མཐིང་ཁ། ལྟེ་བོར་ལྷ་ཡིག་སེར་པོ། མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ཅ་བའི་སྤྱི་མའམ་
དོ་རྗེ་ནལ་འབྱོར་མ་ལྟ་བུ་གསལ་བཏབ། མཁའ་སྐྱོད་དུ་(༡༩ན)འབྲིད་པའི་གསོལ་བ་མང་
དུ་བཏབ། དེ་ནས་འོག་རྒྱང་འཐེན་ཞིང་ཉིམ་བཞེད་པས། ལྟེ་བའི་རྒྱང་གིས་ལྷ་ཡིག་གཉིད་དུ་

འབྲས། དེས་རང་གི་སེམས་སྤྱིང་གའི་རྩྭ་ཡིག་དང་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ་བྱེན་དུ་ལུས་ནས། སྤྱི་
ཐོར་སོན་པས་སྤྱི་ཐོའི་ཁྲ་ཡིག་བྱེན་དུ་འཕེལ་རྟེ། ཡི་གེ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ་སྒྲ་མ་ཡི་
དམ་གྱི་ཐུགས་ཀར་རྒྱུངས་ཀྱིས་འཕོས་པར་མོས་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱིང་བའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་ཐོ་ནས་
ཐོན་པར་མི་བསམ་ལ། འཕོ་བ་བྱེད་པའི་དུས་ནི། བྱི་ནང་གི་འཆི་སྐྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་ཅིང་།
འཆི་བསྐྱ་བྱས་ཀྱང་མ་ལྷོགས་ན་དེའི་ཆེ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྐགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་འཕོ་བ་མཐར་
ཐུག་པ་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་འཕོ་བའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། ཐོང་འཇུག་
ཀྱང་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དངོས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

2༽ ལམ་ལ་བོགས་འབྲེན་པའི་སྤྱིད་པ།

གཉིས་པ་ལམ་ལ་བོགས་འབྲེན་པའི་སྤྱིད་པ་ལ། སྤྱིས་བཅས་སྤྱིས་མེད་ཤིན་ཏུ་སྤྱིས་
མེད་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིད་པ་བྱེད་པའི་དུས་ཀྱང་བསྐྱེད་རིམ་པ་སྤྱིད་པ་བྱེད་པའི་དུས་
གཅིག་དང་། རྗེགས་རིམ་པ་སྤྱིད་པ་བྱེད་པའི་དུས་གསུམ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་
རགས་མཐར་ཐིན་ནས། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་གྲུབ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་དོན་
དུ་ཡིན་ལ། རྗེགས་རིམ་པས་སྤྱིད་པ་བྱེད་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི། རིམ་པ་གསུམ་
པའི་སྤྱི་ལུས་ཀྱི་དོན་དང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་དོན་དང་། གསུམ་པ་
ནི་སྤྱི་བ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

3) འབྲས་བུ་སྤྱིན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་(༡༥བ)མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར། ལམ་ཐུན་མོང་བས་
རྒྱད་སྦྱངས་དབང་ལེགས་པར་ཞུས་དམ་ཆོག་དང་སྤྱིམ་པ་ལ་གཅེས་སྤྱིས་སུ་བྱས། བསྐྱེད་

རིམ་སྤྱ་རགས་ལ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ནས། རྫོགས་རིམ་ཟབ་མོའི་དམིགས་པ་རྣམས་
བསྐྱོམས་པས། རབ་ཆེ་འདི་འབྲིང་བར་དོ་ཐ་མ་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་ནས་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་
མངོན་དུ་བྱས་ཏེ། རི་སྤྱིད་ནམ་མཁའ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་ལྷུན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། ལྷུན་མི་
འཆད་པའི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་གོ་འཕང་དམ་པ་
དེ་ཉིད་ལ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འགོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

སྤྱར་ཡང་སྤྱས་པ། སྤྱལ་པའི་འཁོར་ལོའི་དབུས་སུ་ཅན་ལྷོ། །ཤེན་ཏུ་ཆ་བའི་ངར་ལྷན་
སྤྱ་གཅན་གྱི། །ལམ་ནས་འགྲོ་ཞིང་འོང་བའི་འབར་འཛུག་གིས། །དམིགས་མེད་སྤྱིང་རྗེ་ཡིད་
ལ་འགྲོགས་པར་བྱ། །འཁོར་བ་ཐུང་ན་འདས་པ་ཀྱན་གྱི་གཞི། །གཉུག་མའི་རྒྱུང་སེམས་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབུས། །སྤྱ་འཕྱལ་བ་བའི་སྤྱ་རུ་རྫོགས་པ་ན། །དེ་ཆེ་སྐྱེ་འཆིའི་འཕྲང་ལས་
གྲོལ་བར་འགྱུར། །མི་ལམ་བར་དོ་འབྱུལ་པའི་ཉམ་ང་ཐང་། །སྤྱ་མ་ལྷ་བུའི་ཉིང་འཛིན་གྱིས་
འདས་ནས། །རྣམ་ཀྱན་མཆོག་ལྷན་ལོངས་སྟོང་ཀྱན་རྫོགས་པའི། །ཟུང་འཇུག་རྒྱལ་བའི་ཁང་
བཟང་ཅེ་ལ་འཛེགས། །ཆོས་དབྱིངས་ཀྱན་གསལ་བུ་མོའི་ལང་ཆོ་ལ། །འབྱུང་པའི་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་འོད་སྟོང་གིས། །བརྟན་གཡོའི་དངོས་ཀྱན་ཅིག་ཅར་གསལ་བྱེད་པ། །དཔེ་དང་དོན་
གྱི་འོད་གསལ་བྱག་རྒྱ་ཆེ། །དེ་སྟོའི་ལམ་བཟང་བདེ་སྒྲག་མ་རྟེན་ན། །རིག་འཛིན་དག་པའི་
གནས་སུ་(༡༥ན)འཕོ་བྱ་ཞིང་། །རྡོ་རྗེ་ལམ་གྱི་གནད་དུ་བསྐྱུན་གཞོད་པའི། །ཕྱང་པོའི་གྲོང་
དུའང་བདག་ཉིད་འཇུག་པར་བྱ། །བྱུང་བདག་རྡོ་རྗེ་འཆང་དབང་བྱགས་ཀྱི་བརྒྱུད། །བྱུང་པའི་
དབང་པོ་བྱ་བས་བསྐྱོད་པའི་ལམ། །གང་དེར་འབད་པ་ལས་བྱུང་དགེ་བ་དེས། །འགྲོ་ཀྱན་རྡོ་
རྗེ་སེམས་དཔའ་ཉིད་གྱུར་ཅིག །བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །དོན་མེད་
འཛེག་རྟེན་བྱ་བས་མི་གཡེང་བར། །སངས་རྒྱས་ལས་ཀྱང་དཀོན་པའི་ལམ་བཟང་པོ། །ཅེ་
གཅིག་བསྐྱོམས་པས་སྤྱར་དུ་མཐར་ཐྱིན་ཤོག །ཅེས་ཟབ་ལམ་རྒྱ་རོ་ཚོས་དྲུག་གི་དམིགས་རིམ་ཡེ་
ཤེས་མཁའ་འགྲོའི་ཞལ་ལུང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་སློ་གྲོས་དང་བསོད་ནམས་མཆོག་གི་བསྐྱལ་བ་ཅན་

སྐྱེས་རྒྱལ་དབང་པོའི་གསུང་གིས་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་དོན་མཆང་དང་ཐ་མི་དད་ཅིང་
། རྒྱལ་བ་ཀུན་ལས་ལྷག་པའི་བླགས་ཐེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་མཉམ་མེད་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྲིད་
ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྷན་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞིན་བྱ། བཙུན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོས་འཕྲོས་རྒྱལ་མཚན་
ཅའི་དཔེན་གནས་སུ་སྐྱར་བ་འདིས་ཀྱང་དོན་ཐེག་པའི་བསྐྱེད་པ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་ཀྱས་པར་
གྱུར་ཅིག། །།བཏ་ཤིས།།

༡༡། །རྩོམ་མཁས་ཅན་མཁུན་པའི་གསུང་འབུམ་ཐོར་བུ་
ལས་ཁྱིལ་བུ་ལྟ་ལྟའི་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་
བང་མཛོད་ཅེས་བུ་བ་བཞུགས་སོ། །

༡༥ མཆོད་བརྗོད་དང་། བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་བྲིལ་བྱ་ཕྱགས་ཀྱི་ལྷ་ལྷའི་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་བྱུང་གི་བར་
མཛོད་ཅེས་བྱ་བ། ལྷ་མ་དང་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །མ་ལུས་རྒྱལ་
བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཡེ་ཤེས་ནི། །རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྷན་དཔའ་བོའི་གར་མཛད་བ། །ལྷ་མ་ཏེ་རུ་
ཀ་དཔལ་ལ་བརྟུང་ནས། །དེ་ཡི་སྐྱབ་ཐབས་མཁས་པའི་ཕྱགས་བཞིན་བྱ། །

དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལྷ་ལཱི་སྐྱབ་ཐབས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་པས་རང་
 ཉིད་སྟན་བདེ་བ་ལ་འདུག་སྟེ། བྱི་ནང་གི་མཆོད་པ་རྫོ་རྗེ་ཇིས་བྱ་སོགས་ཡོ་བྱད་ནམས་
 ཆོགས་པར་བྱས་ནས།

༡༥ རང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

ཐོག་མར་ནང་མཆོད་ཀྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ནི། རང་ཉིད་རྒྱུད་ཅིག་གིས་ཉེ་དུ་ག་སྟོན་པོ་
ཞལ་གཅིག་བྱས་གཉིས་པ་རྟོ་རྟོ་དང་ཕྱི་ལ་བྱ་འཛིན་པར་བྱུང་། ཨོ་ཁུལ་རོ་ཉི་མུ་མུ་པལ། ཨོ་
སྤ་ལྷ་མ་ལྷོ་སམ་ལྷམ་སྤ་ལྷ་མ་ལྷོ་ཉི་ཉི། ཉེར་པའི་རང་པས་ཡི་པས་སྤར་གི་དཀྱིལ་འཁོར་

སྔོན་པོ་གཞུང་དབྱིབས་ཅན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཚན་པ་དེའི་སྟེང་དུ་རི་ལས་མེད་དཀྱིལ་
འཁོར་དམར་པོ་བྱ་གསུམ་པ་མེ་འབར་(༡༥)བས་མཚན་པ། དེའི་སྟེང་དུ་ཨོ་ཨུཾ་ཧྱུྃ་གསུམ་
ལས་བྱང་བའི་མི་མགོ་ཚྲོན་པའི་སྤྱིད་བྱ་ལ་གནས་པའི་ཨ་དཀར་པོ་ལས་བྱང་བའི་ཐོད་པ་
དུམ་བྱ་གཅིག་པ་སྤྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་བའི་ནང་གི་ཤར་དུ་ཨོ་དཀར་པོ་ལས་བྱང་བའི་བྱི་
ཆེན་ཨོ་གྱིས་མཚན་པ། བྱང་དུ་ཁྱིམ་ཁུ་ལས་བྱང་བའི་ཤ་ཆེན་ཁྱི་གིས་མཚན་པ། ལུ་ལྷ་
ཨོ་དམར་པོ་ལས་བྱང་བའི་བྱང་སེམས་ཨོ་གིས་མཚན་པ། སྟོར་ཏྱི་སེར་པོ་ལས་བྱང་བའི་
རྟ་ཏྱི་གིས་མཚན་པ། དབུས་སུ་ཧྱུྃ་སྔོན་པོ་ལས་བྱང་བའི་བྱི་ཧྱུྃ་གིས་མཚན་པ། མེར་ལི་
དཀར་པོ་ལས་བྱང་བའི་བ་སྒང་གི་ཤ་ལོ་གིས་མཚན་པ། བདེན་བྲལ་དུ་མི་སྔོན་པོ་ལས་བྱང་
བའི་བྱིའི་ཤ་མི་གྱིས་མཚན་པ། རྒྱང་དུ་ཡི་དམར་པོ་ལས་བྱང་བའི་སྒང་པོ་ཆེའི་ཤ་པི་གྱིས་
མཚན་པ། དབང་ལྡན་དུ་ཏྱི་ལྷ་ཁུ་ལས་བྱང་བའི་རྟའི་ཤ་ཏྱི་གིས་མཚན་པ། རྒྱང་གཡོས་
པ་ལས་མེ་འབར་བའི་བྱོད་གྱིས་རྩལ་ཡི་གེ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཁྱུ་ནས་ཉི་མ་འཆར་ཀའི་
མདོག་ལྟར་དམར་སེར་དུ་གྱུར། དེའི་སྟེང་དུ་ཧྱུྃ་དཀར་པོ་ལས་བྱང་བའི་ཁ་ཏྱི་ག་དཀར་པོ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་རང་བཞིན་ཅན་མགོ་བོ་བྱར་དུ་བལྟས་པ་ཐོད་པར་(༡༦)ལྟང་
སྟེ་ཁྱུ་བས། བཅུད་དེ་དག་དཔལ་ཆུའི་མདོག་ཅན་བསིལ་བར་གྱུར། ཨོ་ཨ་ཨུྃ། ཨི་ཨྱི། ཨྱ་
ཨྱ། རི་རྒྱ། ལི་ལྱ། ཨེ་ཨྱི། ཨོ་ཨྱོ། ཨོ་ཨུཾ། ཀ་ཁ་ག་ཟ་ང་། ཅ་ཆ་ཇ་ཧྱོ་ཉ། ཏ་ཐ་ཏ་ཉ་ཏ། ཏ་
ཐ་ད་ཉ་ན། པ་པ་བ་ཉ་མ། ཡ་ར་ལ་ཤ། ཤ་ཤ་ས་ཉ་ཤ་ཧྱུྃ་ཧྱུྃ་པར། ཡི་གེ་དེ་ཉིད་ཁ་དོག་སྒྲ་
ཆོགས་པ་བདུད་རྩིའི་སྟེང་དུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། ཨོ་དཀར་པོ་ཨུཾ་དམར་པོ་
ཧྱུྃ་སྔོན་པོ་གསུམ་སྟེང་ནས་སྟེང་དུ་གནས་པ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས། རྩོགས་བཅུ་ན་
བཞུགས་པའི་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོའི་དབང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩི་བཀྲག་པ་ཨོ་ཨུཾ་ཧྱུྃ་ལ་ཐེམ། དེ་གསུམ་ཡང་རིམ་གྱིས་ཁྱུ་བཟོད་པར་
ཐེམ་པར་གྱུར། ཨོ་ཨུཾ་ཧྱུྃ་ལན་གསུམ་བཟོད།

༣༽ སྡོན་འབྲོ་གཏོར་མ་གྱིས་གྱིས་བསྐྱབ་པ།

[illegible]

རྩ་བ། སྤྱི་བ་ལ། རྩི་ལྷན་ལ། མ་ཉི་ག་མ་ལ། མ་མ་སྐྱ་ཀུན་ལ། ས་ཏ་སྤྱི་ལ། སྤྱི་ལྷན་ལ། ས་
ཏ་ལྷི་ཀ། །རྩ་མཐུ། རྩི་རྩི་པའ་པའ་སྤྱི། ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཡོན་དང་མཆོམས་
གཡས་སྐོར་དུ་གནས་པ་ལ་འབུམ། ཨོ་ཨྱི་ཤ་ཉིཾ་སྤྱི། ཨོ་སྤྱི་ཤ་ཉིཾ་སྤྱི། ཨོ་བཟླ་
ལུཾ་དེ་བཞིན་དུ། རྩི་པེ། དྲི་པེ། གཞེ། བེ་མེ་ཉེ། གཞེ་ཨྱི་ཨྱི་ཨྱི། ཕྱོགས་སྐོར་དང་ཞིང་སྐོར་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་དུ་ཨོ་ཨྱི་ཨྱི། ལྷ་ཡི་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །ལྷ་ཡི་ཆོགས་
རྣམས་མ་ལུས་དང་། །གནོད་སྐྱོན་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །སྐྱོན་པའི་ཆོགས་རྣམས་
མ་ལུས་དང་། །འབྱུང་པའི་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །ཡི་དགས་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་
དང་། །འཕྱེད་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །སྐྱོ་བྱེད་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །བཟླ་
བྱེད་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །མ་མའི་
ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །མ་ལུས་པ་ནི་ཐམས་(༣༧)ཅད་དག །འདྲིར་གཤེགས་
བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ། །བསྟན་པ་བསྐྱུང་དང་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་ཕྱིར། །ཐུགས་
དམ་བཅས་ཅིང་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་རྣམས། །དཔལ་ཆེན་བཀའ་སློང་ཡིད་ལྷན་མཁྱོགས་
པ་ཡི། །འཛིགས་པའི་གཞུགས་ཅན་དག་གཏུམ་མི་བཟད་པ། །གཏུག་པ་འདུལ་མཛད་ནག་
པའི་ཕྱོགས་རྣམས་འཛོམས། །རྣལ་འབྱོར་ལས་ལ་འབས་བྱ་སྟེར་མཛད་ཅིང་། །མཐུ་སྟོབས་
བྱིན་རྒྱལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི། །གནོད་སྐྱོན་ཆོགས་སོགས་བརྒྱུད་ལ་ཕྱག་འཆལ་
ལོ། །སྟེ་བརྒྱུད་བཅུན་མོ་སྤྱིས་དང་གཡོག་བཅས་པས། །དངོས་བྱུང་ཀུན་གྱི་བཀའ་རིན་
བདག་ལ་སྟོལ། །རྣལ་འབྱོར་བདག་ཅག་འཁོར་བཅས་ལ། །ནད་མེད་ཆོ་དང་དབང་ཕྱག་
དང་། །དཔལ་དང་གཤགས་དང་སྐལ་པ་བཟད། །ལོངས་སྟོང་རྒྱ་ཆེན་ཀུན་ཐོབ་ཅིང་། །ཞི་དང་
རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ཡི། །ལས་ཀྱི་དངོས་བྱུང་བདག་ལ་སྟོལ། །སྤང་མས་རྟག་ཏུ་གོགས་མཛོད་
ཅིག །དུས་མིན་འཆི་དང་ནད་རྣམས་དང་། །གདོན་དང་བགོགས་རྣམས་ཞི་བ་དང་། །མི་
ལམ་ངན་དང་མཆོན་མ་ངན། །བྱ་བྱེད་ངན་པ་མེད་པར་མཛོད། །འཛིག་རྟེན་བདེ་ཞིང་ལོ་

ལེགས་དང་། །འབྲུ་རྣམས་རྒྱས་ཤིང་ཆོས་འཕེལ་དང་། །བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་
དང་། །ཡིད་ལ་འདོད་པ་ཀུན་འབྱུང་ཤོག །ཡིག་བརྒྱ་བརྒྱས། བཟླ་མུམ་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་
རང་གནས་སུ་གཤེགས་པར་གྱུར།

༧༽ བདག་བསྐྱེད་གི་མཆོད་པ་བྱིན་རྒྱབས་དང་། ཡིག་བརྒྱའི་བརྒྱས་པ།

བདག་བསྐྱེད་གི་མཆོད་པ་སྟོན་འགྲོ་གཏོར་མའི་སྐྱབས་ལྟར་བསངས་སྤངས་བྱིན་གྱིས་
ཡིག་བརྒྱའི་བརྒྱས་པ་བྱེད་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ། །རྟག་པར་བདག་ནི་
སྐྱབས་སུ་(༧ན)མཆི། །ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དང་། །རྣལ་འབྱོར་གསང་སྤྲུགས་
མཁའ་འགྲོ་མ། །དཔའ་པོ་དཔའ་མོ་དབང་ལྷ་མོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་ཉིད་ཆེ།
ཁྱད་པར་དུ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ལ། །རྟག་དུ་སྐྱབས་སུ་མཆི་བར་བསྒྱེ། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་
དོན་གྱི་ཕྱིར། །བདག་ནི་ཉེ་དུ་ཀར་གྱུར་ནས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་དུ་ཀའི། །གོ་
འཕང་མཆོག་ལ་འགོད་པར་བསྒྱེ། །རང་གི་སྤྱི་བོར་པོ་ལས་བསྐྱེ་ལྷུང་ལས་རྒྱ་བའི་སྤྱི་དུ་སྤྱི་
ལས་དོ་རྩེ་དཀར་པོ་ཅེ་ལྷ་བ་ལྷེ་བ་ལ་སྤྱི་གིས་མཆོན་པ་དེ་ལས་འོད་འཕྲོས་འདུས་ཡོངས་སུ་
གྱུར་པ་ལས། དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་དཀར་པོ་དོ་རྩེ་དང་བྲིལ་བྱ་འཛིན་པ། ལུས་དོ་རྩེ་བསྐྱེམས་
མ་དཀར་མོ་གི་གྲུག་དང་ཐོད་པ་འཛིན་པས་འཁྱུད་པ། དེན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སྒྲ་ཆོགས་གྱིས་
བརྒྱན་ཅིང་། དོ་རྩེའི་སྤྱིལ་གྱུང་གིས་བཞུགས་པའི་སྤྱི་བོར་མོ། བཞིན་པར་ལྷུང་སྤྲུགས་
ཀར་སྤྱི། སྤྲུགས་ཀར་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་དུ་སྤྱི་དཀར་པོའི་མཐར་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་
སྤྲུགས་གྱིས་བསྐྱོར་བ་དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་རང་འབྱེད་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དངས། རོ་སྤྱི་བོ་
རོ་སྤྱི་ལང་སྤྱི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། དབང་གི་ལྷ་རྣམས་སྤྱན་དངས། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་དབང་བསྐྱུར་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དེ་རྣམས་གྱིས་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་བདུན་ཅིས་གང་བའི་བྱམ་པ་ཐོགས་ནས། ཡོ་སར་ཏ་སྤྲ་ག་ཏ་ཨ་ཟླ་ཤི་ཀ་ཏ་ས་མ་
ཡ་ལྷི་ཡེ་རྩྱ། ཞེས་དབང་བསྐྱར་མི་བསྐྱོད་པས་དབུ་བརྒྱན་པར་གྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྗེ་
རྗེ་སེམས་དཔའ། བདག་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིབ་དང་དམ་ཆོག་ཉམས་
ཆགས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཁིང་དག་པར་མཛད་དུ་(༧བ)གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་
སྤྲུགས་ཀའི་སྤྲུགས་འཕྲེང་རྩྱ་དང་བཅས་པ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིབ་སྦྱངས། རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་བཅས་ལ་མཉེས་པའི་མཆོད་པ་ལུལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་འོད་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱུས་ནས་སྤྲུགས་ཀའི་རྩྱ་ལ་ཐིམ་པར་གྱུར། དེ་ནས་དེ་
ལས་བདུན་ཅི་དཀར་དམར་མཐིང་གསུམ་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྦྱོར་མཆོམས་ནས་བབས། རང་
གི་ཆོངས་བྱག་ནས་ཞུགས་ལུས་ཐམས་ཅད་གང་སྒྲིག་སྒྲིབ་དང་དམ་ཆོག་ཉམས་ཆགས་
ཐམས་ཅད་དག་པར་བསམས་ལ། ཡོ་བཟླ་ཏེ་རུ་ཀ་ས་སྤྲ་ཡ་མ་རུ་སྤྲ་ལ་ཡ་ཏེ་རུ་ཀ་ཏེ་ཀོ་
བ་ཏེ་ཤ། ཤི་རྩོ་མེ་རྩ་ཤ། སུ་ཏོ་ཏྱོ་མེ་རྩ་ཤ། སུ་པོ་ཏྱོ་རྩ་ཤ། ཨ་རུ་ར་ཏོ་མེ་རྩ་ཤ། སར་སི་རྩི་
མེ་བྲ་ཡམ་སར་ཀམ་སུ་ཅ་མེ། ཅེ་རྩི་ལྷི་ཡི་ཀུ་རུ་རྩྱ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏོ། རྩ་ག་སྤྲ་ན་བཟླ་ཏེ་རུ་
ཀ་སྤྲ་མེ་སྤྲུ། ཏེ་རུ་ཀོ་རྩ་ཤ་མར་ས་སྤྲ་ཡ་ས་རྩ་ལྷ་རྩྱ་པེ། ཉེར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་
མང་དུ་བརྒྱས་པའི་མཐར། བདག་ནི་མི་ཤེས་ཚོངས་པ་ཡིས། །དམ་ཆོག་ལས་ནི་འགལ་
ཁིང་ཉམས། །ཁྲ་མ་མགོན་པོས་སྐྱབས་མཛོད་ཅིག །གཙོ་བོ་རྗེ་རྗེ་འཛིན་པ་སྟེ། །སྤྲུགས་
རྗེ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཅན། །འགྲོ་བའི་གཙོ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་
ཞལ་ནས་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྲིད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིབ་དང་དམ་ཆོག་ཉམས་ཆགས་ཐམས་ཅད་དག་གོ་
ཞེས་གསུངས་ནས་རང་ལ་ཐིམ་པས་རང་གི་སྒོ་གསུམ་དང་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐྱ་གསུང་
སྤྲུགས་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར།

༥༽ དག་པ་གསུམ་གྱི་ནལ་འབྱོར།

དེ་ནས་དག་པ་གསུམ་གྱི་ནལ་འབྱོར་ནི། སྤྱི་ཉེ་རུ་ཀ ། ཉེ་ནི་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་
སྤྱི་ཐུང་པའི་སེམས་ཉེ་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་རྟག་པར་བྱ་བས་སྟོང་པའི་ཆོས་གྱི་(༥ན)བདག་
མེད་པ་དང་། རུ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་དུ་འཛིན་པའི་ནམ་ཉིད་གི་བྱ་བས་བཞུགས་པའི་བདག་
དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཀ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་
མི་མཐུན་པར་སོ་སོར་གཉིས་སུ་མི་གནས་པ་དང་། སྤྱི་ནི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་རིམ་བུ་དེ་
བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཨེ་མི་གྱི་དོན་ནོ། །སྟོང་པའི་ངང་
ལས་རང་ཉིད་སྐྱད་ཅིག་གིས་ཉེ་རུ་ཀ་སྟོན་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པ་རྩོ་རྩོ་དང་རྩེལ་བྱ་
འཛིན་པ་གཡས་བརྒྱུད་གིས་བཞུགས་པ་ལ། ཡུལ་རྩོ་རྩོ་པག་མོ་དམར་མོ་གི་གྲུག་དང་ཐོད་
པ་འཛིན་པས་འབྱུང་པར་གྱུར། སྤྱི་ཉེ་རུ་ཀོལ་ཉྱེ། ལན་གསུམ་བཟོད།

དེ་ནས་མགོ་བོར་ཨོ་དང་མཐར་རྩྱུ་རྩྱུ་པཎ་དང་ལྟན་པའི་ལྷ་ལི་ཀླ་ལི་ལན་གསུམ་བཟོད་
ནས། རང་ཉིད་ལྟེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་སྤྲུགས་འཕྲེང་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པ་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་ལན་
གསུམ་བསྐྱོར་ཉེ་གནས་པ་ལས། ལྟ་ལྟེ་ཆོགས་འཕྲོས་པ་སྤྱི་བྲག་གཡས་པ་ནས་འཕྲོན་ཉེ་
ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས་པས་བགེགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱད། སྤྱི་ཕྱོན་རང་གི་སྤྱི་བྲག་གཡོན་པ་
ནས་ཞུགས་ལྟེ་བའི་སྤྲུགས་འཕྲེང་ལ་ཐིམ་པར་གྱུར།

༦༽ ཆོགས་ཞིང་།

དེ་ནས་ཆོགས་ཞིང་ནི། རང་ཉེ་རུ་ཀར་གནས་པའི་སྤྲུགས་ཀར་པི་སེར་པོ་ལས་སྤྱི་
ཆོགས་པསྤྱི་ལྟེ་བར་ཨ་ལས་བྱུང་བའི་རྩྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་དཔལ་མཆོག་དང་

པའི་ཡི་གེ་རྩི་སྟོན་པོ་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་རང་བཞིན་ཅན་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྷ་འཕྲོ་བའི་འོད་ཟེར་
གྲིས་རང་གི་སྤྱི་བོ་ནས་རྒྱུ་པའི་བར་གང་སྟེ། རོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་སྒོ་གསུམ་གྱི་འི་མ་
ནམས་སྤངས་པས་ལུས་ཤེས་སྒོར་བཞིན་དུ་དག་པར་གྱུར་ཏེ། བ་སྤྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་འཕྲོས་
པའི་འོད་ཟེར་གྲིས་འགོ་(༥༧)བ་ཀྱུན་གྱི་ལུས་སྤངས། སྒོ་གསུམ་དག་པར་བྱས། སྤྱིན་སྤྱི་
ཡི་གེའི་འོད་དེས་སྒྲ་མ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ནམ་པ་ཅན་དང་། སྟོན་ནས་བྱུང་བའི་འཁོར་ལོ་སྟོན་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་དང་། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དང་། ལྷ་དང་ལྷ་མོ་དང་། ཁྲོ་བོས་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཉིད་ཀྱི་གང་བྱ་ལྷར་གང་བ་མཐུན་གྱི་
ནམ་མཁར་སྤྱན་དངས། གང་གི་འིན་གྲིས་བདེ་ཆེན་གནས། །སྐྱད་ཅིག་གིས་ནི་ཐོབ་འགྱུར་
བ། །སྒྲ་མ་རིན་ཆེན་ལྷ་བྱ་ཡི། །དོ་རྩེ་ཅན་ཞབས་པད་ལ་འདུད། །ཉེ་བྱ་ཀ་དཔལ་དཔལ་བོ་
ཆེ། །ནམ་དག་དོ་རྩེའི་དབང་བྱུག་དང་། །རྩེ་ཆགས་ཆགས་པ་ཆེ་ནམས་ཀྱི། །དོ་རྩེ་པག་
མོ་དེ་ལ་འདུད། །དཔལ་ལྷན་དོ་རྩེ་མཁའ་འགོ་མ། །མཁའ་འགོ་མ་ཡིས་འཁོར་ལོ་སྤྱུར། །ཡེ་
ཤེས་ལྷ་དང་སྐྱོ་གསུམ་ཉིད། །འགོ་བ་སྐྱོ་བ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །རྩེ་སྟེང་དོ་རྩེ་མཁའ་འགོ་
མ། །ཀྱུན་ཏུ་རྟོག་པའི་འཆིང་གཅོད་ཅིང་། །འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་ལ་འཇུག་མ། །དེ་སྟེང་ནམས་
ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་བྱུག་བྱ། རང་གི་བྱུགས་ཀའི་རྩི་ལས་བྱུང་བའི་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་
ནམས་ཀྱིས་མཆོད་པར་གྱུར། སྟོན་འགོ་གཏོར་མའི་སྐབས་ལྷར་ཆུ་གཉིས་དང་ཉེར་སྟོད་ལུས་
མཆོད་ནས། ཨོ་ཨུཾ་བཛྲ་ཨུ་དཀྱི་རྩི། ཨོ་ཨུཾ་བཛྲ་མི་ཤི་རྩི། ཨོ་ཨུཾ་བཛྲ་གཞུང་རྩི། ཨོ་ཨུཾ་བཛྲ་
ར་སེ་རྩི། ཨོ་ཨུཾ་བཛྲ་སྤྱེ་རྩི། ཨོ་ཨུཾ་བཛྲ་རྩམ་རྩི། ཞེས་སྐར་ལ་མཆོད་བྱུགས་ཀའི་རྩི་ལས་
བྱུང་བའི་སྟོང་པའི་ནམ་འབྲེལ་མ་བཞིས་ཐོད་པའི་ནང་གི་བདུད་ཅི་ལུས་མཆོད་པར་གྱུར། ཨོ་
སྐྱ་བཛྲ་གི་མ་ནི་སྐྱ་བཛྲ་ཤོན་ཡ་གྲུ་བཛྲ་ནི་སྐྱ་ལྷ། ཡབ་ཡུམ་སྟོན་པས་པར་ཞུགས་ཏེ་བདེ་
བ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་(༦༩)བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པར་གྱུར།
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐབས་མཆི། །སྤྱིག་པ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་བཞགས། །འགོ་

བའི་དགེ་ལ་རྗེས་ཡི་རང་། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ཀྱིས་གཟུང་། །སངས་རྒྱས་ཆོས་
དང་ཆོག་མཆོག་ལ། །བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྐབས་སུ་མཆི། །རང་གཞན་དོན་ནི་རབ་བསྐྱབ་
ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བཀྱི། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་བཀྱིས་
ནས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གི་མགོན་དུ་གཉེར། །བྱང་ཆུབ་སྦྱོང་མཆོག་ཡིད་
འོང་སྦྱང་པར་བཀྱི། །འགྲོ་ལ་པན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འབྲུག་པར་ཤོག། །སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་གི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་བསལ་བའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་ལོ། །རྒྱལ་བ་ཕྱ་དན་ལས་འདའ་བར་
བཞེད་པ་རྣམས་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་པན་པ་དང་བདེ་བའི་དོན་དུ་བསྐྱལ་བ་ཞིང་གི་རྒྱལ་སྟེང་དུ་
བཞུགས་པར་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །བསྟོན་དཀའ་སྤྱིད་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལས། །བདག་གིས་
འགྲོ་རྣམས་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར། །རང་གི་བདག་ཉིད་སྒྲིབ་ཅིག་མ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་
དབུལ་བར་བཀྱི། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་
གྱུར་ཅིག། །སྤྱག་བསྐྱལ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་གི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་དང་བལ་བར་གྱུར་ཅིག། །ཐོབ་ཐོབ་
པའི་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་གྱུར་ཅིག། །ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་
ཅད་དང་བལ་བར་གྱུར་ཅིག། །བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་ལོ་སྤྲོམ་པའི་ལྟ་ཆོག་རྣམས་ཀྱིས་
བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དུ་གསོལ། ཡིག་བརྒྱ་ཆར་གཅིག་བཟོད་ལ། ཆོག་ཞིང་རྣམས་
འོད་དུ་གྱུར་ཏེ་རང་གི་སྤྲིན་མཆོམས་ནས་ཞུགས་(༤བ)པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་གྱུར།
ཅས་འཛམ་བུ་སྤྱིར་པའི་སྤྱགས་སྦྱོང་པའི་རྟེན་གྱི་མིའི་ལུས་ཐོབ་པའི་རྒྱར་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ལས་བྱ་བ་ལྟར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་མཆོག་བསལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་མོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
མེད་ལ་ཀུན་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲིམ་ལྟ་བུར་གྱུར། ཨོ་སྤྱ་ལྷ་མ་འུ་སྤྱ་སྤྱ་སྤྱ་
སྤྱ་ལྷ་མ་འུ་སྤྱ་ཉི། ཐུགས་ཀའི་རྩྱ་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་བཏན་གཏོ་ཐམས་ཅད་སྦྱངས་ཏེ་འོད་
དུ་གྱུར་པ་རང་ལ་ཐེམ་ཞིང་རང་ཡང་སྦོད་སྦྱང་ནས་རིམ་གྱིས་ཐུགས་ཀའི་རྩྱ་ལ་ཐེམ། རྩྱ་

གི་ལྷ་ནི་ཉའི་ལུས་ལ། དེ་མགོ་བོ་ལ། དེ་ཆེ་ཆོས་ལ། དེ་ཐིག་ལེ་ལ། དེ་རྒྱ་དུ་ལ། རྒྱ་དུ་ཡང་
འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པར་གྱུར། ཨོྲེལ་ཏུ་རྩོམ་བཟོ་སྤྲོ་མ་ཨུམ་གོ་ཉྱེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
རབ་ཏུ་གནས་པ་མེད་པ་ནམ་མཁའ་བྲི་མ་མེད་པའི་འོད་གསལ་དུ་གྱུར། དེ་ནི་ལས་བསགས་
པའི་མཐར་འཁྲི་བ་འོད་གསལ་སྟོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྐྱོམ་པ་འཁྲི་བ་ཆོས་
སྐྱར་འབྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར། དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པའི་སྟོང་པའི་ངང་ལས་རང་
གི་སེམས་རྒྱ་དའི་གཟུགས་ཀྱི་དུ་འགྲང་བ་ཤིན་ཏུ་ཤ་བ་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་
ཆགས་པ་ནམ་མཁའ་གནས་པར་གྱུར། དེ་ནི་འཁྲི་བ་འོད་གསལ་ལས་བར་དོ་གྲུབ་པ་དང་
ཆོས་མཐུན་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡོངས་སྐྱའི་ལམ་འབྱེད།

༡༽ བསྐྱེད་འཁོར།

དེ་ནས་བསྐྱེད་འཁོར་ནི། ཨོྲེལ་རྩ་ནི་སྤྱི་རྩ་སྤྱི་སྤྱི་པར། ཤར་དུ་སྤྱུགས་དེ་ཉིད་ཁ་
དོག་ནག་པོ། ཨོྲེལ་རྩ་སྤྱི་སྤྱི་པར། གྲང་དུ་སྤྱུགས་དེ་ཉིད་ཁ་དོག་ལྗང་ལྗང་། ཨོྲེལ་རྩ་
ཡ་རྩ་སྤྱི་སྤྱི་པར། ལུ་བ་དུ་སྤྱུགས་དེ་ཉིད་ཁ་དོག་དམར་པོ། ཨོྲེལ་རྩ་ཡ་རྩ་སྤྱི་སྤྱི་པར།
བེའུ་རྩ་སྤྱི་སྤྱི་པར། ལྟོར་སྤྱུགས་དེ་ཉིད་ཁ་དོག་སེར་པོ་ནམས་འཁོད་པར་གྱུར། སྤྱུགས་དེ་
(༡)ནམས་ལས་རང་ངང་གི་ཁ་དོག་ཅན་གྱི་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་ཆངས་པའི་འཛིག་ཉེན་
ནས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་སྤྱུག་པར་ཁྲབ་པའི་འོད་ཟེར་འབར་པའི་གཟུགས་ཆེན་པོས་ཁྲབ་
པ་ནམས་སུ་གྱུར། སྤྱུགས་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། ཤར་ནག་། གྲང་
ལྗང་། ལུ་བ་དམར་། ལྟོ་སེར་པའི་སྤྱི་ཆོགས་རྩོམ་པ་བ་གྲུ་བཞི་པ་ཆངས་པའི་འཛིག་ཉེན་
ནས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་སྤྱུག་གི་བར་དུ་ཁྲབ་པར་གྱུར། ར་བ་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་
སྤྱི་ལས་སྤྱི་ཆོགས་རྩོམ་པ་ལྟེ་བ་ལ་སྤྱི་གིས་མཆན་པའི་སྤྱི་གི་འོད་ཟེར་ལས་གསེར་གྱི་ས་

གཞི་ལ་བྱུག་པའི་འོག་གི་ས་གཞི་སྣ་ཆོག་ས་དོ་རྩེའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར། སྣ་ཆོག་ས་དོ་རྩེའི་
སྒྱི་གི་འོད་ཟེར་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་སྟེང་དང་ལོག་ས་ཀྱན་དུ་བྱུང་བར་དོ་རྩེ་ཅེ་ལྟ་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་མདའི་བ་བ་དང་། དེའི་འོག་དུ་དོ་རྩེའི་གྲུར། གྲུར་གྱི་འོག་ར་བའི་སྟེང་དུ་དོ་རྩེའི་ལྷ་
རེ་རྣམས་བར་མཆོམས་མེད་པར་དུམ་བུ་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱི་རོལ་དུ་དོ་རྩེའི་མེ་འཛིག་
དུས་གྱི་མེ་ལྟ་བུས་བསྐྱོར་བར་གྱུར། ཨོ་མེ་དི་ནི་བརྩ་ལྷ་མ་བརྩ་བརྩ་སྒྱི། ཨོ་བརྩ་སྒྱི་ཀ་ར་སྒྱི་
པི་སྒྱི། ཨོ་བརྩ་བརྩ་ར་སྒྱི་པི་སྒྱི། ཨོ་བརྩ་བི་ཏུ་ན་སྒྱི་ཁ་སྒྱི། ཨོ་བརྩ་སྒྱི་ར་རྩ་ལ་ཏི་པི་ཏི། ཨོ་
བརྩ་རྩ་ལ་ཨ་ན་ལྷ་ཀ་སྒྱི་སྒྱི་སྒྱི། སྒྱི་ལྷ་ནི་སོགས་སྒྲགས་བཞི་སྒྲར་བཞིན་བརྩོད་ནས། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཁོ་བ་བགེགས་དང་བལ་བར་གྱུར། བསྐྱར་འཁོར་གྱི་དབྱུས་སུ་ཡི་སྟོན་
པོ་ལས་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གཞུ་ལྟ་བུ་གཡས་གཡོན་གཉིས་སུ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཆོན་
པ། དེའི་སྟེང་དུ་རི་དམར་པོ་ལས་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དམར་པོ་བྱ་གསུམ་པ་བྱ་གསུམ་དུ་རི་
གྱིས་མཆོན་པ། དེའི་སྟེང་དུ་པི་དཀར་པོ་ལས་རྒྱུད་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་པོ་རྒྱུམ་པོ་དབྱུས་སུ་
རྒྱུམ་པོ་བུམ་པས་མཆོན་པ། དེའི་སྟེང་དུ་ཡི་སེར་(འབ)པོ་ལས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སེར་པོ་
བྱ་བཞི་པ་བྱ་བཞིར་དོ་རྩེ་ཅེ་གསུམ་པས་མཆོན་པ། དེའི་སྟེང་དུ་སྒྱི་ལས་རི་རབ་ལྷན་པོ་བྱ་
བཞི་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན། སྟེང་གི་ཕྱོགས་མཆོམས་སུ་ལྷོག་བརྒྱད་གྱིས་
མཛེས་པ། དེའི་སྟེང་དུ་པི་སེར་པོ་ལས་སྣ་ཆོག་ས་བརྒྱ། དེའི་ལྷོ་བར་སྒྱི་ལས་སྣ་ཆོག་ས་དོ་
རྩེ། དེའི་ལྷོ་བར་པི་ལས་ལྷོ་བ་དང་ཆད་མཉམ་པའི་སྣ་ཆོག་ས་བརྒྱ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྷོ་
བ་དང་གི་སར་དང་ལྷན་པ། ཕྱོགས་བཞིའི་འདམ་མ་དམར། མེ་རྒྱུད་གཉིས་སེར། བདེན་
བལ་ལྷང་། དབང་ལྷན་ནག། ལྷོ་བ་ལྷང་། གི་སར་སེར་བ། སྣ་ཆོག་ས་བརྒྱ་རྒྱུད་དུའི་དབྱུས་
སུ་མཆོན་སོ་གཉིས་གྱི་ངོ་བོ། ཨ་ཨྱ། ཨི་ཨྱ། ཨུ་ཨྱ། ངི་རྩི། ལི་ལྷི། ཨེ་ཨྱ། ཨོ་ཨྱ། ཨི་ཨུ།
སྟེ་དབྱངས་དཀར་པོ་བརྩ་བྱུག་པ་སྒྲག་གཅིག་གཡས་བསྐྱོར་དང་། སྒྲར་ཡང་ཨ་ཨྱ་ནས།
ཨི་ཨུ་སྟེ་དབྱངས་དཀར་པོ་བརྩ་བྱུག་པ་སྒྲག་གཅིག་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་རིམ་པ་གཅིག་གིས་

འཁོད། དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་ངོ་བོ། ཀ་ཁ་ག་ཟ་ང་། ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་། ཏ་ཐ་
ཏ་ཉ་། ཏ་ཐ་ད་ཉ་ན། པ་པ་བ་ཟ་མ། ཡ་ཡ་ར་ར་ལ་ལ་ཕ་ཤ་ཤ་ས་ས་ཏ་ཤ་སྟེ་གསལ་བྱེད་
དམར་པོ་བཞི་བཅུ་པ་སྟག་གཅིག་གཡས་བསྐྱོར་དང་། སྐར་ཡང་ཀ་ཁ་ནས། ཤ་སྟེ་གསལ་
བྱེད་དམར་པོ་བཞི་བཅུ་པ་སྟག་གཉིས་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་རིམ་པ་གཅིག་གིས་འཁོད། དེ་
གཉིས་ཡོངས་སུ་གྲུར་པ་ལས་ཆེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དཀར་ལ་དམར་
བའི་མདངས་ཅན་ལ་དབྱངས་གསལ་ནམས་གཟུགས་བརྒྱན་ཤར་བ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བའི་ལྷ་
མི་དང་ཆེ་བའི་ཁ་དོག་དཀར་བའི་ཆ་ནི་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ཡེ་ཤེས་དང་། ཀླ་མི་དང་ཆེ་བའི་ཁ་
དོག་དམར་བའི་ཆ་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། རང་ནམ་མཁའའི་རྒྱ་དཔེ་ཆེ་བ་དཀར་ལ་
(༡ན)དམར་པའི་མདངས་ཅན་མཐོང་བ་ན་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་དཀར་དམར་གྱི་ངོ་བོར་གྲུར་པའི་དབྱས་སུ་སྦྱེ་བ་བླངས་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
བྱའོ་སྟམ་པའི་འཕེན་པ་དང་ལྷན་པས་ཆེ་བའི་དབྱས་སུ་རྒྱ་ད་ཁྱུགས་པ་ལས། འདི་ནི་བར་
དོ་པ་མའི་ཁུ་ཁག་གི་དབྱས་སུ་སྦྱེ་བ་བླངས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་ཉེ་སྦྱེ་བ་སྦྱོང་བྱེད་
སྦྱུལ་སྦྱུའི་ལམ་འབྱེད། རིམ་གྱིས་རྒྱ་ད་ལས་ཐིག་ལེ། དེ་ལས་ཆེ་བྱེད། དེ་ལས་ཉའི་མགོ་
བོ། དེ་ལས་ཉའི་ལུས། དེ་ལས་ལྷ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་
འྱི་ཡིག་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛོན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་རྫོགས་པ་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས། འྱི་
ལས་ཁ་དོག་སྒྲ་ལྷ་པའི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བའི་ཅེ་མོ་ལས་ལྷ་ལྷའི་ལྷ་ཆོགས་ནམས་འཕྲོན་ཉེ་
འཕྲོ་བ་ནམས་ལྷ་ལྷའི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད་པ་དང་། སྟོན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གྲུབ་པའི་དཔའ་
བོ་དང་ནལ་འབྱོར་མ་ལ་སོགས་པ་སྟོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པ་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བྱངས་པ་དང་
མཉམ་པར་སྦྱར་བ་སྟོན་དུ་འཕྲོ་བས་ཁྱུ་ནས་འྱི་ཡིག་གི་རྒྱ་ད་ལ་ཐིམ་ཁིང་། འྱི་ཡིག་ལྷན་
སྦྱེས་ཀྱི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྲུར་པ་ནི། བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས། ཡོ་སྤྱོད་འྱི་ ཡོ་
སྤྱོད་པའི་ཡོ་གི་ཀླ་ཡ་སྤྱོད་ཀ་ཅིཾ་བཟླ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀོཾ་ཀོཾ་ ཡོ་བཟླ་ཤྱུཾ་སྤྱོད་ཟླ་བཟླ་

འཕྲོད་ཉེ། ཟླ་བ་དབྱངས་གསལ་ཕྱི་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། རྟེན་དང་བརྟེན་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུས་གཅིག་ཏུ་གྱུབ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དེ་ཡང་ཁང་
པ་བརྟེན་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་པ་སྟོ་བཞི་པ། ཕྱི་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དཀར་སེར་
དམར་ལྗང་སྒྲོ་བའི་ཅིག་པ་རིམ་པ་ལྗང་ལྗན་པའི་རིན་པོ་ཆའི་ཅིག་པས་བསྟོར་བའི་སྒྲིང་
ན། རིན་པོ་ཆའི་པ་གྲུ་གཞི་དམར་པོ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བྱུང་གསུམ་པ་དང་གྲུ་བཞི་པ་ལ་སོགས་
པས་སྒྲིས་(༡བ)པ། དེའི་སྒྲིང་ན་གནས་པའི་གསེར་གྱི་སྟེ་རགས་བཞིའི་ཕྱི་རོས་སུ་ཆུ་སྟོན་
གྱི་ཁ་ནས་སུ་ཉིག་གི་དོ་ཤལ་དང་། དོ་ཤལ་བྱེད་པ་འབྱང་བ། དེའི་ཕྱི་རོས་སུ་བྱ་འདབ་ལ་
འབྱང་བའི་རིན་པོ་ཆའི་ཤར་བྱ། དེའི་སྒྲིང་དུ་བསྒྲུ་འདབ་མ་བྱེད་པའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་འདབ་
ཡབ་ལ་གནས་པའི་གསེར་གྱི་བུམ་པ་ནས་འཛོན་པའི་རྒྱལ་མཆན་དང་བ་དན་བརྒྱད་བརྒྱད་
ཀྱིས་མཛེས་པར་བྲས་པ། ཕྱིའི་སྒྲིང་གི་བྱར་བཞི་ལ་གདུགས་བཞིས་བརྒྱན་པ། ཅིག་པའི་
འགམ་ནས་འདོད་ཡོན་གྱི་སྒྲིས་བྱ་དམར་པོས་བསྟོར་བ་ལ་བཞུགས་སྐབས་དང་ཁ་དོག་སྒྲ་
ཆོགས་པའི་སྒྲ་མོ་ནམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་བྱེད་བཞིན་པ། སྟོ་དང་སྟོ་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོམས་དང་
ཅིག་པའི་ཕྱི་ནང་གི་བྱར་བཞིར་ཟླ་བྱེད་ལ་གནས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོའི་སྒྲིང་དུ་དོ་རྩེས་
བརྒྱན་པ། སྟོ་བཞི་སོ་སོའི་མདུན་དུ་སྟེགས་བྱ་གྲུ་བཞི་པའི་སྒྲིང་དུ་བུམ་པ་ལ་གནས་པའི་
ཀ་བ་བཞི་བཞིས་བཏེག་པའི་རྟ་བབས་སྒྲིས་བྱ་བཅུ་གཅིག་དང་ལྗན་པའི་ཅེ་མོར་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོའི་གཡས་གཡོན་དུ་རི་དགས་པོ་མོ་དང་བཅས་པ། རྟ་བབས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་
དུ་བུམ་པ་བཟང་པོ་ལས་སྒྲིས་པའི་དབག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལ་རྒྱལ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་བདུན་
དང་། བར་བར་དུ་གྱུབ་པ་ཐོབ་པ་དང་། སྟོན་གྱི་གསེབ་ནས་བྱང་བའི་སྒྲ་མོ་མེ་ཉིག་གི་བྱིང་
བ་བཟུང་བ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་མཛེས་པར་བྲས་པ། དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྒྲ་ཆོགས་དོ་རྩེའི་ར་
བས་བསྟོར་བ་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱུང་འཁོར། དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་བསྐླལ་བ་འཛིག་དུས་ཀྱི་མེ་
སྒྲ་བྱའི་ཁ་དོག་སྒྲ་ལྗང་པའི་དོ་རྩེའི་མེ་རི་སྒྲིང་དང་ལོགས་ཀྱན་དུ་ཁྱབ་པར་གཡོན་བསྟོར་དུ་

འབྲིལ་ཞིང་འབར་བ། དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དུར་ཁྱོད་བརྒྱད། དེ་ན་གནས་པའི་ཤིང་བརྒྱད། དེའི་
ཅ་བ་ན་ཕྱོགས་སྐྱོང་བརྒྱད། ཤིང་གི་སྟོང་གི་ཡལ་གའི་གསེབ་ནས་ལུས་ཐུང་འཛོན་པའི་
ཞིང་སྐྱོང་བརྒྱད། ཐུགས་རྗེའི་ཚུ་བརྒྱད། དེ་ལ་(༥ན)གནས་པའི་སྐྱུ་བརྒྱད། ཚུ་དེའི་སྟེང་གི་
ནས་མཁའ་ལ་གནས་པའི་སྟེན་བརྒྱད། རི་བརྒྱད། དེ་ལ་གནས་པའི་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་
བརྒྱད། གཞན་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་བརྒྱད་དང་། ཁྲ་དང་། ལུག་པ་དང་། བྲ་ཁོད་དང་། ཅེ་
སྐྱང་དང་། འོལ་བ་པོ་མོ་དང་། སྐྱལ་བ་ལང་གི་མགོ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་ཞིང་།
གཞོད་སྟེན་དང་། རོ་ལངས་དང་། སྟེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲོ་མི་གྲོ་མིའི་སྐྱ་ཆེན་པོ་སྟོགས་པ།
བྲུབ་པ་ཐོབ་པ་དང་། རིག་པ་འཛིན་པ་དང་། དམ་ཆོག་སྟོང་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་རྣལ་
འབྱོར་མས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྟོབ་དང་། གཅེར་བུ་སྐྱ་བཤེག་པ། ཐུག་
རྒྱ་ལྡན་བརྒྱན་པ། ཅང་ཉེའུ་དང་ཐོད་པ་དང་ཁ་རྩྭ་ག་འཛིན་པ། ཐོད་པས་སྐྱེ་བོར་བརྒྱན་པ།
ཁོད་ཅིང་དུར་ཁྱོད་དུ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་མཆོར་བར་བྱེད་པའོ། །

གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ་ཀ་བ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེག་པའི་གདུང་གིས་མཛེས་བར་སྤུབ་
 པའི་ཅེ་མོར་རྫོ་རྫོར་བྱ་རིན་པོ་ཆའི་ཉླ་གིས་སྤྲུས་པ། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་གི་སྟེང་
 འོག་རྒྱམས་ཤར་དཀར། བྱང་ལྗང་། ལུབ་དམར། ལྷོ་མེར། དབུས་སྟོ་བ། དེའི་དབུས་སུ་སྒྲ་
 ཚོགས་བསྒྲ་དང་། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར། རྩོགས་བཞིའི་འདབ་མར་ཉི་མ་དང་རྩེའི་གདན་རེ་
 རེ། དབུས་ཀྱི་བསྒྲའི་ལྷོ་བར་ཉི་མའི་གདན་ལ། རང་ཉིད་བཙམ་ལྡན་འདས་དཔལ་ཉེ་རུ་ཀ་སྒྲ་
 མདོག་མཐིང་ཁ་ཞལ་བཞི་པའི་རྩ་ཞལ་ནག །གཡོན་ཞལ་ལྗང་། རྒྱབ་ཞལ་དམར། གཡས་
 ཞལ་མེར་བ། ཞལ་རེ་རེ་ཡང་སྒྲུན་གསུམ་པ། བྱག་བཙུ་གཉིས་པ། དབྱལ་བར་རྫོ་རྫོ་ཅེ་ལྷ་
 པའི་འསྐང་བ་འཛིན་པ། ཞབས་གཡས་བརྒྱངས་པས་འཛིགས་བྱེད་ནག་པོ་ལག་བ་བཞི་
 པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྒྱུར་བ། གཡས་ལྷག་མ་རྒྱ་མ་རུ། གཡོན་ལྷག་མ་རལ་གྱི་འཛིན་
 (༥བ)པའི་མགོ་པོ་མནན་པ། གཡོན་བསྒྲུམས་པས་དུས་མཚན་མ་དམར་མོ་ལག་བ་བཞི་

པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ། ལྷག་མ་གཉིས་ཐོད་པ་དང་ཁ་ལྷོ་ག་འཛིན་པའི་རྩ་མ་
མནན་བ། གདན་གཉིས་ཀའང་གདོང་གཅིག་པ། མིག་གསུམ་པ། བྱག་རྒྱ་ལྷས་བརྒྱན་བ།
བཙེམ་ལྷན་འདས་གི་བྱག་དང་པོ་གཉིས་གིས་དོ་རྩེ་པག་མོ་ལ་འཁྱུད་པའི་གཡས་པས་དོ་
རྩེ་རྩེ་ལྷ་པ་དང་གཡོན་པས་དྲིལ་བྱ་འཛིན་བ། དེའི་འོག་མ་གཉིས་གིས་སྒྲང་པོ་ཆེའི་པགས་
པ་རྒྱུན་པ་ཁྲག་དང་བཅས་པའི་ན་བཟའ་བྱག་གཡས་པས་ལག་པ་གཡོན་པ་དང་། གཡོན་
པས་རྒྱང་པ་གཡོན་པའི་པགས་པ་སྤྲིགས་མཛུབ་དང་བཅས་ཏེ་བྱག་གིས་བརྒྱངས་ཏེ་འཛིན་
པའི་སྤྲིགས་མཛུབ་གི་རྩེ་གཉིས་སྤྲིན་མའི་ཐད་སོར་གནས་བ། གཡས་གི་གསུམ་པ་ན་རྩེ་མ་
རྩ། བཞི་པ་ན་དག་སྟ། ལྷ་པ་ན་གི་བྱག་། དྲུག་པ་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་འབྲེང་བ། གཡོན་པའི་
བྱག་གསུམ་པ་ན་དོ་རྩེས་མཚན་པའི་ཁ་ལྷོ་ག་། བཞི་པ་ན་ཁྲག་གིས་གང་བའི་ཐོད་པ། ལྷ་པ་
ན་དོ་རྩེའི་ཞགས་པ། དྲུག་པ་ན་ཆངས་པའི་མགོ་པོ་གདོང་བཞི་པ་བསྐྱམས་པ། ལྷ་ཆོགས་
དོ་རྩེས་མཚན་པའི་རལ་པའི་ཐོར་ཅོག་ཅན། དབྱ་རེ་རེ་ལ་དོ་རྩེ་ནག་པོའི་འབྲེང་བ་སྟོད་སྟང་
དུ་གནས་པ་གཉིས་ལ་བརྒྱས་པའི་ཐོད་པ་སྐྱམ་པོ་ལྷ་ལྷས་བརྒྱན་བ། དབྱའི་གཡོན་དུ་རྒྱ་བ་
བྱེད་པ་འབྲུང་བ། ཞལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ། མཆེ་བ་བཞི་བཞི་གཅིགས་ཤིང་འཛིགས་སུ་
རུང་བ། སྤྲིག་པ། དཔའ་བ། མི་སྤྱག་པ་སྟེ། སྤྲིའི་ཉམས་གསུམ་དང་། རྟོད་པ། དག་ཤུལ།
འཛིགས་སུ་རུང་བ་སྟེ་གསུང་གི་ཉམས་གསུམ་དང་། སྟོང་རྩེ་དང་། རམ་པ་དང་། ཞི་བ་སྟེ་
ཐུགས་གི་ཉམས་གསུམ་སྟེ་ཉམས་དགུ་དང་ལྷན་བ། ལྷག་གི་པགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན།
མའི་རྒྱ་མ་ལ་བརྒྱས་པའི་མི་མགོ་རྒྱུན་པ་ལྷ་བཅུའི་འབྲེང་བ་འབྲུང་བ། (༡༠ན)བྱག་རྒྱ་ལྷས་
རྒྱས་བཏབ་བ། མི་རུས་གི་ཐལ་བས་ལུས་ཐམས་ཅད་བྱུགས་པའོ། །

བཙེམ་ལྷན་འདས་ལ་མདོན་དུ་སྤྲིགས་པར་བཙེམ་ལྷན་འདས་མ་དོ་རྩེ་པག་མོ་སྦྱ་
མདོག་དམར་མོ། ཞལ་གཅིག་མ་བྱག་གཉིས་མ། སྤྲིན་གསུམ་མ། གཅེར་མོ་སྐྱ་གྲོལ་བ།
ཐོད་པའི་དུམ་བྱས་བརྒྱན་པའི་འོག་པག་ཅན། བྱག་གཡོན་པས་ཡབ་གི་མགུལ་ནས་འཁྱུད་

པའི་ཐོད་པ་ན་བདུད་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཁྲག་གིས་གང་བ་བསྐྱམས་ཤིང་། གཡས་པས་
ཚྭ་གས་བཅུད་གདུག་པ་ཅན་ཀུན་ལ་གྱི་གྲག་དང་བཅས་པའི་སྒྲིགས་མཛུབ་ཀྱིས་སྒྲིགས་
པར་མཛད་པ། འཛིག་དུས་ཀྱི་མེ་ལྷར་འབར་བ། གྲིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཡབ་ཀྱི་བརྒྱའི་སྤྲོད་
ནས་ལེགས་པར་འབྲིལ་བ། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་
ཅན། རྒྱག་རྒྱ་ལྡས་བརྒྱན་པ། མི་མགོ་སྐྱམ་པོ་ལྗེའི་ཐོད་དང་། མི་མགོ་སྐྱམ་པོ་ལྗེ་བཅུད་དོ་
འལ་ཅན། གཉིས་ཀའང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་རབ་རྩ་འབར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ། ཚྭ་གས་
བཞིའི་གདན་ལ། འཕར་དུ་མཁའ་འགོ་མ་ནག་མོ། བྱང་དུ་ལྷ་མ་ལྗང་ལ། ལུབ་རྩ་ཁྲོ་རོ་སྤྱི་
དམར་མོ། ལྷོར་གཟུགས་ཅན་མ་སེར་མོ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞལ་གཅིག་མ། སྤྱན་གསུམ་མ།
མཆེ་བ་རྣམ་པར་གཅིགས་པའི་ཞལ་ཅན། གཅེར་མོ་སྐྱ་གྲོལ་བ། རྒྱག་བཞིའི་གཡས་གཉིས་
གྱི་གྲག་དང་རྒྱ་མ་རུ། གཡོན་པས་ཐོད་པ་དང་ཁ་རྩྱ་ག་འཛིན་པ། གཡས་བརྒྱངས་ཀྱིས་
བཞུགས་པ། རྒྱག་རྒྱ་ལྡས་བརྒྱན་པ། ཐོད་སྐྱམ་ལྗེའི་དབུ་རྒྱན་དང་། ཐོད་སྐྱམ་ལྗེ་བཅུད་དོ་
འལ་ཅན། མཆེ་མས་བཞིའི་གདན་ལ་བུམ་པ་བདུད་ཅིས་གང་བའི་སྤྲོད་དུ་ཀ་སྤྱ་ལ་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་གང་བ་རེ་རེ། ཡབ་ཀྱི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པ་ལས་རྩྱ་དཀར་པོ་ལས་
དོ་རྗེ་དཀར་པོ་ཅེ་ལྷ་པ། ལྷ་དམར་པོ་ལས་བྱང་བའི་ནོར་བུ་(༡༠བ)དམར་པོ་ཅེ་མོར་བྱ་སེར་
པོས་མཆོན་པ། ལུམ་ཀྱི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པ་ལས་ལྷ་ལས་བྱང་བའི་བརྒྱ་དམར་
པོ་འདབ་མ་གསུམ་པ། ལྷ་དཀར་པོ་ལས་བྱང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མཆོན་པའི་ལྷེ་བ་
དཀར་པོ། ཅེ་མོ་ལྷ་སེར་པོས་མཆོན་པ། ཡབ་ཀྱི་ལྷེ་བར་རྒྱ་གདན་ལ། ལྷོ་བརྒྱ་བེ་རོ་ཅན་
ཡེ་རྩྱ་རྩྱ་པར་སྤྲུ། རྒྱགས་ཀར་རྒྱ་གདན་ལ། ལྷོ་སྤྱ་བརྒྱ་ཏ་ཀི་ནི་ཡེ་བརྒྱ་མཆོ་རྩྱ་ཡེ་རྩྱ་རྩྱ་
པར་སྤྲུ། མགྱིན་པར་ཉི་གདན་ལ། ལྷོ་སྤྱི་བརྒྱ་ཉེ་ཉེ་རུ་རུ་ཀི་རྩྱ་རྩྱ་པར། རྒྱ་ཀི་ནི་རྩྱ་ལ་སི་
རྩྱ་རྩྱ་སྤྲུ། དབུ་ལ་བར་ཉི་གདན་ལ། ལྷོ་སྤྱི་ཉེ་ཉེ་རྩྱ་རྩྱ་པར། ལུམ་ཀྱི་ལྷེ་བར་ཉི་གདན་ལ།
ལྷོ་སྤྱི་ནས་སྤྲུ། རྒྱགས་ཀར་ཉི་གདན་ལ། ལྷོ་སྤྱི་ནས་པར་སྤྲུ། །མགྱིན་པར་རྒྱ་གདན་

ལ། ཨི་བརྩོན་ས་སྤྲུ། དཔལ་བར་རྒྱ་གདན་ལ། ཨི་སར་ནས་སྤྲུ། སྤགས་ཐམས་ཅད་ཁ་
དོག་དམར་པོ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་གནས་པ། སྤགས་ནམས་ཀྱང་ཞལ་སྦྱོར་བ་
པན་ཚུན་དུ་འབྱུང་བའི་ནམ་པ་ཅན་དུ་གྱུར། ཨི་ཕྱི་མཐུ་སུ་ཁ་བརྩོད་ཉེ་ཉེ་རུ་རུ་ཀི་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
པའ་སྤྲུ། སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པས། བྱང་སེམས་སྦྱི་བོ་ནས་མགྱིན་པར་སྦྱེབ་པ་ན་དགའ་
བ། མགྱིན་པ་ནས་སྦྱིང་གར་སྦྱེབ་པ་ན་མཆོག་དགའ། སྦྱིང་ག་ནས་ལྟེ་བར་སྦྱེབ་པ་ན་ཁྱད་
པར་གྱི་དགའ་བ། ལྟེ་བ་ནས་ཁོར་བུའི་ཅིར་སྦྱེབ་པ་ན་ལྷན་སྦྱིས་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྦྱིས་པས་ཉིན་
དང་བཅུན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་། དེ་
ལྟར་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་
ལྟ་ལྟར་ཤར་བ་ནི། ལུས་དན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་མཁའ་འགྲོ་མ། ཆོར་བ་དན་པ་ཉེ་བར་
གཞག་པ་ལྷ་མ། ཆོས་དན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་དུམ་སྦྱིས་མ། སེམས་དན་པ་ཉེ་བར་གཞག་
པ་གཟུགས་ཅན་མ། ཡང་དག་པའི་(༡༡ན)ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་དཔལ་ཉེ་རུ་ཀ་ལྟེ་ལྟེ་ནམས་སྤང་
ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་གྱུར།

གོ་ཆའི་ལྟ་རྒྱས་པ་བསྐྱོམ་པའམ་ཉུང་ཞིང་ལག་རྩ་སྤང་བདེ་བར་འདོད་ན། རང་གི་
སྤགས་ཀར་རྒྱ་བ་ལ་རྟོག་སེམས་གྱི་ངོ་བོ་ཨི་ཉ་དཀར་པོ། མགོ་བོར་ནམ་སྤང་གི་ངོ་བོ་ན་མ་
ཉི་སེར་པོ། སྦྱི་གཙུག་རྩ་ཉི་མ་ལ་པར་གར་དབང་གི་ངོ་བོ་སྤྲུ་ལྷོ་དམར་པོ། སྤག་པ་གཉིས་
སྦྱ་ཉི་མ་ལ་དཔལ་ཉེ་རུ་ཀའི་ངོ་བོ་བོལ་ཉེ་ནག་པོ། བེག་གཉིས་སྦྱ་ཉི་མ་ལ་རྟོ་རྟོ་ཉི་མའི་ངོ་
བོ་ལྷོ་ལྷོ་ཉི་དམར་སེར། དཔལ་བར་ཉི་མ་ལ་རྟ་མཆོག་གི་ངོ་བོ་པའ་ཉི་ལྷང་གྲ། གཙོ་བོའི་ལྟེ་
བར་ཉི་མ་ལ་རྟོ་རྟོ་པག་མའི་ངོ་བོ་ཨི་པོ་དམར་པོ། སྦྱིང་གར་ཉི་མ་ལ་གཤེན་རྟེ་མའི་ངོ་བོ་ཉི་
ཡོ་སྤོན་པོ། མགྱིན་པར་རྒྱ་བ་ལ་མོངས་བྱེད་མའི་ངོ་བོ་ལྷོ་ལྷོ་དཀར་པོ། མགོ་བོར་ཉི་མ་ལ་
སྦྱོད་བྱེད་མའི་ངོ་བོ་ལྷོ་ལྷོ་སེར་པོ། སྦྱི་གཙུག་རྩ་ཉི་མ་ལ་སྤྲུག་བྱེད་མའི་ངོ་བོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷང་གྲ། །
དཔལ་བར་ཉི་མ་ལ་ཅན་ཀའི་ངོ་བོ་པའ་པའ་དུད་ཁ་ནམས་གྱིས་མཆོན་པར་གྱུར།

༡༥ ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དང་བ།

དེ་ནས་ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱེན་བྱང་བ་ནི། མྱོ་རང་གི་སྐྱགས་ཀར་ཉི་མ་ལ་གནས་པའི་རྩྱ་ཡིག་
 ལས་འཛོམས་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྐྱོགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བཞུགས་པའི་དཔའ་བོ་
 དང་དཔའ་མོའི་ཡེ་ཤེས་པའི་འཁོར་དང་། དཔའ་གི་ལྷ་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་དང་བཅས་པ་མདུན་
 གྱི་ནམ་མཁར་སྐྱེན་བྱངས། འོད་ཟེར་རང་གི་སྦྱིང་གའི་རྩྱ་ལ་ཐེམ་པར་གྱུར། རྩྱ། ཨོ་ཨྲྀ་ཤ་
 ཉི་ཚུ་རྩྱ་སྐྱེ། བརྩ་ཨོ་གྲུ་ཤ་རྩ་བརྩ་ཤ་ཉི། བརྩ་སྦྱོ་ལ་བོ། བརྩ་གཞུ་ཉི། ལྷ་ནམས་གྱི་སྦྱི་
 བོར་རྒྱ་བ་ལ་ཨོ་དཀར་པོ། མཁའ་པར་བརྒྱ་ལ་ཨྲུ་དམར་པོ། སྐྱགས་ཀར་ཉི་མ་ལ་རྩྱ་སྦྱོར་པོ།
 ཨོ་ཡོ་ག་ཤྱུ་སྐྱ་སྐྱ་ཡོ་ག་ཤྱུ་ཉི། དམ་ཆོག་པ་དང་ཡེ་ཤེས་པ་རོ་མཉམ་དུ་སྦྱར་བ་ནི་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་དེ་ཁོ་ན་(༡༡བ)ཉིད་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་
 མེད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་དུ་ཤར་བའི་ཆ་ཤས་སོ། ཨོ་ཨྲུ་རྩྱ་སྐྱ་བོར་ཡོ་གི་
 བོ་བརྩ་ཤྱུ་ཉི། ཨོ་ཨྲྀ་ཤ་ཉི་ཚུ་སྐྱེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་བདག་ལ་
 མཛོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། སྦྱོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་གྱིས་
 བགེགས་བསྐྱད། དཔའ་བོ་ནམས་གྱིས་ཤིས་པ་བརྗོད། དཔའ་མོ་ནམས་གྱིས་དོ་རྩེའི་སྐྱ་ལེན།
 གཙོ་བོས་དབང་བསྐྱར་བའི་དགོངས་པ་མཛད། ཡུམ་བཞི་པག་མོ་དང་བཅས་པས་རིན་པོ་
 ཆའི་བུམ་པ་བདུད་ཅིས་གང་བ་བཟུང་ནས། རི་ལྷར་བལྟམས་པ་ཅམ་གྱིས་ནི། །དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་ཁྲུས་གསོལ་ལྷར། །ལྷ་ཡི་རྩ་ནི་དག་པ་ཡིས། །དེ་བཞིན་བདག་གིས་ཁྲུས་
 བཞུའོ། །ཨོ་སྐྱ་ཉ་སྐྱ་ག་ཉ་ཨྲྀ་ཤི་ཀ་ཉ་ས་མ་ཡ་སྦྱི་ཡེ་རྩྱ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་བདུད་
 ཅིའི་རྩ་རྩུན་གྱིས་སྦྱི་བོ་ནས་དབང་བསྐྱར་བས། རང་དང་སྐྱ་ནམས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་
 ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་སྦྱི་བོ་ནས་སྐྱ་ལ་ཞུགས་པའི་རྩུའི་སྐྱག་མ་སྦྱི་གཙུག་ཏུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་

[illegible]

ནང་མཆོད་ནི། མཐོན་ཀླམས་ཀྱི་(༡༢ན)ལྷགས་སྤྱི་དཀར་པོ་ལས་བྱུང་བའི་དོ་རྩེ་དཀར་
པོ་ཅེ་གསུམ་པ་ནས་འབྱུ་ཅམ་འཁོད་པའི་དོ་རྩེ་འོད་ཀྱི་སྐུ་གྲུས་བྱངས་ནས་གསོལ་བར་
བྱུང། མཆོད་དོ་སྤྱགས་བཅུ་དུས་གསུམ་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུ་གསུང་
ཐུགས་ཡོན་ཏེ་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོར་བྱུང་བ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་
ཅུ་ཅུ་བཞིའི་འབྱུང་གནས། འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངའ་བདག་འདྲིན་ཅན་
ཅུ་བའི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆའི་ཞལ་དུ་མོ་སྤྱུ་མྱུ། རྒྱལ་བ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ཞལ་དུ་xx། རྩེ་བཙུན་
དོ་རྩེ་རྣལ་འབྱོར་མའི་xx། གྲུབ་ཆེན་བེལ་བྱ་བའི་xx། རུས་སྤལ་ཞབས་ཀྱི་xx། ར་ལ་རྩ་
བའི་xx། རག་པོ་སྟོད་པའི་xx། གྲུ་བའི་xx། རྣམ་རྒྱལ་ཞབས་ཀྱི་xx། ཉེསྟེ་པའི་xx།

[illegible]

གཞན་ཡང་དབང་བསྐྱར་རྒྱུ་དང་བཞད་མན་དག་བསྐྱར་པའི་སྒྲ་མ་དམ་པ་བརྒྱད་པ་དང་
བཅས་པའི་ཞལ་དུ་ཨོྲཱེ་ཨུྱུྃ། ཨོྲཱི་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨོྲཱེ་ཨུྱུྃ། ཨོྲཱི་བརྩ་བེ་རོ་ཅ་ན་ཡེ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་
ཨུྱུྃ་ཨོྲཱེ་ཨུྱུྃ། ཨོྲཱི་ཁྱ་གི་ནི་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨོྲཱེ་ཨུྱུྃ། ཨོྲཱི་ལྷ་མེ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨོྲཱེ་ཨུྱུྃ། ཨོྲཱི་ཁར་
རོ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨོྲཱེ་ཨུྱུྃ། ཨོྲཱི་རྩ་པི་ཅི་ཡེ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨོྲཱེ་ཨུྱུྃ། གཞན་ཡང་རྒྱུད་སྡེ་ཆེན་པོ་
བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་ཡི་དམ་དཀྱིལ་(༡༢བ)འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོག་གས་རྣམས་ཀྱི་××། རྩོན་སངས་
རྒྱས་མཐོང་བ། དམ་པའི་ཆོས་ཐོས་བ། འཕགས་པའི་དགོ་འདུན་ལ་བརྟེན་བ། བསྐྱར་བ་
དང་འཁོར་རྣམ་བཞི་སྦྱོར་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་སྒྲ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཅིང་
བསྐྱབས་པའི་སྤང་མ་དམ་ཆོག་ཅན་རྣམས་ཀྱི་××། དུལ་སུམ་ཅུ་མོ་གཉིས། གནས་ཉི་ཤུ་
ཅ་བཞི། དུར་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ན་གནས་པའི་དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ། རྩོགས་སྦྱོར་
དང་ཞིང་སྦྱོར་དང་སྤྱ་མོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་××། གཞི་བདག་གཉུག་མར་གནས་པ་དང་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་དུ་ཨོྲཱེ་ཨུྱུྃ། ཨོྲཱི་ཨ་མི་ཏ་སྤ་དན་བརྩ་སྤ་མ་
ཨུྱུྃ་གོ་ཉུང་། མགོན་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་མཉེས་པར་གྱུར། ཨོྲཱི་སར་བརྩ་ཀླ་མི་ནི་
གྲུ་ཅུ་བརྩེ་ནི་སྤྱུ་། ཨོྲཱི་མུ་སྤ་སྤ་ཁ་བརྩ་ཉེ་ཉེ་རུ་རུ་གི་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ་ཨུྱུྃ། གནས་བཞི་དང་
གསང་གནས་བྱེན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ། ཡབ་ཡུམ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པས་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་

སྤྱི་པོ་ནས་མགིན་པར་སླེབ་པ་ན་དགའ་བ་ནས། ཁོར་བུའི་ཅེར་སླེབ་པ་ན་ལྷན་སྐྱེས་གི་ཡེ་
ཤེས་སྐྱེས་པས་ལྷ་ཐམས་ཅད་གིས་ཀྱང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་གྱུར། དགིལ་
ལའོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ལྷན་སྐྱེས་གི་བདེ་བ་དང་། སྤྱོད་པ་ཉིད་དབྱེར་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
ལ་སྦྲེམས་པར་ཞུགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་གྱུར། དེ་ནས་སྤྲལས་
གི་མཆོད་པ་ནི། ཡབ་ཡུམ་གཉེས་གི་སྦྱང་པོ་དང་ཉེ་སྦྱང་བཟོད་པའི་མཐར། ཨོ་ཁྱ་ཀི་ནི་སྦྱ་
སྦྱ་པར། ཨོ་ལྷ་མེ་སྦྱ་སྦྱ་པར། ཨོ་ཁུ་རོ་སྦྱ་སྦྱ་པར། ཨོ་སྦྱ་པི་ཁི་སྦྱ་སྦྱ་པར།

༡༡༽ བསྟོད་པ།

དེ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། ཨོ་བཙུང་ལྷན་དཔའ་པོའི་དབང་ཕྱག་ལ་ཕྱག་འཆོལ། །བསྐྱལ་བ་
ཆེན་པོའི་མེ་དང་མཉམ་པའི་འོད། །རལ་པའི་ཅོད་པའི་མི་བཟད་པ་དང་ལྷན། །མཆེ་བ་རྣམ་
པར་གཅིགས་པ་འཛིགས་པའི་ཞལ། །སྦྱོང་ཕྱག་ཕྱག་ནི་འབར་བའི་འོད་ཟེར་ཅན། །དག་སྦྱ་
ཞགས་གདེངས་མཐུང་དང་ཁ་རྩྭ་འཛིན། །(༡ ནན)སྦྱག་གི་པགས་པའི་ན་བཟའ་འཛིན་པ་
ཅན། །སྦྱ་ཆེན་དུང་ཁ་བགེགས་མཐར་མཛད་ལ་འདུད། །སྦྱ་སྦྱ་པར་སྦྱར། དེ་བཞིན་དུ་ཡུམ་
གི་རྒྱུ་བརྒྱད་ནི། ཨོ་བཙུང་ལྷན་འདས་མ་དོ་རྩེ་པག་མོ་ལ་ཕྱག་འཆོལ། །འཕགས་མ་རིག་
མའི་དབང་ཕྱག་ཁམས་གསུམ་གིས་མི་བྱུང། །འབྱུང་པོའི་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ་རྩེ་ཆེན་
པོས་འཛོམས། །དོ་རྩེའི་གདན་བཞུགས་གཞན་གིས་མི་བྱུང་དབང་བྱེད་སྦྱར། །གཏུམ་མོ་ཁོ་
མའི་གཟུགས་གིས་ཆངས་པ་སྐྱེམ་པར་མཛད། །བདུད་རྣམས་སྐྱག་ཅིང་སྐྱེམ་བྱེད་གཞན་
གི་སྤྱོགས་ལས་རྒྱལ། །རྒྱགས་བྱེད་རེངས་བྱེད་མོངས་བྱེད་ཀུན་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ། །དོ་
རྩེ་པག་མོ་སྦྱོར་ཆེན་འདོད་དབང་མ་ལ་འདུད། །སྦྱ་སྦྱ་པར། ཅེས་ཡབ་ཡུམ་གི་རྒྱུ་བརྒྱད་
པོད་སྐྱད་དམ། སྤྲལས་གང་རུང་གིས་བསྟོད།

༡༣༽ བཟླས་པ་བྱ་བ།

དེ་ནས་བཟླས་པ་བྱ་བ་ནི། བགྲང་འཕྲེང་ལ་ནང་མཆོད་ཀྱིས་གཏོར་ཏེ། བསངས་སྤྱངས།
སྟོང་པའི་ངང་ལས་འགྲང་འཕྲེང་གསུང་དོ་རྩེ་བསྐྱོད་གར་དབང་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞིའི་
གཡས་གཉིས་བསྐྱོད་དང་རྒྱ་མ་རྒྱ། །གཡོན་གཉིས་དེལ་བྱ་དང་ཐོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཁ་ལྷོ་
ག་འཛིན་པར་གྱུར་བའི་སྤྱི་པོར་ཨོ་མགིན་པར་ལྷུ་ཐུགས་ཀར་རྩྱ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས།
རང་འབྲའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དངས། རེ་རྩྱ་པོ་ཏོ། གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར། ཨོ་ཨྲྀ་བྱ་ཏི་རྩྱ་
ཡེ་སྤྱན། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་འོད་དང་། ཨོ་བཟླ་བུའི་ལྷུ་རྩྱ་སྤྱན། །དེ་བཞིན་དུ་འཕྲའི་བར་གྱིས་
མཆོད། སྤྱགས་ཀྱི་མཐར་ཨོ་ལྷུ་རྩྱ། སྤྱར་ནང་མཆོད་ཕུལ། ཨོ་སྤྱན་རྩྱ་རྩྱ་པལ། ཉེར་གཅིག་
བཟླས། བསྐྱོད་གར་དབང་འོད་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་བྱུང་བའི་བགྲང་འཕྲེང་དུ་གྱུར། ཅས་བཟླ། ལྷ་
རང་རང་གི་ཐུགས་ཀར་ཉེ་གདན་ལ་གནས་པའི་རྩྱ་ཡིག་གི་མཐར་བཟླས་བྱའི་སྤྱགས་ཀྱིས་
བསྟོར་བ་ལས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་སྟོས། འགོ་བའི་དོན་བྱས་སྤྱར་འདུས་ཏེ་རྩྱ་ཡིག་
ལ་ཐེམ་(༡༣བ)པའི་སྟོན་པ་དང་བསྐྱོད་པའི་མཛད་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པར་བསམས་ལ། ཡབ་ཡུམ་
གཉིས་ཀྱི་སྤྲོད་པོ་དང་ཉེ་སྤྲོད། ལྷ་མོ་བཞིའི་སྤྱགས་སྤྱར་བཤམ་པ་ནམས་བཟླ། བཟླས་པའི་
ཆེ་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞལ་ནས་སྤྱགས་ཀྱི་སྤྱ་འབྱུང་བར་མོས་པར་བྱའོ། །

༡༣༽ བཟླས་པའི་མཐར་གཏོར་མ་བྱ་བའི་ཚུལ།

བཟླས་པའི་མཐར་གཏོར་མ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་གཏོར་མ་ཕྱག་ལེན་ལྟར་བཤམས། རང་མཆོད་ལྟར་བསངས་སྤྱངས་བྱིན་གྱིས་བཟླབས།

མྱོ་རང་གི་ཐུགས་ཀར་ཉི་གདན་ལ་གནས་པའི་རྩྭ་ཡིག་ལས་འགྲོས་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས། དུར་
ཁོད་བརྒྱད་ན་གནས་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོང་དང་ཞིང་སྐྱོང་ལ་སོགས་པས་བསྐྱོར་བའི་འཁོར་ལ་
བདེ་མཆོག་གི་དགྱིལ་འཁོར་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་སྤུན་བྲངས། མུ་གཉིས་ཉེར་སྟུང་རོལ་
མོས་མཆོད། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་རྩྭ་དཀར་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རྡོ་རྗེ་ཅེ་གསུམ་པ་དཀར་པོ་
ནས་འབྲུ་ཅམ་འཁོད་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་སྒྲ་བྱས་བྲངས་ནས་གསོལ་བར་གྱུར་བར་བསམས་
ལ། ཨོ་བཟླ་ཨ་ར་ལི་རྩྱེ་རྩྱེ་རྩྱེ་བཟླ་ཀི་བྱ་ས་མ་ཡ་སྟྲི་བི་བྱ་རྩྱེ་ཆར་གཅིག་གིས་
གཙོ་བོ། གཉིས་པས་ཡུམ། གསུམ་པས་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་པ་འབྲུལ། སྤར་ལྷར་མུ་གཉིས་
ཉེར་སྟུང་རོལ་མོ་དང་བཅས་པ་དང་། ཡུམ་གྱི་སྟིང་པོ། ཉེ་སྟིང་དང་། སྟིང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་
མ་བཞིའི་སྒྲགས་ཀྱི་མཐར་ཨོ་ལྷུང་རྩྭ་བཏགས་ལ་ནང་མཆོད་འབྲུལ།

༡༤༽ ཁང་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟོན་པ།

[illegible]

མོ་བཟོ་སྒྲ་རྒྱ་ཉི་མའུ་ཡོ་གི་ནི་ཀ་མེ་ཤ་རི་ཁ་གེ་རྩི་རྩི་པའ། ཅེས་པའམ། སྤར་བོད་སྐད་དུ་
བསྐྱར་བ་གང་དུང་གིས་བསྟོད། སྤེད་པ་དང་མཉམ་ཞི་བའི་ཆགས་འཛམས་ཀྱན་ཏུ་རྟོག་པ་
འཛམས། །ཁྱོད་ནི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་མཁའ་ལྟར་གཟིགས་པ་དང་ལྟན་པ། །མགོན་པོ་
ཤིན་ཏུ་བཅེ་བ་ལྷེ་བའི་རྒྱས་བརྒྱན་བྱགས་ཀྱི་རྒྱས། །མཛོད་ཅིག་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིན་
ཏུ་བདག་ལ་རྗེས་བཅར་མཛོད། །ཅེས་འདོད་དོན་ལ། གསོལ་བ་གདབ། དེ་ནས་དུར་ཁྱོད་
བརྒྱད་ན་གནས་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོང་དང་ཞིང་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་སྐད་ཅིག་གིས་འོད་གསལ་
དུ་བརྒྱག་པ་ལས་བདེ་མཆོག་གི་ནས་གསོལ་བར་གྱུར། ཞེས་དང་། ཇོ་ཁ་ལྷ་ནས། ཡིག་
བརྒྱའི་བར་སྟོན་འགྲོ་གཏོར་མའི་སྐབས་ལྟར་ལ། དེ་ནས་ལྷ་ཡི་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་
ནས་ཡིད་ལ་འདོད་པ་ཀྱན་འབྱུང་ཤོག །ཡིག་བརྒྱའི་མཐར་ཇོ་ཡོ་ག་ཤུག་སྐྱོ་ལོ་ག་
ཤུག་ཉི་ཉི་ཉི། ཇོ་བཟོ་ལྷ་མོ་འཛིག་རྟོན་པ་རྣམས་རང་གནས་སུ་གཤེགས་ཤིང་། དཀྱིལ་འཁོར་
ཀྱི་ལྷ་རྣམས་བདག་ཉིད་ལ་ཐེམ་པར་གྱུར།

༡༥༽ ཉེར་བསྐྱུ་བྱ་བ།

དེ་ནས་ཉེར་བསྐྱུ་བྱ་བ་ནི། རང་གི་བྱགས་ཀའི་རྩི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་རྟོན་དང་
བརྟོན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སྤང་བར་བྱས་ཏེ། འོད་དུ་གྱུར་པའི་བསྐྱུང་འཁོར་དུར་ཁྱོད་
དང་བཅས་པ་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ་ཐེམ། མཆོམས་ཀྱི་བྱམ་པ་ཐོད་པ་དང་བཅས་པ་བཞི་
སྟོང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་ལ། དེ་བཞི་ཡང་གཙོ་(༡༥བ)པོའི་ཞལ་བཞི་ལ་ཐེམ། གཞལ་
ཡས་ཁང་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ལ། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ཡང་བྱགས་ཀའི་རྩི་ཡིག་ལ་ཐེམ། རྩི་
ཡིག་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། ཉེ་དུ་ཀ་སྟོན་པོ་ཞལ་གཅིག་བྱག་གཉིས་རྟོ་རྟོ་དང་བེལ་བྱ་
འཛིན་པ་ཡུམ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པའི་བྱགས་ཀར་ཆོ་བ་ལ་རྟོར་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་ཇོ་ཉི་

དཀར་པོ་ཞེས་པ་ནས། བཟ་བཟ་དུད་ཁ་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་པར་གྱུར། དེ་ནས་ཨོ་སྤྱོད་
སོགས་ཞལ་བཞི་པའི་སྤྱགས་བཅོད་དེ། སྤེད་པ་གསུམ་འབར་སྤྱི་ནི་རྗེས་ཆགས་དུལ་བར་
ལྟ། །འོད་ཟེར་སྟོན་པོ་སྟོང་ལྟན་ཉི་མ་བརྒྱ་སྟོང་ལྟ། །རྣམ་མང་སྤྱི་དང་ཆ་ལུགས་རྗེས་
ཆགས་སེམས་པར་ལྟ། །ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་གར་བྱེད་ཤོག །ལྟ་མོ་ཆད་མ་
དམ་ཆོག་ཆད་མ་དང་། །དེས་བཅོད་གསུང་ཡང་མཆོག་རྒྱ་ཆད་མ་སྟེ། །བདེན་པ་འདི་དག་
གིས་ནི་ལྟ་མོ་རྣམས། །བདག་ཅག་རྗེས་སུ་འཛོན་པའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་
དོན་གྱི་ཕྱིར། །བདག་ནི་ཉེ་རུ་ཀར་གྱུར་ནས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་རུ་ཀའི། །གོ་
འཕང་མཆོག་ལ་འགོད་པར་ཤོག །ཅེས་བག་ཤིས་དང་སྟོན་ལམ་བྱ་ཞིང་། ཁ་ཟས་ལ་འཇུག་
པ་ན། ཁ་ཟས་ཀྱི་སྤྱེད་ཆོག་དང་། འབྲུལ་ཚུལ་རྒྱས་པར་འབྲུབ་ན་ལེགས་ཤིང་། མ་གྲུབ་ན།
ཏ་ཏ་མི་མེད། ཁ་དོག་ཟི་རོ་རྒྱས་པའི་སྟོན་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ཞིང་བདུད་ཅིར་གྱུར། ཨོ་སྤྱོད་མེད་
ལན་གསུམ་དང་། རྒྱ་ཆར་སྟེལ་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་གྱུར། ཅེས་བཅོད་ལ་སྟོང་གའི་
རྒྱ་ཡིག་ལྟ་ལྟ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསམས་ལ། དེ་ལ་མཚན་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོས་
མཉེས་པར་བསམ་ཞིང་ནང་གི་སྤྱིན་སྟེག་གི་ཚུལ་དུ་ལོངས་སྟོང་། ལྟན་འཚམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་
ཀུན་རྒྱུ་ཡང་ལྟའི་ང་རྒྱལ་དང་མ་བྲལ་བར་བྱའོ། །ཉལ་བའི་ཆེ་སྤར་གྱི་ཉེར་བསྐྱེད་དམིགས་
པ་ལྟར་ལ། རྒྱ་གི་ལྟ་ནི་ཏ་ལ། ཏའི་ལུས་མགོ་བོ་ལ། དེ་རྒྱ་ཆོས་ལ། དེ་ཐིག་(༡༥ན)ལེ་ལ།
དེ་རྒྱ་ད་ལ། རྒྱ་ད་ཡང་མི་དམིགས་པར་གྱུར་པར་བསམས་ལ་ཉལ་ཞིང་། ལྟན་པའི་ཆེ་སྤར་
པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞིས་སྤྱོད་བསྐྱེད་པར་མོས་ནས། ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྤྱོད་ལྟར་བ་
དང་། ལྟས་ཀྱི་ཆེ་དབང་བསྐྱེད་རྒྱས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྟར་ལྟ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་
རང་ལ་ལྟས་གསོལ་བར་མོས་པར་བྱའོ། །

དངོས་བྱུང་རིན་ཅེན་གྱི་བས་གང་གྱུར་པའི། །བདེ་མཆོག་སྤྱོད་ལྟར་ཡིད་བཞིན་རྒྱ་
མཆོ་ནས། །ལྟ་ལྟོ་སྤྱོད་ཐབས་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ནི། །སྤྱོད་བཟང་འདོད་རྒྱའི་དཔལ་དུ་

བདག་གིས་སྒྲུངས། །དེ་ཡི་དགེ་བས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །བཙུག་ལྷན་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་
ཀྱིས་རྗེས་བཟུང་སྟེ། །བརྒྱ་ཕྱག་དཀར་བ་སྤྱད་ལ་མ་ལྟོས་པར། །སྐྱེ་གསུམ་གོ་འཕང་སྤྱར་
དུ་ཐོབ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་ཟིལ་བུ་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ལྟེ་སྤྱབ་ཐབས་ངག་རྟུ་འདོན་བདེ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་བརྗོད་པ་འདི་
ནི། གོང་དཀར་ནས་དཔོན་ས་བདག་མོ་ཙོར་འཛིན་ཆོས་བཞེན་སྦྱོང་བའི་རྒྱལ་མོས་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཙུན་པ་
དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་བཟ་གིས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྤྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་
ནི་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལེགས་པས་བསྐྱེས་པ་འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྐྱན་པ་ཕྱོགས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱས་པར་བྱེད་
ཅུས་པར་གྱུར་ཅིག །མཛྲ་ལོ། །

༡༡། །རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་
ལས་བདེ་མཆོག་དེའི་བྱ་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིན་སྟེག
བཞུགས་སོ། །

ཁྱེ་མ་དང་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་ཞབས་ལ་གྲུས་པས་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །བདེ་ཆེན་ལེ་
ཤེས་མེ་སྟེ་ཡིས། །སྒྲིབ་གཉིས་བྱད་ཤིང་ཀུན་སྟེག་པ། །ཁྱེ་མ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པ་ཡི། །ཞབས་
ཀྱི་བརྒྱུད་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །

འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་དེའི་བྱ་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིན་སྟེག་གི་ཆ་
ག་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལས་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལས་འདིར་ཞི་བ་ཁོ་ནའི་
བྱ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན། རང་ཉིད་བདག་སྐྱེད་རྒྱས་པའམ་མ་གྲུབ་ན་དག་པ་གསུམ་སྐྱེད་
ཅམ་སྒྲིན་དུ་བཏང་ནས། ལག་པ་གཡས་རྩོམ་རྩེ་དང་བཅས་པ་ས་ལ་བཞག་ནས། ཨོྩ་ཨྩ་ཨྩ་
ཨོྩ་ཏ་ན་ཏ་ན་ཏྱོ་ཏྱོ་པུ། ཅེས་བརྗོད་པས་བགེགས་བཅོམ་ཞིང་སའི་ཉེས་སྒྲིན་སྐྱེད་པ་
བར་བསམ་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་། སའི་སྒྲིན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱོང་བར་བསྐྱོམས་
པས་དོན་དམ་པའི་སྐྱེད་བ་བྱས་ནས། ཐབ་བྱི་བ་ལ་ས་གཞི་དཀར་པོས་བྱགས་པས་སམ་
རང་བཞིན་གྱིས་དཀར་བའི་སྐྱེད་དུ་ཐོག་མར་དབྱས་བཅའ་ཆངས་བྱར་གྱི་ཐིག་བཏབ། དེ་
ནས་ཐིག་སྐྱེད་ཐུང་བ་ཅིག་གིས་དབྱས་ནས་རྒྱུ་པོར་བསྐྱོར་བར་བྱའོ། །

དེ་ནས་ཐིག་སྐྱེད་ཐུང་བ་དེ་ལ་སོར་བཞི་བ་བསྐྱན་ནས་རྒྱུ་པོར་བསྐྱོར་བར་བྱ་
ཞིང་། དེའི་སྐྱེད་དུ་སོར་(༡༣)བཞི་བ་བསྐྱན་ནས་སྐྱེད་ཡང་དབྱས་ནས་རྒྱུ་པོར་བསྐྱོར་བར་
བྱའོ། །དེ་ནས་ཆངས་ཐིག་གི་སྐྱེད་ནས་སོར་གཉིས་གཉིས་བྱིར་གཞལ་བའི་མཆོམས་སུ་བྱ་
རྩེས་བཅའ་ཉེ་བྱར་ཐིག་ནས་བྱར་ཐིག་གི་བར་ཐིག་སྐྱེད་བརྒྱུད་ནས་བྱ་བཞིར་གདབ་པར་

བྱའོ། །ཁ་སྐྱེར་ལ་རྩོམ་པའི་འབྲེང་བས་བསྐྱོར་བར་བྱ་ཞིང་། ཕྱིའི་གྲ་བཞི་པའི་ཟུར་བཞིར་སྒྲ་བ་བྱེད་པའི་སྟེང་རྩོམ་ཅི་ཅེ་གསུམ་པས་མཚན་པ་བྲི། ཐབ་ཀྱི་དབུས་སུ་བསྒྲ་དཀར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྷོ་བར་རྩོམ་ཅི་ཅེ་ལྷ་པ་སྲིད་དུ་སོར་བརྒྱད་པ། དབངས་སུ་སོར་གཅིག་པ་བྱའོ། །དེ་ནས་སྐྱེས་ཐོང་གཉིས་པའི་སྟེང་ནས་བྱེད་ཤིང་སྐྱེས་པོ་སྟོག་ཆགས་མེད་ཅིང་བྲི་ཞིམ་པ་སྐྱེས་སོར་བཅིགས་ཏེ། ཐབ་སྐྱེང་དང་བྱེད་ཤིང་གི་ཅིག་པ་ལ་ས་དཀར་པོས་བྱུག་ཅིང་ཕྱི་རོལ་དུ་བའི་ལྷོ་བ་དང་། བདུད་ཅི་དཀར་པོས་བྱུགས་ལ་མེ་ཏོག་དཀར་པོའི་སིལ་མ་དགམ་བར་བྱའོ། །

དེ་ནས་རྒྱ་བཞི་དང་བཟེད་ཞལ་གསུམ་དང་། བསང་གཏོར་གྱི་ཀྱ་ཤེ་ཆུན་པོ་དང་བཅས་པ་མན་འཛི་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་འགོད། བསང་ཆུའམ་ལས་བྱམ་ཀྱང་གཡོན་དུ་འགོད། གཡམས་སུ་ཐོག་མར་བསྐྱེད་ཀྱིས་རྣམས་འབུལ་བའི་རིམ་པ་བཞིན་བསྐྱེད་ཀྱིས། དེའི་ནང་རོལ་དུ་འཛིག་ཏེན་པའི་མེ་ལྷའི་བསྐྱེད་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་བཀོད་པའི་(ཨབ)མཐར་དེའི་གཏོར་མ་ཡང་བཞགས། དེའི་ནང་རོལ་དུ་འཛིག་ཏེན་ལས་འདས་པ་ལ་འབུལ་བའི་མཚོད་ཀྱིས་རྒྱ་བཞི་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་འགོད། མར་སྐྱེ་རེ་རེ་དགང་སྐྱུགས་དང་རྩོམ་པའི་ནང་མཚོད་དང་བཅས་པ་མང་དུ་གཞག། མེ་གསོ་བའི་ཆས་དང་ཐབ་ཀྱི་ཁ་སྐྱེར་ལ་འགོད་རྒྱུའི་ཀྱ་ཤེ་ཡང་སྟོག་བྱས་ལ། རྩས་ཐམས་ཅད་ལ་ནང་མཚོད་ཀྱིས་བཅ། བྱམ་ན་སྟོབ་དཔོན་དང་མཚོད་ཡོན་དང་གཟར་བྱ་ལ་སོགས་པའི་གང་ན་ཡང་བསྒྲ་དཀར་པོ་འདབ་བརྒྱད་སོགས་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ཆོ་གའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཆོ་གས་པར་བྱས་ནས། བདག་སྐྱེད་ཀྱི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྷན་པས་འཇམ་ཞིང་བདེ་བའི་སྟན་ལ་བསྐྱེད་འདུག་སྟངས་ཀྱི་ཁ་ཤར་དུ་ཕྱོགས་པར་འདུག་སྟེ།

[illegible][illegible]

དེ་ནས་མེ་ལྷའི་མཆོད་རྫས་ནམས་ལ་སྤར་གྱི་ལས་སྤགས་བརྗོད་པས་ནང་མཆོད་གཏོར་
ཉེ་བསངས། ལྷ་ཐུ་ཐས་སྟོང་བར་སྦྱངས། སྟོང་བའི་ངང་ལས་ཨ་ལས་བྱང་བའི་ཐོད་བ་ཡངས་
ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ནམས་གྱི་ནང་དུ་ཕྱི་ཕྱི་ཁྱེ་བ་ལས་བྱང་བའི་མཆོད་རྫས་ནམས་རང་བཞིན་སྟོང་
ཉིད་ཅས་བ་ནས། ཨོྃ་ཤཱྀཿཱུྃ། ཞེས་བའི་བར་ཚུ་བཞི་དང་བཅས་བའི་མཆོད་རྫས་ནམས་

སྐྱུགས་དང་ཕྱག་རྒྱས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། དེ་ནས་ལག་པ་གཉིས་རྩོམ་ཁྱུ་ཚུར་ལས་གྲུང་
མོ་གཉིས་ཅེ་སྤྲད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་སྟེག་རྩམས་ལ་རེག་ཅིང་། ཨོ་སྤྲུལ་ཞེས་པས་བཀྲུས་
བར་བསམ། ཨོ་ལྷ་སྤྲུལ་ཡི་ཤིང་དང་། ཨོ་ལྷ་སྤྲུལ་བཞུན་མར་དང་། ཨོ་རྩོ་སྤྲུལ་
འབྱུང་དང་། ཨོ་ཀྱ་རུ་ཀྱ་རུ་སྤྲུལ་ དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སྟེག་རྩམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་
དང་མི་ལྟན་པའི་ཉེས་སྦྱོན་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཤིང་དག་ནས་བདུད་ཅི་ལྟའི་ངོ་ཐོར་གྲུར་བར་
བསམ། དེ་ནས་འོ་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་ངམ། གཙུབས་ཤིང་ལས་བྱུང་བའམ། མེ་ཐ་མལ་བའམ་
དགོན་པའི་མེ་རྩམས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ། ཨོ་ལྷ་སྤྲུལ་ཞེས་ལན་གསུམ་བཟོད་དེ་སྤྲོད་དུ་བཞག་
ལ། ཞུན་མར་གྱི་སྦྱོན་མེ་སྤར་ཞིང་ལས་སྐྱུགས་བཟོད་ལ། བསང་ཚུ་དང་ནང་མཆོད་གྱིས་
གཡོན་བསྐྱོར་དུ་ལན་གསུམ་གསུམ་བསང་། དེ་ནས་སྦྱོན་མེ་དེ་གཅིང་ཞིང་ཤིན་ཏུ་བསྐྱམ་
པའི་རྩེ་རྒྱན་པོ་དང་བཅས་པ་ཐབ་གྱི་ནང་དུ་བཅུག་ལ་(༣བ)ཨོ་བརྩ་རྩ་ལ་རྩ་ལ་རྩ། ཞེས་
བཟོད་ལ་མའི་གཟི་བྱིན་བསྐྱེད། རྩ་ཞེས་བཟོད་ཅིང་རྒྱང་གཡེལ་གྱིས་མེ་སྤར། ལས་སྐྱུགས་
ཆར་བདུན་བཟོད་ལ་མར་ཁྱུ་གྲག་གཟར་བདུན་ཁྱུ་གྲག་པས་མེ་གསོ། དེ་ནས་ཀྱ་ཤ་རྩམས་ལག་
ཏུ་བཟུང་ལ། ཨོ་བརྩ་ས་རྩ་ལྷ་ཞེས་ལན་བདུན་བཟོད་པས་ཀྱ་ཤ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། ཨོ་
ཀྱ་ཤ་འདི་ནི་གཅིང་ཞིང་དགེ། ཆངས་པ་ལྷ་རྩམས་དག་བྱེད་ཡིན། །དགོན་ཅོག་གསུམ་པོ་
མཉེས་བྱེད་པ། །ས་ལས་སྦྱེས་པའི་འདབ་མའི་སྦྱིང་། །བདག་གི་བགོགས་རྩམས་ཐམས་
ཅད་ནི། །ཞི་དང་བཀྲ་ཤིས་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་བཟོད་ཅིང་ཀྱ་ཤ་སྤྲོ་ལྡང་བེ་མ་མེད་པ་
མ་གས་ཤིང་། མ་གྲུགས་པ་ཏ་ཅང་ཡང་མི་རིང་བ་གཉིས་གཉིས་ཅེ་མོ་གཤེགས་པ་རང་གི་
གཡོན་ངོས་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཐབ་གྱི་ཁ་ཁྲེར་ལ་རང་གང་ལ་ཁ་བཞུས་པ་སྤྱོད་པས་ཤར་དུ་བྱས་
པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཅེ་མོ་ཤར་དང་སྤྱོད་དང་ཞུབ་དང་བྱང་དུ་བསྐྱན་ལ་སྤྲ་མའི་ཅེ་མོས་བྱི་མའི་རྩ་
བ་ལོན་པར་དབྱམ་ཞིང་། ཐབ་ཁྲེར་དུ་ཅེ་མོ་ཤར་དུ་བསྐྱན་པའི་ཀྱ་ཤ་བ་སྤང་གི་ན་བ་ལྷ་བྱ་ཏ་
ཅང་ཡང་མི་རིང་བས་གཡོག་གོ། །ཀྱ་ཤ་འགོད་པ་ཆར་བ་དང་། རྩོར་བེལ་འཛིན་པའི་ལག་

བ་ཐལ་མོ་སྐྱར་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་བགཤས་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་
བཟ་གིས་པར་མཛད་དུ་གསེལ། །ཞེས་གསེལ་བ་བཟབ་སྟེ་སྐྱར་བའི་ཆོ་གཤོ། །

དངོས་གཞི་ལ་ཐོག་མར་འཛིན་ཉེན་པའི་མེ་ལྷ་མཆོད་པ་ནི། ཁུར་རྩི་བརྗོད་ལ་བསང་
 ཚུས་ཐབ་བསངས་ཏེ་སྤྲུལ་ཕྱེ་བརྗོད་ལ། ཐབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། སྟོང་པའི་ངང་ལས་སྤྱི་
 དཀར་པོ་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐབ་ཁ་དོག་དཀར་ཞིང་དབྱིབས་ལྷུམ་པོ་སྤྲུ་རན་
 ཁ་ཁྲིར་དང་བཅས་པ། ཁ་ཁྲིར་ལ་དོ་རྗེའི་འཕྲེང་བས་བསྐྱོར་བ་ལྷ་ཕྱེད་དོ་རྗེས་མཆོན་པ་
 དང་ཞིང་ཐོགས་པ་མེད་པར་གྱུར། ཐབ་ཀྱི་ནང་དུ་རི་ལས་སྐྱེས་པའི་(༧ན)མེ་བྲུ་གསུམ་གྱི་
 དབུས་སྤྲུ་སྤྲུ་ཆོགས་པ་ལྷ་དང་ལྷ་བའི་སྟེང་དུ་རི་ལས་པ་ལྷ་དཀར་པོ་རི་གྱིས་མཆོན་པ་ཡོངས་
 སྤྲུ་གྱུར་བ་ལས་མེ་ལྷ་སྤྲུ་མདོག་དཀར་པོ་ཤིན་ཏུ་ཞི་བའི་ཉམས་ཅན་ཞལ་གཅིག་བྲག་བཞིའི་
 གཡས་གཉིས་པད་དཀར་དང་ཤེལ་འཕྲེང་། གཡོན་གཉིས་རིལ་བ་དང་དུང་འཛིན་པ་དར་
 དཀར་པོའི་ན་བཟའ་དང་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱུ་གྱིས་བརྒྱན་པའི་བྲགས་ཀར་མེ་བྲུ་གསུམ་པ་རི་
 གྱིས་མཆོན་པ། བྲགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པའི་སྤྲུ་ལ་ཁོ་བོ་འདོད་རྒྱལ་གྱིས་
 འཕར་སྤྲོ་ནས་བསྐྱོམས་པ་དང་འབྲུ་བའི་མེ་ལྷ་ཡེ་ཤེས་པ་བྲང་སྟོང་གི་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོར་བ་
 སྤྲུན་བྲངས་པར་བསམས་ལ། ལག་བ་གཡས་མི་འཛིགས་པའི་བྲག་རྒྱས་མཐེ་བོང་གཡལ་
 ཅིང་། ཇོ་རྩུར་བྱོན་རྩུར་བྱོན་འབྱུང་པོ་ཆེ། །སྤྲུ་ཡི་བྲང་སྟོང་བྲམ་ཟེ་མཆོག་། ཤེག་ལྷགས་
 ཞལ་ཟས་བཞེས་སྤྲད་དུ། །འདིར་ནི་ཡང་དག་བསྟེན་པར་མཛོད། །ཇོ་རྩུ་སྤྱི་རོ་ཐབ་ཀྱི་
 མེ་མཆོམས་ཀྱི་ཁ་ཁྲིར་གྱི་ཀྱ་འའི་གདན་ལ་བཞུགས་པར་གྱུར། ཇོ་ཁུར་རྩི་སྤྱི་སྤྱི་པལ།
 ཅས་བརྗོད་ཅིང་བསང་ཚུ་གཏོར་ལ་ཕྱིར་འབྲང་གི་བགོགས་བསྐྱད། འོག་ནས་ད་ལྟ་ཉིད་
 དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བཞི་ཕུལ་ཏེ། རོ་སྤྱི་པོ་རོ་རོ་དམ་ཆོག་པ་དང་གཉིས་སྤྲུ་མེད་པར་གྱུར། ཇོ་
 ལྷ་སྤྱི་སྤྱི་ཕྱ་ར་སད་ཀ་རི་ཕོ་ཁྲ་ཁྱི་པ་ཏི་རྩུ་སྤྱི་སྤྱི་ ཞེས་པས་ཀྱ་འའི་རྒྱུ་པོས་ཞལ་བསེལ་
 གྱི་སྤྲོད་ནས་བཟེད་ཞལ་དང་པོར་ལན་གསུམ་བསང་གཏོར་དབུལ་ལ། །སྤྲོད་དེ་ཉིད་ནས་

མཇུག་མོས་མེ་ཏོག་སྒངས་ཏེ་ཁུ་ཚུར་འོག་ཏུ་བསྟན་ནས་མཐེལ་ཚུང་ནས་རིམ་གྱིས་བཀོལ་
བའི་ཕྱག་རྒྱས་ཨུམ་ཁྱི་གིས་བཟེད་ཞལ་དང་པོར་ཞལ་བསིལ་དང་། རྩོམ་སྟེང་པ་ཁ་གྱེན་
དུ་བྱེ་བའི་ཕྱག་རྒྱ། ཨུམ་ཁྱིས་སྒྲར་བས་བཟེད་ཞལ་གཉིས་པར་མཚོད་ཡོན་དང་ཁུ་ཚུར་
བཅེངས་ཏེ། ཚུ་ནང་ནས་མེ་ཏོག་སྒངས་པས་ལན་གསུམ་བསྐྱོར་ཏེ་ཁུ་ཚུར་གྱིན་དུ་བསྟན་
བའི་མཇུག་མོ་ནས་རིམ་གྱིས་བཀོལ་བའི་ཕྱག་རྒྱས་(༧)ལྟ་བུ་ཞེས་སྒྲར་བས་བཟེད་ཞལ་
གསུམ་པར་ཞབས་བསིལ་དབུལ་ཞིང་། ཨོ་ཨུམ་ཡེ་ཨུ་དྲི་བྱ་ཨུ་དྲི་བྱ་ཨུ་བི་ཤ་ཨུ་བི་ཤ་མར་
སྒྲི་ཡེ་ཏ་བྱག་བྱ་སྒྲ་རྒྱ་ཡ་བརྩ་བུའི་ཨུ་དྲི་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲར་ཏེ་ཤུའི་བར་དང་། ཨོ་ཨུ་དྲི་
བཏགས་ལ་ནང་མཚོད་ལུལ། རིལ་སྒྲབས་དང་བཅས་པས། འཛིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་ཚངས་
དབང་མགོན་གྱི་སྤྱལ། །མེ་ལྷའི་རྒྱལ་པོ་ལྷོས་དབང་བསྐྱར་བ། །ཤེས་རབ་མཚོག་གིས་
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྟེག་། འཛིན་བྱེད་མེ་ལྷ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་འདུད། །ཚངས་པ་འཛིག་
རྟེན་མགོན་གྱི་སྤྱལ། །མེ་ལྷའི་རྒྱལ་པོ་བྱང་སྟོང་མཚོག་། འབྲུང་པོ་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བའི་
ཕྱིར། །ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་སྐྱེ་སྐྱུལ་བ། །རིག་སྤྱལས་བྱུང་བའི་བྱང་སྟོང་ཚུལ། །ཉོན་
མོངས་སྟེག་པའི་ཤེས་རབ་འོད། །བསྐྱལ་བའི་མེ་བཞིན་གཟི་བརྩེད་འབར། །མངོན་ཤེས་རྩ་
འབྲུལ་ཞབས་དང་ལྷན། །ཐབས་གྱིས་སྐྱུལ་བའི་ཐེག་པ་བཅེབས། །རིག་སྤྱལས་གསུང་ཞིང་
བབྱང་འཕྲུང་འཛིན། །བདུད་ཅིའི་བཅུད་ལྷན་གྱུར་བསྐྱམས། །ཚོས་གྱི་བདུད་ཅི་ཡོངས་ལ་
བསིལ། །ཉིས་པའི་སྐྱོན་བྲལ་ཚངས་པར་སྦྱོད། །འཛིག་རྟེན་གནས་ཀྱང་མུ་ངན་འདས། །ཞི་
བ་བརྟེན་ཀྱང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། །དེ་བས་བསྟོད་དེ་ཕྱག་ཀྱང་འཆལ། །ཞེས་པས་བསྟོད་དེ། ཨོ་
བརྩ་ཨ་ན་ལ་མར་བྱ་ཏ་རྩ་ལ་རྩ་ལ་ཡ་སྐྱ་ལྷོན་ཀྱ་རུ་སྐྱ་དུལ་ལྷོ་པཌ་ཏི་བྱ་རྩ་ལྷོ་བི་
རྩོས་མ་ཡ་སྐྱ་ས་མ་ཡ་ཏི། ཞེས་ལན་གསུམ་གྱིས་དམ་ཚིག་བསྒྲགས།

མེ་ལྷའི་སྤྱལ་རྩོམ་རྩོམ་ཅི་གཅིག་པ་དཀར་པོ་ལ་རི་ཡིག་དང་། དཀར་སྤྱལས་གྱི་ཁ་ལ་
ལྷོ་ཡིག་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པས་མཚན་པར་གྱུར་པར་བསམས་ནས། ལག་པ་གཡོན་པ་ཁུ་

ཚུར་བཅིངས་པའི་སྟེང་ནས་མཐེ་བོས་བཀའ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁྱ་ཚུར་ལས་མཛུབ་
མོ་བརྒྱངས་ཏེ་གན་རྒྱལ་དུ་བཞག་པས་དགང་གཟར་མར་གྱིས་བཀང་བ་བཟུང་། གཡས་པ་
ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁྱ་ཚུར་བྱས་པའི་མཛུབ་མོ་(༥ན)བརྒྱངས་པ་ཐུར་དུ་སྤྱབ་པས་
སྒྲུགས་གཟར་གྱི་ཡུ་བ་བཟུང་བ་གཡོན་པའི་མཛུབ་མོའི་ཐད་ཀར་གཡས་པའི་ཁྱ་ཚུར་བཞག་
ནས་དགང་གཟར་གྱི་ཁར་སྒྲུགས་གཟར་གྱི་མགོ་བཞག་སྟེ་འཛོན་པ་བྱང་ཚུབ་མཆོག་གི་
ཕྱག་རྒྱས་ལག་པ་གཉིས་བྱས་མོའི་ནང་ནས་ཕྱིར་མི་འདའ་བར་གཡོན་དུ་བསྐྱོར་ཏེ་མེ་ལྷའི་
ཞལ་ཅུང་ཟད་གདངས་པར་དགང་སྒྲུགས་གསུམ་མམ་བདུན་ན་མེ་ལྷའི་སྒྲུགས་སམ་དགང་
སྒྲུགས་ཀྱི་སྒྲུགས་སམ། མར་གྱི་བསྟེན་སྒྲུགས་ཀྱི་སྒྲུགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་འབྲུལ་
བ་ལ་དང་པོ་ནི། ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ་ཨྲ་དྲཱ་བྱ་ཞེས་སོགས་མེ་ལྷའི་སྒྲུགས་ཀྱི་མཛུག་དུ། བདག་
ཅག་འཁོར་དང་བཅས་པའི་འབྱོར་བ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་དང་སྒྲེམ་པ་
གསུམ་དང་འགལ་བའི་བཅས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་། ཉན་གདོན་
ཐམས་ཅད་དང་ཆོ་ག་ལྷག་ཆད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྒྲུ། ཞེས་བཏགས་
ལ་དབྱལ། གཉིས་པ་ནི། ཨོ་ན་མཆས་མཆྱ་བྱད་རྒྱ་ཨྲཱ་ཡེ་སྒྲུ། ཞེས་པ་ལ་སྟེལ་ཆོག་སྐྱར་རོ། །སྐབས་འདིར་
མེ་ལ་གོགས་ཡོད་མེད་སོགས་བཏགས་ནས་ཡོད་ན་སེལ་བའི་ཚུལ་སོགས་ནི་དངོས་བྱུབ་
རྒྱ་མཆོ་ལས་ཞེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ནས་ངི་ཞིམ་ཞིང་ཆོར་མ་མེད་པའི་འོ་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་གི་ཅེ་མོའི་ཕྱོགས་སྟོན་དུ་སོར་
བཅུ་གཉིས་པ། སྒྲེམས་སུ་མཐེའུ་ཅུང་གི་ཆད་རྒྱན་དང་བཅས་པ་མཉམ་པོར་བཅད་ཅིང་མ་
གས་པ་ཅེ་མོ་གཉིས་མར་དང་སྤང་ཅིར་སྒྲུགས་པ་གཉིས་གཉིས་སྐྱར་བའམ། ཡང་ན་རྒྱང་
པ་ལག་པ་གཡས་པའི་མཐེབ་སྟོན་གྱིས་མཆོག་སྒྲིན་པའི་ཕྱག་རྒྱས་ཅེ་མོ་ལྷ་ལ་བསྟན་ནས་
འབྲུལ་བ་ནི། ཡམ་ཤིང་རྣམས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཤིང་གི་རང་བཞིན་གྱི་བདུད་ཅིའི་ངོ་བོར་གྱུར།

ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ་ནས། ལྷ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་བར་སྤར་ལྷར་ལ། ཨོ་བོ་རྩི་བྲི་ལྷ་(༥བ)ལ། བདག་ཅག་
དཔོན་སློབ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤེས་པ་དང་གཞི་བཞིན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་བར་དུ་
གཅོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྤྲུ། མར་ཁུ་ལ། ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ་ནས། ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ། བདག་
ཅག་དཔོན་སློབ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤེས་པ་དང་འབྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་བར་དུ་
གཅོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྤྲུ། ཉིལ་ལ། ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ། ཞེས་པ་ནས། ལྷ་རྒྱལ་ཨོ་
སྤ་སྤ་བྲི་ད་ཏ་ན་བཟླ་ལ། བདག་ཅག་དཔོན་སློབ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤེས་པ་དང་སྤྲིག་
པ་ཐམས་ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྤྲུ། དེ་ནས་དུར་བ་གཉིས་གཉིས་སྤར་ནས་འབྲས་ཞིང་། ཨོ་
ཨྲཱ་ཡེ་ཞེས་པ་ནས། ལྷ་རྒྱལ་ཨོ་བཟླ་ལྷ་ཡུ་ཤེ། བདག་ཅག་དཔོན་སློབ་ཅེས་པ་ནས།
བཟ་མི་ཤེས་པ་དང་ཆོ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྤྲུ། དེ་
ནས་འབྲས་མ་གྲགས་པ་ལ། ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ་ཞེས་པ་ནས། ལྷ་རྒྱལ་ཨོ་བཟླ་ལྷ་ཡུ་ཤེ། བདག་
ཅག་དཔོན་སློབ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤེས་པ་དང་བསོད་ནམས་རྒྱས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་
པ་ཐམས་ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྤྲུ།

དེ་ནས་ཞོ་གཟམ་ལ། ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ་ཞེས་པ་ནས། ལྷ་རྒྱལ་ཨོ་སྤ་སྤ་བྲི་ད་ཏ་ན་བཟླ་ལ། བདག་
ཅག་དཔོན་སློབ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤེས་པ་དང་བདེ་བ་མཆོག་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་
ཐམས་ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྤྲུ། དེ་ནས་ཀྱི་ཤེས་གཉིས་གཉིས་སྤར་ནས་འབྲས་ཞིང་། ཨོ་
ཨྲཱ་ཡེ་ཞེས་པ་ནས། ལྷ་རྒྱལ་ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ་ཏ་ཏ་བཟླ་ལ། བདག་ཅག་དཔོན་སློབ་ཅེས་
པ་ནས། བཟ་མི་ཤེས་པ་དང་བསྐྱེད་བ་མཆོག་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་དང་གི་བ་དང་མི་གཅོད་
པ་ཐམས་ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྤྲུ། ཡུངས་ཀར་ལ། ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ་ནས། ལྷ་རྒྱལ་ཨོ་སྤ་
ཨྲཱ་སྤྲུ་ཡེ། བདག་ཅག་དཔོན་སློབ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤེས་པ་དང་བགཏགས་ཐམས་
ཅད་ཤེད་ཀྱི་རུ་ཡེ་སྤྲུ།

དེ་ནས་སོ་བ་ལ། ཨོ་ཨྲཱ་ཡེ་ནས། ལྷ་རྒྱལ་ཨོ་བཟླ་བྲི་ལྷ་ཡུ་ཤེ། བདག་ཅག་དཔོན་

(༤ན)སྒོ་བ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤིས་པ་དང་ནོར་དང་འབྲུ་རྒྱས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་
 ཐམས་ཅད་ཤེཾོ་ཀྱ་རུ་ཡེ་སྒྲུ། དེ་ནས་ནས་ལ། ཚྱི་ཨ་མ་ཡེ་ནས། ལྷ་རྒྱ་ལ་ཚྱི་མ་རྒྱ་བེ་
 ག་ལ། བདག་ཅག་དཔོན་སྒོ་བ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤིས་པ་དང་ལྷ་རྒྱ་བེ་ཤིས་པ་སྒྲུ་
 ལྷ་མཆོག་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེཾོ་ཀྱ་རུ་ཡེ་སྒྲུ། དེ་ནས་སྒྲུ་མ་ལ། ཚྱི་
 ཨ་མ་ཡེ་ནས། ལྷ་རྒྱ་ལ་ཚྱི་མ་རྒྱ་ལྷ་ལྷ་ལ། བདག་ཅག་དཔོན་སྒོ་བ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་
 མི་ཤིས་པ་དང་སྒོ་བས་རྒྱས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེཾོ་ཀྱ་རུ་ཡེ་སྒྲུ། དེ་ནས་
 སྒོ་ལ། ཚྱི་ཨ་མ་ཡེ་ནས། ལྷ་རྒྱ་ལ་ཚྱི་བཟླ་སྒྲུ་རི། བདག་ཅག་དཔོན་སྒོ་བ་ཅེས་པ་ནས།
 བཟ་མི་ཤིས་པ་དང་ནད་ཐམས་ཅད་ཤེཾོ་ཀྱ་རུ་ཡེ་སྒྲུ། གཞན་ཡང་ཞོ་ལོ་མ་འབྲས་གཟན་
 འབྲས་ཡོས་ཅན་གྱི་ཡང་ཀྱ་ཐང་ཆུ་བྱི་ཞིས་པོའི་མེ་ཏོག་རྒྱམས་ཀྱང་འདྲིར་མེ་ལྷའི་སྒྲུགས་
 དང་། བརྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་ལྷ་གཙོ་འཁོར་རང་རང་གི་སྒྲུགས་ཀྱིས་དབྱུལ་ལོ། །དེ་ལྟར་
 བསྟེན་ཆས་རྒྱམས་སྒྲུ་པའི་གདངས་ཀྱིས་བྱུལ་ནས། ཚྱི་ཨ་མ་ཡེ་སྒྲུ་ཐ་ར་སང་ཀ་རི་ཨ་མ་
 རྩ་འཁྱུ་སྒྲུ་སྒྲུ་ལའས་བསིལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ སྒོ་ལྷ་འཁྱུ་ཀྱིས་བསང་གཏོར་འབྱུལ།

དེ་ནས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མེ་ལྷ་ལ་སྟེན་ཆས་འབྱུལ་བའི་མཆོད་ཆས་དང་
 སྟེན་ཆས་རྒྱམས་སྒྲུ་བཞིན་སྒྲུགས་དང་བྱུག་རྒྱས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས། འཛིག་རྟེན་པའི་
 མེ་ལྷའི་སྒྲུགས་ཀར་མེ་བྱ་གསུམ་འབར་བའི་དབྱུས་སུ་སྒྲིབ་ལས་གཞལ་ཡས་ཁང་བྱ་བཞི་
 སྒོ་བཞི་པ་ཞེས་པ་ནས། དབྱུས་སྒོ་བཞིས་པའི་བར་སྒྲུབ་ཐབས་བཞིན་ལ། དེའི་ནང་གི་བྱི་
 རོལ་གྱི་སྒྲུགས་མཆོམས་བརྒྱད་དུ་རོའི་གདན། དེའི་ནང་དུ་སྒྲུའི་འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཅིབས་
 བརྒྱད་པའི་སྒྲུ་ཁྱུང་ལ་འཁོར་ལོའི་འཕྲེང་བ་དང་། དེའི་ལྷེ་བར་གསུང་གི་འཁོར་ལོ་དམར་པོ་
 ཅིབས་བརྒྱད་པའི་སྒྲུ་ཁྱུང་ལ་བརྒྱའི་འཕྲེང་བ་དང་། དེའི་ལྷེ་བར་སྒྲུགས་(༤བ)ཀྱི་འཁོར་ལོ་
 སྒོ་པོ་ཅིབས་བརྒྱད་པའི་སྒྲུ་ཁྱུང་ལ་རྩོམ་ལྷེའི་འཕྲེང་བ་དང་། དེའི་ལྷེ་བར་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་
 ལོ་སྒྲུ་ཆོགས་བརྒྱ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་སྒྲུ་ཁྱུང་ལ་གྱི་གྲུག་གི་འཕྲེང་བས་བསྐྱོར་བ། དབྱུས་

ཀྱི་པ་སྒྲུབ་ལྟེ་བར་ཉི་མའི་གདན་ལ་རྩྱུ་བོ། བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འདབ་མ་བཞི་
ལ་རི་རྩི་ལི་ལྷོ་བཞི། རྒྱགས་འཁོར་གྱི་ཅིབས་བརྒྱད་ལ། ཀླི་ཁི་གི་རྩྱུ་རི་ཅི་ཆོ་རྩི་བརྒྱད།
གསུང་གི་འཁོར་ལོའི་ཅིབས་བརྒྱད་ལ་རྩྱུ་ཉི་ཤི་རི་ཉི་ཤི་རྩྱུ་ཉི་ཤི་བརྒྱད། རྩྱུ་འཁོར་གྱི་ཅིབས་
བརྒྱད་ལ་ཐི་དྲི་རྩྱུ་ཐི་ཐི་ཐི་ཐི་རྩྱུ་བརྒྱད། རྩྱུ་བཞི་དང་མཆོམས་བཞིར་ཡི་རི་ལི་ལྷོ་ཤི་ཤི་
སི་ཉི་བརྒྱད་ནམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྷ་བྱག་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྩྱུ་གས་པར་གྱུར་
པ་ནི། དབྱུང་སུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དཔལ་ཉེ་བུ་ཀ་རྩྱུ་མདོག་དཀར་པོ་ཞེས་པ་ནས། བྱང་
ཤར་དུ་གཤེན་རྩེ་འཛོམས་མའི་བར་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩྱུ་མདོག་དཀར་པོ་བསྐྱེད་ལ། གོ་
བཤོ་ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་བཏབ་པའི་བར་སྐྱབ་ཐབས་བཞིན་བྱའོ། །ཡང་
ན་ལྷའི་རྩྱུ་མདོག་ཞལ་བྱག་ནམས་སྐྱབ་ཐབས་རྩེ་ལྷ་བ་བཞིན་ལ་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩྱུ་ལས་
འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་ཆོགས་འཕྲོ་བ་བསྐྱེམས་པས་ཀྱང་བྱུང་ངོ་། །

དེ་ནས་རྒྱ་བཞི་ཉེར་སྦྱོད། དེག་མ་བཅུ་བྱག་གིས་མཆོད་ཅིང་། རང་མཆོད་འབྲས། ཀྱང་
བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱོད་ནས། ལྷ་ནམས་ཀྱི་ལྷགས་རྩྱུ་དཀར་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རྩི་རྩེ་ཅེ་གསུམ་
པ་དཀར་པོ་ནས་འབྲུ་ཅམ་བཞོད་པའི་རྩི་རྩེའི་འོད་ཟེར་གྱི་སྐྱ་གྱས་བྱངས་ནས་གསོལ་བར་
གྱུར་པར་བསམ་ལ། སྟེག་རྩམ་ནམས་འབྲལ་བའི་ཐོག་མར། ཨོ་སྤྱི་བཟླ་ཉེ་ཉེ་བུ་བུ་ཀླི་
རྩྱུ་པཌ་ཏྲ་ཀི་རྩི་རྩི་ལ་ཤི་བ་རི་སྐྱུ་བྱ། བདག་ཅག་དཔོན་སྐོབ་ཅེས་པ་ནས། བཟ་མི་ཤེས་པ་
ཐམས་ཅད་ཤེཾློ་ཀྱ་བུ་ཡེ་སྐྱུ་བྱ། དགང་བྱགས་བདུན་ཕྱུལ་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་འཕྲིན་
ལས་མཛད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གྱུར་པར་བསམ།

དེ་ནས་སྟེག་རྩམ་ནམས་འབྲལ་བ་(ཤན)ལ་གྱུབ་ན་ལྷའི་སྟགས་དང་སྟེག་རྩམ་གྱི་
སྟགས་དང་སྟེལ་ཆོག་གསུམ་སྐྱར་བ་དང་སྟེག་རྩམ་རེ་རེ་མཉམ་དུ་འབྲལ་ལ། དེ་ལྷར་མ་
གྱུབ་ན་སྟེག་རྩམ་དང་པོ་ལ་གསུམ་ཀ་སྐྱར། དེ་མན་ཆད་ལྷའི་སྟགས་རེ་རེ་དང་སྟེལ་ཆོག་
རེ་རེ་སྐྱར་ལ་འབྲལ། དེ་ཡང་མ་གྱུབ་ན། བདུན་བདུན་གྱི་མཐར་རེ་རེ་སྐྱར་བ་དང་། དེ་

ཡང་དཀར་ན་ཐོག་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྟེ་སྒྲིན་སྟེག་རྩམ་ཀྱི་སྒྲིན་སྟེག་ཆོག་གསུམ་
ཀ་སྒྲིར་ཏེ། གཞན་རྣམས་ལྟེ་སྒྲིན་སྟེག་རེ་དང་། སྟེག་རྩམ་རེ་དུས་མཚུངས་སུ་བྱས་ནས་
འབྲུལ་ཞིང་། སྟེག་རྩམ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡི་ཤིང་དང་ལྷན་མར་འབྲུལ་ཐེབས་རེ་དང་སྒྲིན་སྟེག་
སྒྲིར་བ་སྒྲིན་སྟེག་རེ་རེའི་གངས་སུ་ཅི་བ་ཡིན་པས། མར་ཁུ་སྒྲིན་སྟེག་གཟར་རེ་རེ་གངས་
རེ་རེར་བགྱང་བར་བྱའི། སྒྲིན་སྟེག་གཟར་རེ་རེ་ལ་གངས་ཁ་ནས་ཐོན་ཆད་བྱས་ནས་ལྟ་ལ་
སྒྲིབ་འེ་བསམ་པས་རང་དན་སོང་བསྒྲིབ་པར་མི་བྱ་ལ། སྟེག་རྩམ་འབྲུལ་བའི་གངས་ནི།
སྟེག་སྒྲིན་སྟེག་གཅིག་གསུམ་གསུམ་མཐུན་ནས། ཉེར་གཅིག་གསུམ་བརྒྱ་དང་སྟོང་ལ་
སོགས་པ་འབྲུལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་ཤེས་པས་བཤད་པ་ལྟར་ངེས་པ་མེད་དོ། །ཡི་ཤིང་དང་
མར་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མང་བ་དང་། གཞན་རྣམས་དེ་ལས་ཉུང་བ་དང་། གཙོ་བོར་སྟེག་པ་
ཞི་བར་འདོད་ན། ཉེས་མང་བ་དང་། ཆེའི་བར་ཆད་ཞི་བར་འདོད་ན་དུར་བ་མང་བ་སོགས་
འབྲུལ་བར་བྱའོ། །ལྟེ་སྒྲིན་སྟེག་དང་སྒྲིར་བའི་ཚུལ་ནི། ཡི་ཤིང་ཉ་ཉ་ཉུ་ཉུ་པའ། ཡི་བོ་ཉི་བྱེ་
ཡ། བདག་ཅག་དཔོན་སྟོབ་ཅེས་(འབ)སོགས་སྟེག་རྩམ་འབྲུལ་བའི་ཆོག་གཞན་རྣམས་
སྒྲིར་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིན་སྟེག་ཀྱང་། ཡི་བརྒྱ་བེ་རོ་ཅ་ཉེ་ཡི་ཉུ་ཉུ་པའ།
ཡི་བོ་ཉི་བྱེ་ཡ་ནས། ཡི་ཡ་མ་མ་ཐ་ནི་ཉུ་ཉུ་པའ། ཡི་བོ་ཉི་བྱེ་ཡ། ཞེས་པ་ནས། བཀ་
མི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱ་ཡི་སྒྲིན་སྟེག་ཞེས་པའི་བར་ཏེ། སྟེག་རྩམ་རྣམས་ལྟ་རེ་
ལ་གསུམ་མཐུན་པ་བདུན་ནས། ཉེར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ཅི་འཕྱོར་བ་ལྟེ། དེ་ལྟར་སྟེག་རྩམ་
རྣམས་སྒྲིབ་ཆར་བ་དང་། ལྟ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིན་སྟེག་ཀ་ནས་སྒྲིས་པའི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་
བྱམ་པ་དཀར་པོ་བདུད་ཅིས་གང་བ་སོགས་ནས་བསྒྲིབ་བྱ་སྒྲིབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་
པ་ལ་ཁུས་བྱས་པས་སྟེག་སྒྲིབ་དང་ནད་གཏོན་ལ་སོགས་པ་དག་ནས་ལུས་ཤེས་ལྟར་དག་
པར་གྱུར་པར་བསམ། དེ་ནས་མར་དག་སྒྲིན་སྟེག་གསུམ་མཐུན་པ་བདུན་ལ་སོགས་པ་གཙོ་
བོའི་སྒྲིན་སྟེག་ཀྱིས་འབྲུལ་ཞིང་། ཡི་ལྟ་ལྟ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་ཡོན། བསང་གཏོར། ཞབས་

བསིལ་གསུམ་འབུམ། ཨོ་བཟླ་མ་སྤྱ་སྤྱ། ཞེས་པས་གོས་གསར་པ་མེན་དུ་དབུལ་ཞིང་།
ན་བཟའ་ཕུལ་བར་བསམ། ཨོ་བཟླ་ཏུ་སྤྱ་ལ་ཡེ་སྤྱ། ཞེས་པས་སོ་ཅི་དབུལ།

དེ་ནས་ཉེར་སྤྱོད། རིག་མ་བཅུ་དྲུག་དང་བཅས་པས་མཆོད་ལ། རང་མཆོད་ཀྱང་དབུལ།
ཀར་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་ནས་བྱག་བྱས་ནས་མཆོད་ཡོན་དབུལ། གང་ཡང་བདག་སྒྲོ་ཚོངས་
པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནོངས་པ་བཟོད་པར་གསོལ། ཉེ་རུ་ཀའི་ཡིག་བརྒྱ་བཟོད་ལ།
བདག་(༡༥)ལ་དངོས་བྱུང་མཆོག་སྟོལ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་པ་རྣམས་རང་བཞིན་
ཀྱི་གནས་སུ་གཤེགས། དམ་ཆོག་པ་རྣམས་བདག་ཉིད་ལ་ཐིམ་པར་གྱུར། ཅས་བཟོད། དེ་
ནས་སྤར་ཡང་ཐབ་ཀྱི་མེ་ལྷ་ལ་བྱི་ནང་གི་མཆོད་པས་མཆོད་ནས། བསང་གཏོར་དང་། ཞལ་
བསིལ་དང་། སོ་ཅི་དང་གོས་གསར་པ་ཕུལ་ནས་སྤེལ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་ལན་བདུན་
བདུན་ཕུལ། སྐབས་འདིར་མེ་ལྷ་འི་སྤྱགས་ཀྱིས་དགང་སྤྱགས་གསུམ་མམ་བདུན་ཕུལ། སྤར་
ཡང་ཞལ་བསིལ་དང་། བསང་གཏོར་དང་། མཆོད་པས་མཆོད་དེ་འཛིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་
སོགས་ཀྱིས་སྤར་བཞིན་བསྟོད།

གཏོར་མ་སྐྱབ་ཐབས་བཞིན་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ནས། ཨོ་ཨྱ་ཡེ་སོགས་མེ་ལྷ་འི་
སྤྱགས་ལ་ཨྱ་ཀླ་རོ་བཏགས་ལ་ལན་གསུམ་ཀྱིས་ཕུལ་རྟེ། ཉེར་སྤྱོད་ལྔ་དང་རང་མཆོད་ཀྱིས་
མཆོད་ནས། མེ་སྟེ་བསྤེལ་བྱ་བ་བའི་ལྷ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟོད་ནས། མཆོད་སྦྱིན་གཏོར་
མ་འདི་སྟོམས་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཕྲིན་ལས་བཅོལ། མཆོད་ཡོན་ཕུལ་རྟེ་བཟོད་པར་
གསོལ། འདོད་དོན་ལ་འཕྲིན་ལས་བཅོལ། ཨོ་བཟླ་སརྱ་ཨ། ཞེས་མང་དུ་བཟོད་ནས། རང་གི་
དོན་དང་གཞན་གྱི་དོན། །སྐྱབ་བྱེད་བསྤེལ་བྱ་བ་གཤེགས། །རི་བཞིན་དུས་སུ་ཚུར་བྱོན་
ཞིང་། །བདག་གི་དངོས་བྱུང་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས། །ཞེས་པས་བསྐྱུལ་ནས། ཨོ་མུམ་ཞེས་
བཟོད་ཅིང་མེ་ལྷ་ཡེ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སུ་གཤེགས། དམ་ཆོག་པ་མེ་འབར་བའི་
རྣམ་པར་བསམ། དེ་ནས་རང་དང་ཡུམ་གྱི་གོ་ཆ་སོགས་གསུམ་གསལ་བཏབ་སྟེ། བསྐྱང་

བ་བྱ་ཞིང་སྒྲོན་ལས་དང་ཤིས་བརྗོད་རྒྱས་པར་བྱའོ། །དཔལ་ལྷན་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲིན་
སྟེག་གི། །བྱག་ལེན་དེ་མེད་ཅུང་ཟད་འདིར་བཀོད་པས། །སྤྱལ་པའི་འཁོར་ལོའི་ཐབ་ཏུ་ཅན་
ཡི། །ཉི་ཡིག་མར་གྱི་ཐེགས་པས་ལེགས་བྲན་པས། །བདེ་སྟོང་ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
མེས། །གཉིས་སྤང་འབྲུལ་བའི་བྱད་ཤིང་ཀྱན་བསྟེགས་ནས། །སྤྱ་གསུམ་རིན་ཅེན་གཞལ་
མེད་ཉམས་དགའ་བར། །འགྲོ་ཀྱན་ལྷ་མེད་བདེ་ལ་སྦྱོད་གྱུར་ཅིག། །བསྟན་པའི་སྒྲིན་བདག་
ཆེན་པོ་འཁོར་བཅས་ཀྱང་། །སྤྱ་ཆེ་རིང་ཞིང་ཆབ་སྲིད་རྒྱས་པ་དང་། །ཟབ་ལས་རྩོ་རྩེ་ཐེག་
པའི་དགའ་སྟོན་གྱིས། །ཆོས་རྒྱལ་རིགས་ལྷན་རྒྱུས་དང་མཚུངས་པར་ཤོག། །འཁོར་ལོ་བདེ་
མཆོག་ཟིལ་བྱ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིན་སྟེག་གི་ཆོ་ག་ཅུང་ཟད་བསྟེན་པར་འདི་ནི། །བསྟན་པའི་སྒྲིན་བདག་ཆེན་པོ་ནང་སོ་
དོན་གྲུབ་མགོན་པོའི་གསུང་གིས་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་མཛད་པའི་འདུས་པའི་
སྒྲིན་སྟེག་གི་ཆོ་ག་ལ་གཞི་བྱས། །འདིའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་བར་རྒྱུས་ཁ་བསྐྱངས་ནས། །ཆོས་སྤྱ་བའི་བཙུན་པ་
དག་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་ཐོན་བསམ་འབྲུབ་མཐོང་སྟོན་གྱི་གཞིས་ཀར་ནག་པ་རྒྱ་བའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་སྤྱར་བའི་
ཡི་གེ་པ་ནི་ཆེ་དཔལ་ཞེས་བྱ་བས་བཀྱིས་པ་འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་གྱུར་
ཅིག། །།མཛད་ལོ།།

༢༡། །རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་
ལས་གྲུབ་ཆེན་དེའི་བྱ་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་
ལུས་དཀྱིལ་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་

བཞུགས་
སོ། །

༡༥། མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོག་ཏུ་མངོས་མར་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པས་ཏྲག་ཏུ་སྐྱོར་བའི་ནམ་
འགྲུར་ནི། །འབྲུམ་ཐུག་ཉི་འོད་ཅེ་དགའ་དང་འགྲོགས་དབང་སྟོན་རྒྱལ་བཅེགས་འཆམས་
སྟོན་གསར་པས་འབྱུང་བ་བཞིན། །བྲན་བ་ཡིས་ཀྱང་ལྟན་སྐྱེས་བདེ་ཆེན་སྟོང་ལ་སྦྱོལ་མཛད་
རྩེ་བཙུན་མ་དང་སྐྱོར་མཁས་པ། །རིགས་ཀྱི་ཁྱབ་བདག་ཉི་ཏུ་ཀ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
ལྷ་མ་མཆོག་ལ་ཐུག་བགྱིད་དོ། །

འདིར་གྲུབ་ཆེན་དེའི་བྱ་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་
ཏུ་བྱས་པའི་བསྐྱེད་བའི་རིམ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།
ཐུན་སྔ་ཕྱིའི་མཆམས་སུ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ། ཐུན་གྱི་ཐོག་མར་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐུན་གྱི་ཐོག་མར་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། ཐུན་དངོས་གཞི་ལ་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། ཐུན་འབྲུག་ཏུ་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ ཐུན་གྱི་ཐོག་མར་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ཐུན་གྱི་ཐོག་མར་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཐོག་མར་བྱ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་བཤམ། རྣམ་འབྱོར་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རིམ་པ་བཤམ་པའོ། །

༡) ཐོག་མར་བྱ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་བཤམ།

དང་པོ་ལ་བཞི། རྣང་མཆོད་བྱིན་(ཤན)གྱིས་བརྒྱབ་པ། སྤྱོད་འགྲོ་གཏོར་མ་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། མཆོད་པ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

1) རྣང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་རང་ཉེ་རུ་ཀ་སྤྱོད་པོ་རྡོ་རྗེ་དང་བྱིལ་བྱ་འཛིན་པ། ཡུམ་རྡོ་རྗེ་པག་མོ་དམར་མོ་གྱི་གྲུག་དང་ཐོད་པ་འཛིན་པ་དང་བཅས་པའི་སྐྱར་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་རྣང་མཆོད་མཆོད་གཏོར་སོགས་རང་ཉིད་ཐ་མལ་གྱི་སྒྲུང་ཞེན་དང་ལྷན་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་མི་རྒྱས་པས་རང་ཉིད་ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་དང་ལྷན་པས་བྱིན་

གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ནང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མཆོད་གཏོར་སོགས་ལ་བདུད་ཅི་ནང་མཆོད་གྱིས་
གཏོར་ནས་བགེགས་བསང་བ་སོགས་བྱ་དགོས་ལ། བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པའི་བརྟུང་བ་
པལ་པས་བགེགས་བསང་བར་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། །ནང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ལ་
བསང་བ། སྦྱང་བ། བསྐྱེད་བ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དངོས་སོ། །

དང་པོ་ནི། དུམ་སྐྱེས་(༩བ)མའི་སྤྲལས་བརྗོད་པའི་སློ་ནས་བསང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ།
དེའི་ཆེ་དམིགས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དུམ་སྐྱེས་མའི་སྤྲལས་རྗོད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དུམ་
སྐྱེས་མའི་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སློས་ཏེ་བདུད་ཅིའི་རྩས་ལ་གནས་པའི་བགེགས་རྣམས་
བསྐྱེད་པར་སོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་སྦྱང་བ་ནི། སྤ་བླ་མའི་སྤྲལས་བརྗོད་པའི་སློ་ནས་བདུད་ཅིའི་རྩས་དེ་རྣམས་
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་སྟེ་དེ་དག་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་བསལ་བར་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྦྱབ་ཐབས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡི་རྩི་གྱི་ཡི་གེ་གཉིས་
ལས་རྒྱང་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ཨྀ་ཨྱུངྱུ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་ལས་བྱུང་
བའི་མི་མགོའི་སྐྱེད་བྱ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་སྦྱབ་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་ལས། དེ་སྟེང་ཨྱུངྱུ་ལས་བསྐྱེད་
སྟོན། །དུམ་བྱ་གཅིག་པ་ནང་དམར་པོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཐོད་པ་དུམ་བྱ་གཅིག་པ་བྱི་
དཀར་ལ་ནང་དམར་བའི་ནང་དུ་བདུད་ཅིའི་རྩས་དེ་རྣམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་
དེ་ལྟར་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨྀ་ཨྱུངྱུ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་ལས་བྱུང་བའི་མི་མགོའི་
སྐྱེད་བྱ་གསུམ་གྱིས་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉེན་སྦྱབ་པ་པོ་རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་མཆོན། ཐོད་པའི་སྐད་དོད་ཀ་སྤྲ་ལ་ཞེས་པ་བདེ་བ་སྐྱོང་བ་ལ་འབྱུག་པས་ཐོད་པ་
དུམ་བྱ་གཅིག་པ་བྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་བས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་མཆོན། ཐོད་

པའི་ས་བོན་ཨ་ཡིག་གིས་ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ཉིད་མཆོན། མདོར་ན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་(༣ན)ཤེས་དེ་ཉིད་མཆོན་པས་ངོ་བོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐོད་བ་དུམ་བུ་གཅིག་པ་སྤྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་བའི་ནང་དུ་བདུད་ཅིར་
ཤར་བ་ཞིག་ཏུ་མོས་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐོད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་
མཆོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་དཀར་བས་ཁམས་དཀར་པོ་དང་ནང་དམར་བས་ཁམས་དམར་པོ་
དང་དེ་གཉིས་སྤྱི་ནང་དུ་སྒྱར་བས་ཁམས་དཀར་དམར་ཀྱི་འདུ་འཕྲོད་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲན་
སྒྲུས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ནང་དུ་དྲི་ཆེན་སོགས་ལྷ་སྤྱོགས་བཞི་
དང་དབུས་སུ་གཡོན་བསྐྱར་དུ་རིགས་ལྷའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེད་ཅིང་རིགས་ལྷའི་ས་བོན་གྱིས་
མཆོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་ལྷ་པོ་རིགས་ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་ངོ་བོར་མོས་པར་
བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤ་བཞི་མཆོམས་བཞིར་གཡས་བསྐྱར་དུ་ཡུམ་བཞིའི་ས་བོན་ལས་
སྐྱེད་ཅིང་ཡུམ་བཞིའི་ས་བོན་གྱིས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་ཡུམ་
བཞི་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་བྱམས་སོགས་ཆད་མེད་བ་བཞིའི་ངོ་བོར་མོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དྲི་ཆེན་སོགས་ལྷ་སྐབས་འདིར་བདུད་ཅིའི་རྩམ་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་
ཉིད་སྐབ་བ་པོ་རང་ཉིད་ལུས་དང་པོར་ཆགས་པའི་ལུས་བྱངས་ཀྱི་དངས་མ་ཡིན་པས་དེ་དག་
ལ་སྒྱུར་རྟོགས་སྒྲར་གསུམ་བྱས་ཏེ་སྐབ་བ་པོ་རང་ཉིད་བསྟེན་ཅིང་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་ལའང་
མཆོད་པས་འཆི་བ་མེད་པའི་བདུད་ཅིའི་གནས་སུ་(༣བ)གསུམ་ཀྱི་གོ་འཕང་དེ་ཉིད་བདེ་ལྷག་
ཏུ་སྟེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཤ་བཞི་བདུད་ཅིའི་རྩམ་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལ་སྒྱུར་
རྟོགས་སྒྲར་གསུམ་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟེན་ཅིང་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་ལ་ཡང་མཆོད་པས་
ཞི་རྒྱས་དབང་བྲག་གི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་བཞི་འབྲུབ་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དངོས་ནི། མ་དག་པའི་ཕུང་སོགས་རྣམས་སྒྱུར་རྟོགས་
སྒྲར་གསུམ་བྱས་པའི་སྐོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྒྱུར་བ་ནི་རྒྱུད་གཡོས་

པ་ལས་མེ་འབར་བའི་བྱོད་ཀྱིས་ཡི་གེ་རྣམས་ཐོད་པའི་རྩལ་རྣམས་དང་རོ་མཉམ་དུ་ཞུ་ཞིང་།
ཁོལ་བས་མ་དག་པའི་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་རྣམས་སྤངས་ཏེ་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་
ཉི་མ་འཆར་ཀའི་མདོག་ལྟར་དམར་སེར་དུ་གྱུར་པའི་བདུད་ཅིར་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཡི་གེ་དེ་རྣམས་ནི་དག་པའི་ཕྱང་སོགས་ཡི་གེ་དེ་རྣམས་སུ་ཤར་བ་ཡིན་ལ། དག་པའི་ཕྱང་
སོགས་རྣམས་མ་དག་པའི་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤྱོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་དག་གི་སྤྱིང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་རྩྱུ་ལས་བྱུང་
བའི་ཁ་རྩྱུ་ག་དཀར་པོ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བདུད་ཅིའི་རང་བཞིན་ཅན་མགོ་ཐུར་དུ་བལྟས་
པ་ཐོད་པར་བྱུང་ནས་ཞུ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདུད་ཅི་དེ་རྣམས་དབུལ་ཚུའི་མདོག་ཅན་གྱི་བདུད་
ཅིར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྩྱུ་ཡིག་ནི་ཏེ་རུ་ཀའི་ཐུགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ས་ཐོན་ཡིན་ལ། ཁ་རྩྱུ་ག་ནི་ཏེ་རུ་ཀའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་དམ་
པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་ཡིན་པས་ཏེ་རུ་ཀའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་བདུད་ཅིར་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །(༤ན)

གསུམ་པ་སྤྱིང་བ་ནི། རི་ལྗར་སྤར་ཞིང་སྤེལ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་དག་གི་སྤྱིང་གི་
ནམ་མཁའ་ལ་མགོ་བོར་ཨོ་དང་མཐར་རྩྱུ་པར་སྤར་བའི་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་ཁ་དོག་སྤྱ་
ཆོགས་སུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཨོ་ལྷ་རྩྱུ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་དང་དེའི་འོད་ཀྱིས་ཕྱོགས་
བརྩའི་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མའི་དབང་ཕྱག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅི་
བཀྱག་སྟེ་སྤར་གྱི་བདུད་ཅི་ལ་བསྐྱན་པས་མང་པོར་སྤར་ཞིང་སྤེལ་བར་བསམས་ལ་ངག་ཏུ་
ཨོ་ལྷ་རྩྱུ་ལན་གསུམ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2) སྔོན་འགྲོ་གཏོར་མ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་སྔོན་འགྲོ་གཏོར་མ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། རང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་
འོག་ཏུ་སྔོན་འགྲོ་གཏོར་མའི་མཆོད་པ་རྣམས་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མཆོད་པ་ལྟར་དང་། གཏོར་མ་
རང་མཆོད་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་ན་གནས་པའི་ཕྱགས་སྐྱོང་དང་ཞིང་སྐྱོང་
སོགས་ལ་དབུལ་ཞིང་འཕྲིན་ལས་བཅོལ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་ཐབས་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བགཏགས་ཀྱི་བར་གཅོད་མི་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོན་འགྲོ་
གཏོར་མ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་འོག་ཏུ་ཡུལ་གང་ལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འབྲུལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། འབར་
བའི་ཕྱག་རྒྱ་གཡོན་བསྐྱར་དུ་བྱས་ལ་ངག་ཏུ་མེ་ཞེས་རྫོང་བ་དང་མཉམ་དུ་རང་གི་ཐུགས་ཀའི་
རྒྱ་གེ་འོད་ཟེར་གྱིས་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་ན་གནས་པའི་ཕྱགས་སྐྱོང་དང་ཞིང་སྐྱོང་ལ་སོགས་སྤྱན་
དངས་ལ་དེ་རྣམས་བདེ་སྐྱོང་དབྱེར་མེད་(༧བ)ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་བརྟུག་ནས་དེ་དག་ལ་ཐ་མལ་
ཀྱི་སྤང་ཞེན་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྐྱར་བཞེངས་པའི་དག་པའི་ལྷའི་འཁོར་
ལོར་བལྟས་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་ལའང་ཐ་མལ་ཀྱི་སྤང་ཞེན་གསལ་ནས་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་དོ་རྩེ་
ཅེ་གསུམ་པ་ནས་འབྱུ་ཅམ་འཁོད་པའི་དོ་རྩེ་འོད་ཟེར་ཀྱི་སྤྱ་གུས་གཏོར་མའི་བརྟུད་ཐམས་ཅད་
དངས་ཉེ་གསོལ་བར་བསམས་ལ། ཁ་ཁ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཏོར་མ་དབུལ་ཞིང་རང་མཆོད་དང་
མཆོད་པ་ཕྱག་ལེན་བཞིན་དུ་བཤམས་ཉེ་དབུལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཁ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྤྱགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཁ་ཁ་ཞེས་པ་ནི་ཐོ་ཐོ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། སར་ཡལ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་དོན་
ནི་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ ལྷ་ཡི་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་དུ་
འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོན་འགྲོ་གཏོར་མ་ཕུལ་བའི་འོག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་
དེ། སྐྱབ་པའི་བར་ཆད་ཞི་བའི་འཕྲིན་ལས་བཅོལ་ཞིང་ཡི་གེ་བརྒྱ་པས་ལྷག་ཆད་བསྐྱངས་བཅོད་
བར་གསོལ་ནས་རང་རང་གི་གནས་སུ་གཤེགས་སུ་གསོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

3) མཆོད་པ་ནམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ་ལ། བསང་སྤང་ནི་སྤར་ལྷར་ཡིན་ལ།
བསྐྱེད་ཅིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྟོང་ཀ་སྤ་ལ་ཐོད་པར་རྩྱ་ལས་མཆོད་
ཇས་ནམས་ངོ་བོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ལ་ནམས་པ་མཆོད་ཇས་སོ་སའི་
ནམས་པ། བྱེད་ལས་དབང་སོ་བྱུག་གི་སྟོང་ཡུལ་དུ་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་བྱེད་པར་ཅན་
སྟེད་པ་སྟེ་བྱེད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྷན་པར་མོས་ནས་ཨ་རྒྱུ་དང་བཟོ་བྱ་ཕྱེ་སོགས་རང་རང་
གི་མིང་སྤགས་དང་ཨོ་ཨུལ་རྩྱ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་སྟེལ་བས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་
(༥ན)པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཐོད་པར་ས་བོན་རྩྱ་ལས་སྟེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཐོད་པས་བདེ་
བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན། རྩྱ་ཡིག་ནི་ཉེ་རུ་ཀའི་བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ས་བོན་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉེ་རུ་ཀའི་ཐུགས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་
ནམས་པ་མཆོད་ཇས་སོ་སའི་ཁར་བར་མོས་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མཆོད་ཇས་སོ་སའི་མིང་སྤགས་དང་ཡི་གེ་གསུམ་སྟེལ་ནས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། ཡི་གེ་གསུམ་དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་ས་བོན་ཡིན་པས་དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་བྱིན་གྱིས་
རྫོབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

— 130 —

དུ་འགྱུར་བ་དང་། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་ལ་སྟོབས་བཞི་ཆང་བ་ཞིག་དགོས་པས་
སྐྱབས་འགོ་སེམས་སྐྱེད་གཉིས་པོ་ཉེན་གྱི་སྟོབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་སྤྲུགས་
དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་སྦྱོར་རྡོ་རྗེ། བཟླ་ཉེ་རུ་ཀ་ཉི་རྡོ་རྗེ་ཁྲག་འཕྱུང་། ས་མ་ཡ་དམ་ཆོག །མ་རུ་
སྤ་ལ་ཡ་རྗེས་སུ་སྦྱོངས་ཤིག །བཟླ་ཉེ་རུ་ཀ་ཉི་ལོ་པ་ཉིལ་ཉི་རྡོ་རྗེ་ཁྲག་འཕྱུང་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་
གནས་པར་མཛོད། ཁྱེ་རྩོ་མེ་རྩ་མེ་ཉི་བདག་ལ་བརྟན་པའི་དངོས་པོར་མཛོད། སུ་ཉོཾ་མེ་རྩ་མེ་
ཉི་བདག་ལ་དགེས་པའི་དངོས་པོར་མཛོད། ཨ་རུ་རྩོ་མེ་རྩ་མེ་བདག་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་
དངོས་པོར་མཛོད། སུ་པོ་ཉོཾ་མེ་རྩ་མེ་བདག་ལ་ཉིན་རུ་རྒྱས་པའི་དངོས་པོར་མཛོད། སརྩ་ཉི་
ཐམས་ཅད། སི་རྩི་ཉི་དངོས་གྲུབ། མེ་སྤ་ཡ་རྩོ་ཉི་བདག་ལ་རབ་རུ་སྦྱོལ། སརྩ་ཀམ་སུ་ཅ་མེ་
ཅེ་རྩི་ཕྱི་ཡི་ཀུ་རུ་ཉི་ལས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་གི་སེམས་དགེ་བར་མཛོད་(༤༦)རྩི་ཉི་སྤྲུགས་
རྡོ་རྗེ། ཉ་ཉ་ཉ་ཉ་ཉི་ཉི་ཡེ་ཤེས་ལ། རྩ་ག་ཐན་ཉི་བཅོམ་ལྡན་འདས། བཟླ་ཉེ་རུ་ཀ་མ་མེ་སུརྩ་
ཉི་རྡོ་རྗེ་ཁྲག་འཕྱུང་བདག་མ་གྲོལ་བར་ཉེ་མ་དོར་བར་མཛོད། ཉེ་རུ་ཀ་ཉི་ཁྲག་འཕྱུང་། རྩ་ག་
ཐན་དངོས་པོ། མརྩ་ཆེན་པོ། ས་མ་ཡ་དམ་ཆོག །སརྩ་སེམས་དཔའ། ལྷ་གསུང་རྡོ་རྗེ། རྩི་
པལ་ཉི་མཐུག་རུ་སྐྱར་བ་ཡིན་གྱི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་གྲངས་སུ་མི་གཞུང་ངོ་། །

དེས་ན་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་འདི་ལ་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་ཆང་བ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱབས་འགོ་སེམས་སྐྱེད་ཉེན་གྱི་སྟོབས་དང་། སྒྲོམ་བརྒྱས་དངོས་གཞིས་གཉེན་པོ་ཀུན་
དུ་སྦྱོང་བའི་སྟོབས་དང་། བདག་ཉི་མི་ཤེས་སྒྲོངས་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་
སུན་འབྱེན་པའི་སྟོབས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། ཉེས་པ་ལས་སྦྲར་ལྡོག་པའི་སྟོབས་སྤྲུགས་
ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཐོག་མར་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་བྱས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་ཐབས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་
རྒྱད་ལ་སྐྱེད་པའི་གོགས་སྤྲིག་རྒྱུང་དང་དམ་ཆོག་ཉམས་ཆག་ཐམས་ཅད་བྱང་ཞིང་དག་ནས་
ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་བྱུང་བར་ཅན་བདེ་ལྷག་རུ་སྐྱེད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ངོ་། །

༡) རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་རི་ལྗང་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་རི་ལྗང་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
སྒྲོ་གསུམ་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར། མཐུན་རྒྱུན་བསྟེན་པའི་བྱིར་ཆོག་མ་ཞིང་ལ་ཆོག་མ་
གསོག་པའི་ཚུལ། འགལ་རྒྱུན་དགག་པའི་བྱིར་སྤང་འཁོར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) སྒྲོ་གསུམ་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར།

དང་པོ་ནི། ཀུན་སྤྱོད་ལས། ལྷོ་ན་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ཉེ་ནི་རྒྱ་སོགས་སྟོང་པ་
ཉིད། །རུ་ནི་བཞོད་དང་བཟུང་བ་སྟེ། །ཀ་ནི་(༤བ)གང་དུའང་མི་གནས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་
བའི་དོན་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཉེ་ཡིག་གིས་ནི་རང་གི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་
བྱང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་།
རུ་ཡིག་གིས་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མཆོན་
པས་མདོར་ན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་བདག་མེད་གཉིས་མཆོན་ཞིང་། ཀ་ཡིག་གིས་ཡུལ་ཅན་
ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་ལ། ལྷོ་ཡིག་གིས་ཡུལ་བདག་མེད་པ་གཉིས་
དང་ཡུལ་ཅན་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་མེད་
པར་སྦྱོར་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་དེ་ཉིད་མཆོན་པས་ཡུལ་བདག་མེད་པ་གཉིས་
དང་ཡུལ་ཅན་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་
སྟུང་དུ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུགས་ཆོས་སྐྱུ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་ནས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་
བྱའི་སྒྲོམ་ཚུལ་འདི་ལ་ཡིད་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡིད་ལ་ཐ་མལ་གྱི་

སྤང་ཞེན་བསལ་ཏེ་བསྐྱོམས་བསལ་ཡིད་ལ་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་དག་པར་བྱེད་པའི་
ནལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་ནས་རང་ཏེ་
རྩ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྦྱར་བཞེངས་པར་མོས་ཏེ་དག་ཏུ་བྱེ་ཏེ་རྩ་གོ་ཉི་ཞེས་རྫོང་བ་ལ་ལུས་
དག་པར་བྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡབ་ཡུམ་གྱི་ལྷའི་སྦྱར་གསལ་བའི་རང་གི་ལུས་
ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་དག་པར་བྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོའི་ཨོ་དང་མཐར་
རྩུ་པར་སྦྱར་བའི་དབྱངས་གསལ་ནམས་དག་ཏུ་ལན་གསུམ་བརྫོང་ལ་སྟེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་འོད་
ཟེར་ལྷ་དང་ལྷན་པར་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་ལན་(༨ན)གསུམ་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ལས་འཁོར་ལོ་
གསུམ་གྱི་ལྷ་ཆོགས་སྟོས། རང་གི་སྤྱ་བྱག་གཡས་ནས་འཐོན། ཕྱོགས་བརྒྱར་འཕྲོས་པས་
བགལས་ནམས་ཆར་བཅད། སྤང་སྤྱ་བྱག་གཡོན་པ་ནས་ཁྱགས་ཏེ་སྟེ་བའི་ཕྱོགས་སྤང་ལ་
ཐེམ་པར་བསམ་པ་འདི་ལ་དག་གི་དྲི་མ་དག་པར་བྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། དག་
དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེའི་གདངས་སུ་ཤར་བར་མོས་ནས་དག་དག་པར་བྱེད་པའི་ནལ་
འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོ་གསུམ་དག་པར་བྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་འདི་སྦྱབ་ཐབས་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་སྟོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་སྦྱབ་ཐབས་ཀྱི་ལམ་ནམས་
འཁོར་ལོ་སྟོམ་པའི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ནམ་རྩལ་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2) མཐུན་རྒྱུན་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་ཆོགས་ཞིང་ལ་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་མཐུན་རྒྱུན་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་ཆོགས་ཞིང་ལ་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ་ལ་
གསུམ། སྤང་གཞི་ལ་འཛམ་བུ་སྤྱིར་པའི་མི་མངལ་སྦྱེས་ཁམས་བྱག་ལྷན་དུ་སྦྱེ་བ་ལེན་པའི་
རྒྱར་སྦྱེས་ནས་ཁྱོད་འབྱུར་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ། ལས་བསལས་པའི་འོག་རྩལ་ཏུ་བྱང་སོགས་རིམ་གྱིས་

ཐེམ་ནས་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ནམ་པ་མཐུན་པར་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་
འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་གསོག་པའི་ཚུལ། འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱར་
སེམས་ཅན་ལས་བར་དོ་འབྱུབ་པ་དང་ནམ་པ་མཐུན་པར་བར་དོ་འོངས་སྐྱར་འབྱེད་བའི་
ནལ་འབྱོར་བཤད་པའོ། །

1] སྐྱར་གཞི་ལ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་
ལེན་པའི་རྒྱར་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་འབྱུར་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱ་བ་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གས་གསོག་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་ཆོག་གས་ཞིང་སྐྱན་བྱང་བ་དང་། ཆོག་གས་ཞིང་ལ་མཆོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1} ཆོག་གས་ཞིང་སྐྱན་བྱང་བ་དང་།

དང་པོ་ནི། ཆོག་གས་ཞིང་མཆོད་པའི་རིམ་པ་འདི་ནམས་སྤྱོམ་འབྱུང་ལས། འོད་ཟེར་སྤང་
བ་སྡོ་བར་བྱ། །(ཨ་བ)དེ་ཡི་སྒྲིང་བ་ལས་མདུན་དུ། ལྷ་མ་སངས་རྒྱས་སོགས་དང་པོར། །བྲག་
འཆལ་མེ་ཉོག་བདུག་སོགས་ཀྱིས། །མཆོད་ནས་བཟོད་གསོལ་ལྷ་ན་མེད། །དཀོན་མཆོག་
གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞིང་། །དེ་ཡང་ཆོག་གས་གསོག་
པ་པོ་རང་ཉིད་ཉེ་དུ་ཀའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པས་ཆོག་གས་ཞིང་སྐྱན་བྱང་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་
གི་བྲགས་ཀར་པོ་སེར་པོ་ལས་སྣ་ཆོག་གས་བསྐྱེད་ལྟེ་བར་ཨ་ལས་ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱིང་
དུ་དཔལ་མཆོག་དང་པོའི་ཡི་གེ་རྒྱུ་ཡིག་མཐིང་ག་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཟེར་ལྷ་
དང་ལྡན་པ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་

ཅད་སྤྱངས། སྤྱིན་སྤྱིའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཆོག་གས་ཞིང་ནམས་སྤྱན་བྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
རྒྱ་ཡིག་གིས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཨ་བྱས། ཨུས་དོན་གྲུབ། ཉས་སྤང་
མཐའ། མགོ་བོས་རིན་འབྱུང་། ལྷ་ཆོས་གྱིས་ནམ་སྤང་། ཐེག་ལེ་རྒྱ་དྲ་དང་བཅས་པས་མི་
བསྐྱེད་པ་མཆོན་པར་བཤད་པས་ཨུས་བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས། ཉས་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མགོ་བོས་
མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། ལྷ་ཆོས་གྱིས་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས། ཐེག་ལེ་རྒྱ་དྲ་དང་བཅས་པས་ཆོས་
དབྱེདས་ཡེ་ཤེས་མཆོན་པར་དོན་གྱིས་འབྲུབ་པའི་བྱིར། སྤྱན་བྱང་བའི་ཡུལ་ནི་ལྷ་མ་རྟོ་
རྩེ་འཆང་གི་ནམ་པ་ཅན་དང་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་ཆོག་གས་དང་ཞེས་པ་
ནས། ཁྱོ་བོའི་བར་ནམས་སྤྱན་འབྲེན་པ་ཡིན་ལ། ཆོག་གས་ཞིང་གནས་གང་ནས་སྤྱན་འབྲེན་
པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིའི་ངང་ནས་གཟུགས་སྤྱིའི་ནམ་པར་
སྤྱན་འབྲེན་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སུ་བྱས་ནས་(༡ན)སྤྱན་འབྲེན་པ་དང་། རང་ཉིད་དང་
པོར་ལོངས་སྤྱར་སངས་རྒྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་སྤང་གི་གཞལ་ཡས་ཁང་ནས་སྤྱན་འབྲེན་པ་
དང་། འོག་མིན་ནས་སྤྱན་འབྲེན་པ་ནམས་ལས་འདིར་ནི་འོག་མིན་ནས་སྤྱན་འབྲེན་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ལྷ་མ་སྤྱན་འབྲེན་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་ལྷ་མ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་དང་ཐ་མི་དད་
པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་ཆོག་གས་ནམས་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱན་བྱང་བ་དང་།
གཙོ་བོའི་རིགས་བདག་གི་ཚུལ་དུ་སྤྱན་བྱང་བ་དང་། གཙོ་བོ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་སྤྱན་
འབྲེན་པ་ནམས་སུ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་གཙོ་བོ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་སྤྱན་འབྲེན་པ་ཡིན་
ཏེ། ལྷ་མ་རྟོ་རྩེ་འཆང་གི་ནམ་པ་ཅན་དང་ཞེས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ལས་ཐ་དད་པར་
ཆོག་ཏུ་དངོས་སུ་སྟོས་པའི་བྱིར། སྤྱན་བྱངས་པའི་འོག་ཏུ་འོད་ཟེར་རང་གི་སྙིང་གར་ཐེམ་
པར་བསམ་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྟོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱང་ཐམས་ཅད་སྙིང་གའི་མི་
ཤེགས་པའི་ཐེག་ལེ་ལ་བསྐྱུས་ནས་ཐེམ་པའི་སྟོན་མོ་འོད་གསལ་གྱི་རྟོགས་པ་འཆར་བའི་
དགེ་ཅ་སྤྱིན་བྱེད་དུ་འབྱུང་བའི་བྱིར།

2} ཆོགས་ཞིང་ལ་མཆོད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ནི། གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདེ་ཆེན་གནས། །ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞིས་སྒྲ་མ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་དང་། ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་དཔལ་འབོ་ཆེ། །ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞིས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་དང་། གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་དང་ཞིང་། །ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞིས་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་ཆོགས་གཞན་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་བའི་ཚུལ་རིམ་པ་བཞིན་བསྟན་ཏོ། །

རྟེན་པ་དང་པོ་བཞིའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། སྒྲ་མ་གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདེ་(༡བ)བ་ཆེན་པོའི་གནས་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་གོ་འཕང་སྐྱད་ཅིག་གིས་ཉེ་ཆེ་གཅིག་ལ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་སྟར་བས་ན་རིན་པོ་ཆེ་བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་ཕྱག་འཆའ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐ་མལ་པར་བལྟས་ནས་ཕྱག་འཆའ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་རྗེ་ཅན་ཉེ་རྗེ་རྗེ་འཆང་དུ་བལྟས་ནས་སྒྲ་མའི་ཞབས་ཀྱི་བསྐྱོལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྟོན་གཉིས་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་ནི་སྤར་བཞིན་ཡིན་ལ། བདུད་བཞིའི་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་ན་དཔལ་འབོ་ཆེ། སྤྱི་བ་བྲལ་གྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་དགའ་དབང་སྐྱེད་པས་ན་རྣམ་དག་རྗེ་རྗེའི་དབང་ཕྱག་ཆེ་སྟེ་གཙོ་བོ་དང་། རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་སྦྱར་བས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཆགས་པ་ཆེན་པོ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྦྱེད་པའི་སྟོན་གསུམ་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ཐུགས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་རྗེ་རྗེ་པག་མོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྟོན་གསུམ་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་དང་ཞིང་དང་ཉེ་བའི་

ཞིང་སོགས་ན་བཞུགས་པའི་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་ལྷ་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱག་འཆའ་བ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བྱག་བཅའ་ནས། མཆོད་པ་ལ་བྱིན་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
མཆོད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས་རྒྱ་གར་ན་ཟས་ཟ་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་ཁྱེད་ལ་སོགས་པ་
བྱེད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྒྱ་གཉིས་སྟོན་དུ་འགོ་བས་ཉིར་སྟོན་ལྟ་དང་རིག་མ་བཅུ་བྱག་
གིས་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་
ཞེས་རྫོང་པ་དང་མཉམ་དུ་རང་གི་སྟོང་ག་ནས་མེ་ཏོག་མ་དཀར་མོ། བདུག་སྟོན་མ་དུང་ཁ།
མར་མེ་(༥ན)མ་དམར་མོ། འཁོར་མ་ལྡང་གྲ། །ཞལ་ཟས་མ་ཁ་དོག་སྟོན་ཆོགས་པ་བྱག་དང་
པོ་གཉིས་ན་རྩོམ་རྩོམ་དང་བྱིས་སྟོན་ཆོགས་པ་རང་རང་གི་མཆོད་སྟོན་འཛིན་པ་རྣམས་
དང་། གཟུགས་རྩོམ་མ་དཀར་མོ། སྟོན་རྩོམ་སྟོན་མོ། འཛིན་རྩོམ་སེར་མོ། རོ་རྩོམ་དམར་
སེར། རིག་བྱ་རྩོམ་མ་ལྡང་གྲ། །ཆོས་དབྱེད་རྩོམ་མ་དཀར་མོ། བྱག་གཡས་ཀྱི་དང་པོ་
རྣམས་ན་མེ་ལོང་། བི་མང་། འཛིན་དུང་ཆོས། སྟོང་ཆང་གི་སྟོན། ལྷ་རྩས་ཀྱི་ན་བཟའ། ཆོས་
ཀྱི་འབྱུང་གནས། གཡས་ཀྱི་གཉིས་པ་རྣམས་ན་ཏ་མ་བྱ། གཡོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གི་བྱག་
དང་ཐོད་པ་འཛིན་པ་ནས་མཁའི་ཁམས་གང་བས་བྱུང་སོགས་རྫོང་པ་དང་མཉམ་དུ་དཀྱིལ་
འཁོར་བའི་ལྷ་རྣམས་བདེ་བ་ཆེན་པོས་མཉམ་པར་བྱས་ཤིང་། རྒྱུ་དང་སྒྲུ་རྫོང་པ་དང་དུས་
མཉམ་དུ་རང་གི་བྱགས་ཀའི་རྒྱུ་ལ་ཐིམ་པར་བསམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མཆོད་པ་ལྷག་མ་
རྣམས་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། བྱགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་པོའི་རྣལ་
འབྱོར་མ་བཞིས་ཐོད་པ་བདུན་ཅི་ལྟས་གང་བས་མཆོད་པ་ནི་ནང་གི་མཆོད་པ་དང་ཡབ་ལུས་
སྟོན་པར་བྱགས་པ་ལས་བདེ་བ་ཆེན་པོས་བྱགས་རྒྱུད་ཆེན་པར་མོས་པ་ནི་གསང་བའི་
མཆོད་པ་དང་། དེ་ལ་བཞེན་ནས་བྱགས་རྒྱུད་ལ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་
ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མཆོད་པའི་འོག་ཏུ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་
བདག་སྐྱབས་མཆོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐྱབས་འགོ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་བྱང་རྒྱབ་ཏུ་སེམས་

བསྐྱེད་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་པ་བཟུང་ནས་སྐྱོད་པ་བྱིན་དུག་ལ་བསྐྱབ་པར་དམ་བཅའ་
བ། རྟོགས་བཅུ་འེ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་(༤བ)འཁོར་ལོ་སྐོར་བར་བསྐྱལ་བ། ལྷ་དན་
ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་བ། ལུས་བྲན་དུ་དབུལ་བ་རྣམས། དགོན་མཆོག་གསུམ་
ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །ཞེས་པ་ནས། བཞེད་དཀའ་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན། དེ་རྗེས་ཆད་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་ཁྱད་
པར་དུ་འཕགས་པའི་བདེ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་པ་སོགས་ཀྱིས་
ཆད་མེད་པ་བཞི་སྟོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱབས་འགོ་ནས་ཆད་མེད་པ་བཞི་སྟོམ་པའི་བར་
རྣམས་ཆོགས་ཞིང་གི་སྐབས་འདིར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱབ་པའི་མཆོད་པ་ཁྱད་
པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཆོགས་ཞིང་ལ་མཆོད་པའི་འོག་དུ་ཆོགས་ཞིང་རྣམས་རང་རང་
གི་གནས་སུ་གཤེགས་སུ་གསོལ་བ། མི་དམིགས་པར་བསམ་བ། རང་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་
པ་སོགས་ལས་འདིར་ནི་རང་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་སྟགས་
བཅོད་པའི་སྟོན་ནས་རང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་དོན་དུ་འོད་དུ་ཁྱེན་ནས་རང་གི་སྟོན་མཚམས་
ནས་ཐེམ་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

- 2] ལས་བསགས་པའི་འོག་རྩལ་དུ་བྱང་སོགས་རིམ་གྱིས་ཐེམ་ནས་འཆི་བ་
འོད་གསལ་མཛོན་དུ་བྱས་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་
འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལས་བསགས་པའི་འོག་དུ་བྱང་སོགས་རིམ་གྱིས་ཐེམ་ནས་འཆི་བ་འོད་
གསལ་མཛོན་དུ་བྱས་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག་པའི་ཚུལ་ལ། དེ་ཡང་སྟགས་བྲམ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཅོད་

བྱེད་སྤྱོད་པོ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཙྰ་བ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་ཏུ་གདགས་པའི་
གཞིར་གྱུར་པ་སྤྱོད་གཞི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་གནས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་བའི་རྒྱུ་སེམས་
ཞེས་གྲགས་པ་འདིའི་སྤྱོད་ན་ལས་དབང་གིས་ཕྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ནམས་དང་རྒྱུ་ནམས་
རིམ་གྱིས་ཐིམ་ནས་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུ་(༡༠ན)སེམས་སྤྱ་མོ་ཉིད་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་
ལ་འཆི་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་གདགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་གསོག་
པའི་སྤྱོད་ཉིད་སྒྲོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས། སྤྲགས་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྱོད་པ་ཉིད་
དུ་སྒྲོམ་ཚུལ་དང་། དེ་ཉིད་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱུར་འབྱེད་པའི་ལམ་འབྱེད་དུ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་སྤྱ་ཕྱེད་སྤྲགས་དོན་དང་མཐུན་པར་སྤྱང་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་ཉིད་སྒྲོམ་ཚུལ་ཡོད་
དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་བོས་སམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་ལྟར་སྤྱང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་པས་སྤྱོད་པའི་སྤྱ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་བྲན་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱ་
ཕྱེད་སྤྲགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་ལ་ཨ་ཨ་ཨ་ཨ་གསུམ་ཡོད་པས་ནི་སྤྱ་གསུང་བྲགས་ཀྱི་དོ་
རྒྱུ་གསུམ་དབྱེད་མི་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་མཆོན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་མཆོན་དོན་བྲན་པའི་སྒྲོ་ནས་ལན་
གཅིག་བརྗོད་པས་བསོད་ནམས་ལེན་པར་བྱེད་པས་ནོར་བུ་འཛིན་པའི་སྤྲགས་ཞེས་བཤད་
པས་ཨོ་ནི་སྤྲགས་ཀྱི་མགོ་འདྲེན། སྤྱ་ཕྱེད་ནི་རང་བཞིན། རྒྱུ་ནི་ནམ་པར་དག་པ། སྤྱ་
རྒྱུ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་གཟུང་བས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་
པར་དག་པའི་སྤྱོད་པ་ཉིད། སྤྱ་ཕྱེད་ནི་རང་བཞིན། རྒྱུ་ནི་ནམ་པར་དག་པ། ཀོལ་ཉི་ནི་
ངོ་སྤྱོད་ཅན་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་
པར་དག་པའི་སྤྱོད་པ་ཉིད་མཆོན་པས་མཛོན་ན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གྱིས་བསྐྱུས་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་དེ་ཉིད་མཆོན་པའི་བྱིར། སྤྲགས་
གཉིས་པའི་དོན་གྱི་སྤྱོད་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་གི་སྤྱོད་གཞི་རྩུ་གི་འོད་ཟེར་
གྱིས་སྤོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་ལ་སོགས་པས་སྤོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་ཀྱི་ནམ་པར་ཁུ་བ་

རང་གི་ལུས་ལ་ཐེམ་ཞིང་རང་གི་ལུས་ཀྱང་སྟོང་སྟོང་གི་ཆ་(༡༠བ)ཐམས་ཅད་ནས་སྤྱགས་
ཀའི་རྩྭ་ལ་ཐེམ། དེ་ཡང་ཞབས་ཀྱི་ལྷ་ནི་ཉ་དང་། ཉའི་ལུས་མགོ་བོ་དང་། མགོ་བོ་ཆེ་ཆེས་
དང་། ཆེ་ཆེས་ཐིག་ལེ་དང་། ཐིག་ལེ་རྒྱ་དུ་ལ་ཐེམ་ཞིང་རྒྱ་དུ་ཡང་མི་དམིགས་པར་བསམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྤྱགས་གཉིས་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཡོ་ནེ་སྤར་བཞིན་ལ། ལྷ་ལྷ་ལྷ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད།
རྒྱ་ལེ་ལེས། བཟོ་ནི་མི་བྱེད་པ། ལྷ་སྤྱུ་མ་ནི་རང་བཞིན། ལྷ་སྤྱུ་ཀ་ནི་བདག་ཉིད། ཀོ་ཉི་
ནི་རང་སྟེ། ལྷ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་ལྷ་ལ་ཅན་ལེ་ལེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་རང་
སྤྱུ་དུ་གཉིས་སྤར་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རྒྱལ་བའི་སྤྱགས་ཆོས་སྐྱ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་
ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་ཚུལ་འདི་ལ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྱེར་བའི་
ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤར་གཞི་ལ་འཛམ་བྱ་གླིང་པའི་མི་མངལ་སྤྱེས་ཁམས་བྲག་ལྷན་
འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་འཆི་བ་དེ་
སྟོང་བར་བྱེད། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྤྱབས་སུ་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་སྟོང་གའི་མི་ལེགས་པའི་ཐིག་ལེ་
ལ་བསྐྱས་ནས་ཐེམ་པའི་དཔེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་། དེ་
ལྷ་བྱའི་འོད་གསལ་གྱི་རྫོགས་པ་ཁྲད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྟེད་པའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་ཁྲད་པར་
ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་གཉིས་སྤར་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་
སྐྱ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་ལྷ་བྱའི་རྒྱལ་བའི་སྤྱགས་ཆོས་སྐྱ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་ནས་འབྲས་
བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམས་པས་ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་ཁྲད་པར་ཅན་
འོྫོག་པའི་བྱིར་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་(༡༡ན)ནམ་པ་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ།
འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆེ་བུང་སོགས་རིམ་གྱིས་ཐེམ་ཞིང་ལུས་ཀྱི་རྒྱུང་དང་
བྱོད་སོགས་སྟོང་སྟོང་ནས་རིམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་སྟོང་གའི་མི་ལེགས་པ་ལ་ཐེམ་ཞིང་། སྤར་

མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བརྒྱད་ནས་ཉེར་ཐོབ་ཀྱང་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པའི་འོད་གསལ་
མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། འདིར་སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་གསལ་དུ་ཁྱེན་ས་རང་དང་། རང་
རྒྱ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་དཔེ་བར་དུ་རྩེ་སྤར་མི་དམིགས་པར་བསམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་
རྩོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་དཔེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཡང་རྣམ་པ་
མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིའི་རྒྱུན་ཐུག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་དང་། བར་གྱི་རྒྱུན་སྦྱང་གའི་
སྤྱད་རིམ་ཁྲད་པར་ཅན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱང་ཐམས་ཅད་བསྐྱོམས་སྟོབས་གྱིས་སྦྱང་
གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱུས་ནས་ཐིམ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་དོན་
སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྩོགས་པའི་དཔེའི་འོད་གསལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱང་འོད་གསལ་དུ་
ཐིམ་པ་དང་། འདིར་སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དུ་བྱས་ནས་རང་ལ་ཐིམ་ཞིང་རྒྱ་དཔེ་
འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་དཔེ་ཅེས་གྱི་
གཉིས་སྦྱང་དག་ནས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡུལ་ཅན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་གཉིས་
སྦྱང་ཕྱ་མོས་ཀྱང་བར་མ་ཆེད་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་ཁྱེན་ས་པ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་སྤྲགས་གཉིས་ཀྱི་དོན་བྲན་པའི་སྟོན་སྟོང་ཉིད་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཙོ་
ཐོར་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྱེར་པའི་ལམ་འབྱེར་དུ་འགྱུར་བ་དང་།
དོན་དམ་པའི་སྦྱང་འཁོར་དུ་འགྱུར་བ་དང་། རང་(༡༡བ)རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་སྤར་ཡོད་
བརྟན་པར་འགྱུར་བ་དང་། འོག་ནས་སྟོམ་པར་འགྱུར་པའི་རྟེན་བརྟེན་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལ་
རྣམས་སྟོང་ཉིད་རྩོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷའི་འཁོར་
ལོར་ཤར་བ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་ལྟར་འཆར་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

3༡ འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ཅམ་ལས་བར་དོ་འགྲུབ་པ་དང་རྣམ་པ་
མཐུན་པར་བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འབྱེད་བའི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ཅམ་ལས་བར་དོ་གྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་
པར་བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འབྱེད་བའི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྱེད་
བའི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འབྱེད་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་
དེ། དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་སྤོང་བའི་ངང་ལས་རང་གི་སེམས་རྒྱ་དཔེ་གཟུགས་
ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ཁྱེན་དུ་འབྱེད་པ། ཁ་དོག་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན། གསུམ་དུ་འབྱོག་
པ་ཞིག་ནམ་མཁར་བཞག་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་འདི་
ལ་བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འབྱེད་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཞི་ལ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་
བཞོན་པའི་རྒྱང་སེམས་ལས་བར་དོ་གྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་སྐྱབ་པ་ལོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བར་
དོ་སྤྱང་བར་བྱེད། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་དཔེ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་དག་མ་དག་
གི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་འགྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྫོགས་པ་ཁྱད་པར་
ཅན་རྒྱད་ལ་སྦྱེད་པའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ལོངས་སྐྱུ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་ནས་ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་
ཚུལ་གྱིས་བསྒོམས་པས་རང་རྒྱད་ལ་ལོངས་སྐྱུ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་
འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་འདི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་
ཏེ། རྒྱགས་གཉིས་(༡༩ན)ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྤོང་ཉིད་སྒོམ་པ་ནི་གཞི་ལ་བར་དོ་གང་
ལས་ལྷང་བའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དག་མ་
དག་གི་སྐྱུ་ལུས་གང་ལས་ལྷང་བའི་དཔེ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་རྣམ་པ་མཐུན། རྒྱ་ད་

ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་ནི་བར་དོའི་ལུས་གང་ལས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་སློག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་
དང་། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོངས་སྒྲིབ་གང་ལས་བསྐྱབ་པའི་གཞིའི་སློག་
འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་དང་ཆོས་མཐུན། ཁ་དོག་དཀར་བ་ནི་བར་དོའི་ལུས་དང་ལམ་
དང་འབྲས་བུས་ཀྱི་ཡོངས་སྒྲིབ་བསྐྱབ་གཞིའི་སློག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ནམས་རང་དབང་གི་ཁ་
དོག་དཀར་བ་དང་ཆོས་མཐུན། གསུམ་དུ་འཁྱོག་པས་ནི་བར་དོའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་
དང་། ལམ་དང་འབྲས་བུས་ཀྱི་ཡོངས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་གསུང་ཐུགས་དང་ཆོས་མཐུན། དམར་བའི་
མདངས་ཆགས་པས་ནི་གཞི་ལ་བར་དོ་ཆགས་པས་བཅིངས་པ་དང་། ལམ་དང་འབྲས་བུས་
ཀྱི་ཡོངས་སྒྲིབ་ཐུགས་རྒྱུད་བདེ་བ་ཆེན་པོས་བཅིངས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

3) འགལ་རྒྱུན་དགག་པའི་ཕྱིར་སྐྱེད་འཁོར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་འགལ་རྒྱུན་འགོག་པའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པའི་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་བ་ནི། རང་ནམ་མཁའི་
ནྱ་དར་གནས་པ་ལས་ཉེ་རུ་ཀ་སྒྲོན་པོ་ཞལ་གཅིག་ཐུག་གཉིས་ནམ་པར་ཆད་དེ། ཉེ་རུ་
ཀའི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་པས་ཞལ་བཞི་པའི་སྤྲུགས་དག་ཏུ་བརྗོད་པས་སྤྲུགས་འོད་ཟེར་དང་
བཅས་པ་ཤར་ནག་བྱང་ལྗང་རྒྱབ་དམར་སྟོ་སེར་བ་ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་ནས་གསེར་གྱི་
ས་གཞི་ལ་ཐུག་པར་ཁྲབ་པར་བསམ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲུགས་མདོག་
ཅན་གྱི་དོ་རྗེའི་ར་བ་ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་ནས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་ཐུག་པར་ཁྲབ་པར་
བསམ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུབ་པའི་སྤྲོ་ཆོགས་དོ་རྗེའི་(༡༣བ)ལྟེ་བའི་རྩྱ་ལས་འོད་ཟེར་
འོག་ཏུ་འཕྲོས་པས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་དོ་རྗེའི་ས་གཞི་དང་། སྤྲོ་ཆོགས་
དོ་རྗེའི་ལྟེ་བའི་རྩྱ་ལས་འོད་ཟེར་སྟེང་དུ་འཕྲོས་པས་དོ་རྗེ་ཅེ་ལྟེ་བའི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་མདའི་
བ་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དོ་རྗེའི་གྱུར། གྱུར་གྱི་འོག་རྩ་བའི་སྟེང་དུ་དོ་རྗེའི་སྒྲ་རེ་སྟེ་ཐམས་

ཅད་ཀྱང་བར་མཚམས་མེད་པར་དུས་བྱ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱི་རོལ་ཏུ་རྩོད་རྩེའི་མེ་བསྐལ་
པ་འཛིག་དུས་ཀྱི་མེ་ལྷ་བྱ་ནག་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་མཐོང་བས་
བཟོད་པར་མི་རྒྱས་ཤིང་། དཀར་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་དོག་སྒྲ་ལྷ་པོའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཕུང་
པོར་མཐོང་བ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེམས་ལ། ཨོ་མེ་དེ་ནི་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་གསུག་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་
རྩོད་རྩེའི་ས་གཞི་ནས་མེ་རིའི་བར་གྱི་ན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་སྤར་ཡང་ཞལ་བཞི་པའི་སྒྲ་གསུག་
ངག་ཏུ་བརྗོད་པས་སྒྲ་གསུག་གྱི་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས་པས་བགེགས་ཐམས་ཅད་
བསྐྱད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགོ་བ་རྣམས་བགེགས་དང་བྲལ་བར་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ལྷ་བྱའི་སྤང་བའི་འཁོར་ལོ་སྤྱོད་ཐབས་སྒྲོམ་པའི་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱོད་
ཐབས་སྒྲོམ་པའི་ཆེ་སྤྱོད་པ་པོའི་སེམས་བྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བ་སོགས་བགེགས་ཀྱི་བར་ཆད་
མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

༡༽ ཐུན་དངོས་གཞི་ལ་རི་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཐུན་དངོས་གཞི་ལ་རི་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། གཞལ་ཡས་ཁང་གང་
དུ་བསྒྲོམ་པའི་རྟེན་བསྐྱེད་པ་དང་། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་འབྱེར་ཡན་ལག་དང་བཅས་
པ་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡) གཞལ་ཡས་ཁང་གང་དུ་བསྒྲོམ་པའི་རྟེན་བསྐྱེད་པ།

དང་པོ་ནི་བྱིས་བྱ་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྤྱོད་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་ལས་
གསལ་བར་བཤད་པ་མ་གྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་སྤྱོད་པའི་རྩེ་བཅུན་གོང་མ་སོགས་ཀྱིས་

ཆོག་གསུང་ཞིང་རྣམས་སྒྲིབ་(༡༣ན)མཆོམས་ནས་ཞུགས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་
ཀར་པ་གཉིས་བཟང་པ་གཞུང་དབྱིབས་ཅན་ལས་རྒྱུད་དཀྱིལ་གཞུང་དབྱིབས་ལྟ་བུ་སྒྲོམ་
པ་ལས་གཞན་དུ་བྱི་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞུང་ལས་ཁང་སྒྲོམ་པར་མི་མཛད་ཀྱང་འདྲིའི་མི་བྱི་
དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞུང་ལས་ཁང་སྒྲོམ་པ་དེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། སྐབ་ཐབས་འདི་ཉིད་གང་
ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་པའི་རྒྱུད་མངོན་རྫོང་ལུ་དགུ་པ་ལས་བྱི་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞུང་ལས་
ཁང་བསྐྱེད་པའི་དབུས་སུ་གཞིའི་རྟེ་རུ་ཀ་ལབ་ལུམ་བསྐྱེད་ལ་དེའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་
དགོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་སྐབ་ཐབས་འདི་ཉིད་དུའང་མཛད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་མངོན་
རྫོང་ལས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་དང་། འདྲིའི་
ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་པར་བཤད་པས་རྒྱུད་དང་འགལ་ལམ་སྟམ་ན་མི་འགལ་ཏེ། འདྲིའི་རྟེན་དང་
བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཅིག་ཅར་སྐྱེད་པ་དང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་བྱག་དང་
བྱག་མཆོན་སོགས་སྒྲོམ་འབྱུང་ལས་རིམ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། དེར་མ་ཟད་
སྐར་བཤད་པའི་འཆི་བ་ཆོས་སྐར་འབྱུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གསུང་གསོག་པའི་
སྒྲོང་ཉིད་སྒྲོམ་པ་དང་། བར་དོ་ཡོངས་སྐར་འབྱུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་རྣ་དུ་འཛོག་
པ་སོགས་ཀྱང་ས་སྐྱ་པ་གོང་མ་སོགས་ཀྱིས་མི་བཞེད་ཀྱང་དེས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲོམ་འབྱུང་ལུ་གཉིས་པ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་ལུ་ལས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐར་གཞི་སྐྱེ་ཤི་བར་
དོ་གསུམ་གསལ་བར་བཤད་པའི་མཐུག་ཉིད་དུ། སྐད་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་ཤེས་པས། །རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱའི་བྱིར། །(༡༣བ)འདི་ནི་ལུང་སོ་ཡོངས་མཐུན་པའི། །དེ་ཉིད་གསུང་
བ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད། །ཅེས་སྐར་གཞི་དེ་དག་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསྐྱེད་རིམ་སྒྲོམ་པར་
གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན་གཞུང་ལས་ཁང་གང་དུ་བསྒྲོམ་པའི་རྟེན་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་ཡོད་དེ། སྐར་བཤད་
པ་ལྟར་གྱི་སྐར་བའི་འཁོར་ལོའི་དབུས་སུ་ཡི་རི་བི་ལི་གྱི་ཡི་གེ་བཞི་ལས་རྒྱུད་མེ་རྒྱ་སའི་

འབྱུང་བ་རིམ་བཅེགས། སྤྱི་ལས་རི་རབ་ལྷན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་
བཞི་པ་སྟེང་དུ་སྟོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མཛེས་པའི་སྟེང་དུ་སྣ་ཆོགས་པ་རྣམས་ལྟེ་བར་སྣ་ཆོགས་རྟེ་
རྟེ། དེའི་ལྟེ་བར་སྣ་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུང་དུ་ནམས་སྐྱབ་ཐབས་ལས་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་བསམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡) རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལ་
ལྟ། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ཅིག་ཅར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ། དེ་ཉིད་ཡིད་ངོར་རིམ་གྱིས་
གསལ་གདབ་པ། ལུས་དགྲིལ་སྒྲོམ་ཚུལ་སྟོན་མཐུན་གྱི་དག་པ་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ།
གོ་བགོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་པ་བརྟུག་ནས་དབང་བསྐྱར་བ། མཚོད་ཅིང་བསྟོད་ནས་ལྟེ་འཁོར་
པོ་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ཅིག་ཅར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སྒྲོམ་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་
འཁོར་ནམས་མཛོན་བྱང་ལྟ་ལས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་
ཡོད་དེ། སྣ་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱེད་ལྟེ་ལྟེ་སྐྱབས་སྐྱུ་རང་གི་འབྲས་བྱའི་སྐྱབས་སྐྱུ་གྱུར་པའི་སངས་
རྒྱས་དེའི་མཚན་སོ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་པོ་ཨ་ལི་དཀར་པོ་ཐུག་གཅིག་གཡས་བསྐྱོར་དང་ཐུག་
གཅིག་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་གནས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བརྒྱུད་ཅུའི་ངོ་
པོ་ཀ་ལི་དམར་པོ་(༡༩ན)བཞི་བརྒྱ་པ་ཐུག་གཅིག་གཡས་བསྐྱོར་དང་བཞི་བརྒྱ་པ་ཐུག་

གཅིག་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྒྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་ལ་
དམར་བའི་མདངས་ཅན་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་སྤང་བའི་
དབྱངས་དང་སྒྲ་བ་ཁ་དོག་དཀར་བ་ནི་མེ་ལོང་ལྷ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཚུབ་པ། གསལ་
བྱེད་དང་སྒྲ་བའི་ཁ་དོག་དམར་བ་ནི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཚུབ་པ། དེ་ནས་རང་ནམ་
མཁའི་ན་དར་གནས་པས་སྒྲ་བ་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་མཐོང་བ་ན་བདག་གིས་
སངས་རྒྱས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་དང་འབྲ་བའི་སྒྲ་བའི་དབྱུས་སུ་སྐྱེ་བ་
སྤངས་པ་དང་འབྲ་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་བཟུང་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱའོ་
སྤམ་པའི་འཕེན་པ་དང་ལྷན་པས་རྒྱ་ད་སྒྲ་བ་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྒྱ་ད་ལས་རིམ་པས་ཐིག་ལེ། སྒྲ་
ཆོས། ཉའི་ལུས། ལྷ་བྱུང་སྤྱི་ཡིག་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པའི་
ངོ་བོར་སྐྱེད་པ་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཚུབ་པ། དེ་ལྷ་བུའི་རྒྱ་ཡིག་གི་འོད་
ཟེར་ལས་འཁོར་ལོ་ལྷའི་ལྷ་ཆོགས་འཕྲོས། འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་ལོ་ལྷའི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད།
སྟོན་ནས་བྱུང་བའི་དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་སྐྱུན་བྱངས། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་
སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཞུ་བ་རྒྱ་ཡིག་གི་རྒྱ་ད་ལ་ཐིམ་པས་རྒྱ་ཡིག་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བའི་རང་
བཞིན་དུ་བསམ་པ་ནི་བྱ་བ་སྐྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་ཡིན་ལ། ཨོ་སྤྱི་རྒྱ་སྐྱ་སྐྱ་
ར་ཡོ་གི་རྒྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐགས་གཉིས་བརྗོད་པའི་སྟོན་སྒྲ་ཉིད་དབྱངས་གསལ་རྒྱ་དང་
བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་
(༡༤བ)པར་བསམ་པ་ནི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་
མངོན་བྱང་ལྷ་ལས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་སྐྱེ་
བ་སྐྱུལ་སྐྱར་འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་གཞི་ལ་པ་མའི་ཁྱ་ཁག་གི་དབྱུས་སུ་
བར་དེའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ཏེ་ཉིང་འཆམས་སྤར་ནས་སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་།
སྐྱུང་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དེ་སྤྱོད་བར་བྱེད། རྟོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་དག་མ་དག་གི་

སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་ས་རགས་པའི་ཕྱང་པོ་བཟུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་
རྫོགས་པ་སྐྱེ་བའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་དུ་འགྱུར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ས་ལ་གནས་
པའི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ལོངས་
སྟོན་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་ས་རགས་དག་གི་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྤྱང་བའི་སྐྱུ་སྐྱུ་
བཟུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱུ་སྐྱུ་དེ་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམས་
པས་སྐྱུར་དུ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱས་པ་བྱུང་པར་ཅན་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་དུ་སྐྱོམ་པ་འདི་སྤྱང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱང་གཞི་ལ་འབྱུང་བཞི་རི་
རབ་དང་བཅས་པས་པ་མའི་ལུས་སྐྱེ་དེ་མཆོན། ལྷ་ཆོགས་པ་སྐྱེ་ཆེན་པོ་དང་ཆུང་དུས་ལུས་ཀྱི་
ཅ་འཁོར་རྣམས་མཆོན། ཨ་ལི་དཀར་པོས་པའི་གཡོན་རྒྱང་མ་ནས་འབབ་པའི་ཁམས་དཀར་
པོ་དང་། ཀ་ལི་དམར་པོས་མའི་གཡས་རོ་མ་ནས་འབབ་པའི་ཁམས་དམར་པོ་དེ་མཆོན། དེ་
གཉིས་ལས་ཁྲ་བ་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་པ་མའི་ཁྲ་ཁག་མངལ་དུ་
འབྲས་པ་མཆོན། ཁྲ་བའི་དབུས་སུ་རྒྱ་ད་ཞུགས་པ་ནི་པ་མའི་ཁྲ་ཁག་འབྲས་(༡༥ན)པའི་དབུས་
སུ་བར་དོའི་རྒྱང་སེམས་ཞུགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། རྒྱ་ད་ནས་རྩྭ་ཡིག་རྫོགས་པའི་བར་ནི་
མངལ་དུ་གནས་སྐབས་ལྡེ་ལུས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན། རྩྭ་ཡིག་རྫོགས་པ་
ལས་འབྲས་བུ་ཉེ་དུ་ཀ་ལབ་ཡུམ་རྫོགས་པར་གྲུབ་པ་ནི་མངལ་དུ་ལུས་རྫོགས་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་
བཅས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་མ་རྒྱུད་འདི་དག་དུ་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཅལ་དུ་
བཏོན་ནས་འཆད་པས་རྫོགས་རིམ་པའི་སྐྱུ་བ་པ་པོས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བ་
ལས་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་དང་ཆོས་མཐུན་སྐྱུར་དུ་ཡོད་
དེ། འབྱུང་གཞི་རི་རབ་དང་བཅས་པས་སྐྱུ་བ་པ་པོ་ལབ་ཡུམ་གྱི་ལུས་སྐྱེ་དེ་མཆོན། ལྷ་ཆོགས་
པ་སྐྱེས་སྐྱུ་བ་པ་པོ་ལབ་ཡུམ་གྱི་ཅ་འཁོར་རྣམས་མཆོན། ཨ་ལི་དཀར་པོས་ལབ་ཀྱི་ཁམས་
དཀར་པོ་དང་ཀ་ལི་དམར་པོས་ཡུམ་གྱི་ཁམས་དམར་པོ་མཆོན། དེ་གཉིས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་

ལས་ལྷ་བ་དཀར་པོ་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་གྱིས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདྲ་
ཐོད་ལས་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྲེན་པ་དེ་མཆོན། ལྷ་བའི་དབུས་སུ་རྒྱ་ད་ལྷགས་པ་ནས་རྩྱ་
ཡིག་རྫོགས་པར་བྱུང་བའི་བར་གྱིས་ནི་ཡབ་ཡུམ་སྟོན་པར་ལྷགས་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་
གྱི་འདྲ་འཕྲོད་ལས་དགའ་བཞི་ལུགས་འབྱུང་བརྒྱུ་གྱི་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྫོགས་
པ་དེ་མཆོན་ཞིང་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་
སུ་དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་དགོ་ཅ་སྟོན་ཁྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དེ་རྗེས་ལུགས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ལས་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་བདེ་སྟོང་གི་ཐབས་ཤེས་དང་
སྦྱར་དུ་ཡོད་དེ། (༡༥)སྐྱ་ཆོགས་བསྐྱུང་བ་པོ་རང་གི་དམིགས་པས་གང་ལ་གནད་དུ་
བསྐྱུན་ནས་བསྐྱོམ་པའི་གནས་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཅ་འཁོར་རྣམས་མཆོན། ཀ་ལི་དམར་པོས་
སྟེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་འབར་བའི་གཏུམ་མོའི་མེ་མཆོན། མ་ལི་དཀར་པོས་སྦྱི་བོའི་ཅ་འཁོར་
ནས་ཁམས་དཀར་པོ་འབབ་པ་མཆོན། དེ་གཉིས་ལས་ལྷ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་ལ་དམར་
བའི་མདངས་ཅན་དུ་བྱུང་བས་ནི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདྲ་འཕྲོད་ལས་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་དེ་
མཆོན། རྒྱ་ད་ལྷགས་པ་ནས་རྩྱ་ཡིག་རྫོགས་པར་བྱུང་བའི་བར་གྱིས་ནི་དེ་རྗེས་ལུགས་ལ་གནད་
དུ་བསྐྱུན་པ་ལས་ལུགས་འབྱུང་བརྒྱུ་གི་དགའ་བ་བཞི་བྲངས་ཏེ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་
ཉིད་སྟོན་པ་དེ་མཆོན་ཞིང་། རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་
སྐབས་སུ་དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྫོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་དགོ་ཅ་སྟོན་ཁྱེད་
ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བཞི་རིམ་པ་དང་བཅས་
པའི་སྟོང་དུ་རྟེན་གཞིལ་ཡས་ཁང་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞི་ལ་འབྱུང་བཞིའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟོང་དུ་རི་སྒྲིང་སོགས་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་
སྦྱུང་བ་པོ་རང་ཉིད་མ་འོངས་པ་ན་མ་དག་པའི་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་འོངས་སྟོད་པའི་ལས་
ཀྱི་རུས་པ་དེ་སྟོང་བར་ཁྱེད། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་དག་མ་དག་གི་སྦྱུ་མའི་སྦྱུའི་ཡེ་ཤེས་

རང་སྤང་གི་གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུབ་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་འགྲུབ་པའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་
ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་རང་ཉིད་གང་དུ་ཡོངས་སྟོན་རྟོགས་
པའི་སྐྱར་སངས་རྒྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་སྤང་གི་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་
(༡༩)ཉིད་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟོམས་པས་དེ་སྤྱར་དུ་འགྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཁྱད་
པར་ཅན་འཛོག་པའི་བྱིར།

2) དེ་ཉིད་ཡིད་ངོར་རིམ་གྱིས་གསལ་གདབ་པ།

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ཡིད་ངོར་རིམ་གྱིས་གསལ་གདབ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཉེན་དང་བརྟེན་པའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་ནས་ཡིད་ངོར་རིམ་གྱིས་གསལ་འདེབས་པ་ཡིན་ལ།
དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། མཐའ་དུར་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟོར་ཞིང་མེ་རི་སྒྲ་
ཆོགས་རྩོམ་རིམ་དང་བཅས་པས་བསྟོར་བའི་སྤང་བའི་འཁོར་ལོའི་ནང་དུ་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱེད་
སྟེང་དུ་སྒྲ་ཆོགས་རྩོམ་རིམ་ལྟེ་བར་གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་སྟོ་བཞི་རྟ་བབས་བཞི་ཅིག་པ་རིམ་
པ་ལྟ་དང་ལྟན་པ། ནང་ཀ་བ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེག་པའི་ཅེ་མོར་རྩོམ་རིམ་ལྟེ་མེ་མོར་ཉོག་
གིས་མཛེས་པ་སོགས་མདོར་ན་ཆད་དབྱིབས་མཆན་ཉིད་དང་ལྟན་པ་སྐྱབ་ཐབས་ནས་རི་
ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་ནང་དུ་བརྟེན་པ་སྒྲ་གསལ་གདབ་
པ་ནི། སྟོན་བྱུང་ལ་འོག་མིན་ནས་ཡོངས་སྟོན་རྣམ་པས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་འཁོར་རྣམས་
ལ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་རྒྱད་ལེགས་པར་བསྟན་ཏེ་དབང་བྱུག་ཆེན་པོ་གདུལ་བའི་དོན་དུ་རི་
རབ་ཀྱི་ཅེ་མོར་བྱོན་ནས་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་སྐྱ་མདོག་མཐིང་ག་ཞལ་བཞི་བྱུག་བཅུ་གཉིས། དུམ་
རྩོམ་པག་མོས་འཁྱུད་པའི་རྣམ་པས་རྒྱད་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པའི་སྐྱ་འདིར་ཡང་བསྟོམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱ་མདོག་བྱུག་མཆན་རྒྱན་སོགས་ནི་རྟོགས་པར་སྒྲ་ལ། གར་

གྱི་ཉམས་དགུ་ནི་ཡོད་དེ། སྒྲིག་པ་དཔའ་བ་མི་སྤྲུག་པ་སྟེ་སྤྱི་ཉམས་གསུམ་ནི་སྤྱི་འབྲིང་
བག་དང་ལྡན་པ། ཞབས་ཀྱིས་འཛིགས་བྱེད་དང་དུས་མཆོན་མནན་པ། ཁོ་གཉིས་དཔལ་
བའི་དབྱས་སུ་བསྐྱུས་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་དང་། རྒྱུ་དང་བག་(༡༩)ལྟལ་འཛིགས་སུ་
རུང་བ་སྟེ་གསུང་གི་ཉམས་གསུམ་ནི་རུང་བཤད་བཞིན་པའི་རྣམ་པ། མཆེ་བ་གཅིགས་པ།
ལྷགས་རྣམ་པར་འཛིལ་བ་རྣམས་དང་། སྟོང་རྩེ་དམ་པ་ཞི་བ་སྟེ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཉམས་གསུམ་ནི་
བསྐྱེད་འདབ་མ་ལྟར་སྤྲུན་དཀྱུས་རིང་བ་དང་། སྤྲུན་གདངས་པ་དང་། སྤྲུན་བྱུང་གིས་ལུམ་
ལ་གཟིགས་པ་སྟེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ལུམ་གྱི་
སྤྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་དོན་དང་དག་པ་བན་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། སྤྱི་མདོག་སྟོན་པོར་ཡོད་
པས་ཆོས་སྤྱི་ལས་ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པ་དང་། སྤྲུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལས་ཀྱི་སྟོང་པོར་སྟོན་པ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་དུ་ལུམ་རྩོམ་རྩེ་ལག་མོ་ལ་
འབྱུང་བ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྟོན་ཀྱང་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་སྤྱི་བོའི་རྩ་འཁོར་ལ་གནས་
པ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་དུ་དབྱེད་གཡོན་དུ་ཟླ་བ་བྱེད་པ་འབྱང་བ་དང་། རང་རྩོམ་རྩེ་ལུས་ལ་
གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཀྱང་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་དེ་ཉིད་སྤྱི་བོ་ནས་ཁྱེ་རྩ་
གནས་རྣམས་སུ་བྱུང་བ་ལས་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་དུ་མི་རུས་ཀྱི་
ཐལ་བས་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུགས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་ཆེན་གྱིས་ལུམ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་
སྟོན་པའི་སྟོན་རྣམས་ཐར་སྟོན་བཞིན་ཡོད་པ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞལ་བཞི་དང་། རྟོན་འབྲེལ་
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་དག་པ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་བྱུག་བཅུ་གཉིས་དང་། སྟོང་ཉིད་
སྟོང་རྩེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མཆོན་པའི་ཕྱིར་ཁ་ཏྲུ་ག་འཛིན་པ་
དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐབས་ཤེས་སུ་སྦྱོར་བ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་བྱུག་དང་
པོ་གཉིས་ཀྱིས་རྩོམ་རྩེ་དང་ཤིང་བྱ་བ་སྟོན་ནས་འཛིན་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་སྟོང་(༡༩)
དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་གཉི་སྤྲུག་བདེན་འཛིན་སྤངས་པ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་བྱུག་འོག་

མ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་པོ་ཆེའི་པགས་པ་ཁྲག་དང་བཅས་པ་འཛིན་པ་དང་། གཡས་ཀྱི་ཕྱག་
མཚན་ལྟག་མས་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དགའ་བའི་སྐྱེས་སྐྱལ་བ་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོན་
དང་མཐར་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཏྲོག་མ་ལུས་པར་གཅོད་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་
པ་རྣམས་འཕྱགས་པར་བྱེད་པ་དང་། གཡོན་གྱི་ཕྱག་མཚན་ལྟག་མས་སྐྱགས་རྒྱུད་བདེ་
ཆེན་གྱི་ངོས་གང་བ་དང་། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཞགས་པས་འཆིང་བ་དང་།
ཆངས་པ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་མཛད་པ་རྣམས་མཆོན། ཕྱག་རྒྱ་
བྱུག་གིས་ནི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བྱུག་དང་། རྩོམ་ཞུགས་པོའི་སྤང་བ་སྦྱོང་སྦྱང་དུ་གནས་པ་
གཉིས་ལ་བརྒྱས་པའི་ཐོད་སྐྱམ་ལྔ་ལྔས་ནི་དཔེ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་དག་མ་དག་གི་
རྒྱ་མཐིང་སྐྱར་བཞེངས་པ་མཆོན། རལ་པ་བྱེན་དུ་བཞེས་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་རྣམས་གོང་དུ་
འཕེལ་བ་དང་། ལྷ་ཆོགས་རྩོམ་པའི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་བཞིས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ་དང་།
ཞལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བས་ནི་ལོག་པའི་ལྷ་བ་ལས་རྣམ་པར་ལོག་ནས་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་
ལ་གནས་པ་དང་། མཆེ་བ་གཅིགས་པས་ནི་བདུད་བཞི་རྣམ་པར་འཛོམས་པ་དང་། སྦྱན་
གསུམ་དང་ལྷན་པས་ནི་རི་སྟེང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་དང་། འཛིགས་བྱེད་དང་
དུས་མཚན་མནན་པས་ནི་སྤིང་ཞི་གཉིས་དང་ཏྲག་ཆད་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་སྤངས་ནས་འགྲོ་བ་
རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་མཆོན་ནོ། །

རིམ་པ་དང་པོའི་སྐྱབས་འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་མཆོན་དོན་དང་དག་པ་བྲན་པའི་སྒོ་ནས་
བསྐྱོམས་(༡༧)པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྐྱབས་སུ་གོང་དུ་བཤད་པ་
ལྟར་གྱི་དག་པ་དང་མཆོན་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་སྤང་ཕྱོགས་དང་སྦྱོང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩོགས་
རིམ་གྱི་རྩོགས་པ་ཁྲད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་ཁྲད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་ཉེ་རུ་ག་
སྐྱར་དུ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་འཛོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

3) ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་སྒོམ་ཚུལ་ལོ། །

1) ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ། ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ། བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་
སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། མངོན་རྫོང་སོགས་ལས་བརྟེན་པ་ལྟའི་འཁོར་ལོ་སྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་
ནས་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་ཚུལ་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ལུས་རྟེན་
གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་ཚུལ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། འདུས་པ་སོགས་ནས་དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་
ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པས་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་བྱིར་དང་། བདེ་དབྱེས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་
མོང་གི་བཤད་རྒྱུ་སྐྱུ་ཅ་ལས། ཀྱང་པའི་མཐེལ་དུ་ཚྱུ་ཆེན་རྒྱུང་། །གཞུ་ཡི་དབྱིབས་སུ་
ནམ་པར་གནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ལས། བསྐྱེད་རིམ་
དང་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པས་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་ཚུལ་གསལ་བར་ཐོན་

པས་དེའི་དོན་བྲིས་བྱ་ཞབས་ཀྱིས། ཀླང་པ་སུམ་མདོ་ལྷེ་སྤྱིང་ག། རྒྱུང་དང་མེ་ཆུ་ས་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོམ་ཚུལ་ཡང་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་
ཁང་སྤྲ་མ་བསྐྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ལུས་(༡༩ན)དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་སྒྲོམ་པ་དང་།
ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་གཉིས་འཕོ་ནང་
དུ་བྲེ་བཅུག་པའི་ཆུལ་དུ་སྒྲོམ་པ་མིན་གྱི། ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིང་
ནས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆུལ་ཡང་ཡོད་དེ།
ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རིགས་འདྲ་སྤྲ་མས་ཉེར་ལེན་དང་། རང་གི་ལུས་ཀྱིས་
ལྷན་ཅིག་བྲེད་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་
ནམས་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་དང་དེ་བསྐྱབ་གཞིར་བྱས་པ་ལས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་
ཁང་དུ་བསྐྱེད་ནས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དཔེར་ན་ཀླང་པ་གཉིས་བབྲང་པ་
གཞུང་དབྱིབས་སུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རྒྱུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གཞུང་དབྱིབས་
ལྷ་བྱ་ཞེས་རྗོད་པའི་ཆེ་རྒྱུང་དཀྱིལ་སྐད་ཅིག་སྤྲ་མས་ཉེར་ལེན་དང་། ཀླང་པ་གཉིས་བབྲང་
པ་གཞུང་དབྱིབས་སུ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་བྲེད་རྒྱུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུང་
དཀྱིལ་དུ་བསྐྱེད་ནས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་དགོས་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་རིམ་པ་དང་
པོའི་སྐབས་འདྲིར་ལུལ་ཉེར་བཞིའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་སྤུ་རྩ་སོགས་ཡི་གེ་ཉེར་བཞི་རང་གི་སྤྱི་
པོ་སོགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ཉེར་བཞིར་བསྐྱེད་ནས་ཅིབས་ཁོང་སྟོང་ཅིབས་ཤུན་གྱི་ནམ་པ་
ཅན་དུ་སྒྲོམ་པ་ནི་ལྷ་ནམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ལྷར་བསྐྱེད་ནས་བསྒྲོམས་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུལ་ཉེར་བཞིའི་དཔའ་པོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་ནམས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་པོ་
རང་གི་ཅ་ཁམས་ཐིག་ལེ་ནམས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་(༡༩བ)རྗོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་
རྒྱུང་དང་ཐིག་ལེ་ནམས་རྒྱ་རྒྱུར་བསྐྱས་ཏེ་ཐིམ་པ་ལས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་
སྐྱེད་པའི་དགོ་ཅ་ཁུད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2} བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་བརྟེན་པ་ལྟའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲོམ་ཚུལ་ལ། འཁོར་གྱི་ལྷ་ལ་ལུས་དཀྱིལ་མི་འགོད་
པས་གཙོ་བོ་ཁོ་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ལ། དེ་ཡང་ཡབ་ཁོ་ན་ལ་འགོད་པར་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་
རྗེ་དཔེ་བྱ་བ་ཅུ་གཉིས་པ་དང་པག་མོ་མངོན་འབྱུང་གི་རྒྱུད་ལས་དོ་རྗེ་པག་མོའི་ལུས་ལ་གནས་
ཉེར་བཞིའི་དཔལ་འཕེལ་ཉེར་བཞི་འགོད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་བཤལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་མ་པ་ཉིས་
དེའི་སྟེང་དུ་སྟོང་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་སྒྲོམ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་རྣམས་བསྟན་པས་དོ་རྗེ་པག་
མོའི་ལུས་ལ་ལྷ་སོ་བདུན་བཀོད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་བཤལ་པ་ལྷར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུ་ནག་ཤིལ་
གསུམ་གས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཁོ་ན་ལ་ལུས་དཀྱིལ་དགོད་པར་བཤལ་ཅིང་དེ་ཡང་ཤིལ་བྱ་ཞབས་ཀྱི་
ལུགས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་གང་ལ་དགོད་པའི་གཞི་ངོས་གཟུང་དུ་ཡོད་དེ། མངོན་བྱང་ལྔའི་སྒྲོམ་
རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཅིག་ཅར་སྐྱེད་པའི་མཆོན་དོན་དག་པ་ལྷར་བཤལ་པ་ལྷར་
གྱི་གཞིའི་ཉེ་རུ་ཀའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དོ། ཁོ་ན་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་རྣམས་
འགོད་པའི་རིམ་པ་རིམ་བྱ་སྟུང་ན། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ལས་རིམ་ལྷར་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་བཞི་ན་
བཤལ་ན། སྟོང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་རྩུ་འྲིའི་ནང་གི་ཁམས་དཀར་པོ་མི་
ཤེགས་པ་དེ་ལ་སྐྱུ་ཏུ་ལས་དཔལ་པོ་ཉེ་རུ་ཀ་དང་། དཔྱིད་དང་། མི་ཤེགས་པ་དང་། རྩུ་ཡིག་
རྣམས་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་མི་ཤེགས་པ་དེ་ཉིད་ཉེ་རུ་ཀ་དང་། ལྷ་བའི་རྩ་འཁོར་
གྱི་རྩུ་(༡༩ན)འྲིའི་ནང་གི་ཁམས་དཀར་པོའི་ཐེག་ལེ་ལ་དོ་རྗེ་པག་མོ་དང་། རྟོན་མ་ཁའི་མེ་དང་།
ཉི་ལ་ཀ་དང་། བདག་མེད་མ་སོགས་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དོ་རྗེ་པག་མོར་བསྐྱེད་ནས་སྟོང་
གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་སྟོམས་པར་འབྲུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པར་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འདི་ལྷར་བསྒྲོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིམ་པ་གཉིས་

པའི་སྐབས་སུ་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདུ་འཛོལ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་རྟོགས་
པ་སྤུང་དུ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་དགེ་ཅ་སྟེན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། ཁམས་དཀར་པོ་མི་ཞིགས་པ་
དེ་ལ་དབྱིད་གྱི་སྐས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དབྱིད་གྱི་དུས་ཀྱིས་ཅི་ཤིང་ནགས་ཆའ་སོགས་
རྒྱས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་འདི་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་པས་ལམ་དུ་སྒྲངས་ལ་ཉེ་དུ་ཀའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ཅིང་
ལྷོ་བའི་ཁམས་དམར་པོའི་ཐིག་ལེ་དེ་ཉིད་སྤར་ལྟར་དོ་རྩེ་པག་མའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྟོང་གའི་ཅ་
འཁོར་གྱི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་འདུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡུང་དང་ཐིག་ལེ་རྣམས་སྟོང་གའི་མི་ཞིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱུས་
ཉེ་ཐིམ་པའི་ལྷན་སྦྱེས་གྱི་བདེ་བས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ངེས་དོན་གྱི་ཉེ་དུ་ཀ་དེ་
ཉིད་འགྲུབ་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་བྱིར་རོ། །

བདེ་ཆེན་འཁོར་ལེའི་ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི། སྟོང་གའི་ཕྱོགས་བཞིའི་ཅ་འབྲུང་
བ་བཞིའི་རྒྱུད་རྒྱ་བའི་ཅ་བཞི་པོ་དེ་སྟོང་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞིར་བསྐྱོམས་པ་ཡིན་ཉེ། དེ་བཞི་སྤྱན་
སོགས་ཡུམ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཞིང་ཡུམ་བཞི་པོ་དེ་ཡང་འབྲུང་བ་བཞིའི་ངོ་(༡༩བ)པོ་ཡིན་པས་དེ་
ལྟར་བསྐྱེད་པ་ལྷ་བ་པས་བཤད་པས་དེའི་རྩིས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། མཆོམས་བཞིའི་
མཆོད་པའི་ཅ་བཞི་པོ་མཆོམས་བཞིར་ཐོང་བ་བཞིར་སྦྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཇི་ལ་བྱ་ཞབས་
གྱིས། མཆོད་པ་བཞི་ཡི་རང་བཞིན་ཅ། ཕྱོགས་བྲལ་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་སྟེ། ཁྱེས་བཤད་པའི་
བྱིར་རོ། འོ་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་དགོད་སྟུང་ན། སྐྱེ་མཆོམས་སུ་སྦྱོར་མ་ལ་
ཡར་གནས་པའི་ཅ་མི་བྱེད་མ་ནས་ཤུས་མོ་གཉིས་ཀྱི་ལུ་ཏར་གནས་པའི་ཅ་ཡང་བཟང་མའི་བར་
གྱི་ཅ་ཉེར་བཞི་དང་། མི་བྱེད་མ་ནས་འབབ་པའི་སོ་དང་སེན་མོ་སྦྱེད་པའི་ཁམས་ནས། ཡིད་བཟང་
མ་ནས་འབབ་པའི་བྱིས་པའི་སྐབས་ཞེས་པ་སྤྱ་རྒྱུ་འབབ་པའི་ཁམས་ཀྱི་བར་གྱི་ཁམས་ཉེར་བཞི་
པོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་ཅ་ཉེར་བཞི་རབ་གཏུམ་མ་སོགས་དཔའ་མི་ཉེར་
བཞི་དང་། ཁམས་ཉེར་བཞི་པོ་ཐོང་པའི་དུམ་བུ་སོགས་དཔའ་མི་ཉེར་བཞིའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་

བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ། འི་བྱ་ལུགས་ཀྱིས། ལུས་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མ། །རྩ་ཡིན་དཔའ་བོ་
ཉི་ཤུ་བཞི། །ལུས་ཀྱི་ཁམས་སུ་བརྟག་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། རྟོ་རྩེ་མཁའ་འགྲོ་ལས། ལུས་འདི་
དག་གི་བྱ་མོ་རྣམས། །རྩ་ཡི་གཟུགས་ཀྱིས་གནས་སོ་ཞེས། །ཞེས་རྣལ་འབྱོར་མ་ཉིང་བཞི་
པོ་ལུས་ཀྱི་རྩ་ཉིང་བཞིའི་ངོ་བོ་གནས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམ་ཆོག་འཁོར་
ལོའི་ལྷ་རྣམས་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འི་བྱ་ལུགས་ཀྱིས། ལྷ་རིང་པོ་བརྒྱད་ལས་ཁྲ་གདོང་མ་
སོགས་སྐྱོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་དགོད་པར་བཤད་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་གནས་གང་དུ་འགོད་པའི་
(༡༠༥)ཚུལ་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་། འི་བྱ་བཀྲུང་ཚུང་དུ་སྦྱིང་གའི་རྩའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་
ལ་གསུངས་ཤིང་། ལྷ་བ་བ་སོགས་ཆད་ལྡན་མང་པོས་ཁ་དང་མཛོད་སྤྱི་སོགས་ཀྱི་སྐྱོ་བརྒྱད་
དུ་རྩ་བརྒྱད་སོན་པ་ལས་ལྷ་རིང་པོ་བརྒྱད་དང་དེ་ཉིད་བདེ་སྦྱང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངང་ནས་ཁྲ་གདོང་
མ་སོགས་སྐྱོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྩ་ཁམས་རྣམས་དཔའ་བོ་
དང་རྣལ་འབྱོར་མར་བསྐྱེད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་དེ་ལྷ་བྱ་དང་། གཡོན་པའི་ཀྱན་སྦྱོད་སོགས་ལ་ཚུལ་
བཞིན་དུ་སྦྱོབ་པ་ནི་རྒྱུད་འདིའི་བློན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱ་ཆོས་ཡིན་ལ། ལུས་ཉིང་བཞི་ན་དངོས་
སུ་བཞུགས་པའི་དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་སོགས་ཀྱིས་སྦྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་བྱ་
པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་གཟིགས་ནས་དེ་དག་གིས་སྦྱོན་གཟིགས་པ་ཅམ་གྱིས་རྒྱུད་དང་ཁམས་
དབྱེ་མར་བསྐྱུས་ཏེ་ཐིམ་པ་ལས་རྒྱུད་དབྱེ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་གོགས་
མེད་པར་རྟེན་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དང་པོར་སྤྲུགས་སྐྱེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་དང་འདུ་བ་
རྟེན། དེ་ནས་ཞིང་སྐྱེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་དང་འདུ་བ་རྟེན། དེ་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་
རྣམས་དང་འདུ་བ་རྟེན་པའི་སྐྱོ་ནས་དེ་དག་གིས་གོགས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་
བས་སྦྱང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བདེ་སྦྱང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་བསྐྱེད་པའི་
སྐྱོ་ནས་སྦྱོ་གསུམ་གྱི་གོ་འཕང་ཡང་བདེ་སྦྱོག་དུ་འགྱུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

2། རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་སྒོམ་ཚུལ།

གཉིས་པ་རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དུལ་ཅན་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པའི་ཚུལ་དང་། བྱང་རྩོགས་སོ་(༡༠བ)བདུན་གྱི་དག་པ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1} དུལ་ཅན་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་དཀྱིལ་བསྒོམས་པའི་འོག་ཏུ་མཁའ་གསང་མི་དམིགས་པར་བསམས་ནས་ཐ་མལ་གྱི་སྒྲུང་ཞེན་བསལ་ཏེ་སྒྲོང་པའི་ངང་ལས་སྒྱུ་ལས་ཡབ་གྱི་གསང་གནས་རྩི་རྩེ་དཀར་པོ་ཅེ་ལྟ་པར་ཡོད་པས་ཁམས་དཀར་པོས་གང་བ་དང་། ཅེ་ལྟ་པས་ནི་དེ་ན་ཁམས་དཀར་པོས་གང་བའི་ཅེ་ལྟ་ཡོད་པ་དེ་མཆོན། འོར་བྱ་དམར་པོས་ཁམས་དཀར་པོ་དེ་ཉིད་ལ་ཁམས་དམར་པོའི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མཆོན། དུམ་གྱི་གསང་གནས་བསྐྱེད་དམར་པོ་འདབ་མ་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་རོ་རྒྱུད་དབུ་མ་གསུམ་གྱི་མར་སྒྲ་ན་ཁམས་དམར་པོའི་ཐེག་ལེ་དམར་པོས་གང་བ་དེ་མཆོན། ཟེའུ་འབྲུ་དཀར་པོར་ཡོད་པས་ཁམས་དམར་པོ་ལ་ཁམས་དཀར་པོའི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་དེ་མཆོན། གཉིས་ཀ་བྲུ་དང་བྲུ་སེར་པོས་མཆོན་པས་ས་རྒྱུད་ཐུར་སེལ་རེངས་པར་བྱས་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཁམས་ཀྱི་རོལ་ཏུ་འཕོ་བ་བཀག་སྟེ་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དེ་མཆོན་པའི་བྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ལྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་བཞིར་ཉི་མ་དང་ཆུ་བའི་གདན་ལ་སྦྱིང་པོ་དང་ཉི་སྦྱིང་ཁ་དོག་དམར་པོ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་ཞིང་འོད་ཟེར་པན་ཚུན་དུ་འཁྱུད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་བསམ་ཞིང་ངག་ཏུ་བྱི་མཐུ་སུ་ཁ་ཞེས་

སོགས་ཀྱི་སྐྱགས་རྫོང་ཅིང་འདུ་ཤེས་གསུམ་དང་ལྡན་པས་སྟོམས་པར་འདུག་པར་བསྐྱོམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱོམས་པ་ལ་མཆོན་དོན་དང་དགོས་པ་བྱུང་པར་
ཅན་ཡོད་དེ། རྟེན་སོགས་གནས་བཞི་ནི་དགའ་བའི་གནས་ཡིན་པས་དེ་དག་ཏུ་ཉི་གདན་
དང་རྩ་གདན་ལ་ཡི་གེ་བཀོད་ནས་བསྐྱོམས་པས་དགའ་བ་བཞི་རིམ་(༡༡ན)ཀྱིས་བྲངས་ཏེ་
ལྟན་སྐྱེས་འབྲེན་པ་དེ་མཆོན། འོད་ཟེར་པན་ཚུན་འབྱུང་བའི་ནམ་པར་བསྐྱོམས་པས་ནི་བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དེ་མཆོན། དགོས་པ་ནི་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དེ་འབྲེའི་ལྟན་
སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་གྱི་དག་པ་སྐྱོམ་ནིང་རྫོགས་རིམ་པའི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྫོགས་པ་སྐྱེད་པའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
སྐྱགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷོ་མཁུ་སུ་ཁ་ནི་དཔལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། བཟླ་ཉེ་
རུ་ཀའི་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2} བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་གྱི་དག་པ་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་གྱི་དག་པ་སྐྱོམ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་
བས་ཆོས་ཅན་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་མཉམ་པར་
སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལྟ་བུ་ཅུ་ཅ་བཞི་ཤར་བར་སྐྱོམ་པ་ལ་བྱང་
སྟོགས་སོ་བདུན་གྱི་དག་པ་སྐྱོམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟན་བྱ་ལ། དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་གྱིས་མཆོན་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་
ནམས་ལ་འདྲིའི་སྒྲིབ་པ་པོས་འདྲིས་པར་བྱ་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་འདི་ཉིད་དུ་འདུ་བར་ཤེས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་
གནས་སྐབས་སུ་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པ་མཐར་

ཐུག་པའི་དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལྟ་བུ་ཅ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་
བའི་ཐུགས་དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ་ཅ་ཅ་གཉིས་སྐྱོད་དང་
ཐུགས་སྐྱེ་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་མཐར་ཐུག་གི་(༢༡བ)ཉེ་རུ་ཀ་དེ་ཉིད་བདེ་ལྷག་ཏུ་འགྱུར་
པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །འདིར་ལྟ་བུ་ཅ་ཅ་གཉིས་སྐྱེ་བྱས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་དུ་བྱས་པས་གངས་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོན་ཡང་མེད་དེ། དཔལ་བོ་ཉེར་བཞི་
དང་དཔལ་མོ་ཉེར་བཞི་པོ་ལ་ལྟ་བུར་རེ་རེའི་གངས་སྐྱེ་བྱས་པས་གངས་ཀྱང་ལེགས་པར་
འགྲིག་ཅིང་། དཔལ་མོ་ཉེར་བཞི་ལ་དངོས་སྐྱེ་དག་པ་སྦྱར་བར་དཔལ་བོ་ཉེར་བཞི་ལ་དག་
པ་སྦྱར་བར་དོན་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་ལྟ་
རྣམས་དག་པ་སྦྱར་ཆུང་རྒྱས་པར་ནི་རྩེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལྷ་ཨི་པའི་སྐྱབ་ཐབས་དང་
འདོད་འཇོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

4) གོ་བ་གོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་བ།

བཞི་པ་གོ་བ་གོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། གོ་བ་
གོ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་ཞིང་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1] གོ་བ་གོ་བ།

དང་པོ་ལ་གང་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི་མངོན་རྫོང་འགྱུར་མ་དག་པ་ལས། གོ་ཆ་བྱག་
པོ་འདི་དག་ནི། །འཁོར་ལོ་ཀུན་ལ་རྣམ་པར་བསྐྱོམ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྲ་མ་
སྒྲ་མ་མང་པོས་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྟ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟས་ལ་གོ་ཆ་བགོ་བར་མཛད་ཀྱང་ལྷ་

འི་ལ་ནག་གསུམ་གྱི་ལུགས་ལ་ནི་གཙོ་བོ་ཁོ་ནའི་ལུས་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། ཀུན་སྤྱོད་
ལས་ལུམ་གྱི་གོ་ཆ་དྲུག་དགོད་པའི་ཚུལ་བཤད་མ་ཐག་པར། གོ་ཆ་དྲུག་ཉིད་ཐག་མོས་
ཏེ། །ཞེས་ལུམ་གྱི་གོ་ཆ་དྲུག་པོ་ཐག་མོའི་ལུས་ལ་འགོད་པར་གསུངས་པས་ཡབ་གྱི་གོ་
ཆ་དྲུག་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཡབ་ཁོ་ནའི་ལུས་ལ་འགོད་པར་གོ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། ནག་པོ་སྤྱོད་
པས་ཀྱང་འཁོར་ལ་གོ་ཆ་མི་བགོ་བར་གཙོ་བོ་ཡབ་ལུམ་ཁོ་ན་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་
ཕྱིར། རི་ལྟར་འགོད་(༡༩ན)པའི་ཚུལ་ནི་ཡོད་དེ། ཨོ་ཏ་སོགས་ཡི་གེ་ཆན་པ་དྲུག་དང་། ཨོ་
འི་སོགས་ཡི་གེ་ཆན་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རྒྱ་རྒྱ་སེམས་དཔའ་སོགས་དྲུག་དང་རྒྱ་
རྒྱ་ཐག་མོ་སོགས་སྟེ་དྲུག་ཆན་གཉིས་པོ་དེ་ཡབ་ལུམ་གྱི་སྒྲིང་ག་དང་ལྟེ་བ་སོགས་སུ་སྒྲིབ་
ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་འགོད་པའམ། ཡང་ན་སྒྲགས་དྲུག་ཆན་གཉིས་གནས་དེ་དག་ཏུ་
སྟེ་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་སྒྲོམ་པའི་རྒྱས་བསྐྱུས་ཅི་ལྟར་རིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་
བོ་ཡབ་ལུམ་གྱི་ལུས་ལ་གོ་ཆ་དེ་རྣམས་བཀོད་ནས་བསྒྲོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷུབ་
པ་པོ་རང་ཉིད་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བགེགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་མཆན་མས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
གཡོ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

2། ཡེ་ཤེས་པ་བརྟུག་ནས་དབང་བསྐྱུར་ཞིང་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་པ་བརྟུག་ནས་དབང་བསྐྱུར་ཞིང་རིགས་བདག་གི་རྒྱས་གདབ་པ་ནི།
དེ་ལྟར་གོ་བགོས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་རྣམས་ལ་དམ་ཆེག་པ་
ཞེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དམ་ཆེག་གི་སྐད་དོད་ས་མ་ཡ་ཞེས་པ་ལ་ངེས་ཆེག་གིས་
བསྒྲན་ནས་བཤད་ན་འདྲུ་བ་ལ་འཇུག་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྣམས་འགོ་ཞིང་འདྲུ་བའི་
གནས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ས་མ་ཡ་ཞེས་པ་རོ་མཉམ་
པར་བྱ་བ་ལ་ཡང་འཇུག་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། དམ་ཆེག་པ་དང་

ཡེ་ཤེས་པ་རོ་མཉམ་དུ་བྱ་བས་དེ་ལྟར་རྫོང་པའི་ཕྱིར། སྤྱན་བྲང་བར་བྱ་བའི་རྟེན་དང་བརྟེན་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་ཡེ་ཤེས་པ་ཞེས་རྫོང་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཡེ་གདོད་མ་ནས་
རང་བཞིན་མེད་པའི་གནས་ལུགས་(༩༥བ)ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་འཛིག་རྟེན་པའི་
ས་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པས་ན་དེ་ལྟར་རྫོང་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་བྲང་བའི་ཚུལ་
ཡང་ཡོད་དེ། རང་དང་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱུགས་ཀར་ཉི་གདན་ལ་གནས་པའི་རྒྱུ་འོད་ཟེར་གྱིས་
སྤྱོགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བཞུགས་པའི་དབང་པོ་དང་དབང་མོའི་དབང་སྤྱུག་
མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་གྱུར་བ་དབང་གི་ལྷ་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་དང་བཅས་པ་སྤྱན་བྲངས་
ལ། རྒྱུ་ཞེས་བརྫོང་བས་ཕྱིར་འབྲང་གི་བགེགས་བསྐྱད་དེ་ཨ་རྒྱུ་གྱིས་མཆོད་ཡོན་དབུལ།
འོད་ཟེར་རང་གི་སྤྱིང་གར་ཐེམ་པར་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱན་བྲངས་པའི་འོག་
ཏུ་ཡེ་ཤེས་པ་རྣམས་དམ་ཆེག་པ་ལ་གཞུག་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཟོ་ཨི་ཀྱ་ཤ་ཇུ་ཞེས་པས་
རྫོ་རྩེ་ལུགས་ཀྱས་ཡེ་ཤེས་པ་རྣམས་དམ་ཆེག་པ་སོ་སོའི་སྤྱི་པོར་དགུག །བཟོ་སྤྱི་ཤ་རྒྱུ་
ཞེས་པས་རྫོ་རྩེ་ཞགས་པས་ཡེ་ཤེས་པ་དམ་ཆེག་པ་སོ་སོའི་སྤྱི་པོར་བརྟེན། བཟོ་སྤྱི་ཤ་པི་
ཞེས་པས་རྫོ་རྩེ་ལུགས་སྤྱོག་གིས་དམ་ཆེག་པ་རྣམས་དང་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རོ་
མཉམ་པར་བྱས། བཟོ་སྤྱི་རྩེ་ས་རྫོ་རྩེ་འི་ཕྱི་སྤྱི་བསྐྱགས་ཏེ་རང་ལ་མཉེས་ནས་དངོས་
གྲུབ་ཐམས་ཅད་སྦྱོལ་བར་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་གསུམ་དུ་
ཡེ་གོ་གསུམ་འགོད་པ་ནི་སྤྱོ་གསུམ་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བཀོད་
ནས་ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་པ་ལ་མཆོན་དོན་དང་དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་ཡོད་དེ། ལྷན་སྦྲེས་
ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱོང་བ་ཉིད་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་མཆོན་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་བཅུག་
ནས་བསྐྱེམས་པས་སྤྱབ་པ་(༩༥ན)པོ་རང་ཉིད་རྒྱས་ལྷན་དུ་བྱ་བ་དང་། རང་ཉིད་ཡེ་ཤེས་
པའི་ལྷའི་ང་རྒྱལ་བརྟན་པར་བྱ་བ་དང་། རང་གི་འབྲས་ཕྱི་སྤྱི་བས་སུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་པ་
དེ་ཉིད་སྤྱར་དུ་འཛོལ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་བསམས་ཤིང་།

དག་ཏུ་ཨོྭ་ཨོྭ་ཨོྭ་། སྐྱེ་བྱེ་ར་ཡོ་གི་རྩེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲགས་ཚན་གཉིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། སྒྲགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། སྒྲགས་དང་པོ་ཨོྭ་ཨོྭ་ཨོྭ་གིས་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་
གསུམ་མདོར་བསྟན། ཨོྭ་ནི་བཤད་ཟིན། སྐྱེ་ནི་ཐམས་ཅད། རྩེ་དེ་ནི་དཔལ་པོ། ཡོ་གི་རྩེ་ནི་
ནལ་འགྱུར་མ། ཀ་ཡ་ཤ་ཀ་ཅི་ཏྲ་ནི་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས། བརྗོད་དོ་རྩེ། སྐྱེ་བྱེ་མ་རིང་བཞིན།
ཨོྭ་ཀ་ནི་བདག་ཉིད། ཨ་ཏྲ་ནི་དཔོན་སྟེ་དཔལ་པོ་དང་ནལ་འགྱུར་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་
བྱུགས་དོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཏྲ་ཀ་དེ་དཔོན་སྟེ་ཏྲ་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་
ད་རྒྱལ་འཛོག་། སྒྲགས་གཉིས་པའི་ཨོྭ་ནི་བཤད་ཟིན། བརྗོད་དོ་རྩེ། རྩེ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་
པ། སྐྱེ་ཏྲ་མ་རི་ཆོས་ཐམས་ཅད། བརྗོད་དོ་རྩེ་སྐྱེ་བྱེ་སྐྱེ་བཞིན། ཨ་ཏྲ་ནི་དཔོན་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཡུལ་ཅན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་དཔོན་སྟེ་ཏྲ་གཟུགས་པའི་བྱུགས་ཆོས་སྐྱེ་ལ་
ད་རྒྱལ་འཛོག་པའི་བྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་དབང་བསྐྱུར་ཞིང་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐོ་
མཆོམས་མ་བརྒྱད་ཀྱིས་བགོགས་བསྐྱེད། གཙོ་བོས་དབང་བསྐྱུར་པའི་དགོངས་པ་མཛད།
ཡུལ་བཞི་པག་(༡༣བ)མོ་དང་བཅས་པས་བྱུམ་པ་བདུད་ཅིས་གང་བ་བཟུང་ནས། རི་ལྷར་
བལྟམས་པ་ཅམ་གྱིས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་བརྗོད་པའི་སྐོ་ནས་དབང་བསྐྱུར་
ཏེ་གཙོ་བོ་ལ་དོ་རྩེ་སེམས་དཔས་རྒྱས་གདབ་པ་ནི་འབྲས་བྱས་རྒྱ་ལ་རྒྱས་གདབ་པ། པག་
མོ་ལ་མི་བསྐྱོད་པས་རྒྱས་གདབ་པ་ནི་གཙོ་བོས་འཁོར་ལ་རྒྱས་གདབ་པ། རྒྱས་འདེབས་
ལྟག་མ་ནམས་རིགས་ཀྱིས་རིགས་ཅན་ལ་རྒྱས་འདེབས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

5) མཆོད་ཅིང་བསྟོད་ནས་ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྐོམ་པའི་ཚུལ།

ལྷ་པ་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་ནས་ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྐོམ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། མཆོད་ཅིང་
བསྟོད་པ་དང་། ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྐོམ་པའོ། །

1] མཚོད་ཅིང་བསྟོད་པ།

དང་པོ་ནི། མཚོད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཚུ་བཞི་ཉེར་སྟོད་ལྷ་རིག་མ་བཅུ་བྲག་སོགས་
གྱིས་མཚོད་པ་ནི་དབང་དང་པོ་བྱམ་དབང་བསྟོད་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་མཚོད་པ་ཡིན་ལ།
བྱེན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་ནང་མཚོད་གྱིས་མཚོད་པ་ནི་དབང་གཉིས་པ་གསང་དབང་ལམ་
ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་མའི་རྫོགས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་མཚོད་པ། གསང་བ་སྟོམ་འཇུག་གི་མཚོད་པ་
ནི་དབང་གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ལམ་དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་རྫོགས་རིམ་
དང་འབྲེལ་བའི་མཚོད་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཚོད་པ་ནི་དབང་བཞི་པ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་
མེད་ཟུང་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་མཚོད་པ་སྟེ་དེ་དག་གིས་མཚོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བསྟོད་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཚོད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་དགྲིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་
ཞབས་ཀྱི་སྒྲོལ་གཏུགས་ཏེ་ཕྱག་འཆལ་བ་དང་རང་རང་གི་སྟོང་པོའི་སྒྲགས་བརྗོད་པའི་
སྟོན་མེ་ཏོག་ཕུལ་ཏེ་བསྟོད་པར་བསམས་ལ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྟོང་པོ་ཉི་སྟོང་དང་། འཁོར་
གྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲགས་(༡༩ན)བརྗོད་པའི་སྟོན་མེ་བསྟོད་ཅིང་མཚོད་པ་སྒྲགས་ཀྱི་མཚོད་
པ་དང་། བསམ་ཅད་གྱིས་མགྱོག་གཅིག་ཏུ་བསྟོད་པར་བསམས་ལ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་
ཀླང་བརྒྱད་གྱིས་ཀྱང་བསྟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2] ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ།

གཉིས་པ་ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། བསྟོད་རིམ་
གྱི་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་བ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་གཉིས་ལས། བ་མལ་གྱི་སྤང་བའི་གཉེན་

པོར་ལྟའི་རྣམ་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་དང་། ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་ལྟའི་ང་རྒྱལ་ལ་བསྐྱབ་པ་གཉིས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟའི་རྣམ་པ་ལ་རི་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་གཙོ་
བོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་ཙམ་ལ་གསལ་སྤང་གདོན། དེ་ལ་གསལ་སྤང་རྟེན་པ་ན་ཞལ་
ཕྱག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་ནས་ཡུམ་དང་འཁོར་གྱི་ལྟ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་བཤུ་བས་བསྐྱོན་ཏེ་
མདོར་ན་དམིགས་པ་གང་ཡིད་ངོར་གསལ་བའི་ཆ་དེ་ལ་མི་དཔྱོད་པར་ཞི་གནས་སྐྱབ་ཚུལ་
ལྟར་གནས་ཆ་གཙོ་བོར་འདོན་པ་དང་། དམིགས་པ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལ་བརྟེན་པ་ཐོབ་ནས་ཕྱི་མ་
ཕྱི་མ་གསལ་བཏབ་ནས་བསྐྱོམ་ཞིང་མཐར་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་དཀར་ནག་ཚུན་སྐྱེ་མཆེད་སྤྲ་
ཞིང་སྤྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་མདོན་སྤུ་མིག་གིས་བལྟར་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་གསལ་སྤང་རྟེན་པ་ན་
དེ་ཡང་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ང་རྒྱལ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། གཙོ་བོ་སོགས་ལྟ་དེ་དང་དེ་ལ་ང་
རྒྱལ་བཞག་ནས་བསྐྱོམས་པ་ན་སྐྱེས་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དངོས་སུ་བབས་པ་ན་
ད་ལྟའི་གང་ཟག་དེ་ག་ཡིན་སྟམ་པའི་འཛིན་(༡༩བ)པ་དོར་ནས་ཡེ་ཤེས་པ་དེ་དངོས་ཡིན་
སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་བཙུག་མིན་དུ་འཆར་བ་ལྟ་བུ་ད་ལྟའི་ཐ་མལ་གྱི་ངོ་སྟམ་པའི་ཞེན་པ་འདི་
སྤངས་ཏེ་རང་ཉིད་ཡེ་ཤེས་པའི་ལྟ་དེ་དངོས་ཡིན་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་བཙུག་མིན་དུ་འཕོ་བྱུང་
པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༣༽ ཐུན་མཐུག་ཏུ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ཐུན་མཐུག་ཏུ་རི་ལྟར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། བརྒྱས་པ་རི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། གཏོར་
མ་རི་ལྟར་བྱ་བའོ། །

༡) བཟླས་པ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

དང་པོ་ལ་བཟླས་བྱའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་ནི། ཅ་རྒྱུད་ལས། ས་སྤྱིང་འདི་ན་རིན་ཆེན་བཞི། །སྤྱིང་བའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་དམ་པ་ཡིན། །ཞེས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཅ་སྤྲུལ་དང་། སྤྱིང་པོ་དང་ཉེ་སྤྱིང་དང་གོ་ཆའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་རིན་ཆེན་བཞིའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་དང་། དེ་དག་ལས་ཀྱང་སྤྱིང་སྤྲུལ་སྤྱོད་ཅ་སྤྲུལ་མཆོག་ཏུ་གསུངས་ཤིང་དེ་ལ་ཡབ་གྱི་ཅ་སྤྲུལ་ནི། ཀ་ར་སོགས་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱོད་ཉེར་བཞི་བར་མ་ཆད་པར་མགོ་བོར་ཨོ་དང་། མཐར་རྩྱུ་རྩྱུ་པཌ་སྤྱིང་བ་ཡིན་ཞིང་། ཡུམ་གྱི་སྤྱིང་སྤྲུལ་འདི་ལ་མེ་འབྲུ་བ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་འབྲུག་པ་བདེ་བ་ནི་མངོན་རྫོང་ལེའུ་བཞི་པ་དང་། བག་མོ་མངོན་འབྲུང་ལས་གསུངས་པའི་བརྩ་བྱ་ར་རྩྱུ་ཞེས་སོགས་སྤྱིང་ཐབས་སུ་ཇི་ལྟར་བཀོད་པ་བཞིན་ཡིན་ལ། ཇི་ལྟར་བཟླ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་གི་སྤྲུལ་སྤྱོད་ལས་སྤྲུལ་སྤྱོད་སྤྱིང་འཕྲོན་རྩྱུ་འདི་ལས་ནས་བརྒྱུད་དེ་རྩྱུ་འདི་ལས་ནས་ཡུམ་གྱི་བཟླས་ཞུགས། ཡུམ་གྱི་རྩྱུ་འདི་ནང་ནས་བརྒྱུད་དེ་ཞལ་ནས་འཕྲོན་རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས། སྤྲུལ་སྤྱོད་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་པ་ནི་དོ་མིའི་བཟླས་པ་དང་། འཁོར་རྣམས་ལ་ནི་རང་རང་གི་སྤྲུལ་སྤྱོད་ཉེ་གདན་ལ་རྩྱུ་ཡིག་གི་མཐར་བཟླས་བྱའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་སྤྱིང་པ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། འཁོར་ལོ་ལྟའི་(༡༥)ལྟ་ཆོགས་འཕྲོས། འཕྲོ་བའི་དོན་བྱས་སྤྱིང་འདུས་སྤྱིང་གའི་རྩྱུ་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་པ་དམ་ཆོག་གི་བཟླས་པ་སོགས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཁོར་རྣམས་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱོད་གཟུང་དུ་ཡོད་དེ། རྒྱས་པ་ནི་སྤྱིང་ཐབས་ནས་འབྲུང་བ་བཞིན་མཁའ་འཕྲོ་མ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཤམ་རྩྱུ་འཕྲོ་མས་མའི་བར་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་དངོས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། བསྐྱུས་པ་ནི་རི་ལོ་བཞིའི་མཐུག་ཏུ་ཀ་ཅ་ཌ་ཏ་པའི་སྟེ་ཆོན་གྱི་ཡི་གེ་ཉེར་བཞི་དང་། ཡ་ར་ལ་ཤ་བཞི་དང་། ཤ་ཤ་ས་ཏ་བཞིའི་མགོ་བོར་པ་སྤྱིང་མ་ཡིག་ཐེག་ལེར་བྱིན་ཞིང་མགོ་བོར་ཨོ་

དང་། མཐར་ཏྱི་ཏྱི་པཌ་སྐྱར་བ་རྣམས་རིམ་བཤེན་དུ་སྒྲིང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་དང་།
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་བྱང་ཉེར་བཞི་དང་སྒོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྲལས་སུ་བཤད་བ་ལྟར་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སྤྲལས་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་ནི་ལྷ་སོ་སོའི་སྐྱེ་མདོག་དང་མཐུན་པར་བྱ་
ཞིང་བརྒྱས་པའི་གངས་ཆད་ཀྱང་ཡོད་དེ། བདག་འདྲུག་དང་དབང་བསྐྱར་བ་རབ་གནས་
བྱེད་བ་རྣམས་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཁྲི་སྤྲལ་གསུམ་རེ། འཁོར་
ལོ་གསུམ་ལ་ཁྲི་སྤྲལ་གཉིས་རེ། རྣལ་འབྱོར་མ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་སྒོང་སྤྲལ་བྱེད་དང་དུག་རེ་
བཤད་ཅིང་བསྐྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཙོ་བོ་ལ་འབྲུམ་དང་འཁོར་རྣམས་ལ་ཁྲི་སྤྲལ་རེ།
རྒྱས་བསྐྱས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡེ་ཤེས་འབེབས་པའི་སྤྲལས་ཁྲི་སྤྲལ་གཅིག ། ལྷག་ཆད་ཁ་སྒོར་
བ་ལ་ནི་བའི་སྐྱེན་སྤྲལ་ཁྲི་སྤྲལ་གཅིག་རྣམས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཙོ་བོའི་སྤྲལས་ཀྱི་
གངས་ནི་སྒྲིང་བའི་སྤྲལས་ཀྱི་གངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བགང་བྱེད་ནི་འཕོ་དེ་ཅེ་
སོགས་(༡༥)དང་། དེ་ཡང་གསུང་རྩི་ཐུག་པར་དབང་དུ་བསྐྱེད་ནས་དེ་ཁྱེ་བ་ལས་བྱུང་
པའི་བགང་བྱེད་དུ་བསམས་ལ་ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེབ་མཛུབ་ཀྱིས་ལྷ་དགུག་པའི་བསམ་
པས་བགང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

༡) གཏོར་མ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

གཉིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གཏོར་མ་ཕྱག་ལེན་བཞིན་
དུ་བཤམས། ནང་མཆོད་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ་ཇི་ལྟར་འབྲུལ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ།
འཁོར་ལོ་ལྡེ་ལྷ་ཆོགས་དང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་སྤར་གྱི་སྤྲལས་དང་ཕྱག་རྒྱས་སྐྱེན་བྲངས་
ལ། རྩི་ཐུག་མོ་ཁ་གྲུབ་དུ་བྱེད་པའི་མཐེབ་དུ་གཏོར་སྒྲོད་བཞག་པར་མོས་ཏེ་མཆོད་པའི་
འཁོར་གསུམ་རྣམས་བདེ་སྒོར་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་བལྟས་ནས་མགོན་རྣམས་ཀྱི་སྤྲལས་ལ་

རྒྱུ་དཀར་པོ་ལས་བྱུང་བའི་དོ་རྩེ་ཅེ་གསུམ་པ་དཀར་པོ་ནས་འབྲུ་ཙམ་འཁོད་པའི་དོ་རྩེའི་འོད་
ཟེར་གྱི་སྒྲ་གྲུས་གཏོར་མའི་བཅུད་རྣམས་དངས་ཏེ་གསོལ་བར་བསམ་ཞིང་། ཨོ་བཟླ་ཨ་ར་
ལི་རྟོ་ཞེས་སོགས་གསུམ་གྱིས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་སྙིང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་དང་བཅས་
པ་དང་ཅ་སྒྲ་གས་ལན་ཅིག་གིས་གཡོན་དང་གཡས་སུ་བསྐྱོར་བས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་
ཆོགས་དང་། སྒྲ་གས་སྒྲ་མ་སྒྲར་ཡང་ལན་གཉིས་གྱིས་གཡོན་དང་གཡས་སུ་བསྐྱོར་ཏེ་སྒོ་
མཆམས་མ་བརྒྱད་ལ་ཕུལ་ལ་སྒྲར་བཞིན་ནང་མཆོད་ཀྱང་ཕུལ་ཏེ་རྒྱུ་བརྒྱད་གྱིས་བསྟོད་
ཅིང་། སྤྱིད་པ་དང་མཉམ། ཞེས་སོགས་གྱིས་འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས། ཨོ་ཁ་
ཁ་ཞེས་སོགས་གྱིས་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་སྟོན་འགྲོ་གཏོར་མའི་སྐབས་ལྟར་དབུལ་ཞིང་
མཆོད་ནས་ཡབ་གྱི་རྒྱུ་བརྒྱད་གྱིས་བསྟོད་ལ། ལྷ་ཡི་ཆོགས་རྣམས་མ་ཕུས་དང་། །(༡༩༦)
ཞེས་སོགས་གྱིས་འདོད་དོན་ལ་འཕྲིན་ལས་གཞོལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ལྷ་ག་
ཆད་ཁ་བཀང་བའི་ཕྱིར་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་བཟོད་ཅིང་། ཨོ་ཡོ་ག་འབྲུ་ཞེས་སོགས་གྱི་སྒྲ་གས་
བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་རང་གནས་སུ་གཤེགས་སུ་གསོལ་ཞིང་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་བདག་ཉིད་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་བསམས་
པས་རང་ཉིད་ལ་ལྷ་ག་པའི་ལྷ་ས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

དེ་ནས་རང་གི་སྒྲ་གས་ཀའི་རྒྱུ་ཡིག་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་དང་ལུས་དཀྱིལ་
གྱི་ལྷ་རྣམས་དང་ཁང་པ་བཅེགས་པ་རྣམས་སྤང་བར་བྱས་ཏེ་འོད་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་འཁོར་
དུར་ཁྲིད་དང་བཅས་པ་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ་ཐེམ་པ་དང་། གཞལ་ཡས་ཁང་སྒོ་མཆམས་མ་
བརྒྱད་ལ། ལུས་དཀྱིལ་སྒོ་མཆམས་མ་བརྒྱད་སྐྱུ་འཁོར་ལ། དེ་གསུང་འཁོར་ལ། དེ་སྒྲ་གས་
འཁོར་ལ། དེ་སྙིང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་ཐོད་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ། དེ་རྣམས་གཙོ་
བོ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཐེམ་ཞིང་། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་དེ་ཉིད་དུ་ཐེམ་པར་བསམ་པ་དང་། ཡང་ལྷ་
རྣམས་རང་རང་གི་གནས་སུ་ཐེམ་པས་ཅ་དང་ཁམས་རྣམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་བསམ་

པ་གཉིས་སྒེལ་བར་བྱ་ཞིང་། གཞིའི་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་ཡང་འོད་དུ་ཁྱེན་ས་ཐུགས་ཀའི་རྩི་
ལ་བསྐྱེད་ཞིང་། རྩི་ཡིག་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་གཅིག་ཐུག་གཉིས་
པར་ལྷང་བར་བྱ་ཞྩ། དེ་ལྷན་བསྐྱོམས་པ་ལས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་
སྦྱང་གའི་མི་ཞིགས་པའི་ཐེག་ལེ་ལ་བསྐྱོམས་སྦྱོབས་ཀྱིས་ཐིམ་(༡༥༧)པའི་འོད་གསལ་གྱི་
ཉོགས་པ་བྱུང་བར་ཅན་འཆར་བ་དང་། དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་རྩ་
ཁམས་རྣམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་བདེ་སྦྱང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་བྱུང་བར་ཅན་
ཤར་ཉེ་དེ་འབྲའི་དཔེ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་གཉིས་སུ་ལྷང་བའི་དགེ་རྩ་
སྦྱོར་བྱེད་བྱུང་བར་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར།

དེ་ནས། སྦྱིད་པ་གསུམ་འབར་ཞེས་སོགས་དང་། ལྷ་མོ་ཆད་མ་ཞེས་སོགས་དང་།
སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་གྱི་བྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྦྱོན་ལམ་དང་འཁོར་ལོ་སྦྱོམ་པའི་རྩ་བ་ཤར་
གྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྫོད་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པའི་རྩེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྦྱོན་
ལམ་དང་བཟ་གིས་སོགས་བྱའོ། །དེ་ལྷན་བྱའི་ལམ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་པན་ཡོན་བྱུང་བར་
ཅན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཉེ། དེ་འབྲའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་ཐུན་བཞིར་བསྐྱབས་པས་རྫོགས་རིམ་
གྱི་ཉོགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྦྱོན་པར་བྱས་པའི་སྦྱོ་ནས་རྫོགས་རིམ་
གྱི་ཉོགས་པ་རྣམས་བདེ་སྐྱབ་དུ་སྐྱེས་ཉེ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་འཆར་རྒྱ་བ་དང་། དེ་མ་ཐོབ་ཀྱང་
སྐྱེ་བ་བདུན་དང་བཅུ་དྲུག་སོགས་དུས་སྐུར་བར་འཆར་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞིང་སྐྱེ་བ་ཐམས་
ཅད་དུ་ཆོས་འདི་སྦྱོད་པའི་ཆོས་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བ་དང་། ལས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་རྣམས་དག་
ཅིང་ལམ་འདི་ལ་བསམ་གཏན་བྱས་པ་ཅམ་དང་རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲེགས་བམ་སྒྲོག་པ་
དང་། བྱི་བ་སོགས་བྱས་པས་ཀྱང་འཁོར་ལོས་སྐུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དཔལ་འཕྱོག་པ་དང་
ལམ་འདིའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་འཛིག་ཉེན་འདི་ནས་པ་རོལ་དུ་ཆེ་འཕོ་
བའི་ཆེ་ཡང་བཙོན་ལྷན་འདས་ཡབ་ཡུམ་ལ་སོགས་པ་དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་

གྲིས་(༡༩བ)ཕྱག་ན་མེ་ཏོག་དང་བདུག་སྟོས་དང་རྒྱལ་མཚན་དང་སིལ་སྟན་ལ་སོགས་པ་
ནམས་བསྐྱམས་ཏེ་མཚན་པ་སྣ་ཚོགས་པས་བསྐྱུས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་མཁའ་སྟོན་དུ་འཁྲིད་
བར་མཛད་པ་སོགས་པན་ཡོན་བསམ་གྲིས་མ་བྱུང་བ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་ཆེན་འིལ་
བུ་ཞབས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་སྟོབ་པའི་ཚུལ་འདི་ནི། བསྟན་པ་དང་བསྟན་འཛིན་ལ་རིས་
མེད་པའི་མཚན་སྟོན་གྲིས་བསྟེན་བཀྲར་བར་མཛད་པ་དཔོན་ས་བདག་མོ་སངས་རྒྱས་དཔལ་འཛོམས་པས་ཐོག་བྲངས་པ་ལ་
ཟེན་ཐུན་དུ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྲིས་སྟལ་བ་ལས་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་ཡོན་མཚག་གིས་ཟེན་གྲིས་སུ་བགྲིས་ཤིང་།
དེ་ཉིད་སྤངས་ཡང་རང་གི་མིག་ལམ་དུ་པབ་སྟེ་དག་པར་བགྲིས་པའོ། །

༡༡། །དབལ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་རིམ་པ་དང་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་པའི་
ཚུལ་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པ་འདོད་པ་འཛོམས་སྤྲོད་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སོ། །

༡༢། མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམས་པར་དམ་བཅའ།

དབལ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་རིམ་པ་དང་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་གོ་བདེ་བར་རྗོད་པ་
འདོད་པ་འཛོམས་སྤྲོད་པོ་ཞེས་བྱ་བ། རྣམ་དང་དབལ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པ་དབྱེར་མ་མཆིས་
པའི་ཞབས་ལ་དུས་ཉག་ཏུ་བྱག་འཆལ་ལོ། །གང་ཐུགས་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པའི་རོལ་མཆོ་
ལས། །དབའ་བོ་དབའ་མའི་ཚུ་སྦྲང་བྱེ་བ་འབྱམ། །སློ་དང་སྤྱད་མཛད་རབ་འབྱམས་འཁོར་
ལོའི་གཙོ། །བྱབ་བདག་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པ་ལ་བྱག་འཆལ། །མིག་གི་རབ་དགའ་མ་ལུས་
བསྒྲུམས་པ་བཞིན། །མཛེས་སྤྱུག་ལང་ཆོའི་དབལ་ནི་བླ་ཙམ་གྱིས། །ལྷན་སྦྲེས་བདེ་
བའི་མཆོག་སྟེར་བཅོམ་ལྷན་མ། །མཁའ་སྤྱོད་དབང་མོས་འགོ་འདི་ཉག་ཏུ་སྦྲུངས། །དབང་
སྤྱུག་བརྒྱད་ཀྱི་རོལ་གནས་ཉམས་དགའ་བར། །མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་འདོད་དགའ་རྣམ་
རོལ་བ། །བྱབ་མཆོག་ལྷ་ཡི་པ་དང་དེལ་བུའི་ཞབས། །ལ་བ་བ་སོགས་རྣམ་རྣམས་ལ་
འབྱད། །དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་དབལ་ལྷན་ཉེ་བྱ་ཀ། །བྱར་སྤྱིག་འཛིན་པའི་རྣོས་གར་ལྷར་
མཛད་བ། །(ཨན)ཀྱལ་བ་གཉིས་པ་སློ་བཟང་གྲགས་པའི་དབལ། །སྤྲས་དང་བཅས་ལ་སྤྲོད་

ནས་གྲུས་ཕྱག་འཛུགས། །དཔལ་ལྷན་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ། །གྲུབ་མཆོག་ལྷ་
ཡི་བ་ཡི་མན་ངག་མཆོག །ཡབ་རྗེ་སྒྲ་མའི་དེན་གྱིས་གསལ་མཛད་པ། །བཙེ་བའི་སེམས་
གྱིས་དེང་འདིར་བཤད་པར་བྱ། །

འདིར་དཔལ་ལྷན་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གྲུབ་ཆེན་ལྷ་ཡི་བའི་ལྷགས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་
ནམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བདེ་མཆོག་སྤྱིའི་ནམ་པར་གཞག་པ་མདོ་ཙམ་བཟློག་པ།
མདོན་ཉོགས་ཀྱི་དོན་ཉམས་སྤྱ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པའོ། །

དང་པོ། བདེ་མཆོག་སྤྱིའི་ནམ་པར་གཞག་པ་མདོ་ཙམ་བཟློག་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ངོས་གཟུང་བ། དེ་གང་དུ་གསུངས་པ་སོགས་
བཤད་པའི་སྒྲིང་བསྐྱང་བ། གྲུབ་ཆེན་གསུམ་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བྱང་བའི་
ཚུལ་ལོ། །

༡༥ ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ངོས་གཟུང་བ།

དང་པོ་ནི། སྤྱིར་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་འདི་ལ་ཅ་བའི་རྒྱུད། བཤད་
པའི་རྒྱུད། ཕྱོགས་མཐུན་ཀྱི་རྒྱུད་དང་གསུམ་ལས་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལ་གསུམ་ཉིད་དུ་གནས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཅ་བའི་རྒྱུད་(ནང)རྒྱས་པ་ལེའུ་འབུམ་ཡོད་པར་གྲགས་པ་སྟོ་ཀ་འབུམ་ཐྱག་གསུམ་
པ། འབྲིང་བདེ་མཆོག་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཞེས་སྟོ་ཀ་འབུམ་ཐྱག་གཅིག་པ། བསྐྱུས་
པ་ཉུང་དུའི་རྒྱུད་ལེའུ་ལྷ་བཙུང་གཅིག་པ་འདི་ཉིད་ནམས་སྤྱ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེ་ཅུ་ཀ་
མདོན་འབྱུང་ལས། འབུམ་ཐྱག་འབུམ་ཐྱག་གསུམ་ལས་བྱུང་། །རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱུས་པ་

ཡིན། །ཞེས་དང་། མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཆོ་ལས། དེ་ལྟར་ངེས་རྒྱུ་དང་འབྲུམ་གསུམ་ལས། །ཕྱང་
བ་བདེ་མཆོག་ཉིད་ཏུ་སྟེ། །ཨ་ཡིག་ལ་སོགས་སྒྲ་ཡིག་མཐར། །ལེའུ་ནམས་རི་ལྟར་རིམ་
བ་ཡིས། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྟར་པར་སྒྲུར། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །བཤད་རྒྱུ་ལ་བོད་ཀྱི་སྒྲ་
མ་ནམས་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་ན་ཡང་དོན་རྗེ་མཁའ་འགོ་། །སྒྲུམ་འབྲུང་། །ནལ་འབྲུང་
མ་ཀྱན་སྒྱུད། །མངོན་རྒྱུ་སྒྲུམ་སྒྲུབ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་རྒྱུ་བཞི་དང་། །བདེ་དགེས་
སྒྲུབ་མོང་གི་བཤད་རྒྱུ་སྒྲུམ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ཡོད་ལ། །པག་མོ་མངོན་འབྲུང་མངོན་རྒྱུ་ལས་ལོགས་
སྒྲུབ་གངས་ན་འུག་ཏུ་ཡོད་དེ། །མི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པས། མཁའ་འགོ་འབྲུང་བ་ཀྱན་སྒྱུད་དང་། །དེ་
བཞིན་མཆོན་མཆོག་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུད། །ཁ་སྒྱུར་རྒྱུད་དང་བཞི་པོ་ནི། །བཤད་པའི་རྒྱུད་ཏུ་ཞེས་
པར་བྲ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། །དེའི་འབྲུང་བ་ལ་སྒྲུམ་འབྲུང་དང་པག་མོ་མངོན་འབྲུང་
གཉིས་སྒྲུབ་ཕྱི་བའོ། །ཉེ་རུ་ཀ་མངོན་འབྲུང་། །ནལ་འབྲུང་མ་བཞི་ཞལ་སྒྱུར་བའི་རྒྱུད། མཁའ་
འགོ་རྒྱ་མཆོ་ནམས་ནི་སྒྲིགས་མཐུན་ཀྱི་རྒྱུད་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁ། དེ་གང་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་བཤད་པའི་སྒྲུབ་བསྐྱར་བ།

གཉིས་པ་ནི། །བདེ་མཆོག་གི་རྩ་བའི་རྒྱུད་དེ་ནམས་དང་པོར་རི་(༣ན)རབ་ཀྱི་ཅེར་
གསུངས་ཤིང་། །ཕྱིས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྒྲུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། །གསུང་
བ་པོ་ཤུ་གཉིད་རྒྱལ་པོ་ཆགས་བྲལ་ཀྱི་སྒྲུབ་ནམ་པ་སྒྲུངས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་བདག་པོའི་
ནམ་པས་གསུངས་ཤིང་། །དུས་ནི་ཅོད་པའི་དུས་ཡིན་ཏེ། མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཆོ་ལས། ཅོད་
པའི་དུས་ཀྱི་ས་ནང་དུ། །བཙུམ་ལྷན་མཐའ་ཡས་པས་འདི་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་
བདེ་མཆོག་གི་རྩ་རྒྱུད་རྒྱས་བསྐྱུས་འདི་དག་ལ་ཡང་འདྲ་བའི་བྱིར་རོ། །

གཤེས་པ་གྲུབ་ཆེན་གསུམ་གྱི་དགོངས་འགེལ་གྱི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། གླ་མེད་ཀྱི་སྤྲུང་རྒྱུད་འདི་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་སློལ་ལ་ཡང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འགྲེལ་བས་ཇི་ལྟར་བཀའ་བ་དང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་བྱབ་ཆེན་ཆུམས་
ཀྱིས་བཀའ་བའི་སློལ་གཉིས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདེ་མཆོག་ཙ་རྒྱུད་ཅུང་དུའི་དོན་
ཐུག་དོར་སྟོང་འགྲེལ་དུ་བཀའ་བ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ལམ་སློལ་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་
མཐུན་པར་གནས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། ལྷ་ནག་ཟིལ་གསུམ་གྱི་གཞུང་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པར་གནས་
པ་ལས། གྲུབ་ཆེན་ལྷ་ཡི་པས་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱད་ལ་འགྲེལ་བ་ནི་མ་མཛད་ལ། རིམ་པ་
དང་པོའི་ལས་གཙོ་པོར་སྟོན་ཅིང་རྫོགས་རིམ་གྱང་ཅུང་ཟད་སྟོན་པ་དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་
མཆོག་གི་མདོན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་ཉིད་མཛད་ལ། འདི་ལ་གཙོ་པོར་ལ་
བ་པའི་འགྲེལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་བརྒྱ་དམི་ཉ་དང་། བེ་བྱ་ཉི་ཅུ། རོ་བོ་ཆེན་པོ། གྲུ་མ་
ར་བོ་རྩ། དཔལ་པོ་རྡོ་རྗེ། ཨ་བྱ་ཀ་ར་སྟེ། དེ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བ་བདུན་ཡོད་
པར་གྲགས་སོ། །(༣༧)ལྷ་ཡི་པའི་དངོས་སྟོབ་རྒྱལ་པོ་དྲ་རི་ཀ་པས་སྐྱབ་ཐབས་འདིའི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་མཛད་ལ། དེའི་སྟོབ་མ་རྡོ་རྗེ་ཟིལ་བྱ་པས་རིམ་པ་དང་
པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱབ་ཐབས་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ཆོ་ག་དང་། གཉིས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རིམ་ལྔ་དང་། གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་སྟོན་པས་མཛད་པའི་གཞུང་དུག་
ཏུ་གྲགས་ཏེ། ལྷ་རེ་གཉིས་པའི་སྐྱབ་དཀྱིལ་གཉིས། ཡི་གེ་བདུན་པའི་སྐྱབ་ཐབས། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་གསལ་བ། དམིད་ཐེག་། རིམ་པ་བཞི་པ་ནམས་སོ། །

གཉིས་པ། མདོན་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐབ་ཐབས་སྤྱིའི་ཉེ་བར་བསྐྱ་བའི་ཆེངས་བཤད། ཉམས་སུ་ལེན་
ཚུལ་དངོས་བཤད་པའོ། །

༡༽ སྐབ་ཐབས་སྤྱིའི་ཉེ་བར་བསྐྱ་བའི་ཆེངས་བཤད།

དང་པོ་ནི་འདོད་འཛོའི་ལམ། ཅ་རྒྱད་ལས་སྤར་བྲངས་པ་ལྟར་སྟོན་པས་བདའེ་སྐད་
རྒྱད་དུ་སྐས་པས་མན་ངག་གིན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་བར་གསུངས་པའི་མཁུག་ཏུ། གོས་དང་བྱག་
རྒྱ་ལ་ལོགས། །ཤེས་རབ་ཡན་ལག་ཕྱར་བྱ་བ། །ཨ་ལི་ཀ་ལི་ཞེས་བཛོད་ནས། །རྒྱ་
སོགས་སྟོང་པ་སྟོན་འགོ་བས། །འཁུག་པ་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་ནས། །རི་སྤྱིད་བསྐྱས་པའི་སྟོར་
ལྟ་བུ། །བདུད་ཅི་ཆེན་བྱེད་ལྟ་ལྟོང་ལས། །ལག་པའི་མཆོད་པ་དབང་བསྐྱར་བས། །གོ་
ཆ་ཆེན་པོས་ཡང་དག་བསྐྱང་། །སྐགས་ནམས་ཀུན་གྱིས་མཆོད་པར་བྱ། །དེ་ལྟར་དེ་ཉིད་
བཅུ་བཞི་ནི། །མདོར་བསྐྱས་ནས་ནི་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་ཅ་རྒྱད་ཀྱི་དོན་དེ་
ཉིད་བཅུ་བཞིར་བསྐྱས་པ་འདི་ལ་བཏེན་ནས་རྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་རྟེན་སྐབ་སྟོན་པས། ལྷ་
ཡི་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་གཞུང་དེ་ལྟར་བྲངས་ཏེ་བཤད་མ་བཤད་གང་ཡིན་ཡང་དོན་གྱི་
རིམ་པ་དེའི་སྟོང་ནས་བཀའ་བ་(༤ན)ཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དེ་ཉིད་བཅུ་བཞི་
འདི་ལ་རྒྱད་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ། རང་རྫོགས་རིམ་ལ་
སྤར་ཏེ་བཤད་པ། ཕྱི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྤར་ཏེ་བཤད་པ་གསུམ་ལས། བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྤར་

ཉེ་བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། གོས་ཀྱི་སྐད་དོད་ལྔ་ས་ན་ཞེས་པ་གནས་དང་
གོས་གཉིས་ཀ་ལ་འདུག་པར་མར་དོ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པས་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྟན་ལ།
དེ་ལ་ཡང་གཉིས་ཉེ། སྐབ་བ་པོས་གང་དུ་བསྐྱོམ་པའི་གནས་དང་། ལྷ་བསྐྱེད་པའི་གནས་
གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སོ། ། དུག་རྒྱ་ལྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མགོ་བོའི་
ནོར་བུ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་བསྟན། ཤེས་རབ་ཡན་ལག་གི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྐབ་བ་པོའི་གོགས་
དུག་རྒྱ་དང་། ལུང་བུ་དང་གྲུང་གི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྤང་བའི་འཁོར་ལོ་བསྟན་ཅིང་། ཨ་མི་ཀ་
མི་ཞེས་བརྗོད་ནས། །ཞེས་པས་ཨ་མིའི་དེ་ཉིད་དང་ཀ་མིའི་དེ་ཉིད་བསྟན། རྒྱ་སོགས་སྟོང་
བ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག་པ་དང་། རྟེན་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་
འཁོར་སྐྱེད་པའི་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་སྟོང་ཉིད་སྐྱོམ་པ་གཉིས་ཀ་བསྟན། འདུག་པ་སྐྱ་ལ་སོགས་
པའི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བར་སྤྱིད་ཀྱི་རྒྱ་ད་ནམ་མཁའ་འཛོག་པ་དང་། དེ་ཉིད་རྩ་བ་ལ་ཞུགས་
པ་ལས་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛོལ་བ་རྩྱུ་ཡིག་དུ་སྐྱེད་པའི་བར་སྟོན་བར་བྱེད་ཅིང་། བསྐྱུས་པའི་སྟོང་
བ་དང་ལྷན་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འབྲས་བུའི་ཉེ་དུ་ཀར་སྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་དམ་ཆོག་པ་
རྩོགས་པར་བསྐྱེད། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བཅུག་སྟེ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱེད་པའི་བར་སྟོན་
ལ། བདུད་ཅིས་(༧)ཆོམ་པར་བྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ནང་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་པ་སོགས་
ཕྱི་ནང་གསང་བའི་མཆོད་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྟན། ལྷང་འདས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཉར་བསྐྱུ་
བྱ་བའི་ཚུལ་དང་ནལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་སྐྱོམ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་སྟོན་ཅིང་། གོ་ཆ་ཆེན་པོའི་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་གོ་ཆའི་ལྷ་བཅུ་གཉིས་འགོད་པ་དང་། སྤྱི་བོ་ལ་སོགས་པ་
ལུས་ཀྱི་གནས་ཉར་བཞིར་བྱ་རྩ་ཨོ་ཨོ་སོགས་ཡི་གེ་རྣམས་འགོད་པའི་ཆ་བསྟན་ལ། ལག་
པའི་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནི་ལག་མཆོད་ཀྱིས་མཆོན་པའི་རྒྱུད་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
གཡོན་པའི་ཀུན་སྐྱེད་སོགས་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དམ་ཆོག་རྣམས་ལ་སྟོན་
པའི་ཚུལ་བསྟན། དབང་བསྐྱར་བའི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྟོན་མ་དང་ལྷ་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་

གཉིས་ཀ་སྟོན་ཅིང་། སྒྲགས་ཀྱི་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འདི་པའི་སྒྲན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ཁྱད་ཆོས་སྒྲགས་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་རྣམས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

ཁ། ཉམས་སྲུ་ལེན་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གང་གིས་སློམ་པའི་རྟེན། གང་དུ་བསློམ་པའི་གནས། རི་ལྟར་
སློམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༥ གང་གིས་སློམ་པའི་རྟེན།

དང་པོ་ནི། འདིའི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་སྟོན་འགྲོར་ལམ་གྱི་རྩ་བ་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྒྲགས་དང་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་གཉིས་
ཀའི་སྒྲན་མོང་གི་ལམ་རྣམས་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་ལམ་སློན་དུ་གསལ་བར་མཛད་ཅིང་། དེའི་
དགོངས་པ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བཀའ་བ་ལྟར་གྱི་སྒྲུས་
བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་ལ་སློ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། སློམ་(༥༩)འབྱུང་ལས།
བརྟན་ཅིང་དུལ་ལ་སློ་གོས་ལྡན། །བཟོད་ལྡན་བྱང་ཞིང་གཡོ་རྒྱ་མེད། །མི་དགོ་བཅུ་ནི་
ཡོངས་སུ་སྦྱངས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱམས་པར་ལྟ། །འབར་བའི་མེ་དང་དུག་བཞིན་
དུ། །གཞན་གྱི་ནོར་ལ་མི་རེག་ཅིང་། །རྟག་པར་རྒྱན་དུ་སྦྲུམ་མཆོད། །དམ་ཆོས་ལྟ་བུར་སློ་
བ་དང་། །རྟག་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་དགའ། །འདིག་རྟེན་པ་རོལ་མཛོན་པར་འདོད། །དེ་དག་
སློབ་མར་རབ་བསྒྲགས་ཏེ། །དཀྱིལ་འཁོར་དགོ་བ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་སྒྲགས་ཀྱི་སློར་
འབྱུག་པ་ལ་མི་དགོ་བ་བཅུ་སྦྱངས་ཤིང་རྟག་དུ་སྦྲུམ་མཆོད་པ་ལ་བརྩོན་པ་དང་། བསམ་
པ་གཞན་དོན་དུ་མཆོག་གི་དངོས་བྱུང་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་དེའི་རྒྱར་ཕྱིན་བྱག་གི་སྟོད་པ་

ལ་སློབ་འདོད་དྲག་པོ་ཅིག་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་སྟན་མོང་བས་རྒྱད་
སྤངས་ནས་ཀྱང་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་ལས་འདིའི་དབང་རྫོགས་པར་
ཐོབ་ནས་རྒྱད་སྟོད་རུང་དུ་བྱས་ཤིང་དབང་དུས་སུ་ཁས་སྤངས་པའི་དམ་ཆེག་དང་སྟོམ་པ་
མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ཅིག་ངས་པར་དགོས་ཏེ། དེ་ཉིད་ཡོད་ན་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་
མཆོག་འགྲུབ་པ་སོགས་འབྱུང་གི། །དེ་ལས་བསྐྱོད་ན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོམ་འབྱུང་
ལས། རི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་བཞིན། །ཕྱི་ནས་དམ་ཆེག་སྟོད་པར་བཅོན། །སྟོད་དུ་བྱས་
པའི་རྒྱན་ལས་ནི། །འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་སྟོམ་རིམ་གྱིས། །ཡང་དག་མན་ངག་སྟན་ཆོགས་
ནམས། །འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༩༽ གང་དུ་བསྟོམ་པའི་གནས།

གཉིས་པ་ནི་མངོན་རྫོང་ལས། རི་སུལ་དང་(༥༧)ནི་རི་ཅེ་དང་། །རྩ་བོ་ཆེན་པོའི་ངོགས་
དག་དང་། །རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་འགྲམ་དག་དང་། །ཤིང་གཅིག་དང་ནི་དགེ་བའི་གནས། །མ་
མོའི་བྱིམ་མམ་དུར་ཁོད་དང་། །སྤྲོ་ཆོགས་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་སམ། །ལྷ་ཁང་ངམ་ནི་མཆོད་
ཉེན་ནམ། །བྱིམ་མམ་བཞི་མདོ་དག་ཏུ་ནི། །སྤྱབ་པ་པོ་ཡིས་སྦྱོར་བསྐྱབས་ན། །འདོད་པ་
ཀྱན་གྱི་འབྲས་བུ་ལྟེད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་གནས་དེ་ནམས་ལས་སྤྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་
ཀྱི་ཡོད་དང་མཐུན་པའི་གནས་ཤིག་ཏུ་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

༩༽ རི་ལྟར་སྟོམ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ལ། སྤྱབ་ཐབས་སྤྱིའི་ནམ་པར་གཞག་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དང་། མངོན་
རྟོགས་ཡོད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །

༡) སློབ་ཐབས་སྤྱིའི་ནམ་པར་གཞག་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི་སྤྲུགས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རིམ་པ་དང་པོའི་ལམ་སློབ་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་རྒྱད་ཕྱེ་
འོག་མ་སོགས་ཀྱི་ལྟའི་ནམ་པར་དང་མི་འབྲ་བས་ཐོག་མར་སྤྲུང་གཞི་སྤྲོད་པ་སྟེ་འཆི་སོགས་
ཀྱི་རིམ་པ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་སྤྲོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་དང་། བར་དུ་སྤྲུང་སྤྲོགས་དང་སྤྲོད་
སྤྲོགས་ཀྱི་ཇོགས་རིམ་ནམས་ཀྱི་ལམ་དང་ཡང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་དག་གི་ཇོགས་པ་རྒྱད་
ལ་སྟེ་བའི་དགོ་ཅ་སྟེན་བྱེད་བྱུང་བར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་
ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་གཉིས་དང་ཡང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་སྤྲུང་དུ་འགྱུར་པའི་ཐབས་བྱུང་
བར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཅིག་དགོས་ལ། དེ་འབྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་
སྤྲོགས་འདི་ལ་ཡང་ཅ་རྒྱད་བསྐྱུས་པ་འདི་ལས་ལྟ་བུ་ཅ་རྒྱ་ཅ་གཉིས་སྟོམ་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་
སློབ་ཐབས་ཀྱི་རིམ་པ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དང་། སོ་སོར་བྱེ་ནས་མ་བཤད་པ་ནི་བཤད་རྒྱུད་
ནམས་དང་ཅ་བཤད་ལེགས་པར་(༤༥)སྤྲུང་བའི་སྟོན་པ་ཇོགས་དགོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བཤད་རྒྱུད་མཛོན་རྫོང་སྒྲ་མ་ལས་སྤྱོད་གསུང་བྲགས་དམ་ཆོག་བདེ་བ་ཆེན་
པོ་ནམས་མཆོན་པའི་ཉེ་དུ་ཀ་ལྡས་གཙོ་བུས་པའི་སློབ་ཐབས་སོགས་སོ་དུག་དང་། སྟོམ་
འབྲུང་ནས་ཉེ་དུ་ཀ་ཞལ་གསུམ་བྲག་དུག་པས་གཙོ་བོ་བྲས་པའི་སློབ་ཐབས་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་རྫོ་རྩེ་མཁའ་འགོ་དང་ནམ་པར་མ་ཀྱན་སྤྲོད་ལས་ཀྱང་སློབ་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་ཅི་རིགས་པ་
གསུངས་པ་དང་། སྤྲུང་པ་ལས་བདེ་མཆོག་རྫོང་སེམས་ཀྱི་སློབ་ཐབས་བཤད་པ་སོགས་
མདོར་ན་གང་དུ་སྟོས་པའི་ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ནམས་དང་སྤྲོགས་མཐུན་ཀྱི་རྒྱུད་གཉིས་ལས་
སློབ་ཐབས་ཀྱི་རིམ་པ་མི་འབྲ་བ་རྩིས་ཅིག་གསུངས་པས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོང་དུ་
བཤད་པ་ལྟར་སྤྲུང་གཞི་སྤྲོད་བ་དང་། ཇོགས་རིམ་ཟབ་མོའི་སྟེན་བྱེད་བྱུང་བར་ཅན་དུ་འགྱུར་

བ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་མཆོག་
ཏུ་གྱུར་པ་བྱུང་ཆེན་ཀུན་དུ་དགེ་བའི་གཞུང་གི་དོན་རྗེ་སྒྲ་མས་དེའི་ནམ་བཤད་དུ་བཀའ་བའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

༡) མངོན་རྟོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རིམ་པ་བྱེད་པ། ཐུན་སྔ་བྱེད་པར་དུ་རིམ་པ་བྱེད་པའོ། །

1) ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རིམ་པ་བྱེད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐུན་གྱི་འགོར་རིམ་པ་བྱེད་པ། དངོས་གཞི་ལ་རིམ་པ་བྱེད་པ། མཐུག་ཏུ་
རིམ་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) ཐུན་གྱི་འགོར་རིམ་པ་བྱེད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྔོན་དུ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་། སྔོན་འགྲེའི་རིམ་པ་གཉིས་སོ། །

1) སྔོན་དུ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་།

དང་པོ་ལ་བཞི། ནང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ། སྔོན་འགྲོ་གཏོར་མ་བྱིན་གྱིས་
(ཇེ་བ)བརྒྱབ་པའི་ཚུལ། བདག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ། རྗེ་རྗེ་སེམས་
དཔའི་སྒོམ་བརྒྱས་རིམ་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1༽ རྒྱ་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་འགྲེལ་བ་གསུམ་ལས་རི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཆོས་སུ་
འབྱུག་པ་དང་རོའི་གདན་ལ་འདུག་པར་མོས་པ་སོགས་བྱས་ལ་ཐོག་མར་སྐད་ཅིག་གིས་
རང་ཉིད་ཉེ་རུ་ཀ་སྒྲོན་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པ་ཡུམ་དང་བཅས་པར་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་དང་ལྷན་བཞིན་པའི་རང་ནས་ནང་མཆོད་མཆོད་གཏོར་བྱིན་གྱིས་
རྒྱ་མཆོད་ཀྱི་རྒྱུ་པའི་བྱིར་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ནང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་དགོས་པ་ནི་འོག་
ནས་མཆོད་གཏོར་བྱིན་གྱིས་རྒྱ་མཆོད་ཀྱི་ཆེ་ནང་མཆོད་ཀྱིས་གཏོར་ནས་བགེགས་
བསང་བ་སོགས་བྱེད་དགོས་ཏེ། བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པའི་བརྒྱུད་པ་ཐ་མལ་པས་དེ་དག་
བྱ་མི་རྒྱུ་པའི་བྱིར་རོ། །

བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་བསང་བ། སྤང་བ། བསྐྱེད་བ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་
པའི་ཚུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་ལས་སྒྲགས་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་ནང་མཆོད་ལ་གནས་
པའི་བགེགས་བསང་། གཉིས་པ་ནི་སྤྲ་སྤྲ་མའི་སྒྲགས་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་
ཞེན་བསང་ཏེ་བདེ་སྤོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་
པ་ནི་སྒྲུབ་ཐབས་སུ་འཛིག་ཉེན་དང་འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་གཏོར་མ་བྱིན་གྱིས་རྒྱ་
པའི་སྐབས་སུ་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲོད་ཨ་དཀར་པོ་
ལས་བྱུང་བའི་ཐོད་པ་དུམ་བུ་གཅིག་པ་བྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་བའི་ནང་དུ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་བྱུང་བས། དེ་སྤོང་ཨ་ལས་ཐོད་པའི་(ཨ)སྒྲོད། དུམ་བུ་གཅིག་པ་ནང་དམར་པོ། །ཞེས་
དང་། གཙུག་ཁོར་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེའི་ནང་དུ་གཡོན་བསྐྱོར་
གྱིས་སྤྱོགས་བཞི་དང་དབུས་སུ་བདུད་ཅི་ལྟ་གཤེགས་པ་ལྟའི་ངོ་བོར་མོས་ནས་བསྐྱེད་པར་

[illegible]

ནམས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷར་བྱས་པ་ནམས་སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་ཁྱེ་བ་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་ཐེམ་ཞིང་། དེ་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཁྱེ་བ་ཐོད་པར་ཐེམ་པར་བསམས་ལ་ཡི་གེ་གསུམ་པོ་ལན་གསུམ་བརྗོད་པས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2༥ སྟོན་འགོ་གཏོར་མ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། སྟོན་འགོ་གཏོར་མ་བྱ་བར་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས་བཤད་ལ། གང་ལ་དབུལ་བའི་ཡུལ་ནི། ཞིང་སྐྱོང་ལ་སྟེར་བར་མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཆོ་ལས་གསུངས་ཀྱང་དཀར་ཕྱོགས་སྐྱོང་བའི་མཁའ་འགོ་དང་ཕྱོགས་སྐྱོང་དང་མཁའ་འགོ་མ་དང་སྤྱུ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་པ་ནམས་ལ་དབུལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྟོན་འགོ་གཏོར་མའི་མཆོད་གཏོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་བྱུན་གྱི་ཐོག་མར་དེ་དག་ལ་ཕྱུལ་ཅིང་འཕྲིན་ལས་(༡ན)བཙེལ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱུན་དངོས་གཞི་སྒོམ་པ་ལ་བགེགས་གྱི་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

3༥ བདག་བསྐྱེད་གྱི་མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་བདག་བསྐྱེད་གྱི་མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབ་པའི་ཚུལ་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བའི་མཆོད་རྫས་ནི་སྟོམ་འབྱུང་ལས། བསང་གཏོར་ཞབས་བསིལ་མཆོད་ཡོན་དག ། ཅེས་དང་། མེ་རྟོག་བདུག་པ་མར་མེ་དྲི། ། དེ་བཞིན་ཞལ་ཟས་དབུལ་བར་བྱ། ། ཞེས་དང་། ཞལ་བསིལ་ཡང་གསུངས་པས་རྒྱ་བཞི་ཉིད་སྟོད་རོལ་མོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། ལྷ་བ་སྟོ་ལྷན་གྱིས། བེ་ལུ་མ་ར་འདི་ལེགས་བཀའ་། ། བགེགས་ཀྱན་ནམ་པར་སེལ་བར་བྱེད། ། ཅེས་

གསུངས་པ་ལྟར་ན་མཆོད་ཀྱིས་གཏོར་ལ་བགལ་བས་སྤྲ་ལྷ་མས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་བརྟག་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྒྲ་ཞེན་སྦྱངས་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པའི་ངང་
ལས་ཀྱི་ལས་བྱུང་བའི་ཐོད་པའི་སྟོང་རྣམས་སུ་རྩྱུ་ལས་མཆོད་རྣམས་རང་བཞིན་སྟོང་
བ་ཉིད། རྣམ་པ་མཆོད་རྣམས་སོ་སོའི་རྣམ་པ་ཅན། བྱེད་ལས་དབང་པོ་དུག་གི་སྟོང་ཡུལ་དུ་
ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྟོང་པར་བསམས་ལ། ཨོ་ཨུ་རྩྱུ་དང་ཨཱྀ་སོགས་རང་
རང་གི་མིང་སྤེལ་བས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བརྟག་གཉིས་ལས། ལྷ་ཆོགས་
རྩྱུ་ལས་རྫོགས་པ་དང་། །མེ་ཏོག་ལ་སོགས་དབུལ་བར་བྱ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་།
དེའི་འབྲེལ་བ་བརྒྱ་ཅན་ལས་ཀྱང་། ལྷ་ཆོགས་རྩྱུ་ལས་སྦྱེས་པ་ཡི། །ཞེས་སོ་སོར་མེ་ཏོག་
ལ་སོགས་པ་རྩྱུ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །(༡བ)མཆོད་རྣམས་རྩྱུ་ཡིག་
ལས་སྟོང་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་ཡོད་དེ། རྩྱུ་ཡིག་དེ་ཉི་ཅུ་ཀའི་ཐུགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ས་བོན་ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་མཆོད་རྣམས་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་
ཤར་བར་མོས་དགོས་པའི་བྱུང་རོ། །

4༽ རྫོ་རྫེ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།

བཞི་པ་རྫོར་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་བརྒྱས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི་ཐུན་ཀྱི་མཐར་གསུངས་
པ་མང་ཞིང་། རང་ཉིད་རྫོར་སེམས་སུ་བསྒྲོམས་ནས་བྱས་པས་ཆོག་ཀྱང་ཐུན་ཀྱི་ཐོག་
མར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་སྤྱི་བོར་རྫོར་སེམས་བསྒྲོམས་ནས་བྱེད་པའི་ཚུལ་བོད་ཀྱི་ལྷ་མ་
རྣམས་ཀྱི་བྱུག་བཞེས་ལས་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་དུ་བྱས་ཀྱང་བས་དེའི་ཚུལ་ནི་སྟོང་པོ་རྒྱན་
ལས། སངས་རྒྱས་ཀུན་ཀྱི་སྐྱེ་གཅིག་སྤྱ། །པད་དཀར་རྒྱ་བའི་དབུས་གནས་ཤིང་། །རྫོ་རྫེ་
དེལ་བྱ་རྒྱན་སྤྱས་པའི། །རྫོ་རྫེ་སེམས་དཔའ་ལེགས་དམིགས་ཤིང་། །ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ཆོག་

བཞིན། །ཉི་ཤུ་ཅེ་ནི་རེ་རེ་བསྐྱུལ། །ལྷུང་སོགས་ཀྱིན་གྱིས་རྒྱབས་གྱུར་པས། །འཕེལ་བ་
རུ་ནི་མི་འགྱུར་ཞེས། །གྲུབ་པ་མཆོག་རྣམས་གྱིས་བཤད་པས། །ཐུན་མཚམས་སུ་ནི་སྤྱད་
པར་བྱ། །འབྲུམ་སྤག་ཏུ་ནི་བསྐྱུལ་གྱུར་ན། །རྣམ་པར་དག་པའི་བདག་ཉིད་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བསྐྱུལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། །ཉིན་རེ་ཉེར་གཅིག་རེ་མ་ཆག་པར་བསྐྱུལ་ན་ལྟར་
བ་མི་འཕེལ་བ་དང་། །འབྲུམ་སྤག་གཅིག་བསྐྱུལ་ན་ཅུ་བའི་ལྷུང་བས་གོས་པའང་རྣམ་པར་
དག་པར་འགྱུར་བར་བཤད་དོ། །

བསྐྱུལ་བའི་སྤགས་ནི། སྒྲ་དོ་མེ། ཨོ་བཟླ་དོ་མེ། ཉེ་རུ་ཁག་འཕྱང་། ཀ་ས་དམ་ཆོག་མ་ཡ། མ་རུ་
སྤ་མེས་སུ་སྐྱོངས། ལྷ་ཡ། ཁག་འཕྱང་ཉིད་གྱིས་ཉེ་བར་གནས་པར་མཛོད། ཉེ་རུ་ཀ་ཏེ་ཁོ་བ་ཏིལ། (ལེ)ཏི་
རྩོ་མེ་བདག་ལ་བརྟན་པའི་དངོས་པོར་མཛོད་རྣ་ལ། སུ་ཏོ་ཐྱོ་མེ་བདག་ལ་དབྱེས་པའི་དངོས་པོར་མཛོད་རྣ་ལ།
ཨ་རུ་ར་ཏོ་མེ་བདག་ལ་མེས་སུ་ཆགས་པའི་དངོས་པོར་མཛོད་རྣ་ལ། སུ་པོ་ཕྱོ་མེ་བདག་ལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་
དངོས་པོར་མཛོད་རྣ་ལ། སུ་པོ་ཕྱོ་མེ་དངོས་ལྷུང་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱུང་བུ་གསོལ། སྤ་ཡ་མཚོ། སུ་
ཀམ་ལས་ཀུན་ལ་ཡང་བདག་གི་སུ་ཅ་མེ། སེམས་ཀྱི་དཔལ་ཏུ་ཅེ་ཏྱི་སྤྱི་ཡ། མཛོད་ཀྱི་རུ་ཏྱི། ཐུགས་དོ་མེ་ཏ་
ཏ་ཏ་ཏ་ཏོམ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་རྣ་ག་བཙམ་ལྷན་འདས་ལྷ་ན། བཟླ་ཉེ་རུ་ཀ་མ་དོ་མེ་ཁག་འཕྱང་བདག་ལ་གྲོལ་བར་
མཛོད་མེ་སྤྱུ། ཉེ་རུ་ཁག་འཕྱང་གོ་རྣ་ལ་དངོས་པོ་མཁྱེ་ཆེན་པོ་ས་དམ་ཆོག་མ་ཡ་ས་ཏུ་སེམས་དཔལ་ལྷུང་
ཞེས་པ་ཡིན་ལ། སྤགས་དོན་དངོས་ཟིན་ཅམ་ནི་མཆན་བྱར་བཀོད་པ་ཅམ་དང་། བཟླ་ཉེ་རུ་
ཀའི་མཆོན་དོན་ནི་འོག་ནས་སྤྱི་ཉེ་རུ་ཀའི་དོན་འཆད་པ་ལྟར་རོ། །

2} སྤྱན་འགྲོའི་རིམ་པ།

གཉིས་པ་སྤྱན་འགྲོའི་རིམ་པ་དངོས་ལ་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་ཤིན་བརྒྱབ་ནས་ཆོགས་ཞིང་གི་
མཐར་སྟོང་ཉིད་སྐྱོམ་པའི་བར་འདི་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་རྒྱུད་གང་ལས་གསུངས་སྟམ་ན་ཅུ་རྒྱུད་

ཉུང་ཏུ་འདི་ལས་ནི་གསལ་བར་མ་བཤད་ལ། མངོན་རྫོང་ལས་དང་པོར་ཆོགས་ཞིང་དང་། དེ་
ནས་ས་བོན་བཅུ་བདུན་ལས་ལྷ་བཅུ་བདུན་བསྐྱོམ་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་སྤང་འཁོར་རྒྱས་པ་
སྐྱོམ་པའི་ཐབས་རྣམས་ཐར་སྐྱོ་གསུམ་གྱི་སྤྲལས་དོན་བསྐྱོམ་པར་བཤད་ལ། སྐྱོམ་འབྱུང་ལས་
དང་པོར་ཉེ་ཏུ་ཀ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་བསྐྱོམ་པ་དང་། དེ་ནས་(༤བ)སྤང་སོགས་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་། སྤང་འཁོར་དང་ཆོགས་ཞིང་དང་དེའི་མཐར་སྤྱོད་ཉིད་བསྐྱོམ་པ་རྣམས་
འཛིན་པར་བཤད་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ལས་འདིར་ནི་བྱུང་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་སྐྱོམ་འབྱུང་
གི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་ལུགས་ལྟར་ཡིན་ལ། དེས་ན་འདི་ལ་བཞི། སྐྱོ་གསུམ་དག་པར་བྱས་
ནས་ཆད་མེད་བཞི་བསྐྱོམ་པ། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། འགལ་རྒྱུན་འགོག་
པའི་སྤང་འཁོར་བསྐྱོམ་ལ། མཐུན་རྒྱུན་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་ཆོགས་བསགས་པའོ། །

1༽ སྐྱོ་གསུམ་དག་པར་བྱས་ནས་ཆད་མེད་བཞི་བསྐྱོམ་པ།

དང་པོ་ནི། ལྷ་ཡི་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱག་གིས་ཞེས་
པའི་ཆོག་གིས་མཆོན་ནས་བསྐྱེད་པའི་དག་པ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་པ་ལ་ཐོག་མར་
ཡིད་དག་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི་ཀུན་སྤྱོད་ལས། སྤྱི་ནི་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ཉེ་ནི་རྒྱ་སོགས་
སྤྱོད་པ་ཉིད། །རུ་ནི་བཀོད་དང་བྲལ་བ་སྟེ། །ཀ་ནི་གང་དུའང་མི་གནས་པ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ལ། ཉེ་ཡིག་གིས་སྤང་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད། རུ་ཡིག་གིས་གང་ཐག་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པའི་གང་ཐག་གི་བདག་མེད་དེ་ཡུལ་བདག་
མེད་གཉིས་བསྐྱེད་ལ། ཀ་ཡིག་གིས་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤྱི་ཡིག་གིས་
ཡུལ་སྤྱོད་པ་ཉིད་དེ་དང་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་གཉིས་སྤང་སྤྱོད་སོས་ཀྱང་
བར་མ་ཆད་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བདེ་སྤྱོད་གི་ཡེ་ཤེས་ཨེ་མྱོ་གྱིས་མཆོན་པའི་དོན་

རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཆོས་སྐུ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་ནས་བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་(༡༠ན)ཡིད་
དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་ཡིད་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་ཀྱན་རྟོག་
གི་བྲི་མས་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པའི་ངང་ལས་ངོ་
བོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱུར་ཤར་བར་ལངས་
པ་ལ་ངོའ་སྟེན་དུ་ང་རྒྱལ་བཞག་ནས་ངག་དུ་ཡི་གེ་བཞི་རྗེད་པ་ནི་ལུས་དག་པར་བྱེད་པའི་
རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ཏེ། ལུས་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འགོ་བོར་ཨོ་དང་མཐར་ཧྱུ་ཧྱུ་པཎ་སྐྱུར་བའི་དབྱངས་གསལ་ལན་གསུམ་བརྗོད་པ་
ལས་ལྷེ་བར་དེ་འདྲ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་སྤང་བ་གཡོན་སྐྱོར་དུ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་
པ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་ཆོགས་སྐྱ་བུག་གཡས་པ་ནས་སྒྲོམ་ཏེ་བགོགས་ཐམས་ཅད་
ཆར་བཅད་དེ་སྐྱར་སྐྱ་བུག་གཡོན་པ་ནས་ཞུགས་ནས་ལྷ་བའི་ཐུགས་སྤང་ལ་ཐེན་པར་བསམ་
པ་ནི་ངག་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ཏེ། ངག་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་འགོག་པའི་རྣལ་
འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐྱབ་ཐབས་སྐྱེམ་པའི་ཐོག་མར་དག་པ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་
སྐྱེམ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཉེ་
རུ་ཀའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྣམ་རེས་དུ་བལྟས་ནས་སྐྱེམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་ཕྱི་མ་གཉིས་རྒྱད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་འབྱུང་ལས། ཐུག་
གཉིས་ཉེ་རུ་ཀར་(༡༠བ)སྐྱོར་ལྡན། །ཞེས་པས་ལུས་དག་བསྟན་ལ། ཀྱན་སྐྱོད་ལས་ཨ་
ཡི་ཀ་ཡི་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་དང་པོར་བརྗོད། །ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་གཉིས་
མེད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་ངག་དག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དག་པ་གསུམ་ལྡན་གྱི་
རྣལ་འབྱོར་འདི་ནི་ལྷ་ནག་བྲིལ་གསུམ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའོ། །དེའི་འོག་
དུ་ཆད་མེད་བཞི་སྐྱེམ་པའི་ཚུལ་ནི་སྟོན་འབྱུང་ལས། གཞན་པན་བསམ་པ་བྱམས་པ་སྟེ། །སྟོང་
རྗེས་གཞན་གྱི་སྐྱག་བསྐྱེལ་འཛོམས། །གཞན་བདེས་ཆོས་པ་དགའ་བ་སྟེ། །སེམས་ཅན་གཞན་

སྟོམས་བཏང་སྟོམས་སོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚངས་གནས་
བཞི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་ཐབས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་བསྐྱོམ་པ་
དང་། དབང་པོ་རྣོན་པོས་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་
བཏོན་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རྩོམ་གཅིག་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་དགོད་པར་བྱའོ་སྟམ་དུ་བྱམས་
སོགས་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱོམ་པ་ནི་འོག་ནས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་ལམ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དུ་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

2༥ སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

གཉིས་པ་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ལས་འབྲུང་བ་ལྟར་དབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་
དུག་ཏུ་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་དུག་ལས་རྣམ་སྤྲང་ལ་སོགས་པའི་རིགས་དུག་གི་ལྟ་
བསྐྱེད་དེ་རང་གི་སྤང་སོགས་དང་རྩོམ་དབྱེར་མེད་དང་། དེ་ཡང་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་
དེ་དག་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལ་དཔེགས་ནས་ང་རྒྱལ་དང་གསལ་སྤྲང་ལ་སྟོབ་(༡༡ན)པ་ནི་
སྤང་སོ་དག་པར་བྱེད་པའམ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་སྤང་སོ་ལ་
ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེད་
པ་རྒྱུད་ལས་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས། དེམ་པས་དབྱེད་པ་ལྟེ་
བ་མཁྱིན། །ཀྱང་པ་གཉིས་དང་སྤྱི་བོ་རུའོ། །ཞེས་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་ལ།
གནས་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་རྣམ་སྤྲང་ནི་གཟུགས་སྤང་དག་
བྱེད་ཡིན་ལ། གཟུགས་སྤང་གི་ཉེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཀྱུན་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གནས་
གཙོ་བོ་དབྱེད་པ་ཡིན་པས་དེར་སྐྱོམ་པ་དང་། རྗེ་རྗེ་ཉི་མ་ནི་ཆོར་སྤང་དག་བྱེད་ཡིན་ལ།
ཆོར་བ་གཙོ་བོར་བྱོད་ལ་བཞེན་པ་ཡིན་ཞིང་གཏུམ་མའི་བྱོད་ཀྱི་གནས་གཙོ་བོ་ལྟེ་བ་ཡིན་

པས་དེར་སློམ་པ་དང་། བརྒྱ་གར་དབང་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དག་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣམ་
ཤེས་ཆོག་པ་རྒྱལ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བས་དབང་ཤེས་རྒྱལ་ལུ་ལ་གཡོ་བའི་བྱེད་པ་
ཚུམ་པའི་གནས་ནི་མགིན་པ་ན་ཡོད་པས་དེར་འགོད་པ་དང་། རྩོམ་ཆུལ་པོ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ཕུང་པོ་དག་བྱེད་ཡིན་ལ། མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་བཞུགས་པའི་རྒྱུ་དེ་རྒྱུ་པ་དང་མཚུངས་
པས་ལོང་བྱུང་འགོད་པ་དང་། རྩོམ་ཆུལ་པོ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དག་བྱེད་ཡིན་ལ།
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཞུགས་པའི་སྒྲིག་འཛིན་ཀྱི་རྒྱུ་གི་ཙུ་བའི་གནས་སྤྱིང་ག་ཡིན་པས་དེར་བཀོད་
ལ། ཉེ་རུ་ཀ་ནི་སྐབས་འདིར་མི་བསྐྱོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་(༡༡བ)ཞིང་དེ་ཕུང་པོ་ལྗེའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་དག་བྱེད་དང་། ཕུང་པོ་བྱི་མ་བཞི་གཟུགས་ཕུང་ལ་བཞེན་ཅིང་གཟུགས་ཕུང་གི་གནས་
ཀྱི་གཙོ་བོ་སྤྱི་བོ་ཡིན་པས་དེར་སློམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མདོག་ནི་མདོན་
རྩོད་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དཀར་སེར་དམར་ལྗང་དཀར་ནག་པོར་བཞུགས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཁ་
དོག་ཅན་གྱི་ས་བོན་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྐྱེ་མདོག་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ག་
བསྐྱེད་ནས་སློམ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་རིམ་པས་རྣམ་སྤྱང་རིན་འབྱུང་འོད་དཔག་མེད་དོན་
བྱུང་རྩོམ་ཆུལ་པོ་ནི་སྐབས་འདིར་མི་བསྐྱོད་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། འདིར་ཉེ་རུ་ཀ་མི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ཡང་
རིགས་ཉི་ཆེ་བར་མི་འགྱུར་ཉེ། རིགས་རྒྱལ་རྩོམ་ཆུལ་པོ་ནི་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་པ་ན་རྒྱལ་པ་རྩོམ་ཆུལ་པོ་
མི་བསྐྱོད་པར་སྤྱད་པར་སྤྱོད་བསྐྱུས་ལས་བཞུགས་པས་ཀྱང་མི་བསྐྱོད་པ་རིགས་ཉི་ཆེ་བར་
མ་ངེས་ལ། བདེ་སྤྱོད་གཉིས་པན་ཚུན་རྒྱས་འདེབས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་རྩོམ་ཆུལ་པོ་རྩོམ་ཆུལ་པོ་
མི་བསྐྱོད་པ་གཉིས་ཀྱང་པན་ཚུན་རྒྱས་འདེབས་པའི་བྱིར་ཡང་རིགས་ཉི་ཆེ་བར་མ་ངེས་
པའི་བྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་འདིའི་སྐབས་སུ་རིགས་རྒྱལ་པ་ཉིད་ནི་རྩོམ་ཆུལ་པོ་རྩོམ་ཆུལ་པོ་ཉིད་ལ་
བྱུང་། །དེའི་འོག་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ལ་སྐྱེ་བའས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཨོ་ལ་
སོགས་པའི་ས་བོན་རྒྱལ་ལས་གཉི་སྐྱེ་མཆེད་ཆེ་སྐྱེ་ས་སྤྱིང་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་
དཔལ་རྒྱལ་བསྐྱེད་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་སོགས་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས། ངོ་བོ་བདེ་སྤྱོད་

དབྱེར་མེད་གི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ལྷ་དེ་དག་ཏུ་ཤར་བའི་ང་རྒྱལ་དང་གསལ་སྤང་ལ་སློབ་པ་ནི་
སྤྱི་མཆེད་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་(༡༣ན)པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་མཆེད་རྣམས་ལ་ཐ་མལ་གི་སྤང་ཞེན་
དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ལུས་གི་དབང་པོ་ཀུན་ལུས་ལ་བྱུང་བར་
གནས་ཀྱང་ཐུག་དོག་དོ་རྗེ་སྤྱི་བ་སེལ་དཔལ་བར་འགོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། ལུས་
དབང་གི་གནས་གི་གཙོ་བོ་དཔལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ནས་ཁམས་བྱིན་གྱིས་བཟུང་བ་
པ་ནི། ལྷོ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལྔར་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་ལྔ་ལས་བཏུད་བྱེད་མ་
སོགས་ལྔ་སྤྱེད་པ་ནི་སྤྱན་སོགས་ལུས་བཞི་དང་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྗེ་མར་ལ་བ་བ་དང་ཐུག་
རྒྱུ་ཏ་གཉིས་གི་འབྲེལ་པར་བཤད་ལ། གནས་གང་ཏུ་བསྐྱོམ་པ་ནི་བྱེད་པར་གསལ་བྱེད་
ལས། འདི་རྣམས་རིམ་བར་ལྷོ་བ་སྤྱིར་། །མགིན་བ་དཔལ་བ་གསང་གནས་སུ། །ཞེས་བཤད་
པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་རང་ཉིད་གི་ས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་ཏུ་བྱས་ལ་ངོ་བོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ལྷ་དེ་དག་ཏུ་ཤར་བའི་ང་རྒྱལ་
དང་གསལ་སྤང་ལ་སློབ་པ་ནི་ཁམས་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་ལ་ཐ་མལ་གི་སྤང་
ཞེན་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ནས་ཨོ་ཤ་གི་ཏ་བ་རི་ཤུག་ཞེས་
སོགས་གི་སྤྲགས་བརྗོད་པའི་སློ་ནས་ང་རྒྱལ་བཟོན་པོ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྲགས་
དེའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་
སུ་དག་པ་ནི་ངའོ་སྟེ་ཏུ་ང་རྒྱལ་གཟུང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

3༽ འགལ་རྒྱུ་འགོག་པའི་སྤང་འཁོར་བསྐྱོམ་པ།

གསུམ་པ་ལ་ཕྱོགས་འདིའི་སྤང་འཁོར་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་བཤད་པ། སྐབས་
སུ་བབ་པའི་སྤང་འཁོར་རི་ལྟར་(༡༣བ)སྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1 རྒྱགས་འདིའི་སྤྱང་འཁོར་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི་ཙ་ཁྱུད་ལས། རུ་བ་རྣམས་ནི་རྒྱགས་སྤྱང་གོད། །འོག་ཏུ་མཆོན་ཆ་དགོད་
པར་བྱ། །འཁོར་ལོ་གནས་པའི་བདག་ཉིད་མཉམ། །སྤང་དུ་མདའ་ཡི་བ་བ་ཅན། །མཁའ་
སྤྱོད་དུ་ནི་གྲུར་བྱ་སྟེ། །དེ་དག་གིས་ནི་གོ་ཆར་འགྱུར། །དེ་ལྟར་གོ་བགོས་སུ་མ་ཅུ་ནི། །ཙ་
གསུམ་པས་ཀྱང་གཞིག་མི་རུས། །ཞེས་དོ་རྗེའི་ས་གཞི་རུ་བ་གྲུར་མདའི་བ་བ་དོ་རྗེའི་སྤྱང་
རེ་དང་བཅས་པའི་སྤྱང་འཁོར་ཙ་ཞིག་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་མདོན་རྫོང་ལྟར་
བཤད་ན་སྤྱང་བའི་འཁོར་ལོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ལས་རྒྱས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་དོ་རྗེའི་
རུ་གྲུར་གྱི་དབུས་སྤྱང་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བཅུ་པའི་ལྟེ་བའི་ནང་དུ་རང་ཉིད་དོར་སེམས་དང་
སྤང་འོག་དང་རྒྱགས་མཆོམས་གྱི་ཅིབས་རྣམས་ལ་ཁོ་བོ་བཅུ་བསྐྱེད་དེ་རང་དོར་སེམས་
སྤྱང་གནས་པ་རྩི་མཛད་དུ་བསྐྱར་བའི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་ནས་སྤྱོད་ཁོ་བོ་བཅུ། སྤང་ཕྱར་བྱ་
མེ་འབར་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་ཨོ་སུམ་ལྷ་ནི་ཞེས་སོགས་གྱི་སྤྱགས་གྱིས་
བཀའ་བསྒྲོམ་པས་དེ་རྣམས་གྱིས་རྒྱགས་བཅུའི་བགོགས་རྣམས་བཀྱག་སྟེ་ཁོན་པ་བཅུར་
བཅུག་ནས་ཕྱར་བྱས་འདེབས་པ་དང་། གཙོ་འཁོར་རྣམས་ལས་རང་འབྲའི་སྤྱལ་པ་རྒྱགས་
བཅུར་སྒྲོས་པས་བགོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ཆར་བཅད་དེ་གཙོ་བོའི་ཐུགས་ཀའི་རྩི་གི་འོད་
ཟེར་གྱིས་སྤྱར་ཡང་དོ་རྗེའི་རུ་གྲུར་སོགས་ཉིས་རིམ་དུ་བཀོད་ནས་བསྒྲོམ་པར་བཤད་ལ།
འབྲིང་སྒྲོམ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རུ་གྲུར་ཕྱར་གདབ་དང་བཅས་པ་དང་། བསྐྱས་པ་དོ་
རྗེའི་ས་གཞི་རུ་གྲུར་མདའི་བ་བ་མེ་རི་དང་(༡༣ན)བཅས་པ་བསྐྱེད་ནས་སྤྱགས་བྱག་གིས་
བྱིན་གྱིས་རྒྱོབ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་འདིའི་སྤྱབ་ཐབས་སྤྱབ་ཀོད་པའི་སྤྱང་འཁོར་ནི་
འབྲིང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཆོབ་པ་དང་། བཟོ་བེ་ཏུ་ན་རྩྱ་ནི་དོ་རྩེའི་ཟླ་རེ་དང་། བཟོ་ས་ར་རྩ་ལ་ཉི་ནི་དོ་རྩེའི་མདའི་བ་
བ་དང་། བཟོ་རྩ་ལ་ཨ་ན་ལྷ་རྩྱ་ནི་དོ་རྩེའི་མེ་སྟེ་མེ་རིའི་བར་དེ་ནམས་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་པ་
ཡིན་ལ། སྤོ་གཉིས་དང་སྤོ་དང་ཁྱི་ནམས་ནི་གྲུར་དང་མདའི་བ་བ་དང་རྩ་བ་དང་ཟླ་རེའི་མིང་
ཡིག་དང་པོ་ནམས་ཡིན་ནོ། །

༡ ཁྱོ་མོ་ནམས་བསྐྱེད་ནས་བགེགས་ལ་སྤར་བྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་སྤྲུལ་ནི་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུགས་ཆན་བཞི་ཕྱོགས་བཞིར་བཀོད་པ་ལས་སློ་
མ་བཞི་དང་། ཡང་སྤྲུགས་ཆན་གཉིས་གཉིས་མཆམས་བཞིར་བཀོད་པ་ལས་མཆམས་མ་
བཞི་དང་། ཤར་བྱ་བ་ཀྱི་སྤྲུགས་གཉིས་ལས་སྟེང་འོག་ཏུ་ཁྱ་གདོང་མ་དང་། ཁྱི་གདོང་མ་
གཉིས་པ་རེའང་སྤྲུབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་བསྐྱེད་དེ་དེ་ལས་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་བཅུར་
འཕྲོས་པས་ཕྱོགས་བཅུའི་བགེགས་ནམས་བཀྲ་ག་སྟེ་དོ་རྩེའི་རྩ་བའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྩྱ་རིང་པོ་
ལས་གྲུབ་པའི་ཁྱོན་པ་བཅུར་བཅུག་པ་ལ་རང་ཉེ་རུ་ཀའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཨོ་ཟླ་ཟླ་ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྤྲུགས་རྫོང་ཅིང་ཁྱོ་མོ་ནམས་ལ་བཀའ་བསློས་པས་ཤར་ནས་ཕྱོགས་གཡོན་བསྐྱོར་དང་།
མེ་ནས་མཆམས་གཡས་བསྐྱོར་དང་། སྟེང་འོག་གི་བགེགས་ནམས་ཀྱི་སྤྱི་བོར་བྱ་གཡོན་
པའི་རང་འབྲའི་སྤར་བྱ་ནམས་བཅུགས་ཉེ་གཡས་ཀྱི་དོ་རྩེའི་ཐོ་བས་ཨོ་བཟོ་སྤྲུལ་ར་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་རྩུང་བའི་སྤྲུགས་བརྫོང་ནས་ཐོ་བས་སྤར་བྱ་ནམས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་ནས་བརྩུངས་པས་
བགེགས་ནམས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རོ་བོར་སོང་བར་བསམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། རང་ཉིད་སྤྲུབ་ཐབས་དངོས་གཞི་སྟོམ་པ་ལ་བར་ཆད་མི་འབྱུང་(༡༩ན)ཞིང་བགེགས་
ནམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཨོ་ཟླ་ཟླ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྲུགས་
དོན་རི་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། ཨོ་ནི་སྤྲུགས་ཀྱི་མགོ་འབྲེན་པ། ཟླ་ཟླ་ནི་ཟླ་ཏ་ཟླ་ཏ་སྟེ་གསོད་བྱེད་ལ་

བོད་པ་དང་། ལྷ་ཏ་ཡ་གཉིས་ནི་ཆོས་པ་ཞིག་ཅེས་པ་ཡིན་ཏེ་གདུག་པ་ཅན། སར་ནི་ཐམས་
ཅད་དང་། དུལ་ནི་མ་རུངས་པ། ཤུ་ནི་དོན་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ས་བོན་དང་། གྲི་ལ་ཡ་
གཉིས་ནི་ཕུར་བུས་ཐོབ་ལ་མི་འགྲུལ་བར་གྱིས་ཞིག་དང་། སར་ལྷ་པི་ནི་སྤྲིག་པའི་བསམ་
པ་ཅན་ཐམས་ཅད། ཤུ་ནི་དགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དང་། རྩུ་གསུམ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐྱུ་
བ་ཡིན་ལ། བརྩ་གྲི་ལ་ཡ་ནི་དོན་དེ་ཕུར་བུ་ལ་བོད་པ་དང་། བརྩ་རྩུ་ར་ཨ་རྩུ་པ་ཡ་ནི་དོན་
འཆང་གི་བཀའ་ཉོན་ཅིག་པ་དང་། གྲི་ལ་ཕ་ཀ་ཅི་རྩུ་ནི་བགེགས་ཀྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ།
བརྩ་གྲི་ལ་ཡ་ནི་སྤར་བཞིན་ཡིན་ལ། རྩུ་ནི་སྤར་ཡང་སྐྱུ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་ཁྱ་
གདོང་མ་ལ་སོགས་པས་བགེགས་ལྷག་མ་རྣམས་རྒྱུ་རིང་པོར་བསྐྱད་དེ་དོན་དེའི་རྩ་བ་བྱ་
བཞི་པ་ལ་ཐེམ་པས་རྩུ་ལ་རྩུ་བརྒྱབས་པས་ཐེགས་མ་བྱིར་འཐོར་བ་བཞིན་དུ་འོད་ཟེར་བྱིར་
འཕྲོས་པ་ལས་དོན་དེ་དང་བརྩ་དང་འཁོར་ལོའི་རྩ་བ་རྩུ་པོ་གསུམ་དུ་མ་བྱ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་
པ་དང་། དེའི་བྱི་རོལ་དུ་དོན་དེའི་མེ་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་འབྲིལ་ཞིང་འབར་བ་སྟེང་དང་ལོགས་
ཀྱན་ཏུ་བྱུང་སྟེ་འཕྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བགེགས་དང་བྲལ་བར་བསམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བགེགས་ཀྱི་བར་ཆད་ལས་བསྐྱུངས་པས་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་སྤང་འཁོར་སྟོམ་(༡༩བ)ཚུལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། སྤར་བགེགས་གསར་དུ་མི་
འཇུག་པར་མཆོམས་གཅད་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་
བཤད་པའི་སྤང་འཁོར་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་དེ་དག་ལ་སྟོམ་ཚུལ་གཞན་ཅི་རིགས་པ་
འདི་མཆོག་གི་སྐབས་འདི་དག་ལས་འབྱུང་ཡང་། དེ་དག་གི་གནད་རྣམས་དེ་གསུམ་གང་
རུང་དུ་འདུས་ཤིང་། སྤང་འཁོར་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ནི་སྤྱི་ཤིལ་ནག་གསུམ་སོགས་
སྤྱབ་ཐབས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། རྒྱས་བསྐྱུས་ནི་སྤྱབ་པ་པོའི་སྟོང་བྱེ་བྲག་གིས་
དེ་ལྟར་རིགས་པར་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

4 ། མཐུན་རྒྱུན་བསྟེན་པའི་སྤྱིར་ཆོག་གས་བསལ་གས་པ།

བཞི་པ་མཐུན་རྒྱུན་བསྟེན་པའི་སྤྱིར་ཆོག་གས་བསལ་གས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱང་གཞི་ལ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་པའི་མི་མངལ་སྤྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་དུ་སྤྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་སྤྱེས་ནས་ཕྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་གསོག་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གས་བསལ་གས་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་འཆི་བ་ཆོས་སྤྱར་འབྱེར་བའི་ལམ་འབྱེར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་བསལ་གས་པའོ། །

1 སྤྱང་གཞི་ལ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་པའི་མི་མངལ་སྤྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་དུ་སྤྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་སྤྱེས་ནས་ཕྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་གསོག་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གས་བསལ་གས་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོག་གས་ཞིང་སྤྱན་བྱང་པ་དང་། དེ་ལ་ཆོག་གས་བསལ་གས་པའོ། །

༡ ཆོག་གས་ཞིང་སྤྱན་བྱང་པ།

དང་པོ་ནི་སྤྱབ་ཐབས་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་གས་བསལ་གས་པ་སྤྲོམ་འབྱུང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འོད་ཟེར་སྤེང་བ་སྤྱོ་བར་བྱ། །དེ་ཡི་སྤྲང་བ་ལས་མཐུན་དུ། །ཐུ་མ་སངས་རྒྱས་སོགས་དང་པོར། །བྱུག་འཆའ་མེ་ཏྲིག་བདུག་སྤྲོས་ཀྱིས། །མཆོད་དེ་བཟོད་གསོལ་

ལྷ་ན་མེད། །དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་རིམ་པ་རྗེ་ལྷ་
བ་བཞིན་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་འདིར་བཀོད་(༡༥ན)པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་
ཆོག་པ་ཞིང་སྐྱན་འབྲེན་པའི་ཚུལ་ནི་སྐྱབ་པ་སོ་རང་ཉིད་ཉེ་རུ་ཀའི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་
ཐུགས་ཀར་པོ་སེར་སོ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་ཆོག་པ་བསྐྱེད་ལྷེ་བར་ཨ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་བའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་རྒྱ་ཡིག་དངུལ་ཚུའི་མདོག་ལྟ་བུ་ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་རང་གཞན་གྱི་སྒོ་གསུམ་དག་པར་བྱས་ནས་ཕྱིར་འཕྲོས་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་
ཆོག་པ་ཞིང་སྐྱན་འབྲེན་པ་ཡིན་ལ། རྒྱ་ཡིག་ཡེ་ཤེས་ལྗེར་འཛོག་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཨ་
བྲུ་ཀ་རས་ཨུ་ཡིག་དོན་གྲུབ་དང་ཉའི་ལུས་སྒྲིང་མཐའ་དང་མགོ་སོ་རིན་འབྱུང་དང་ལྷ་ཆོས་
ནམ་སྒྲིང་ཐེག་ལེ་རྒྱ་ད་དང་བཅས་པ་མི་བསྐྱོད་པར་བཤད་པས་རིམ་པ་ལྟར་བྱ་བྱུབ་སོར་
ཉོག་མཉམ་ཉིད་མེ་ལོང་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ནམས་སུ་གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །སྐྱན་བྱང་བའི་ཡུལ་ནི་སྐྱབ་པ་སོ་རང་ཉིད་བདེ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དང་སོར་དབང་
བསྐྱར་བའི་ལྷ་མ་སོགས་དང་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་ལྷ་ཆོག་པ་ཡིན་ལ། གནས་གང་ནས་སྐྱན་
འབྲེན་པ་ནི་སྐྱར་ཉེ་རུ་ཀའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སངས་རྒྱས་པ་གང་བཞུགས་པ་ནས་སྐྱན་འབྲེན་
པ་དང་འོག་མིན་ནས་སྐྱན་འབྲེན་པ་སོགས་ལས་འདིར་ནི་འོག་མིན་ནས་སྐྱན་བྱང་བར་བྱ་བ་
ཡིན་ཞིང་། ལྷ་མ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་སོ་དང་ཐ་མི་དད་པ་དང་གཙོ་སོའི་རིགས་བདག་གི་
ཚུལ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོག་པ་དང་དབྱིར་མེད་གྱི་ཚུལ་དང་། དུར་ཁོད་ན་བཞུགས་
པའི་ནམ་པར་སྐྱན་འབྲེན་པ་སོགས་མང་དུ་བཤད་པ་ནམས་ལས་གང་བྱས་ཀྱང་མི་འགལ་
ལ། རྗེ་ཉིད་གྱིས་སྐྱབ་ཐབས་ལས་གསུངས་(༡༥བ)པའི་ཚུལ་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་ཆོག་པ་
ལས་འོགས་སུ་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ནམ་པར་སྐྱན་འབྲེན་པ་ཡིན་ཉེ། སྐྱབ་ཐབས་ལས། ལྷ་མ་དོ་
རྗེ་འཆང་གི་ནམ་པ་ཅན་དང་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་ལྷ་ཆོག་པ་ཞེས་ཐ་དད་དུ་སྤྲས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་དག་ནི་སྒྲོམ་འབྱུང་ལས་སྐྱར་བྱངས་པའི། །འོད་ཟེར་སྤང་བ་སྒྲོ་བར་བྱ། །དེ་ཡི་སྒྲིང་

བ་ལས་མདུན་དུ། ལྷ་མ་སངས་རྒྱས་སོགས་དང་པོར། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་
སྤྱན་དངས་པའི་འོག་ཏུ་འོད་ཟེར་རང་གི་སྤྲིང་གར་སྤྱད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། རྗེ་གས་
རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲིང་གའི་རྒྱ་ཁྲིར་བསྐྱས་པའི་འོད་
གསལ་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྤྱི་བའི་དགེ་ཙམ་སྟོན་གྱིད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

༡ དེ་ལ་ཆོགས་བསགས་པ།

གཉིས་པ་ནི་ཐོག་མར། གང་གི་དྲིན་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལྷ་མ་དང་། ཉེ་རུ་ཀ་
དཔལ་དཔལ་པོ་ཆེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་དང་། གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་
དང་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་གྱི་དཔལ་པོ་དཔལ་མོ་རྣམས་ལ་བྱག་བྱ་བ་དང་། རྒྱ་
གཉིས་ཉེར་སྤྱོད་རིག་མ་བཅུ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབ་ཐབས་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་མཆོད་
པ་དབུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། མི་ཞེས་རྗེད་
པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་བ་སྤྱོད། སྤྱི་ཉེ་རུ་ཀ་ཨ་རྒྱ་
ཞེས་སོགས་རང་རང་གི་སྤྱགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་དེ་མཆོད་ཡུལ་རྣམས་
བདེ་བ་ཆེན་པོས་མཉེས་པར་བྱས། སྤྱོད་དང་སྤྱི་པཌ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་
རྣམས་རང་རང་གི་སྤྲིང་གའི་ས་བོན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ནས་ཀྱང་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱགས་(༡༩)ཀྱིས་བསྟོན་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་
སྐྱབས་མཆི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྲིག་བཤགས་ཡི་རང་སྐྱབས་འགོ་རྣམས་སྟོན་དུ་འགོ་
བས་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ལམ་ལ་བརྟེན་པར་དམ་བཅའ་བ། བཟོད་དཀའ་སྤྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ལས། །ཞེས་སོགས་སྟོ་ཀ་གཅིག་གིས་ལུས་དབུལ་བ་རྣམས་བསྟོན། དེ་དག་ཀྱང་སྟོམ་འབྱུང་
ལས། བྱག་འཆལ་མེ་རྟོག་བདུག་སོགས་ཀྱིས། །མཆོད་དེ་བཟོད་གསོལ་ལྷ་ན་མེད། །དཀོན་

མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་རིམ་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་
ཆོགས་བསགས་པའི་འོག་ཏུ་ཆོགས་ཞིང་རྣམས་རང་གནས་སུ་གཤེགས་པ་དང་མི་དམིགས་
བར་སྒོམ་པ་དང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་དབྱེ་སྒྲིབ་པ་དང་རང་ལ་སྤྱད་པའི་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་ལས་
འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོགས་ཞིང་རྣམས་ལ་ཡིད་གསལ་བར་དམིགས་ཏེ་དག་
ཏུ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་བརྗོད་པས་ཆོགས་ཞིང་རྣམས་རང་ལ་ཐེམ་བས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་
བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ནི་གཙུག་ལོར་གྱི་ལུགས་བཞིན་དུ་མར་དོས་
བཤད་པ་ཡིན་ལ། མངོན་རྗོད་ལས། མངོན་བྱུང་པ་ནི་བསྐྱལ་ནས་ནི། །བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་
བའང་བྱེད་པ་ནི། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །

2 དེའི་འོག་ཏུ་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་འཆི་བ་ ཆོས་སྐྱར་འབྱེད་པའི་ལམ་འབྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པ།

གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པ་ནི་སྤར་གྱི་མཆོད་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་རྣམ་
པར་རིག་པའི་སེམས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རང་ཉི་ཅུ་ཀར་གནས་པའི་
སྤྱི་པོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་གསུམ་དུ་ཉི་ཅུ་ཀ་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་གསུམ་བཞེད་དེ་དེས་མཆོན་
པའི་(༡༩བ) བདག་མེད་པའི་དོན་སྤངས་སྟོང་བྱུང་དུ་འབྱུག་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའོ་སྟུང་དུ་བསྒོམས་
ལ། དེ་ལྟར་མ་ཉོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་བདག་གིས་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ལས་ཐར་
བར་བྱའོ་སྟུང་དུ་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་བསྒོམས་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྤང་
བ་ཙམ་དེ་ཡང་སྟོང་རབ་བསྐྱུས་ནས་སྤྱ་བྱ་ཤའི་སྤྱགས་དོན་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྤྱགས་ཀྱི་
དོན་ཡང་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་ཨོ་ནི་མཆོད་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་
དོན་དང་། སྤྱ་བྱ་ཤ་ནི་གཟུང་བས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། སྤྱ་བྱ་ཤ་འཕྱོ་ནི་རང་བཞིན་

གྲིས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དང་། ཨ་ཏི་ནི་ང་སྟེ་འཛིན་པ་པོ་ཡང་གཟུང་བའི་ཆོས་ལྟར་རང་བཞིན་གྲིས་མེད་པ་ནི་སྤྱ་སྒྲ་མ་འབྱུང་གཉིས་པས་སྟོན་ཏེ་མདོར་ན་གཟུང་འཛིན་གྲིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྲིས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་བྱར་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས། ལང་ཀས་བཤད་པ་ལྟར་སྤང་གི་ཏེ་རུ་ཀའི་ཡི་གེ་གསུམ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཨོྲ་དཀར་པོ་ལྷ་དམར་པོ་རྩྱུ་སྟོན་པོ་གསུམ་སྟེང་འོག་བར་གསུམ་དུ་གནས་པར་དཔའ་བོ་དོ་རྩེས་བཤད་པ་ལྟར་བཀོད་ལ་དེ་གསུམ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་སྟོས་འགོ་བའི་དོན་བྱས། སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་ཐེམ་ཞིང་། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་འད་ཟེར་གྲིས་མཐོ་རིས་དང་མི་ཡུལ་དང་ས་འོག་རྣམས་མཁའ་སྐྱོད་ས་སྐྱོད་ས་འོག་ན་སྐྱོད་པའི་གནས་གྱི་རོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་བསྐྱུ་བར་མར་དོས་བཤད་པ་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པར་དཔའ་བོ་དོ་རྩེས་(༡༧ན)བཤད་པ་དང་མཐུན་ཞིང་། དེ་ནས་ཨོྲ་ལྷ་དང་དེ་རྩྱུ་ལ་ཐེམ་ཞིང་རྩྱུ་གི་ཞབས་ཀྱི་ལྷ་ནི་ཏ་དང་ཏའི་ལུས་མགོ་བོ་དེ་རྩྱུ་ཆོས་དེ་ཐེག་ལེ་དེ་ཡང་རྒྱ་ད་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་ཞིང་རྒྱ་ད་ཡང་སྤྱིའི་ཅེ་མོ་བརྒྱ་སྟོང་གི་ཆའི་ཆད་ཅམ་དུ་གནས་པར་བསམས་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྲིས་ཆོས་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་འཁོར་བར་འབྲུམས་པས་བདག་གིས་ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ་སྟམ་དུ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྟོང་རྩེའི་རྒྱར་གྱུར་པ་བསྟོམས་ལ་ལུ་ཅུ་རྒྱའི་སྤྲུགས་བརྩོད་དེ་རྒྱ་ད་ཡང་འོད་གསལ་དུ་ཐེམ་པར་བསམ་མོ། །

འདིར་ལ་བ་པ་དང་བླ་རྒྱ་རྟེན་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྩེའི་རྒྱ་དང་ས་བོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ཉིད་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྩེའི་གཙོ་བོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་འཐོབ་པ་ལ་དགོངས་ཤིང་། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྩེ་ཅམ་གྱི་སྟོམ་ཚུལ་དུ་འགྱུར་བར་བྱུང་བར་གསལ་བྱེད་ལས་

བཤད་དོ། །འོ་ན་ལྷ་ཐུ་ཏུ་འཛི་སྤྲུགས་དོན་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ལྷ་ཐུ་ཏུ་
སྟོང་ཉིད། རྒྱ་ན་ཡེ་ཤེས། བཟླ་ནི་རྩེ་རྩེ་སྟེ་མི་བྱེད་པ། ལྷ་ལྷ་ལ་རང་བཞིན། ལྷ་ལྷ་ཀ་བདག་
ཉིད། ཨ་ཏི་ནི་རའོ་ཞེས་པ་སྟེ། མདོར་ན་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་རའོ་ཞེས་རྒྱལ་བའི་སྤྲུགས་ཆོས་སྐྱུ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་
ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐབས་འདིའི་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་
རྩེ་དངོས་སུ་སྐྱེ་དོན་ཀྱི་སྟོང་རྩེ་(༡༧)ཡིན་ཡང་མོས་པ་ཅམ་གྱིས་སྟོང་བ་ལ་སྤྲས་དོན་དང་
མཐར་ཐུག་གི་སྟོང་རྩེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། འདོད་འཇོ་ལས། སྐྱེར་སྟོང་རྩེ་ལ་སྤྲས་དང་པར་
ཕྱིན་ཐུན་མོང་བ་ཅིག་དང་སྟོང་མེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བདེ་ཆེན་ལ་བཤད་པ་གཉིས་ཡོད་
ཀྱང་འདིར་དངོས་སུ་སྐྱེ་དོན་ཀྱི་སྟོང་རྩེ་ཡིན་ལ། མོས་པ་ཅམ་གྱིས་སྟོང་བ་ནི་སྤྲས་པ་དང་
མཐར་ཐུག་གི་སྟོང་རྩེ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་སྐབས་འདིར་དེ་ལྷ་བྱའི་ལྷ་ཐུ་ཏུ་འཛི་སྤྲུགས་དོན་ལྟར་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་པའི་ཚུལ་
འདི་ལ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱུར་འབྱེར་བའི་ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱེར་གཞི་ལ་འཇོམ་བྱ་སྟེར་
པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་ཞིག་ཕྱང་སོགས་རིམ་གྱིས་ཐིམ་ནས་མཆི་བ་འོད་
གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་སྟོང་བར་བྱེད། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་
སུ་དཔེ་དང་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་འབྲུ་བའི་རྩོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་
དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་གཉིས་སྟོང་ཐམས་ཅད་དང་
བྲལ་བའི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུགས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ཆོས་སྐྱུ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་ད་ལྟ་
ནས་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་སྟེ་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམས་པས་དེ་མངོན་དུ་འགྱུར་
བའི་རྣམས་པ་བྱེད་པར་ཅན་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེར་གཞི་ལ་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་
བྲས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཨོ་དཀར་པོ་ནི་འཆི་བ་འོད་གསལ་དུ་འབྱུག་པའི་
སྐབས་ཀྱི་སྟོང་བ་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་ལྷ་དམར་པོ་ལ་ཐིམ་པ་ནི་སྟོང་བ་མཆེད་པ་ལ་ཐིམ་

པ་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་རྒྱ་མཐིང་ཁ་ལ་ཐིམ་པ་ནི་མཆེད་པ་(༡༩ན)ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐིམ་པ་དང་
ཆོས་མཐུན། རྒྱ་རྒྱ་དཔེ་བར་དུ་བསྐྱས་ཏེ་རྒྱ་དུ་ཡང་མི་དམིགས་པར་བསམ་པ་ནི་ཉེར་ཐོབ་
འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཡང་སྤྲགས་གཉིས་ཀྱི་དོན་
བསམས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོང་ཉིད་བསྟོམས་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དབང་རྒྱལ་
ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དང་། འབྲིང་གི་བླ་པ་གསོ་བ་དང་། རྟོན་པོས་རྟོགས་
ཐེན་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་བསག་པ་དང་། སྒྲོ་གསུམ་ལ་ཐ་མལ་
ཀྱི་སྤང་ཞེན་སྟོང་བ་དང་། འོག་ནས་ཀྱི་རྟོན་བརྟན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་རེས་དུ་འཆར་བ་སྟེ་རྩི་བོའི་འབྲེལ་བར་གསུངས་པ་དུག་དང་།
དོན་དམ་པའི་སྤང་འཁོར་དུ་འགྱུར་བ་དང་། བདེན་འཛིན་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་སོགས་
དགོས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2] དངོས་གཞི་ལ་ངེ་ལྟར་བྱ་བ།

གཉིས་པ་ཐུན་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་ངེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། བར་དོ་ལོངས་སྤྱར་
འབྲེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྟོང་པའི་ངང་ལས་ནམ་མཁར་རྒྱ་དུ་གཞག་པ། གཞལ་ཡས་ཁང་གང་
ལ་གནས་པའི་རྟོན་བརྟེན་པ། དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་བཞི་སྟོམ་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །

1} བར་དོ་ལོངས་སྤྱར་འབྲེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྟོང་པའི་ངང་ལས་ ནམ་མཁར་རྒྱ་དུ་གཞག་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དཔེ་ངང་ལས་རང་གི་
སེམས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྒྱ་དཔེ་གཟུགས་ཀྱི་དུ་འབྲེང་བ་ཞིན་རྒྱ་སྤྲ་བ་དཀར་

ལ་དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པ་ཞིག་ཏུ་གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་བ་བས་
བཤད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་བརྒྱ་དཀྱི་ཏ་དང་འབྲལ་སྤོང་དང་དེ་བཞིན་(༡༩བ)གཤེགས་
པའི་རྡོ་རྗེ་དང་སྒྲོམ་འབྱུང་གི་འགྲེལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་
དེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་
ཚུལ་འདི་ལ་བར་དོ་ཡོངས་སྐྱར་འབྲེལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་གཞི་ལ་འཆི་བ་
འོད་གསལ་ལས་བར་དོའི་ལུས་གྲུབ་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་སྤྱོད་བར་བྱེད། རྡོགས་
རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་དག་མ་དག་གི་རྒྱ་མའི་སྐྱ་གཉིས་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་འདྲའི་རྡོགས་
རིམ་གྱི་རྡོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། འབྲས་བུའི་
སྐྱབས་སུ་ཡོངས་སྤྱོད་རྡོགས་པའི་སྐྱ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་། ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་ལམ་
བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམས་པས་ཡོངས་སྐྱ་དེ་སྤྱར་དུ་འཛོལ་བའི་རྣམ་པ་བྱེད་པར་ཅན་འཛོག་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་སྒྲོམ་འབྱུང་གི་ལེའུ་གཉིས་པ་བསྐྱེད་རིམ་
ཀྱི་ལེའུ་ལས་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་མ་བཤད་པར་དེའི་སྤང་གཞི་སྐྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་གསལ་
བར་བཤད་པའི་མཐར། སྟོན་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་ཤེས་པ། །རྡོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱའི་
ཕྱིར། །འདི་ནི་སྤང་པོ་ཡོངས་མཁྱེན་པའི། །དེ་ཉིད་གསུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད། །ཅེས་
གོང་དུ་སྤང་གཞི་གསུམ་པོ་དེ་བཤད་ནས་དེ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་སྒྲོམ་
དགོས་པར་བརྟན་ཏེ་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པར་འཆད་ཅིང་མན་སྟེ་ལས། སྟོན་
པ་བར་དོའི་གནས་སྐྱབས་དང་འབྲ་བར་ཁ་ཅིག་ཏུ་རྟོལ་ཡིག་དམར་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱད་
པའི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེའི་གནས་སྐྱབས་སམ། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་(༡༩ན)གནས་སྐྱབས་སམ།
ཁ་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་ད་ཙམ་སྟེ་ཞེས་བར་སྟོན་མཚོན་པའི་ཡི་གེ་ལ་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་ཁ་ཅིག་ཏུ་
རྟོལ་ཡིག་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱད་པའི་ས་བོན་དང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་རྟོལ་ཡིག་གཉིས་མེད་པར་ཡི་གེ་
གསུམ་ཙམ་དང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་ད་ཙམ་བསྐྱོམ་པར་བཤད་དོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་དེ་ཁ་དོག་དཀར་པོར་བྱེད་པ་ནི་བར་དོ་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲིའི་
བསྐྱབ་གཞི་སློག་འཛིན་གྱི་སྒྲུང་གི་རང་དབང་གི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན་པ་མཆོན་ལ། དེ་ལ་
དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པ་ནི་གཞི་ལ་བར་དོ་ཆགས་པས་བཅིངས་པ་དང་། ལམ་དུས་
པའི་སྒྲུ་ལུས་པའི་བྱུགས་བདེ་བ་ཆེན་པོས་བཅིངས་པ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གོང་
དུ་བཤད་པ་ལྟར་བར་དོ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་མ་ངེས་པར་སྣ་ཆོགས་པ་
འབྱུང་བའི་སྒྲུ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྒྲུང་གཞི་བར་དོའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་ཆད་
སོགས་སྣ་ཆོགས་པ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེ་མཆོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2} གཞུལ་ཡས་ཁང་གང་ལ་གནས་པའི་རྟེན་བསྐྱེད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྱུང་བ་རིམ་བཅེགས་དང་རི་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ། སྣ་ཆོགས་
པསྒྲ་དང་སྣ་ཆོགས་དོ་རྗེ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1} འབྱུང་བ་རིམ་བཅེགས་དང་རི་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་འབྱུང་བ་རིམ་བཅེགས་དང་རི་རབ་སྒོམ་པ་ལ་བྱེད་བྱ་ལྟའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཡིད་
བཞིན་ལོར་བྱ་ལས། བ་ལང་གནས་དང་སྟེང་སྟོང་དང་། །ལྷག་མེད་སྒྲིམ་པ་ཅ་དེ་ནས། །དུང་
ཆེན་པོ་ཡི་རང་བཞིན་བྱ། །ཡང་ན་རུས་སྒྲུལ་དག་གིའོ། །ཡི་རི་བོ་ལོ་སྤྱི་རྣམས་ལས། །རྒྱང་
མེ་ཆུ་ས་རི་རབ་ནི། །བྱ་བཞི་རིམ་བཞི་ཅེ་མོ་བརྒྱད། །ཀུན་གྱང་(༡༩བ)འོད་ཟེར་འབར་
བར་བསྒོམ། །ཞེས་འབྱུང་བ་རིམ་བཅེགས་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ་བཀོད་པའི་སྒྲོ་ཀ་དང་པོ་ཅ་
སྒྲུད་གྱི་ཆོག་ཡིན་པས་དེས་འབྱུང་བ་རིམ་བཅེགས་བསྟན་པར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལ་བ་ལང་

གི་གནས་ནི་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ལས། ངག་ཕྱོགས་ས་དང་འོད་ཟེར་དང་། །ཕུགས་དང་མིག་
དང་རྩི་རྩི་དང་། །མཐོ་རིས་ཆུ་དང་དོན་དགུ་ལ། །མཁས་པས་གོ་སྤྱོད་ཅེས་གཟུང་བ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་གོ་སྤྱོད་ནི་ས་ལ་འདྲ་བ་པར་བཤད་པས་ས་དཀྱིལ་དང་། མེ་ཉོག་སོགས་
བཞག་ན་སྟེང་དུ་ལྗོངས་པ་ཆུ་ཡིན་པས་ཆུ་དཀྱིལ་དང་། གང་གིས་ལྷག་མ་མེད་པར་སྒྲིམ་པར་
བྱེད་པ་མེད་ཀྱིལ་དང་། ཅ་དེ་ནས་ཞེས་པ་ཅ་ནང་ནས་རྒྱང་རྒྱ་བ་ཡིན་པས་རྒྱང་དཀྱིལ་དང་།
ཡང་ན་རུས་སྤལ་དག་གི་འོ། །ཞེས་པས་རི་རབ་དང་། རྒྱང་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་དུ་བྱ་བ་ནི་དེ་
ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་བྱ་བའི་དོན་དང་། ཡི་རི་སོགས་ཡི་གེ་ལྔ་ནི་
དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་དང་རི་རབ་སྐྱེད་པའི་ས་བོན་ཡིན་པས་དེ་དག་ལས་སྐྱབ་ཐབས་སུ་རི་ལྷར་
བཀོད་པ་བཞིན་བསྐྱེད་དེ། རྒྱང་དཀྱིལ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་མཚན་ནམ་བུ་དན་དང་། མེ་
འབར་བ་དང་། བྱམ་བུ་དང་། གྲ་བཞིར་རྩི་རྩི་ཅེ་གསུམ་པས་མཚན་བུ་སྟེ། སྒྲིམ་འབྱུང་དང་
མཛོན་རྩི་ལས་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བའི་དགོངས་པ་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་
བསྒྲིམ་པ་ཡིན་ཞིང་། རི་རབ་ཀྱང་ཤར་ཤེས། ལྷོ་བྱི་རྒྱུ། ལུབ་པར་རྩ་བ་གྲང་གསེར་ལས་
གྲུབ་པའི་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་བ། ལྷོག་བརྒྱད་ཀྱིས་ཅེ་མ་ཉི་བར་མཛེས་པར་སྒྲིམ་པ་ནི་སྒྲིམ་འབྱུང་
དང་མཛོན་རྩི་དཀྱིལ་(༡༠ན)དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བསྒྲིམས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་
ཡོད་དེ། ཕྱི་དཀྱིལ་དང་ནང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ཉེན་གྱི་དོན་དུ་དང་། རྩོགས་རིམ་པའི་རྩི་རྩི་ལུས་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྩོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

2༽ ལྷོ་གསུམ་པར་དང་སྒྲིམ་པ་རྩི་རྩི་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་པོ་མེར་པོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྒྲིམ་པ་པར་དང་།
དེའི་ལྷོ་བར་སྒྲིམ་པ་རྩི་རྩི་དང་། ལྷོ་གསུམ་རྩི་རྩི་སྐྱེད་དུ། ཤར་གྱི་ཕྱོགས་གནས་འདབ་

མ་ཉི་འོད་འབྲ། །རྒྱང་དང་མེ་ཕྱོགས་འདབ་མ་སེར་པོ་ཉིད། །ཡི་དྲགས་བདག་ཕྱོགས་དབང་
ལྷན་དྲར་བ་ལྟར། །ལྗང་དང་སྤྱན་ནག་སྣ་ཆོགས་བསྒྲུ་ཉིད། །ཅེས་ལ་བ་པའི་འགྲེལ་པར་
བངས་པ་ལྟར་གྱི་ཁ་དོག་ཅན་གྱི་སྣ་ཆོགས་བསྒྲུ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་རྒྱང་དྲུ་ནམས་མེ་ཉིད་
གྱི་སྒྱུ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོན་རྫོང་ལས། ལྷ་
ཆོགས་བསྒྲུ་དང་རྡོ་རྗེ་གང་ཡང་མ་བཤད་པར་རི་རབ་གྱི་སྤྲོད་དྲུ་བྱི་ལས་ནམ་སྤང་བསྐྱེད་
ནས་དེ་ལས་གཞུང་ལས་ཁང་བསྐྱེད་པ་ཅམ་ཞིག་བཤད་ཅིང་། ཀུན་སྤྱོད་ལས་རི་རབ་གྱི་
སྤྲོད་དྲུ་བསྒྲུ་ལས། ལྷ་ཆོགས་རྡོ་རྗེ་མ་བཤད་ཀྱང་། འབྲུལ་སྤོང་དང་སྤོང་འབྲུང་འགྲེལ་པ་
སོགས་ལས་ལྷ་ཆོགས་རྡོ་རྗེའི་འོག་དྲུ་ལྷ་ཆོགས་བསྒྲུ་བྱ་བར་བཤད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ངས་
པར་བྱ་དགོས་ཏེ། བསྐྱོམ་བྱ་ལ་དེར་ལྷ་ཆོགས་བསྒྲུ་མེད་ན་གྱི་བྱ་ལ་བད་ར་འོང་དོན་མེད་
པར་བྱེད་རོ། །དེའི་སྤྲོད་དྲུ་ཅ་རྒྱད་ལས། རི་སྤྲོད་ལྷ་ཆོགས་བསྒྲུ་ནི། །ལྷེ་བར་ཨ་ཡི་ཀ་ཡི་
བསམ། །ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་པའི་ཨ་ཡི་ཀ་ཡི་(༡༠བ)དགོད་པའི་གཞི་ལྷ་ཆོགས་བསྒྲུ་
རྒྱང་དྲུ་མར་དོས་བཤད་པ་ལྟར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྤོང་འབྲུང་ལས་ཀྱང་། དེ་
ཡི་སྤྲོད་དྲུ་བྱི་བྱུང་བའི། །ལྷ་ཆོགས་རྡོ་རྗེ་ནམ་པར་བསྐྱོམ། །དེ་ཡི་སྤྲོད་དྲུ་བསྒྲུ་ནི། །ལྷེ་བ་
གེ་སར་ལྷན་པར་བསྐྱོམ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

3} དེ་ནས་ནམ་འབྲུར་བཞི་སྐོམ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི་དེ་ནས་ནམ་འབྲུར་བཞི་སྐོམ་པའི་ཚུལ་ལ་སྤྱིའི་ནམ་གཞག་དང་། སྐོམ་
ཚུལ་དངོས་བཤད་པའོ། །

1༽ སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་བདེ་མཆོག་སྐྱེས་འདིར་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་སྤྱེད་པའི་
ཚུལ་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། སྤྱོམ་འབྱུང་ལས་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་
འཁོར་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། མངོན་རྫོང་དང་སུམ་པའི་བདེ་
མཆོག་དོར་སེམས་ཀྱི་སྐབས་ལས་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རིམ་ཅན་དུ་སྤྱེད་པའི་ཚུལ་
གཉིས་བཤད་ལ། སྤྱུ་ཆེན་ནག་པོ་སྤྱེད་པའི་སྐབས་ཐབས་སུ་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
རྟེན་བརྟེན་པ་རིམ་ཅན་དུ་བསྤྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་ཡང་རྒྱ་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་
ཅན་སྐྱོམ་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་དེ་ཡིན་ཞིང་། ལུ་
ཡི་པའི་སྐབས་ཐབས་སུ་ནི་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱེད་པ་སྤྱོམ་འབྱུང་གི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ལ། དོ་རྗེ་དེའི་བྱ་བས་ལུས་དགྲིལ་སྐབས་ཐབས་སུ་དེའི་
གསལ་ཁ་མ་མཛད་ཀྱང་། ལུ་ཡི་པའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པར་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས་
པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་སྐབས་སྐྱེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་འབྱུང་བ་ལ་ལུ་ཡི་པའི་སྐབས་
ཐབས་སུ་བྱ་དོ་བོ་མངལ་སྤྱེས་དང་(༡༡)ཆོས་མཐུན་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཡང་། སྤྱོད་སྤྱེས་
དང་ཡང་ཆོས་མཐུན་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་སྐབས་སྐྱེས་མི་འབྱུང་ལ། སྤྱོད་གཞི་ལ་
པ་མ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་རྒྱ་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཡབ་ཡུམ་སྐྱོམ་པ་ཡོད་པ་ནག་པོ་སྤྱེད་པའི་སྐབས་
ཐབས་སུ་བྱ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་ངེས་པར་དགོས་ཏེ། མངོན་རྫོང་ལས། མངལ་སྤྱེས་སུ་ཡི་སྤྱོད་པ་
ཡིན། །སྤྱོམ་པ་རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་བཟག་ །སྤྱོད་སྤྱེས་སུ་ནི་མེད་པ་སྟེ། །སྤྱོད་དང་སྤྱོད་ཉམས་
སྤངས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལུ་ཡི་པའི་སྐབས་ཐབས་ །གཙོ་བོར་

མངལ་སྐྱེས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྲེལ་ན་སྒོར་ལས་སྐྱེས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་འགལ་ལོ་སྐྱེས་
ན། དེའི་སྦྲེལ་མེད་དེ། མངལ་སྐྱེས་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ལ་སྒོར་སྐྱེས་དང་ཆོས་མཐུན་མེད་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱད་གཞི་ལ་བར་དོའི་སེམས་ཅན་མའི་མངལ་དུ་འཛུལ་བུ་སྤྱིར་
པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྲེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་
འདྲིར་མངོན་བྱང་ལྡན་ལས་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། མངོན་བྱང་ལྡན་ལས་སྐྱེད་པའི་
ཚུལ་འདི་ལ་ཡང་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། རོ་བོ་ཆེན་པོ་དང་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་
པའི་རོ་རྩེ་སོགས་ཀྱིས་ཨ་ལི་ལས་སྒྲ་བ་དང་། ཀ་ལི་ལས་ཉི་མ་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནས་ས་བོན་
དང་ཕྱག་མཆོད་ལས་བྱང་ཚུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་ཅིང་། སྐྱུ་ཁྲ་ལས། སྒྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་
དབུས་སུ་ནི། །བྱང་ཚུབ་སྒྲ་བ་གཉིས་པ་ཅན། །ཞེས་སྒྲ་བ་དཀར་དམར་གཉིས་སུ་བྱེད་པར་
བཤད་ལ། བོད་ཀྱི་སྒྲ་མ་འགའ་ཞིག་(༡༡)སྒྲ་བ་དམར་པོ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེད་
པ་སོགས་མཛད་ནའང་འདྲིའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ལ་བ་བས། ཨ་ལི་དང་ཀ་ལིའི་སྤྱོད་བ་
གཡོན་དང་གཡས་སུ་བསྒྲོར་བར་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དེའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་
པ་སྒྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པར་བསམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་དབུས་སུ་ཞེས་པ་ནི་
སྒྲ་བའི་དབུས་སུ་འོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་དག་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཞེས་པའི་སྒྲ་བ་དང་ས་བོན་
ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱབས་ཐབས་ཅན་དུ་ཉི་མ་མ་བཤད་ཅིང་།
སྒྲ་བ་གཉིས་བྱེད་པའང་ཆོག་ཟུར་ལས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བས་རྗེའི་སྐྱབ་ཐབས་སུ་འགྲེལ་པ་འདི་
ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་བ་གཉིས་དང་སྒྲ་ཉི་གཉིས་སྒྲོམ་པ་སོགས་ལའང་
སྤྱད་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྲེལ་ཚུལ་ཡོད་ཅིང་སྤྱད་ཀྱི་དགོངས་པའང་ཡིན་ནོ། །འདྲིར་སྒྲ་བའི་
ཁ་དོག་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པར་དཔའ་བོ་རོ་རྩེས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།
དེའི་སྟེང་དུ་དབྱངས་གསལ་གྱི་སྤྱོད་བ་གཡས་བསྒྲོར་དང་གཡོན་བསྒྲོར་དུ་གནས་པ་ཞེས་པ་
ཅེས་ལས་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་མ་བྱང་ཡང་མངོན་རྫོང་ལས། ཨ་ལི་ཀ་ལི་ལུགས་འབྱུང་དང་།

ལུགས་བརྒྱུག་ཚུལ་དུ་བྱས་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་སྐྱབ་ཐབས་གཙུག་ཁོར་ལས་ཀྱང་
འབྱུང་བས་དབྱངས་གསལ་གཉིས་སོ་སོར་ཉིས་བཅུ་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་དབྱངས་
ཉིས་འབྱུར་གྱིས་མཚན་སོ་གཉིས་དང་། གསལ་བྱེད་བཞི་བཅུ་ཉིས་འབྱུར་གྱིས་དཔེ་བྱད་
བརྒྱད་ཅུ་མཚན་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཆེ་གསལ་(༡༡ན)བྱེད་སོ་བཞི་ལ་ཡི་གེ་དྲུག་སྟོན་དགོས་
བས། དེ་ཡང་མན་སྟེ་ལས། ཏ་རྩ་ཡ་ར་ལ་ཨ་དྲུག་བསྟན་ནས་མཛད་པ་ལྟར་བྱས་ནའང་འགལ་
བ་མེད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཏ་རྩ་ད་རྩ་ཡ་ལ་རྣམས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་གཙུག་ཁོར་ལས་བཤད་
བའི་རྗེས་སུ་འབྱངས་བའོ། །འདིར་དབྱངས་སོ་གཉིས་བྱེད་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། ཡར་
ངོའི་ཆེས་གཅིག་ནས་བརྩམས་ཏེ་བཙུ་ལའི་བར་དུ་ཁམས་དཀར་པོའི་ཐེག་ལེ་རྒྱང་པ་གཡོན་
བའི་མཐེ་བོང་ནས་བརྩམས་ཏེ་སྤྱི་གཙུག་གི་བར་འཛེག་བའི་ཆ་བཅུ་དྲུག་དང་། མར་ངོ་ལ་སྤྱི་
གཙུག་ནས་རྒྱང་པ་གཡས་བའི་མཐེ་བོང་གི་བར་དུ་འོག་ཏུ་འབབ་བའི་ཆ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པས་
དེ་ལྟར་བཞག་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོམ་འབྱུང་ལས། དེ་ནས་གཞན་ཡང་ཐེག་ལའི་གཟུགས། །འཕོ་
བ་ཡང་དག་བཤད་པར་བྱ། །དཀར་པོའི་ཆེས་གཅིག་ནས་བརྩམས་ཏེ། །རི་སྤྱི་རྒྱ་བ་རྩོགས་
བའི་བར། །དཀར་པོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་ཨ་ཡིག་། ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གསལ་བྱེད་ལ་བརྒྱད་ཅུར་བྱེད་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀ་ལི་རྣམས་ས་རྩ་མེ་རྩུང་ནམ་
མཁའི་ཁམས་ལྟར་བསྟན་ནས་དེ་རེ་རེ་ལ་དགའ་བ་བཞི་བཞིར་བྱེ་བས་ཉི་ཤུ་དང་། ཁམས་ཉི་
ཤུ་པོ་རེ་རེའང་ཁམས་དམར་པོའི་རྩལ་རེ་རེ་དང་ལྡན་པས་བཞི་བཅུ། དེ་ལས་ཤེས་རབ་སྟོང་
པ་དང་ཐབས་བདེ་བ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་བརྒྱད་ཅུར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2༥ སློབ་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སློབ་ཚུལ་དངོས་གཞི་ལ་བཞི། སྤྱང་གཞི་ལ་བར་དོ་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་(33བ)
པའི་གནས་ཁུ་ཁག་གི་ཐིག་ལེ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར། ཁུ་ཁག་གི་
དབུས་སུ་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ནས་མངལ་དུ་ལུས་འཕེལ་བ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་
སློབ་པའི་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར། མངལ་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་བཅས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་སྐྱེ་བ་
སྤྱལ་སྤྱར་འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གཙོ་བོ་ལེན་དུ་རྣལ་འབྱོར། རྗེགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་
ཆེན་པོ་སློབ་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །

1 སྤྱང་གཞི་ལ་བར་དོ་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གནས་ཁུ་ཁག་གི་ཐིག་ལེ་དང་ རྣམ་པ་མཐུན་པར་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར།

དང་པོ་ནི་སྤྱོད་ཆོགས་སྤྱོད་ཆུང་དུའི་ལྟེ་བར་ནང་དུ་དབྱངས་དང་ཕྱི་རིམ་ལ་གསལ་བྱེད་གཡས་
བསྐྱར་དང་གཡོན་བསྐྱར་དུ་བཀོད་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཆེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་ལ་
དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པ། དབྱངས་གསལ་རྣམས་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་ཤར་བ་ཞིག་
དུ་བསྐྱོམས་པའི་ཨ་ལི་དང་ཆེ་བའི་ཁ་དོག་དཀར་བའི་ཆས་ནི་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་
ཚུབ་པ། ཀ་ལི་དང་ཆེ་བའི་ཁ་དོག་དམར་བའི་ཆས་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སློབ་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་རྗེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨ་ལི་དང་ཀ་ལི་
གཉིས་ཆེ་བ་གཅིག་གི་དོ་བོར་སྦྱོར་བ་དང་། ཆེ་བ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོ་བོར་སྦྱོར་བའི་
དོན་ཡིན་པའི་བྱེད་རོ། །དེ་ལྟར་སློབ་པ་ནི་སྤྱང་གཞི་ལ་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་
ཐིག་ལེ་རྣམས་མའི་གསང་གནས་སུ་འབྲེས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །

2 ལུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ནས་མངལ་དུ་ལུས་ འཕེལ་བ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་སྒོམ་པའི་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར།

གཉིས་པ་ནི། སྤར་ནམ་མཁར་བཞག་པའི་རྒྱ་ད་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་བ་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ན་སངས་རྒྱས་(༡༣ན)
ཡབ་ཡུམ་གྱི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱ་བའི་དབུས་སུ་ཞུགས་ལ་སྐྱེ་
བ་སྐྱངས་བ་དང་འབྲུ་བའི་རང་ཉིད་ལྷའི་སྐྱུར་བྱས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱའོ་སྣམ་དུ་འཕེན་
བ་དང་ལྷན་པས་རྒྱ་བ་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་གྱི་དབུས་སུ་ཞུགས་པར་སྒོམ་
དགོས་ཏེ། སྒོམ་འབྱུང་ལས། ཨ་ཡི་ཀ་ཡི་ཞུ་བྱས་པའི། ལུ་ཁྲག་དེ་དག་གི་དབུས་སུ། བེག་
ལའི་གཟུགས་སུ་གནས་པར་འབྱུང། །ཞེས་བར་དོ་མངལ་དུ་འབྱུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལྟར་
འདིར་ཡང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རྒྱ་བའི་དབུས་སུ་རྒྱ་ད་བབས་པ་
ལས་ཡི་གེ་རྩྱུ་རིམ་པས་རྫོགས་པར་བྱ་བར་འབྲེལ་བ་གསུམ་ལས་བཤད་ལ། རི་ལྟར་རྫོགས་
པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱ་ད་ལས་ཐིག་ལེ། དེ་ལས་རྒྱ་ཆོས། དེ་ལས་མགོ་བོ། དེ་ལས་ཉའི་
ལུས། དེ་ལས་ལྷ་བྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྩྱུ་ཡིག་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པ་ཅིག་
ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་འབྲུ་བའི་རྩྱུ་ཡིག་རྫོགས་པ་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱ་དོ་རྗེ་འཛོན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་
བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་ཁ་དོག་སྣ་ལྷ་པའི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བའི་ཅེ་མོ་ལས་འཁོར་ལོ་ལྷའི་ལྷ་
ཆོགས་འཕྲོས། འཕྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་ལོ་ལྷའི་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། སྒོན་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས་གྲུབ་པའི་དཔལ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པ་བཅུའི་ཞིང་རྣམས་
ན་བཞུགས་པ་རྣམས་སྐྱུན་བྱངས་པ་དང་ལྷན་(༡༣བ)ཅིག་སྒོམས་པར་འབྱུག་པ་སྒོན་དུ་འཕྲོ་

བས་ཁུ་བ་རྩྱུ་ཡིག་གི་རྒྱ་དུ་ལ་ཐིམ་བས་རྩྱུ་ཡིག་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་
བསམ་པ་ནི་བྱ་བ་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་རྗེས་
སྤྱོད་ལ་འབྱོར་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤར་རྣལ་འབྱོར་དུ་བཤད་པའི་ཆེ་བ་དཀར་
དམར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱར་གནས་པ་བཞིན་དུ་འདྲིར་ཡང་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་
ཅན་གྱི་རྩྱུ་ཡིག་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཁུ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པས་བདེ་ཆེན་གྱི་རྒྱར་
རྗེས་སྤྱོད་མཐུན་པའི་དོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ནས་ལས་འབྲས་བྱའི་ཉེ་རུ་ཀར་འོག་ནས་བཤད་པ་བཞིན་སྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེས་
ན་སྐབས་འདྲིར་དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་བྱང་ལྗེས་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་སྐྱེ་བ་སྤྱལ་སྐྱར་
འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱང་གཞི་ལ་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་པ་མའི་ཁུ་བྱ་བ་གི་ཐིག་
ལའི་དབྱས་སྤྱོད་འཆམས་སྐྱར་ནས་སྐྱེ་བ་བྲངས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་དེ་འདྲ་བའི་སྐྱེ་བ་
དེ་སྐྱོད་བར་བྱེད། རྗོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སྤྱད་པ་འདྲ་གི་སྤྱོད་པའི་སྐྱས་རགས་པའི་སྤྱལ་
སྐྱ་བཟུང་བ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་དེ་འདྲའི་རྗོགས་རིམ་གྱི་རྗོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་དགེ་
ཅ་སྟོན་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། འབྲས་བྱའི་སྐབས་སྤྱོད་པའི་སྐྱ་སར་
གནས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་
དག་མ་དག་གི་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྤང་བའི་སྐྱོན་སྤོན་མཛད་པའི་སྤྱལ་
པའི་སྐྱར་བསྐྱར་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་། ད་ལྟ་ནས་འབྲས་(༡༩ན)བྱ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་
དུ་བསྐྱོམས་པས་དེ་འདྲ་བའི་སྤྱལ་སྐྱ་དེ་སྤྱར་དུ་འཐོབ་པའི་རུས་པ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྐྱང་གཞི་ལ་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བཞི་རི་རབ་དང་བཅས་པས་
ནི་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་མཆོན། ལྷ་ཆོགས་པར་རྒྱ་རྒྱུད་དུས་ནི་གཞི་དུས་ཀྱི་པ་མ་གཉིས་
ཀྱི་རྩ་འཁོར་བཞི་མཆོན། དབྱངས་དཀར་པོས་ནི་པའི་གཡོན་རྒྱུད་མའི་རྩ་ནས་འབབ་པའི་
ཁམས་དཀར་པོ་མཆོན། གསལ་བྱེད་དམར་པོས་ནི་མའི་གཡས་ཀྱི་རྩ་རོ་མ་ནས་འབབ་

པའི་ཁམས་དམར་པོ་མཆོན། དབྱངས་གསལ་གཉིས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཁྱེ་བ་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་དུ་སྒྲོམ་བ་ནི་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁམས་དཀར་དམར་རྣམས་མའི་མངལ་དུ་འབྲེས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། ཁྱེ་བའི་དབྱས་སུ་རྒྱ་ད་ཁྱུགས་པ་ནི་དེ་འབྲེས་ཐེག་ལའི་དབྱས་སུ་བར་དོའི་རྒྱུ་མེས་ཁྱུགས་ཏེ་སྐྱེ་བ་བྲངས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། རྒྱ་ད་ལས་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རིམ་གྱིས་རྒྱ་ཡིག་རྫོགས་པ་ནི་སྒྲོམ་འབྱུང་ལས། མི་བསྐྱེད་གཟུགས་ཀྱི་བྱར་བྱར་པོ། ཁེར་ཁེར་པོ་ནི་རིན་ཆེན་འབྱུང་། །དཔག་མེད་མགོན་ཡང་ལྟར་ལྟར་པོ། །དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་གོར་གོར་པོ། །མཁའ་གྱུར་རྣམས་པར་སྤང་མཛད་དེ། །རྣམ་པ་ལྟར་ནི་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་མངལ་དུ་ལུས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་རྣམས་ལས་འབྲས་བྱའི་ཏེ་རྒྱ་ཀ་རྫོགས་པ་ནི་མངལ་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་བཅས་པ་སོགས་(༡༩བ)དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་འདི་དག་དུ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྦྱང་ཉིད་རྫོགས་པའི་བདེ་སྦྱང་གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱབ་ཚུལ་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པས་དེ་འབྲེས་པའི་ལམ་དུས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་དོན་བྱུང་པར་ཅན་ཡང་ཡོད་དེ། རྫོགས་རིམ་པའི་རྣམས་འབྱོར་པས་ལས་རྒྱ་དང་སྤར་བ་ལས་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་ལ་སྦྱར་བ་སྤྲོ་ཆོགས་བསྐྱས་ནི་རྣམས་འབྱོར་པ་པོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་འཁོར་དང་། དབྱངས་ཀྱིས་ཡབ་ཀྱི་ཁམས་དཀར་པོའི་ཆ་དང་། གསལ་བྱེད་ཀྱིས་ཡུམ་ཀྱི་ཁམས་དམར་པོའི་ཆ་རྣམས་མཆོན་ཞིང་། དེ་ལས་ཁྱེ་བ་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པས་ནི་ཁམས་དཀར་དམར་ཀྱི་འདུ་འཕྲོད་དང་། དེའི་དབྱས་སུ་རྒྱ་ད་ཁྱུགས་པ་ལས་རྒྱ་ཡིག་དུ་གྲུབ་པས་ནི་བདེ་སྦྱང་གི་ཡེ་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་མཆོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཏག་གཉིས་ལས། ཁྱེ་བའི་སྦྱང་དུ་ས་བོན་ཡིན། །ཕྱི་མས་བདུད་ལས་རྒྱལ་བ་བསྟན། །གཉིས་འདུས་པ་ལས་བདེ་ཆེན་སོགས། །ཨ་ཡི་ཁྱེ་བ་ཀ་ཡི་ཉི། །ས་བོན་ནང་དུ་སོན་གྱུར་པས། །དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བཟོད་དེ། །མཆོག་དུ་དགའ་བའི་རང་བཞིན་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཨ་ཡི་དང་

ཀ་ལི་ལས་ཁྱེ་གཉིས་སྐྱེས་པ་དང་། ཁྱེ་བ་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པ་སྐྱེད་པ་
སོགས་ནི་མཆོན་དོན་ལ་སྐྱབས་འདི་དག་ཏུ་བྱུང་པར་མེད་པར་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རྫོགས་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ནང་དོ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་སྦྱུན་པས་
བདེ་ཆེན་འདྲན་པ་ཡང་མཆོན་ཏེ། (༡༥ན)སྣ་ཆོགས་པ་སྐྱེས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྩ་འཁོར་
བཞི་དང་། གསལ་བྱེད་ཀྱིས་སྟེ་བར་ཐོག་མར་གནད་དུ་བསྦྱུན་པ་ལས་གཏུམ་མོ་འབར་བ་
དང་། དབྱངས་ཀྱིས་སྐྱེ་བོའི་རྩ་འཁོར་ནས་ཁམས་དཀར་པོ་ཞུན་མ་བབས་པ་མཆོན་ཞིང་།
དེ་ལས་ཁྱེ་བ་དཀར་དམར་སྐྱེས་པ་ནི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་དང་ཁྱེ་བའི་དབྱུས་
སྤྱོད་དུ་ཞུགས་པ་ལས་རྩྱུ་ཡི་གེ་བསྐྱོམ་པས་ནི་དེ་འདྲ་བའི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡས་
བབས་དང་མས་བརྟན་གྱི་སྟོན་སྐྱེས་ཏུ་བྱུང་པར་ཅན་འདྲན་པ་མཆོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་འབྱུང་བཞི་རི་རབ་དང་བཅས་པས་ནི་སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་དང་ལས་ཀྱི་བྱ་ག་
རྒྱ་གཉིས་ཀའི་ལུས་སྐྱེ་མཆོན་པ་དང་། རྩྱུ་ཡིག་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་རང་བཞིན་དུ་བྱས་པས་
སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཕྱི་བྱ་ག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རང་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྦྱུན་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་བྱེ་ན་ཡེ་ཤེས་སྤར་ཡོད་པ་
སོགས་ཀྱང་མཆོན་པར་བྱེད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་ཐབས་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་གཏུམ་མོ་འབར་
བ་ལས་བདེ་ཆེན་འདྲན་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ལ་བ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དབྱུགས་
རྣམས་སྟེ་བའི་རྩ་བ་ནས། །གཡས་དང་གཡོན་པ་གཉིས་དག་གིས། །ཁྱེ་བ་ཉི་མ་རྣམ་པར་
བཤད། །ཁྱེ་ཤིང་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ནི། །སྟེ་བའི་རྩ་བ་ནས་འགྲོང་བ། །བ་ལང་མིག་འདྲའི་བསྐྱ་
ནི། །པོང་བུའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ། །འོག་ཏུ་སྐྱོགས་པའི་བསྐྱ་གང་། །ཁྱེ་བའི་འོད་འདས་
རྣམ་བརྟན་པ། །དེ་དབྱུས་ཉག་ཏུ་སྟོང་བ་ནི། །རྩྱུ་ཡིག་རྒྱང་གི་རང་བཞིན་ཅན། །འབར་བ་
མར་མེ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འོག་གི་རྒྱང་(༡༥བ)ནི་ཡོངས་གང་ལས། །སྟོང་ག་ནས་ནི་སྟོང་དུ་རྒྱ། །སྐྱེ་
བོ་བྱ་ག་སྟེ་འགྲོ་བར་བཤད། །ཅེས་དང་། སྐྱེ་ཁྲ་ལས། སྟོང་གི་ནང་སོན་བསྐྱ་ནི། །འདབ་མ་

བརྒྱད་པ་སྤྱིང་པོར་བཅས། །དེ་ཡི་ནང་དུ་སོན་པའི་ཅ། །མར་མེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན། །ཚུ་ཤིང་གི་ནི་མེ་ཉླ་ལྟར། །བརྒྱང་ཞིང་ཁ་ནི་འོག་ཏུ་འོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནམས་ཀྱི་དོན་སྤྱིང་གའི་ཅ་འཁོར་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་དང་། དེའི་དབུས་ན་རྩུ་ཁྱི་ཚུ་ཤིང་གི་མེ་ཉླ་ལྟར་སྤྱིང་ཁ་འོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་། དེའི་ནང་ན་རྩུ་བའི་འོད་དང་འབྲ་བའི་རྩྱ་ཡིག་སྟེ་ཀུན་ལྟ་བུའི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་གནས་ལ། གཞི་དུས་ལ་དེ་ལ་འཆི་བའི་ཆོ་མ་གཏོགས་རྒྱང་འབྲུང་འཇུག་མེད་ཅིང་། ཡང་སྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་ན་ཡང་གཡས་གཡོན་ཀྱི་རོ་རྒྱང་གཉིས་རྒྱང་གིས་གང་ཞིང་དབུས་ཀྱི་རྩུ་ཁྱིར་རྒྱང་རྒྱ་བས་སྟོང་པས་ན་བ་ལང་གི་ཆེག་པ་དང་འབྲ་ཞིང་། ཕྱི་དབྱིབས་བྲུ་གསུམ་པ་བོང་བུའི་གདོང་པ་དང་འབྲ་བའི་ཅ་འདབ་དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་པ་ཅིག་ཡོད་ལ། དེའི་འོག་གསང་གནས་ཀྱི་ཅ་འཁོར་ན་གཏུམ་མོ་སྐྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཐུར་སེལ་ཀྱི་རྒྱང་གནས་ཤིང་རྫོགས་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཕྱི་བྲུག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རང་གཏུམ་མོ་ལ་མན་ངག་བཞིན་དུ་སྟེ་བར་དམིགས་པས་གནད་དུ་བསྐྱུན་པས་འོག་གི་ཐུར་སེལ་གཡོས་ཏེ་སྟེ་བའི་རྩུ་ཁྱིའི་ནང་ནས་གཏུམ་མོ་བྱེད་པར་ཅན་འབར་ཏེ་སྤྱིང་གའི་རྩུ་ཁྱི་ནས་བརྒྱད་དེ་སྤྱི་བོར་སོང་བ་ལས་ཀུན་ལྟ་བུའི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཁྱེ་བ་ལུགས་འབྲུང་ལུགས་བརྒྱུ་ཏུ་བྲངས་པ་ལས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱང་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཏུག་མ་འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་བདེ་ཆེན་དེའི་ངོ་བོར་(༣༦ན)བསྐྱེད་དེ་ཡུན་རིང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྐྱར་ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་དཀྱིལ་འཁོར་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེད་པའི་ཐུགས་རྫོང་པར་བྱེད་པའི་དོན་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

3 མངལ་ནས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་བཅས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་སྐྱེ་བ་སྤྱལ་ སྐྱར་འབྲེར་བའི་ནལ་འབྲོར་གྱི་གཙུག་པོ་ཞིན་ཏུ་ནལ་འབྲོར།

གསུམ་པ་ལ་ལྟ། རྟེན་བརྟེན་པ་སྐྱེད་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ། གསལ་གདབ་པ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ། འོག་མ་མཐུན་གྱི་དག་པ་དང་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་ཚུལ། གོ་བཤོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་པ་
བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་པ། ལྷ་རྣམས་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་པ་དང་དག་པ་བློ་ཚུལ་ལོ། །

༡ རྟེན་བརྟེན་པ་སྐྱེད་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། ཟླ་བ་དབྱངས་གསལ་རྩྱི་ཡིག་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། རྟེན་
བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་བསམ་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་ནང་
ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། སྤྱང་གཞི་ལ་སྟོན་བཅུད་རྣམས་
རིམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་མཐུན་ཡང་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་སྤྱངས་ནས་
མངལ་དུ་ལུས་རྫོགས་ཏེ་སྤྱི་རོལ་ཏུ་བཅས་པ་དང་འབྲེ་བར་སྒོམ་པ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་སྤྱལ་
སྐྱར་འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་དངོས་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་
པར་ཅན་ཡང་ཡོད་དེ། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་དག་མ་དག་གི་སྤྱི་མའི་སྤྱིའི་རྟེན་དང་བརྟེན་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་པ་དང་ནལ་པ་མཐུན་ཞིང་། དེ་འབྲེ་བའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་
རྫོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱད་སྟོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་པ་དང་། གཙུག་པོར་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་ཡོངས་
སྟོན་རྫོགས་པའི་སྤྱིའི་རྟེན་བརྟེན་པ་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་ནལ་པ་མཐུན་པར་ད་ལྟ་ནས་
འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྒོམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

༡ གསལ་གདབ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

(༡༤བ)གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟེན་གསལ་གདབ་པ་དང་། བརྟེན་པ་གསལ་གདབ་པའོ། །

༡། རྟེན་གསལ་གདབ་པ་དང་།

དང་པོ་ལ་གཉིས། དུར་ཁྱོད་ཀྱི་ནམ་གཞག་དང་། རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དངོས་སྒྲོམ་
བའི་ཚུལ་ལོ། །

1། དུར་ཁྱོད་ཀྱི་ནམ་གཞག་དང་།

དང་པོ་ནི་སྒྲོམ་འབྱུང་འབྱུང་སྙིང་ལས། རྩོམ་རྩུབ་ནང་དུ་ནི། དུར་ཁྱོད་བརྒྱད་ཀྱིས་
བརྒྱན་པའོ། །ཞེས་དང་། རྩོམ་མཁའ་འགྲོར། ཚེན་གྱི་ས་ཡི་ཉིས་འབྱུར་དུ། བྱི་རོལ་འོད་
ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱ། །འཁོར་ལོ་དེ་ཡི་བྱི་རོལ་དུ། །ཤིང་ལ་སོགས་པའི་དུར་ཁྱོད་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ན་རྩོམ་རྩུབ་ནང་མེ་རིའི་བྱི་རོལ་དུ་དུར་ཁྱོད་བརྒྱད་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དུར་ཁྱོད་
ཀྱི་སྐད་དོད་ལྷ་ས་ཉི་ཞེས་པ་ལ་ངེས་ཚིག་གིས་བསྒྲན་པའི་བཤད་པ་བྱས་པས་རོ་གནས་པ་
དང་རོས་གནས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པས་ན་དུར་ཁྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་འབྲེལ་དུར་ཁྱོད་ནི་
མན་སྟེ་ལས། རི་ལྟར་དུར་ཁྱོད་ན་རོ་ནམས་བདག་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ལའོ་ཞེས་པ་
བདག་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནས་པ་ནི་དུར་ཁྱོད་དེ། མདོར་ན་ཚེས་དང་གང་

ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་བརྟེན་པའི་
 ཉེ་རུ་ཀའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པ་པས་ངེས་དོན་གྱི་སྤྲོད་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྲེས་པའི་
 བདེ་ཆེན་གྱིས་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བདེ་སྤྲོད་གི་ཡེ་
 ཤེས་དེ་ཉིད་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་ཁྲོད་བརྒྱད་དངོས་ནི་འདི་ལྟར་
 ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་འབྱུང་ལས། གཏུམ་བྲག་དེ་བཞིན་ཆང་ཆིང་དང་། །རྩོམ་འབར་བ་ཀའི་རུས་
 ཅན། །དབང་ལྷན་མར་ནི་མི་བཟང་བཞད། །བྱིན་ཟ་རུ་ནི་བཟ་ཤེས་མཆོག་། ལྷན་པ་བྲག་པོ་
 བདེན་བྲལ་དུ། །རྒྱུ་ཕྱོགས་ཀི་ལི་ཀི་ལི་ལེ་སྤྱ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ནམས་སོ། །དེ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་
 ཁྲོད་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ན་ཡང་ཤིང་དང་ཕྱོགས་སྤྲོད་དང་ལྷན་དང་སྤྲོད་གྱི་བདག་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་རེ་
 རེ་གནས་པས་བྱུང་ཆོས་བཞི་ལྷན་དུ་སྒྲོམ་འབྱུང་དུ་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 རྩོམ་འབྱུང་ལས་པར་དེའི་སྤྲོད་དུ་ཞིང་སྤྲོད་དང་རི་དང་མཆོད་རྟེན་དང་བྱ་བ་ཆེན་ནམས་བསྐྱན་
 པས་བྱུང་ཆོས་བརྒྱད་ལྷན་དུ་གསུངས་ཤིང་། བྲམ་ཟེ་རིན་ཆེན་རྩོམ་དེ་ནམས་ཀྱི་སྤྲོད་དུ་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་བརྒྱད་དང་ཐུགས་རྗེའི་ཅུ་བརྒྱད་བསྐྱན་པས་བྱུང་ཆོས་བཅུ་ལྷན་དུ་བྲམ་ལ།
 གཞན་ཡང་ཁྱ་ཉ་དང་འུག་པ་དང་ཅེ་སྤྲོད་དང་བྱ་རྒྱུད་དང་འོལ་པ་པོ་མོ་དང་སྤྲེལ་བ་ལང་གི་
 མགོ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་རྒྱུ་བའི་ནམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་དོ། །

2། རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དངོས་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་དེའི་ནང་དུ་གཏུག་པ་ཅན་ནམས་ཀྱིས་ལྷ་བར་མི་བཟོད་པའི་མེ་རི་དང་
 རྩོམ་པ་སོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྲེལ་ཐབས་དངོས་གཞི་སྒྲོམ་པ་ལ་
 བགཟགས་ཀྱི་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་ནང་དུ་སྤྲོད་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་
 ལྷན་གཉིས་སེར་འདབ་མ་ནམས་ཁ་དོག་སྤྲོད་ཆོགས་པ་སྒྲོམ་པ་ནི་སྤྲོད་ཆོགས་རྩོམ་པ་འོག་

བཞིའི་དོན་དུ་ཡིན་ལ། དེའི་ལྟེ་བར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་འོག་གཞིའི་དོན་དུ་སྒྲ་ཆོགས་རྩེ་
ལྟེ་བ་གྲུ་བཞི་པ། རྩ་ཉི་ལུ་བའམ་བཅུ་གཉིས་པ། རྩའི་སྲིད་ཀྱི་ཆད་ཏྲ་བབས་སྒྲ་ཆད་གསུམ་
མ་དང་གཅིག་མ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་རྩ་སྒྲ་ཆད་བཞི་མ་དང་གཉིས་མ་ཡིན་ཞིང་། རྩའི་མདོག་
ཕྱོགས་མདོག་དུ་ལ་བ་བས་གསུངས་པ་དང་རྩ་ཁྲ་བྱེད་བར་ཨ་རྒྱས་གསུངས་པ་གང་བྱས་
ཀྱང་རུང་ལ། (༩༧བ)དེའི་ལྟེ་བར་ཏྲ་བབས་ནི་སྒྲ་ཆད་གཅིག་མ་དང་གསུམ་མ་གང་རུང་དུ་
བསྒྲུལ་བར་ངས་ཞིང་། གཉིས་ཀའང་སྒྲུལ་བུ་བཅུ་གཅིག་མ་ཡིན་ནོ། །བྲི་བྲུ་ལ་ཏྲ་བབས་
དང་ཅིག་པའི་བར་ལ་སྒྲུལ་བུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་བསྒྲུལ་དོན་
དང་བསྒྲུང་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཆ་རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་པས་ཁྲུབ་ལ། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཕྱི་
ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དཀར་སེར་དམར་ལྗང་སྒྲ་བའི་ཅིག་པ་ལྟ་བུ་བསྒྲུལ་པའི་ཞེང་ཆད་
ནི་ཆ་ཐུན་གཅིག་དང་། ཅིག་པ་རེ་རེའི་ཞེང་ཆད་ཆ་ཐུན་རེའི་ལྟ་བུ་ཆ་རེ་ཡིན་ཞིང་། དབངས་
ཀྱི་ཆད་ཆ་རྒྱུད་བཅུ་གསུམ། དེའི་ལྟེ་བར་པ་གྲུ་ལ་ཆ་ཐུན་གཅིག་། ༡༥བྱེད་ལ་ཆ་ཐུན་གཉིས་
དང་བཅས་པས་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབངས་ཆ་རྒྱུད་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ཞིང་། མདའ་ཡབ་དང་
བྲུ་འདབ་གཉིས་དབངས་ལ་མི་ཐེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

ནང་གི་འཁོར་ལོའི་རྒྱ་དབངས་ཀྱི་ཆད་ནི་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བ་སྒྲ་ཆད་
གཅིག་། དེའི་འདབ་མ་དང་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་ཆ་རྒྱུད་གསུམ་རེ་དང་སྤྱུ་ཁྲུད་ལ་ཆ་རྒྱུད་
བྱེད་རེ་ཡོད་ལ། དམ་ཆོག་འཁོར་ལོའི་དབངས་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་ཅིང་། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་
བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབངས་ཀྱི་ཆད་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ཆ་རྒྱུད་གཉིས་དང་གཅིག་དང་
བྱེད་དང་གཅིག་གི་བཞི་ཆ་སྟེ། དེ་ནམས་ཀྱི་སྤྱུ་མ་སྤྱུ་མ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་རིམ་གྱིས་མཐོ་
བའོ། །ལྷ་གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུའི་ཆད་སྒྲ་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་། འཁོར་ལོའི་
དབངས་ཀྱི་ཆད་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་དམ་ཆོག་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བདེ་ཆེན་ཀྱི་སྤྱུ་ནམས་རིམ་
པས་གཙོ་བོའི་ཞབས་ཐད་དང་། ལྟེ་བ་དང་། ཐུགས་ཀ་དང་། མགྱིན་པ་དང་། མཛོད་སྐྱུའི་

ཐད་ཙམ་(༡༨ན)དུ་སྤྱི་ཚད་ཀྱིས་སློབ་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འཁོར་ལོ་རྣམས་ཀྱི་
ཐོག་རིམ་རྒྱ་དུ་བའི་ཚུལ་ནི་དམ་ཆོག་འཁོར་ལོའི་བྱར་གྱི་ཐོག་ནི་བྱ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་
གཏུང་བཏང་ནས་འབྲི་བས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་འཁོར་ལོའི་ཕྱོགས་མཆོམས་ཀྱི་ཕྱི་བས་རྣམས་
ཀྱི་བར་མཆོམས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་སྟེ་བའི་བྱ་མཆོམས་ནས་ཀ་བ་དཔངས་ཆ་ཕན་བཅུ་དྲུག་ཞེང་
ཆ་ཕན་གཅིག་པ་ཕྱོགས་རེར་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དོ་རྩེའི་གཏུང་ལྷུ་པོར་
བཏང་བ་ལ་ཙམ་སྟེ་ནང་མ་བཀལ། ཕྱི་མ་རྣམས་དམ་ཆོག་འཁོར་ལོའི་ཁ་གདངས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་ཀ་ཚུང་བྲེ་ཕུལ་དང་བཅས་པ་བཅུགས་པའི་སྟེང་དུ་དོ་རྩེའི་གཏུང་འཁོར་མར་བྱས་པ་ལ་
བཀལ་ཏེ་འབྲིགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གསུང་འཁོར་དང་ཐུགས་འཁོར་གཉིས་ཀྱང་ཀ་
བ་སྤྱི་འཁོར་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བཅུགས་པའི་སྟེང་དུ་གཏུང་ལྷུ་བསྐྱོར་དུ་བཏང་བ་ལ་
ཙམ་སྟེ་ནང་མ་རྣམས་དང་། ཕྱི་མ་རྣམས་རང་རང་གི་འོག་གི་ཐོག་གི་ནང་གི་ཕྱི་མཐའི་སྟེང་
དུ་ཀ་ཚུང་བྲེ་ཕུལ་དང་བཅས་པའི་སྟེང་དུ་ཙམ་སྟེ་བཀལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཕུབ། བདེ་ཆེན་འཁོར་
ལོའི་ཕྱོགས་མཆོམས་ཀྱི་བསྐྱེད་འདབ་མའི་བར་མཆོམས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་ཕྱིའི་ཕྱ་ཁྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་
རེ་རེར་ཀ་བ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དོ་རྩེའི་གཏུང་ལྷུ་བསྐྱོར་དུ་བཏང་ལ་དེའི་
སྟེང་དུ་ཕྱོགས་བཞིའི་གཏུང་རེ་མིག་ཏུ་བྲེས་པ་ལ་ཙམ་སྟེ་བཀལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུབ་སྟེ་
དབུས་མའི་རེ་མིག་གི་སྟེང་དུ་དོ་རྩེ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆའི་ཏོག་གིས་མཛེས་པ་གྱུར་སྟབས་
དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་སྒྲ་མ་གསུང་ངོ། །

དེས་ན་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ་འདིར་ནི་(༡༩བ)གལ་ཆེ་བ་ཙམ་ཞིག་
བརྗོད་པ་སྟེ། ཞིབ་པར་འདོད་འདོད་དང་སྒྲ་མའི་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རིམ་པ་དང་པོའི་
སྐབས་འདིར་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་པར་ཤར་
བར་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱང་གཞི་ལ་རང་ཉིད་མ་དག་པའི་སྟོང་གྱི་འདིག་རྟེན་
ལ་ལོངས་སྟོང་དགོས་པའི་ལས་ཀྱི་ཁུས་པ་དེ་སྟོང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་དག་མ་དག་

གི་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་འབྱུང་བའི་དགེ་ཅ་སྟོན་གྱིས་
ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་ཤེས་རང་སྣང་གི་གཞལ་ཡས་
ཁང་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་། ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་ལམ་གྱིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམས་པས་དེ་
འབྲས་བུ་ལྟར་དུ་འགྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཛོགས་པའི་བྱིར་རོ། །

༡། བརྟེན་པ་གསལ་གདབ་པ།

གཉིས་པ་བརྟེན་པ་ལྟ་གསལ་གདབ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གསལ་
གདབ་པ་དང་། འཁོར་གྱི་ལྟ་རྣམས་གསལ་གདབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གསལ་གདབ་པ་དང་།

དང་པོ་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཐབས་ལས། དབུས་ཀྱི་བརྒྱའི་ལྷ་བར་ཉི་མའི་གདན་ལ་ཞེས་
པ་ནས་མི་མགོ་སྐྱམ་པོ་ལྔ་བརྒྱའི་དོ་ཤལ་ཅན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་
སྟོམ་པ་བཤད་ལ། དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྟེན་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་
དུས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་དེ་སྐྱེ་བ་པོ་རང་གི་ཡིད་ངོར་གསལ་འདེབས་པ་ནི་རིམ་གྱིས་གསལ་
བཟབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོམ་པ་ཡིན་ལ། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་སྟོམ་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་ཅ་རྒྱུད་
ལས་ནི་སྐྱེ་མདོག་མཐིང་ནག་ཞལ་བཞི་པ་པག་མོ་དམར་མོས་འབྱུང་བ་ཅམ་ལས་གསལ་
བར་མ་བཤད་ལ། བཤད་རྒྱུད་རྣམས་ལས་ནི་མི་འབྲ་(༡༤ན)པའི་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་བཤད་
དེ། མདོན་རྫོད་ཀྱི་བཙུང་པར་གཙོ་བོ་ཞལ་གསུམ་སྤྱག་སྤྱག་པ་དང་། ཉེར་དགུ་པར་
ལྟ་དགུ་མའི་གཙོ་བོ་ཞལ་སྤྱག་སྤྱག་བརྒྱ་གཉིས་པ་ཞབས་གཡས་བརྒྱུད་གིས་བཞུགས་པ་

དང་། ཉི་ཤུ་པར་ཞལ་བརྒྱད་ཕྱག་བཅུ་དྲུག་པ་དང་། ཞལ་བཅུ་གཉིས་པ་ཕྱག་ཉེར་བཞི་པ་
ཡང་བཤད་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་མང་བའི་ཞལ་ཕྱག་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། སོ་གཉིས་པ་ལས་
ལྷ་བཅུ་གསུམ་མའི་གཙོ་བོ་ལ་ཞལ་བཞི་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་སྒྲིལ་གྱང་བྱེད་པའི་གར་སྐབས་
ཀྲིས་དུས་མཆོན་མནན་པ་དང་། ལེའུ་དགུ་པར་ཞལ་བཞི་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་པ་གཡས་བརྒྱད་
གིས་བཞུགས་པ་ཡུམ་གྲིས་འཁྱུད་པའི་ཡབ་ཀྱི་སྒྲིལ་ལྷ་རེ་གཉིས་བཞོད་པ་དང་། གཞན་
ཡང་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་དང་སྡོམ་འབྱུང་ཀུན་སྦྱོང་སྦྱེའི་སོགས་ལས་ཀྱང་སྦྱ་མདོག་དང་
ཞལ་ཕྱག་གི་རིམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཅིག་བཤད་ཀྱང་ལུ་བྲིལ་ནག་གསུམ་གྱི་སྦྱབ་ཐབས་སུ་
གཙོ་བོ་ཞལ་བཞི་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་པ་དབུལ་བར་རྡོ་རྗེ་ཅེ་ལྷ་པའི་སྤོང་བ་འཛིན་པ། ཞལ་
རེ་རེ་ལ་སྦྱོན་གསུམ་གསུམ་པ། ཞབས་གཡས་བརྒྱད་གིས་འཛིགས་བྱེད་དང་། གཡོན་
བསྐྱམས་པས་དུས་མཆོན་མནན་པ་སོགས་སུ་བཤད་པ་ནི་ཀུན་སྦྱོང་ལས། ཕྱག་གཉིས་
ཡང་དག་འཁྱུད་པ་དང་། །གཉིས་ཀྲིས་སྤང་པོའི་བགས་པ་འཛིན། །དབང་སྤྲེལ་བྱུང་ཅེ་གསུམ་
གྲི་གྲུག །རྩ་མ་རུ་ནི་གཡས་པས་འཕྱར། །ཁ་རྩྭ་ག་དང་ཐོད་པའི་ཁྲག །ཞགས་པ་མགོ་བོ་
འཕྱར་བ་སྟེ། །གཡོན་པ་རུ་ནི་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཕྱག་མཆོན་གྱི་རིམ་པའི་
ངས་ཅན་མ་(༡༩བ)སློབ་ཀྱང་དོན་ལ་ལུ་ཡི་པའི་སྦྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་ལ།
མདོན་རྫོང་གྱི་ལེའུ་བདུན་པ་ལས་ཕྱག་མཆོན་གཉིས་དང་། དམ་ཆོག་གི་རྡོ་རྗེ་མག་མོས་
འཁྱུད་ཅེས་པ་མ་གཏོགས་ཞལ་གྱི་གངས་དང་དེའི་མདོག་དང་སྦྱ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་ལྷག་
མ་དང་རལ་པའི་ཐོར་ཚུགས་སོགས་འདི་བཞིན་དུ་བཤད་ལ། གཡོན་པའི་ཕྱག་དྲུག་པས་
ཆངས་མགོ་བསྐྱམས་པ་ལ་བདུད་བཞིའི་མགོ་བསྐྱམས་པར་བཤད་ཅིང་། ཡུམ་གྱི་ཕྱག་
གཡས་པས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པར་མདོན་རྫོང་གྱི་སྐབས་མང་པོར་གསུངས་ལ། སྡོམ་འབྱུང་ལས་
བྲིལ་བུ་པའི་སྦྱབ་ཐབས་ལྟར་གྲི་གྲུག་བསྐྱམས་པར་བཤད་དེ། ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་གིས་བརྒྱན་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་ནི་མགུལ་རྒྱན་དང་གདུ་བྱ་དང་ན་ཆ་དང་སྦྱི་གཙུག་ཏུ་ནམ་པར་

བརྒྱན་པའི་འོར་བུ་དང་མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་དང་ཐལ་ཆེན་རྣམས་སོ། ། ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱའི་
མངོན་ཉིགས་དངོས་ནི་སྐྱབ་ཐབས་སུ་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་ལ། འདིར་ཞལ་བྲག་བྲག་མཆོན་
རྒྱན་སོགས་གྱི་མཆོན་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ཡབ་ཡུམ་མཉམ་པར་སྐྱར་བས་ནི་བསྐྱོམ་
བྱའི་སྟོང་ཉིད་ལ་སྐྱགས་དང་པར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་
སྐྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་བསྐྱོམ་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་
པར་ཅན་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱར་བ་འདི་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་མཆོན་པ་དང་། དེ་ལྟ་
བྱའི་བདེ་ཆེན་ཡང་ཕྱིར་ཉེན་བྲག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བ་ལ་རག་ལས་པར་བསྐྱན་པའི་
ཕྱིར་ཡིན་ལ། དབྱའི་གཡོན་གྱི་ཆོ་བ་ཕྱེད་པས་ནི་སྐྱེ་བའི་ཁམས་དཀར་པོ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་
ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ལ་(༣༠ན)བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་ཁྱུ་བས་ལུས་གྱི་གནས་རྣམས་སུ་
ཁབ་པ་ནི་མི་རུས་གྱི་ཐལ་བས་ལུས་ཐམས་ཅད་བྱགས་པས་མཆོན། དེ་ལས་སེམས་ལྷན་
སྐྱེས་གྱི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ནི་ཁ་ཕྱི་གས་མཆོན་ཞིང་། ཉིགས་བྱའི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་
དེ་ལ་ལྟོག་པས་ཕྱེན་རྣམ་ཐར་བཞིར་ཡོད་པ་ནི་ཞལ་བཞིས་མཆོན་ལ། བྲག་དང་པོ་གཉིས་
གྱིས་རྩོལ་འཛིན་པས་ཡུམ་ལ་འཁྱུད་པས་ནི་བདེ་སྟོང་གི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱར་
བ་མཆོན། དེ་འབྲུ་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་ཉིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་
སྤངས་པ་ནི་སྤང་པོ་ཆེའི་བགས་པས་མཆོན་ཞིང་། རྩ་མ་རུ་དང་དབྱ་སྟོད་དང་གི་གྲུག་དང་
མདུང་ཅེ་གསུམ་པ་བཞིས་ནི་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་སྐྱས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱི་བྱགས་
རྒྱུད་སྐྱལ་བ་དང་། བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་སྐྱོ་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་དང་མཐར་འཛིན་གྱི་རྣམ་
ཉིག་གཅོད་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་འཕྲིགས་པ་མཆོན་པར་བྱེད་
ལ་གཡོན་པའི་བྲག་ལྷག་མའི་བྲག་མཆོན་ཐོད་པ་དང་རྩོལ་ཞེའི་ཞགས་པ་དང་ཆངས་པའི་
མགོ་རྣམས་གྱིས་ནི་བདེ་ཆེན་གྱི་རེས་གང་བ་དང་། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
ཤེས་གྱིས་འཆིང་བ་དང་། ཆངས་པ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་

ནམས་མཆོན་པར་བྱེད་ཅིང་། དཔལ་བའི་དོན་ཅེ་ལྟ་བུ་པའི་བྲང་བས་ཡེ་ཤེས་ལྟ་དང་། ཨ་མི་
ཀ་མི་དག་པའི་མགོ་བྲང་ལྟ་བུ་སྤྲོད་པའི་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཐབས་དེ་ཉིད་དང་ཤེས་རབ་
སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་མཆོན། འབྲས་དུས་ཀྱི་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་(༣༠བ)ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཐེན་པ་ནི་སྤྲོད་གསུམ་
ཀྱིས་མཆོན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྟག་ལྷགས་ཀྱི་ཤམ་ཐབས་གྲོལ་བས་ཆགས་སོགས་དང་
བལ་བ་དང་། ཞལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བས་ལོག་ལྟ་ཀྱང་ལས་ལོག་པ་དང་། མཆེ་བ་གཅིགས་
པས་བདུད་བཞི་བཅོམ་པ་དང་། དུག་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མ་རིག་པ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་
གཉིས་སྤངས་པ་དང་། རོད་སྐྱམ་གྱི་དབྱ་རྒྱུ་ཀྱིས་ཞི་མཐའ་སྤངས་པའི་འོད་གསལ་ལས་
ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱར་བཞེངས་པ་དང་། སྤྱི་བོའི་སྒྲ་ཆོགས་དོན་ཅེས་ཐོན་ལས་བཞིས་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་མངོན་པ་དང་། དུག་རྒྱ་དུག་གིས་པར་བྱེད་དུག་དང་། སྒྲིག་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཉམས་དགུས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་ཡུམ་བཞིའི་རོ་བོར་
གྱུར་པའི་མི་རྟོག་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆ་དང་། རིགས་ལྟའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་
ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་མཆོན་པ་དང་། རལ་བ་བྱེད་དུ་བརྟེན་པས་
ཡོན་ཏན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་མཆོན། ཞབས་འོག་དུ་བྲག་པོ་ཡུམ་བཅས་མནན་པས་ནི་རྟག་
ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་མནན་པ་དང་། དེ་ལྟར་མནན་པ་ལས་མི་འདའ་བས་འགོ་བ་ཀྱང་བེལ་
ཀྱིས་མནན་པ་མཆོན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མཆོན་དོན་དང་དག་པ་བྲན་པའི་སྒོ་ནས་རིམ་པ་དང་
པོའི་སྐབས་འདིར་ནན་ཏན་དུ་སྒྲོམ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པས་རྒྱུད་སྒྲིབ་པར་བྱས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཆ་ཤམ་དེ་དང་དེས་མཆོན་པའི་རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བདེ་
སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཆ་སོ་སོ་དང་། དེ་དག་དངོས་སུ་མཆོན་བྱེད་ཁྱད་
པར་ཅན་དང་ལྟན་པའི་དག་མ་(༣༡ན)དག་གི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་རྣམས་འགྲུབ་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྲས་དུས་ཀྱི་སྐྱ་བཞིའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གསལ་བཏབ་ནས་བསྐྱེམས་མ་ཐག་ཏུ་མཁའ་གསང་གིན་
གིས་བརྒྱབ་པ་སོགས་བྱས་ནས་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པའི་ཚུལ་སྦྱབ་
ཐབས་སུ་གསུངས་པ་ནི་བྲད་པར་གསལ་བྲེད་དང་འབྲུལ་སྤོང་དང་བརྒྱ་རྒྱུ་ཏེ་སོགས་གིས་
བཞད་པ་ལྟར་བཞོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱི་ལྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་
བཞིར་སྒྲིའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་མེ་ལོང་གེན་དུ་བསྐྱར་བ་ལྟར་བཞོད་ལ། དེའི་ངོས་སྤྱིར་
བསྟན་པ་ལ་ཉི་གདན་ལ་ཡབ་ཀྱི་སྟོང་པོ་དང་ཉི་སྟོང་། རྒྱ་གདན་ལ་ཡུམ་ཀྱི་སྟོང་པོ་དང་
ཉི་སྟོང་འགོད་པ་སོགས་སྦྱབ་ཐབས་ནས་འབྲུང་བ་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་ནི། གུན་སྤྱོད་ལས།
སྤྲགས་པས་དཔའ་བོ་རྣལ་འབྱོར་མ་གྱིན་བརྒྱབ། །ཡི་གེ་རྩ་ལྷོ་སྤྱི་ཅེར་ཡང་དག་སྦྱར། །བྲ་ནི་
མཚན་གྱི་ལྟེ་བར་རྣམ་པར་དགོད། །ལྟེ་བ་སྟོང་ག་ཁ་དང་དབྱལ་བ་རུ། །སྤྲགས་ཀྱི་ཚོགས་
དང་བཅས་པས་གིན་གིས་བརྒྱབ། །ལྟེ་བ་སྟོང་གར་རྣལ་འབྱོར་མ། །སངས་རྒྱས་མཁའ་
འགྲོ་མ་ཡིས་ཏེ། །ལྟེ་དང་སྤྱི་བོ་གཉིས་སུ་ནི། །དཔའ་བོས་གིན་གིས་བརྒྱབ་པར་བྱ། །རྣལ་
འབྱོར་མ་དང་དཔའ་གཉིས་མེད། །ཅེས་པས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གསང་
གནས་དང་གནས་བཞི་གིན་གིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཡབ་ཡུམ་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་ཡས་
བབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་ལེགས་པར་བསྐྱེད་དེ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་ནས་བསྐྱེམས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གས་རིམ་གྱི་སྐབས་(༣༡བ)ཀྱི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་བྲད་པར་
ཅན་འབྲུབ་པའི་རྒྱུད་སྤྱིན་བྲེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ད་ལྟ་མོས་པ་ཡིད་བྲེད་གིས་བསྐྱེམས་པས་
ཀྱང་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ལུགས་འབྲུང་གི་དགའ་བ་བཞི་དངོས་གནས་ལ་འབྲུབ་པར་
འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་འབྲུབ་པའི་གཞིའི་གནས་དེ་དང་དེའི་རྩ་རྒྱུད་ཐེག་ལེ་རྣམས་གིན་གིས་
བརྒྱབ་པ་དང་། སྤྲགས་སྤྱིས་དང་ཞིང་སྤྱིས་དང་ལྷན་སྤྱིས་ཀྱི་པོ་ཉ་མོ་བྲད་པར་ཅན་རྣམས་
དང་སྦྱར་དུ་འདུ་བ་རྟེན་པར་འགྱུར་བ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཐབས་ཅན་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐོལ་དུ་འཆར་བས་ལྟེ་རྣལ་འབྱོར་བྲད་པར་

ཅན་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་སྒྲིད་ལས། དང་པོར་དགའ་བ་
དཔའ་བོ་སྟེ། །མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་ནལ་འབྱོར་མ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་མ་ལུས་ཉིད། །བདེ་དེ་
ཐབས་དེ་ཀུན་རིག་པའོ། །མཐོ་རིས་ས་སྟངས་འོག་ཏུ། །སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ལུས་གཅིག་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

2། འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་གསལ་གདབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་འཁོར་རྣམས་གསལ་གདབ་པའི་ཚུལ་ནི། འཁོར་ལོ་ལྷ་ལས་ཐོག་མར་བདེ་
ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ཤར་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཞིར་གཡོན་བསྐྱོར་
གྱིས་མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་པོ་ལ་མཆོག་དང་ཐུན་མོང་གི་དངོས་བྱུང་སྟེར་
བར་བྱེད་པ་གཞི་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འདི་བཞིའི་སྐྱེ་
མདོག་ཞལ་བྲག་གི་གངས་དང་བྲག་མཆོན་དང་བཞུགས་ཚུལ་ནི་གལ་ཆེར་མདོན་རྫོང་གི་
ལེའུ་བཞི་པ་ལས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞིང་། མཆོམས་བཞིར་སྒྲིག་གདན་ལ་(༣༥ན)
བདུད་ཅི་ལྷས་གང་བའི་ཐོད་པ་བཞི་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྒྲིད་ལས། ཕྱོགས་བཞི་
གྱི་ནི་བཞི་པོ་དག །ལྷ་ཡིས་གང་བའི་ཐོད་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་དང་། སྒོ་མ་འབྱུང་ལས་ཀྱང་དེ་
དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་སྐྱེད་ཚུལ་ནི། འཁོར་ལོའི་ཅིབས་ཉེར་བཞི་ལ་བྱ་སྤྱི་ར་མ་
ཡ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་དེ་རྣམས་སུ་ཁམ་ཀ་སྤེལ་སོགས་
དཔའ་བོ་དང་། རབ་གཏུམ་མ་སོགས་དཔའ་མོ་ཉེར་བཞི་མདོན་རྫོགས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་
བསྐྱེད་ནས་བསྐྱོམས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཡུལ་ཉེར་བཞི་པོ་དེ་དག་ན་བཞུགས་པའི་དཔའ་བོ་
དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་དངོས་སུ་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབ་པར་འགྱུར་བའི་

དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆེད་ཡིན་ལ། མངོན་རྫོང་ལས་སྤྲུགས་གསུང་སྐྱེའི་ལྷ་དེ་རྣམས་
ནི་རིམ་བས་མཁའ་ལ་སྐྱོད་པ་དང་ས་ལ་སྐྱོད་པ་དང་ས་འོག་ན་སྐྱོད་པ་དང་། ཞེས་དང་།
ཀུན་སྐྱོད་བྱ། དེ་དག་ཏུ་རྒྱ་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱོད་ཐོད་པའི་དུམ་བུ་
ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ལྷ་དང་དེ་ཟེ་བཞི་ནམ་མཁའ་ལ་སྐྱོད་པས་བྱ་སྤྱི་ར་མ་ལ་ཡ་
སོགས་ཡུལ་བརྒྱད་བཟུང་བ་དང་། སྤྱ་གུ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་གཞོན་སྤྱན་བཞི་
དང་། སྤྱན་པོ་བཞི་ས་ལ་སྐྱོད་པས་ཀླ་མ་རུ་བ་ལ་སོགས་ཡུལ་བརྒྱད་བཟུང་བ་དང་། སྤྱོད་པས་
པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་སྤྱ་བཞི་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་བཞི་ས་འོག་ན་སྐྱོད་པས་བྱེ་ཏ་
བྱ་རི་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བརྒྱད་བཟུང་བ་རྣམས་(༣༣བ)རིམ་བ་བཞིན་དུ་སྤྲུགས་གསུང་
སྐྱེའི་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟུལ་ནས་མིང་དང་ཆ་ལུགས་འབྲ་བར་མངོན་པས་འདུལ་
བྱེད་ལ་གདུལ་བྱའི་མིང་དུ་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འཁོར་ལོ་གསུམ་
གྱི་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱ་མདོག་སོགས་ནི་མངོན་རྫོང་ལས། ཡང་ན་སྤྱ་གསུང་སྤྲུགས་
གྱི་ནི། །ཅི་འདོད་མདོག་ནི་དབྱེ་བ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ལ། དཔལ་
པོ་རྣམས་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞི་བ་དང་། ཕྱག་མཆོན་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ཤས་ཆེར་མངོན་
རྫོང་ལེའུ་བཞི་བ་ལས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་མ་ཉེར་བཞིའི་ཞལ་ཕྱག་གི་
གངས་དང་ཕྱག་མཆོན་ཀུན་སྐྱོད་དང་མཐུན་ལ། དཔལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཡས་དང་པོས་རྡོ་རྗེ་
འཛིན་པའང་ཀུན་སྐྱོད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞིང་། དེལ་བུ་ཞབས་ཀྱིས་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་དང་། དཔལ་པོ་རྣམས་ཕྱག་མཆོན་རྡོར་དེལ་འཛིན་པ་དང་།
ཡུམ་རྣམས་ཀྱི་ཐོད་འཛིན་པར་བཤད་པའང་རྣལ་འབྱོར་མ་ཀུན་སྐྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སོ། །ཀུན་
སྐྱོད་ལས། དཔལ་པོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞི་ནི། །ཕྱག་རྒྱ་ལྷ་ལ་སོགས་པས་བརྒྱན། །ཅེས་གསུངས་
ཤིང་། །ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་ལ་སོགས་ཀྱན། །གཡས་བརྒྱད་པ་ཡི་སྤྱབས་དང་ལྷན། །མགུར་
རྒྱ་གདུ་བུ་གདུབ་སྐྱོར་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱག་རྒྱ་དུག་གིས་བརྒྱན་པར་ཡང་བཤད་

པས་དེ་དག་གིས་བརྒྱན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དམ་ཆོག་འཁོར་ལོའི་ཁྲ་གདོང་མ་སོགས་བཞི་
དང་གཤེན་རྗེ་བརྟན་མ་སོགས་བཞི་ཕྱོགས་མཆམས་སུ་འགོད་པ་ནི་སྡོན་དེ་དག་གི་མིང་
ཅན་མིའམ་ཅི་མོ་བཞི་དང་སྤྲ་མེན་མ་བཞིས་(༣༣ན)དུར་ཁྱོད་བརྒྱད་དམ་འཐུང་སྟོད་དང་
ཉེ་བའི་འཐུང་སྟོད་སོགས་བཟུང་ནས་གནས་པའི་ཆེ་སྟོ་མཆམས་མ་བརྒྱད་ཀྱིས་མཆན་
དང་ཆ་ལུགས་དེ་དག་དང་འབྲ་བར་མཛད་ནས་བཏུལ་བས་གདུལ་བྱའི་མིང་གིས་འདུལ་
བྱེད་ལ་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། བསྟོམས་པའི་དགོས་པ་ནི་དེ་དག་གིས་སྐྱབ་པ་
སོ་རང་ཉིད་བྱིན་གྱི་ཆོབ་པ་དང་དངོས་བྱུང་ཁྱད་པར་ཅན་སྟེར་བའི་ཆེད་དོ། །དཔའ་བོ་རྣམ་
འབྱོར་མ་ཀྱན་གྱི། །དབྱལ་བར་དོ་རྗེའི་སྤང་བའོ། །ཞེས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབྱལ་བར་དོ་རྗེ་ཅེ་ལྷ་
པའི་སྤང་བ་འཛིན་པ་དང་། ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱག་དང་སོ་གཉིས་ཀྱིས་རྫོང་རིལ་འཛིན་པར་
མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཆེན་པོའི་འགྲེལ་པར་རྣམས་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱག་ལྷ་ཡི་པས་རིགས་
དྲུག་པ་ཉེ་རུ་ཀའི་སྐྱབ་ཐབས་རྩ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་མཛད་པའི་དོན་རྒྱུད་ལྟར་བཀོལ་
བ་ཞེས་ལྷ་ཡི་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་འདི་རིགས་དྲུག་པའི་སྐྱབ་ཐབས་དང་། དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་ནང་ནས་རྩ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོར་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ཡིན་ལ། རིལ་བྱ་ཞབས་ཀྱིས་རེ་གཉིས་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱང་རིགས་དྲུག་པའི་དབང་དུ་
བྱས་སོ། །འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་རྣམ་སྤྲང་སྤྲང་མཐའ་མི་བསྟོད་པའི་རིས་སུ་འཛོག་
པའི་དོན་ཀྱིས་དེ་དག་སྐྱ་གསུང་བྲགས་སུ་འཛོག་པར་ཡང་བཤད་ཅིང་། དཀྱིལ་འཁོར་འདི་
རིགས་བསྐྱས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་ཡིན་ལ། ཉེ་རུ་ཀའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་
གཙོ་བོ་དང་མཆོག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །

༣ རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་དང་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་དང་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་(༣༣བ)ཚུལ་ལ་གཉིས།
རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང་། ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡། རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་སྒོམ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་རྩོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་འདི་དག་སྒོམ་པའི་སྐབས་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། མངོན་རྫོང་ལས། མངལ་བར་དུ་ལྷ་སྒོམ་པ་དང་སྤྲུགས་བརྒྱུས་བར་བྱས་
ནས་ངལ་ན་དག་པ་བསྒོམ་པར་བཤད་ལ། ལྷ་ཡི་པའི་སྐབས་འདི་དང་། ཇི་ལ་བྱ་བས་ལུས་
དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་སྒོམ་པ་རྫོགས་མ་ཐག་དག་པ་བསྒོམ་པར་བཤད་ཅིང་། རྒྱ་པོ་བས་ལྷ་རྫོགས་
པར་སྒོམ་པ་དང་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་ཏེ་མཚོན་པ་བྱས་པའི་འབྲུག་
ཐོགས་སུ་བསྒོམ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་བསྒོམས་པའི་དགོས་པ་ནི་འགྲེལ་བ་གསུམ་
ལས་ལྷའི་རྣམ་པ་ལ་ཞེན་པ་འདོར་བ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བསྒོམ་
པར་བཤད་ལ། རྩོ་པོ་ཆེན་པོས་དགོས་པ་བཞི་གསུངས་ཀྱང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཉི་ལ་
བསྐྱུས་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དུག་རྒྱ་འདུས་བྱས་ཤིང་མཁའ་གསང་གིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་
སྒོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་དགའ་བ་བཞི་བྱངས་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བའི་ཡུལ་ཅན་དེ་
ཉིད་ཆོས་ཅན་བྱང་རྩོགས་སོ་བདུན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་
རོ་པོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱར་ཏེ། དེ་འབྲུག་པའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལྷ་བྱུག་ཅུ་ཙ་གཉིས་
སུ་ཤར་བར་སྒོམ་པ་དེ་ལ་བྱང་རྩོགས་སོ་བདུན་གྱི་དག་པ་སྒོམ་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་

ལ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། ལམ་འདིའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོས་
བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱིས་མཆོན་པའི་ལམ་བུན་མོང་བ་རྣམས་(༣༤ན)ལ་འདྲིས་པར་བྱེད་
དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
ལམ་འདིར་འདུས་པར་གོ་བའི་ཆེད་དང་། རྗེ་གས་རིམ་དང་འབྲས་བྱའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཅན་
བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་འོད་
གསལ་དང་ལྟ་བུ་ག་ཅུ་ཅ་གཉིས་སུ་ཤར་བའི་ལྟའི་སྒྲོ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཟུང་འདུག་བྱེད་པར་
ཅན་འགྲུབ་པའི་རྒྱད་མིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིར་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་དག་པ་
འདི་ལྟར་བསྐྱེམས་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འབྲས་བྱའི་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལྟའི་འཁོར་ལོར་ཤར་བའི་ཟབ་གསལ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་
པ་མཐུན་པའི་འབྲས་བྱའི་ལམ་དུ་བྱེད་པ་དང་། རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱད་མིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། རིམ་པ་དང་སོའི་སྐབས་
སུ་འདི་པའི་བུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་སྒྲུ་དང་མཆོན་ཉིད་ཐེག་པ་ནས་བཤད་པའི་སྟོང་ཉིད་
གཉིས་ཟབ་གསལ་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྒྲོམ་ཤེས་པ་དང་། རིམ་པ་དང་སོའི་སྐབས་སུ་ལྟའི་
སྒྲུ་འཇའ་ཆོན་ཅམ་འབའ་ཞེག་ཏུ་ཞེན་པ་སྤངས་ནས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་དུ་ཤར་
བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་འདིའི་གདུལ་བྱ་དབང་སོ་རྩལ་སོས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལྟ་སོ་བདུན་
དུ་ཤར་བར་སྒྲོམ་པ་དང་། རྟོན་སོས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལྟ་བུ་ག་ཅུ་ཅ་གཉིས་སུ་ཤར་བར་སྒྲོམ་(༣༤བ)ཤེས་པར་
བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གི་གོ་རིམ་སྒྲོམ་ཚུལ་སོགས་གཙོ་བོར་མངོན་རྗེད་
དང་ཀུན་སྤྱོད་གཉིས་ལས་བསྟན། སྐུ་ཁ་ནས་གསུངས་པ་བཞིན་བྱུང་ཆེན་གྱིས་གཞུང་
དུ་བཞོད་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སོ་བདུན་དུ་ཡོད་ཅིང་དཀྱིལ་འཁོར་
པའི་ལྟ་ལ་རེ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་གངས་མི་མཐུན་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དཔའ་བོ་དང་

དབང་མོ་ཉེར་བཞི་ཡབ་ཡུམ་ཟུང་གངས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ལྟར་བྱས་ནས་དངོས་སུ་དབང་མོ་ཉེར་བཞི་དང་སྐུར་བས་དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཆོས་གང་དང་གང་ལྟ་གང་དང་གང་དུ་སྦྱོར་བ་སོགས་རྒྱས་པར་ནི་སྐྱབ་ཐབས་
དང་འདོད་འཇོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡། ལུས་དགྲིལ་སྒོམ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུས་དགྲིལ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་དུ་རྫོང་བ་དང་། སྒོམ་
ཚུལ་དངོས་སོ། །

1། ལུས་དགྲིལ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་དུ་རྫོང་བ།

དང་པོ་ནི་ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡི་ས་དང་གནས། །ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་སྤྱིའི་ཡན་
ལག། ཐམས་ཅད་བརྟན་གཡོའི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་དང་མཐོ་རིས་ས་སྟེང་ས་འོག་
ཏུ། །དབང་མོའི་ཡན་ལག་བརྟན་གཡོའི་བདག་ །སྤུ་ལ་སོགས་པ་གང་བསྟན་པ། །སྤྱི་ནང་
བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གནས། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་ལུས་དགྲིལ་རྒྱས་པར་གསལ་བར་མ་གསུངས་
ལ། བཤད་རྒྱུད་མདོར་རྫོང་ལེའུ་དགྲ་པར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ལྷོ་བར་བསྐྱེད་པའི་ཉེ་རུ་ཀའི་
ལུས་ལ་བཀོད་པའི་ལུས་དགྲིལ་བསྒོམ་པ་དང་། དེ་ལ་དབང་མོ་གཅིག་པའི་ལུས་དགྲིལ་
ཞེས་བཤད་དེ། རྟེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་ལ་དགོད་པའི་དབང་དུ་(༣༥ན)བྱས་ན་ཡབ་ཡུམ་
ཟུང་གཅིག་ལས་མེད་ཅིང་དེ་གཉིས་ཀྱང་གདན་གཅིག་ལ་བཞུགས་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་དགྲིལ་དང་ལུས་དགྲིལ་གཉིས་སྒོམ་པའི་གོ་རིམ་ལ་ཡང་མི་

མཐུན་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་རྫོང་གི་ལེའུ་དགུ་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྲང་དཀའ་ཆེ་
པའི་སྤྲུབ་ཐབས་སུ་ལུས་དཀྱིལ་བསྐྱོམས་ཟེན་པའི་འོག་ཏུ་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་དྲུག་ཅུ་
ཙུ་གཉིས་བཀོད་པ་ལྷ་བྱ་ལུས་དཀྱིལ་སྤར་བསྐྱོམས་ནས་བྱི་དཀྱིལ་རྩེས་སུ་སྐྱོམ་པའི་ལུགས་
དང་། སྤྲུབ་ཐབས་འདི་ལྷ་བྱ་བྱི་དཀྱིལ་སྤོན་དུ་བསྐྱོམས་ཏེ་དེ་ནས་རྩེས་སུ་ལུས་དཀྱིལ་སྐྱོམ་
པ་དང་། རྒྱ་པོ་སྤྱོད་པས་བྱི་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་དང་ལུས་གྱི་ལྷ་དུས་མཉམ་དུ་བསྐྱོམ་པར་བཤད་
པ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །རྒྱ་པོ་སྤྱོད་པའི་ལུགས་དེ་ནི་རྩོམ་མཁའ་འགྲོའི་བཅུ་བཞི་
པར། བྱི་དང་ནང་དང་ཡང་དག་གནས། །ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞིར་བྲེ་བ་ཡི། །སྤྲུ་གསུང་ཐུགས་གྱི་
འཁོར་ལོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྩེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་ལ། བྱི་དཀྱིལ་དང་ལུས་དཀྱིལ་
གཉིས་ཀ་སྐྱོམ་པ་ནི་ཀུན་སྤྱོད་དང་མངོན་རྫོང་ལེའུ་བཅུ་བཞི་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཞིང་། བྱི་
དཀྱིལ་སྤོན་དུ་བསྐྱོམས་ནས་ལུས་དཀྱིལ་བྱིས་སྐྱོམ་པའང་དེ་ནི་དཀྱིལ་རྩེས་སུ་འབྲངས་པ་
དང་། བྱིས་བྱ་ཞབས་གིས་བྱི་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་སྐྱོམ་པ་མ་མཛད་པར་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་ཙམ་
ཞིག་བཤད་པ་ནི་མངོན་རྫོང་ལེའུ་དགུ་པའི་རྩེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །

2། སྐྱོམ་ཚུལ་དངོས།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་(༣༥)སྐྱོམ་པའི་ཚུལ། བརྟེན་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡། ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། མངོན་རྫོང་སོགས་ནས་བརྟེན་པ་ལྷའི་ལུས་དཀྱིལ་སྐྱོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་
བཤད་ནས་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྐྱོམ་པའི་རྣམ་གཞག་མ་བཤད་ཀྱང་ལུས་རྟེན་

གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒྲོམ་པ་སྟོན་དུ་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དཔལ་ལྷན་འདུས་པ་སོགས་
ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་འདིར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཕྱི་དཀྱིལ་ལུས་དཀྱིལ་
གཉིས་ཀ་སྒྲོམ་པ་ལྷ་ནག་གཉིས་ལྟ་བུ་དང་། ལུས་དཀྱིལ་གཅིག་ལྷ་སྒྲོམ་པ་མངོན་རྫོང་གི་
ལེའུ་དགུ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་སྟོན་དུ་ཕྱི་དཀྱིལ་གི་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྒྲོམས་
ནས་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲོམ་པར་འཇུག་པ་ན་སྤར་གི་གཞལ་ཡས་ཁང་དེ་ཉིད་གི་སྟངས་ལུས་
དཀྱིལ་གི་ཉེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྤར་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། མདོ་སྟེ་ལས། སྤྱི་ལས་བསྐྱེད་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབུས་སུ་སྤྱལ་སྤྱོད་རྩེ་སེམས་
དཔའ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་གི་ལུས་དཀྱིལ་བཞུགས་ནས་དེ་མ་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་
སུ་སྤར་བཤད་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་གནས་པར་བྱ་བར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་འདིར་ཡང་འབྲ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐབས་འདིར་དཔེར་ན་སྤྲམ་བྱ་སྐད་ཅིག་མ་སྤར་དང་རྒྱ་སྐྱེགས་སྐད་
ཅིག་མ་སྤར་མས་རིམ་པ་བཞིན་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲམ་
བྱ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་དམར་པོར་སྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་དཀྱིལ་གི་རྒྱང་དཀྱིལ་བསྒྲོམས་པའི་རྒྱན་
དང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་རྒྱང་པ་གཉིས་བསྐྱེད་(༣༤ན)པ་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་ཆོགས་པ་ལས་དེ་
གཉིས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱང་དཀྱིལ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་
མ་རྣམས་འབྱུང་བར་བསྒྲོམ་པ་སོགས་ལུས་ཀྱི་ཆ་དེ་དང་དེ་ལས་འབྱུང་བཞི་རི་རབ་གཞལ་
ཡས་ཁང་སོགས་སྤྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཐུན་མོང་
གི་བཤད་རྒྱུ་སྤྱི་ལས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱང་པའི་མཐིལ་དུ་ཙོམ་ཆེན་
རྒྱང་། །གཞུ་ཡི་དབྱིབས་སུ་རྣམ་པར་གནས། །སུམ་མདོ་ཡི་ནི་གནས་སུ་ནི། །དེ་བཞིན་
བྱ་གསུམ་འབར་བ་ཉིད། །ལྷུ་པོའི་རྣམ་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་ནི། །ཆུ་ནི་ལྷེ་བར་རྣམ་པར་
གནས། །སྟོང་གར་ཡང་ནི་ས་ཉིད་དེ། །ཀུན་ནས་བྱ་བཞི་པ་ཉིད་དོ། །སྤྱལ་ཆོགས་དབྱུ་བུའི་
གཟུགས་ཀྱིས་ནི། །རི་རབ་རི་རྒྱལ་དེ་བཞིན་ནོ། །རི་ལྟར་ཙོམ་ཆེན་ལ་སོགས་རིམ། །ལྷ་

མའི་དུས་བཟའ་རིམ་གྱིས་ནི། །དེ་ནས་རྫོགས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གནས། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ཡིན་ལ། །འདིའི་དོན་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས།
འདིར་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལུས་དགྲིལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇིས་
བྱ་བས། ཀང་པ་སུམ་མདོ་ལྷེ་སྤྱོད་ག །རྒྱུ་དང་མེ་ཚུ་ས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །དེ་ལྟར་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ།
རྫོགས་རིམ་དང་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ལུས་ཀྱི་ཆད་དེ་དང་དེ་ལུས་དགྲིལ་གྱི་གཞལ་ཡས་
ཁང་གི་ཆ་དེ་(༣༩)དང་དེར་དངོས་གནས་ལ་ཤར་བ་འབྱུང་བས་དེའི་དགེ་ཅ་སྤྱོད་བྱེད་
ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིའི་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་མིང་ཡིག་གི་ཐོག་
མ་སྤུ་ཇ་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་ཉེར་བཞི་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཅིབས་ཁོང་སྟོང་ཅིབས་ཤུན་
གྱི་ནམ་པ་ཅན་ཉེར་བཞིར་བསྐྱེད། དེ་ཉིད་ཕྱིའི་ཡུལ་ཉེར་བཞི་དངོས་སུ་མོས་ནས་སྒྲོམ་པ་
ནི་ལྷ་ནམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་
དེ། ཡུལ་ཉེར་བཞི་ན་བཞུགས་པའི་དཔའ་བོ་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་
ཀྱི་ཅ་ཁམས་ཐེག་ལེ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་བཏུབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་
གོགས་མེད་པར་དེ་རྣམས་རྩུ་ཉིར་བསྐྱུས་ཤིང་ཐེག་པ་ལས་རྫོགས་རིམ་པའི་བདེ་སྟོང་གི་
འོད་གསལ་ཁྱད་པར་ཅན་སྤྱུར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

༡༥། བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་འདིར་ལུས་དགྲིལ་གྱི་ལྷ་ནམས་གང་ལ་དགོད་པའི་གཞི་ནི་འཁོར་གྱི་ལྷ་
མ་ཡིན་པར་ངེས་ལ། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལས་ཡུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཡོད་
དེ། མདོན་རྫོད་ཀྱི་བཙུ་གཉིས་པ་དང་པག་མོ་མདོན་འབྱུང་ལས་གཙོ་བོ་པག་མོས་མཛད་

པའི་ལུས་ལ་སྤྱི་བོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་ཉེར་བཞིར་རྣལ་འབྱོར་མ་ཉེར་བཞི་བསྒོམ་པར་
བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུ་མ་པ་ཉིས་པག་མའི་སྦྱབ་ཐབས་སུ་སྟོང་པའི་རྣལ་འབྱོར་
མ་བཞི་དང་སྒོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་དེ་ལྟ་བུ་གཉིས་བསྒྲུན་ནས་སོ་བདུན་བཀོད་པའི་ལུས་
དཀྱིལ་ཡང་བཤད་པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན་ལུས་དཀྱིལ་དགོད་པའི་གཞི་ནི་ཡབ་ཁོ་ནར་མ་ངེས་ལ། ཡབ་ལ་འགོད་(༣༨ན)
པའི་ཕྱོགས་ལ་ལུས་ཀྱི་གནས་གང་དང་གང་ལ་དགོད་པ་ནི་མངོན་རྫོང་དང་ཀུན་སྤྱོད་སོགས་
ལས་སྤྱི་བོ་ལ་སོགས་པ་གནས་ཉེར་བཞིར་བསྐྱེད་པར་བཤད་ལ། མངོན་རྫོང་གི་དབྱུ་པ་
ལས་བྱུག་མགོ་བཅུ་གཉིས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་མ་མོ་བཅུ་གཉིས་དང་། ཞལ་བཞི་ལས་
ཐོད་པ་བཞི་བསྐྱེད་པ་སོགས་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ལྷ་དེའི་ནག་གསུམ་གྱི་ལུགས་ལ་ཡབ་
ཡུམ་གཉིས་ལས་ཡབ་ཁོ་ན་ལ་ལུས་དཀྱིལ་འཁོར་འགོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལྷ་ཡི་པའི་ལུགས་
ཀྱི་རྟེན་བརྟེན་པ་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་བསྐྱེད་པའི་ཉེ་རྩ་ཀའི་ལུས་
ལ་འགོད་པ་དང་། ནག་པོ་སྤྱོད་པས་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་ཡབ་ཡུམ་ཁྱེ་བའི་ཁྱ་བ་ལས་འབྲས་
བྱ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་ཉེ་རྩ་ཀའི་ལུས་ལ་འགོད་ལ། དེའི་བྱ་བའི་ལུགས་ལ་གཞིའི་ཉེ་རྩ་ཀའི་
ལུས་ལ་འགོད་པ་ཡིན་ཞིང་། རི་ལྟར་འགོད་པའི་ཚུལ་ཡང་འདིར་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱབ་ཐབས་སུ་
གསུངས་པའི་རིམ་པ་ལྟར་བཤད་ན་ཐོག་མར་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་སྦྱ་ཁར་
དབྱིད་དཔའ་པོ་ཉེ་རྩ་ཀ་དང་། ཐིག་ལེ་བདག་མེད་མའམ་པག་མོར་བཤད་པས་སྟོང་ག་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་གི་བྱང་སེམས་ཡུངས་ཀར་སྒོམ་པའི་ཆད་ཙམ་དང་དབྱིད་རྩྱི་ཡིག་
རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པ་ལས་ཉེ་རྩ་ཀ་དང་། ལྷེ་བ་སྤྱུལ་པའི་འཁོར་ལོའི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་
ཁྲིའི་ནང་གི་དམར་ཆ་གཏུམ་མའི་མའི་གཟུགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ཡུངས་ཀར་སྒོམ་པའི་ཆད་ཙམ་
ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དོ་རྩེ་པག་མོར་བསྐྱེད་དེ་ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་འབྲུག་(༣༨བ)པའི་
ནམ་པ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཉེ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་པ་གཉིས་

པའི་སྐབས་སུ་སྤྲོད་གཤིང་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་གི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་འདུ་འཕྲེང་བྱས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བྱུང་བར་ཅན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔྱིད་
ཐིག་ལས། དེ་ཡི་དབྱུས་བཞུགས་དཔའ་བོ་ནི། །ཡུངས་ཀར་སློབ་པོའི་ཆད་ཅམ་སྟེ། །རྩྱི་གི་
ས་བོན་མི་ཤིགས་པ། །ཁ་བ་ལྟ་བུ་འབབ་པ་ཡིན། །བ་སྟུང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། །ལུས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་སྤྲོད་དགའ་བྱེད། །ཞོད་མའི་ཁ་ནི་མེ་ཡི་གཟུགས། །པག་མོ་ཉི་ལ་ཀ་ཞེས་བརྗོད། །ལས་
ཀྱི་རྒྱུད་གིས་བསྐྱོད་ནས་སུ། །ལྟེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་ནི་འབར། །བ་སྟུང་དང་ཕྱད་པས་
མཉེས། །སྟོམས་པར་འབྱུག་པས་ཡང་དག་བཞུགས། །ཞེས་སྐྱེ་ཁྲིའི་ལུང་ལས་བདག་
མེད་མ་མ་བཤད་ཀྱང་པག་མོར་འདོན་བ་སྟོས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྲོད་
གཤིང་དཀར་ཆའི་ཐིག་ལེ་རྩྱི་ཡིག་དེ་ལ་མི་ཤིགས་པ་དང་དཔའ་བོ་དང་ཉེ་རུ་ཀ་དང་དཔྱིད་
ཀྱི་སྐྱས་ཀྱང་བསྟན་ལ། དེ་ལ་དཔྱིད་ཀྱི་སྐྱས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་ཡོད་དེ། དཔྱིད་རུས་
ཀྱིས་ཅི་ཤིང་ནགས་ཆའ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པའི་ཉེན་བྱེད་པ་བཞིན་རུ་སྤྲོད་གཤིང་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་
གི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པས་ལམ་དུ་སྐྱབས་ནས་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་
སུ་ཉེ་རུ་ཀ་དང་། ལྟེ་བའི་དམར་ཆ་ཞོད་མ་ཁའི་མེ་དང་པག་མོ་ཉི་ལ་ཀ་ཞེས་རྗོད་པའི་ཐིག་
ལེ་ལས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་བསྐྱེད་དེ། ལུས་དཀྱིལ་བསྟོམས་པས་རྒྱུད་སྤྲོད་པར་བྱས་པ་
ལས་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ངེས་(༣༩)དོན་ཀྱི་ཉེ་རུ་ཀའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱེད་པའི་རྒྱུད་
སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ནས་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ལ་བ་པས་སྤྲོད་གཤིང་གནས་པའི་འབྱུང་བ་བཞིའི་རང་
བཞིན་ཀྱི་རྩ་བཞི་མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་སོགས་པ་བཞར་བསྐྱེད་པར་བཤད་ལ། རོ་བོ་ཆེན་པོ་དང་
འབྲུལ་སྤོང་དང་ཕྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉས་རྩ་འཁོར་བཞིའི་ལྟེ་བར་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་འགོད་པར་མཛད་
པ་ལས་འདིར་ནི་ལ་བ་པའི་རྗེས་སུ་འབྱངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱེ་
ཁྲིའི་ལས། འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་ལ་ཡང་། །འབྱུང་བ་བཞི་ཡི་རང་བཞིན་རྩ། །མར་མེའི་རང་

བཞིན་ལྟ་བུ་ནི། །ཕྱོགས་བཞི་ལ་ནི་རྣམ་པར་གནས། །ཞེས་སྒྲིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཅ་བཞི་འབྲུང་བ་བཞིའི་ཅ་དང་སྒྲིང་གའི་དབུས་ཀྱི་རྩྭ་ཡིག་ཏེ་བྱ་ཀར་གསུངས་
བ་ལྟར་མཁའ་འགྲོ་མ་སོགས་བཞི་སྐྱེན་སོགས་བཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འབྲུང་བ་བཞི་བཤད་
བ་ལ་བརྟེན་བ་ཡིན་པའི་བྱར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཆོམས་ཀྱི་ཅ་བཞི་མཆོད་བ་བཞིའི་ཅ་དང་
དེ་ལས་ཐོད་བ་བཞི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྲིལ་བུ་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ལས། མཆོད་བ་བཞི་
ཡི་རང་བཞིན་ཅ། །ཕྱོགས་བཅུ་ལ་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་སྟེ། །ལི་མི་པི་ཏྱི། །ཞེས་འབྲུང་ཞིང་།
སྐྱུ་ཏྲ་ལས་ཀྱང་། ཅ་རྣམས་བཞི་ཡང་མཆོམས་རྣམས་སུ། །རྣམ་པར་གནས་ཤིང་དེར་
སོན་པའང་། །བདུད་ཅི་ལྟ་ནི་འབབ་བ་སྟེ། །དེ་མཆོད་རང་གི་གཟུགས་གནས་པས། །དེ་
ཡི་ངོ་བོ་དངོས་པོ་ལས། །མཆོད་བ་བཞི་ནི་རྣམ་པར་བཤད། །(༣༤)ཅེས་འབྲུང་བ་ལྟར་
ཡིན་པའི་བྱར་རོ། །

དེ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཀྱི་ལྟ་རྣམས་རི་ལྟར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་བྲིལ་བུ་ཐབས་ཀྱིས།
འདི་དག་གནས་སུ་རྣམ་འབྱོར་མ། །ཅ་ཡི་དཔའ་བོ་ཉི་ཤུ་བཞི། །ལུས་ཀྱི་ཁམས་སུ་བརྟག་
པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་སྐྱེ་བོ་སྐྱེ་ལྡི་ར་མ་ལ་ཡ་ནས་གཟུང་སྟེ་བྲིལ་མོ་སྐྱུ་བུ་ཏའི་
བར་ཀྱི་གནས་ཉེར་བཞིའི་མི་བྱེད་མ་ནས་ཡིད་བཟང་མའི་བར་སྐྱུ་ཏྲ་ནས་འབྲུང་བ་ལྟར་
ཅ་ཉེར་བཞི་དང་། མི་བྱེད་མ་ནས་འབབ་པའི་སོ་དང་སེན་མོ་སྐྱེད་པའི་ཁམས་ནས་བཟུང་
སྟེ་ཡིད་བཟང་མ་ནས་བྱིས་པའི་སྐབས་ཞེས་པས་མཆོན་པའི་སྐྱ་ཚུ་འབབ་པའི་ཁམས་ཀྱི་
བར་ཁམས་ཉེར་བཞི་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས། བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་བལྟས་ལ་
དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཁམས་ཉེར་བཞི་ལས་ཐོད་པའི་དུམ་བུ་ལ་སོགས་པའི་
དཔའ་བོ་ཉེར་བཞི་དང་། ཅ་ཉེར་བཞི་སོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རབ་གཏུམ་མ་ལ་སོགས་
པ་དཔའ་མོ་ཉེར་བཞི་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྣམས་དཔའ་མོར་སྐྱེད་པ་ནི་
རྟོ་རྟེ་མཁའ་འགྲོར། ཉི་ཤུ་ཅ་བཞིར་བྱེ་བ་ཡི། །སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན། །གནས་

ནམས་དག་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །ཅ་ནམས་ཀྱན་ནི་ཡང་དག་བཤད། །ཡུལ་འདི་ནམས་ཀྱི་བྱ་
མོ་གང་། །ཅ་ཡི་གཟུགས་ཀྱིས་གནས་སོ་ཞེས། །ཞེས་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་རབ་གཏུམ་མ་ལ་
སོགས་པའི་བྱ་མོ་ནམས་ནང་གི་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་ཅའི་གཟུགས་ཀྱིས་གནས་པར་བཤད་པ་
ལྟར་ཡིན་ལ། དེར་དཔའ་བོ་ཉེར་བཞི་ཅ་ནང་གི་ཁམས་སུ་གསལ་བར་བཤད་པ་(༣༤༣)མ་
བྱང་ཡང་། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཅ་དེ་དག་ནས་སོ་དང་སེན་མོ་སྐྱེད་པའི་ཁམས་འབབ་
པ་སོགས་ཁམས་ནམས་དཔའ་བོ་ནམས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཅ་ལས་ནལ་འབྱོར་མ་
སྐྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་འདོག་ཚུལ་གྱི་རིགས་པས་བྱུབ་པ་དང་། བྱངས་མ་ཐག་པའི་དྲིལ་
བྱ་ཞབས་ཀྱི་ལྷང་གིས་ཀྱང་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཅ་དང་ཁམས་ནམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་
ན། སུམ་ཏེ་ལས། ལྷ་སྤྱི་རར་ནི་མི་བྱེད་ལ། །སོ་དང་སེན་མོ་འབབ་པར་བརྗོད། །ཞེས་པ་
ནས། ཀྱུ་བྱ་ཏར་ནི་ཡིད་བཟང་ལ། །བྱིས་པའི་སྐབས་ནི་འབབ་པ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བར་ཏེ་འདིར་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྱངས་ལ་འདོད་འདོམ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་
དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་ཡོད་དེ། རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་
བསྐྱེམས་པས་གནས་དེ་ནམས་ཀྱི་ཅ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་ནམས་དཔའ་བོ་དང་ནལ་འབྱོར་མ་ནམས་
ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱེམས་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ནམས་
རྒྱ་ཏྲིར་བསྐྱས་པ་ལས་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་བྱུང་བར་ཅན་སྤྱར་དུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྤིན་
བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་ཆོག་འཁོར་ལོའི་སྟོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་དྲིལ་
བྱ་པས་རྒྱུ་བརྒྱད་ཀྱང་། །དམ་ཆོག་ཅེས་བྱར་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་རྒྱུ་བརྒྱད་ལས་བསྐྱེད་
པར་བཤད་ཀྱང་གང་དུ་བསྐྱེད་པའི་གནས་མི་གསལ་བ་ལ་གཞུང་ཚུང་ལས། ཆོས་འཁོར་
ཕྱི་ཡི་འདབ་བརྒྱད་ལ། །རིང་པོ་རྒྱུ་ལས་ཁོ་བོ་བརྒྱད། །(༣༤༤)ཅེས་སྤྲིང་གའི་ཅ་འདབ་
བརྒྱད་པ་ལ་ཉིས་རིམ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱི་མར་རྒྱུ་རིང་པོ་བརྒྱད་ལས་བསྐྱེད་པར་བཤད་ཅིང་།
དུ་རི་ཀ་པས། ལྷག་ཏུ་བརྒྱད་དམ་སྟོ་བརྒྱད་དོ། །ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ངམ་བྱེད་བདག་གིས། །

གདོང་གཤིན་རྗེ་མ་སོགས་བརྒྱད། །ཅེས་ཕྱག་རྒྱ་བརྒྱད་དམ་སྒོ་བརྒྱད་དུ་དེ་དག་བསྐྱེད་པར་
བཤད་ལ། སྒོ་བརྒྱད་ནི་དབྱིད་ཐིག་ལས། ཅ་ཡི་སྒོ་ནི་ཁྲ་གདོང་མ། །ཞེས་པ་ནས། བཞི་པ་
ཕག་གི་གདོང་ཅན་ནོ། །ཞེས་པ་ཅམ་ལས་གསལ་བར་མ་བྱུང་ཡང་ལ་བ་པའི་འགྲེལ་པར།
དེ་ལྟར་ཁ་དང་ལྷེ་བ་དང་ལྷག་པ་དང་བཤང་བ་དང་སྒྲིན་མཚམས་དང་མིག་དང་ན་བ་དང་སྒྲ་
ནམས་ལ་ཡང་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ཞེས་པ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ན་
བ་ལ་སྒྲག་པས་དེ་འདྲ་པའི་སྒོ་བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་ནམས་ཀྱི་ཅ་བརྒྱད་རྩྭ་རིང་པོ་དང་དབྱེར་
མེད་དུ་བྱས་པ་ལས་ངོ་བོ་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ནམ་པ་སྒོ་མཚམས་མ་བརྒྱད་དུ་ཤར་པའི་
གསལ་སྒྲ་དང་དང་རྒྱལ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དབྱིད་ཐིག་ལས། སྒོ་མཚམས་མ་
བརྒྱད་ལུས་ལ་བཀོད་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ། ཅ་ཡི་གཟུགས་ཀྱིས་ཡང་དག་གནས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་དང་བྲུབ་ཆེན་ཀྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྟ་
རྒྱུགས་པར་སྒོམ་པ་གསལ་བར་མ་བྱུང་ཡང་ལ་བ་པས་ཁ་བཀའ་ནས་རྣལ་འབྱོར་དབང་
ཕྱག་གི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་བཀའ་ཏེ་ལུས་དཀྱིལ་རྒྱུགས་པར་བཤད་པ་འདི་ནི་ཀུན་
སྐྱོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྷ་པ་ལས། རི་ལྟར་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཤེས། །(༢༠ན)ཕྱི་
ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་ཡིན། །ནམ་དགོད་རི་ལྟར་སྐྱར་བའོ། །སྤྱང་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་
པ་སྟེ། །ཞེས་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྟ་རི་ལྟར་བཀོད་པ་དེ་ལྟར་ནང་ལུས་དཀྱིལ་ལ་དགོད་པ་གཉིས་
སྐྱར་བ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའི་སྤྱང་པོ་བསྐྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་ནང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྩིབས་ཉེར་བཞི་ཡུལ་ཉེར་བཞིར་མོས་
ནས་དེ་ལ་བཀོད་པའི་དབང་པོ་དབང་མོ་ནམས་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་དབང་པོ་དང་རྣལ་འབྱོར་
མར་དངོས་སུ་སྒོམ་པ་དང་གཡོན་པའི་ཀུན་སྐྱོད་ལ་སྒོམ་པ་ནི་རྒྱད་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་བྱད་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱད་པར་ཅན་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ལ་

བརྟེན་ནས་ཕྱིའི་ཡུལ་ཉེར་བཞིན་བཞུགས་པའི་དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱིས་
སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་བྱས་པར་ཅན་དང་ལྷན་པའི་བྱས་ལྷན་དུ་
བྱིན་གྱིས་སྒྲོལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲུགས་སྐྱེས་ཀྱི་པོ་ཉ་རྣམས་དང་ཐོག་མར་འདུ་བ་རྟེན།
དེ་ནས་ཞིང་སྐྱེས་ཀྱི་པོ་ཉ་རྣམས་དང་འདུ་བ་རྟེན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་པོ་ཉ་མོ་
རྣམས་དང་འདུ་བ་རྟེན་པའི་སློན་ནས་ལམ་སྤྱར་དུ་བཟོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །པོ་ཉའི་
ལམ་སྤྱར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་འབྲུ་བའི་པོ་ཉ་མོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ཙམ་
ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱབ་པ་པོའི་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་རྒྱུད་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་ཏེ་
འགལ་བྱེན་གང་གིས་ཀྱང་བརྒྱོག་དུ་མེད་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་ལ་བདེ་ཆེན་
དེས་སྤྲོད་ཉིད་(༢༠བ)རྟོགས་པའི་ལམ་ཀྱིས་སྐྱེ་གསུམ་སྤྱར་དུ་འཛོལ་བའི་ཕྱིར། བྱག་རྒྱའི་
འདོད་ཡོན་ལ་རི་རྒྱར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་དག་གི་གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་ལ་
ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བདེ་ཆེན་སྐྱེད་པའི་བྱུང་ཆེ་བ་
ཡིན་ཏེ། གྱར་ལས། བྱད་མེད་གཟུགས་མཐོང་ལས་ཀྱང་བདེ། །སྤྱོ་ཐོས་པ་ལས་ཡང་དག་
བདེ། །བྱི་ཞིམ་བསྐྱམས་པས་བདེ་བ་ཆེ། །སྐྱེ་གནས་རེག་ལས་བདེ་བ་ཆེ། །རོ་མཆོག་སྤྱར་
བའི་བརྟུང་བ་ནི། །བདེ་བ་སྤྱས་ཀྱང་མི་བརྒྱོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཡང་ཕྱིའི་ཡུལ་ཉེར་བཞིན་དང་དེ་ན་བཞུགས་པའི་དཔའ་བོ་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ལ་
གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལམ་འདིའི་
གདུལ་བྱ་དབང་རྒྱལ་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱིའི་གནས་ལ་སོགས་པ་
བསྟན་ལ། དབང་འབྲིང་བསྐྱེད་རིམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གི་དགྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་གནས་
དང་ལྷ་སོགས་ལ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་དེ་འབྲུ་བའི་ཐ་སྙད་བསྟན་པས་སྤར་བཤད་པའི་སློམ་
ཚུལ་དེ་དག་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྫོགས་རིམ་པ་ལ་ཡང་དབང་པོའི་རིམ་པ་གསུམ་ལས་
དབང་པོ་རྒྱལ་བོ་ལ་ལུས་ཀྱི་གནས་ཉེར་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་དང་། འབྲིང་ལ་གནས་

ཉེར་བཞི་པོའི་རྩ་ཁམས་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་བཞག་པ་དང་། རྣོན་པོ་ལ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་ལྟོག་པའི་སྒྲོན་ས་བྱེ་བའི་ས་བཅུ་གཉིས་
ལ་གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་བསྟན་པ་(༧༩)དེ་ཉིད་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ལ་བྱ་ཞབས་ཀྱིས་རི་མོར་གནས་པའི་ལས་དང་ནི། བེག་
ལེས་མཆོན་དགའི་རིམ་པས་བསྟན། །འགྲོ་བ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས། །བྱུང་བའི་དགྲིལ་
འཁོར་གཉིས་མེད་པའོ། །བཙུག་མ་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོ་གང་། །དེ་ནི་གདུལ་བྱའི་དབང་ལས་
འདོད། །མཁས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་མིན་ཏེ། །ཡང་དག་དོན་མཐོང་གོལ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དུལ་
ཆོན་དང་རས་བྱིས་སོགས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་སྐྱབ་གཞི་རི་མོ་མཁན་སོགས་ཀྱིས་གསར་
དུ་སྐྱབ་དགོས་ཤིང་། ལུས་དགྲིལ་གྱི་སྐྱབ་གཞི་རྩ་ཁམས་རྣམས་ལ་ཆགས་ཅིང་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་རང་ཆས་སུ་བྱུང་བ་དང་། ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཡང་དགྲིལ་འཁོར་གཞན་
གཉིས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱབ་པས་མི་གོལ་ཞིང་། ལུས་ཀྱི་རྩ་ཁམས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱབ་པས་
ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་དེ་གོལ་བར་འགྱུར་བས་ལུས་དགྲིལ་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱིར་བྱི་
དགྲིལ་ཅིང་སྒྲོམ་པ་ལས་ལུས་དགྲིལ་སྒྲོམ་པ་མཆོག་དང་། བྱད་པར་དུའང་སྤར་བཤད་
པ་ལྟ་བུའི་ལུ་ནག་དེ་ལ་གསུམ་གྱི་ལུགས་ཀྱི་ལུས་དགྲིལ་སྒྲོམ་པ་ནི་རྒྱད་གཞན་གྱི་ལུས་
དགྲིལ་དང་། མངོན་རྟོག་སོགས་ལས་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ལུས་རགས་པ་ལྟར་སྐྱེད་པ་སོགས་
བདེ་མཆོག་སྟོར་གྱི་ལུས་དགྲིལ་གཞན་ལས་ཆེས་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་བུས་
རྒྱད་སྟོན་པར་བྱས་པ་ལས་རྟོགས་རིམ་ཐབ་མའི་རྒྱད་སྟོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕུལ་འབྲས་བ་
གཞན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བཤད་རྒྱད་རྟོ་རྟེ་(༧༩)ཐེང་བ་ལས། རང་བཞིན་བྱག་
ཆེན་རྒྱད་ལས་ནི། །ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན། །དེ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིར་བརྟོད། །ཐེམ་
དང་ལོངས་སྟོད་བདག་པོ་ཉིད། །བྱངས་ནི་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་བརྟོད། །རེ་རེའང་འཁོར་ནི་
སྟོང་སྟོང་ངོ་། །ཞེས་རྒྱ་ཆེན་གྱི་རྒྱད་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་བདེ་མཆོག་ལས། རྩ་རོ་

རྒྱུ་དབྱུང་མ་གསུམ་ལས་སྤྲིང་གའི་ཐུན་ཆོད་ཀྱི་ཅ་བརྒྱད་གྲེས་པ་དང་། དེ་ལས་འཁོར་ལོ་
གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་ཅ་གྲེས་ནས་ཡུས་གྱི་གནས་ཉེར་བཞིར་འགོ་བ་དང་།
དེ་རེ་རེ་ལའང་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཅ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྲེ་བས་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་དང་།
དེ་རེ་རེ་ལས་སྤྲིང་ཐུག་རེ་རེ་གྲེས་པས་སྤྲིང་ཐུག་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བར་བཤད་
ཅིང་། དེ་འབྲ་བའི་ཅ་ནམས་ལ་སྤྲིང་ཐུག་ཉེར་བཞི་པ་ཆོན་གསུམ་དུ་བྲས་ནས་གཅིག་ནས་
བྱང་སེམས་དཀར་པོ་དང་། གཅིག་ནས་ཁྲག་དང་། གཅིག་ནས་རླང་འབབ་པར་གསུངས་
ཤིང་། གཙོ་བོ་ཡང་ནི་བསྐྱས་པ་ལས། །གནས་ནམས་ཀྱི་ནི་གངས་སུ་འགྱུར། །ཞེས་ཅ་དེ་
ནམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བསྐྱས་པ་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་ཅར་བཤད་པས་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་རྒྱ་བའི་
ཅ་བརྒྱད་སྐྱེ་དང་། ཁྲག་འབབ་པའི་ཅ་བརྒྱད་གསུང་དང་། སེམས་བཞོན་པའི་རླང་དང་བཅས་
པ་འབབ་པ་བརྒྱད་ཐུགས་ཀྱི་ཅ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཅ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྤྲིང་གི་ཅ་བ་གནས་ཉེར་
བཞིའི་ཅར་འདུས་ཤིང་། དེ་སྤྲིང་གའི་ཐུན་ཆོད་བརྒྱད་ཀྱི་ཅ་དང་། དེའི་གཙོ་བོ་གསུམ་དང་
རོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་ཅ་བ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་འདུས་པས་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་སྤྲིང་བཤད་པ་ལྟ་
བུའི་(༤༡ན)ཡུས་དཀྱིལ་བསྐྱོམས་པས། ཅ་རྒྱུད་ལས། ཡུལ་འདི་དག་གི་བྱ་མོ་གང་། །དཔའ་
བོ་གཉིས་མེད་ནས་འབྱོར་མ། །དེ་ཀྱན་འདོད་པའི་གཟུགས་ཅན་ཏེ། །ཡིད་ཀྱི་འཁྱགས་ཀྱིས་
འཇུག་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ཡིད་ལྟར་མགྲོགས་པའི་འཁྱགས་ཀྱིས་གདུལ་བུའི་རྒྱུད་བྱིན་ཀྱིས་
རྫོབ་པ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ཡང་རྩི་མཁའ་འགོ་ལས། ཡུལ་འདི་ནམས་
ཀྱི་བྱ་མོ་གང་། །ཅ་ཡི་གཟུགས་ཀྱིས་གནས་སོ་ཞེས། །ཞེས་སྤར་བྲངས་པ་ལྟར་གནས་ཉེར་
བཞིའི་རྩི་རོ་བོར་བསྐྱོམ་པར་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་དུ་བསྐྱོམས་པས་ཡིད་ལ་ཁྱགས་ཏེ་ཅ་
ཁམས་ཐིག་ལེ་ནམས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་། བྱིའི་རྒྱུན་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཐུགས་སྐྱེས་
སོགས་ཀྱི་ཕོ་ཉ་མོ་ནམས་དང་འདུ་བ་རྟེན་པ་དང་། ནང་གི་རྒྱུན་བསྐྱོམས་སྤོབས་ཀྱིས་རིམ་
པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་མིག་སོགས་ཀྱི་སློ་དབྱ་དང་། སྤྲིན་མཆོམས་དང་ལྟེ་བ་

ནས་རྒྱུ་ནང་དུ་ལོག་ནས་ཅ་དོན་གཉིས་དང་། དེ་ནས་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་ཅ་དང་དེ་ནས་སྤྱིང་གའི་ཅ་བརྒྱད་དང་། དེ་ནས་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་ཁྲིར་ཚུད་ནས་སྟེ་བའི་གཏུམ་མོའི་མེ་འབར་ཉེ་སྤྱིང་གར་སྟེ་བ། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤྱི་བོའི་བྱང་སེམས་ཁྱེ་བ་ཡང་སྤྱིང་གའི་རྒྱ་ཁྲིར་སྟེ་བ་ནས་དབྱིད་དང་ཐིག་ལེ་སྟོ་མས་པར་ཁྱུགས་པ་ལས་དྲིལ་བྱ་ཞབས་ཀྱིས་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱངས་པའི་རབ་རིབ་གཅོད་པའི་ངེས་དོན་གྱི་ཉེ་རུ་ཀ་ལྟར་ཅིག་སྤྱིས་པའི་ཡེ་ཤེས་འོད་གསལ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་(༢༣བ)སྤྱིར་དུ་སྤྱི་བའི་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས། སྟོ་མ་འབྱུང་ལས། རྟོན་པོས་སྐད་ཅིག་རྣམ་པ་ཡིས། །སེམས་དཔའ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས། །རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ། །ཁམས་གསུམ་རང་བཞིན་གཞུགས་པ་ལས་ཁང་། །སྟོག་ཆགས་རྣམས་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་པ། །སྐད་ཅིག་རྣམ་པར་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །དེ་དབུས་དཀྱིལ་འཁོར་བདག་པོའོ། །དེ་བཞིན་རྒྱས་གདབ་དཀྱིལ་འཁོར་ལོ། །མཁའ་བཞིན་སྟོང་ཉིད་དེ་བཞིན་ནོ། །བདག་མེད་དང་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད། །སྟོ་མོགས་ཐབས་དང་སྤྱིང་རྩེ་སྟོ་བས། །བྱང་འཇུག་གཉིས་མེད་ལྟན་གྱིས་བྱུབ། །དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱིང་པོ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུ་རྒྱུ་སེམས་ལས་སྐད་ཅིག་གི་རྣམ་པ་སྟེ་རྒྱ་ལས་ཉ་ལྔར་བའི་ཚུལ་དུ་དག་པའི་སྤྱི་མའི་སྤྱིར་བཞེངས་ཉེ། མཁའ་དབྱིངས་དང་སྟོང་ཉིད་དང་བདག་མེད་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་རོ་གཅིག་ཏུ་ཁྱུགས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་སྤྱིང་རྩེ་འོད་གསལ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐབས་སྟོ་མོགས་པའི་ལྟའི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དག་པའི་སྤྱི་མའི་སྤྱི་དངོས་པོ་གཅིག་པའི་བྱང་འཇུག་འབྱུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོ་བ་པའི་བྱང་འཇུག་གིས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱིང་པོ་མཆོག་ལེགས་པར་འབྱུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་བྱས་ན་དྲིལ་བྱ་ཞབས་ཀྱི་གཞུང་ཆུང་ལས། དཔལ་ལྷན་འཁོར་ལོ་སྟོ་མ་བ་ཡི། །རྣལ་འབྱོར་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི། །སེམས་ཅན་རང་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་

ཤིང་། །རྫོགས་པའི་ལམ་(༤༣ན)འཇུག་ནམས་ལའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ཡང་ལེགས་པར་
བྲངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱི་དཀྱིལ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལུས་དཀྱིལ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པའི་བར་འདི་
སྐྱེ་གསུམ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། ཕྱི་དཀྱིལ་སྒྲོམ་པ་རགས་
པ་སྐྱེ་སྐྱའི་སྐྱབ་ཐབས། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དག་པ་སྒྲོམ་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུགས་པ་ཆོས་སྐྱེ་དང་ནམ་པ་མཐུན་པས་ཆོས་སྐྱའི་ནལ་འབྱོར། ལུས་
དཀྱིལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཐབས་སྤྱི་བ་ལོངས་སྐྱེ་སྐྱབ་ཐབས་
སམ་ནལ་འབྱོར་དུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༤ གོ་བཏོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་བ།

བཞི་པ་གོ་བཏོས་ཤིང་ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་གཉིས། གོ་ཆ་བྱ་
ཞིང་ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་པ་དང་། དབང་བསྐྱར་ནས་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡། གོ་ཆ་བྱ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། གོ་ཆ་བཅིང་བ་བཤད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་པ་བཤད་པའོ། །

1། གོ་ཆ་བཅིང་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། གོ་ཆ་འདི་ནམས་ལྷ་གང་ལ་ཇི་ལྟར་འགོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མངོན་རྫོང་ལས།
གོ་ཆ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གྱང་། །འཁོར་ལོ་ཀུན་ལ་ནམ་བསྒྲོམས་ནས། །ཞེས་གསུངས་པ་
དང་། ཉག་པོ་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས། དཔའ་པོ་ཀུན་དང་ནལ་འབྱོར་མ། །ཆོ་ག་གསུམ་གྱིས་

བརྒྱན་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་ཆ་འགོད་པར་འདོད་པ་
མང་དུ་བྱུང་ཡང་། མངོན་རྫོང་གི་འགྲུར་གཞན་ལས། གོ་ཆ་གཉིས་པོ་བགོ་བར་བྱ། །འཁོར་
ལོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་བསྐྱོམས་ནས། །ཞེས་འབྲུང་བས་གཞུང་(༧༣བ)ལྷ་མ་འགྲུར་མ་དག་པ་
ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་ཆ་བགོ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཀྱིལ་ཚོག་གི་གཞུང་
མར་དོའི་འགྲུར་གཅིག་ལས། དཔལ་བོ་ཀུན་དང་རྣལ་འབྱོར་མའི། །གོ་ཆ་ཞེས་འབྲུང་བས་
བྱམ་བཞུས་བྱེད་པའི་སྟོབ་དཔོན་རང་ཉིད་དཔལ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མའི་གོ་ཆས་བརྒྱན་པའི་
དོན་ཡིན་གྱི། ལྷ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་ཆ་བགོ་བའི་དོན་མ་ཡིན་པས། གཞུང་ལྷ་མ་འགྲུར་མ་དག་
པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཀུན་སྟོང་ལས་དཔལ་མའི་གོ་ཆ་བཤད་པའི་མཐར། གོ་ཆ་བྱག་
ཉིད་པག་མོ་སྟེ། །ཞེས་ཨོ་ཕི་སོགས་ཀྱི་གོ་ཆ་བྱག་པག་མོ་ཉིད་ལ་དགོད་པར་བཤད་པས་
ཨོ་ཏ་སོགས་བྱག་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཉིད་ལ་འགོད་པར་གསལ་ཞིང་། སྟོམ་འབྲུང་དང་ཀུན་སྟོང་
གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པའང་དེ་དང་འབྲ་བར་གནས་པ་དང་། ལྷ་ཡི་པའི་གཞུང་སྟོམ་འབྲུང་དང་
མཐུན་པ་ཡིན་ཞིང་། ཇིལ་བྱ་པའི་ལྷས་དཀྱིལ་ལས་གོ་ཆ་བཅུ་གཉིས་དགོད་པར་གསུངས་
པ་ཅུ་མ་གཏོགས་ལྷ་གང་ལ་དགོད་མི་གསལ་ཡང་། ལྷ་ལྷའི་སྐྱབ་ཐབས་སུ་གཙོ་བོ་ཡབ་
ཡུམ་བསྐྱེད་ཅིང་འཁོར་མ་བསྐྱེད་པའི་གོང་དུ་གོ་ཆ་བགོད་པས། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་
ལ་དགོད་པར་གསལ་ལ། ནག་བོ་སྟོང་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ལས་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ལ་
བགོད་ཀྱི་ལྷ་གཞན་ལ་མ་བགོད་པས་བྱམ་ཟེ་རིན་ཆེན་རྩི་རྩི་དང་ཉིན་མོ་མཛད་དང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་རྩི་རྩི་སོགས་ཀྱིས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་ཆ་དགོད་པར་བཤད་ན་ཡང་། འདིར་
ལྷ་ནག་ཇིལ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་ལྟར་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ཉིད་ལ་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྲུང་བ་
ལྟར་གྱི་ལྷའི་རྣམ་པ་ཅན་(༧༧ན)དུ་འགོད་པའོ། །བསྐྱུས་པ་བྱེད་ན་ལ་བ་པའི་འབྲེལ་པར་
དཔལ་བོའི་གོ་ཆ་ཁ་དོག་བྱག་པའི་ཡི་གེ་བྱག་ལྷ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་འགོད་པར་
བཤད་པའི་མཐུག་དུ། དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ལ་ཡང་ངོ་། །ཞེས་ལྷ་དང་

སྐྱུག་སྐྱུག་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་འགོད་པར་བཤད་པས། སྐྱུག་སྐྱུག་ཆོན་གཉིས་འགོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། རྒྱས་བསྐྱུས་རི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་སྐྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རི་ལྟར་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ནི། ཡབ་ཀྱི་སྐུག་སྐྱུག་ཀ་དང་། ཡུམ་ཀྱི་སྟེ་བ་སོགས་གནས་སྐུག་དུ་ཆེ་གདན་དང་ཉི་གདན་སོགས་ལྟའམ་སྐྱུག་སྐྱུག་གི་རྣམ་པ་རྣམས་ངོ་བོ་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་ཤར་བར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་དྲིལ་ནག་གསུམ་གྱི་བཞེད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ལྷ་འདི་རྣམས་འགོད་ཚུལ་མཐའ་གཅིག་དུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉིན་མོ་མཛེད་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ལྷ་ཐམས་ཅད་ལ་འགོད་པ་དང་། ལྷ་འདི་རྣམས་ཕྱི་དེ་ཀྱི་ལ་འཁོར་ལ་ཡང་འགོད་པ་དང་། ལག་པ་ལ་འགོད་པ་སོགས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྷ་བྱའི་གོ་ཆ་བཀོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། ལྷ་དྲིལ་འབྱོར་སྐྱོམ་པ་ལ་བགོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱིས་སྐབས་མི་རྟེན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2། ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱུག་སྐྱུག་དང་བྱུག་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱུན་འབྲེན་པར་གསུངས་པའི་བྱུག་རྒྱ་ནི་འབར་བའི་བྱུག་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འགྲེལ་བ་སྟོམ་འབྱུང་ལས། གཡོན་དང་གཡས་སུ་བསྐྱོར་(༧༧བ)བར་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་པོར་གཡོན་དང་དེ་ནས་གཡས་སུ་བསྐྱོར་བས་སྐྱུག་སྐྱུག་ནི་དག་དུ་པོ་ཞེས་ཇོན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ལ་དམིགས་པ་རང་དང་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུག་སྐྱུག་ཀའི་ཉི་གདན་ལ་གནས་པའི་རྒྱུ་ཡིག་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྐྱུག་སྐྱུག་བཅུའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བཞུགས་པའི་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོའི་དབང་བྱུག་མ་ཡེ་ཤེས་པའི་འཁོར་ལོར་སྐྱར་བ་མདུན་གྱི་རྣམ་མཁར་སྐྱུན་བྱངས་ལ་འོད་ཟེར་རང་གི་སྟོང་གར་བསྐྱུ་ཞིང་། དེག་མ་བཅུ་དུག་གིས་ལེགས་པར་མཆོད་དེ། མངོན་བཇོད་ལས། རྩ་རྩུ་བྱ་རྩ་རྩུ་རྩུ་ལྷགས་

ཀྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱར་བས་དགུག་ཅིང་གཞུག་སྟེ་བཅིངས་ལ་དབང་དུ་བསྟུང་། །ཞེས་ལུས་
དགྲིལ་རྒྱང་པ་བསྐྱེལ་བ་གསུངས་པ་འདིར་ཡང་སྦྱར་དུ་བྱང་བས་རྩོ་བོ་ཆེན་པོའི་འགྲེལ་པ་
ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཟོ་ཨ་རྒྱུ་ཤིང་ཞེས་བཞུགས་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་དམ་ཆོག་པ་རང་རང་
གི་སྟེང་དུ་དགུག །བཟོ་སྒྲུ་ཤིང་ཞེས་པས་དམ་ཆོག་པ་སོ་སོ་ལ་གཞུག །བཟོ་སྒྲུ་ཤིང་ཞེས་
བས་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་ལྟར་དབྱེར་མེད་དུ་བྱེད་ཅིང་། བཟོ་སྒྲུ་ཤིང་ཞེས་པས་དགྲེས་བཞིན་
དུ་བཞུགས་པར་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་བདག་དང་ཡེ་ཤེས་པ་ཐ་དད་དུ་ཉོག་
པ་འགོག་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་པ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་རྒྱལ་བརྟན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་པས་བྱིན་
གྲིས་བསྐྱེད་པ་སོགས་དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་ཡོད་དེ། དེ་ནས་ཡོ་ག་ཤུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྒྲགས་རྒྱུ་ཅིང་སྒྲགས་དོན་བྱུང་བར་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱལ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
སྒྲགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཡོ་ག་ནི་རྣལ་(༢༥)འབྱོར། ཤུ་ཞེས་དག་པ། སྒྲ་ཞེས་ཆོས་
ཐམས་ཅད། ཡོ་ག་ཤུ་ཞེས་སྒྲ་ཞེས་བཞིན་ཏེ། མདོར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་དག་
པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་གཙོ་བོ་
ལས་ལུས་ཀྱི་སྦྱར་ཤར་བ་དང་། དེའི་སྦྱོ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟེན་བརྟེན་
པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་ཤར་བ་དེ་ཉིད་ངོ་སྤྲོད་དུ་རྒྱལ་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་
ནས་ཇོ་སྒྲ་ཞེས་པ་ཡོ་ག་ནི་ཞེས་སོགས་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲགས་རྒྱུ་ཅིང་སྒྲགས་དོན་བྱུང་
པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱལ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲགས་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཇོ་ནི་སྦྱོང་དང་
མཐུན། སྒྲ་ཞེས་ཐམས་ཅད། ཞེས་པ་ནི་དཔལ་བོ། ཡོ་ག་ནི་རྣལ་འབྱོར་མ། ཀྱུ་ལ་ཐ་ག་ཅི་ཞེས་
སྦྱོ་གསུང་བྱགས། སྦྱོ་ཐ་ག་ཅི་རང་བཞིན། སྦྱོ་ག་ཅི་བདག་ཉིད། ཨ་ཉི་ནི་ངོ་སྤྲོད་པ་སྟེ།
དཔལ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱོ་གསུང་བྱགས་རྩོ་རྩེའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་གྲིས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོང་བ་ཉིད་དང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མི་
བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་སྤྲོད་དུ་རྒྱལ་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

༩། དབང་བསྐྱར་ནས་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། སྒར་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དབང་ལྟ་སྤྱན་འཕྲེན་པ་མན་ངག་ཡིན་པར་སྒྲིབས་གསུངས་པ་ལྟར་བྲིལ་བྱ་བས་ཀྱང་། སྤྱིང་གའི་རྩྭ་གི་འོད་ཟེར་གྱིས། །དཀྱིལ་འཁོར་དབང་བསྐྱར་ལྟ་སྤྱན་དངས། །ཞེས་གསུངས་པས་ཡེ་ཤེས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དབང་ལྟ་སྤྱན་འཕྲེན་པ་ཡིན་ལ། (༤༥བ)དབང་གི་ལྟ་ནི་རྩོ་བོ་ཆེན་པོས་ལྟ་སོ་བདུན་ལ་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟར་སྤྱན་དངས་ལ་རང་གི་སྤྱིང་གའི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་རིག་མ་བཅུ་བྱུག་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། རྩོ་བོའི་འགྲེལ་བ་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་སློ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་ཀྱིས་བགལས་བསྐྱད། དཔའ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་བརྗོད། དཔའ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རྩོ་རྩེའི་སྤྱུ་ལེན། གཙོ་བོས་དབང་བསྐྱར་བའི་དགོངས་པ་མཛད། དུམ་བཞི་པག་མོ་དང་ལྷས་བྱུག་གཡོན་པའི་ཐོད་པའི་བུམ་པ་ཅུང་ཟད་ཡོ་བར་བྱས་ཏེ། རི་ལྟར་བལྟམས་པ་ཅམ་གྱིས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་དང་། ཨོ་སཐ་ཏ་ཐུ་ག་ཏ་ཞེས་སོགས་སྒྲགས་བརྗོད་པའི་སློ་ནས་དབང་བསྐྱར་བར་བསམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། རི་ལྟར་སྤྱེ་དཔེར་ན་སློན་བཙུན་ལྟར་འདས་ཡུམ་ལས་བལྟམས་པའི་དུས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀྱུན་གྱིས་ཁྱུས་གསོལ་བ་དེ་བཞིན་དུ་དབང་གི་ལྟ་ཡིས་བདུན་ཅིའི་ཆུ་རྣམ་པར་དག་པས་དབང་བསྐྱར་བའི་ལྟ་བདག་གིས་བྲི་མ་འཁྱུད་པའི་ཁྱུས་བྱའོ་ཞེས་པ་ཆོགས་བཅད་དེའི་དོན་དང་། སཐ་ཏ་ཐུ་ག་ཏ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད། ཨ་རྟེ་མངོན་པར། ཉེ་ག་ནི་དབང་བསྐྱར་བ། ས་མ་ཡ་ལྷེ་ཡེ་དམ་ཆོག་དཔལ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་སྒྲགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་ལྟ་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་ཆུ་དབང་བསྐྱར་བ་ཅམ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་། དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་

ཤེའི་འགྲེལ་བར་དབང་བཞི་བསྐྱར་བར་གསུངས་ལ། (༤༦)གྲུབ་ཆེན་མཆོ་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀྱང་
དོ་རྗེའི་འགྲེལ་བར་དབང་བཞི་བསྐྱར་བར་མཛད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་རྫོགས་པའི་བཞེད་པ་ལྟར་
བཤད་ན། རྒྱ་དབང་བསྐྱར་ནས་དེ་མ་བཟུངས་པ་ལས་བྱམ་དབང་། ལྷོང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་མ་
བཞི་པག་མོ་ལ་ཐེམ་ནས་དེ་དང་ཉེ་རུ་ཀ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་སྟེ་ལ་བཞག་
པ་ལས་གསང་དབང་། ཉེ་རུ་ཀ་ས་རང་ཉིད་ལ་པག་མོ་ཕྱག་རྒྱར་གནང་བ་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པས་རྒྱང་ཐེམ་པ་ལས་བདེ་བ་སྤྱང་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། དེ་ནས་ཉེ་
རུ་ཀ་ས་དོན་ཀྱི་དབང་བཞི་པ་ཆོག་གིས་བསྟན་པའི་དོན་གོ་བ་ལ་དབང་བཞི་པ་ཐོབ་པར་
འཛོག་པ་ཡིན་ལ། ཆོག་གིས་རི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཡང་། རྣམ་མཁར་བཞུགས་པའི་ཉེ་
རུ་ཀ་ས་བདག་ཉིད་ལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བོས་ནས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྐྱར་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་གནང་བ་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་འོད་གསལ་བར་སྟོམས་ཤིག་ཅེས་པ་ནས། དེ་འདྲའི་
ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་འོད་གསལ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་བྱང་དུ་འཇུག་པ་ནི་བྱང་ཚུབ་
ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་སྟེ་དབང་བཞི་པའི་ཞེས་པའི་བར་ཀྱིས་བྱང་འཇུག་གི་དོན་བསྟན་པ་གོ་
བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་ལ་པག་མོ་ཕྱག་རྒྱར་གནང་ནས་བདེ་
བ་ཆེན་པོའི་འོད་གསལ་སྤྱང་བ་ཉིད་དང་སྐྱར་ཉེ་བསྟོམས་པའི་དུས་དེ་ཉིད་ན་དེ་དང་རང་གི་
ལུས་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ལུས་ཀྱི་ལྷའི་སྐྱེ་འཇའ་ཆོན་ལྟ་བུར་སྤང་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་
པ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་འདྲའི་ལམ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བྱའི་སྐབས་སུ་(༤༧)རྒྱང་
སེམས་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷ་སོ་བདུན་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་གསལ་ལ་རྫོགས་པ་ནམ་མཁའི་
འཇའ་ཆོན་ལྟ་བུའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་དང་། དོན་དམ་འོད་གསལ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཐུགས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྱང་འཇུག་དེ་ཉིད་དོན་ཀྱི་དབང་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རོ་སྟོད་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

རྒྱ་དབང་བསྐྱར་བའི་རྗེས་སུ་རང་དང་ལྟ་རྣམས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་

པར་བསམ་ཞིང་། སྤྱི་བོ་ནས་སྐྱེ་ལ་ཁྱུགས་པའི་ཚུ་ལྷག་མ་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་
གྱུར་པ་ལས་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསྐྱོད་པ། བག་མོ་ལ་རྣམ་སྤྲང་། མཁའ་འགྲོ་མ་སོགས་བཞི་ལ་
རིན་འབྲུང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་ལ་རིམ་པས་མི་བསྐྱོད་པ་སྤྲང་མཐའ་རྣམ་སྤྲང་
གསུམ་དང་། དམ་ཆོག་འཁོར་ལོའི་ལྷ་རྣམས་ལ་དོན་གྲུབ་གྱི་རྒྱས་འདེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་རྒྱས་འདེབས་དང་པོ་ནི་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་རྒྱས་གདབ་པ་དང་། ཡུམ་ལ་རྣམ་སྤྲང་གི་རྒྱས་
བཏབ་པ་ནི་ཆོས་སྐྱེ་ལ་གཟུགས་སྤྱིའི་རྒྱས་གདབ་པ་དང་། དེ་མན་ཆད་གྱི་རྒྱས་གདབ་རྣམས་
རིགས་ཅན་ལ་རིགས་གྱི་རྒྱས་གདབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཁའ་འགྲོ་མ་སོགས་བཞི་རིན་འབྲུང་གི་
རིགས་དང་། རྒྱགས་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་དང་། གསུང་འཁོར་གྱི་ལྷ་
རྣམས་སྤྲང་མཐའི་རིགས་དང་། སྐྱེ་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་རྣམ་སྤྲང་གི་རིགས་དང་། དམ་ཆོག་
འཁོར་ལོའི་ལྷ་རྣམས་དོན་གྲུབ་གྱི་རིགས་སུ་གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །རྒྱས་
གདབ་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་དབང་ལྷ་རྣམས་རང་ཉིད་ལ་བསྐྱེམ་པ་མངོན་རྗེས་ཀྱི་དགོངས་པར་
རྫོ་བོ་ཆེན་པོས་གསུངས་པ། དེ་ལྟར་དབང་བསྐྱུར་(༧༭ན)བ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་
ཡོད་དེ། བགོགས་གྱི་བར་ཆད་གྱིས་མི་ཚུགས་པ་དང་། སྤྱི་བ་པ་དང་ཐེག་དམན་སེལ་བ་
དང་། སྒྲོམ་བཞུས་གྱི་སྒྲོད་དུ་བྱུང་བ་དང་། ཞེ་སོགས་གྱི་ལས་སྐྱབ་པ་ལ་མཐུ་དང་ལྡན་པ་
དང་། བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ཉམས་པ་གསོ་བ་དང་། དམ་ཆོག་དང་སྒྲོམ་པ་ཉམས་པ་གསོ་བ་
དང་། མ་འོངས་པ་ན་རང་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་གྱིས་དངོས་སུ་དབང་བསྐྱུར་བར་འགྱུར་བ་སྟེ་
དགོས་པ་བརྒྱད་ཡོད་པར་རྫོ་བོ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

༥ ལྷ་རྣམས་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་པ་དང་དག་པ་བྲན་ཚུལ།

ལྷ་པ་ལྷ་རྣམས་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་པའི་ཚུལ་ནི། མཆོད་པའི་སྐབས་འདིར་ལྷ་ཡི་པའི་སྐབས་ཐབས་ལས་སྒྲགས་ཀྱི་མཆོད་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱུང་བས། ལ་བ་བས། དེ་ནས་མཆོད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་ལྷ་མོ་རོ་མས་བྲངས་པའི་བདུད་ཅིང་མུང་བར་བྱའོ། །སྟོང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནས་རྒྱུད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ཀྱི་སྒྲགས་ཀྱིས་བསྟོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྷར་བསྐྱོད་རྒྱུ་ཉས་ཀྱང་བཤད་ཅིང་། དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤའི་འབྲེལ་པར་ཚུ་གཉིས་ཉེར་སྟོད་རོལ་མོ་དང་བཅས་པ། འདོད་ཡོན་ལྷ། གདུགས་དང་རྒྱལ་མཆོན་དང་བ་དན་དང་། སྒྲ་རེ་དང་། རིན་ཆེན་བདུན་དང་། རྩོམ་མེ་སྒྲ་སོགས་ཕྱིའི་མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་ནི་བྱམ་དབང་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པ། སྐྱངས་རྟོགས་སྤར་གསུམ་བྱས་པའི་བདུད་ཅིས་མཆོད་པ་ནི་གསང་དབང་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པ། ཡལ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་དགའ་བ་བཞི་བསྐྱེད་པའི་གསང་མཆོད་བྱ་བ་ནི་དབང་གསུམ་པ་དང་(༧༡བ)འབྲེལ་བའི་མཆོད་པར་བཤད་ལ། དབང་བཞི་པའི་མཆོད་པ་དངོས་སུ་མ་སྟོས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་ནི་དབང་བཞི་པ་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པའོ། །

མཆོད་པའི་ཆེ་མཆོད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་སོགས་ནི། མེ་ཉོག་མ། བདུག་པ་མ། མར་མེ་མ། བྱུག་པ་མ། ཞལ་ཟས་མ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དཀར་པོ། དུ་བའི་མདོག །དམར་མེད། ལྷ་ལྷ། །སྒྲ་ཆོགས་མདོག་ཙན། ཕྱག་བཞིའི་དང་པོ་གཉིས་རྩོད་ལ། ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆའི་སྟོད་རང་རང་གི་མཆོད་སྟོན་ཀྱིས་གང་བ་འཛིན་པ་དང་། གཟུགས། སྒྲ། དེ། རོ། རེག་བྱ་རྩོད་མ་རྣམས་དཀར། སྟོ། དཀར། དམར། ལྷ་བ་ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་རྩྭ་ག་དང་མོད་པ། ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྤར་བཞིན་མེ་ཉོག་སོགས་རང་རང་

གི་མཆོད་པ་འདྲིན་པ་སྟེ། སྤྱི་གཉིས་ཀའི་ཕྱག་ལོག་མ་གཉིས་ཕྱག་མཆོན་གཅིག་ཉིད་ཐུན་
མོང་དུ་འདྲིན་པའི་ཚུལ་དུ་བྱ་ལ། དེལ་བྱ་པས། གཟུགས། སྤྱ། དེ། རོ། རེག། ཆོས་མ་རྣམས་
ཞི་བ་དམར། སྟོ། སེར། དམར། ལྷང་། དཀར་བའི་མདོག་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞིའི་གཡོན་
གཉིས་ཐོད་པ་དང་ཁ་ལྷོ་ག། གཡས་རྣམས་མེ་ལོང་། དི་ལྷང་། དེ་མཆོག་ཁོ་མཆོག་ཁ་
བཟུལ། ཆོས་འབྱུང་རྣམས་དང་པོས་འདྲིན་ཅིང་། གཉིས་པས་ཁ་མ་རུ་འདྲིན་པར་བཤད་ལ།
སྤྲོད་གའི་ས་བོན་ལས་སྤྱལ་བའི་རིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་ཀྱང་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་
དག་ནི་དི་ལྷང་མ། སྤྱིང་བྱ་མ། ར་རྒྱུ་མ། ར་ར་མ་རྣམས་སྟོ། སེར། དམར། ལྷང་། ཅ་ཕྱག་
གཉིས་ཀྱིས་རང་རང་གི་(༤༡ན)རོལ་མོ་སྟོག་ཅིང་། ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོར་དེལ་འདྲིན་པ་
དང་། བཞད་མ། སྟེག་མོ། སྤྱ་མ། གར་མ་རྣམས་དམར། སྟོ། སེར། ལྷང་བ་ཅ་ཕྱག་གཉིས་
རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་དང་པོས་བཞད་པའི་སྤངས་དང་། གཉིས་པ་སྟེམས་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་རྟོར་
དེལ་བཟུང་ནས་དཀྱར་བསྟེན་པ། གསུམ་པས་ཉིང་ཤག་རྒྱང་བ། བཞི་པས་པད་སྐྱོར་མཛད་
པ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕྱག་ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཐོད་པ་དང་ཁ་ལྷོ་ག་འདྲིན་པ། མེ་ཉོག་བདུག་
སྟོས། མར་མེ། དེ་ཆབ་མ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དཀར། དུད་ཁ། མར་མེའི་ཅེ་མོ་ལྷ་བྱ་
དང་། དམར་བའི་མདོག་ཅན། གཡས་དང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་ཉོག་དང་། བདུག་སྟོས་ཀྱི་
སྟོད་དང་། མར་མེའི་མཆོད་སྟོད་དང་། དེའི་དུང་ཆོས་འདྲིན་ཅིང་། ལྷག་མ་གཞན་གསུམ་
ན་ཁ་མ་རུ་དང་ཐོད་པ་ཁ་ལྷོ་ག་འདྲིན་པ། གཟུགས་མ། རོ་མ། རེག་བྱ་མ། ཆོས་མ་རྣམས་
དཀར། དམར། ལྷང་། དཀར་བ་གཡས་དང་པོ་རྣམས་ན་མེ་ལོང་། སྤྱང་ཆང་གི་སྟོད། གོས་
སྤྱ་ཆོགས། ཆོས་འབྱུང་འདྲིན་ཅིང་། ལྷག་མ་གསུམ་རྣམས་ན་ཕྱག་མཆོན་སྤྱ་མ་ལྟར་འདྲིན་
པ་རྣམས་ནི་འདྲིའི་འགྲེལ་བ་གསུམ་དང་འཁྲུལ་སྟོང་ལས་བཤད་ལ། མདོན་རྫོང་ལས། མེ་
ཉོག་མ་སེར་མོ། དེ་ཆབ་མ་དཀར་པོར་བཤད་དོ། །མཆོད་པ་རང་རང་གི་སྤྱགས་རྣམས་ནི་
རྩེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱབ་ཐབས་དང་། འདོད་འདོམ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་

བའི་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

དེ་ནམས་ན་བྱས་དབང་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པ་ཡིན་ནོ། །གསང་(༤༡བ)དབང་
དང་འབྲེལ་བའི་ནང་མཆོད་འབྲས་བ་ནི། ཟིལ་བྱ་བས། བཅོམ་ལྷན་འདས་དང་རྣལ་འབྱོར་
མ་ནམས་ལྟེ། །ཡི་གེ་རྩྱུ་བྱང་རྩོམ་ཅི་གསུམ་པ། །དཀར་པོ་ནས་འབྲུ་ཅམ་བཀོད་སྤྱ་གྲུས་
བྲངས། །བདུད་ཅི་གསོལ་བས་ལྷ་ཆོགས་མཆོག་ཆོམ་བལྟ། །ཞེས་གསུངས་པས། ལ་བ་
བས་ལྷེ་ཅི་རྩྱུ་ལས་རྩོམ་དེ་དཀར་པོར་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་རྩོམ་སྤྱ།
ཨོ་ཨ་ཐི་ཏ་ཨ་ད་ཀ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྲགས་དང་ཡི་གེ་གསུམ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་
འོད་ཀྱི་བླ་མ་ནམས་ཀྱི་བྱག་བཞེས་ལས་བྱང་བ་ལྟར་ཐོག་མར་དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་བླ་མ་ནམས་
ཀྱི་མཆོན་ཀྱི་མཐར་ཡི་གེ་གསུམ་བཏགས་ལ་དབྱེ། དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷའི་སྤྲགས་
ནམས་ཀྱི་མཐར་ཡི་གེ་གསུམ་བཏགས་ལ་དབྱེ། དུར་ཁོད་པ་ཕྱོགས་སྐྱོང་དང་འབྲུང་པའི་
བར་ནམས་ལའང་ཕྱལ་ཏེ་སྤར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ལྷ་མོ་རོ་རྩོམ་སྤྲུང་ཅི་བསྐྱབས་པར་
བསམས་ལ་ནང་མཆོད་ཀྱིས་མཆོད་དེ། ལྷ་ཐམས་ཅད་ཡི་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་ཆོམ་པར་
བསམས་ལ། ཨོ་ཨ་ཐི་ཏ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྲགས་རྩོད་ཅིང་། བདུད་ཅི་ལྷང་ཞིང་རྒྱལ་
གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྤྲགས་ཀྱི་རོན་ནི་ཨ་ཐི་ཏ་བདུད་ཅི། སྤ་ད་ནི་མཉེས་པ། སྤ་བླ་
ཐ་རང་བཞིན། ལྷ་ལྷ་ཀ་ནི་བདག་ཉིད། ཨ་ཏི་ནི་རའོ་ཞེས་བའོ། །དེ་ནས་སྤྱིང་གའི་ས་བོན་
ལས་བྱང་བའི་སྤྱིང་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་དང་སྐོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་དེ་ལྷ་མོ་བཙུ་གཉིས་
སྐོས་པའི་ཐོད་པ་ན་གནས་པའི་བདུད་ཅི་ལྷས་ཀྱང་མཆོད་པར་བྱ་ཞིང་། ཟིལ་བྱ་བས་སྤྱིང་
པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་(༤༤ན)བཞེས་བདུད་ཅི་ལྷས་མཆོད་པར་བཤད་ལ། དེ་དག་ནི་གསང་
དབང་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པའོ། །

གསང་མཆོད་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡབ་ཡུམ་གསལ་བཏབ་སྟེ་མཁའ་གསང་བྱིན་
གྱིས་ཆོབ་པ་དང་གནས་བཞེར་སྤྲགས་ཀྱི་ཡི་གེ་འབོད་པ་སོགས་བྱས་ལ། སྐོམས་པར་

ཞུགས་ནས་དགའ་བ་བཞི་བསྐྱེད་པས་བྱི་ནང་གི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་
ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱི་དཀྱིལ་དང་ལུས་དཀྱིལ་ལ་འགོད་པའི་ལྷ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་ཉེ་རུ་ཀའི་ཆ་ཤས་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་བྱིར་རོ། །དེའི་བུ་ཞབས་ཀྱིས། སྤྱར་དུ་དངོས་
བྱུང་བྱད་པར་ནི། །བྱུག་རྒྱའི་མཆོད་པ་ཐེ་ཆོམ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པས་འདི་དང་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་གཉིས་མཆོད་པའི་གཙུག་པོ་ཡིན་པས་ལེགས་པར་དམིགས་བྱེད་པ་དང་ཡང་
ཡུད་དུ་མ་སོང་བའི་ནན་ཏན་ཆེ་བར་བྱའོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་ནི་མན་སྟེ་ལས། ཟླ་ན་
མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་པ་ཁོ་ན་སྟེ། གང་མངོན་པར་
རྫོང་བ་བྱི་མར་གསུངས་པ་རང་བཞིན་མེད་པའི་གནས་གོམས་པ་ལས། ལྷ་ཡི་སྤྱོད་པོ་སྒྲོམ་
བྱེད་པ། །དེ་ནི་མཆོད་པ་ཆེན་པོར་འདོད། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་བྱེད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་བྲངས་པ་ལྟར་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བདེ་བ་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐུན་དུ་བསྐྱེད་ལ་བདེ་སྤྱོད་
དབྱེར་མི་བྱེད་པར་སྤྱར་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བསྒྲོམ་ཞིང་། མཆོད་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་ཐམས་
ཅད་བདེ་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་རྒྱས་བཏབ་ནས་བསྒྲོམས་པས་ཆོགས་གཉིས་བདེ་
(༤༤)ཟླག་ཏུ་རྫོགས་པར་འགྲུར་བས་དེ་ཉིད་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

དེ་ནས་ཡབ་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་དང་ཉེ་སྤྱོད་། ཡུམ་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་དང་ཉེ་སྤྱོད་། ཡབ་ཀྱི་སྤྱགས་
ལ་ཆོན་པ་ཉེར་བཞིར་བྱས་པའི་ཐོག་མར་ཨོྲ་དང་མཐར་ཧྱུྃ་ཧྱུྃ་པཎ་སྤྱར་བ་ཉེར་བཞི་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་དཔའ་མོ་ཉེར་བཞིའི་སྤྱགས་དང་། སྒྲོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་དང་། སྤྱོད་པོའི་རྣལ་
འབྱོར་མ་བཞིའི་སྤྱགས་ཀྱང་བརྒྱད་དང་བཅས་པ་རྣམས་བརྫོང་པའི་སྤྱགས་སོ་ཞེས་བཤད་
པ་ནི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ནས་བསྤྱོད་པར་བཤད་ལ། འབྲུལ་སྤྱོད་ལས་ཀྱང་བརྒྱད་བསྤྱོད་པ་
དང་། གཞན་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱགས་སུ་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫོ་རྫེས་རོ་
མས་བདུད་རྩི་བྲངས་པའི་འོག་ཏུ་ཀྱང་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྤྱོད་ནས་ལྷ་སོ་སོའི་སྤྱགས་ཀྱང་བརྒྱད་
དང་བཅས་པས་མཆོད་པར་བཤད་དེ། སྤྱགས་ཐམས་ཅད་མཆོད་སྤྱགས་སུ་མཛད་ལ། ཅ་

རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། སྤྲུག་སྐྱུ་རྒྱུ་ཡང་དག་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་པས་བསྟོད་
པའི་སྒྲོ་ནས་ལྷ་རྒྱལ་མཆོད་པའི་སྤྲུག་སྐྱུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། སྤྲུག་གི་མཆོད་པ་ལ་རྒྱང་
བརྒྱད་ཐུན་མོང་བ་དང་། ལྷ་སོ་སོའི་སྤྲུག་སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆོད་སྤྲུག་སུ་བསྟོད་
སྤྲུག་སྐྱུ་མར་དོ་བཞེད་དོ། །འོ་ན་སྟོང་པོ་དང་ཉེ་སྟོང་སོགས་གི་གོ་རིམ་རི་ལྷ་བྱ་ཞེན། རོ་
མོ་ཆེན་པོས་སྟོང་རྩེ་དང་ཤེས་རབ་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་གི་སེམས་ནི་ལྷའི་
སྟོང་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྐུ་ལ་བར་བྱེད་པས་སྟོང་པོ། ཉེ་བར་སྐུ་ལ་བས་ཉེ་སྟོང་དང་། འཛིག་ཉེན་
པའི་སེམས་ལས་སྐྱོབ་པས་སྤྲུག་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱུལ་(༥༠ན)བས་ཤེས་རབ་
བྱེད་པར་ཅན་སྟོད་པས་རིག་སྤྲུག་དང་། བྱང་ཆུབ་གི་སེམས་མི་བརྟེན་པའི་བྲན་བ་སྟོད་
པས་གཞུངས་སྤྲུག་ཞེས་བཤད་དོ། །

དེ་ནས་ལྷའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོམ་ཞིང་དག་པ་བྲན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཐོག་མར་ལྷའི་འཁོར་
ལོ་སྐྱོམ་པའི་ཆུལ་ནི་འགྲེལ་བ་གསུམ་ལས། དེ་ནས་ཡེ་ཤེས་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་དང་སྐུ་
གསུམ་གི་བདག་ཉིད་གཞུགས་བརྟན་ལྷ་བྱར་མོས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དཀྱིལ་
འཁོར་པའི་ལྷ་སྐྱོམ་པའི་ཆུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། ལྷ་རྒྱལ་སྐུ་གསུམ་གི་སྐྱོན་སྐྱོམ་པའི་
ཆུལ་ནི་ཀུན་སྟོད་ལས། ཆོས་དང་ལོངས་སྟོད་སྐུ་ལ་ཡི། །སྐུ་གསུམ་དག་ནི་རྒྱལ་སྐྱོམ་
པ། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ནི་སུམ་ཅུ་བདུན། །དེར་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་པས་
བརྟན་ལ། དེ་ཡང་དུ་རི་ཀ་པས་བྱི་དཀྱིལ་གི་ལྷ་སྐྱོམ་པ་དང་། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སྐྱོམ་
པ་དང་། ལུས་དཀྱིལ་སྐྱོམ་པ་སྐུ་གསུམ་གི་རྣལ་འབྱོར་དུ་གསུངས་ཤིང་། དེའི་འཛིག་ཆུལ་
ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་རིམ་པ་དང་པོའི་ལམ་གི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཐ་
མལ་གི་སྤང་ཞེན་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡིད་གི་ཤེས་པ་ལ་ཐ་མལ་གི་སྟོད་བརྟན་དུ་སྤང་
བའི་ཐ་མལ་གི་སྤང་བའི་གཉེན་པོར་ལྷའི་རྒྱལ་པ་ལ་སྐྱོབ་པ་དང་། ཐ་མལ་གི་ང་རྒྱལ་ལམ་
ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་ལྷའི་ང་རྒྱལ་ལ་སྐྱོབ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་གིས་ཐ་མལ་གི་སྤང་ཞེན་

སློང་བའི་ཚུལ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བའི་ས་བོན་སློང་བ་(༥༠བ)
དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བུ་མཛོན་གྱར་སློང་བ་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི། ལྟའི་ནལ་འབྱོར་
ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་རྟེན་བརྟེན་པའི་གསལ་སྤང་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་ཡིད་གྱི་ཤེས་
པའི་ངོར་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་བ་རེ་ཞིག་ལ་འཆར་བ་འགོག་པའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པ་ན་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་
བའི་གཉེན་པོར་སོང་བའི་དོན་དང་། དངོས་པོ་ལ་རང་ལྟར་མ་སོང་ཡང་ལྟའི་ང་རྒྱལ་བཙས་
མིན་སྤྱིས་པས་ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་པ་འགོག་རྒྱས་པ་ན་ལྟའི་ང་རྒྱལ་དེ་ཉིད་ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་པའི་
གཉེན་པོར་སོང་བ་ཡིན་ཞིང་། ཐ་མལ་གྱི་ང་རྒྱལ་ལོག་ནས་ལྟའི་ང་རྒྱལ་དུ་འཕོས་པའི་ཚུལ་
ཡང་དཔེར་ན་ཡེ་ཤེས་ལ་ལེགས་པར་ཐེགས་པ་ནི་སྤང་གྱི་རང་ཉིད་གང་ཡིན་པའི་འཛིན་
སྤངས་དེ་དོར་ནས་ཡེ་ཤེས་པའི་ལྟ་དངོས་ཡིན་སྟམས་པའི་བསམ་པར་འགྱུར་འགྲོ་བ་བཞིན་
དུ་རང་ཉིད་རི་སྤང་ང་རྒྱལ་བཞག་པ་ལྟར་དཔལ་ཉེ་བུ་ཀ་དངོས་ཡིན་སྟམས་པ་ལྟ་བུའི་བཙས་
མིན་གྱི་ང་རྒྱལ་སྤྱི་བར་འགྱུར་བར་འདོད་འདོམ་ལས་གསུངས་སོ། །

དག་པ་བློ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ལྟའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་པའི་འོག་དུ་བསྐྱེད་པའི་གོང་དེར་
བྱ་བར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་སེན་མོ་དང་སོ་དག་ལ་ཁཊ་ཀ་ལྟ་ལོའི་ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་
ནི་དཔལ་པོའི་ཡན་ལག་དག་པའི་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཅ་ཁམས་ནམས་དཔལ་མོ་དང་དཔལ་
པོའི་ངོ་བོར་མོས་པའི་དག་པ་བློ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་ལ། དེ་ནི་ལུས་དཀྱིལ་
གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །སྤྱགས་དང་རྒྱན་ཆའི་དག་པ་བློ་བར་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡབ་གྱི་
སྤྱགས་(༥༡ན)ནས་ལུས་གྱི་སྤྲིང་པོའི་བར་དུ་དུས་མཉམ་དུ་ཆོག་པས་ཉེར་ལེན་དང་ལྟན་
ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བར་མོས་ཏེ། དུག་རྒྱ་དུག་དང་ཐོད་སྐྱམས་ལ་སོགས་པ་དངོས་
སུ་ཡོད་ན་དེ་དག་གིས་བརྒྱན་པའོ། མེད་ན་རྒྱན་དེ་ནམས་གྱིས་བརྒྱན་པར་བསྐྱེད་པ་ཉེ་
དག་པའི་དོན་སྤྱགས་ནམས་ལས་རྒྱན་དེ་ནམས་བྱུང་བར་སྐྱོམ་པ་ཉིད་ཡིན། ཁ་ལྷོ་ག་ཉེ་
བུ་ཀའི་སྤྱོ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་པ་དང་། ཁ་ལྷོ་བུའི་སྤྱོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་

བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱོག་པར་བསྐྱེམ་ཞིང་། ཉེ་རུ་ཀ་ནི་ཉིན་མོའི་སྐྱས་
བསྐྱན་པའི་ཐབས་དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་མཚོན་པས་དེའི་ངོ་བོར་བསྐྱེམ་པ་དང་། རྩོམ་པ་ག་
མོ་ནི་མཚན་མོའི་སྐྱས་བསྐྱན་པའི་ཤེས་རབ་དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཚོན་པས་
དེའི་ངོ་བོར་བསྐྱེམ་པ་དང་། དེ་འབྲེལ་པའི་ཉེ་རུ་ཀ་འཁོར་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་
ལུས་པ་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བ། ལྷ་དན་འདས་བྱུང་དཔའ་བོ་ནི། །ཞེས་པའི་དོན་དང་། དེ་
འབྲེལ་པའི་ཉེ་རུ་ཀ་དེ་ཡང་སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུང་སེམས་ཅམ་གྱི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱལ་པའི་
རིགས་དྲུག་པ་རྩོམ་འཆང་ཉིད་ཡིན་པ། དྲུག་པ་སེམས་ཀྱི་སྐྱལ་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་དོན་དང་།
རྩོམ་པ་ག་མོ་ནི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་སྐྱལ་པའི་
ལྷ་མོའི་གཞུགས་སུ་བསྐྱན་པར་སྐྱེམ་དགོས་པ། དག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱལ་པ་ནི། །པག་མོའི་
གཞུགས་སུ་བསྐྱན་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྤྱི་ནི་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ཞེས་
(༥༡བ)སོགས་ཀྱིས་ཉེ་རུ་ཀ་འི་མཚོན་དོན་བྲན་པར་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་
ཟིན་པ་ལས་ཤེས་སོ། །གཞི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཆོས་སོ་བདུན་ཕྱིའི་ལྷ་སོ་བདུན་དུ་ཤར་བར་བསྐྱེམས་
པས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་བསྟུས་པ་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་
པའི་ལམ་ལ་ས་བཅུར་བཞག་པ་ཉིད་ལ་ལུས་ཀྱི་གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་ལ་སོགས་པར་
མོས་པའི་ལུས་དཀྱིལ་བསྐྱེམས་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་གནད་བསྟུས་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་
རང་གི་གཞི་ལམ་ཁྲད་པར་ཅན་གྱི་གཞིར་བྱས་པའི་སྟངས་ཁྲད་པར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་
གོ་ཆ་འཆིང་བ་སོགས་བསྐྱེམས་པས་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལམ་གྱི་གནད་བསྟུས་པར་འབྲེལ་
བ་རྣམས་ལས་བཤད་ལ། དེས་ནི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
བྱེད་ལས་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་འདིར་བསྟུས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

4 རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

བཞི་བ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྫོགས་རིམ་ཅུང་ཟད་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ནི། གཞུང་དུ། ཨ་
ལི་ཀ་ལི་མདུན་བསམས་ནས། །ཞེས་བ་ནས། དེ་ནས་གཞུགས་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་
པའི་བར་འབྱུང་བ་འདིས་རྫོགས་རིམ་སྟོན་པར་འགྲེལ་བ་བཞི་ག་ལས་བཤད་ཅིང་། ཨ་ལི་
ཀ་ལི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྲད་རིམ་བྱས་པའི་མཐར་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོར་ལངས་ནས་
བཞུགས་པ་དང་གཏོར་མ་བྱ་བར་བཤད་པས་ཐུན་གྱི་མཐའི་ཉེར་བསྟུ་རྒྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེས་ན་
བསྐྱེད་རིམ་མཐར་མ་ཕྱིན་གྱི་བར་དུ་ཐུན་རེ་རེ་ལ་བསྐྱེད་(༡༩ན)རིམ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
རྫོགས་རིམ་འདི་ཉིད་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་བསྒྲིམ་ཞིང་། བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རྫོགས་
རིམ་ཉིད་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་བསྒྲིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། རི་ལྟར་སྒྲིམ་
པའི་ཚུལ་ནི། དབྱངས་གསལ་ངག་རྒྱ་བརྡེད་པས་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཕྱིར་བཤོད་ཟེར་ལྟ་
ལྟར་ཤོད་ཟེར་གྱི་སྒྲ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྟ་ཆོགས་འཕྲོ་བ་སྒྲ་བྲག་གཡས་པའི་རྒྱུང་དང་
འགྲོགས་ནས་ཕྱིར་འཕྲོས་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྟ་ཆོགས་གྱི་གོ་འཕང་ལ་
བཀོད། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བྱུབ་པའི་དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་དང་དེ་རྣམས་རོ་
མཉམ་དུ་གྱུར་ཏེ་རང་གི་སྒྲ་བྲག་གཡོན་ནས་ཞུགས་ཏེ་ལྟེ་བར་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་
ལས་དབྱངས་གསལ་གྱི་གཞུགས་བརྟན་དང་ལྟན་པའི་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་ལ་དམར་
བའི་མདངས་ཅན་དུ་གྱུར་བ་དེའི་དབྱས་སུ་སྐད་ཅིག་གིས་རྩྭ་ཡིག་དཀར་ལ་དམར་བའི་
མདངས་ཅན་དེ་དང་རྒྱ་བ་གཉིས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཏེ་རྩ་ཀ་དཀར་པོ་གཡས་བརྒྱུང་
གིས་བཞུགས་པ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་རྩོ་རྩེ་དང་རྩེ་ལ་བྱ་བསྐྱམས་པ་ནམ་མཁའི་
འཇའ་ཆོན་ལྟ་བུ། ལུས་རྩོ་རྩེ་པག་མོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མ་རྩོ་རྩེ་དང་ཐོད་པ་འཛིན་པས་

འབྱུང་པ། ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་གསང་གནས་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་དགའ་བའི་
སྤྲུལ་འགྲོ་བ་རྣམས་བཀུག་སྟེ་དུར་ཁོང་ལ་ཐེམ། དེ་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ། གཞལ་ཡས་ཁང་
དམ་ཆོག་འཁོར་ལོའི་ལྷ་དང་བཅས་པ་སྤྱི་འཁོར་ལ། དེ་གསུང་(༤༩བ)འཁོར་ལ། དེ་ཐུགས་
འཁོར་ལ་ཐེམ། དེའི་གཡོན་བསྐྱོར་གྱི་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་མཁའ་འགྲོ་མ་
ནས་བཟུང་སྟེ་གཡོན་བསྐྱོར་གྱི་ལྷ་མོ་བཞི་དང་། མེ་ནས་བཅུ་མས་ཏེ་མཚམས་ན་གནས་པ་
བཞི་གཟུགས་ཅན་མ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཡས་བསྐྱོར་གྱི་ལྷ་མོ་བཞི་ལ་ཐེམ། ཐོད་པ་བཞི་ཡང་
གཟུགས་ཅན་མ་སོགས་བཞི་ལ་ཐེམ། ལྷ་མོ་བཞི་ཡང་རང་ངོས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཞལ་བཞི་ལ་
ཐེམ། དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་སྟེ་བའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཐེམ།
དེ་གཉིས་ཀྱང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་ཞུ་བ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སཱི་རས་བྱུགས་པའི་
ཐུ་ཏིག་གི་ཁ་དོག་ལྷ་བུའི་རྩྭ་ཡིག་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར། དེའི་ཐུ་ཏ། དེ་
མགོ་བོ། དེ་ཆེ་ཆོས། དེ་ཐིག་ལ། དེ་རྒྱ་དུ་ལ་ཐེམ་ཞིང་། རྒྱ་དུ་ཡང་སྤྱི་ཅེ་མོ་བརྒྱ་སྟོང་གི་
ཆ་ཅམ་དུ་བྱས་པ་ལ་སེམས་གཟུང་ཞིང་། དབང་པོ་རབ་ཀྱིས་རྒྱ་དུ་ཡང་མི་དམིགས་པར་
འོད་གསལ་དུ་བསྐྱས་པ་ལ་སེམས་གཟུང་བར་བྱའོ། །པཱི་ཏ་ཁ་ཅིག་ལུགས་འདི་ལའང་
ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་སྟེ་བ་དང་སྟོང་གར་བསྐྱོམ་པ་གདམ་ང་ཅན་དུ་བཞེད་ལ། ཡེ་ཤེས་
སེམས་དཔའ་སྐྱེད་པ་ནས། རྒྱ་དུ་ཡང་མི་དམིགས་པར་བསམ་པའི་བར་ནི་འགྲེལ་པ་གསུམ་
ག་ལས་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོར་བཞག་ཅིང་། འདི་ནས་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་བཞག་
ལ། དེ་ལྟར་བདག་ཉིད་རྣམ་པར་བསམ། །ཞེས་སོགས་རྗེས་སྟོན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱང་
ཤེན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བཞག་པས། བཟླས་པ་དང་གཏོར་མ་སོགས་ནི་ཤེན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་(༤༩ན)ཁོངས་སུ་བསྐྱུ་བའོ། །

3] མཐུག་ཏུ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ཐུན་གྱི་མཐུག་ཏུ་རི་ལྟར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། བསྐྱུས་པ་རི་ལྟར་བྱ་བ་དང་།
གཏོར་མ་རི་ལྟར་བྱ་བ་ལོ། །

1} བསྐྱུས་པ་རི་ལྟར་བྱ་བ།

དང་པོ་ལ་རྩོམ་རྩེའི་བསྐྱུས་པ་དང་། དག་བསྐྱུས་གཉིས་ལས།

1} རྩོམ་རྩེའི་བསྐྱུས་པ།

རྩོམ་རྩེའི་བསྐྱུས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། གོང་གི་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱུས་པའི་རང་ལས་སྤར་ཡང་
ཉེན་བཉེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པར་སྐྱད་ཅིག་གིས་ལངས་པར་དམིགས་ལ།
རང་གི་ལྟེ་བར་སྐྱེ་བ་ལ་གནས་པའི་སྤྱི་དཀར་དམར་རམ། རྒྱ་ད་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་
ཅན་གང་རུང་དུ་བསྐྱོམས་ལ། རྒྱང་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ན་སྤྱི་ཡིག་གི་མདངས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་ལཱའི་
ལྷ་ཆོགས་སྤྱི་ཡིག་གས་རྒྱ་ད་ལས་ཡང་དག་པར་སྒྲོས་ཏེ་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པར་བསམ་ཞིང་།
སྤར་ནང་དུ་འཐུག་པ་ན་རྒྱང་གི་རང་གདངས་ཨོ་ཡིག་གི་གདངས་ཀྱིས་སྤང་བའི་སྤྱད་པ་ཚུར་
ཐེན་པ་བཞིན་དུ་འོངས་ནས་ལྟེ་བའི་རྒྱ་ད་ལས་སྤྱི་ཡིག་ལ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱང་ནང་དུ་
ཅུང་ཟད་བཟུང་ནས་གནས་པའི་རང་གདངས་ཨོ་ཡིག་གི་གདངས་ཀྱིས་གནས་པར་བསམ་
མོ། །འབྲེལ་བ་སྒྲོམ་འབྱུང་ལས། སྐྱེ་མ་དམ་པའི་གདམས་པས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསྐྱུས་པ་
བྱ་བར་བཤད་པ་བཞིན་འདི་དང་སྤར་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་སྤྱད་རིམ་གཉིས་རྩོགས་རིམ་
ཡིན་པས་སྐྱོམ་ཚུལ་གྱི་གནད་ལེགས་པར་ཤེས་པ་གལ་ཆེན་ལོ། །

2༽ ངག་བཟླས་གཉིས།

ངག་བཟླས་ལ། བཟླ་བྱའི་སྒྲགས་ནི་ཅ་རྒྱུད་ལས། ས་སྟོང་ན་ནི་རིན་ཆེན་བཞི། བྲེང་བའི་སྒྲགས་ནི་དམ་པ་ཡིན། །(༥༣བ)ཞེས་རིན་ཆེན་བཞི་བཤད་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྟོང་བོ་གཉིས་དང་། ཉེ་སྟོང་གཉིས་དང་། ཅ་སྒྲགས་གཉིས་དང་། བོ་ཆའི་སྒྲགས་གཉིས་ནམས་གངས་རེ་རེར་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཅ་སྒྲགས་དང་། དེ་ཡང་ཡབ་ཀྱི་ཅ་སྒྲགས་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲགས་ཀྱི་ངེས་དོན་བཤད་པ་ལས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་ནམས་རྫོགས་པར་འབྱུང་བ་དོན་ཅེ་ཅེས་ཁའ་འགོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཟླས་པ་ནི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལ་དམ་ཆོག་གི་བཟླས་པ། དོ་མའི་བཟླས་པ། ཁྱོགས་ཀྱི་བཟླས་པ། བོང་བྱའི་བཟླས་པ། ཁྱོ་བའི་བཟླས་པ་སོགས་སུ་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་ནི་ལྟ་སོ་སོའི་སྒྲགས་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཕྱི་ཡིག་གི་མཐར་བཟླ་བྱའི་སྒྲགས་ཀྱི་བྲེང་བས་བསྐྱོར་བ་ལས་ལྟ་སོ་སོའི་ཆོགས་སྟོས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་སྐར་འདུས་ཏེ་སྒྲགས་བྲེང་སོ་སོ་ལ་ཐེམ་པ་སོགས་སུ་དམིགས་ཏེ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ལྟ་སོ་སོའི་སྟོང་བའི་སྒྲགས་ཀྱི་གངས་བསྟན་བྱེད་པའི་ཆེ་བྱའོ། །དོ་མའི་བཟླས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི་ཡུམ་གྱི་ཅ་སྒྲགས་ལྟ་བུ་རྫོགས་པའི་ཆེ་བཟླས་བྱའི་སྒྲགས་ཀྱི་བྲེང་བ་རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས། དོན་ཅེའི་ལམ་ནས་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་ཞུགས་པ་རྒྱ་ཉིའི་ནང་བརྒྱུད་དེ་ཞལ་ནས་ཐོན། རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས་ནས་སྟོང་ག་འམ་ལྟེ་བའི་དམིགས་ཉེན་རྣམས་སོགས་ལ་ཐེམ་པར་བསམས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ང་རྒྱལ་གྱིས་བཟླའོ། །ཁྱོགས་ཀྱི་བཟླས་པ་ནི་སྒྲགས་ཀྱི་བྲེང་བ་རང་གི་ཞལ་ལམ་ཤངས་བྱག་སོགས་ནས་ཐོན། མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་ལྟའི་(༥༣ན)ཞལ་དང་ཤངས་སོགས་ནས་ཞུགས་ཏེ་སྒྲགས་ཀྱི་ཁྱེད་སོ་སོ་ལ་ཐེམ་པ་དང་། སྐར་ཡང་ལྟའི་

ཞལ་ལམ་ཤངས་བྱག་སོགས་ནས་བྱུང་རང་གི་དེ་དག་ནས་ཞུགས་ཏེ་སྤྱགས་ཀའི་ས་བོན་
སོགས་ལ་ཐེམ་པ་སོགས་སུ་བསམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཆོས་སྦྱོང་སོགས་ལ་བསྟེན་པ་བྱེད་པའི་
ཆེ་བྱེད་དགོས་པ་མང་ཞིང་། ཁྱོ་བོའི་བཟུངས་པ་ནི་སྤྱགས་སྤོང་དང་པོར་ཡུམ་གྱི་ཞལ་དུ་པར་
ཞུགས་ནས་སྤར་བཞིན་འཁོར་བ་དྲག་ཅིང་རྩལ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཟུངས་ནས་སྤྱགས་ཀྱི་སྒྲ་
དྲག་དུ་རྫོང་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོ་བ་དང་། གོང་བུའི་བཟུངས་པ་ནི་སྤྱགས་ཀའི་ས་བོན་ལ་སྤྱགས་
ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་མགོ་བྱེད་དུ་བཟུན་པའི་རྣམ་པར་འགྲོང་སྟེ་རྒྱུ་པོར་བསྐྱར་བ་མར་མེ་ལྟར་
འོད་འབར་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སེམས་ཀྱིས་བྲིས་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་ནས་བཟུངས་པ་བྱེད་
པ་ཡིན་ལ། བཟུངས་པ་དེ་རྣམས་གང་བྱེད་ཀྱང་གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞལ་དུ་ཡོད་ཀྱིས་
ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱགས་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲོག་པར་དམིགས་ནས་བཟུངས་ན་དེ་སྟེད་ཀྱི་གངས་ཀྱི་འགྲུང་ཁྱད་
འབྱུང་བ་དེལ་བུ་བ་སོགས་བྱུང་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་སྤྱན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་སེམས་མ་ཡེངས་པར་ལྟའི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་ངར་ནས་ཆོག་
གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་བཟུངས་པ་རྣམས་བཟུངས་པའི་གངས་སུ་གཞུག་པར་བྱའོ། །དེ་
ལས་གཞན་གྱི་སྐབས་སུ་བཟུངས་པ་རྣམས་བཟུངས་པའི་གངས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་ལ་མི་པན་ཡང་།
བར་ཆད་སྤང་བ་དང་། ལས་སློབ་སྦྱོང་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས་བཤང་
གཅི་(༥༥)འདོར་བ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་བཟུངས་པར་འདིའི་རྒྱུད་ལ་སོགས་
པ་ཆད་ལྟར་དུ་མ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོ། །

བཟུངས་པའི་གངས་ནི་ནག་པོ་སྦྱོད་པས། དཔའ་བོའི་སྤྱིང་བོའི་གསང་སྤྱགས་ནི། །ཁྱི་
སྤྱག་གསུམ་ནི་བཟུངས་པར་བྱ། །དཔའ་བོ་རྣལ་འབྱོར་མ་འཁོར་ལོའོ། །ཁྱི་སྤྱག་གཉིས་ནི་བསྟེན་
པ་རབ། །ཀ་ཀ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བརྒྱད། །སྤྱིང་བོའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་ཡི། །སྦྱོང་སྤྱག་ལྔ་
དང་ལྔ་བརྒྱུ་ནི། །སྟོན་དུ་བསྟེན་པ་བྱས་པས་ཏེ། །ཞེས་གཙོ་བོ་ལ་ཁྱི་སྤྱག་གསུམ་འཁོར་ལོ་
གསུམ་གྱི་ལྟ་རེ་རེ་ལ་ཁྱི་སྤྱག་གཉིས་གཉིས། ལྟ་མོ་གཞན་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་སྦྱོང་སྤྱག་

ཕྱེད་བྱུག་བྱུག་སྟེ། གཙོ་མོ་ལ་ཁྲི་སྟག་གསུམ་རྣམས་བརྒྱ་བར་བཤད་ལ། རྒྱ་རི་ཀླ་པས་ཀྱང་
ལྷ་ཡི་པའི་དགྲིལ་ཆོག་ཏུ་དེ་དང་འབྲ་བར་གསུངས་ལ། འདི་ནི་བསྟེན་པ་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། འབྲིང་དང་ཐ་མ་ནི་གཙོ་མོ་ལ་འབྲུམ་དང་འཁོར་རྣམས་ལ་ཁྲི་སྟག་རེ།
གཉིས་ཀ་ལ་སྟུན་མོང་དུ་ཡེ་ཤེས་འབེབས་པའི་སྟགས་ཁྲི་སྟག་གཅིག །དེ་རྣམས་ལ་སྦྱར་
བརྒྱས་པའི་ཉེས་པ་དག་པའི་བྱིར་རིམ་དུ་འཆམ་པའི་སྦྱོན་སྟེག་དང་། ཡེ་ཤེས་འབེབས་
པ་བཞག་ནས་བཅུ་ཆའི་སྦྱོན་སྟེག་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ་སྔ་མ་ནི་བ་དང་བྱི་མ་སྟེ་དབང་དུ་བྱ་
བའི་དོན་ཡིན་ལ། གཙོ་མོའི་སྟགས་ཀྱང་རབ་ཅ་སྟགས། དེ་མ་གྲུབ་ན་སྦྱང་པའི་སྟགས་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་ཞིང་། བཟང་བྲེང་ནི་ལས་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པའམ། ཐམས་ཅད་མ་
འདྲོམ་ན། ཞི་རྒྱས་དབང་དང་མདོན་སྦྱོང་ལ། །ལོ་དེ་ཙམ་ལས་ཀྱུན་བྱེད། །ཅེས་གསུང་
(༥༥ན)བ་ལྟར་དང་། བྲེང་ཐག་གི་རས་བལ་སྟགས་གཞོན་ཏུ་མ་མ་ཉམས་པས་བཀལ་
བ་ལ་བྱེད་པར་རྟེ་རྟེ་མཁའ་འགྲོ་ལས་བཤད་ཅིང་། བྲེང་བ་གསུང་རྟེ་རྟེ་པརྒྱ་གར་དབང་དུ་
སྦྱེད་པ་སྟགས་བཟང་བྲེང་རབ་གནས་སམ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའང་སྦྱབ་ཐབས་ནས་བཤད་
པ་བཞིན་བྱའོ། །

བརྒྱ་བྲེང་སྟགས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་ཡབ་ཀྱི་སྦྱང་པའི་སྟགས་དོན་ནི། ཨོ་ནི་སྟགས་ཀྱི་
འགོ་འདེན་དང་། སྒྲི་ནི་དཔལ། བརྒྱ་ནི་རྟེ་རྟེ། ཉེ་རུ་ཀ་ནི་རེས་ཆོག་གིས་བཤད་ན་ཐོང་ཁག་
ལ་རོལ་བ། རྒྱ་རི་ནི་མཁའ་འགྲོ་མ། རྒྱ་ལ་ནི་ཆོགས། ཤི་བ་རི་ནི་སྟེམ་བ། སྦྱ་རྒྱ་ནི་གཞི་
ཚུགས་ཤིག་ཅེས་པ་སྟེ། བདོར་ན་དཔལ་རྟེ་རྟེ་ཐོང་ཁག་ལ་རོལ་བ་ཞེས་བོས་ནས། མཁའ་
འགྲོ་མའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་སྟུན་སྦྱེས་ཀྱི་བདེ་བའི་རོ་བོར་སྟེམ་པའི་གཞི་ཚུགས་ཤིག་ཅེས་
པ་དང་། ཉེ་སྦྱང་གི་ཡི་གེ་བདུན་པ་ལ་བསྐྱར་རྒྱ་ཐེད་ལ། སྦྱིལ་སྟགས་པའི་ཡི་གེ་ལྷས་ཡེ་
ཤེས་ལྷ་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །ལུས་ཀྱི་སྦྱང་པ་ནི་ཨོ་བརྒྱ་བེ་རོ་ཙམ་ལེ་ཞེས་སྟགས་ཏེ་བསྐྱར་
ན་རྟེ་རྟེ་རྣམ་པར་སྦྱང་མཛད་མ་ཞེས་པར་འགྱུར་ལ། ཉེ་སྦྱང་ནི་ཨོ་སྦྱ་བྱུང་རྒྱ་རྒྱ་ལེ་ཞེས་

སོགས་ཏེ། བསྐྱར་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་
ཞིང་། ཀ་ར་སོགས་ཙམ་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྲུགས་དོན་ལ་དང་ངེས་གཉིས་ལས། དང་དོན་ལ། ཀ་ར་
གཉིས་ནི་གྲིས་གཉིས་དང་།

ཀྱ་རུ་གཉིས་ནི་མཛོད་གཉིས་དང་། བརྒྱ་གཉིས་ནི་ཆངས་གཉིས་སོགས་ཏེ་རྟོགས་སྤྲོ་
ལ། ཞིབ་པར་འདོད་འདོད་དང་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་ལས་ཤེས་པར་(༥༥བ)བྱའོ། །རྩ་
རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་དགུ་པར་རྩ་སྤྲུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པར་དངོས་གྲུབ་འདོད་པ་འབྲས་འདོད་
པ་ཕྱབ་མ་རྒྱུད་བ་དང་འབྲུ་ཞིང་། སྤྲུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པར་རྣལ་འབྱོར་པར་འདོད་པ་
ངལ་བ་དོན་མེད་པར་གསུངས་པས་སྤྲུགས་ཀྱི་ངེས་དོན་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་རྩུང་ཟད་
བཤད་ན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྲུགས་བརྟུ་བ་གཞི་ལ་སྦྱར་ན་ཕྱི་ནང་གཉིས་ལས་ཕྱི་ལ་སྤང་
ལེབ་སོགས་ལ་ཆོས་འབྱུང་གྲུ་གསུམ་གྲིས་པའི་དབྱས་སུ་ཁྲུལ་ཡིག་དང་འདབ་མ་རྣམས་
ལ་དབྱངས་གསལ་བཀོད་དེ་དེས་རྩ་སྤྲུགས་སོགས་བརྟུ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བརྟུས་པའི་
དང་དོན་ཀྱི་སྤྲུགས་བརྒྱས་པས་ཕྱིའི་བདུད་ཆར་གཙོད་པ་སོགས་དགོས་པ་རྣམས་འབྲུབ་
པ་ཡིན་ནོ། །

ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བཏེན་ནས་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པར་སྦྱར་ན། ཕྱག་རྒྱའི་རྩ་ག་ནི་ཆོས་
འབྱུང་གྲུ་གསུམ་པའི་ངེས་དོན། དེའི་ནང་གི་རྩ་འདབ་བརྒྱུད་བརྒྱ་འདབ་མ་བརྒྱུད་པའི་ངེས་
དོན། རྩ་འདབ་ཀྱི་དབྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲི་ནི་བརྒྱའི་ལྷོ་བའི་ངེས་དོན། རྒྱ་ཁྲི་དང་རྩ་འདབ་རྣམས་ལ་
གནས་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་ནི་པད་འདབ་ལ་བཀོད་པའི་དབྱངས་གསལ་ཀྱི་ངེས་དོན་
ཡིན་ལ། རྟོགས་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་རྩ་འདབ་
ཀྱི་བྱང་སེམས་རྣམས་རྒྱ་ཁྲིར་འདུས་ཏེ་དགའ་བཞི་འབྲེན་པ་ནི་དབྱངས་གསལ་ལས་སྤྲུགས་
བརྟུ་བའི་ངེས་དོན། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་བརྒྱའི་དབྱས་ཀྱི་ཁྲུལ་ཡིག་གི་ངེས་
དོན། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཡུལ་ཙམ་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་

བདེ་ཆེན་ནི་བརྟམ་པའི་སྤྲལས་ཀྱི་ངེས་དོན། (༥༩)བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་
ནང་གི་བདུད་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་ཐོན་ཆར་གཙོད་པ་ནི་བྱང་དོན་གྱི་སྤྲལས་བསྐྱེས་པས་ཕྱིའི་
བདུད་ཆར་གཙོད་པའི་ངེས་དོན་ནོ། །ནང་དོ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་དང་སྐྱར་ན་
ནལ་འབྱོར་པའི་སྤྱི་བོ་དང་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་གྱི་དབྱིབས་གྲུ་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཆོས་འབྱུང་
གི་ངེས་དོན། མགིན་པ་དང་སྟོང་གའི་ཅ་འཁོར་སྐྱེས་པོར་ཡོད་པ་ནི་བདེ་གདན་གྱི་དབྱིབས་
སྐྱེས་པའི་ངེས་དོན། དབྱུས་ཀྱི་རྩྭ་ཀྱི་ནི་བསྐྱེད་ལྟེ་བའི་ངེས་དོན། རྩྭ་ཀྱི་དང་ཅ་འདབ་ནམས་
ཀྱི་ནང་གི་ཁམས་དཀར་དམར་ནམས་ནི་ཅ་འདབ་ལ་བཀོད་པའི་དབྱངས་གསལ་གྱི་ངེས་
དོན། ནལ་འབྱོར་པས་ནང་གཏུམ་མོ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པས་སྤར་བཞིན་ཁམས་དཀར་
དམར་ནམས་རྩྭ་ཀྱི་འདུས་པ་ལ་ལས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་ནི་སྤྲལས་བརྟམ་བའི་
ངེས་དོན་དང་ལུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ལྷུང་ཡིག་གི་ངེས་དོན་ཏེ་དེ་འབྲེན་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
དུ་སྐྱར་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བརྟམ་པའི་སྤྲལས་ཀྱི་ངེས་དོན། དེས་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་
བཅས་པ་སྟོང་བ་བདུད་ཆར་གཙོད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ལ། བརྟམ་པའི་སྤྲལས་ལ་སྐྱར་ན་
འཆམས་མེད་ལ་སོགས་པའི་ལས་སྐྱིབ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱེད་པར་བྱེད་པ་ཀ་རའི་ངེས་དོན།
དེའི་ཅ་བ་གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཡང་ཡང་བྱེད་པར་བྱེད་པ་ཀྱུ་རུའི་
ངེས་དོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངང་དུ་རོ་གཅིག་ཏུ་
ཡང་དང་ཡང་དུ་འཆིང་བར་བྱེད་པ་བན་རྟེན་ངེས་དོན། (༥༩)ཆོས་ནམས་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་
རྟོགས་པས་དངོས་འཛིན་ཅན་ཡང་ཡང་སྐྱག་པར་བྱེད་པ་རྩ་ས་ཡའི་ངེས་དོན། དེ་དང་ངེས་
དོན་གྱི་ལུང་ལ་བཞེན་ནས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ཆོས་ནམས་ལ་དབྱེད་པ་ན་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟེན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་
ཡང་ཡང་སྟོབ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཁྱོ་རྩ་ཡ་ཞེས་པའི་ངེས་དོན། རྩྭ་རྩྭ་
སོགས་ནི་ཉ་དང་དེའི་ར་སྟེ་དང་དེ་གདན་དུ་བྱེད་པ་དང་། མགོ་བོ་སྐྱེ་ཆོས་ཐིག་ལེ་དང་བྱུག་

ཡོད་ལ། སྐྱབ་པ་པོའི་གསང་གནས་ཀྱི་དོ་རྩེ་ནི་ར་ཡིག་གི་ངེས་དོན། ཤེས་རབ་མའི་རྣ་ག་
ནི་ར་སྟ་གདན་དུ་བྱས་པའི་ངེས་དོན། རྣལ་འབྱོར་པའི་ལུས་ཀྱན་ལ་བྱབ་པའི་བྱང་སེམས་
ནི་ཉ་ཡིག་གི་ངེས་དོན། སྤྱི་བོ་ནས་བྱང་སེམས་འཇག་པ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་ངེས་དོན། སྤང་བོ་ལྷ་
དང་ཡེ་ཤེས་ལྷ་དག་ཡུལ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གཉིས་སྤང་འོད་གསལ་དུ་སྤྱད་པ་ནི་ན་མོའི་ངེས་
དོན། སྤང་སོགས་ཀྱི་གཉིས་སྤང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ངང་དུ་འཆིང་བར་བྱེད་
པ་ནི་ཐེག་ལའི་ངེས་དོན་ཏེ། རྩོགས་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་
སྤྱི་བོའི་བྱང་སེམས་བཞུ་སྟེ་སྤང་སོགས་ཀྱི་གཉིས་སྤང་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རི་མོར་ཡང་དང་ཡང་
དུ་འཆིང་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

ཨུ་ཨུའི་དོན་ནི་སྐྱབ་པ་པོའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ནི་ཉ་ཡིག་གི་ངེས་དོན།
བྱག་ཀྱའི་ར་ལྷ་ནི་ར་སྟའི་ངེས་དོན། ཐེག་ལེ་གཉིས་འདེས་(༥༧ན)པ་དེ་གདན་དུ་བྱས་པའི་
ངེས་དོན། དེ་ཡུམ་ཀྱི་བསྐྱར་བབས་པ་ཆེ་ག་བྲག་གི་ངེས་དོན། དེ་ལ་ལོངས་སྟོང་པས་ཆོམ་
པ་ཆེ་ག་བྲག་སྟོར་བཞག་པའི་ངེས་དོན། བོ་བོ་ཀྱི་དོན་དམ་པ་བདེན་པ་འོད་གསལ་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ནི་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་ངེས་དོན། དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་ཐེག་ལའི་ངེས་དོན་ཏེ་དེ་གཉིས་སྐྱ་དང་
ཐུགས་སུ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྱང་འཇུག་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སློབ་པ་བོ་བོ་ཀྱི་ངེས་དོན།
དོན་དམ་བདེན་པ་འོད་གསལ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་པར་པར་ཀྱི་ངེས་དོན། དེས་མཆན་འཛིན་ཀྱི་
རྣམ་ཏྟག་སྟེག་པ་ནི་ད་ཉ་ད་ཉའི་ངེས་དོན། དེས་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤང་བོ་ཆོས་ཤིགས་ནི་པ་
ཅ་པ་ཅའི་ངེས་དོན། དེས་མཆན་འཛིན་ཀྱི་རྣམ་ཏྟག་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བར་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་
རྣམ་འི་ངེས་དོན། བ་ས་ནས། ལ་སྤྱི་ནིའི་བར་ལྷ་ལ་བསྟོད་ཅིང་འབོད་པ་དང་། བོས་ནས་ཀྱི་
རྣ་དང་། ཉམ་ལ་ནི་སྤྲིགས་ལ་ཆར་ཆོད་ཅིག་པ་སྟེ། སྟུ་ནས། སམྱི་ནིའི་བར་གྱིས་ས་འོག་
རིམ་པ་བདུན་ན་གནས་པའི་སྐྱལ་གདུག་པ་དང་འབྲ་བའི་མཆན་འཛིན་ཀྱི་རྣམ་ཏྟག་དེ་ཉིད་

བྱང་ལ་ཆར་ཆོད་ཅིག་པའི་དོན་དང་། ཨ་ཀཱུ་ཡའི་ཨ་ཀ་ར་ཞེས་སྐྱར་བས་མནན་པ་དང་།
ཀ་ནི་མིད་པ་སྟེ་ནམ་པ་སྟེ་ཆོགས་པ་ནམས་རོ་གཅིག་པར་མིད་པ་ཡིན་ལ། གང་དུ་མིད་ན་
ཟུ་ནི་སེམས་ཏེ་དེར་མིད་པའི་དོན་ཏེ། མདོར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་ཐར་སྟོ་གསུམ་གྱི་ངོ་
མོའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་པབ་སྟེ། དེ་དང་རོ་གཅིག་པའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེར་མིད་
པར་བྱེད་པའི་དོན་དང་། མྱོ་མྱོ་གི་ཉ་ནི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་(༥༧)བྱེད་པ་ངེས་
དོན་གྱི་ཉེ་དུ་ཀ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཐབས་དང་། ར་སྟེ་ནི་ཉེ་མ་སྟེ་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ལྟག་མ་བཞི་ཨིས་
མཆོན་པའི་ངེས་དོན། དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་རོ་གཅིག་ཏུ་འཆིང་
བ་ཐེག་ལེའི་ངེས་དོན། བྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནམས་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་
དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དབྱེར་མེ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་རོ་གཅིག་ཏུ་ཡང་དང་ཡང་
དུ་འཆིང་བ་ནི་རྒྱ་རྒྱ་གྱི་ངེས་དོན། ལུལ་ལུལ་ཅན་ལྟའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་གཉིས་སྐྱར་བདེ་
སྟོང་གི་འོད་གསལ་གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱུས་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བྱེད་པ་སྒྲི་
སྒྲི་གྱི་ངེས་དོན། ལུས་ལ་བྱུང་བར་གནས་པའི་ཁམས་སྐྱེ་བོ་ནས་འཇག་པ་ལས་བྱང་བའི་
ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་གཉིས་སྐྱར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རི་མོར་ཡང་ཡང་འཆར་བར་བྱེད་པ་ཉི་
ཉི་གི་ངེས་དོན། ཉི་གི་དབྱིངས་གསུམ་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་དེའི་ངེས་དོན་དང་། ལྟན་སྐྱེས་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པ་ལས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བྱེད་པ་ནི་རྩྱ་རྩྱ་གི་ངེས་དོན། ཀི་ལི་
ཀི་ལིའི་ཀ་ལ་ཡི་གེ་ང་བྱེན་པའི་ཀི་ནི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་དང་། སི་ལི་སི་ལིའི་ས་དང་ནི་
བརྒྱམས་པ་འཕ་བསྟོམས་པ་སྟེ། བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པར་བསྟོམས་པའི་དོན་དང་། རྩི་
ལི་རྩི་ལིའི་རྩི་ཡིག་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དེ་འདྲ་བའི་བདེ་སྟོང་གི་(༥༩)ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་
དག་པའི་སྟོ་ལ་ལོངས་སྟོད་པ་དང་། རྩྱ་གཉིས་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་དང་། རྩྱ་བྱེད་དང་ཐེག་ལེ་ནི་

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་སྟེ་སྤར་བཤད་པའི་བདེ་སྟོང་དང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་
པར་སྒྱུར་བ་ནི་རྩྱུ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་དོན། བཟ་གཉིས་དང་སྒྲུ་མཐར་སྒྱུར་ཏེ། འདི་གཉིས་ལ་
ལོགས་སུ་རྟེན་ཆེན་ལས་ངེས་དོན་མ་གསུངས་སོ། ། ཅུ་སྤགས་ཀྱི་ངེས་དོན་བཤད་རྒྱུ་དོ་
རྩེ་མཁའ་འགོ་ཅུ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་འདི་ལམ་ཀྱི་སྟོང་པོར་མཐོང་ངོ་ཞེས་ནས་བཤད་ཆེན་
མོར་བཀའ་སྤྲུལ་པའི་དགོངས་པ་བསྒྲུས་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཟླས་བྱའི་སྤགས་ནམས་
ནི་སྒྱུ་ཐབས་བདེ་ཆེན་གསལ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

2} གཏོར་མ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

གཉིས་པ་ནི། གཏོར་མ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་རྒྱུད་ལས་མི་གསལ་ལ། སྒྱུ་ཐབས་ཀྱི་
གཞུང་ལས་ཀྱང་འདི་གཉིས་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་གཏོར་སྤགས་ཅམ་མ་གཏོགས་ཆོག་
གཞན་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། ལ་བ་པས་གཏོར་མའི་ཆོག་བཤད་པ་ནི་གཙོ་བོར་སྟོན་
འབྱུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ལས། སྟོས་བྱེད་གཏོར་མ་མེད་པར་ལས། །སྒྱུར་དུ་
འབྱུང་བར་མི་འབྱུར་རོ། །དེས་ན་སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །གཏོར་མའི་རབ་ཏུ་བསྤགས་པ་
གསུངས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཀུན་སྒྱུད་ལས་ཀྱང་། རང་འདོད་ལས་ལ་སྦྱིན་བྱ་བ། །ཁྱད་
པར་དུ་ཡང་གཏོར་མ་སྦྱིན། །མར་ངོ་ཡི་ནི་ཆེས་བཅུ་དང་། །ཡར་ངོ་ཡི་ཡང་དེར་བྱུར་
ལ། །སྒྱུར་དུ་འབད་པས་ཆང་དང་ཤི་ཡིས་ཀྱང་། །དོ་རྩེ་ལྟ་མོ་རབ་ཏུ་མཆོད་པར་བྱ། །(༡༧)
ཞེས་གསུངས་པས་གཏོར་མ་བྱ་དགོས་ལ། དུས་ནི་བྱན་གྱི་ཐོག་མཐའ་དང་ཁྱད་པར་ཆེས་
བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་བྱ་བར་བཤད་ཅིང་། གཏོར་མ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་
ནང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་བྱའོ། །

གཏོར་མ་གོན་ནི་འཁོར་ལོ་ལྟའི་ལྟ་ཆོགས་དང་། དུར་ཁོད་ན་གནས་པའི་ཕྱོགས་སྒྱུང་

ཞིང་སྐྱོང་ནམས་སྤར་བཤད་པའི་སྤྲུག་དང་ཕྱག་རྒྱས་སྤྱན་བྲངས། ལག་པ་གཉིས་ཨ་མི་
དང་ཀ་མི་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཉི་མ་དང་ཆེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱེད། དེའི་དབུས་སུ་
རྒྱ་བསམས་ཏེ། ཨོ་ཨྲུ་ཆུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྲུག་དག་ཏུ་བརྗོད་ཅིང་ལག་པ་མན་ཚུན་མཉེས་
བས་ཆེ་ཉི་རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་དོ་རྩེ་ཐལ་མོར་གྱུར་པར་བསམས་པའི་
ལག་མཐེལ་དུ་གཏོར་མ་དངོས་སུ་བཞག་པའམ་བཞག་པར་མོས་ལ། ལྷ་མོ་ཆད་མ། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་བརྗོད་པས་གཏོར་མ་བཞེས་པར་གསོལ་བ་གདབ། འཁོར་གསུམ་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐིན་པའི་སྒོ་ནས་སྤར་ནང་མཆོད་འབྲུལ་
བའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་སྤྲུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་སྤྱ་བྱ་གཏོར་མ་
ལ་བྱུག་ནས་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་བྲངས་ཏེ་གསོལ་བར་བསམས་ལ། ཨོ་བཟླ་ཨ་
ར་མི་རྟོམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་སྙིང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་སྒོ་མཆོམས་མ་
བརྒྱད་དང་བཅས་པ་དང་། གཙོ་བོའི་རྩ་སྤྲུགས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་ལ་སྐྱབ་ཐབས་
ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཕུལ་བའི་རྩེས་སྤྱ། (༥༥ན)ཞལ་བསེལ་མཆོད་ཡོན་སོ་ཅི་རྣམས་དབུལ་
ཞིང་རིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་ཀྱང་མཆོད། ཀྱང་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་ལ། སྤིད་པ་དང་མཉམ།
ཞེས་སོགས་སྟོ་ཀ་གཅིག་གིས་འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་གདབ་པོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་གཏོར་
མ་ལ་སྤྱན་བྲངས་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོང་དང་ཞིང་སྐྱོང་དང་སྤྱ་ལ་སོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་གིས་འོད་
གསལ་དུ་བཅུག་པ་ལས་བདེ་མཆོག་གི་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུར་མོས་ལ། ཕྱོགས་གཡོན་དང་
མཆོམས་གཡས་སུ་བསྐྱོར་ཏེ་ཨོ་ཁ་ཀ་ཞེས་སོགས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་གཏོར་མ་ཕུལ་ཏེ་
སྤར་བཞིན་མཆོད་ནས་ཀྱང་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད། ལྷ་ཡི་ཆོགས་རྣམས་མ་ཕུས་དང་། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་གདབ། ཆོ་ག་ལྷག་ཆད་ཁ་བཀང་བའི་དོན་དུ་ཡིག་བརྒྱ་
བརྒྱ་ཞིང་། ཨོ་ཡོ་ག་འཕྱུར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྲུག་བརྗོད་ཅིང་། སྙིང་གར་བད་སྐྱོར་གྱི་ཕྱག་
རྒྱ་སྤྱད་པ་ན་འཁྱུད་པའི་ཚུལ་བྱ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་གཤེགས་སུ་གསོལ་བ་དང་། དེ་

ནས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་བདག་ཉིད་ལ་གཞུག་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་ཐུན་གྱི་མཐར་ཉེར་
བསྟུ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་སྤར་བ་འདད་པ་བཞིན་བསྟུས་པའི་འོག་
ཏུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྒོ་མཆོམས་མ་བརྒྱད་སྟུ་འཁོར་དང་། དེ་གསུང་འཁོར། དེ་ཐུགས་འཁོར་
གྱི་ལྷ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་ཐོད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་བསྟུ་ཞིང་། དེ་བརྒྱད་
ནང་གི་ཉེ་རུ་ཀ་ཡའབ་ཡུམ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་སྤྱིང་(༥༩བ)གར་ཐིམ་པས་རྩ་ཁམས་ཐམས་
ཅད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་བསམས་ལ་ལྷག་མ་སྤར་བཞིན་བསྟུས་ཏེ་ལྷང་བ་ན་ཉེ་རུ་ཀ་
ཐུག་གཉིས་པ་ཡའབ་ཡུམ་དུ་ལངས་ལ་ཡའབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ལ་གོ་ཆ་རྒྱག་བཀོད་པའི་
སྤྱང་བ་དང་། བྱ་ཇ་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་ཉེར་བཞི་ཐིག་ལེས་བརྒྱན་པ་གོ་ཆ་ཆེན་པོས་སྤྱང་
བ་བྱས་ལ་ཞལ་བཞི་པའི་སྤྲུགས་བརྗོད་དེ་ཕྱོགས་བཞིར་སེ་གོལ་གཏོགས་པས་བགལས་
ཐམས་ཅད་ཆར་གཅོད་པར་བསམ་ཞིང་། སྤྱིད་པ་གསུམ་འབར་སྟུ་ནི་རྗེས་ཆགས་དུལ་བར་
ལྷན། །ཞེས་སོགས་དང་། ལྷ་མོ་ཆད་མ་སོགས་དང་། རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་
ཐམས་ཅད་ཆར་བའི་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཇད་པའི་སློན་ལམ་དང་བཅས་པ་བྱའོ། །

2) ཐུན་སྤྱིའི་བར་དུ་རི་ལྟར་བྱ་བ།

གཉིས་པ་ཐུན་གྱི་སྤྱིའི་བར་དུ་རི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། དེ་ནས་དཔལ་ཉེ་རུ་ཀའི་ཉིང་རེ་འཛོན་
ལ་གནས་པས་ལུས་ཀྱི་སྟུལ་སྒྲིད་དང་དག་གི་སྟུ་བརྗོད་བཏང་སྟོམས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐུག་རྒྱ་
བཅིངས་པ་དང་སྤྲུགས་བརྒྱས་པ་དང་འབྲུ་བའི་ཆོགས་རྗོགས་པར་བྱེད་དེ། ཀྱན་སྒྲིད་ལས།
ཉེ་རུ་ཀ་ཡི་གོ་འཕང་གནས། །ཡན་ལག་གི་ནི་སྒྲིད་པ་དང་། །ཆོག་གི་རབ་འབྱམས་རི་སྟེད་
པ། །དེ་སྟེད་ཐུག་རྒྱ་གསང་སྤྲུགས་ཡིན། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། ལུས་བྱེད་པའི་
དུས་སུ་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་ཁྱུས་གསོལ་བར་མོས་ནས་ཐུག་བྱ་ཞིང་། ཁ་

ཟས་ཀྱི་དུས་སུ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱད་ཅིག་གིས་གསལ་བཅུབ། རང་མཆོད་བྱིན་
བརྒྱབ་སྤར་བཤད་(༦༠ན)པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ས་བཤམ། ཡང་སྒྲོམ་འབྱུང་ལས།
སྒྲ་མ་དཔའ་བོ་རྣལ་འབྱོར་མ། །མཆོད་ཅིང་རྗེས་སུ་སྤྱད་པར་བྱ། །ཨོ་ལྷ་མྱོ་ཞེས་པའི་སྤྲལ་ས་
ཀྱིས། །རྟག་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་བྱ་ཞིང་། །རྟ་རྟ་མྱོ་ཞེས་པའི་སྤྲལ་ས་ཀྱིས། །སྤྱང་བ་དང་ནི་
རྟ་གས་པ་སྟེ། །རྟ་ཡིག་ཁ་དོག་འཕྲོག་པར་བྱེད། །རྟ་ཡིག་ངེ་རྣམས་འཕྲོག་པར་བྱེད། །མྱོ་ཡིག་
རྒྱས་པ་བཅོམ་པ་དང་། །བདུད་ཅིང་རྣམ་པའང་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁ་ཟས་
ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པས་རང་གི་སྤྱིན་སྟེག་གི་ཚུལ་དུ་ལོངས་སྟོང་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་
ན་དེ་ཉིད་ལས། ལྷ་གསུམ་ལ་སོགས་དང་བཤམ་བ། །གལ་ཏེ་སྟེད་ལྡན་འབྱུངས་བྱུར་ན། །དེ་ནི་
དུག་འབྱུར་ཐེ་ཆོམ་མེད། །སྤྲལ་ས་ཀྱི་དངོས་བྱུབ་སྐྱེ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་
དུ་ལོངས་སྟོང་ན་པན་ཡོན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་ཅུང་ཟད་བཟའ་བཅུང་རྣམས། །བསྟོ་
བ་བྱས་ནས་བཟའ་བར་བྱ། །འདི་ལྟར་སྟོང་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །བྱ་ལོན་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེད། །གཞན་ཡང་ཅ་རྒྱད་ལས། དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་
རྒྱད་དུ་ནི། །རྟེན་དཀའ་དམ་ཆོག་པ་ཡིས་བཤད། །སྐྱེས་པ་བྱུང་མེད་གཡོན་ནས་འགྲོ། །འདོད་
པའི་འབྲས་བྱ་སྟེར་བར་བྱེད། །ཅེས་སོགས་དམ་ཆོག་བརྒྱད་གསུངས་པ་རྣམས་དང་། །བྱད་
པར་འདི་པའི་བྱད་ཆོས་གཡོན་པའི་ཀུན་སྟོང་ལ་སྟོབ་པ་སོགས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་དམ་ཆོག་དང་
སྟོམ་པ་ལ་སྟོབ་པ་ནི་དངོས་(༥༠བ)བྱུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སོ། །

དེ་ལྟར་ལམ་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་པན་ཡོན་ནི་ཅ་རྒྱད་ལས། མི་མཆོག་གང་ཞིག་ཀུན་
སྟོང་པ། །སྤྲིག་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་དག་པས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་འཕྲོབ་ཅིང་། །སྐྱེ་
དང་སྐྱེ་བར་བདེ་གཤེགས་ཀྱི། །རིགས་སྐྱེ་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ལྡན་འགྱུར། །རི་ལྟར་སྟོན་བསགས་
སྤྲིག་པ་ཡི། །མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དམན་པ་སྟེ། །གང་ཞིག་འདི་ན་རྟག་སྟོམ་པ། །ས་ལ་འདོར་
ལ་ཀུན་དབང་སྤྲུག། །དཔེར་ན་མར་གྱིས་གང་བའི་སྟོང་། །མེ་ཡི་དབྱས་སུ་བཞག་པ་ནི། །མར་

སར་སྤྲོད་དུ་ཁྱེད་འགྲུར་ཞིང་། །དེ་བཞིན་གྱི་ཉེ་རུ་ཀ་ཡི། །མཚན་གྱིས་སྤྲིག་པ་འདྲིག་པར་
འགྲུར། །བསམ་གཏན་བསམས་པ་ཅམ་གྱིས་སམ། །སློག་ཅིང་ཁ་ཉོན་གྱིས་པ་ཡིས། །མཐོ་
རིས་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་འགྲུར་བའི། །ཡང་ན་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བ་འཐོབ། །ཅེས་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་
རྒྱད་སྟོན་པར་བྱས་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱིས་སྤྲིག་པ་དུས་གྱི་ཆེ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་གྱི་
ས་འཐོབ་པ་དང་། འདིར་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཐེག་པ་མཆོག་གི་རིགས་སུ་སྦྱེ་བ་དང་། ཆོས་འདི་སྤྱོད་
པའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོར་འགྲུར་བ་དང་། ལས་ཀྱི་སློབ་པ་ཀུན་འདག་པ་དང་། ལམ་འདི་
ལ་བསམ་གཏན་བྱས་པ་ཅམ་དང་། སྤྲིག་པ་བས་སྤྲིག་པ་དང་། ཁ་ཉོན་བྱས་པ་དང་། རྒྱད་
ཀྱི་སྤྲིག་པ་བས་སྤྲིག་པ་སྤྱོད་པའི་ཀྱང་མཐོ་རིས་ཀྱི་དཔལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་
རྒྱལ་པོ་འཐོབ་པ་དང་། ཆེ་འདིར་གཡེང་(༩༡ན)བས་མ་གྲུབ་ན་ཡང་འཆི་བའི་ཆེ་ལམ་འདིའི་
ནལ་འབྱོར་པ་ལ་དཔལ་ཉེ་རུ་ཀ་ཡེམ་པ་དཔལ་པོ་ནལ་འབྱོར་མའི་ཆོགས་དང་བཅས་པས་
ལག་ན་མེ་ཉོག་དང་བདུག་སྤོས་སྤོ་ཆོགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་དང་། བ་དན་དང་། སེལ་སྟོན་
ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྤྲི་མཚན་པ་སྤོ་ཆོགས་ཀྱིས་བསུས་ཉེ་ཕྱི་ནང་གི་མཁའ་
སྤྱོད་ནམ་པ་གཉིས་སུ་འཁྲིད་པར་མཛད་ཅིང་། ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་འབྲེལ་དཔལ་ཆེན་ནལ་འབྱོར་
མ། །ས་སྤྲོད་འདི་ན་རྟོག་པར་དཀའ། །ཞེས་པན་ཡོན་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་ནལ་འབྱོར་པ་དང་ནལ་འབྱོར་མ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་བསྟན་པས་འདི་འབྲེལ་པའི་ལམ་
ལ་ཉམས་ལེན་བྱས་ཡོད་པའི་དུས་སུ་ཤིན་ཏུ་རྟོག་པར་འཁོར་བར་ཤིས་པར་གྱིས་ལ་ལམ་འདི་
ལ་ཐོས་བསམ་སྟོན་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་འབད་པ་དང་། ལམ་བཟང་འདི་ཉིད་སྤྲིག་པ་དུས་ཀུན་
དུ་རྒྱས་པའི་ཐབས་ལ་ཅི་ནས་འབད་པར་བྱའོ། །

འདིར་སྤྲིས་པ། བདེ་མཆོག་སྤྲིས་ཚུའི་ཚུ་གཏེར་ལས་འཁྱུངས་འདོད་པ་འཛོ་བའི་དཔག་
བསམ་དང་། །སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་ཡལ་ག་སྟོང་ལྡན་སྤྲིག་པ་རྗེའི་མེ་ཉོག་འཛུམ་དཀར་
ལས། །སྤྲོད་པོའི་འབྲས་བཟང་རོ་བརྒྱའི་དཔལ་འཛོན་འདོད་དགྲུར་སྤྲངས་ཉེ་བདག་གིས་

འབྲས། །སྐྱེ་གསུམ་གོ་འཕང་ལག་ཅེར་ལེན་འདོད་སྐལ་བཟང་(༥༡བ)ཆོག་ས་རྣམས་ཡིད་
དགར་བྱོས། །འདྲེན་མཆོག་དབང་པོའི་ཉོག་གི་མདུན་ས་ཆེ། །སློན་ལམ་འདབ་བརྒྱའི་སྒང་
བས་མཛེས་བྱས་པ། །དོ་རྩེ་འཆང་དབང་དུས་ཀྱི་ཐ་མ་འདིར། །དུར་སྤྲིག་འཛིན་པའི་སྒྲིབ་
གར་ཅི་ཡང་མཛད། །མགོན་འདིའི་གསུང་གི་རིན་ཆེན་ཆ་ཤས་རིས། །མཆོག་ཏུ་ཁེངས་
ལྡན་མཁས་པ་ཆེས་མང་ཡང་། །མདོ་སྤགས་གསུང་གི་བང་མཛོད་མཐའ་དག་ལ། །འདོད་
དགྲར་ལོངས་སྤྱོད་སྐལ་བཟང་གཞན་ཡོད་མིན། །དེ་མ་ཀུན་བྲལ་མཐོ་རིས་གསྐྱའི་རྒྱུ། །རྒྱུ་
མི་འཆད་དུ་སྒྲིབས་པར་འབབ་ན་ཡང་། །ཁྱ་ཉའི་ཆོག་ས་རྣམས་དུག་བཞིན་རབ་སྤངས་
ནས། །མི་གཙང་ཁོད་ན་བཙོག་ཆུས་ཅི་ཡང་ཆེས། །ཡབ་རྩེ་སྤྲ་མའི་དགོངས་དོན་ཤ་ཞིང་
ཟུག་། །བདག་ནི་སྒོ་བྲོས་དམན་ཞིང་སྤངས་པ་ཅུང་། །དེ་ཕྱིར་འཁྲལ་པའི་ཆོག་ས་རྣམས་ཅི་
མཆིས་པ། །སྤྲ་མ་སྤྱ་དང་མཁའ་འགྲེའི་ཆོག་ས་ལ་འཆགས། །འདིར་འབད་ལས་བྱུང་དུང་
དང་ཀུན་ད་དང་། །སློན་སྒྲའི་འོད་ལྗར་དཀར་བའི་རྣམ་དཀར་གྱིས། །འགྲོ་བ་ཀུན་ཀྱང་ལམ་
བཟང་འདིར་ཞུགས་ནས། །ཆེ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཉེ་བུ་ཀ་ཐོབ་ཤོག །བདག་ཀྱང་ཆེ་རབས་ཀུན་
དུ་སྤྲ་མ་དང་། །བཙོན་ལྡན་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ཀྱིས་རྩེས་བཟུང་སྟེ། །ཟབ་མའི་ལམ་འདིའི་
ཆོག་ས་པ་མཐར་སོན་ཅིང་། །བསྟན་དང་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་བཙོན་པར་ཤོག །ཅེས་དཔལ་འཁོར་
ལོ་བདེ་(༥༩ན)མཆོག་གི་རིས་པ་དང་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་པའི་རྩལ་འདོད་པ་འཛོལ་སྤྱིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། །ཞང་རིན་
པོ་ཆེའི་ཆོས་ཀྱི་གདན་ནི་འཛིན་པ་ནང་སོ་ངག་དབང་རྒྱ་མཆོ་བའི་གསུང་གིས་ནན་ཆེར་བསྐྱལ་ཞིང་། །གཞན་ཡང་དོན་
གཉེར་ཅན་མང་པོས་བསྐྱལ་བ་དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱང་ལམ་འདི་ལ་མཆོག་ཏུ་དད་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། །དཔལ་འཁོར་
ལོ་སྤྲོས་པའི་གཞུགས་བརྟན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་སྤྱ་བའི་བཙུན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་གྱིས་རྣམ་འགྲུར་གྱི་ལོའི་
ས་ག་རྒྱ་བའི་མར་འོའི་ཆོས་བཙུ་ལ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་ཆོས་བྲལ་ཆེན་པོའི་དགའ་ལྡན་སོ་བྲང་མེ་ཉོག་མཛོན་པར་
བག་བའི་ལྗོངས་ཁང་དུ་ཉེ་བར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་བཤེས་གཉེན་བག་ཤིས་སོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་
བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་ཀུས་པར་གྱུར་ཅིག །བག་ཤིས། །

༡༡། །རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབུམ་ཐོར་བྱ་བ་
ལས་སྒྲོབ་དཔོན་འིལ་བྱ་ཞབས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
སྒྲོམ་པའི་རྩོགས་རིམ་རིམ་བ་ལྗེའི་གནད་དོན་
གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སོ། །

ག༽ མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

བྱབ་ཆེན་འིལ་བྱ་ཞབས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་རྩོགས་རིམ་རིམ་བ་
ལྗེའི་གནད་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བ། ལྷ་མ་དང་དཔལ་འཁོར་
ལོ་སྒྲོམ་པ་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་བརྒྱུར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །སྒྲོམ་པའི་
ཁུ་ལྡན་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བརྟན་གཡོ་ཀུན་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་
གསལ་ཡངས་པར་རྟག་འཆར་བདེ་སོགས་བདག་པོའི་གཞུ། །བབྱང་ཡས་འཁོར་ལོ་ལྷ་
ཡི་རོལ་གར་སྒྲོ་དང་བསྐྱབ་པའི་གནས་གྱུར་བ། །དཔལ་ལྡན་ལྷ་མ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཉི་
རུ་ཀ་དཔལ་ལ་བྱུག་འཆལ། །ལྡན་སྤྱིས་འོད་གསལ་ཤེས་རབ་ས་རོལ་ཕྱིན། །རྒྱལ་བ་ཀུན་
ཡུམ་ཡིད་འཕྲོག་ལྷ་མོའི་གཞུགས། །བྱི་རུའི་འཁྲི་ཤིང་བསྐྱོད་པའི་རྣོས་གར་བཞིན། །བཙུམ་
ལྡན་རྩེ་བཙུན་མ་ཡིས་བྱིན་གྱིས་རྒྒྱབས། །ས་ར་ཉ་དང་ལྷ་སྐྱབ་དོ་རྩེ་ཅན། །སྤྲོ་ཆོགས་སྐྱལ་

པའི་གར་མཛད་ཤ་བ་རི། །ལམ་འདིས་གྲུབ་པ་མཆོག་བརྟེན་ལྷ་ཡི་བ། །ནག་པོ་སྤྱོད་པའི་
ཞབས་སོགས་སྤྱི་བོས་བསྟེན། །ཉི་ཁྲའི་རྒྱ་བ་སྤྱོད་གཅན་ལམ་བཅོམ་ནས། །ཟབ་ལམ་རིམ་པ་
ལྷ་ཡི་ཐེམ་(ཤན)སྐྱས་ལས། །ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་ཡབ་ཡུམ་གཟུགས་ཀྱིས་ནི། །དངོས་སུ་གར་
མཛད་ཤིལ་བྱ་བ་ལ་འདུད། །རྣལ་འབྱོར་མ་རྒྱད་ཀྱན་གྱི་སྒྲ་མ་ནི། །ལྷ་ཤིལ་ནག་གསུམ་གྱིས་
བཀའ་དགོངས་པ་མཆོག་། རི་བཞིན་གསལ་མཛད་མཉམ་མེད་བཅོང་ཁ་བ། །བྲན་བ་ཡིས་
ཀྱང་དད་པའི་སྤྱོད་ལོང་གཡོ། །སར་གནས་དཔལ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་དཔག་དཀའ་བ། །དངོས་
གྲུབ་རིན་ཆེན་ཀྱན་གྱི་འབྲུང་གནས་མཆོག་། །བདེ་མཆོག་སྤྱོད་དོན་རྒྱ་སྤང་བདག་པོའི་
འཛིངས། །བདག་ལྷའི་བྱིས་པས་བཀའ་བར་ག་ལ་སྤོབས། །དུས་མཐའ་འདིར་ཡང་བྱབ་
བདག་དོ་རྩེ་འཆང་། །དུར་སྤྱིག་འཛིན་པའི་བོལ་གྱིས་གར་མཛད་པ། །ཡབ་རྩེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་
པའི་བཀའ་དོན་ལས། །རིམ་ལྷའི་ལམ་བཟང་འགྲོ་ལ་གསལ་བར་བྱ། །

འདིར་སྤོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དོ་རྩེ་ཤིལ་བྱ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྤོབ་པའི་རྩོགས་
རིམ་རིམ་པ་ལྷ་ཉམས་སུ་སྤང་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། །གདམས་པ་འདིའི་མཛད་པ་
པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྩུང་བཟང་བཟོད་པ་དང་། །གདམས་པ་དངོས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ། །གདམས་པ་འདིའི་མཛད་པ་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྩུང་བཟང་བཟོད་པ།

དང་པོ་ནི། །སྤོབ་དཔོན་དོ་རྩེ་ཤིལ་བྱ་བ་ནི་གྲུབ་ཆེན་ལྷ་(ཤབ)ཡི་པའི་དངོས་ཀྱི་སྤོབ་
མ་རྒྱལ་པོ་དྲ་རི་ཀ་པའི་སྤོབ་མ་ཡིན་ལ། །དྲ་རི་ཀ་པ་ནི་གྲུབ་ཆེན་ལྷ་ཡི་པས། །འདི་ནས་སྤོ་
སྤོགས་ཀྱི་རྒྱད་ན་ལྷ་ཉ་བྱའི་འཁུར་བའི་གྲོང་ཞེས་པ་ན་དོ་རྩེ་རྣལ་འབྱོར་མ་སྤྱད་འཆོང་མའི་
ཆ་བྱད་འཛིན་པ་ཞིག་ཡོད་པས་དེའི་བྱད་དུ་སོང་ལ་ཉིན་རེ་ཞིང་ལག་པ་དང་རྒྱུ་པ་འཁུར་
པ་དང་། །སྤྱོད་མཉེ་སོགས་དང་། །དེར་མ་བཟང་ཆང་ཉོ་བ་དང་ཉལ་པོ་ལ་འོངས་པའི་སྤྱོད་པ་

ནམས་ཀྱི་འང་རྒྱ་ལ་བཟུ་བ་སོགས་ཀྱིས། ལུ་བ་མོ་སྐྱབ་པ་ཀྱིས་ཞིག་དང་། མོ་བཙུ་གཉིས་
ན་བྱད་མེད་སྟོང་ཕྱག་བཙུ་བཞི་དང་བཅས་པ་བྱབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ལུང་བསྟན་
པ་ལྟར་བསྐྱབས་པས་བྱབ་པ་ཐོབ་སྟེ། དོ་རྩེ་གདན་པས་ཀྱང་། རྒྱལ་རིགས་ཐ་མལ་སྟོན་པ་
མཛད། །སྟོན་འཆོང་ལྷ་བརྒྱ་མཁར་ལ་གཞེགས། །དུ་རི་ཀ་པ་ཞེས་བྱ་བའི། །སྤྲ་མ་དེ་ལ་
ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོ་རྩེ་དེའི་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ན་རེན་བའི་རྒྱལ་
པོ་ཞིག་གི་སྤས་སུ་འབྱུངས། ཡབ་འདས་ནས་རྒྱལ་ཆ་བ་ཏུ་མངའ་གསོལ་བས་རྒྱལ་སྤེད་ལ་
སྟོང་པོ་མེད་པར་གཟིགས་ཏེ། དཔལ་ནུ་རེན་བར་མཁན་པོ་རྒྱལ་བའི་ལྷ་རབ་ཏུ་བཟང་པོ་ལས་
རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་མཆོན་སྟོན་སྟོང་པོའི་དཔལ་ཞེས་བཏགས། གསན་པ་མཛད་པས་རིག་
གནས་དང་སྟེ་སྟོན་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན་ཏེ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བརྗེ་ཏར་
བྱུང་། དེའི་ཆེ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞིག་རྒྱལ་པོ་དཔང་དུ་བཙུགས་ནས་ཅོད་པ་བྱེད་དུ་བྱུང་
བ་ལ་བརྗེ་ཏ་གཞན་ཀྱིས་ཅོད་པར་མ་རུས་ཏེ། སྟོན་དཔོན་ཀྱིས་བསྟན་པ་དཔང་དུ་བཙུགས་
ནས་ཅོད་སྟེ་མཛད་པས་པམ་པར་བྱས། སངས་རྒྱས་(༣༡)ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བཙུག་པས་སྟོན་
དཔོན་དག་ལས་རྒྱལ་བ་ཞེས་གྲགས། རྒྱལ་པོའི་མཆོད་གནས་སུ་བཟུང་ནས་སྟེ་སྟོན་ལ་ཉན་
བཤད་མཛད། དེའི་ཆེ་སྤྲ་མ་དུ་རི་ཀ་པ་དང་མཛལ་ནས་རྩེ་སུ་འཛིན་པར་ཁུས་པས་དཔལ་
འཁོར་ལོ་སྟོན་པ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱུར། གདམས་པ་དང་རྩེ་སུ་བསྟན་
པ་མཐའ་དག་གནང་སྟེ། དཔེན་པར་སྐྱབ་པ་ཀྱིས་ཞིག་ཅེས་ལུང་བསྟན། རྟེན་གཞི་ལའི་ནགས་
ཁོད་ཅིག་ཏུ་བྱོན་ནས་སྐྱབ་པ་མཛད་པ་ན། དེ་ཞིག་ན། ཁྱེད་སྟེ་རྒྱ་སོང་ཞིག །པག་རྩེ་མོ་
ཞིག་གིས་རྩེ་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ནམ་མཁའ་ལས་སྐྱ་བྱུང་བས་དེར་བྱིན། པག་
རྩེ་མོ་མཐོང་ཆད་ལ་ཕྱག་བྱས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ལན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་སྟེ་ཕྱགས་ཆད་པ་
ན་པག་རྩེ་ཆུན་མོ་མདོག་མི་སྐྱག་ཅིང་གོས་རྩལ་བ་རེས་དགོད་རེས་དུ་བ་ཞིག་འདུག་པ་
ལ་ཕྱག་མཆོད་བྱས་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་དེས་པ་ན་ཁུས་པས། སྟགས་དང་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་

བ་ཉུང་བས་སོང་གསུང་། དེ་མཁའ་འགྲོ་མར་ཤེས་ཏེ་ཞབས་སྤྱི་བོར་སྒྲངས་རྗེས་སུ་འཛིན་
བར་ཞུས་པས། རྗེ་རྗེ་པག་མོར་དངོས་སུ་གྱུར་ཏེ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་དགྲིལ་འཁོར་
དུ་དབང་བསྐྱར། གདམས་པ་གནང་ནས། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོམས་ཤིག་ཅེས་ལུང་བསྟན་ནས་
ལྷོ་ཕྱོགས་ཨོ་ཏི་བི་ཤ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ནགས་ཁོད་དཔེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་མཛད་ཅིང་
བཞུགས་པ་ན་ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོས་སོ་གཤེད་དུས་སུ་སྐྱོ་བ་བསང་ཞིང་རི་དྲགས་བརྗོན་པ་ལ་
འོངས་པ་དང་དེར་སློབ་དཔོན་མཐོང་སྟེ། དགེ་སློང་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་རིད་པ། ལུས་(༣༧)ཉི་
ལྷགས་ཀྱིས་གཟིར་ཞིང་ཡོ་བྱད་མེད་པར་མཐོང་ནས་སྟིང་རྗེ་སྤྱེས་ཏེ། ངས་ཟས་སྤྱིན་གྱི་གྲོང་
ཁྱེར་དུ་འདྲེང་ངོ་ཞེས་སྐྱས་སོ། །དེའི་ཆེ་སློབ་དཔོན་རིམ་པ་ལྷའི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་ལས་
གྱི་ཕྱག་རྒྱ་བསྐྱབ་པར་བཞེད་པའི་སྐུབས་སུ་བབ་སྟེ། མདོན་པར་མཁྱེན་པས་ཕྱག་རྒྱ་འགྲུབ་
པར་གཟིགས་ནས། དངོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བརྟམས་པར་མི་
བྱ་སྟེ། དེ་ནི་རྩ་ཅེ་ཆུང་བ་བས་ཆུང་འབྲོར་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་མིན། རྒྱན་མི་འཆད་པར་
ཆང་འཛག་པ་ཡིས་འགྲམ་པ་ནག་པོར་གྱུར་པ་ཡི། །སྒྲང་ཆེན་རྣམས་ནི་བསྐྱེད་སྤྱད་པ་ལ་
མོས་འབྲིག་པར་མི་རུས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་རྒྱལ་པོ་ཁྱོས་ནས། ངས་འདི་གྲོང་
ཁྱེར་དུ་དམའ་དབབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཕྱིན་ནས། ནགས་གསེབ་གྱི་བཙུན་པ་འདི་
གྲོང་ཁྱེར་དུ་དམའ་དབབ་པ་སུས་རུས་པ་དེ་ལ་བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་སྟེར་ངོ་ཞེས་བྲིལ་བསྐྱགས་
སོ། །དེའི་ཆེ་སློབ་འཆོང་མ་ཞིག་ལ་བྱ་མོ་མཛེས་མ་བསྐྱེད་ཏེ་རིགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོད་
པ་དེ་ན་རེ། ངས་འདི་དམའ་དབབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁས་སྒྲངས་སོ། །

དེ་ནས་དགོས་པའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་པོས་ཕྱིན་ཏེ་བྱ་མོ་དེས་སློབ་དཔོན་གྱི་
ཞབས་ཏོག་བྱེད་པར་ཞུས་པས་སྐལ་པ་དང་ལྷན་པར་གཟིགས་ནས་གནང་སྟེ་དབང་དང་
དམ་ཆེག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོན་དུ་བྱང་བར་བྱས་ནས་ཕྱག་རྒྱར་བསྟེན་ཏེ་རིམ་པ་ལྷ་པ་མཐར་
ཕྱིན་གྱི་བར་ལོ་བཙུ་གཉིས་སུ་སྐྱབ་པ་མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྟོན་པས་ཨོ་ཏི་

མི་ཤུ་ན་གནས་པ་རྣམས་དོན་མེད་ཐེག་པར་གཟུང་བ་དང་། མ་འོངས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་དོན་དུ་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྒྲུབ་པ་(༡༩ན)སྤྱན་དྲང་བ་དང་། སློབ་དཔོན་ཉིད་ལ་འགྲོ་བ་
རྣམས་མ་དད་པ་བསྒྲིག་པའི་དོན་དུ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བཞུགས་པར་བཞེད་ནས་སྤྱལ་པའི་བྱ་དང་བྱ་
མོ་གཉིས་ཤིག་ཀྱང་སྤྱལ་ཏེ། རྒྱལ་པོས་ཆང་འཆོང་མ་ལ། དེ་རིང་ནགས་གསེབ་ནས་དགེ་
སློང་ཁྱིད་ལ་ཤོག་ཅེས་སྒྲུས་སོ། །

གྲོང་ཁྱེར་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲོ་བྱུང་དུ་འཆོག་ཏུ་བཅུག་སྟེ་ལམ་དུ་རིམ་པ་བཞེན་
ཆང་གི་བྱམ་པ་རྣམས་སྒྲིག་ཏུ་བཅུག་ནས་སྤྱན་དྲངས་པའི་ཆེ་སྤྱལ་པའི་བྱ་ནི་གཡས་ནས་
རྒྱག །བྱ་མོ་ནི་གཡོན་ནས་རྒྱག །སློབ་དཔོན་ནི་རྒྱའི་སྒོ་དྲ་ཅིག་ཞལ་དུ་བཅུག་ལ་རྩོམས་
ཆང་གི་བྱམ་པ་བཏེག་ཅིང་སྤྲུགས་ཏེ། རིམ་པ་བཞེན་གྲོང་ཁྱེར་དུ་སླེབ་པའི་ཆེ་རྒྱལ་པོས་
དབུ་བྱས་གྲོང་ཁྱེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤར་གྱི་ཆོགས་
བཅད་སྒྲུར་ལེན་ཅིང་། རྒྱལ་པོས་སྤྱན་དྲངས་པའི་ཆེ་མི་འོང་ལ་ཆང་འཆོང་མའི་བྱ་མོས་
བོས་པའི་ཆེ་དེ་ལ་འབབ་པ་ཞེས་ཐལ་མོ་བཅད་ནས་ཤིག་གད་མོའི་སྤར་བས་སློབ་དཔོན་
ཀྱིས་སྤར་གྱི་དགོས་པ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་རང་གི་རྒྱས་པ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས་རྒྱའི་སྒོ་དྲ་ས་
ལ་བཅད་ནས་བས་ས་འོག་རིམ་པ་བདུན་དུ་སྤྲུག་སྟེ་འོག་གི་ཆུ་ཆེན་པོ་གྱེན་དུ་བྱུང་ངོ་། །སློབ་
དཔོན་རང་ཉིད་ཉེ་བྱ་ཀར་བྱས། བཅུན་མོ་དོན་མེད་པ་མོ་དང་བྱ་བྱ་མོ་གཉིས་དོན་མེད་དང་བྱི་
བྱར་མཛད་དེ་བདེ་མཆོག་ལྟན་སྤྱིས་ཀྱི་སྤྱར་བསྟན་ནས་མཁའ་ལ་གཤེགས་སོ། །དེའི་ཆེ་
རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ལ་བཅོད་པར་གསོལ་བས། སྤྲུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ་ཅིག་གསུངས་ནས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས། ར་མོ་ལོ་གི་ཤུ་རྩ་ཡ།
ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཆུའི་དབུས་ནས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་(༩བ)པོའི་དོན་སྐྱེ་ཞིག་རང་བྱུང་
སྟེ་ཆུ་རྣམས་དེ་ལ་སྒྲོར་བ་ལན་བདུན་བྱས་ནས་ས་འོག་ཏུ་སོང་ངོ་། །སྤྱི་དེ་ནི་དོང་སང་ཡང་
བྱིན་ཆུབས་ཆེ་ཞིང་འགྲོ་བ་སྤྱི་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཨོྲཱི་བི་ཤ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་

ཇི་ཐེག་པར་བཅུད་དེ་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པ་འང་མང་པོ་བྱུང་ངོ། ། རྩོམ་གཞན་པས་ཀྱང་། བྱ་
སྤྲད་བཅས་ཤིང་དངོས་བྱུང་བརྟེས། ། རྩོམ་གཞན་པ་བྱ་བྱུང་བསྟན་ཐོབ། ། རྩོམ་གཞན་པ་བྱ་བྱུང་
བའི། ། རྩོམ་གཞན་པ་བྱ་བྱུང་འཆའ་ལོ། ། རྩོམ་གཞན་པ་བྱུང་སོ། ། བྱུང་ཆེན་དེས་མ་འོངས་པའི་གདུལ་
བྱའི་དོན་དུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་ཆེ་ཆུང་གཉིས། ། ལྷ་ལྷའི་སྐྱབ་ཐབས་ཏེ་བསྐྱེད་རིམ་
གྱི་སྐྱབ་ཐབས་གསུམ། ལུས་དཀྱིལ་དུ་དབང་སྐྱེར་བའི་ཆོ་ག་ནམས་དང་། རྩོགས་རིམ་ལ་
རིམ་ལྡོ་དང་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་གཉིས་ལ་སོགས་པ་མང་དངོ། །

གཉིས་པ། གདམས་པ་དངོས་བཞད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལམ་འདི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་སྔོན་འགྲོ། ། དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཉམས་སྲུ་རིམ་ལེན་པའི་ཚུལ། ལམ་ཉམས་སྲུ་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་
སྔོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༥ ལམ་འདི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་སྔོན་འགྲོ།

དང་པོ་ལ་སྤྱི་ལོ་སྔོན་འགྲོ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་སྔོན་འགྲོ་གཉིས་ལས།

༡༥ སྤྱི་ལོ་སྔོན་འགྲོ།

དང་པོ་ནི། ལམ་གྱི་ཅ་བ་བཞེས་གཉིན་བསྟན་ཚུལ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་བྱ་གསུམ་གྱི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཕྱིན་དུག་གི་
སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱི་ལོ་སྔོན་འགྲོ་ལོ་ཐེག་ཆེན་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་

འདི་གདམས་པ་མེ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་གསལ་བར་མཛད་པ་ལྟར་
ཉམས་སུ་སྒྲུང་ངོ། །

༡༽ བྱང་པར་ཀྱི་སྡོན་འགོ།

བྱང་པར་ཀྱི་སྡོན་འགོ་ནི་ལུགས་འདིའི་ཕྱི་ནང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སུ་དབང་
རྩོགས་པར་ཐོབ་པ་དང་། དམ་ཆོག་དང་སྡོམ་(༥ན)བ་དག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། །རྩེ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡༢༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་རྩེ་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལམ་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལའང་བསྐྱེད་རིམ་ལ་བསྐྱབ་པ་དང་།
རྩོགས་རིམ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས།

༡) བསྐྱེད་རིམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

ལྷ་ཡི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་བོར་བཤད་པས་བདེ་མཆོག་སྐྱོར་ཀྱི་རིམ་པ་
དང་པོའི་ལམ་ཀྱི་གནད་མཐའ་དག་ལ་མཐའ་ཆོད་པའི་ངེས་པ་སྟེར་བ་མེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་
ཐབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་འཛོད་དང་། དེའི་སྒྲིང་པོ་བསྐྱས་པ་ཁོ་བོས་སྒྱུར་བ། དེའི་བྱ་ཞབས་
ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཁོ་བོའི་ངག་ལས་བྱུང་བའི་ཡི་གས་བསྐྱས་པ་རྣམས་
ལས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡) རྫོགས་རིམ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ།

རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་དངོས་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། ལྷ་ཡི་པའི་ལུགས་གྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་དུ་བཤད་པ། དོན་གྱི་སྒྲིབ་པོ་རིམ་པ་ལྷ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་སྒྲང་བའི་ཚུལ། རྫོགས་རིམ་གྱི་དབྱེ་བ་གཞན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །

1) ལྷ་ཡི་པའི་ལུགས་གྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་དུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་ཁྲངས་བཞོད་ནས་དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ། དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1] བཤད་བྱའི་ཁྲངས་བཞོད་ནས་དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི་སྐྱབ་ཐབས་གྱི་གཞུང་ལས། ཨ་ཡི་ཀ་ཡི་མདུན་བསམས་ནས། །རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་ངལ་གསོ་བྱ། །རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་རྫོགས་པ་ནི། །ལྷེ་བའི་རྩ་ལ་གནས་པར་བསྐྱོམ། །ཡི་གེ་མཆོག་ལ་གནས་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་དབུས་སུ་གནས་པར་བསམ། །སྐྱ་གསུང་ཐུགས་གྱི་དོ་རྩེ་ཙན། །ལྷ་ཡི་གཟུགས་ནི་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །གོང་བྱ་ལས་འདས་གྱུར་པ་དེ། །(༥བ)སེམས་ཉིད་དུ་ཡང་བསྐྱོམ་མི་བྱ། །དེ་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་བསམ། །སེམས་དཔལ་ཉིད་དུ་མཆོཅ་པ་མིན། །བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་དེ་བསམས་ན། །དེ་ལས་གཟུངས་ནི་ཐོབ་

པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་གཟུང་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཀུན་སྤྱོད་ལེན་
བཅུ་གཉིས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་བཀོད་པ་ཡིན་ཞིང་། མངོན་རྫོད་ཀྱི་ལེན་དུག་པ་ལས་ཀྱང་
རྒྱས་པར་བཤད་དེ། དེ་དག་ནི་ཙ་རྒྱུད་ལས། གསང་བ་མཆོག་གིས་དགྲེས་པ་ན། །ཐམས་
ཅད་བདག་ཉིད་ཉག་ཏུ་བཞུགས། །མཁའ་འགོ་ཀུན་དངོས་སེམས་དཔའ་ནི། །རྡོ་རྗེ་སེམས་
དཔའ་བདེ་བ་མཆོག་ །འདི་ནི་རང་བྱུང་བཅོམ་ལྷན་འདས། །མཁའ་འགོ་བ་བའི་སྒྲོམ་པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་གསུངས་
པའི་རྡོ་རྗེའི་ཆོག་རེ་རེ་ལའང་དོན་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་བས། འདིར་སྐབས་སུ་གང་
བབ་ལམ་འབྲས་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན་གཙོ་བོ་ནི་རྡོ་རྗེ་ཅན་ནམ་རྡོ་རྗེ་
འཆང་སྟེ་འབྲས་དུས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། གསང་བ་ནི་དག་པ་གཉིས་
ལྷན་གྱི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་དབྱིངས་ཡུལ་
དུ་བྱས་ནས་དགྲེས་པ་སྟེ་རོལ་བས་དེ་ལས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པ་དང་། གསང་བ་དེ་ཡང་
བརྟན་གཡེའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བྱལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེར་ཉག་ཏུ་
བཞུགས་པ་ནི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སྤང་སྤྱོད་མོས་ཀྱང་བར་མ་ཆོད་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་
པ་དང་། རྒྱ་གཞི་སྐྱད་ཀྱི་བྱིངས་ལས་བཤད་ན་མཁའ་འགོ་མ་དང་། དེའི་ངེས་དོན་ནི། རམ་
མཁའ་སྟོང་(ཙན)པ་ཉིད་ལ་བྱལ་བར་འགོ་བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་སྟེ།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བ་ལས། རྒྱ་གཞི་མཁའ་ལ་འགོ་བ་ཞེས། །སྐྱད་ཀྱི་བྱིངས་ལས་རྣམ་པར་
བཏགས། །རམ་མཁའ་ཀུན་དུ་རྒྱ་བས་ན། །མཁའ་འགོ་མ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད། །མཁའ་འགོ་
མ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཉིད་བྱིར་དེ་ཡི་དངོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།
སེམས་དཔའ་ནི་འཁོར་བ་སྟེ། ཐབས་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་ངོ་བོ་ངེས་དོན་གྱི་རྡོ་རྗེ་སེམས་
དཔའ་དང་། མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་འདི་ནི་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་སྤང་ངོར་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་
པའི་སྐྱར་འབྱུང་བས་རང་འབྱུང་ངས། ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྗེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་བཞུགས་

བས་རང་བྱུང་དང་། སྐལ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་དང་ལྡན་བས་བཅོམ་ལྡན་འདས། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཅད་ནས་འབྱེན་བས་དབའ་བོ། མཁའ་འགོ་མའི་བླ་བ་ནི་ཅ་སོ་བླ་གི་ཆོག་པ་ཡིན་
ལ། དེས་བསྐྱེད་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྒྲིམ་པའམ་སམ་བ་ར་སྟེ་བདེ་མཆོག་དང་། དེ་འདྲ་བའི་
བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཆང་ཆེང་སྟེག་པ་ལ་མེ་དང་འབྲ་བས་མཆོག་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་སྟོས་ན་རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ལམ་སོགས་ནི་སོག་མ་དང་འབྲ་བས་
དམན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་གྱི་དབུས་
སུ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་སྒྲིམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་ཚྭ་གས་རིམ་སྒྲིམ་པའི་
ཐབས་ལས་བྱུང་བས་ཉེ་བུ་ཀ་མངོན་འབྱུང་ལས། ལྟེ་བའི་དབུས་གནས་བསྐྱེད་ཆེ། །ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་བྲག་པོ། །དེ་ཡི་གནས་ན་དབའ་བོ་བཞུགས། །(༤བ)ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ། །རྒྱས་པར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེན་གྱི་དང་། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་
པོའི་རྣམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

2། དེ་ཉིད་རི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྟོག་ཨ་ཕ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་འཛིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། རྒྱུད་པ་ལ་བཞེན་
ནས་ཚྭ་གས་རིམ་དངོས་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) སློག་ཨ་ཕ་རྒྱ་རྩྭ་འཛིན་པའི་ནལ་འབྱོར།

དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟེ་བའི་དབྱུས་སུ་སློན་སྤྲོ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ། བརྟན་ནས་རྟོར་བརྒྱས་བྱ་བའི་ཚུལ། རྗེས་གཞིག་གི་རིམ་པའི་བསམ་གཏན་སློམ་ཚུལ་ལོ། །

1) རྟེ་བའི་དབྱུས་སུ་སློན་སྤྲོ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སློམ་ཚུལ་དངོས་དང་། དེ་ལྟར་བསློམས་པ་ལས་ཉམས་སྤྱོད་སྤྱེ་བའི་རིམ་པའོ། །

༡ སློམ་ཚུལ་དངོས།

དང་པོ་ནི་ཡིད་དང་མཐུན་པའི་གནས་སུ་གནད་བཞི་དང་ལྔན་པར་བྱ་བ་ལ་ལུས་ཀྱི་གནད་ནམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན་ལྔན་དུ་བྱ། རྒྱུད་གི་གནད་དང་བསློམ་པའི་དུས་ཀྱི་གནད་རྫོགས་རིམ་སྤྱི་ལྟར་ལ། གང་དུ་དམིགས་པ་གཏོད་པའི་ཡུལ་ཀྱི་གནད་ནི་མདུན་ཀྱི་རྟེ་བའི་བྱག་པའི་ཐད་སོའི་སྤྲལ་གཞུང་ལ་ཅུང་ཟད་ཉི་བར་ལྟེ་བ་སྤྲལ་པའི་འཁོར་ལོའི་དབྱུས་བྱང་སོ་ན་ཅ་དབྱུ་མ་ལ་རོ་རྒྱུད་གི་མདུད་པས་དགྲིས་པ་ཡོད་ལ། མདུད་པས་བཅེངས་པའི་ཐད་སོའི་དབྱུ་མའི་ནང་དུ་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་ཁ་སྤྱོད་ཀྱི་དབྱུས་སུ་རྩྭ་ཡིག་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་ཆགས་པ་གསལ་ཞིང་འོད་འཛེར་བའི་ཐིག་ལེའི་སྟེང་ན་རྒྱ་ད་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་ཅན་འོད་ཟེར་ལྗང་བར་བ་ཤིན་དུ་སྤྲ་བ་ལ་སེམས་གཟུང་། དེ་ཡང་དམིགས་

ཉེན་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་ལ་སེམས་ཐེན་ན་གོགས་ཅུང་ཞིང་འདུ་སྤྲོ་ལ། དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་ན་དང་པོར་
དམིགས་ཉེན་ཅུང་ཟད་ཆེར་བཏང་། དེ་ནས་རྩེ་སྤྲོ་སྤྲོ་བཏང་ལ་སེམས་གཟུང་། འཛིན་
ཚུལ་ནི། (ཡན)ན་ད་དེའི་ནང་དུ་རང་གི་སེམས་ཞུགས་ཏེ་དབྱེར་མེད་དུ་སོང་བ་ལྟར་བྱས་
ནས་བསྐྱོམ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལས་རྒྱུ་སེམས་འདུག་པ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་རྒྱུ་རྒྱ་
ཁྲིར་ཚུད་པ་ནི་སྐྱོམ་འབྱུང་དང་། སྐྱུ་ཁྲ་དང་། ཞལ་ལུང་དང་། འག་བ་རི་དབང་ལྷག་སོགས་
ཁུངས་ཐུབ་དུ་མས་གསུངས་སོ། །

༡ དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པ་ལས་ཉམས་མྱོང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ།

གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པ་ལ་བཞེན་ནས་རྒྱུ་དབྱེར་མེད་ཞུགས་གནས་ཐེན་གསུམ་
རིམ་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་། བྱད་པར་ལྟེ་བ་དང་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏུམ་མོའི་གནས་
ཡིན་ཞིང་། ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་རྩོུ་ཐག་མོའི་རོ་བོར་ཡང་གསུངས་པ་དེ་འབར་བའི་དབང་
གིས་སྐྱེ་བའི་རྩོུ་ཡིག་ཏུ་གྲགས་པའི་དབལ་ཏེ་རུ་ཀའི་རོ་བོར་མོས་པར་བྱ་བ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་དཀར་པོའི་ཐིག་ལེ་ཞུ་བ་ལས་ཡས་བབས་དང་མས་བཟན་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་བྲངས་
ཏེ། སྟོང་པ་བཞི་དང་དགའ་བ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་དང་། བྱད་པར་འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་རོ་བོར་བསྐྱེད་དེ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱར་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱོམས་པ་དང་། རྩེས་
ཐོབ་ཏུ་འང་ཡུལ་སྤང་ཐམས་ཅད་ལ་ཡེ་ཤེས་དེས་རྒྱས་བཏབ་ནས་བསྐྱོམས་པ་ལས་བདེ་
སྟོང་གི་རྣམ་རྩལ་ཏུ་ཤར་བས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འདེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པར་རྩེ་ཉིད་
ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྣམ་བཤད་དང་འབྲིད་ཡིག་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། འདིའི་ལག་
རྩེས་རྣམས་ནི་རིམ་པ་ལྟ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

2༽ བརྟན་ནས་དོར་བཞྱས་བྱ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་ལྟེ་བའི་རྩ་དུ་ལ་སེམས་བརྟན་པའི་གནས་(༨བ)རྟེན་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ལུས་དང་རྒྱུ་དང་དུས་ཀྱི་གནད་གསུམ་སྤར་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་གནད་ནི་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་ནང་དུ་རྒྱ་བ་དཀར་དམར་གྱི་སྤར་དུ་རྩ་ཡིག་གསུམ་རྩ་དཀར་དམར་བསམས་ཏེ། རྒྱུ་ནང་དུ་འབྲེལ་པའི་དུས་སུ་རྩ་འཁོར་ནས་རྒྱུ་གི་གདངས་ཨོ་ཞེས་པའི་གདངས་ཀྱིས་འབྲེལ་པར་བསམས་ལ་རྩ་ཡིག་གི་རྩ་དུ་ལ་གཞུགས། དེ་ནས་རྒྱུ་གི་རང་གདངས་ལྷུ་ཡིག་གི་གདངས་ཀྱིས་ལྷུ་འབྲེལ་གདངས་ཞིག་གི་ལྷན་ཆད་ཅམ་ཞེས་གནས་པར་བསམ། དེ་ལས་སྤར་ལྷུ་འབྲེལ་ཆེ་རྩ་ཡིག་གི་གདངས་ཀྱིས་རྩ་འཁོར་ནས་སྤར་ལྷུ་འབྲེལ་གདངས་ཀྱིས་ལྷུ་འབྲེལ་གདངས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་གནས་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་དེ་དོར་བཞྱས་བྱའོ། །

དེ་ཡང་དང་པོ་རྩ་འཁོར་ནས་འབྲེལ་འབྲེལ་བྱེད་པར་མོས་པ་ཅམ་ཡིན་ཡང་། གདངས་པ་གི་གནད་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་སྒོམ་པ་རྒྱུ་བསྐྱེད་ན་རྒྱུ་སེམས་འབྲེལ་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་རྩ་འཁོར་ནས་དངོས་སུ་འབྲེལ་འབྲེལ་བྱེད་པ་འབྲེལ་ཞིང་། དོར་བཞྱས་ཀྱི་སྒོམས་ཀྱིས་རྒྱུ་དབུ་མར་ཚུད་པ་དང་གནས་པ་དང་ཐིམ་པའི་ལག་རྩེས་རྒྱུ་འབྲེལ་ལ། བྱེད་པར་དོར་བཞྱས་ཀྱིས་སྤར་ག་སོགས་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བ་ན་རྩ་གིས་དབུ་མ་ལ་ལུ་བྱ་རྒྱུ་དུ་འབྲེལ་པའི་རྩ་མཐུད་ནས་འགོ་ལ་བར་བྱེད་དེ། བཤད་རྒྱུ་དོ་རྩེ་བྱེད་པ་ལས། སྤར་དང་ཐིག་ལའི་མིང་དུ་བྱས། །རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་བྱེད་ནས་ནི། །མ་རིག་མཐུད་པ་འབྲེལ་པར་བྱེད། །ཅེས་རྒྱུ་འབྲེལ་འབྲེལ་གནས་གསུམ་ལ་དོར་བཞྱས་བྱས་པས། ལྷན་པའི་སྤར་སེམས་འགགས་པ་

ལ་སྐྱུག་ཐུང་རིང་པོས་བསང་བར་བྱེད་པ་(༡༣)བཞིན་དུ་སྤྱིང་གའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་རྩི་རྒྱུང་གིས་དགྲིས་
བའི་མ་རིག་པའི་མདུད་པ་འབྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཙམ་དུད་འགྲོལ་དགའ་ཤོས་ཡིན་པས་
དེ་ཉིད་གྲོལ་ན་ཙམ་དུད་རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

3༽ རྗེས་གཞིག་གི་རིམ་པའི་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། དབྱངས་གསལ་ཆར་གཅིག་དག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལས་ཨ་མི་ཀ་མིའི་སྤྲུགས་
འབྲེང་འོད་ཟེར་ལྷ་ལྷན་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་ཆོགས་འཕྲོ་བ་ཅན་སྣ་བྱུག་གཡས་པའི་རྒྱང་
དང་འགྲོགས་ནས་སྤྱིར་འཕྲོས་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་གོ་འཕང་ལ་བཞོད།
སྤྱོན་ནས་བྱུབ་པའི་དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་དང་རྩི་གཅིག་ཏུ་འབྲས་ཏེ་རང་གི་སྣ་
བྱུག་གཡོན་པ་ནས་ཞུགས། ལྟེ་བར་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཆེ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རང་ཉིད་
ཏེ་བྱ་ཀ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་གཡས་བརྒྱང་གིས་བཞུགས་པ་རྗེ་རྗེ་དང་བྲིལ་བུ་འཛིན་པས་
ཡུམ་རྗེ་རྗེ་པག་མོ་དམར་མོ་རྗེ་རྗེ་དང་ཐོད་པ་འཛིན་པ་ལ་འབྱུང་བ་ནམ་མཁའི་འཇང་ཆོན་
ལྷ་བྱར་བསྐོམ། མཁའ་གསང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་ལ་རྒྱལ་གཏན་
པོ་བཞག་སྟེ། འབྱུང་བ་དང་ཙམ་ན་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བས་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པའི་དགའ་
བའི་སྤྲིས་བསྐྱོད་པ་དང་། བདེ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཟེར་དམར་པོ་སྤྱོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་
ལ་སོགས་པས་སྦྱོད་རྣམས་བཅུད་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་རང་དམ་ཆོག་སེམས་
དཔའ་ཡབ་ཡུམ་དུ་གསལ་བ་ལ་ཐེམ། དེ་ལྟེ་བའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཐེམ།
དེ་གཉིས་ཀྱང་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པས་ཞུ་སྟེ་སྟེ་(༡༤)བའི་ཙམ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་རྒྱུའི་ནང་དུ་སྤྱི་
ཡིག་ཐུ་ཏིག་ལ་སི་རྩུ་རས་བྱུགས་པ་ལྷ་བྱའི་སྤྱི་ཡིག་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར།

དེའི་ལྷ་ཉ་དང་། དེ་མགོ་བོ། དེ་རྒྱ་ཆེས། དེ་ཐིག་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་ད་ལ་ཐིམ་པས་རྒྱ་ད་ཡང་
སྒྲེ་ཅེ་མོ་བརྒྱ་སྟོང་གི་ཆ་ཅམ་དུ་བྱས་པ་ལ་སེམས་གཟུང་། སྟུང་རིམ་འདི་ཡིད་དོར་རི་ལྟར་
བསྐྱེམས་པ་བཞིན་འཆར་བ་བྱུང་བ་ན། རང་གི་ལྟེ་བའི་སྤང་བ་མི་འཆར་ཡང་དེའི་ཐང་སོར་
སེམས་གཟུང་། རྒྱ་ད་ཅམ་དམིགས་ཉེན་དུ་མ་བཞག་ན་རྒྱུད་སྟུང་མི་རུས་པར་འདུག་ན་རྒྱ་
ད་ལ་དམིགས་ཤིང་། དེ་ལ་མ་དམིགས་ཀྱང་སྟུང་རུས་པར་འདུག་ན་རྒྱ་ད་ཡང་མི་དམིགས་
པར་བྱས་ལ་ལྟེ་བའི་རྒྱ་ཉིའི་ནང་ཉིད་དུ་སེམས་གཏོ་མེད་དུ་གཟུང་ངོ་། །སྟུང་རིམ་འདི་ལྷན་
ཉ་ཅང་ཐུང་པ་མ་ཡིན་པར། བར་བར་དུ་སྤང་བ་བསྐྱེམས་པའི་སྟོང་པའི་རང་ལས་དམ་ཆོག་
སེམས་དཔའ་དང་། དེའི་ལྟེ་བར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྒྲུར་ལངས་ནས་སྤར་
བཞིན་གྱི་སྟུང་རིམ་དང་དེའི་མཐར་སེམས་འཛིན་པ་བྱས་ན་རྒྱུད་དབྱ་མར་འདུ་བ་ལ་སྒྲུར་
བའི་བྱུང་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པ་ལས་ཀྱང་རྒྱུད་དབྱ་མར་ཁྱེད་གས་གནས་ཐིམ་
གསུམ་སོགས་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་འབྱུང་ངོ་། །

2} རྟུང་པ་ལ་བཞེན་ནས་རྫོགས་རིམ་དངོས་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ། རྒྱུད་རྒྱ་ཉིར་རྟུང་པ་ལ་བཞེན་ནས་རྫོགས་རིམ་དངོས་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ལ་
གསུམ། མཉམ་གཞག་དུ་སྟོང་ཚུལ་དང་། རེས་ཐོབ་དུ་སྟོང་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་བཞེན་ནས་
བསྐྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །

1} མཉམ་གཞག་དུ་སྟོང་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་སྟོང་ཚུལ་དང་། སྤང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོགས་
རིམ་སྟོང་ཚུལ་ལོ། །

1 སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་སྟོང་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་ལྷ་བ་པས། དང་པོ་རི་དྲགས་སྟེང་བཞིན་སྒྲུང་བ་སྟེ། །མཚན་མ་གཉིས་པ་
དུད་ཁའི་རྣམ་པ་ཅན། །གསུམ་པ་སྤིན་བྱ་མེ་བྱེར་དང་འབྲུག་བ། །བཞི་པ་སྟོན་མ་འབར་བ་
ལྟ་བུར་གསལ། །མཚན་མ་ལྷ་པ་(༥ན)རྣམ་པར་མ་བཏགས་པ། །སྤྱིན་བྲལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་
བུར་སྒྲུང་བ་ཡིན། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་མཚན་མ་མཐོང་ནས་ནི། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
བ་ཡིན། །ཞེས་པ་སྒྲུར་ལྟར་ལྟེ་བར་སེམས་བརྩུང་བ་ལས། ས་རྒྱ་ལ་ཐེམ་པ་ནས་རྒྱུད་རྣམ་
ཤེས་ལ་ཐེམ་པའི་བར་ལ་རི་དྲགས་སྟེང་དེ་སྤྱིག་རྒྱ་ལྟ་བུ་ནས་སྟོན་མ་འབར་བའི་བར་མཚན་
མ་བཞི་དང་། མཚན་མ་ལྷ་པ་རྣམ་པར་མ་བཏགས་པ་སྟེ། སྟོན་བཅས་པ་མ་ཡིན་པར་རང་
འབྱུགས་ཀྱིས་སྟོན་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་དང་། དེ་ཉིད་བྱུང་གཞིར་
བྱས་པ་ལ་སྒྲུང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོའོད་ཀྱིས་བྱུང་
བ་དང་ཉི་འོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་དང་སྟོང་ཀྱི་ཐུན་པའི་སྤྱིག་གིས་བྱུང་བ་དང་། སྟོང་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་
གསུམ་པོ་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའི་རང་མདོག་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་སྒྲུང་བའི་དུས་དེ་བཞི་
གར་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཕྱ་ཐག་ཆོད་པ་བྲན་པར་བྱས་ལ་བསྐྱུང་བ་དང་། བྱུང་པར་འོད་
གསལ་ཀྱི་དུས་སུ་བདེ་སྟོང་སྐྱུར་ནས་བསྐྱུང་བར་བྱའོ། །

སྟོང་པ་བཞིའི་རྫོགས་རིམ་སྟེ་བའི་སྐབས་འདིར་མདོན་རྫོང་ལས། དགའ་བ་དག་པོ་ཡེ་
ཤེས་ཏེ། །མཚན་ཏུ་དགའ་བ་མཉམ་པར་སྟོར། །བདེ་བར་དགའ་བ་བྱུང་བ་སྟེ། །ལྟན་ཅིག་
སྟེས་དགའ་ཆ་མེད་ཡིན། །སྟོར་བ་དང་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟོར། །སྟོར་བ་ཆེ་དང་ཡེ་ཤེས་སྟོར། །དེ་
དག་ཆ་གའི་རིམ་པའོ། །ཐེག་ལེ་གཞུང་གི་སྟོར་ཤེས་ནས། །སྤྱི་བའི་སྟོར་བས་བལྟ་བར་
བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགའ་བཞིའི་རིམ་པ་ནི་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་ཡིན་ཞིང་།

ཀར་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི་ཐིག་ལའི་རྒྱལ་འབྲོར་སློམ་པའི་དོན་ཤེས་ནས། ཐིག་ལའི་(༤བ)
དང་ཡི་གེ་ལ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་བཟུང་བས་དགའ་བ་བཞི་བསྐྱེད་པར་གསུངས་
ཤིང་། ལུགས་བརྒྱུག་གི་དགའ་བ་བཞི་འབྲེན་ཚུལ་ཡང་མངོན་རྫོང་ལས། ལྷོ་བ་སྤྱིང་པད་
རུ་མའི་དབུས། །ལྷོ་ཡི་ཅ་དང་མགོ་སྤྱིང་དུ། །དགའ་བ་དང་ནི་མཆོག་དགའ་ཉིད། །དམ་
པར་དགའ་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱེས། །དང་པོ་འདབ་མ་རྒྱག་ཅུ་བཞི། །གཉིས་པ་བརྒྱད་པ་མཆོག་
ཡིན་ཏེ། །གསུམ་པ་འདབ་མ་བརྒྱ་དྲུག་གོ། །བཞི་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་འདབ། །པག་མོ་ལྷོ་
བའི་རྩར་གནས་པ། །ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་དགའ་ཁྲག་འཁྱུང་མཆོག་། །ཅས་ལྷོ་བར་དགའ་བ། ལྷོང་
གར་མཆོག་དགའ། ལྷོ་ཅ་བ་སྤྱོད་མགོན་པར་དམ་པ་སྤྱོད་པར་གྱི་དགའ་བ། མགོ་འི་སྤྱོད་
སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷན་སྤྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་སྤྱོད་པར་བསྐྱན་པ་ཡིན་ལ། ལྷོ་བའི་རྩ་བར་པག་མོ་ནི་གཏུམ་
མོ་ཨ་མུང་དང་། ལྷན་སྤྱེས་ཁྲག་འཁྱུང་དུ་བཤད་པ་ནི་མས་བརྟན་གྱི་ལྷན་སྤྱེས་ཀྱི་གནས་ཉི་
ཡིག་ཏེ་རུ་ཀར་བསྐྱན་པའོ། །

མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་ག་མན་སྤྱོད་ལྷན་སྤྱེས་ཉིད་ལ་རྒྱུད་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་ཆེན་
པོའི་ཆེན་པོར་བྱེ་བར་བཤད་པས་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བཞི་ལས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་
བདེ་བ་ཆེ་ཞིང་། མས་བརྟན་གྱི་སློན་ནས་བྱང་སེམས་བྱེད་དུ་ལོག་པ་སྤྱོད་པར་མ་བརྟན་བར་དུ་
བདེ་བ་མི་བརྟན་ལ། སྤྱོད་པར་བརྟན་ནས་བདེ་བ་བརྟན་པར་གསུངས་ཏེ། ལུག་ཆེན་ཐིག་ལའི་
ལས། དེ་ནས་སློག་གི་སྤྱིང་དུ་ཡིད། །མི་མཐུན་པས་ནི་འབབ་པར་འགྱུར། །བརྒྱའི་ལྷོ་བའི་
དབུས་གནས་པ། །གང་དེ་ཕྱིན་ནས་བརྟན་གྱུར་པ། །དེ་ཆེ་མགོན་པོ་འགོ་མི་འགྱུར། །རི་
ལྷར་བུ་ག་མེད་སྟོད་དུ། །རྒྱ་རྒྱལ་ཟད་པ་མེད་གནས་ལྟར། །དེ་ཆེ་བདེ་བ་བརྟན་པར་(༡༠ན)
འགྱུར། །བརྟན་པས་ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་དགའ། །དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱལ་མི་ཟད་པ། །རྒྱལ་འབྲོར་
པ་ཡིས་ངས་པར་འཛོམ། །ཅས་གསུངས་ཏེ། ཡིད་ཁུ་བ་དང་། མི་མཐུན་པ་ལུགས་བརྒྱུག་
དང་། བརྟན་པ་ནི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པ་མན་སྤྱོད་གསུངས་པས་འདིར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱི་

སློབ་ཡིན་ལ། དེ་བརྟན་པ་ནི་མས་བརྟན་གྱི་བདེ་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་དང་པོར་རྣལ་
འབྱོར་པས་ཆེད་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ། རྒྱུད་རྟོག་འཕྲུང་ལས། རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་སོང་ནས། །དེ་
ཉིད་སྟོང་དུ་རྒྱ་བར་ནི། །རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་སྦྱབ་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྒྱུད་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགའ་བ་བཞི། རྒྱུད་
མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པའི་ངོ་བོར་འཛོག་སྟེ། བྱག་ཆེན་ཐེག་ལེ་ལས།
གང་ཕྱིར་དགའ་བ་དེ་རྒྱུད་བ། །རྒྱུད་བ་མཆེད་པ་མཆོག་ཏུ་བཤད། །འབྱུང་དགའ་ཉི་ཤེས་ཐོབ་
པར་ཤེས། །ལྟན་ཅིག་སྦྱེས་དེ་འོད་གསལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ལུགས་བརྒྱུད་གི་
རྒྱུད་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་དེ་རྣམས་སུ་འཛོག་པར་མི་རུང་ཡང་། ལུགས་འབྱུང་གི་དགའ་བ་
གསུམ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་དགའ་བར་འཛོག་པའི་སྐབས་ཤིག་ཀྱང་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །

2 རྒྱུད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་སྦྱོང་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། ལྟན་སྦྱེས་དང་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་བརྒྱུད་ཏུ་རྒྱ་མའི་སྐར་ལྷང་བར་
བྱའོ་སྦྱུང་དུ་འཕེན་པ་བཏང་སྟེ། དེ་ལས་ལངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལས་
གཟུངས་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྫོགས་འགྲེལ་པར་སྦྱ་མའི་སྐར་འཕོག་པ་
ལ་གསུངས་པ་ལྷར་ཉིར་ཐོབ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་མའི་སྐར་ལངས། དེ་ནས་མཆེད་པ་ནས་
སྦྱིག་རྒྱུའི་བར་དུ་དང་། (༡༠བ)དེ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་ཀུན་རྟོག་རྣམས་སྦྱེ་ཞིང་། རྒྱུད་སེམས་
ཅམ་ལས་གྲུབ་པའི་སྦྱ་མའི་སྐར་དེ་ཉིད་རྒྱུད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་
ལའང་རྗེས་མཐུན་པའི་སྦྱ་ལུས་དང་། སྤས་དོན་གྱི་སྦྱ་ལུས་དངོས་དང་། ལུང་འཕྲུག་གི་སྦྱའི་
སྦྱ་ལུས་ཏེ་གསུམ་སོ། །

2༥ རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྦྱོང་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་བདེ་ལྡན་སྦྱེས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་བདེ་སྦྱོང་སྦྱར་ཏེ་བསྐྱོམས་པ་ལས་ལངས་པ་ན། མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཆོ་ལས། ལས་ཀྱི་བྱ་ག་རྒྱ་རབ་སྦྱོར་བས། །ཉི་མ་རེ་རེ་བསྐྱབ་པར་བྱ། །དེ་ཡི་དུས་སུ་གང་མཐོང་བ། །དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་བརྟུང་བར་བྱ། །འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཚུལ་བདག་ཉིད། །རྟག་ཏུ་བདག་ཉིད་ལ་འབྱུང་འབྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཉམ་གཞག་གི་བདེ་སྦྱོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བརྟན་གཡོའི་དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་བརྟུང་བར་བྱ་བ་སྟེ་རྒྱས་བཏབ་ནས་བསྐྱོམས་པས་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཚུལ་རང་ལ་འབྱུང་བ་སྟེ་ཐམས་ཅད་བདེ་སྦྱོང་དང་། དེ་ཡང་ལྟའི་སྦྱའི་ནམ་པར་ཤར་བས་བདེ་ཆེན་འབར་བའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །

3༥ དེ་ལ་བརྟན་ནས་བསྐྱེད་ཚུལ།

གསུམ་པ་དེ་ལ་བརྟན་ནས་སྐྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ལ་བ་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འོད་གསལ་མཛོན་དུ་སྤྲུགས་པར་བྱས་ལ། གཉིད་ཀྱང་འོད་གསལ་ཉིད་དུ་མོས་པར་བྱས་ཏེ་ཉལ་ལོ་ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་སྤང་བ་དང་བི་བྱུ་ཏི་ཅ་ལྟའི་འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པས་སྤང་བཤད་མ་ཐག་པའི་རྗེས་གཞིག་གི་སྤྱད་རིམ་དེ་ཉིད་སྦྱང་གར་བསྐྱོམས་ལ་གཉིད་ཆོས་སྦྱང་དང་སྐྱེ་བ་དང་། མི་ལམ་ལོངས་སྦྱང་དང་སྐྱེ་བ་དང་། སད་པ་སྦྱལ་སྦྱང་དང་སྐྱེ་བ་སྟེ། གཉིད་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གསུམ་བྱ་བར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་འཁྲིད་ཡིག་ཏུ་(༡༡ན)གསུངས་པས་སྟེ་བར་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་འོག་ཏུ་སྦྱང་གར་བསྐྱོམས་པའི་ཐབས་ལམ་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་འཆི་རིམ་བཞིན་དུ་ཐེམ་པའི་དཔེའི་འོད་གསལ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ནི་ནང་གི་སྤྱད་རིམ་རྒྱུང་པར་མ་ཟད།

ཕྱིའི་ཐབས་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་སློབ་ཚུལ་ཀྱང་དགོས་སོ། །ཡང་ལ་བ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས།
འཆི་བའི་དུས་སུ་དཔལ་ཏེ་རུ་ཀ་དང་རྩོམ་པ་མོ་ལ་སོགས་པའི་དཔལ་པོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་
མེ་ཏོག་དང་བདུག་སློབ་དང་རྒྱལ་མཆོན་དང་བ་དན་ལ་སོགས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཐོགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་འོད་གསལ་གྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་པན་ཡོན་གྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་
ཤིང་། འགྲེལ་བ་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པས་གཉིད་དུས་ཀྱི་སྟེ་བ་རུས་
བ་དེས་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་དང་ལྷག་པའི་སྤྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་ནང་གི་མཁའ་སྟོན་
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་འཁྲིད་པར་གསུངས་པས་གཞིའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་
གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་དེ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱུ་དང་སྟེ་བ་དང་། དེ་ལས་ཐ་མལ་བ་ལ་བར་དོ་འབྲུབ་པ་
བཞིན་དུ་སྐྱུ་ལུས་དངོས་སམ་རྗེས་མཐུན་པར་ལངས་པའི་བར་དོ་ལོངས་སྐྱུ་དང་སྟེ་བ་དང་སྐྱེ་
བ་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་དང་སྟེ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་འདུས་པ་འཕགས་སྟོར་གྱི་གདམས་ངག་ལས་འབྱུང་
བ་ལྟར་བྱ་སྟེ། སྐྱབ་པ་པོ་རང་གི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐོ་དམན་གྱི་དབང་གིས་སྟེ་བའི་
ཚུལ་གྱི་རིམ་བཤང་ཅི་རིགས་པར་ཡོད་དོ། །

འོད་གསལ་གྱི་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་འབྲེན་པ་ལ་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་རྗེས་གཞིག་གི་སྤྱད་
རིམ་དུ་མ་ཟད། རྩོམ་པའི་བརྒྱས་པའང་དགོས་ཏེ། རྩོམ་པའི་ཀྱི་འཁྲིད་ཡིག་ལས། དེའི་ཆེ་འདིར་རྩོ་
རྩོམ་པའི་དང་། སྤྱིང་གའི་རྩྱུ་ཡིག་ལ་དམིགས་པ་གཏོད་པ་གང་(༡༡བ)བྱང་ཆ་ཆེ་བ་ཅིག་
ལ་དམིགས་ནས་རྩོར་བརྒྱས་སམ་ཡི་གེ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་གང་རུང་བྱའོ། །རྩོར་བརྒྱས་བྱེད་
ན་སྐབས་འདིར་རྩྱུ་ཡིག་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ནས་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་བརྗོད་པ་བྱུབ་མཆོག་ཀྱན་དུ་དགེ་བའི་མན་ངག་གི།
ལྷགས་ཀྱས་འགྲོ་འདི་མཁའ་སྟོན་གནས་བྱངས་ཆོ། །རབ་འབྲུམས་རྒྱལ་རྣམས་རང་རང་ཞིང་
མཆོག་ན། །རབ་དབྱེས་ཞི་བའི་བཏང་སྟོམས་མཛད་དམ་སྟུམ། །ལྷ་ཡི་པའི་ལྷགས་ཀྱི་རྫོགས་
རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

2) རོན་གྱི་སྤྱི་པོ་རིམ་པ་ལྔ་རྩེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྒྲུབ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ། དེའི་བསྐྱགས་པ་བསྟན་པ།
དེ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པའི་ཐབས་བསྟན་པའོ། །

1] བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།

དང་པོ་ནི། འདིར་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་པོ་
རོན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདེ་མཆོག་ཅ་བའི་རྒྱུད་དུ་སྤྱི་པོ་རྩོགས་རིམ་གྱི་
ལམ་གྱི་གནད་འདི་རྣམས་བྱིན་ཅེ་མ་ལོག་པར་རྩོགས་པ་བཤད་རྒྱུ་རྣམས་དང་ཅ་བཤད་
ཤན་སྤྱར་ནས་སྟོན་པའི་དོ་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་མན་ངག་ལ་རག་ལས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་
ཏེ། དོ་རྩེ་འཆང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་པོ་རོན་རྣམས་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་ལ་སྟོན་མོང་
དང་སྟོན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་རྒྱུ་རྣམས་གསུངས་ཤིང་། ལྷ་ནག་དེའི་གསུམ་སོགས་
ཀྱི་ཆོད་ལྟར་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཅ་བཤད་ཤན་སྤྱར་བ་ལས་བསྦྱེད་རྩོགས་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་
ལེགས་པར་སྟེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རིམ་ལྔ་ལས། དཔལ་ལྷན་འདུས་པའི་རྒྱུད་དུ་ནི། [དེ་
ཉིད་འདི་དག་རྒྱས་བཏབ་གནས། | བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྩེས་འབྲངས་ནས། | སྒྲ་མའི་ཁ་ལས་
རྩོགས་པར་བྱ། | ཞེས་འདུས་པའི་རིམ་ལྔ་ཅ་རྒྱུད་དུ་རྒྱས་བཏབ་པ་དེ་བཤད་རྒྱུ་ལ་(༡༣ན)
བཏོན་ནས་ཅ་བཤད་སྤྱར་ཏེ་ཅ་རྒྱུད་འཆད་ཤེས་པའི་སྒྲ་མའི་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་ལ་རག་ལས་
པར་གསུངས་པ་དོན་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། | འདི་ལ་དགོངས་ནས་བྱུང་ཆེན་གྱིས་གཞུང་གི་ཐོག་

མར་ཡང་། ལྷ་མའི་བྱེན་རྒྱལ་ཚམ་གྱིས་ནི། །སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་འབྱུང་གང་ཡིན། །འཁོར་
ལོ་སྒྲོམ་པར་སྤྲས་པ་ཡི། །བྱེན་བརྒྱལ་རིམ་པ་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་སྤྱིར་ཡང་དངོས་གྲུབ་
ཐམས་ཅད་རྒྱ་མ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། །བྱད་པར་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་
པའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་མི་སྟོས་པར། །སྟོགས་དུས་ཀྱི་ཆེ་གཅིག་ལ་བྱང་འདུག་གི་གོ་འཕང་འཛོལ་
རྒྱས་པའི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་གནད་རྣམས་རྩ་བཤད་སྦྱར་བའི་རྒྱ་མའི་མན་རག་ལ་རག་
ལས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་ཡིན་གྱི། དབང་དམ་ཆེ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་མེད་
པར་རྒྱ་མའི་བྱེན་རྒྱལ་གཅིག་ཤུས་འབྱུང་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

བྱེན་གྱིས་བརྒྱལས་པའི་སྤྲས་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱང་གཞུང་ལས། མཁའ་འགྲོ་མ་ཡི་ཆོགས་
ཀྱན་གྱི། །སྟོང་པོ་སྒྲོམ་པ་རྒྱ་མ་ཉིད། །ཅེས་མཁའ་འགྲོ་མ་སྟེ་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་འགྲོ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱན་གྱིས་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་སྟོང་པོ་ནི་སྒྲོམ་པ་སྟེ་
སྒྲོམ་པའི་སྐད་དོད་སྤྲས་པའི་སམ་ནི་བདེ་བ་དང་། བ་ར་ནི་མཆོག་སྟེ་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
རྫོགས་རིམ་པའི་ཁྱབ་དེ་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དང་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གོང་མར་གྱུར་པ་རྒྱ་མ་ཉིད་དེ། རྒྱད་སྟེ་འོག་མ་དང་པར་བྱེན་
ཐེག་པའི་སྐབས་ཀྱི་འང་བསྐྱོམ་བྱའི་སྟོང་ཉིད་མཆོག་ལ་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་ལྟན་
སྟེས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྫོགས་པའི་ལམ་གྱིས་སྤྱིབ་གཉིས་སྟོང་བ་དང་ཆོགས་གཉིས་(༡༩བ)
བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དེ་འབྲེལ་ལམ་གཞན་གང་ལའང་མེད་པས་སྦྱར་
བྱད་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཆོགས་བཅད་དེའི་དོན་བྱང་དོན་དུ་བཤད་ན། མཁའ་
འགྲོ་མ་ནི་ནང་གི་ཁམས་དམར་པོ་འམ་རྩ་རྣམས་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་བྱ་བ་དང་།
ཆོགས་ཤིང་འདུས་པ་ནི་སྒྲོམ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། གང་དང་འདུས་ན་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་
དང་འདུས་པས་སྟོང་པོ་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་མ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེད་པ་
སྟོན་ལ། དེ་ལྟར་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པས་གཙོ་བོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱང་

དོན་དུ་བཤད་པས་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་ཁམས་དཀར་དམར་རྣམས་འདུས་པ་ལས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ཉིད་འདྲེན་པའི་ཐབས་རིམ་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་དང་ལྔ་པའི་སྐབས་
སུ་བཤད་པ་རྣམས་སྟོན་ཏོ། །ཡང་ཆོགས་དང་བའི་སྐད་དོད་ཇ་ལ་ནི་མངོན་རྫོང་གི་གཞུང་
ལས། ཇ་ལ་ཆོགས་དང་བ་སྟོན་དག་ལ་སྟེ། །མེ་ཏོག་པོན་པོ་ཉ་རྒྱ་རྒྱ་མ་དང་། །ཞེས་ཇ་ལ་
ནི་ཆོགས་དང་འབྲེལ་བ་དང་སྟོན་པའི་ཏོག་དང་པོན་པོ་དང་ཉ་རྒྱ་དང་རྒྱ་མ་སྟེ་དོན་བདུན་ལ་
འདུག་པར་གསུངས་ལ། མེ་ཏོག་གི་སྐྱ་ནི་བསྐྱེད་ལའང་འདུག་པས་མཁའ་འགྲོ་མའི་བསྐྱེད་
སྟེང་པོ་ལས་བདེ་བ་མཆོག་འཛིན་པ་ཡིན་པས་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་སྐྱེད་
ཐབས་རྣམས་ཀྱང་སྟོན་ཏོ། །མན་ངག་སྟེ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པའོ། །

2] དེའི་བསྐྱེད་པ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། འགོས་འགྱུར་ལས། མཁའ་འགྲོ་མ་ཡི་ཞེས་པའི་གོང་དུ། རིམ་པ་ལྔ་པ་
ཉེར་བསྟན་པ། །གསང་བ་ལས་ཀྱང་གསང་བ་མཆོག་། ཅེས་གསང་བསྐྱེད་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྟེང་པོར་བསྐྱེད་པ་དང་། བཟང་ཐོང་བསྐྱེད་པ་འདིར་མེད་དེ། །(༡ ནན)བསམ་གཏན་
ལྷ་མཆོད་ཡོད་མ་ཡིན། །ཆོས་གངས་མེད་ཅིང་ངེས་པ་མེད། །སྦྱིན་སྟེན་མེད་ཅིང་གནས་པ་
མེད། །སྟོག་དང་ཁ་ཏོན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་འཛིགས་བྲལ་བའི། །སྟོབ་མ་
གྲུས་ལ་ཀུན་མཐུན་གྱི། །སྟོད་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ། །གང་ཞིག་སྐྱེས་པ་ཅམ་གྱིས་
ནི། །མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་དང་ལྷན་ཞིང་། །མངོན་པར་ཤེས་པ་བྱུག་དག་དང་། །དེ་བཞིན་ས་
བཅུ་ཉིད་དང་ནི། །མཁའ་ལ་འགྲོ་དང་རྩ་འཁྱུལ་དང་། །མི་སྤང་བྱུང་པར་དུ་འཐོབ་ཅིང་། །སྐྱེ་
བ་བྲན་དང་གཞན་གྱི་སེམས། །ཐམས་ཅད་རིག་དང་ཁམས་གསུམ་དང་། །འདས་དང་མ་
འོངས་པ་དང་ནི། །ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཤེས་པ་སྟེ། །ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་ལ་ཐོག་

མར་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་དེ་དག་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྫོགས་རིམ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་
བརྟན་པའི་འཆ་མས་ནས་དེ་དག་ལ་བསྐྱབ་མི་དགོས་པར་སྟོན་པ་སྟེ། བཤད་པའི་རྒྱད་མངོན་
རྫོང་ལས་ཀྱང་། བདེ་གཤེགས་དབུགས་འབྱེན་གསུངས་པ་ནི། །དག་པའི་ལུས་ནི་སྐྱོན་མེད་
པ། །བསོད་ནམས་རྒྱུད་དུའི་སྤྲུགས་པས་ཀྱང་། །དེ་དག་ལ་བས་ནི་རྟེན་པར་འགྱུར། །དེ་ནི་
བསྐྱུང་མེད་བཟའ་བ་མེད། །དཀྱིལ་འཁོར་དཀྱིལ་འཁོར་བདག་པོ་མེད། །བཟླས་དང་བརྟུལ་
ཞུགས་སྐྱིན་སྲེག་མེད། །མདོར་ན་སེམས་བསྐྱུས་ཚུལ་ཅན་ནོ། །ཞེས་དང་། གྲེ་རྩེ་ལས་
ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྩེ་དབྱེར་མེད་པ། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་ཞེས་རབ་རྩ་འཛིན། །སྤྲུགས་བཟླས་
མེད་ཅིང་དཀའ་ཐུབ་མེད་དང་སྐྱིན་སྲེག་མེད། །དཀྱིལ་འཁོར་ཅན་ཡང་མེད་དེ་དཀྱིལ་འཁོར་
ཡང་ནི་མེད། །དེ་ནི་(༡༩བ)གསང་སྤྲུགས་དཀའ་ཐུབ་དང་ནི་དེ་སྐྱིན་སྲེག་ །དེ་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཅན་དང་དཀྱིལ་འཁོར་དག་ཀྱང་ཡིན། །མདོར་བསྐྱུས་ན་ནི་སེམས་ནི་འདུས་པའི་ཚུལ་ཅན་
ནོ། །ཞེས་ངེས་དོན་གྱི་སྟོང་རྩེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
དུ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དེ་ཉིད་འགོ་བ་སྐྱོབ་པས་སྤྲུགས་དང་། ཡང་དང་
ཡང་དུ་བྱེད་པས་བཟླས་པ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཐམས་ཅད་འགོག་པས་དཀའ་ཐུབ་སྟེ་བརྟུལ་
ཞུགས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་བྱང་པོའི་བསྲེག་རྩལ་འཛོམས་པས་སྐྱིན་སྲེག་དང་། ངེས་
དོན་གྱི་རྩེ་རྩེ་རྣམས་འགྱོར་མ་དང་ཉེ་རུ་ཀ་འདུས་པས་དཀྱིལ་འཁོར་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
གྱི་སྟོང་པོ་ཡིན་པས་དཀྱིལ་འཁོར་ཉེ། མང་དུ་སྐྱས་པས་ཅི་ཞེས་བྱ་སྟེ་མདོར་བསྐྱུས་ན་དེ་
ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ཚུལ་ཅན་ནམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཉེ། དེའི་
བྱེར་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་གྱིས་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མཚོ་
སྐྱེས་གྱི་འགྲེལ་པར་བཤད་དེ། ལམ་ཐམས་ཅད་གྱི་གནད་འདིར་འདུས་པ་དང་། ལམ་གཞན་
གྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་མ་ཆང་བ་མེད་པ་
དང་། དེ་ཡང་རིང་པོར་མི་ཐོགས་ཤིང་ལམ་བདེ་བས་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་བྱེད་ལས་གྱི་སྟོ་

ནས་འདིར་འདྲེ་བས་ལམ་ཞིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ལ་སློབ་མི་དགོས་པས་
ལམ་མཛོད་བསྐྱུས་པ་དང་། དུས་ཆེ་གཅིག་ལ་འབྲུག་པ་དང་། ཆེ་འདིར་སྤྲིག་པ་ཞིན་ཏུ་ཆེ་
བས་ཀྱང་འབྲུག་ལ། རྒྱེ་བ་སྤྲ་མར་ཆོགས་ཀྱི་བསགས་རྒྱབ་མི་ཆེ་བའི་བསོད་ནམས་དམན་
པས་ཀྱང་འབྲུག་པ་དང་། འཛིགས་པ་དང་བལ་བ་(༡༩ན)ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་
དང་རང་ངེས་དོན་གྱི་ལྷ་ར་མཉམ་པའི་སློ་ནས་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོན་པ་ལ་བྱི་མར་ངན་
སོང་བྱ་ལྟར་དོགས་མེད་པ་དང་། དེ་ཡང་སྤྲ་མ་ལ་ཞིན་ཏུ་གྲུས་པའི་སློབ་མའི་རྒྱད་ལ་ངེས་
པར་རྒྱེ་བ་སོགས་ཉེ་པན་ཡོན་མཐའ་ཡས་པ་དང་། གཞན་ཡང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་བྱུག་
དག་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཤེས་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་
རྣམས་ཀྱང་ཐོབ་པར་འབྲུར་བས་སྟོང་པོ་མེད་པའི་ལམ་དམན་པ་ལ་འབད་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་
པ་བོར་ནས་འདི་ལ་ནན་ཏན་བྱ་དགོས་སོ། །

3] དེ་རྒྱད་ལ་སྟེད་པའི་ཐབས་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་དེ་རྒྱད་ལ་སྟེད་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། བསམ་མི་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་སྟེད་
པའི་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་རིམ་པ་དང་། བསམ་མི་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་ཉིད་སྟེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1] བསམ་མི་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་སྟེད་པའི་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་རིམ་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱང་སེམས་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟེད་ཚུལ།
བྱང་སེམས་དམར་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟེད་ཚུལ་ལོ། །

1༽ བྱང་སེམས་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱ་ཁྲིའི་དབུས་སྤྱིང་གར་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ལས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་གི་རིམ་པ་བཤད་པ། རྒྱ་ཁྲིའི་ཡར་སྐྱ་མར་སྐྱར་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ལས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ་སྐྱ་ཚོགས་དོ་རྩེའི་རིམ་པ་བཤད་པ། ལྷག་རྒྱ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ་ལོར་བྱ་འགོངས་པའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །

1 རྒྱ་ཁྲིའི་དབུས་སྤྱིང་གར་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ལས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ་ བདག་བྱིན་བརྒྱབ་གི་རིམ་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་བྱིན་བརྒྱབ་གི་རིམ་པ་སྒྲོམ་པའི་བསྐྱགས་པ་རྫོང་པ། དེ་སྒྲོམ་ཚུལ་དངོས་བཤད་པའོ། །

༡ བདག་བྱིན་བརྒྱབ་གི་རིམ་པ་སྒྲོམ་པའི་བསྐྱགས་པ་རྫོང་པ།

དང་པོ་ནི། བཤད་པའི་རྒྱུད་མངོན་རྫོང་མ་ལས། ཏྲག་ཏུ་སྤྱིང་ལ་གནས་པ་ཡི། ཐིག་ལེ་གཅིག་ལ་འགྱུར་མེད་དེ། །(༡༧བ)དེ་སྒྲོམ་བྱེད་པའི་སྐྱེ་པོ་ལ། །ངས་པར་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ན་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དུ། སྐྱ་དང་ཐིག་ལེར་ལྷན་པའི་སེམས། །སྤྱིང་གར་གཞག་བྱ་དེ་ནས་འདིའི། །ཚོངས་པའི་རབ་རིབ་འཛོམས་མཛད་པའི། །མངའ་བདག་བཙུན་ལྷན་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ། །བྲག་པོ་འབར་བའི་འབྲང་བས་དགྱིས། །ཉེ་དུ་ཀར་གྲགས་ཆེར་འབྱུང་ཉིད། །ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དུར་ཁྲོད་ན། །རོལ་

ཞིང་བདུད་ཀྱན་འཛོམས་བྱེད་པ། །བདེ་བ་ཆེ་འབྱུང་ཐམས་ཅད་ནི། །སྤྲད་ཅིག་དེ་ལ་གསོལ་
མཇུག་པའོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། །སྤྲོ་ནི་རྒྱ་དང་དང་། ཐེག་ལེ་ནི་རྗེས་སུ་རྩོམ་སྟེ་དེ་དང་
ལྡན་པའི་སེམས་ནི་རྩྱུ་ཡིག་གི་རྣམ་པར་སྦྱང་གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབྱས་གྱི་རྩྱུ་ཀྱི་འོ་ནང་དུ་གཞག་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེ་བསྐྱོམས་ནས་དེ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་དུ་བཟུང་སྟེ་བསྐྱོམས་པས་དེ་
ལྟར་སྐྱོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་འདིའི་ཚྲིངས་པའི་རབ་རིབ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་མཇུག་པའི་
མངའ་བདག་སྟེ་གཙོ་བོ་བཙུག་ལྡན་འདས་དཔལ་ཉེ་རུ་ཀ་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ངེས་པ་
ཁོ་ནར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་འབྲུ་བའི་ཉེ་རུ་ཀ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། བར་དོན་གྱི་མ་ཡིན་གྱི་ཉེ་
དང་རུ་དང་ཀ་དང་སྤྱི་ཡིག་སྟེ་ཡི་གེ་བཞིས་མཆོན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་ཉེ་རུ་ཀ་བདེ་སྦྱང་དབྱེར་
མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་འབྱུང་བ་ཡིན་ཉེ། དེ་ཉིད་སྤྲིད་པའི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པས་
བྲག་པོ་དང་། མེ་ལྗེའི་བྲང་བ་འཁྲིགས་པ་སྟེ། བདུད་བཞི་དང་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་སོགས་སྟེག་
པར་བྱེད་པས་མེ་དང་འབྲུ་བའི་ཕྱིར་ཉེ། གསང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་དུ་གསལ་བ་ལས། ཉེ་
རུ་ཀ་དཔལ་རྒྱད་ཆེན་དུ། །མེ་ཞེས་(༡༥ན)བྱ་བར་མདོན་པར་བཟོད། །ཆགས་སོགས་ཉོན་
མོངས་བྲ་བ་ཡི། །སོག་མ་སྟེག་པར་བྱེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཉིད་ངེས་
དོན་གྱི་ཉེ་རུ་ཀ་ཡིན་ན། ཉེ་རུ་ཀ་ལ་དུར་ཁྲོད་རོལ་པ་དང་། བདུད་འཛོམས་པ་དང་། གདུག་
པའི་ཁྲག་འཁྱུང་བ་རྣམས་ཡོད་པ་ལས་དེ་དག་རི་ལྟར་ཆང་ཞེ་ན། དུར་ཁྲོད་ནི་བ་ས་ན་གནས་
དང་། དེ་ལ་ལྷ་སྒྲ་ནམ་ཞེས་པ་བསྐྱར་ཉེ་ངེས་ཆོག་གིས་བཞུགས་ན་རོ་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
རྣམས་དུར་ཁྲོད་ན་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བར་གནས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་
ཅན་དང་དེའི་གནས་སྟོང་གྱི་འཛིག་ཉེན་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པས་སྦྱང་པའི་བདག་
མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དུར་ཁྲོད་ན་ངེས་དོན་གྱི་ཉེ་རུ་ཀ་དེ་ཉིད་རོལ་པ་དང་། ལས་ཀྱི་བདུད་
སྤྱི་བ་པ་གཉིས་རྩ་བ་ནས་འཛོམས་པ་དང་། གདུག་པའི་ཁྲག་གསོལ་བ་ལྟར་བདེ་བ་ཀྱན་གྱི་
མཆོག་ལྟན་སྤྱིས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་གསོལ་བ་སྟེ་དེ་ལ་རྟག་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མཇུག་པའི་ཕྱིར།

མཆོན་རྫོང་ལས། ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཆོག་། རྟོན་ཆེན་ཡི་གེ་དམ་པ་ཡིན། ཁོང་ནས་
འབྲུང་བ་སྐྱེ་བ་མེད། །ཆོག་ཏུ་བརྫོང་བ་སྤངས་པ་སྟེ། །རྫོང་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱ་ཡི་མཆོག་། ཆོག་
ཀུན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའང་འདིའི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་གྱི་རིམ་པ་
དང་། འདུས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྲུགས་ཐིག་སྟོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། བསྟོམ་རྒྱའི་
ཐིག་ལེ་ནི་བཤད་རྒྱུ་དོན་རྩེ་འཕྲེང་བར་ཨ་དང་རྩྱུ་གཉིས་ཀ་དང་། སྟོང་བསྐྱུས་ལས་ཨ་ཡིག་
བཤད་ཀྱང་། མི་ཞིགས་པ་མཆོན་བྱེད་ཏུ་བསྟོམ་པ་ཡིན་གྱི་དེར་ཡི་གེའི་གཟུགས་སུ་བྱུབ་
བྱུབ་པ་ཞིག་(༡༥བ)མེད་པས་དེ་འདྲ་བ་ཡིན་ལ། སྟོམ་འབྲུང་ལས་རྩྱུ་ཡིག་དཀར་པོ་ཡང་
བཤད་དོ། །འདི་ལ་འདུས་པའི་སྟོར་ནས་ཀྱང་ཞིན་ཏུ་བསྐྲུགས་ཏེ། གྲོལ་བའི་ཐིག་ལེ་ལས།
དེ་གསལ་མི་ཞིགས་ཐིག་ལེའི་གཟུགས། །ཡུངས་ཀར་གྱི་ནི་འབྲུ་ཆོད་ཅམ། །འོད་ཟེར་སྒྲ་
ལྷ་འབར་འཇག་པའི། །ཚུལ་ཅན་སྟོང་དབུས་རྟག་ཏུ་གནས། །དེ་ལ་བསྐྱུས་པས་ཡི་ཞེས་
ཆེ། །སྟོང་ཅིག་ཅམ་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་ལ། །འབར་བ་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད། །ཅེས་གསུངས་
ཞིང་། བདེ་མཆོག་རང་གི་བཤད་རྒྱུ་སྟོམ་འབྲུང་ལས་ཀྱང་། སྟོང་གའི་ཚུ་སྐྱེས་སོན་པའི་
རྒྱུང་། །རྩྱུ་ཡིག་དཀར་པོ་དང་མཚུངས་པ། །བསམ་བྱ་མཉམ་པར་བཞག་པ་གང་། །དེ་ལ་
ཡུལ་སོགས་གྱིས་མི་འཆིང་། །འཁོར་བའི་སྟོང་ཏུ་འགོ་བའི་རྒྱུང་། །སྐྱ་ངན་འདས་པའི་འོག་
ཏུ་བཞོད། །རབ་ཏུ་མི་གནས་སྐྱ་ངན་འདས། །སྟོང་གའི་ཚུ་སྐྱེས་ཟེའུ་འབྲུང་གནས། །ཞེས་
བདག་བྱིན་བརྒྱབ་གྱི་རིམ་པ་སྟོམ་པ་སོགས་གྱིས་རྒྱུང་རྣམས་སྟོང་གའི་མི་ཞིགས་པ་ལ་
བསྐྱུས་ཏེ་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་གྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཀུན་རྟོག་གིས་
འཆིང་མི་རྒྱས་པས་སྟོང་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་ཐུང་འདས་གྱི་གོ་འཕང་བདེ་ལྷག་ཏུ་
སྟོང་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །སྟོབ་དཔོན་གྱི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་ནི་སྤར་
བངས་ནས་བཤད་མ་ཐག་པའི་མཛོན་རྫོང་དང་སྟོམ་འབྲུང་གི་དགོངས་པའོ། །

༡ དེ་སྒྲོམ་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གང་དུ་དམིགས་པ་གཏོད་པའི་གནས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེར་
དམིགས་པ་གཏད་ནས་སྒྲོམ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པའོ། །

༡། གང་དུ་དམིགས་པ་གཏོད་པའི་གནས་ངོས་གཟུང་བ།

དང་པོ་ནི། སྤྱིང་གའི་ཙྰ(༡༩)འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་ཉིད་དུ་དམིགས་པ་གཏད་
ནས་སྒྲོམ་དགོས་ཏེ། བདེ་དབྱེས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་བཤད་རྒྱུ་ལས། སྤྱིང་གི་
ནང་པོན་བསྐྱེད་ནི། །འདབ་མ་བརྒྱུད་པ་སྤྱིང་པོར་བཅས། །དེ་ཡི་ནང་དུ་སོན་པའི་ཙྰ། །མར་
མའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན། །ཚུ་ཤིང་གི་ནི་མེ་ཏོག་ལྟར། །བརྒྱུད་ཞིང་ཁ་ནི་འོག་ཏུའོ། །དེ་ཡི་ནང་
གནས་དཔའ་བོ་ནི། །ཡུངས་ཀར་གྱི་ནི་འབྲུ་ཆོད་ཅན། །མི་ཤིགས་རྩྱི་གི་ས་བོན་ནི། །ཁ་བ་ལྟ་
བྱར་འཛག་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་ནང་ནས་སོན་པའི་ཙྰ་ནི་དབུ་མ་དང་། དེའི་ནང་
དུ་གནས་པ་ཞེས་རྩྱི་ཡིག་ཙྰ་དབུ་མའི་ནང་དུ་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ནི་འཁོར་ལོ་བཞི་
ལ་བརྟེན་པའི་གཏུམ་མོ་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་ཀྱང་འདིར་ཡང་འབྲས་སྟེ། སྒྲོམ་འབྱུང་
ལས། སྤྱིང་གའི་ཚུ་སྤྱེས་སོན་པའི་རྒྱུད་། །རྩྱི་ཡིག་དཀར་པོ་དང་མཚུངས་པ། །བསམ་བྱ་
མཉམ་པར་བཞག་པ་གང་། །དེ་ལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱིས་མི་འཆིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཁྱད་
པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་ནས་ཀྱང་། གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་བྱངས་བྱུར་ཏེ། །ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་གང་གཡོ་བའི། །སེམས་ནི་སྤྱིང་གར་བརྟན་བྱས་ནས། །ཞེས་གཟུགས་སྤྱོད་སོགས་
ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྤྱོད་ཆོགས་པ་སྤྱང་བ་ནད་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་རང་དབང་མེད་པར་

བངས་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་དགག་ཏུ་མེད་པར་གཡོ་བའི་རང་གི་སེམས་
འདི་ཉིད་དེ་ལྷར་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་བཞེན་པའི་རྒྱུ་རྣམས་སྤྱོད་གཤི་
མི་ཞིགས་པ་ལ་བསྐྱུས་ཤིང་ཐེམ་པར་བྱས་པ་ལ་སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་
བཅས་(༡༩བ)པ་བངས་ཏེ་འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་ཁྱེད་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་
སྤྱོད་ཉིད་སྤྲོ་མོ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྤྱར་ནས་བསྐྱོམ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ལྷན་སྐྱེས་འབྲེན་
པའི་རང་གི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་སའི་གཙོ་བོ་ཡང་དབུ་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྲོ་མ་
འབྱུང་ལས། རྒྱུ་མ་རོ་མ་ལོགས་གཉིས་སུ། །ཨ་ཡི་ཀ་ཡིའི་རང་བཞིན་ཅན། །འབྲས་བུ་རྒྱ་
ཡི་རང་བཞིན་གྱིས། །དགའ་བ་བཞི་ཡི་གཟུགས་ཅན་མ། །ཞེས་ཨ་ཡིའི་ངོ་བོ་རྒྱུ་མ་དང་།
ཀ་ཡིའི་ངོ་བོ་རོ་མ་གཉིས་ལོགས་གཡེན་གཉིས་ན་གནས་པའི་མཚོག་གི་དབང་ལྷག་
མ་ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་ལ། རང་བཞིན་གྱི་སྐྱད་དོད་
སྤྲོ་མ་ལྷན་སྐྱེས་འབྱུང་བ་ལའང་འཇུག་པས། དེར་གནད་དུ་བསྐྱུན་པས་ལྷན་སྐྱེས་འབྱུང་བའི་དོན་
དང་། དགའ་བ་བཞི་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་མ་རྒྱ་དང་། བྱི་མ་བྱི་མ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་འཇོག་པས་རྒྱ་རྒྱ་
ནས་ཀྱན་ད་ལྷ་བུའི་བྱང་སེམས་བབས་པ་ལས་དཔེ་དང་། སྤྱི་བ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཉོན་སྤྱི་བ་
དང་རང་རང་གི་ངོ་སྤྲལ་གྱི་ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱིས་དག་པའི་དོན་དམ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཟུགས་
ཅན་མ་སྟེ་ཚུལ་ཅན་སྟེ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་རབ་གཟུགས་ནི་
ལ་ལྷ་ན། །རོ་མ་ཐབས་ཀྱིས་ཡང་དག་གནས། །དེ་དག་དབུས་སུ་གནས་ལྷ་མོ། །ཨ་ཡིག་
སྤྱོད་མཚོགས་གཟུགས་ཅན་མ། །ལྷ་མོ་སྐྱོ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན། །དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་རབ་
སྤྱོད་མ། །བདེ་ཆེན་རབ་སྐྱེན་ཐམས་ཅད་མ། །རྟག་ཏུ་ཡང་དག་བདག་ལྷག་འཆོལ། །ཞེས་
ཐབས་དང་ཤེས་རབ་རོ་རྒྱུ་གི་དབུས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱ་རྒྱའི་(༡༩ན)
ནང་དུ་སྐྱོ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ལྷ་མོ་པག་མའི་ངོ་བོ་ཨ་མུང་བསྐྱོམས་པ་ལས་དངོས་
གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་

པ་ཙམ་སྟེ། ཅ་འཁོར་གང་ན་ཡོད་པའི་སྟེ་བའི་རྩ་ཁྲིའི་ནང་དང་རྩ་ཁྲིའི་ཡར་སྐྱ་མར་སྐྱ་ནམས་
སྲུ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་བསྐྱེམས་པ་ལས་སྟོག་རྩ་ཁྲིར་ཆུད་པའི་གནད་ཟབ་མོ་རེ་ཡོད་
པར་ཀུན་ལ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བརྟག་གཉིས་ལས། ཀུན་དར་མ་ནི་དབྱུས་གནས་
སྟུ། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་ནམ་པར་སྤངས། །ཞེས་བསྐྱེམས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུད་དབྱེ་མར་ཐེང་
པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་ནམ་རྟོག་གི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ལྷན་སྐྱེས་འབྲེན་པས་དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་
ལ། སྟོམ་འབྱུང་ལས། གང་གང་གིས་ནི་བསྐྱེམས་པ་ཡིས། །མི་ནམས་ཡིད་ནི་ཡང་དག་
སྦྱོར། །དེས་དེའི་རང་བཞིན་འགྱུར་ལྷ་མོ། །སྐྱ་ཆོགས་གཟུགས་ཅན་ནོར་བུ་བཞིན། །ཞེས་
རྩ་ཁྲིའི་གནད་ཆེ་ས་གང་དང་གང་དུ་ཡང་དག་པར་ཏེ་ཡིད་སྤྲོད་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏད་ནས་
བསྐྱེམས་ན་བདེ་ཆེན་སྟེར་བའི་ལྷ་མོ་ལག་མའི་རོ་བོ་ཨོ་ཡིག་སོགས་བསྐྱེམས་པས་རོ་རྒྱུད་
གི་རྩ་བ་རྩ་ཁྲིར་སྤྱད་ནས་ཏེ། དཔེར་ན་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་རས་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་བཞག་ན། དེ་དང་དེའི་གཟུགས་ཅན་ཏེ་ཁ་དོག་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་
དོན་ཏེ་ཅ་འཁོར་ནམས་ཀྱི་སྟེ་བའི་རྩ་ཁྲིའི་ནང་དུ་དམིགས་པ་གཏད་པ་ལས་གདམས་ངག་
གི་མཐུས་རྒྱུད་རི་ལྟར་བསྐྱེད་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྤྱད་ཀྱས་པའི་ཁྱད་ས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ།
བོད་ཀྱི་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་ནམས་ཀྱིས་དོན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་བཤད་པ་མ་བྱུང་བ་ལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤིན་
ཏུ་གནད་ཆེ་བར་གཟིགས་(༡༥)ནས་ཞལ་ལུང་དང་། ཤ་བ་རི་བ་དང་། ལྷ་ཡི་པའི་སྐྱབ་
ཐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བྱད་པར་གསལ་བྱེད། བཙོན་འགྱུས་དཔལ་བཤེས་གཉེན་གྱི་གཞུང་
ནལ་འཁྱོར་མའི་སྐྱབ་ཐབས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྟེ་མ་ནམས་ཀྱིས་རྩ་ཁྲིའི་གནད་ཆེ་ས་
ནམས་སྲུ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་བསྐྱེམས་པས་རོ་རྒྱུད་གི་སྟོག་རྩ་ཁྲིར་འགོག་པའི་སྟོག་
ཅོལ་བྱད་པར་ཅན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་གསུངས་པ་ནམས་གྲུང་བསྐྱིགས་ཏེ་ནལ་འཁྱོར་ཆེན་པོའི་
ནམ་བཤད་དུ་སྟོག་ཅོལ་གྱི་ལམ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བཏང་བ་ནི་སྟོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་
ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །བྱད་པར་སྟོང་ག་ནི་ལུས་ཆགས་པའི་ཐོག་མ་དང་། དེའི་ཅ་འཁོར་

ཡང་ཅ་འཁོར་ནམས་ཆགས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱིང་གའི་ཅ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་ཀྱིའི་ནང་གི་མི་
འཇིགས་པ་ཉིད་རྒྱང་ཐམས་ཅད་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་དང་མཐར་ཐིམ་པའི་གནས་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པས་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནའང་རྒྱང་ཐམས་ཅད་དེར་ཐིམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
ལ། བསྐྱེམས་སྟོབས་ཀྱིས་འཆི་དུས་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རྒྱང་ཐམས་ཅད་ཐིམ་པའི་དཔེའི་ལྟན་
སྐྱེས་དང་དོན་གྱི་ལྟན་སྐྱེས་འཆར་ས་ཡང་དེ་ཁོ་ན་དང་། དག་མ་དག་གི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གཉིས་
ཐོག་མར་གང་དུ་ལྡང་བའི་གནས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་དེས་བྱ་ཞབས་ཀྱིས་བདག་བྱིན་
བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱང་འདིར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་མཛད་ལ། སྤྱིར་རྫོགས་རིམ་གྱི་དམིགས་
པས་གནད་དུ་བསྐྱུན་སའི་གཙོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་དཔལ་ལྡན་འདུས་པ་ལུགས་གཉིས་དང་
འདིའི་ལུགས་ཀྱི་གནད་དུ་བསྐྱུན་སའི་གཙོ་བོར་ཤེས་པར་གྱིས་འཇིགས་ཤིག །

༡། དེར་དམིགས་པ་གཏད་ནས་སྒྲོམ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ས་བོན་དང་བཅས་པའི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ་
དང་། ས་བོན་མེད་པའི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་(༡༩ན)པ་སྒྲོམ་ཚུལ་ལོ། །

1། ས་བོན་དང་བཅས་པའི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲོམ་ཚུལ་དངོས་དང་། དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པ་ལས་ཁྱུང་བ་སྐྱེ་བའི་
ཚུལ་ལོ། །

༡༥ སྒོམ་ཚུལ་དངོས།

དང་པོ་ནི་གནད་བཞི་དང་ལྡན་པར་བསྒྲིམ་པར་བྱ་བ་ལས་བཅའ་བ་ལུས་ཀྱི་འདུག་
སྟབས་ཀྱི་གནད་ནི་ཡིད་དང་མཐུན་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཁང་པར་སྟན་བདེ་བ་ལ་རྩོམ་
སྐྱེལ་གྱུང་ངམ་སེམས་དཔའི་སྐྱེལ་གྱུང་གང་བདེ་བྱས་ལ། སྒྲུབ་ཆོགས་བྱང་པོར་བསྐྱང་།
མགིན་པ་ཅུང་ཟད་དགུག། མགོ་ཏ་ཅང་མི་མཐོ་མི་དམའ་བར་བྱ། མིག་སྒྲ་ཅེར་བལྟ། སྒྲ་ལྟེ་
བའི་ཐད་སོར་འོང་བ་དང་། སོ་དང་མཆུ་རང་ལུགས་སུ་གཞག། ལྗེའི་ཅེ་མོ་ཅུང་ཟད་ཀྱེན་དུ་
བསྒྲོག། ལག་པ་མཉམ་གཞག་གི་བྱ་བ་རྒྱ་བྱ་བ་སྟེ་ནམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་པར་
བྱ། དུས་ཀྱི་གནད་ནི་སྤྱིར་རྒྱན་ལྡན་དུ་དང་། ཁྱད་པར་ཐོ་རངས་རིག་པ་དངས་པའི་དུས་
དང་། ཕྱི་བོ་བོད་འཕེལ་བའི་དུས་སུ་བསྒྲིམ། རྒྱུད་གི་གནད་ནི་རྒྱུད་ཕྱི་ནང་གི་འབྲུང་འཇུག་
ཏ་ཅང་སྒྲ་ཅན་དང་བྲག་པོ་མ་ཡིན་པར་དལ་པོར་བྱ། གང་དུ་དམིགས་པ་གཏོད་པའི་ཡུལ་གྱི་
གནད་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡབ་ཡུམ་དུ་གསལ་བའི་བྱ་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྱས་ཀྱི་ཐད་སྒྲུབ་ཆོགས་
ལ་ཅུང་ཟད་ཉི་བར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྲགས་པའི་སྟོང་གའི་ཅ་འཁོར་འདབ་མ་བརྒྱད་
པ་དེ་ཉིད་ཡོད་ལ། དེའི་ལྟེ་བར་སྤར་སྟོམ་འབྲུང་ལས་བྱངས་པ་ལྟར་གཡས་སུ་ཨ་མའི་རོ་བོ་
རོ་མ། གཡོན་དུ་ཀ་མའི་ཐ་སྟངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རྒྱུད་མ་དབྱས་སུ་མཆོག་གི་དབང་ཕྱུག་མ་
སྟེ་ཨ་ཕ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་མའི་ཅན་གྱི་དབྱ་མ་གསུམ་གཤེད་ནས་སྟོག་ཤིང་གི་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་
རོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱིས་དབྱ་མ་ལ་ལན་གསུམ་དུ་གཡས་གཡོན་དུ་འབྲུད་པའི་ཅ་མདུད་རིམ་པ་
གསུམ་གྱིས་བཅའས་ནས་ཡོད་པའི་དབྱས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་(༡༩བ)ནང་དེར་ཁམས་དཀར་དམར་
ཀྱི་ཐིག་ལེ་གཏུ་ཁ་སྟོར་གྱི་དབྱས་ན་རྒྱུད་སེམས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་མི་ཤིགས་པར་
བྲགས་པ་མདོར་ན་ཁྱད་པར་བཞི་ལྡན་དེ་ཉིད་ཡོད་ལ། དེར་དམིགས་པ་གཏོད་ནས་སྒྲིམ་

དགོས་པའི་ཚུལ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་ས་དང་བཅས་པ་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་པས་
རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དེར་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཏུ་ཁ་སྒྲུར་སྒན་མ་རྒྱུ་ཆད་ཅམ་དེ་ཡང་
སྟོང་དཀར་ཞིང་འོག་དམར་བའི་དབྱས་སུ་རྩྭ་ཡིག་དཀར་པོ་མགོ་བོ་བྱར་དུ་ལྟ་བ་ཡུངས་
འབྱུ་ཅམ་མགོ་བོར་རྒྱ་ཆེས་ཐིག་ལེ་རྒྱ་དང་དང་བཅས་པ་རྒྱ་དཔལ་བྱང་སེམས་ཁ་བ་ལྟ་བུར་
འཇག་པ་ཏེ་རུ་ཀའི་ངོ་བོར་བསྐྱོམས་ལ་དེ་དང་རང་གི་སེམས་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱེས་ནས་
ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་བཟུང་བར་བྱ་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་མངོན་རྟོག་ལས། ཏྲག་ཏུ་སྟོང་ལ་གནས་
བ་ཡི། ཐིག་ལེ་གཅིག་ལ་འབྱུང་མེད་དེ། །དེ་སྟོམ་བྱེད་པའི། ཞེས་དང་། སྟོམ་འབྱུང་ལས།
སྟོང་གའི་རྒྱ་སྐྱེས་སོན་པའི་རྒྱུང་། །རྩྭ་ཡིག་དཀར་པོ་དང་མཚུངས་པ། །བསམ་བྱ། ཞེས་
དང་། དེའི་དོན་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། རྒྱ་དང་ཐིག་ལེར་ལྟན་པའི་སེམས། །སྟོང་གར་གཞག་
བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སེམས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའང་གཞུང་ལས།
མགལ་མེ་བསྐྱོར་བའི་རྣམ་པ་ཅན། །སེམས་ནི་ཡུལ་ལ་རབ་རྒྱག་པ། །དེ་ནི་དེ་ལས་རྣམ་
བརྒྱུག་ནས། །མཆོན་དུ་མེད་པ་མཆོན་པར་བྱ། །ཞེས་མགལ་མེ་བསྐྱེད་པ་སྐྱད་ཅིག་གྱང་
མི་སྟོད་པར་གཡོ་བ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རང་གི་སེམས་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་
ཆོགས་པའི་ཡུལ་ལ་རབ་དུ་རྒྱག་པ་སྟེ་གཡོ་བ་དེ་ནི་དེ་ལས་རྣམ་པར་བརྒྱུག་ནས་དམིགས་
ཏེན་གྱི་ཐིག་ལེ་ལ་བྱིང་ཆོད་དང་བྲལ་བར་(༡༩ན)ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་
ལྟན་སྐྱེས་བསྐྱེད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་རྒྱལ་ཅམ་
ཡང་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་སྤ་མོ་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་
ལྟར་དུ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྟོག་ཅིང་མཆོན་དུ་མེད་པ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱར་ཏེ་
སྟོམ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་རྟོག་དང་སྟོམ་འབྱུང་དུ་མ་བྱད།
སྟོང་གར་གནད་དུ་བསྐྱེན་ནས་བསྐྱོམ་པ་འདི་ལ་བྱག་ཆེན་ཐིག་ལེ་ལས་གྱང་ཤིན་ཏུ་བསྐྱགས་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱུང་འཁོར་ཆར་ཡང་གནས་ན་ནི། །རྒྱུང་ལ་གཉིད་མ་ཡོད་པའོ། །གཡས་

པ་དང་ནི་གཡོན་གྱི་ཆ། །ཆར་ཡང་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྐྱོར། །དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ཡིས། །དེ་
ལས་མཆོག་གི་བདེ་བ་འབྱུང་། །བདེ་བའི་ནང་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་རྟེན་པར་
འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཆར་ཡང་སྟོང་གའི་གནས་སུ་ཤེས། །ཞེས་ཆར་ཡང་གི་གནས་སྟོང་
གའི་གནས་སུ་བཤད་ལ། རྒྱུད་འཁོར་གྱི་གནས་སྟོན་མཆོམས་ཡིན་ལ། དེ་ན་རྒྱུད་གཙུག་པོར་
ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཆར་ཡང་གི་གནས་སུ་གཉིད་མ་ཡོད་པ་སྟེ་རྟོག་མེད་མ་རྩིས་ཀྱི་མདུད་པས་
བཅེངས་པའི་རྒྱ་རྒྱའི་ནང་དུ་ཚུད་ཅིང་ཐིམ་པ་ལས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་རྟེན་དེ་བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་འཛོལ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱེད་
རིམ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རྫོགས་རིམ་སྟོམ་པ་ལ་འདུག་པ་ཡིན་ན་གོགས་ཆེར་མི་འབྱུང་ཡང་།
སྔ་བོ་ལྷ་བྱ་བསྐྱེད་རིམ་བསྟོམས་ནས་ཕྱི་བོ་རྫོགས་རིམ་སྟོམ་པ་ལྷ་བྱའི་རིགས་ལ་(༡༩བ)
ནི་གོགས་བྱུང་དོགས་ཡོད་པས་གོགས་སེལ་ཐབས་གལ་ཆེ་ལ། དེ་ལའང་རྒྱུད་སྔ་མ་འདུས་
པ་རྣམས་འཛོལ་བའི་རྒྱུ་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཕྱིས་འདུ་བ་ལ་མི་གཞོད་པ་དང་། དམིགས་པ་
མི་གསལ་ན་གསལ་བའི་བོགས་འདོན། བདེ་བ་སྐྱེ་བ་དཀའ་ན་གཏུམ་མོ་འབར་སྟོབ་པ་དང་
བདེ་བ་ལྷུང་དུ་སྐྱེ་བའི་བོགས་འདོན་སོགས་དགོས་མོད་ཀྱི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་དང་སྒྲ་
མའི་ངག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡༥ དེ་ལྷུང་བསྟོམས་པ་ལས་ཕྱིར་བ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྟོང་བ་བཞིའི་ཉམས་ཕྱིར་སྐྱེ་ཚུལ། དགའ་བ་བཞིའི་ཉམས་ཕྱིར་
སྐྱེ་ཚུལ། དེ་དག་གི་ཉམས་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རི་ལྷུང་སྟོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །

1༥ སྤྱི་པ་བཞིའི་ཉམས་སྤྱོད་སྤྱེ་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྤྱི་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ལ་སེམས་ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་བཟུང་བས་བྱིང་ཞོད་
དང་བྲལ་བར་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་དུམ་བུ་བྲག་དུ་བྲས་པའི་ཆ་གཅིག་ཙམ་ཐུན་འབྲངས་པའི་
འཆ་མས་ནས་སྤྱི་པ་སེམས་འདུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་སྤྱི་པ་འདུ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་
སྤྱི་པ་དབྱུ་མར་ཚུད་པའི་ཉམས་ནི། སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་གང་རུང་ནས་སྤྱི་པའི་སྐབས་
སྤྱི་པ་ཉམས་པ་གཏད་པ་ན། དེ་མ་ཁད་རིང་པོ་མ་ལོན་པར་སྤྱི་པ་ཉམས་སྤྱོད་འོང་བ་དང་། དེ་
ཡང་ཤེད་མཚུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་ལན་ཅིག་ཙམ་འབྲུང་བ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པ་ཅན་དུ་འབྲུང་
བ་ན་སྤྱི་པ་དབྱུ་མར་ཚུད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་ཀྱང་དེ་ལ་ནས་བསྐྱོམས་པས་སྤྱི་པ་གི་སྤྱི་པའི་
སྤྱི་པ་ཇི་ཞུག་དུ་སོང་ནས་མཐར་སྤྱི་པའི་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་ལ་ཡང་ལོག་པ་ན་སྤྱི་པ་དབྱུ་མར་གནས་པ་
ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་པའི་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་ལོག་པ་ལོག་བཟུང་ཚུལ་ཡང་ལུས་བྱང་པོར་བསྐྱངས་ལ་སྤྱི་
པ་འགྲུལ་མི་འགྲུལ་བཟུགས་པ་ན་ཅུང་ཟད་འགྲུལ་ན་གནས་པ་མིན་ལ། མི་འགྲུལ་བར་འདུག་
ན་གནས་པར་གསུངས་སོ། །(༡༠ན)དེ་ནས་ཐེངས་པ་ལ་ཐེངས་དཀའ་སྤྱི་པ་གཉིས་ལས། དཀའ་ན་
ཅུང་ཟད་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་ཁེངས་པ་སྤྱི་པ་འབྲུང་ལ་དེ་མ་ཐག་ཞི་བར་འབྲུང་ཞིང་། སྤྱི་པ་དེ་སྤྱི་པ་
འབྲུང་བའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། ཐེངས་པའི་ཉམས་ནི་སྤྱི་པ་ལ་བ་པའི་ལུང་བྱངས་པར། དང་པོ་རི་
དགས་སྤོང་བཞིན་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ། །ཞེས་པ་ནས། མཚན་མ་ལྟ་བུ་སྤྱི་པ་ལ་བཟུགས་པ། །སྤྱི་པ་
བྲལ་ནས་མཁའ་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་ལོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བར་ལྟར་སྤྱི་པ་ཐེངས་པས་སྤྱི་པ་
སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་དང་། སྤྱི་པ་ལ་ཐེངས་པས་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་དང་། མི་སྤྱི་པ་ཐེངས་པས་མཁའ་སྤྱི་པ་ལ་
ཞེས་སྤྱི་པ་དང་། སྤྱི་པ་ལ་ཞེས་པ་ལ་ཐེངས་པས་མཁའ་སྤྱི་པ་ལ་ཞེས་སྤྱི་པ་དང་། སྤྱི་པ་ལ་
ལ། རང་བཞིན་བཟུང་ཅུང་ཉུང་གི་བཞིན་པའི་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་ལ་ཐེངས་པའི་སྤྱི་པ་དང་དུས་

སུ་སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་སྒྲོ་འོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་དཀར་ལམ་པའི་སྤང་བ་
དང་། དེ་མཆེད་པ་ལ་ཐེམ་པའི་མཆེད་པའི་རང་དུས་སུ་དེ་ལ་ཉི་འོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་འོད་
དམར་སེར་རམ་དམར་པོས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་དང་། དེ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐེམ་པའི་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་
རང་དུས་སུ་དེ་ལ་སྟོན་གྱི་ཐུན་པ་འབྲུག་པོའི་སྒྲག་གིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་ནག་ཐོམ་པའི་སྤང་བ་
འབྱུང་ལ། དེའི་སྟོན་ལ་བྲན་པ་ཅུང་ཟད་ཆེད་ཅིང་། སྤང་ལ་བྲན་མེད་དུ་འགྲོ་ཡང་སྟོན་ཅན་མ་
ཡིན་ནོ། །ཉེར་ཐོབ་འོད་གསལ་དུ་ཐེམ་པ་ན་དཀར་ལམ་པ། དམར་ལམ་པ། ནག་ཐོམ་པ་སྟེ་
སྟོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་རང་མདོག་ལྟ་བུ་སྟོང་སང་གི་
སྤང་བ་བྱུང་བར་ཅན་འབྱུང་བས་སྤྱིར་སྟོང་བ་བ་ཞིག་དང་བྱུང་བར་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་(༡༠བ)ལྟ་བུ་ཐུག་ཆོད་པ་སྤར་ནས་བྱང་བྱང་བ་བྱས་ལ། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་སྟོང་
ཉིད་ཉོགས་པའི་ནམ་ལྗན་དུ་བསྐྱེད་དེ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱང་ངོ་། །

2༥ དགའ་བ་བཞིའི་ཉམས་སྤྱོད་སྐྱེ་ཚུལ།

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་སྟེ་བ་དང་གསང་གནས་ན་གནས་པའི་གཏུམ་མོ་བྱུང་
བར་ཅན་འབར་ཏེ་ལུས་ཀྱི་གནད་སྤྱི་དང་བྱུང་བར་སྤྱི་བོའི་ཉི་ཡིག་ཏུ་གྲགས་པའི་བྱང་སེམས་
དཀར་པོ་ཞུ་བ་ལས་ཡས་བབས་དང་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་འབྲེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་
ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བཞི་འབྲེན་པའི་ཚུལ་ནི་བཤད་རྒྱུ་དོར་བྱེད་ལས། དེ་རྗེས་ལུགས་
འབྱུང་བཤད་བྱ་སྟེ། བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་སྤྱི་བོ་ལ། །དེ་ནི་དགའ་བར་བཤད་པ་ཡིན། །ལོངས་
སྤྱོད་འཁོར་ལོ་མཆོག་དགའ་བ། །བྲལ་དགའ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་གནས། །སྤུལ་པའི་འཁོར་
ལོར་ལྟན་ཅིག་སྤྱེས། །དགའ་བ་ཉམས་སྤྱོད་སྤྱོད་བར་བྱེད། །ཅེས་སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་
ལོ་ནས་ཁམས་ཞུ་བ་མགྱིན་པའི་ཅུ་འཁོར་གྱི་བར་དུ་སྟེབ་པ་ན་དགའ་བ་དང་། དེ་ནས་སྤྱིང་

གཤི་འཁོར་ལོར་སླེབ་པ་ནས་མཆོག་དགའ། དེ་ནས་ལྷེ་བའི་འཁོར་ལོར་སླེབ་པ་ན་བལ་
དགའ་འཇམ་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བ། དེ་ནས་ནོར་བུའི་ཅེའི་བར་དུ་སླེབ་པ་ན་ལྷན་སྐྱེས་སྐྱེ་
བ་ཡིན་ལ། ལྷན་སྐྱེས་ལས་རྒྱང་མ་གཡོས་བར་དུ་ཁམས་སྤྱི་རྒྱལ་ཏུ་གཡོ་བའི་རྒྱང་ཐིམ་
བས་ཁམས་སྤྱི་རྒྱལ་ཏུ་མི་འཕོ་ལ། རྒྱང་གཡོ་བར་ཚྱུ་མ་པ་ན་ལས་དང་པོ་ལས་ཁམས་ཀྱིན་
དུ་བརྒྱུག་པའི་དམིགས་པ་དང་སྦྱར་བ་ཅུང་ཟད་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེས་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱིན་དུ་
ལོག་པ་ལས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་འདྲན་ཚུལ་ནི་སྤར་ཡང་བྲངས་མོད་ཀྱི། མདོན་
རྫོད་ལས། ལྷེ་བ་སྤྱིང་བད་རུ་མའི་དབྲས། །ལྷེ་ཡི་རྩ་དང་མགོ་སྤྱིང་དུ། །དགའ་བ་དང་ནི་
མཆོག་དགའ་ཉིད། །དམ་པར་དགའ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །(༡༡ན)དང་པོ་འདབ་མ་བྱལ་ཅུ་
བཞི། །གཉིས་པ་བརྒྱད་པ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །གསུམ་པ་འདབ་མ་བཅུ་བྱལ་བའོ། །བཞི་པ་
སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་འདབ། །ཕག་མོ་ལྷེ་བའི་རྩར་གནས་བ། །ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཁྲག་འཕྱང་
མཆོག་། ཅེས་ལྷེ་བར་དགའ་བ། སྤྱིང་གར་མཆོག་དགའ། ལྷེའི་རྩ་བ་སྤྱི་མགྱིན་པར་དམ་པ་
སྤྱི་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བ། མགོའི་སྤྱིང་སྤྱི་སྤྱོད་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་འདྲན་ཅིང་། སྤྱིང་
བད་ནི་སྤྱིང་གཤི་རྩ་འཁོར་དང་། གཞན་གསུམ་ཡང་དེས་མཆོན་ལ། ལྷེ་བའི་རྩ་བར་ཕག་མོ་
ནི་གཏུམ་མོ་ཨ་ཐུང་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཁྲག་འཕྱང་དུ་བཤད་པ་ནི། མས་བརྟན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་
བྱང་མེམས་ཀྱིན་དུ་ལོག་པ་སྤྱོད་པར་སླེབ་པ་ན་སྤྱི་བས་གནས་དེའི་རྩ་ཡིག་ཏེ་རུ་ཀར་བསྟན་
བའོ། །མན་སྤྱིང་མས་བརྟན་བཞི་ག་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ཚུང་དུ་འབྱ། འབྱིང་དང་ཆེན་པོ་དང་ཆེན་
པོའི་ཆེན་པོར་བྱ་བར་བཤད་པས་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་ལས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་
བ་བཞི་བདེ་བ་ཆེ་ལ། མས་བརྟན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་བྲངས་ནས་བདེ་བ་བརྟན་ལ་དེ་མ་བྲངས་བར་
དུ་མི་བརྟན་པར་ཡང་ཕྱག་ཆེན་ཐིག་ལེ་ལས། གང་དེ་སྤྱི་ནས་བརྟན་གྱུར་བ། །དེ་ཆེ་མགོན་
པོ་འགྲོ་མི་འགྱུར། །ཞེས་པས་བསྟན་པ་ལྟར་རོ། །

3༥ དེ་དག་གི་ཉམས་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྩི་ལྟར་སྦྱང་བའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྦྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་སྦྱང་ཚུལ་དང་། སྦྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་
རྩོགས་རིམ་སྦྱང་ཚུལ་ལོ། །

༡* སྦྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་སྦྱང་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། འིལ་བྱ་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་པའི་མ་ལ་གྲིས་མཛད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་
རྩོགས་རིམ་སྦྱོམ་པའི་སྐབས་སུ། ཏྲག་ཏུ་སྦྱང་ལ་གནས་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་མངོན་རྫོང་གྱི་
ཆོགས་བཅད་སྤར་བྲངས་པ་དེ་ཉིད་དང་བཅས་པའི་རྩོགས་རིམ་སྦྱོན་པའི་ཆོགས་བཅད་ལྔ་
བཀོད་པའི་དང་པོ་ནི། གང་ཏུ་སྦྱང་གི་བསྐྱེད་ཁ་སྦྱར་དབུས་གནས་པ། །(༡༡བ)ཕྱ་བར་བལྟ་བ་
རང་བྱུང་ཕྱོས་པའི་སེམས་འཇུག་པ། །ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཉར་འགོ་
བ། །གསལ་བ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མཆོག་དེ་ལ་བདག་ཕྱག་འཆོལ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་
ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་འོད་གསལ་དུ་ཉི་བར་འགོ་
བའི་གསལ་བ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། །དེ་ཡང་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། སྦྱང་གི་བསྐྱེད་
ཅ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་ཁ་སྦྱར་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་དབུས་སུ་གནས་པའི་མི་ཞིགས་པ་ཞིན་ཏུ་ཕྱ་བར་
བལྟ་བར་བྱ་བ་སྟེ། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལོ། །དེ་ཡང་ལུས་ཆགས་
པའི་དུས་ཉིད་ནས་ཅོལ་བས་མ་བསྐྱབས་པར་རང་བྱུང་བ། བར་དོ་ཕྱོས་པ་སྟེ་ཞིན་པ་བརྒྱལ་
བའི་སེམས་གང་ཏུ་འཇུག་པའི་གནས་པ་མའི་ཁྱུ་ཁྱག་འདྲེས་པའི་ཐིག་ལེ་ལུས་རྩོགས་པ་ན་
སྦྱང་གར་འགྱུར་བའི་གནས་དེར་གནས་པའི་ཞིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་སོ། །དེ་

ལ་རྒྱད་དུ་མ་དང་བྲལ། སྤྱང་གི་སྒྲོར་སོགས་ཆད་ལྡན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ནས་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་སེམས་དང་། གཞིའི་ཆོས་སྐྱུ་དང་། རང་བཞིན་ལྡན་སྐྱེས་དང་། སེམས་ཀྱི་རྩི་རྩེ་
ཞེས་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་མས་བསྟན་ཏེ། དེ་དང་དེའི་བཞེན་པའི་སློབ་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏུ་ཕ་
བ་དངོས་པོ་གཅིག་པ་ནི་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་རྩོགས་རིམ་གྱི་དམིགས་
པས་གནད་དུ་བསྟུན་ས་མཐར་ཐུག་པའོ། །ཆོགས་བཅད་གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་གཡོ་བའི་རྩ་
ཀྱན་ནང་དུ་ངེས་སྒྱུར་བ། །ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་བ་མ་ལུས་འདུས་པའི་སྣོད་གྱུར་བ། །དེ་ཉིད་ཁམས་
གསུམ་མ་ལུས་འདུས་པའི་སྣོད་གྱུར་བ། །མཐོང་བ་མཁའ་དང་འབྲུ་བར་བྱི་མེད་དཔལ་དུ་
འགྱུར། །ཞེས་བ་སྟེ། མི་ཤེགས་པའི་ཐེག་ལེ་ལ་(༡༣ན)དམིགས་པས་སྒྲར་སྒྲར་ལམ་དུ་བྱས་
པ་ན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་བྱི་རོལ་ཏུ་གཡོ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྩ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེད་པའི་
རྒྱུ་བཅུ་གཉིས་སོགས་སྤྱང་གའི་མི་ཤེགས་པ་ལ་ངེས་པར་སྒྱུར་བས་དེ་ཐེག་པར་བྱེད་ལ། དེ་
ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སྣོད་པ་བཞི་དང་། དགའ་བ་བཞིའི་རིམ་པས་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་
ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་བ་མ་ལུས་པའི་འབྱུང་གནས་སྣོད་པ་ཉིད་དང་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་འོད་གསལ་གྱི་
སེམས་སྟོན་ཀའི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་དང་འབྲུ་བའི་བྱི་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་དུ་
མན་ངག་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་འགྱུར་ལ། མན་ངག་དང་མི་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཁམས་གསུམ་
མ་ལུས་པ་འདུས་པའི་སྣོད་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་ཀྱན་གྱི་རྩ་བ་རྒྱུང་
སེམས་དབྱེར་མེད་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོགས་བཅད་གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་རྩེས་བྲན་སྦྱོར་
བ་ཡིས། །ཆོས་ནི་རྩེས་སྦྱ་བྲན་པ་བསྒྲོམ། །ཆོས་རྩེས་བྲན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་ནི་
བདག་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་རིམ་ལྔར་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ་སྟོན་ཏེ། ཐོག་མར་སངས་རྒྱུས་རྩེས་བྲན་ལྟའི་
རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་བརྟེན་པའི་མི་ཤེགས་
པ་སྒྲོམ་པའི་རྩེས་བྲན་བསྒྲོམས་པ་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་བདེ་སྣོད་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཆོས་
ཀྱི་སྦྱར་འགྱུར་བའོ། །བཞི་པ་ནི། དབུས་ན་གསལ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས། །ཡེ་ཤེས་མཆོག་གི་

ནམ་ཤེས་ཀྱི། །ཤིན་ཏུ་བསྐྱེམས་པ་གོམས་པ་ལས། །འབར་བ་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད། །ཅེས་
གསུངས་ཏེ། སྤར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་པ་བཞི་དགའ་བ་
བཞིའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་དེ་སྟོང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་བསྐྱེམས་(༡༡བ)པ་གོམས་པ་ལས་སྟོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འབར་བ་འདི་ནི་ཐེ་ཆོམ་མེད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་མི་ལས་
ཀྱང་འདི་འབྲེལ་དགོངས་ནས། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས། །ནམ་ཤེས་མ་མཐོང་ཡེ་
ཤེས་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་སྤར་བཤད་པའི་དགའ་བ་བཞི་དང་སྟོང་པ་བཞི་དང་། རྟུན་པར་ཐམས་ཅད་
སྟོང་པ་འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་ཡས་བབས་དང་མས་བརྟན་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་དེ་
ཡུན་རིང་དུ་སྐྱོམ་པ་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ། པར་ཕྱིན་ཐེག་ཆེན་དང་། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་
གསུམ་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་སྐྱབས་སོགས་ན་སྟོང་ཉིད་པ་མོ་སྐྱོམ་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་ཁྱད་
པར་ཅན་རྟོགས་རིམ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་སྐྱོམ་པ་འདི་མེད་པས་བསྐྱལ་བ་གངས་
མེད་སོགས་དུས་རིང་པོས་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ངས་པའི་དོན་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་
ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བསྐྱེམས་པས་ཡུལ་ཅན་ཁྱད་ཁྱེད་ཀྱིས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོགས་དུས་ཀྱི་ཆེ་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤྲོད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་
གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་བྲམ་
ཟེ་ཆེན་པོའི་དོ་ཏར། སྟོང་རྗེ་དང་བྲལ་སྟོང་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་པས་ཀྱང་། །དེས་ནི་ལམ་མཆོག་
ཉིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་སྟོང་རྗེ་འབའ་ཞིག་བསྐྱེམས་བྱས་ན། །འཁོར་བ་འདིར་གནས་
ཐར་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །གང་ཞིག་གཉིས་པོ་སྦྱར་བར་བྱས་པ་དེ། །འཁོར་བར་མི་གནས་མྱ་
ངན་འདས་མི་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱུ་ཁྲ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཕྱིར་དེ་རྒྱས་ཅི་
ཞིག་བྱ། །མདོར་བསྡུས་པས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །བསྐྱལ་བ་བྱེ་བ་གངས་མེད་པས། །རྗེ་
སྤྲོད་སངས་རྒྱས་གང་འཐོབ་པ། །(༡༡༣ན)གང་གི་དམ་པའི་བདེ་བས་ཁྱོད། །སྐྱེ་བ་འདིར་

ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གསང་བ་བྱུང་བ་ལས་ཀྱང་། སྐབས་པོ་དེ་ཉིད་ལ་གཏད་
པས། །བརྒྱལ་ཞུགས་མེད་ཀྱང་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། འཆ་མས་མེད་ལྔ་པོ་བྱེད་པ་
དང་། །སྲིད་པར་ངལ་བ་བྱས་པས་ཀྱང་། །དེ་ཉིད་ལྷན་ན་འགྲུབ་འགྱུར་རྟེ། །ཞེས་གསུངས་
ལ། དེ་ཉིད་ནི་སྟོང་ཉིད་རྒྱུད་པ་སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་གྱི། །ཡུལ་ཅན་ཁྱད་པར་པ་གཉུག་མ་འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་རོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྒྲོམ་པ་ཡིན་རྟེ། སྒྲོམ་ཚུལ་འདི་ཉིད་པ་
མའི་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་སྟོང་པོ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ཞིང་། བྱུང་སྟོང་གི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་འང་
བརྗོད་བྱའི་སྟོང་པོ་དང་། མར་མི་ཁྱུང་པོ་སོགས་བཀའ་རྒྱུད་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བྱུག་ཆེན་གྱི་
སྒྲོམ་ཚུལ་དུ་བདག་གི་ཁྱེད་མ་མཁས་བྱུང་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཆོ་བཞེད་དོ། །

༡* སྤང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་སྟོང་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ལམ་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྔ་
ན། ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱར་ལྔ་མཉམ་པའི་འཕེན་པ་ཤུགས་ཅན་སྤྲོ་མོ་ནས་བཏང་ལ།
རྒྱུད་བྱེད་གཡོས་ཉེ་འོད་གསལ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཉེ་རུ་ཀ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ་
ཀྱི་སྐྱར་ཡིད་དོར་ལངས། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཉེར་ཐོབ། དེ་ལས་མཆེད་པ། དེ་ལས་སྤང་
བ། དེ་ལས་མར་མེ་ལྟར་འབར་བ་ནས་སྐྱེག་རྒྱུའི་བར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ལངས་པའི་ལྟ་སྐྱེ་
དེ་ཉིད་སྤང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཡུན་ཅི་རིང་དུ་མཉམ་པར་གཞག། །དེ་
ནི་ལམ་དུས་ཀྱི་ལོངས་སྐྱེའོ། །དེ་ཕུང་པོ་རྟིང་པ་ལས་བྱེ་རོལ་དུ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་
མ་རུས་ན་ཕུང་པོ་རྟིང་པ་བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱར་བསྒྲོམས་པའི་སྟོང་གར་ཡེ་ཤེས་
སེམས་དཔའི་ཚུལ་དུ་ཞུགས། (༡༣བ)གཟུགས་སྤྲོ་སོགས་ཡུལ་སྤང་རྣམས་ཤར་བ་ན་མཉམ་
བཞག་གི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཐམས་ཅད་རང་
རང་གི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་རོལ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དབྱེར་

མེད་དུ་སྐྱར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡང་རྣམ་རྟེན་དང་། དེ་ཡང་ལྟའི་སྐྱའི་རྣམ་པར་འཆར་
བ་ལ་བསྐྱབས་པས་དེའི་མཐུས་ནང་དུ་བདེ་ཆེན་ལྷག་པར་འབར་བར་འགྱུར་ཏེ། ལམ་དུས་
ཀྱི་སྐྱལ་སྐྱེད་དང་སྤེལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དེ་ལྟར་རུས་པ་དེ་གཉིད་དུ་འགྲོ་བ་ན་སྤྱིང་གའི་རྩྭ་ཡིག་
དགར་པོ་ལ་སེམས་གཏད་པས་གཉིད་དུས་ཀྱི་སྤྱིང་བ་བཞི་དང་དགའ་བ་བཞི་བྲངས་ཏེ་བདེ་
སྤྱིང་སྤྱིར་བ་གཉིད་ཆོས་སྐྱེད་དང་སྤེལ་བ་དང་། དེ་ལས་ལྷང་བ་ན་འཕེན་པའི་དབང་གིས་ཉི་ཅུ་
ཀ་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྐྱར་ལྷང་བ་མི་ལམ་ལོངས་སྐྱེད་དང་སྤེལ་བ་དང་། མི་ལམ་ཀྱི་སྐྱེད་ལུས་དེ་ཉིད་
ལྷང་པོ་སྤྱིང་པའི་སྤྱིང་གར་ཁྱེད་ཀྱི་གཉིད་སད་པ་ན་ཡུལ་སྤྱང་རྣམས་བདེ་སྤྱིང་གི་རོལ་བར་
ལྷ་བ་སད་པ་སྐྱལ་སྐྱེད་དང་སྤེལ་བ་དང་། དེ་འབྲེལ་བའི་རྣམ་འབྱེད་པ་དེ་ལམ་གོང་མ་རྣམས་ལ་
མ་བསྐྱབས་པར་འཆི་བ་ན་སྤྱིང་གའི་རྩྭ་ཡིག་ལ་སེམས་བཟུང་བ་ལས་རྒྱང་ཐམས་ཅད་མི་
ཤེགས་པའི་ཐེག་ལེ་ལ་ཐེམ་པའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་མའི་འོད་གསལ་དེ་ཉིད་ལམ་དུས་ཀྱི་
བདེ་སྤྱིང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱའི་འོད་གསལ་ཀྱི་རོ་བོར་སྐྱེད་པ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེད་དང་སྤེལ་བ། དེ་
ལས་བར་དོར་ལྷང་བ་ན་ཉི་ཅུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྐྱར་ལྷང་བ་བར་དོ་ལོངས་སྐྱེད་དང་སྤེལ་བ། དེ་
ནས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ན་ལྷགས་སྤྱིད་པའི་ཉེན་འཛམ་བྱ་སྤྱིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུག་
ལྷན་དུ་སྐྱེ་བ་འམ་མཁའ་སྤྱིད་ལྷ་བྱ་རིག་འཛིན་ཀྱི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པ་སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱེ་
དང་སྤེལ་བ་རྣམས་བྱ་སྤྱེ། ད་ལྟ་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་ཆེ་བར་སྤྱང་བས་ཉ་ཅང་ཞིབ་པར་མ་
བཞོད་ལ་(༡༩ན)འདི་དག་འོག་རྣམས་སུ་བྲན་པར་བྱའོ། །

2། ས་བོན་མེད་པའི་བདག་གྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ས་བོན་མེད་པའི་བདག་གྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རི་ལྷར་
སྒྲོམ་པའི་ཚུལ། དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པ་ལས་ཉམས་སྤྱོད་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །

༡༩ དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། ས་བོན་དང་བཅས་པའི་བདག་ཕྱིན་བརྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་སྤྱིར་བ་ལེགས་པར་
ཐོན་པའི་འཆམས་ནས་འདི་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་དང་བཅས་པའི་བདག་ཕྱིན་
བརྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་སྤོན་བྱང་ལྔ་ལས་ཏེ་རྩ་ཀའི་སྐྱོ་གས་
པའི་ངེས་དོན་དང་། ས་བོན་མེད་པའི་བདག་ཕྱིན་བརྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་ཏེ་རྩ་ཀའི་སྐྱབས་
རྒྱུ་སྐྱལ་བའི་བརྒྱས་པའི་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོམ་ཚུལ་དངོས་ལ་གནད་གཞན་
གསུམ་ནི་སྤྱིར་དང་འབྲེལ། གང་དུ་དམིགས་པ་གཏོད་པའི་ཡུལ་གྱི་གནད་ནི་སྤྱིར་བསྒྲོམས་
པའི་རྒྱ་རྒྱུ་འདི་ནང་དེ་ཉིད་དུ་རྒྱ་ཡིག་གི་ས་བོན་མེད་པའི་ཐེག་ལེ་དཀར་དམར་ཡུངས་འབྲུ་ཅམ་
ལ་སེམས་ཁུགས་པ་བཞིན་དུ་བཟུང་ནས་སྤྱིར་གྱི་སྤྱི་བྱུ་གཉིས་ནས་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་རྒྱས་
ནང་དུ་འཇུག་པའི་དུས་སུ་རྒྱ་རྒྱུ་འདི་ནང་ནས་རྒྱུ་གི་རང་གདངས་ཨོ་ཡིག་གི་གདངས་ཀྱིས་
ཁུགས་ནས་ཐེག་ལེ་ལ་གཞུག། དེ་ལ་ལྷང་འཇུག་གང་རུང་གི་ཡུན་ཆད་ཅམ་ཞིག་ལྷུ་ཡིག་
གི་གདངས་ཀྱིས་གནས་པར་བསམས་ལ་གཟུང་དེ་ལས་ཕྱིར་ལྷང་བ་ན་རྒྱ་ཡིག་གི་གདངས་
ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་འདི་ནང་ནས་བདེ་ཆེལ་གྱི་འགོ་བར་བསམས་ལ། རྒྱུ་འཇུག་ལྷང་གནས་གསུམ་
ཀྱི་གདངས་ཡི་གོ་གསུམ་གྱི་གདངས་སུ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་
དེ་དོར་བརྒྱས་བྱའོ། །

༢༠ དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པ་ལས་ཉམས་སྤྱིར་སྐྱེ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་དང་པོར་རྒྱ་རྒྱུ་འདི་ནང་ནས་འབྲུང་འཇུག་བྱེད་པར་མོས་པ་ཅམ་
ཡིན་ཡང་དེ་ལྟར་གྲོམས་པ་ལས་རྒྱ་རྒྱུ་འདི་(༡༤བ)ནང་ནས་དངོས་སུ་འབྲུང་འཇུག་བྱེད་ལ།

དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལས་འབྱུང་འཇུག་གཉིས་ཡུན་རྗེ་བྱང་དང་། གནས་པ་རྗེ་རིང་དུ་སོང་ནས་
མཐར་གནས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་བཤད་ཅིང་། རྟོན་བརྒྲས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱང་དབྱ་
མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་སྤར་བས་ཀྱང་སྤྲ་ཞིང་གསལ་བར་འབྱུང་
ངོ་། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལས་ནི་རྟོན་རྗེ་སྤང་བ་ལས། མཛོད་སྤྱིའི་དབྱས་ན་གནས་པ་
ནི། ཐིག་ལེ་རྒྱང་དུ་ཡང་དག་བཤད། །སྤགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་འབྱེད། །རྣལ་འབྱོར་མཐུད་
པ་བཀོལ་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་དང་། སྤར་ཡང་བྱངས་པ་བཞིན། རྟོན་བརྒྲས་ཀྱིས་སྟོང་
གའི་རྩ་མཐུད་འགྲོལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རྩ་མཐུད་རྣམས་ཀྱི་དགྲོལ་དཀའ་ཤོས་ཡིན་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྟོང་གི་བརྒྱའི་སྟོབས་མཁའ་ལ། །ཡེ་ཤེས་རྟོན་རྗེ་རྟག་ཏུ་བཞུགས། །སྟོང་
འོག་ཡང་དག་བརྟེན་ནས་ནི། །སྟོག་དང་ཐུར་སེལ་རྒྱང་ཆེན་གནས། །དེ་ལའང་དབྱེ་བར་
དཀའ་བ་ཡི། །དབྱས་སུ་མཐུད་པ་གསུམ་ཀྱིས་དགྱིས། །དེ་ཡིས་ཐུར་སེལ་བཅོམ་བྱས་
པས། །སྟོང་དུ་འགྲོ་བ་འཛོལ་མི་བྱེད། །ཅེས་སྟོང་གའི་དབྱ་མ་ལ་རོ་རྒྱུད་གི་མཐུད་པ་གསུམ་
ཀྱིས་བཅིངས་པས་ཐུར་སེལ་བཅོམ་པ་སྟེ་མཐུད་པ་ཕྱག་ནས་སྟོང་དང་། སྟོག་འཛིན་འོག་
ཏུ་འགྲོར་མི་སྟེར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་སྤྱི་དང་ཐིག་ལེ་ལ་ཉེ་མིང་དུ་བྱས།
རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དེ་སྟེ་ནས། །མ་རིག་མཐུད་པ་འབྱེད་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། མ་
རིག་པའི་མཐུད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་དབྱེ་དཀའ་བས་ཐ་སྟད་དེ་ལྟར་མཛོད་ལ། དཔེར་ན་སྤྱག་མའི་
སྟོབས་སས་འགགས་པ་ལ་ཐུར་མ་རིང་པོས་དེའི་ནང་ནས་འབྱུང་འཇུག་བྱས་པས་བྱེད་
པ་བཞིན་དུ་རྒྱང་འབྱུང་འཇུག་གིས་ཀྱང་བྱེད་པར་བཤད་(༡༥)ཅིང་། འདི་ཡི་གེ་གཉིས་
ཀྱི་རྟོན་བརྒྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ཡི་གེ་གསུམ་ཡང་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ། །རྟོན་བརྒྲས་ཀྱིས་
སྟོང་ག་ལ་སོགས་པའི་རྩ་འཁོར་ཀྱི་རྩ་མཐུད་རྣམས་གྲོལ་བར་བྱེད་པར་མ་ཟད། ལྟེ་བ་དང་
གསང་གནས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་འབར་བར་བྱས་ནས་དེས་སྤྱི་བོའི་ཁམས་ཁུ་བ། རྩ་མཐུད་རྣམས་
གྲོལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་ནས་ཐལ་བྱང་གི་ཡང་མར་འགྲོ་བརྒྱུག་བྱས་པ་ལས་ཡས་

བབས་དང་མས་བརྟན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་འདྲེན་ཏེ། རྟོང་སྒོང་ལས། རྒྱང་གི་དེ་ཉིད་ཡང་དག་
བརྟན། །ཡི་གེ་རྒྱ་གིས་བསྐྱེད་ནས་ནི། །མེ་ཡིས་འཁོར་ལོ་སད་པར་བྱེད། །ཅེས་རྒྱང་གི་
དེ་ཉིད་ལ་བརྟན་པའི་སྒྲགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཏུམ་མོ་སད་པར་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ། རྒྱང་
རི་འབྲུལ་གཡོས་པས་གཏུམ་མོ་སྒྲར་བའང་ཞལ་ལུང་ལས། རྟོམ་བཙོན་གཞུ་དབྱིབས་
གཡོ་བ་ཡིས། །སྐྱུ་མདོར་ཡེ་ཤེས་མེ་སྒྲར་བས། །ཁམས་བཞུས་ནས་ནི། །ཞེས་སྐྱུ་མདོར་
གནས་པའི་གཞུང་དབྱིབས་ཅན་གྱི་རྒྱང་གཡོས་པས་གཏུམ་མོ་སྒྲར་བར་གསུངས་ཏེ་ཐུར་
སེལ་གྱི་རྒྱང་རོ། །གལ་ཏེ་ཐུར་སེལ་ལོག་གི་སྒྲ་སྒྲོ་གཉིས་སྤྱང་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་ན་དེ་ལ་
དམིགས་ནས་ཀྱང་རྟོང་བསྐྱེས་བྱ་རུང་ངམ་སྟུམ་ན། རྟོང་གི་སྒྲ་སྒྲོར་བྱེད་པ་དང་ཁྱད་པར་
མེད་པས་ཤིན་ཏུ་འདྲ་སྟེ། དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་ལས། ཉི་མ་རྒྱ་བའི་འགྲོ་
བ་འཛོམས། །གཞན་དུ་ནམ་མཁའ་ཆེན་པོའི་སྒྲོར། །བེ་རམ་པ་ནི་འཇུག་མི་འགྱུར། །ཞེས་
རྟོང་བསྐྱེས་ཀྱིས་རྒྱ་ཉི་རོ་རྒྱང་གི་བེ་རམ་པ་སྟེ་རྒྱང་རྒྱ་བ་ནམ་མཁའ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་ནས་ཏེ་
དབྱུ་མར་མ་བཅུག་ན་རྒྱང་དེར་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ལ། བཅུག་པ་ན། འབྲེད་དང་འཇུམ་པའི་
སྒྲོར་བ་ཡིས། །དག་པོ་དེ་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་ཐུར་སེལ་ལ་བདེན་པའི་དེ་འབྲེད་(༡༥བ)
རྟོང་བསྐྱེས་ཀྱིས་དག་མོ་སྟེ་གཏུམ་མོ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེས་བྱང་སེམས་བཞུས་པ་ལས་ལྷན་
སྐྱེས་བྱངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ལྷ་ནི་ལྷ་མོ་བཞི། །ཡང་དང་ཡང་དུ་སྟེག་པར་བྱེད། །ཅེས་
ཕྱང་པོ་ལྷ་དང་ཁམས་བཞི་སོགས་ཀྱི་གཉིས་སྤྱང་བསྟེགས་པ་དང་། རྟོགས་བཅུའི་དཔལ་
པོ་རྣལ་འབྱོར་ལ། །འདུས་ནས་རྩ་ལན་རྩ་རར་ཐིམ། །ཞེས་དཔལ་པོ་རྣལ་འབྱོར་མ་ཐམས་
ཅད་རྩ་ལན་རྩ་ར། སྤྱི་པོའི་རྟོ་ཡིག་ལ་ཐིམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཁྱད་པར་ཅན་འདྲེན་
ལུས་པར་བྱིན་ཀྱིས་རྫོབ་པ་དང་། བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་བཞི། །འདབ་བྱངས་བཅུ་དྲུག་སྟེ་
བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་སྤྱི་པོ་མགྱིན་པ་སྟོང་ག་སྟེ་བའི་བསྐྱེད་སྟེ་ཅ་འཁོར་
བཞིའི་གནས་སུ་ཐིག་ལེ་བཞི་སྟེ་ཁམས་སྟོབ་པའི་འགྲོ་ལྷོག་ལས་དགའ་བ་བཞི་དང་། དེ་ལ་

ནང་གསེས་ཀྱིས་བྱེན་འདབ་མ་བཅུ་དྲུག་སྟེ་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། རང་
སྤང་ཡེ་ཤེས་གཟུགས་ཅན་གྱིས། །བསྐྱེད་བར་དབྱས་ན་གནས། །ཞེས་དང་། རྟོན་བྱེད་ཅེ་
མོར་གནས་པའི་ཆོ། །མར་མེ་ལྷ་བྱུང་བྱུང་ན་འདལ། །གང་ཆེ་རྟོན་བྱེད་ཅེ་མོ་དེར། །ལྷ་རན་
འདའ་བ་དེ་ཡི་ཆོ། །བདག་གཞན་ལ་སོགས་ནས་རྟོག་ཆོགས། །ངས་ནི་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་
སྟེ། །ཞེས་ཁམས་རྟོན་བྱེད་ཅེ་མོར་སྤེལ་བ་ན་རྒྱུང་ནམས་ཐིམ་བ་ལས་དེའི་བཞེན་བ་ཅན་
ཀྱི་བདག་དང་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་ནམ་རྟོག་སོགས་གཉིས་སྤང་གི་ནམ་རྟོག་ནམས་ཐིམ་
བ་ནས་ལྷན་སྦྲེས་མངོན་དུ་མངོན་པའི་ཆེ་ནམ་རྟོག་གི་ཆོགས་ནམས་ཅི་ཡང་མ་གཟིགས་
བ་དང་། ཉི་མ་རྒྱ་བ་གཟའ་ཡིས་ཟིན་བ་ན། །ཡིད་དང་གེ་རམ་བ་ནི་འགོ་བ་མེད། །ནམ་རྟོག་
མ་ལུས་ཁྱེད་ཞིང་ཐིམ་པའི་ཆོ། །སེམས་ནི་དབྱིངས་ཀྱི་ངང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་ཉི་རྒྱ་རོ་
རྒྱུང་གི་རྒྱ་བ་གཟའ་ཡིས་ཟིན་བ་སྟེ་དབྱ་(༡༢༦)མར་བཅུད་ནས་དེའི་དབང་གིས་གེ་རམ་བ་
སྟེ་ནམ་རྟོག་གི་བཞེན་པའི་རྒྱུང་ཡང་ཐིམ་བས་འགོ་བ་མེད་ལ། དེའི་བཞེན་བ་ཅན་ཀྱི་གཉིས་
སྤང་གི་ནམ་བར་རྟོག་པའི་ཡིད་མ་ལུས་བ་འོད་གསལ་ཀྱི་ངང་དུ་ཁྱེད་ཞིང་ཐིམ་པའི་ཆེ་འོད་
གསལ་ཀྱི་སེམས་ཁྱེད་བདེ་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་རོ་བོར་བསྐྱེད་དེ་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངང་དུ་
རོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་དང་མཐུན་པར་བྱག་ཆེན་ཐེག་ལེ་ལས། འཇུག་བ་
དང་ནི་འབྱེད་བ་ཡིས། །རྒྱུང་གིས་མེ་ནི་ཁོང་དུ་རྒྱུད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་མོད། འདིར་
ཆང་བར་མ་བྱངས་ལ། རྒྱས་པར་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བདག་བྱིན་
བསྐྱེད་ཀྱི་རིམ་བ་གཉིས་བསྐྱོམས་པའི་པན་ཡོན་གཞན་ཡང་། རྣམ་གནས་ཡིད་བྱེད་སོགས་
ཀྱིས་བསྐྱབས་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ལས་དུས་གསུམ་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ནམས་ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་སོགས་མངོན་ཤེས་
ལྔ་ནམས་ཀྱང་འགྱུར་པར་བཤད་དེ། དེ་ནམས་ཀྱིས་དུས་གསུམ་ཀྱི་ཡུལ་ཇི་སྟེད་བ་མཐོང་
བ་ལས་རང་གཞན་ཀྱི་དོན་རྒྱབས་སོ་ཆེ་འགྱུར་པར་འགྱུར་བའོ། །

གཉིས་བརྒྱ་རྒྱུ་ཡར་སྐྱ་མར་སྐྱར་གནད་ཏུ་བསྟུན་བ་ལས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྟེང་ཚུལ་
སྐྱ་ཆོགས་ནི་རྗེའི་རིམ་བ་བཤད་བ་ལ་གཉིས། མཆོན་དོན་དང་སྟོམ་ཚུལ་མདོར་བསྟུན་བ།
སྟོམ་ཚུལ་དངོས་སྒྲིམ་བར་བཤད་བའོ། །

དང་པོ་ནི་གཞུང་པས། ལྷ་ཚོགས་དོན་རྒྱུ་གཞིར་གནས་(༡༤)པ་ཡི་དོན་རྒྱུ་། དོན་རྒྱུ་
ཅེ་མོ་དང་པོ་མཆོག་གི་སྤྱི་གནས་པ། ། རྒྱ་བ་ལྷ་བྱ་བེ་མེད་ལུས་ཅན་ཐིག་ལེ་ནི། ། རྒྱུ་མ་པར་
བྱེད་འདི་བདག་ཉིད་དོན་རྒྱུ་དེ་དབང་ལྷག་ཉིད། ། ཅེས་པས་ལྷ་ཚོགས་དོན་རྒྱུ་དེ་རིམ་པའི་མཆོག་
དོན་ལྷ་ཚོགས་དོན་རྒྱུ་དེ་རིམ་པ་དང་པོ་རྒྱུ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་ལྷ་ཚོགས་དོན་
རྒྱུ་དེ་འདིར་དཀྱིལ་འཁོར་གང་ལ་གནས་པའི་ལྷ་ཚོགས་དོན་རྒྱུ་དང་། དེའི་གཞི་ནི་ལྷ་ཚོགས་
དོན་རྒྱུ་དེ་ཉིད་གང་ལ་གནས་པའི་བརྒྱ་ལྷ། དེ་ཡང་འདིར་ལུས་ཀྱི་གསང་གནས་ཀྱི་བརྒྱ་སྟོན་
པར་བཞེད་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། ། གཞི་དེར་གནས་པའི་དོན་རྒྱུ་དེ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་དང་།

དོན་དེའི་ཅེ་མོ་ནི་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་ཁྱིའི་མར་སྒྲོན་པའི་བྱ་ག་དང་ཁ་ད་ཆད་དུ་ཡོད་པས། དེ་
 ཉིད་སྟོན་པ་སྟེ་ས་བོན་དང་བཅས་པའི་སྒྲ་ཆོགས་དོན་དེའི་རིམ་པ་གང་དུ་བསྐྱོམ་པའི་གནས་
 སྟོན་ལ། དེར་གནས་པའི་དང་པོ་མཆོག་གི་དཔལ་མཆོག་དང་པོར་གྲགས་པའི་རྒྱ་ཡིག་
 དཀར་པོ་དང་། དེའི་སྤྱི་བོར་གནས་པ་ནི་ཐེག་ལེ་རྩ་བ་ལྟ་བུར་དཀར་ཞིང་དེ་མ་མེད་པའི་
 ལུས་དང་ལྷན་པ་སྟེ། ཐེག་ལེ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པའི་སྒྲུབ་པ་པོ་བདག་ཉིད་ནི་དོན་དེ་
 དབང་ལུགས་སྟེ་དོན་དེ་འཆང་ཉིད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་དོན་དང་། ས་བོན་མེད་པའི་སྒྲ་ཆོགས་
 དོན་དེའི་གཞུང་ལས། མཛོད་སྤྱར་བཀོད་པའི་སེམས་ནི་ཉི་མའི་གཟུགས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་
 རོ། །དེའི་སྟེང་དུ་རྩ་བའི་གཟུགས་བཀོད་ལ། དེའི་སྟེང་དུ་སྒྲར་མའི་ཆོགས་བཀོད་པ་སྟེ། དེ་
 ལྟར་སེམས་ནི་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་བརྟན་པར་འགྱུར་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་འགྲུབ་པར་
 བྱེད་དོ་ཞེས་བསྐྱོམ་པའི་གནས་དང་སྒྲོམ་ཚུལ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་བཤད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་
 རྒྱ་ཁྱིའི་ཡར་སྒྲ་དང་མར་སྒྲར་བསྐྱོམས་པ་ལས་ཡོན་ཏན་སྒྲ་ཆོགས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་
 དོན་གྱིས་སྒྲ་ཆོགས་དོན་དེའི་རིམ་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །

༢ སྒྲོམ་ཚུལ་དངོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་(༣༧ན) གཉིས། ས་བོན་དང་བཅས་པའི་སྒྲ་ཆོགས་དོན་དེའི་རིམ་པ་སྒྲོམ་
 ཚུལ་དང་། ས་བོན་མེད་པའི་སྒྲ་ཆོགས་དོན་དེའི་རིམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ་ལོ། །

༡། ས་བོན་དང་བཅས་པའི་སྒྲ་ཆོགས་དོན་དེའི་རིམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲོམ་ཚུལ་དངོས་དང་། བསྐྱོམས་པ་ལས་སྤྱོད་བ་དང་ཡོན་ཏན་སྤྱེ་ཚུལ་ལོ། །

1། སྒོམ་ཚུལ་དངོས།

དང་པོ་ནི། བདག་གིས་བརྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལ་སྤྱིར་བ་ཐོན་པའི་འཆོམས་ནས།
གནད་དང་པོ་གསུམ་སྤར་དང་འབྲ་བ་ལ། གང་དུ་དམིགས་པ་གཏོད་པའི་ཡུལ་གྱི་གནད་
ནི་སྤར་གཞུང་གི་དོན་རིམ་རྣམས་ལ་དང་རང་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་དུ་གསལ་བའི་ཡུལ་གྱི་
བརྒྱུ་རང་གི་རྗེ་རྗེ་བཅུག་པའི་མར་སྤར་རྗེ་རྗེ་དཀར་པོ་ཅེ་གཅིག་པར་བསྒོམས་པའི་བྲག་པའི་
ནང་དུ་རྒྱུ་ཡིག་དཀར་པོ་མགོ་ནང་དུ་བསྟན་པ་ཡུངས་ཀར་སྒོམ་པའི་ཆད་ཅམ་བསྒོམས་ལ།
དེ་ལ་རང་གི་སེམས་ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་བཟུང་ནས་བསྒོམ་མོ། །

2། བསྒོམས་པ་ལས་སྤྱིར་བ་དང་ཡོན་ཏན་སྤྱི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ལས་རྒྱུ་དབྱ་མར་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་གྱི་
ཉགས་སྤར་བས་ཀྱང་སྤྱི་ཞིང་གསལ་བ་དང་། རྒྱུ་པར་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལས་འོག་
སྒོའི་ཐུར་སེལ་གྱིས་དུ་ལོག་སྟེ། གསང་གནས་དང་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་གཏུམ་
མོ་སྤར་ཏེ། སྤར་གྱི་རྒྱུ་རྒྱས་དང་འདྲིར་ཡང་གཏུམ་མོའི་མེ་ལྷེ་ཁ་དོག་དམར་ལ་རེག་བྱ་
ཆ་བ་ཞིན་དུ་སྤར་བ་རྒྱུ་ཡིག་ལས་བྱུང་སྟེ་རྩ་འཁོར་ནམས་ཀྱི་སྟེ་བ་ནས་རྒྱུ་ཡིག་ལ་རེག་པས་
དེ་ཞུགས་བྱང་སེམས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིག་ལས་འབབ་པར་བསྒོམས་པས། རིམ་རྒྱུ་ཡིག་ལས་སྤར་
བབས་ཏེ་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་དང་། སྤར་རིམ་ལས་འབབ་པ་བཞིན་ལས་གྱིས་དུ་ལོག་
པ་ལས་ལུགས་བརྒྱུ་གི་དགའ་བ་བཞི་བྱངས་ཏེ། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལྟན་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་རོ་
པོར་བསྐྱེད་ནས་སྤྱིར་ཉིད་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྤར་ཏེ་སྒོམ་པ་ལས་དུས་ཀྱི་ཆོས་(༡༧)
སྤྱི་མེ་བ། དེ་ལས་འཕེན་པའི་དབང་གིས་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྤར་ལྟར་བ་སོགས་འོངས་

སྤྱི་ཐེངས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་རྩིང་བ་ལ་འབྲུག་པ་སྤྱི་ཐེངས་བ་རྣམས་བྱ། དེ་བཞིན་དུ་གཉིད་
དུས་དང་འཆི་བའི་དུས་སྤྱི་ཐེངས་ཀྱི་ཡིག་སྒྲིང་གཉིད་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་བྲངས་ལ་སེམས་གཟུང་སྒྲི་
གཉིད་དུས་དང་འཆི་དུས་ཀྱི་སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱང་བྱའོ། །གཞན་ཡང་འདི་ལ་སྤྱི་བ་ཐོན་པའི་
འཆོམས་ནས་དོ་རྩེ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་མིག་ན་བ་སྒྲ་སྒྲིམ་མཆོམས་རྣམས་སྤྱི་བཞོད་
ནས་བསྐྱོམས་པ་ལས་འདིག་རྟེན་གསུམ་ན་གནས་པའི་གཟུགས་སྤྱི་བཞོད་ཐམས་ཅད་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་། འདིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་སྤྱི་བ་རྣམས་ཐམས་
ཅད་ན་བས་ཐོས་ཤིང་འགྲོ་བ་དུག་གི་སྤྱི་བཞོད་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་ན་བ་དང་། བྱི་ཐམས་ཅད་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱི་བ་དང་། རོ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བར་བྱེད་པའི་སྤྱི་བ་དང་། དེག་བྱ་ཐམས་ཅད་
ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལུས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་རྣམས་འཐོབ་ཅིང་། སྤྱི་བར་བཞོད་པས་གཞན་
གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཏེ་མངོན་ཤེས་དུག་འཐོབ་ལ། སྤྱི་བའི་འཁོར་
ལོར་བཞོད་པས་ཡི་དམ་གྱི་སྤྱི་བའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་དང་། མགིན་པའི་འཁོར་ལོར་
བཞོད་པས་བསྐྱན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དང་། ལྷེ་བ་སྤྱི་བའི་འཁོར་ལོར་བཞོད་པས་
སྤྱི་བའི་མཆོག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་འཐོབ་པ་སོགས་སྤྱི་བཞུར་རོ། །

༡། ས་བོན་མེད་པའི་སྤྱི་བའི་ཆོགས་དོ་རྩེའི་རིམ་བ་སྐྱོམ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱོམ་ཚུལ་དངོས་དང་། དེ་ལས་ཉམས་རྟོགས་འཆར་ཚུལ་ལོ། །

1། སྐྱོམ་ཚུལ་དངོས།

དང་པོ་ནི་ས་བོན་དང་བཅས་པའི་སྤྱི་བའི་ཆོགས་དོ་རྩེའི་རིམ་བར་སྤྱི་བ་ཐོན་ནས་རང་
ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་དུ་གསལ་བའི་མངོན་སྤྱི་དབུས་རྒྱ་ཁྲིའི་ཡར་སྤྱི་དོ་རྩེ་ཅེ་གཅིག་པར་

བསམས་པའི་བྱུག་པའི་ནང་དུ་ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་སྤྲོད་མ་བྱེད་བཤགས་ཅམ། དེའི་སྟེང་
དུ་སྒྲ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་ཆད་དེ་དང་(༣༡ན)མཉམ་པ། དེའི་སྟེང་དུ་སྐར་མའི་ནམ་པ་ཅན་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྗེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དབྱུག་སྐྱེ་བའི་ཕྱོད་པོ་ཤར་དུ་དཀར་
པོ་སྟོར་མེར་པོ་བྱུང་དུ་དམར་པོ་བྱང་དུ་ལྷང་གྲུ་ནམས་ཐོག་མར་ལྷ་ཚོམས་སྐྱེ་བཞེད་ནས།
ཕྱོགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བཞི་དབྱུག་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱུས་ཏེ་དེ་ལ་སེམས་ཁྱུགས་པ་བཞིན་དུ་
བབྱང་ལ་བསྐྱོམ་མོ། །

2༡ དེ་ལས་ཉམས་རྟོགས་འཆར་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་སྐྱེར་སྟོང་པ་བཞི་དང་དགའ་བ་བཞི་འདྲེན་ཚུལ་སོགས་སྤར་དང་འབྲ་ལ།
བྱང་པར་ཅ་འཁོར་གྱི་དབྱུག་གང་དུ་དམིགས་པ་གཏད་ཅིང་བསྐྱོམས་ན་སྐྱེ་བོ་ནས་བྱང་
སེམས་བབས་པས་དམིགས་པ་གཏད་པའི་གནས་དེར་སྟེབ་པ་ན་གནས་ཡུན་ཤིན་ཏུ་རིང་
བས་རྒྱ་ཁྱིའི་མར་སྤར་དམིགས་པ་གཏད་དེ་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱོམས་
པ་ལས་ཤིན་ཏུ་གཟུང་བར་དཀར་བའི་གནས་རྫོང་ལྷེའི་ཅེ་མོར་བྱང་སེམས་སྟེབ་པ་ན་ཕྱིར་
མི་འཕེལ་བར་གནས་ཡུན་རིང་བ་ཞིག་འབྱུང་བས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡུན་རིང་དུ་
བསྐྱོམས་པས་ཚོག་པ་ཅིག་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབྱུག་མའི་ཡར་སྤར་སེམས་གཏོད་པ་ཡུན་
རིང་དུ་བྱས་ན་སྤྲོད་མཚམས་ཐིག་ལེའི་གནས་ཡིན་པས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དཀར་པོ་རྒྱས་
ཏེ་ཞོར་བྱའི་ཅར་བྱང་སེམས་འབེབས་རྒྱ་མང་དུ་འཕེལ་བའི་གནད་ཀྱང་ཡོད་པ་སོགས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །སྤྲོད་པ་རྫོང་ལྷེའི་རིམ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

3 ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ་ནོར་བུ་ འགོངས་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་
རིམ་པ་བཤད་པ་ལ། མཆོག་དོན་ནི་དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་སྟེ་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གཏུམ་མོ་བྱེད་པར་ཅན་སྤར་བས་ཀྱུན་ལྡན་གྱི་
བྱང་སེམས་བཞུས་ཏེ་རྒྱ་རྒྱའི་ལམ་ནས་བབས་པས་ནོར་བུ་འགོངས་པ་སྟེ་ནོར་བུའི་ཅེར་
སོན་པ་ལས་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་བྱེད་(༡༩བ)པར་ཅན་སྐྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅས་བྱ་ལ། འདི་
ལ་བཞི། དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ། ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་
པའི་ཚུལ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡ དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་རྩྭ་རྩེ་པག་མོ་དང་སྟོང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་
སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྒྲོམ་པ་ལ་ལེགས་པར་གོམས་པའི་མཐུས་མིག་གིས་མཐོང་བ་
བས་ཀྱང་གསལ་བ་སྟུང་བྱེད་པའི་གསལ་སྒྲུང་དང་། དེ་ལ་ཡང་སེམས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པར་
གནས་པ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་དེ་ལ་ངག་གིས་སྟོན་བ་དང་ཚུལ་ན་དང་འབྱུང་བ་སོགས་དངོས་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱ་འབྲེལ་བར་འཆར་ལ། སྐབས་འདིར་ཡང་རྩྭ་རྩེའི་ལུས་ལ་གནད་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་རྒྱུང་དབྱེ་མར་
རྒྱུང་པའི་དབང་གིས་བདེ་སྟོང་སྟོར་བ་ལ་གོམས་པའི་མཐུས་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐབས་ལས་

ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་རིམ་བཞི་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་
ཡོད་པ་ཅིག་འབྱུང་ལ། ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ནི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་ལྷན་སྐྱེས་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་མི་རྣམས་པར་བཤད་དོ། །

༡ ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞོར་བྱ་འགོངས་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་སྤར་བཤད་པ་དེ་བརྟེན་པ་ན་ལས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱ་ཞལ་ལུང་དང་སྤྲོས་འབྱུང་སོགས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བསྒྲ་ཅན་ལ་སོགས་པ་མཚན་
ཉིད་དང་ལྡན་པ་བཞི་བཙལ་ནས་དབང་གིས་སྤྲོས་པར་བྱས། དམ་ཆོག་དང་སྤྲོས་པ་ཚུལ་
བཞིན་དུ་སྤང་བས་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གོམས་པར་བྱས་ཤིང་སྐབ་པ་པོའི་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་
སྟེར་བའི་འདོད་པའི་བསྟན་བཙལ་ལ་མཁས་པར་བྱས་པ་དང་ཡབ་ཡུམ་སྤྲོས་པར་ཞུགས་
པ་ལས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞོར་བྱའི་ཅེ་མོར་སྤེལ་བ་ན་བདེ་བ་རིམ་བཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བ་སྤར་དམ་
ཆོག་གི་ཕྱག་(༡༩ན)རྒྱའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་ཉེ་བར་བརྟགས་ཏེ་བདེ་སྟོང་སྤྱོད་པ་ལ་
གོམས་པར་བྱས་པས་རང་གི་སེམས་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་རོ་བོ་
ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ན་སྐབ་པ་པོ་དོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་དུ་འབྱུབ་པར་བྱེད་པའོ། །བསྒྲ་ཅན་སོགས་ཕྱག་
རྒྱ་རིགས་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཞོར་བྱ་འགོངས་པའི་སྐབས་སུ་ཡར་མར་གྱི་དགའ་བ་བཞི་ཚན་
གཉིས་སྐྱེད་པར་མ་ཟད་རིམ་པ་དང་པོ་དང་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་སློག་རྒྱ་ཁྱེད་ཀྱི་ཞུགས་གནས་
ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་ན་གཏུམ་མོ་འབར་ནས་བྱང་སེམས་བཞུ་བར་བྱེད། དེའི་ཆེ་ཡང་ཡས་
བབས་དང་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་དང་སྟོང་བ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། ཕྱག་
ཆེན་ཐེག་ལེ་ལས། གང་ཕྱིར་དགའ་བ་དེ་སྤར་ལ། །ཞེས་སོགས་སྤར་བྱངས་པ་དང་། མདོན་
རྫོང་ལས་གྱང་། དགའ་བ་དང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་སྤར་བྱངས་པ་ལྟར་རོ། །

༣ ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། སྡོན་དམ་ཆེག་དང་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་
ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་བྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ལས་དང་ཡེ་ལེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སོགས་དང་
སྦྱོར་བ་མེད་ཀྱང་སྤར་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་གང་རུང་ཡིད་ཀྱིས་ཡང་ཡང་བྲན་པ་གོམས་པར་
བྱས་པ་ལས་བདེ་སྦྱོང་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡང་དག་པར་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས་སྐྱབ་པ་པོ་
རང་ཉིད་དུ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །

༤ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་ཚུལ།

བཞི་པ་ནི་གཞུང་ལས། ནོར་བུ་འགོངས་པའི་རིམ་པ་བཞི་པའང་བརྗོད་བ། ཐམས་
ཅད་དུ་སོང་ཞིང་དམིགས་པ་དང་བྲལ་བ། བརྟན་པ་དང་གཡོ་བ་མཐའ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཁམས་གསུམ་ལ་བྱུང་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་འབྱུང་པ་
བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་སྒྲ་མའི་བཀའ་བློན་ལས་སྐྱེས་པ་བརྟན་པར་བྱས་
པས་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཉིད་སྐྱབ་པར་(༡༩བ)བྱེད་ཅིང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཐམས་ཅད་དང་
འབྱུང་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་
ན། སྤར་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་རིམ་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་པར་མ་ཟད་ནོར་བུ་འགོངས་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་རིམ་པ་བཞི་པའང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ནི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། སྐྱབ་པ་པོ་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་
ཉིད་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་བྲང་ངོ་། །ཐབས་གང་གིས་སྐྱབ་ན་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པའི་ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་དགའི་རང་བཞིན་ཅན་སྒྲ་མའི་བཀའ་བློན་ལས་སྐྱེས་པ་བརྟན་པར་བྱས་པས་སྐྱབ་

པར་བྱེད་དོ། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་དེ་ཐབས་གང་གིས་སྐྱབ་སྐྱམ་ན། ཁམས་གསུམ་སྟེ་སྟོང་བཅུད་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་འབྲུད་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །འབྲུད་པའི་ཚུལ་རིམ་བུ་ཞེ་ན། བརྟན་པ་སྟོང་དང་གཡོ་བ་བཅུད་མཐའ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་སྟེ་གནས་ཕྱགས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སེམས་དེ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །

དེ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་འབྲུད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་། དེ་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་འབྲུད་པ་ལས་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་བཅུད་ཐམས་ཅད་དང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་རིལ་ཡིན་པ་བཞིན་ཏུ་དེ་དང་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་སྐྱར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡང་རྣམ་རིལ་ཏུ་ཤར་བས་སྐྱར་གོམས་པ་བརྟན་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་བྟན་པར་བྱས་པ་ཅམ་གྱིས་དམ་ཆོག་དང་ལས་དང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་དམིགས་པའི་རྟེན་ཏུ་མང་བས་ཉེ་དེ་ལ་མི་སྟོས་པར་རྟེན་དང་བྲལ་བར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་ལ། འདིའི་རིམ་པ་དང་པོ་གཉིས་མཐར་བྱིན་ནས་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱབས་ལྟ་བུར་ནི་བདེ་སྟོང་སྐྱར་ཉེ་བསྐྱོམས་པ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་གཏུམ་མོ་འབར་ནས་བྱང་སེམས་ཞུ་བས་རྩོམ་རྩེའི་ཙོར་བུ་འགོངས་(༣༠ན)པས་བདེ་སྟོང་སྟོམ་པ་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འབྲེན་པ་གཉིས་པལ་ཆར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་གྱིས་སྤྲུལ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་རྣམས་སུ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕྱག་རྒྱའི་མཆོག་ཏུ་བཤམ་པ་མང་ལ། འདིར་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་ཐ་སྙད་གྱིས་ཀྱང་གསུངས་ཉེ། ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སེམས་འགྲེལ་སྐྱོར་གསུམ་དང་བཅས་པ་ནས་རྒྱ་རབ་ཀྱི་བཅའ་པོའི་ཆོས་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་ཕྱག་ཆེན་ཏུ་བཞེད་ལ། འདིར་ནི་ལས་རྒྱ་སོགས་གྱིས་སྐྱབ་པ་པོའི་རྒྱད་ལ་བདེ་ཆེན་སྐྱེད་པ་བཞིན་ཏུ་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཉིད་གྱིས་ལྷག་པར་བདེ་ཆེན་སྐྱེད་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོར་བཤམ་དེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེ་སྟོང་སྐྱར་བ་ལ་

ངེས་པ་ལྷག་པར་སྟེར་བ་དང་། མ་རྒྱུད་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་རིམ་པ་
དང་པོའི་གནས་སྐབས་ནས་གཡོན་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་སྟོབ་པ་སོགས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ལམ་
ཀྱི་སྟོང་པོ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་བའི་བཤད་
སྟོལ་དུ་བྱུངས་ཤིག །དབང་ཆོག་ལས་ཀྱང་། འདིར་ནི་རང་ཉིད་མཛེས་མ་སྟེ། །སྤྱི་རོལ་
ཡུལ་ནི་སྤངས་པའོ། །རིག་འདི་དོར་ནས་དེ་ལས་ནི། །གཞན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
མེད། །བརྟུལ་ཞུགས་ནམས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་སྒྲ། །རིག་མའི་བརྟུལ་ཞུགས་སྤྱོད་ཅིག་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དོན་འདི་མཁས་པ་ཨ་བློ་ཀ་ར་ཡང་བཞེད་དེ། མན་སྟེ་ལས། གཉིས་འདུས་
པས་ནི་གཏུམ་མོ་ནམ་པ་གསུམ་ལས་གང་ཡང་རུང་བས་ལ་ལན་དང་རས་ནའི་རྒྱང་དག་
ཨ་ཕ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉི་རྒྱལ་དང་བྱ་བ་དག་ཀྱང་རོ། །ཞེས་གཡམས་གཡོན་ཀྱི་རྒྱང་ཁམས་དཀར་
དམར་དང་བཅས་པ་དབྱ་མར་འབྱུག་པ་གཏུམ་མོ་གསུམ་གང་རུང་བསྟོམས་པའི་བྱེད་ལས་
(༣༠བ)སུ་གསུངས་ལ། གཏུམ་མོ་གསུམ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་དང་རྣལ་འབྱོར་དང་ལས་ཀྱི་གཏུམ་
མོ་གསུམ་ལ་བཤད་ཅིང་། དང་པོ་ནི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་ཏེ་བསྟོམས་པ་ལས་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཏུམ་མོ་སྦྱར་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་མཐའ་དག་
ལ་བྱབ་པའི་སྤྱོད་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་ལམ་སྟོལ་དང་སེམས་འགྲེལ་སྟོར་
གསུམ་ཀྱི་ལམ་སྟོལ་གཉིས་ཀ་ལའང་ནང་དོ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཐབས་ལས་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེ་སྟོང་གི་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་འཕྲོབ་ཀྱང་། ཆེ་གཅིག་ལ་འཆང་
རྒྱ་བ་ནི་ཕྱག་རྒྱའི་སྟོག་ཚེལ་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་ཐབས་ལ་ངེས་པར་རག་ལས་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཞོར་བུ་འགོངས་པའི་རིམ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། །

2༥ གཉིས་པ་བྱང་སེམས་དམར་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ།

གཉིས་པ་བྱང་སེམས་དམར་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱེད་ཚུལ་ལ་གཉིས།
སྒྲ་དོན་བཤད་པ། རི་ལྷར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1 སྒྲ་དོན་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ལོ་རྒྱུ་བ་སྤྲ་མ་འགའ་ཞིག་ནལ་འབྱོར་མའི་གནས་རྩལ་རྒྱ་ར་ཞེས་པའི་གནས་
ནས་རིམ་པ་འདི་རྟེན་པའམ། རྒྱ་སོའི་གོང་གི་གནས་བཟང་པོ་ཡིན་པས་རྩལ་རྒྱ་ར་ཞེས་
གསུང་མོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ནི་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་རྩལ་རྒྱ་ར་ཞེས་གསུངས་
པའི་རྩལ་ནི་འབར་བ་སྤྲེ་མེ་དང་རྒྱ་ར་ནི་འཛིན་པ་སྤྲེ། སལ་ཁྲ་ལས། ཆངས་པའི་མེ་ནི་སྤྲུམ་
མདོར་འབར། ཞེས་ཆངས་པའི་མེ་གཏུམ་མོ་སྤྲུམ་མདོ་ནས་འབར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་
འདིར་སྤྲུམ་མདོ་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་འབར་བ་འཛིན་པའོ། །གནས་དེར་བསྒྲོམ་
པའི་རིམ་པ་ཡིན་པས་རྩལ་རྒྱ་རའི་རིམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲོ་ཀ་གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གསང་
གནས་སུ་སྒོག་ཚུལ་སྒྲོམ་པ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ། ལྷ་བྱག་ཅེས་བྱང་སེམས་(༣༡ན)ཀྱི་
རྒྱན་དགྲུག་ཅིང་གཞུག་པ། འབར་བ་བརྟན་པ་ན་རི་ལྷར་འགྱུར་པའོ། །

དང་པོ་ལ་སྒྲོམ་པའི་གནད་དང་པོ་གསུམ་ནི་སྤྲེ་དང་འབྲལ། གང་དུ་དམིགས་པ་
གཏོད་པའི་ཡུལ་ཀྱི་གནད་ནི་འདོམས་བྱ་གསུམ་ཀྱི་དབྱས་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་
འདབ་སོ་གཉིས་པ་དེའི་སྤྲེ་བའི་རྒྱ་ཁྲའི་ནང་དུ་ཆོས་འབྱུང་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་
ཆགས་པ། དེའི་དབྱས་སུ་ཐིག་ལེ་སྒྲོན་པོ་མདུན་དུ་དཀར་པོ་གཡས་སུ་སེར་པོ་རྒྱབ་དུ་

དམར་པོ་གཡོན་དུ་ལྗང་གྲུ་སྟེ་རིགས་ལྗེའི་ཁ་དོག་ཅན་ཡུངས་ཀར་སྟོམ་པོའི་ཆད་ཅམ་པ་
གཏུམ་མོའི་མེ་འབར་ལ་ཁད་པའི་རིགས་ལྗེའི་རོ་བོར་བསྐྱེམས་ལ་སྟེང་རྒྱང་དམིགས་པས་
འོག་དུ་འཐེན། འོག་རྒྱང་གཉིས་དུ་བྲངས་ལ་ཁ་སྐྱོར་དུ་བྲས་ཏེ་བྲམ་པ་ཅན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཐིག་ལེ་
ལ་སེམས་ཁྱགས་པ་བཞེན་དུ་གཟུང་ངོ། །ས་བོན་དང་བཅས་པའི་སྣ་ཆོགས་རྩེ་རྩེའི་རིམ་པ་
དང་ནོར་བུ་འགོངས་པའི་རིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཐུར་སེལ་ལོག་ནས་གཏུམ་མོ་ཅུང་ཟད་
སྐྱལ་བ་ཡོད་མོད་ཀྱང་འདྲིར་ནི་ཐུར་སེལ་ལ་དམིགས་ཀྱི་བཀར་ནས་ཐུར་སེལ་གྱི་གནས་
ཉིད་དུ་དམིགས་པ་གཏོད་པ་དང་། རྒྱང་སྐྱོར་གྱི་མཐུས་བྲང་སེམས་དམར་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་
གཏུམ་མོ་ལྷག་པར་རྒྱས་པར་བྱེད་ལ། རྟེ་བ་ནས་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ལའང་ཆངས་པའི་
སུམ་མདོར་འབར་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གཏུམ་མོ་གཞན་ལས་བྲད་
པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ལ། ལས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབར་བར་བྱེད་ཚུལ་
ནི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱབས་སུ་བཞུགས་པ་ལྟར་ངོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེམས་པ་
ལས་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་སྟེ་ཐུར་དུ་བྲང་སེམས་འཇུ་བར་བྱེད་པའི་གཏུམ་མོ་འབར་བར་འགྱུར་
བས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོད་པར་བྱ་བའི་རྩོམ་འཛིན་པར་
དངོས་སུ་རང་(༣༡བ)ཉིད་འགྱུར་རོ་ཞེས་གཏུམ་མོ་འདི་ཉིད་ཞིན་དུ་ཐུར་བར་གཞུང་ལས་
གསུངས་སོ། །

2 རིམ་ལྗེའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། བྱ་ག་གཞན་ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འདྲིར་མི་གསལ་ཡང་ནག་
པོ་སྟོད་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཞུགས་ན་གོང་དུ་བཞུགས་པ་ལྟར་བསྐྱེམས་པས་གཏུམ་མོའི་
མེ་བྲད་པར་གསུམ་ལྡན་དབུ་མའི་ནང་ནས་གཉིས་དུ་སོང་སྟེ་སྟེང་གར་རྒྱ་རྒྱུ་ནང་དུ་རིགས་
ལྗེའི་ས་བོན་གྱི་ཨོ་རྩོ་ཁྱི་རྣམས་བསྐྱེམས་ལ་དེ་རྣམས་བསྐྱེམས་ནས་མཛོད་སྐྱར་གནས་པ་

གནད་འབྱེད་པའི་སློན་ནས་སྤེལ་བ་གཡམས་ནས་བྱུང་། འོག་ས་བཅུའི་སངས་རྒྱལ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འདས་བྱུག་གཡོན་ནས་ཁྱུགས། དེ་དག་གི་སྤྱི་གཙུག་གི་ཁུང་བྱ་གསེར་གྱི་སློན་འབྲེལ་བ་
འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ཁྱུགས་ནས་སྤྱུགས་ཀར་གནས་པའི་རིགས་ལྗེའི་ས་བོན་རྣམས་སྤར་
བཞིན་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱུགས་ཀ་ནས་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུན་ཅི་སྤངས། འདས་
སློན་གཡམས་ནས་འོ་མའི་རྒྱན་ལྟར་བྱུང་། རང་གི་སྤྱི་བྱུག་གཡོན་ནས་ཁྱུགས། འདས་སྤྱོད་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་ལ་དཔལ་བསོས་ཏེ་སྤྱོད་གར་སྤར་ཀྱི་ས་བོན་བསྐྱེད་ཀྱི་ས་བོན་སོས་པར་བསམ་
ཞིང་། ལྟ་བུའི་ཐེག་ལེ་ལ་ཐེག་པར་བསམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་གོམས་པ་ལས་གཏུམ་མོ་
དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་འབར་འཛག་དངོས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། གཏུམ་མོ་སློམ་པ་ལ་སངས་
རྒྱལ་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱིས་སྤྱར་དུ་རྟོགས་པ་ཁྱུང་པར་ཅན་སྤྱེ་བའི་ཐབས་ཟབ་མོའོ། །གསུམ་
པ་ནི་གཞུང་ལས། འབར་བ་བརྟན་པར་གྱུར་པ་དང་། །ལྟེ་བྱིན་ནས་ནི་རྣམ་གནས་པ། །རི་
སྤྱོད་འདོད་པ་དེ་སྤྱོད་དུ། །ལྟེ་འཕེལ་པར་ནི་གྱུར་པ་དང་། །དབྱང་པའི་རྩ་བར་སོན་པའི་
རྒྱུང་། །ཀུན་དུ་འགོ་བས་ལུས་འཕེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་པ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །རྣམ་པར་
ལྟ་བུ་ལ་སོགས་བྱེད། །(༣༩ན)ཅེས་དེ་ལྟར་བསློམས་པ་ལས་གཏུམ་མོའི་དམར་ཆ་ལྟེའི་
རྩ་བ་མགིན་པར་རོ་མས་ཁྱུག་འཕེན་འཛིན་བྱེད་པའི་གནས་སུ་བྱིན་པས་གཏུམ་མོའི་རྣམ་
པས་ལྟེ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། །དབྱང་པ་སྤྱོད་སྤྱུག་པའི་རྩ་བ་མགིན་པར་གཏུམ་མོ་དང་
མཉམ་དུ་འདུག་པའི་རྒྱུང་གི་སྤྱོད་པས་ལས་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་རྒྱལ་པར་བྱེད་ཅིང་། །ས་གསུམ་
ཀྱི་གསུགས་ཐམས་ཅད་མིག་གིས་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་། །སྤྱོད་པས་ཅད་རྣམས་ཐོས་
པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །དུ་ལ་རྣམ་པའི་རིམ་པ་བཤད་ཐོན་ཏོ། །

2) བསམ་མི་བྱ་བ་ཀྱི་རིམ་བཞི་དང་སྟེང་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱ་བ་འདི་རིམ་བཞི་དང་སྟེང་བའི་ཚུལ། སྟོས་པ་རྣམས་སྟོང་གའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱས་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཕྲུག་པའི་ཚུལ། དེ་ལས་སྐྱུ་མའི་སྒྱར་ལྡང་བའི་ཚུལ། ལྷན་སྟེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་དེའི་སྟོན་ཚུལ། དེ་ལྟར་བསྟོན་པའི་པན་ཡོན་བསྟན་པའོ། །

1) སྟོས་པ་རྣམས་སྟོང་གའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱས་ནས་ འོད་གསལ་དུ་འཕྲུག་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་གཞུང་ལས། གཞུགས་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་བྲངས་བྱུང་ཏེ། འོ་སོ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གཡོ་བའི། །སེམས་ནི་སྟོང་གར་བཏན་བྱས་པས། །སྟོང་ལྷན་ཐིག་དབང་དུ་བྱ། །གཞུང་འཛིན་དང་ནི་བྲལ་བས་ན། །དམིགས་པ་ཀྱན་དང་བྲལ་བའི་སེམས། །བསམ་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་བྱིར། །ཅིར་ཡང་བསམ་བར་མི་བྱའོ། །སེམས་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་གཞུག་ཅིང་། །སྟོང་པ་སེམས་སུ་གཞུག་པར་བྱ། །སྟོང་དང་སྟོང་མེན་ལ་སོགས་པའི། །ཀྱན་ཏོག་རབ་སྤངས་མཁའ་མཉམ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ལ་དེའི་དོན་ནི་སྤར་བཤད་པའི་རིམ་བཞི་ལ་བཞིས་ཁམས་དཀར་དམར་རྒྱས་པར་བྱས་པ་ལས་ཡས་བབས་དང་མས་བཏན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་སྟེ་ཞིང་སྟོང་ག་(༣༡བ)སོགས་ཀྱི་ཅ་མདུད་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་གྲོལ་བ་ན་རིམ་བཞི་དང་སྟོང་གར་རྒྱང་སེམས་གཉིས་འཆི་རིམ་བཞིན་དུ་བསྐྱས་ཏེ་ཐིམ་པ་ལས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་བསྟོན་གི་སྟོང་པ་བཞི་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་སྟེང་བའི་ལུགས་མཐུན་དུ་འཕྲུག་ཚུལ་ནི་བྱེད་གཞུགས་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བྲངས་ཏེ་སེམས་ངོ་སོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་རང་ལུགས་ཀྱིས་ལུལ་ལ་གང་གཡོ་བའི་བཞོན་པ་རྒྱང་དང་བཅས་པ་སྟོང་

གའི་མི་ཞིག་ས་པ་སྐྱལ་གྱི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱུས་ཏེ་བརྟན་པར་བྱས་ནས་ཡུལ་ཅན་ལྟན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་སློབ་དེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་སྟེ་རོ་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་
བར་སེམས་ཀྱིས་དབང་དུ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལས་གཟུང་བ་ཡུལ་དང་འཛིན་པ་ཡུལ་
ཅན་རྒྱང་ཆད་དུ་སྒྲུང་བ་དང་བྲལ་བས་དམིགས་པ་ཀུན་དང་བྲལ་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
ཀྱི་སེམས་སུ་གྱུར་པ་ན་སེམས་སྟོང་པ་དང་སྟོང་པ་སེམས་སུ་གཞུག་པ་སྟེ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
དབྱེར་མེད་པ་ལས་གཞན་ཅིར་ཡང་བསམ་པར་མི་བྱ་བར་དེ་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞག་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་
བསམ་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཁོ་ན་དེ་ལྟར་འོད་གསལ་དུ་འཕྲག་པའི་
རིམ་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ཀྱི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ལས། དེས་ནི་རྒྱ་ཆེ་ཡིད་
ལ་བྱེད། །འདུས་བྱས་སློབ་པའི་རྒྱན་འདི་ནི། །འདི་ལྟར་ཉག་ཏུ་བསྐྱོམས་པས་སོ། །འདི་
གསལ་རྗེས་སུ་བྲན་པར་བྱ། །སྒྲ་ཆོག་ས་པ་མྱ་ཉི་མ་དང་། །འཛིགས་བྱེད་དང་ནི་དུས་མཚན་
མའོ། །གཉུག་མ་ཞོར་བུ་མཁའ་ཞོར་བུ། །སྐྱ་དང་ཡན་ལག་མཆོག་དང་ནི། །ཁྲ་བ་ཐིག་ལེ་
རྒྱ་ད་ནམས། །འདི་ནམས་རིམ་ཀྱིས་མི་སྒྲུང་གཞུག། (༣༣)རི་ལྟར་མེ་ལོང་དབུགས་ཀྱི་
རྒྱང་། །ཐམས་ཅད་ཐིམ་པར་འབྱུང་བ་ལྟར། །ཡང་དག་མཐར་ནི་ཡང་དང་ཡང་། །དེས་ནི་
ནལ་འཁྱོར་རབ་ཏུ་གཞུག། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་པད་ཉི་འཛིགས་བྱེད་དུས་མཚན་ཀྱི་སྟེང་
དུ་གཉུག་མ་པག་མོ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་བདག་པོ་ཉེ་རུ་ཀར་བསྐྱོམས་ལ། དེའི་ཐུགས་
ཀར་ཉེ་སྟོང་གའི་རྩ་འཁོར་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་ནམ་མཁའི་ཞོར་བུ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྒྱ་ཡིག་དེ་བཞིན་གཞུགས་པ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་ལྷ་དོན་གྲུབ། སྐྱ་སྟེ་
ཉའི་ལུས་སྒྲུང་མཐའ། ཡན་ལག་མཆོག་སྟེ་མགོ་བོ་རིན་འབྱུང་དང་ནི་དེའི་སྟེང་གི་ཁྲ་བ་བྱེད་
པ་ནམ་སྒྲུང་། ཐིག་ལེ་རྒྱ་ད་དང་བཅས་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་རོ་བོར་བསྐྱོམས་ལ་དེའི་འོད་ཟེར་
ཀྱིས་སྟོད་ཐམས་ཅད་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བྱས་པ་འོད་དུ་ཁྱེན་ས་བཅུད་ནམས་ཉེ་རུ་ཀར་

བྱས་པ་ལ་ཐེམ། དེ་རྣམས་རང་བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་དང་། དེ་ཡང་ཡུམ་ཡབ་ལ་དང་། ཡབ་
ཐུགས་ཀའི་རྒྱ་དང་། རྒྱ་གི་ལྷ་ཉ་དང་། དེ་མགོ་བོ། དེ་རྒྱ་ཆེས། དེ་ཐིག་ལེ། དེ་རྒྱ་ད་ལ་ཐེམ་
པའི་རྗེས་གཞིག་དང་། སྟོད་བཅུད་བསྐྱས་པ་སྟོན་དུ་མ་བཏང་བར་རང་ཉི་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་
སྤྱི་བོ་ནས་མར་དང་ཞབས་མཐེལ་ནས་ཡར་རྒྱ་དའི་བར་དུ་ཐིམ་ཞིང་རྒྱ་ད་ཡང་འོད་གསལ་
དུ་ཐིམ་པ་རྗེ་ལྟར་ཉི་དཔེར་ན་མེ་ལོང་ལ་དབྱུགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྟེ་ཉམས་བཏབ་པས་ཐམས་ཅད་
མཐའ་ནས་རིམ་གྱིས་དབྱས་སུ་ཐིམ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡང་དག་མཐར་ཉི་འོད་གསལ་དུ་
ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དེས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་
འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པར་བྱའོ། །དེ་འདྲ་བའི་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་རྒྱ་བ་དབྱག་
གམ་བཅུ་གཉིས་སམ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱབ་པར་གསུངས་སོ། །

ནང་གི་རྒྱུན་བཤད་མ་ཐག་པའི་(༣༣བ)སྟུང་རིམ་དང་། ཕྱི་ལྷོ་རྒྱུན་བྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་
པར་སྦྱར་བ་ལས་སྟོག་དབྱ་མར་ཞུགས་ཉི་ཐིམ་པ་ལས་སྟོག་རྒྱ་ནས་མར་མེ་འབར་བ་ལྟ་
བུའི་བར་བཞི་དང་། སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་རྒྱ་འོད་ཀྱིས་ཁྲབ་པ་ལྟ་བུ་ནས་དེ་
ལ་སྟོད་ཀྱི་སྟོག་མཐུག་པོས་ཁྲབ་པ་ལྟ་བུར་སྦྱང་བའི་ཉིར་ཐོབ་ཀྱི་བར་དང་། ཉིར་ཐོབ་འོད་
གསལ་དུ་ཐིམ་པ་ལས་ཐོ་རངས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་རང་མདོག་ལྟ་བུར་སྦྱང་བའི་འོད་གསལ་གྱི་
བར་སྦྱར་བས་ཀྱང་སྤྲ་ཞིང་གསལ་བར་འབྱུང་ངོ། །

2༽ དེ་ལས་སྦྱ་མའི་སྦྱར་ལྡང་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་བསྟོམས་པ་ལས་འཆི་རིམ་བཞིན་དུ་ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་
རྣམས་རྒྱ་ཁྲིར་ཐིམ་པའི་དཔེའི་ལྟན་སྟེས་ཁྲད་པར་ཅན་ཐོབ་ནས་སྦྱ་མའི་སྦྱ་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་
སྟོད་པ་གསུམ་གང་རུང་གི་བོགས་འབྲིན་སྟོན་དུ་འབྱོ་བས་སྦྱར་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱག་
རྒྱ་གང་རུང་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་རང་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་གང་རུང་གི་སྟུང་རིམ་

བསྐྱོམས་པ་ལས་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཕྱ་མོ་ཡང་མ་ལུས་པར་སྤྱིང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་
ཐིམ་པའི་འོད་གསལ་དེ་ཉིད་ལས་འཐེན་པའི་དབང་གིས་ཚུ་ལས་ཉ་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་ལུགས་
བརྒྱུ་ཏུ་རྒྱུང་གཡོས། ཉེར་ཐོབ་ཤར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡིད་ངོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཉེ་རུ་ཀ་
དཀར་པོ་ཡབ་ལུས་ཀྱི་སྐྱུར་དངོས་གནས་ལ་ལངས། ཉེར་ཐོབ་ལས་མཆེད་བ། དེ་ལས་སྤང་
བ། དེ་ལས་སྤིག་སྐྱུའི་བར་འབྱུང་བ་ནི་སྤང་ཕྱོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་རིམ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཅ་རྒྱུད་ལས། ལྷ་ངན་འདས་བྱུང་དཔའ་བོ་ནི། །དུག་པ་སེམས་ཀྱི་སྤྱལ་བ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་
བ་ལྟར་དཔའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་ནི་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དཔའ་བོ་ནི་
བར་དོ་སྟེ། འཆི་བ་འོད་གསལ་ཀྱི་རྒྱུ་སེམས་ལས་བར་དོའི་ལུས་འབྲུབ་བ་ཡིན་ལ། དེ་རི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་ཐིམ་པའི་དཔའི་འོད་གསལ་ནི་ལྷ་ངན་ལས་འདས་(༣༧)པ་
དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དཔའ་བོ་ནི་སྤང་དོན་ཀྱི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟན་
སྤྱིས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ལས་ཀྱང་། རྣལ་འབྱོར་རྣམ་གསུམ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དང་
རབ་བཏགས་དང་། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་གཟུགས་རྫོགས་པའི། །རྣལ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་
རྣམས་གྱིས་བསྟུགས། །གང་ཡང་སྐད་ཅིག་སྦྱར་བ་ཡིས། །རང་ཉིད་རྩི་རྩེ་མཁའ་འགྱོར་
འབྱུང། །རྒྱས་ཏེ་སྤྱིས་པའི་སེམས་ཅན་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི་ཟླ་མེད་ཀྱི་སྐབས་
འདིར་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་
དང་། རབ་ཏུ་བཏགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་གཟུགས་རྫོགས་པའི་
རྣལ་འབྱོར་གསུམ་ནི་ཆེ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་དུ་སངས་
རྒྱས་རྣམས་གྱིས་བསྟུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་དཀྱིང་བསྐྱེད་ཀྱི་
ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། །གཉིས་པ་ནི་ས་བོན་ཕྱག་མཆོན་སོགས་ལས་ལྟའི་སྐྱོད་ཀ་པས་རབ་
ཏུ་བཏགས་ནས་སྐྱོམ་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལྟའི་སྐྱོམ་ཚུལ་ཡིན་ལ། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་
པའི་གཟུགས་རྫོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་རི་ལྟར་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱུང་མ་ལུས་པར་

འཆི་རིམ་རིམ་ལྗོངས་བཞིན་དུ་ཐེམ་པའི་དཔེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་སྐད་ཅིག་གི་སྒྲུབ་བཞིན་པ་ཡིས་
ཏེ། ས་ཐོན་སོགས་ལས་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཚུ་ལས་ཉ་ལྟར་གི་ཚུལ་དུ་རང་ཉིད་དོན་རྗེ་
མཁའ་འགྲོར་ཏེ། འོད་གསལ་གཉིས་ཀྱི་གཞོན་པའི་རྒྱུ་འོད་ཟེར་ལྟ་བུ་ལས་ཉེར་ལེན་དང་། འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་པ་ལས་གཞིའི་འཆི་བའོད་གསལ་ལས་རྩས་
ཏེ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་བར་དོ་རིམ་གྱུ་བ་བཞིན་དུ་དག་མ་དག་གི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུར་ལངས་
པ་སྟེ་དེ་ཉིད་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་(༣༥བ)ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱོར་འདི་གསུམ་ནི་སྒྲུ་འབྲུལ་
བ་བའི་རྒྱུ་ལས། རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལུན་པ། །སྒྲོ་དང་བསྐྱེད་བྱེད་པ་པོ། །སྐྱུ་གིས་ཡེ་
ཤེས་རྫོགས་པ་ནི། །རྫོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །འོ་
ན་བསྐྱེད་རིམ་བརྟན་ནས་བདག་བྱིན་བརྒྱབས་སྒྲོམ་པ་ནས་བཟུང་རིམ་པ་དང་པོ་བཞིའི་སྐབས་
སྤང་ལྟའི་རྣམ་འབྱོར་སྒྲོམ་པ་ནི་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་སྒྲོམ་ཚུལ་རིམ་བྱ་སྒྲུམ་ན། བསྐྱེད་
རིམ་བརྟན་པ་དེས་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་བསྐྱོམས་པས་རྒྱུ་དབྱ་མར་ཞུགས་གནས་
ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དཔེའི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་འོད་གསལ་མ་ཐོབ་ཚུན་ཆད་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་དཔའ་གཅིག་སོགས་གང་བསྐྱོམས་ཀྱང་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་
སྒྲུ་ལས་ཤས་ཆེར་མི་འདའ་ལ། དེ་ཐོབ་ནས་སྒྲུ་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་དངོས་མ་ཐོབ་ཀྱང་རྗེས་
མཐུན་པ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལས་འདས་པ་ཅིག་སྒྲོམ་པར་རུས་སོ། །

དེ་ནས་རིམ་པ་བཞི་པ་ཡན་ཆད་དམ། རིམ་པ་ལྟ་བུ་པའི་སྟོད་ནས་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་དངོས་འབྱུང་
པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་དངོས་ཀྱི་སྟེང་ནས་སྒྲོམ་རུས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རང་རེ་རྣམས་ལྟ་བུ་
བསྐྱེད་རིམ་མ་བརྟན་ཀྱང་རྫོགས་རིམ་སྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་རྣམས་ནི་བསྐྱེད་རིམ་རིམ་ལྗོངས་
འཆོམ་པ་རེ་བསྐྱོམས་ནས་དེ་ཉིད་ཉེར་བསྐྱེད་བྱས་པའི་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ལུམ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་
བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱོད་དོན་གྱི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུར་ལངས་ནས་བྱུང་པོ་རྟིང་པ་
དང་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རྟིན་བརྟིན་པའི་འབྲེལ་པ་མ་ཆད་པས་བྱུང་པོ་རྟིང་པའི་ཕྱི་རོལ་

ཏུ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་མ་རྒྱས་ན་ཕུང་པོ་རྟིང་པ་བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་དུ་བསྐྱེམས་པའི་སྤྱང་གར་ཞུགས་ལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་ཚུལ་དུ་གནས་པས་སྤར་གྱི་སྤྱད་རིམ་གཉིས་སོགས་བསྐྱེམས་ཞིང་། རེས་ཐོབ་ཏུ་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་དང་། གང་སྤང་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་(༣༥)ཉེན་བཟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རོལ་པར་སྐྱོམ་པ་སོགས་བྱའོ། །

3༽ ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དེའི་སྐྱོམ་ཚུལ།

གསུམ་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་པ་སྟོང་ཕྱོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་རིམ་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་མཉམ་རེས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་རྒྱ་བ་དུག་དང་བཅུ་གཉིས་བཙེ་བརྒྱད་སོགས་སུ་བསྐྱེད་ནས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་འཛོལ་དུ་ཉེ་བའི་མཚན་མ་བྱུང་བ་ན་ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་བྱང་ལྷག་སྤྱད་དེ་བྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་ངང་ནས་ལུགས་འདིའི་སེམས་དཔའ་སུམ་བཙེགས་ཀྱི་སྤྱད་རིམ་གཉིས་གང་ཡིན་བསྐྱེམས་པས་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ཉོན་སྤྱིབ་ཀྱི་བཞེན་པའི་རྒྱང་ནམས་མ་ལུས་པར་སྤྱོད་དེ་གྱུ་མའི་སྤྱད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཞུགས་ཏེ་ཉེར་ཐོབ་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འོད་གསལ་དུ་དག་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་སྤང་བ་མེས་ཀྱང་བར་མ་ཆོད་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་རྒྱད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པར་འགྱུར་ལ། མཉམ་གཞག་ཐུན་ཅིག་ཕུ་དེས་ཉོན་སྤྱིབ་ས་ཐོན་དང་བཅས་པ་སྟོང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་སྟོང་ཕྱོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་རིམ་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོབ་ནས་ཉེན་པར་བསྐྱོམ་པར་མ་ཟད། རྣལ་འབྱོར་གཉིད་དུ་ཉེར་སོན་ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷན་གཉིད་དུས་སུ་འོད་གསལ་གཉིད་དང་བསྐྱེམ་ཏེ་བསྐྱོམ་པར་བཤད་དོ། །

4 ། དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པའི་པན་ཡོན་བསྟན་པ།

བཞི་པ་ནི་བྱང་འཇུག་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པའི་རིམ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱོད་མེད་ནས་
དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་བསྐྱོམ་ཏུ་བྱང་འཇུག་གི་སྦྱ་མའི་སྐྱར་ལྡང་བར་བྱའོ་སྟེ་
པའི་འཕེན་པ་ལྷགས་ཅན་བཏང་བའི་ལྷགས་གྱིས་དེ་ལས་རྒྱང་ཆར་གཡོས་པ་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་གྱི་བཞེན་པའི་ཡོངས་སུ་དག་པའི་(༣༥བ)རྒྱང་འོད་ཟེར་ལྡང་བས་ཉར་ལེན་དང་། འོད་
གསལ་གྱི་སེམས་དེས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུགས་བསྐྱོམ་གི་ཉར་ཐོབ་
ལར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་དག་པའི་སྦྱ་མའི་སྐྱར་བཞེངས་མ་ཐག་པ་
ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དང་སྦྱ་མའི་སྐྱར་བྱེད་མི་བྱེད་པའི་སྤངས་པ་བྱང་
འཇུག་འཛོལ་པ་ཡིན་ལ། སྐྱར་དེ་ཉིད་གྱིས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་མངོད་པ་ན་ལུགས་
དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་སྦྱ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལྟ་སྦྱ་སྦྱ་དང་ལུགས་སུ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་
བྱང་འཇུག་གི་གཙོ་བོ་རྟོགས་པ་བྱང་འཇུག་འཛོལ་པ་ཡིན་ཞིང་། སྦྱ་དེ་ཐོབ་ནས་ནམ་མཁའ་
རི་མིད་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་མཉམ་རྗེས་གང་དུའང་སྦྱ་དེའི་སྤང་བ་མི་འདོར་བས་རྗེ་རྗེའི་སྦྱ་
མཆོན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲིབ་དཔོན་གྱི་དབང་ཆོག་ལས་ཀྱང་། བྱི་དང་ནང་གི་རང་
བཞིན་དང་། །ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་ཅེས་བཤད་དོ། །སྤང་
མེད་རབ་རྫོགས་གནས་མེད་པ། །དེ་ཉིད་ལྡང་བ་རྫོགས་པའི་རིམ། །ལྟན་ཅིག་སྦྱེས་པ་མི་ཟད་
པ། །བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་མཐའ་ཡས་སོགས། །དེ་ཉིད་བརྟན་གཡོ་འགོ་བ་ཉིད། །བདག་
མེད་ཉིད་གྱིས་རབ་ཏུ་གནས། །དཔའ་བོ་བདེ་བ་ཆེན་པོས་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་
དོན་ནི་བྱི་རྟེན་དང་ནང་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ལུགས་ཉིད་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་
དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་

པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དེ། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་གྱི། སྤྱོད་གཤིས་རིམ་བཞིན་དུ་བསམ་དུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་བའི་སྒྲོན་ས་རོ་གཅིག་དུ་ཞུགས་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མི་
ཟད་(༣༩)པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རབ་དུ་རྫོགས་པ་སྟེ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་
ངོར་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྒྲུབ་པ་མེད་ཅིང་མཐར་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཀྱི་གནས་པ་
མེད་པ་དེ་ཉིད་ལའང་རྫོགས་རིམ་གྱི་རིམ་པ་ལྔ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་དང་མཐའ་ཡས་པ་
ཞེས་བཟོད་དེ། བདག་མེད་པ་གཉིས་བརྟན་གཡོའི་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་
དུ་དེ་དང་རོ་གཅིག་དུ་ཞུགས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མེད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་
ལ་རོ་གཅིག་པའི་སྒྲོན་ས་རབ་དུ་གནས་པ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
རྟེན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་རྟེན་དུ་འང་གནས་པའི་ཕྱིར། སོགས་པས་
བསྐྱེས་པ་སྟོང་ཕྱོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་དཔའ་བོ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
སྐྱེ་ལུས་པས་མངོན་དུ་མངོན་པ་ན་ཐུགས་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཐུགས་དང་དེ་འབྲེལ་སྐྱེ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་དང་ཐུགས་སུ་དབྱེར་མི་ཐུང་
པའི་བྱང་འཇུག་དེ་ཉིད་ཀྱང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རིམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་བསམ་གྱིས་
མི་བྱུང་བའི་རིམ་པའི་བྱང་འཇུག་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རིམ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
པའོ། །བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རིམ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

3) རྫོགས་རིམ་གྱི་དབྱེ་བ་གཞན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྫོགས་རིམ་གྱི་དབྱེ་བ་གཞན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ནི། བདེ་མཆོག་གི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་ཏུ་མ་ཟད་སྒྲིབ་བ་ཡན་ལག་དུག་དང་རིམ་པ་ལྟར་འཛོག་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། མཁའ་འགྲོ་གྲུ་མཆོ་ལས། སོ་སོར་སྤྱད་དང་དེ་བཞིན་དུ། །བསམ་གཏན་སློག་ཚུལ་འཛིན་པ་དང་། །རྗེས་སུ་བྱ་དང་ཉིང་འཛིན་ཏེ། །སྒྲིབ་བའི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་དུག་གོ། །ཞེས་སྒྲིབ་དུག་དང་། (36བ)རང་གི་སྒྲིབ་སྒྲིམ་མཉམ། །བདག་བྱིན་བརྒྱབ་འདི་སྤྲོ་མོ་དང་། །རྫོང་འདི་བརྒྱས་རང་མཆོན་ཉིད་དོ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་གཏེར། །དེ་ལས་ལྷག་མ་བྱུང་འདུག་གོ། །ཞེས་རིམ་པ་ལྟར་གསུངས་ལ། དེ་ལ་རང་གི་སྒྲིབ་སྒྲིམ་དང་མཉམ་པ་སྟེ་མཚུངས་པའི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་ལེན་ཏུ་སྤྲོ་ཞིང་རྫོགས་པར་དཀའ་བས་སྤྲོ་མོར་གྱུར་པ་ནི་རིམ་པ་ལྟར་གསུམ་པའི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་འཕམ་སྒྲིབ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། རིམ་པ་གཉིས་པ་ནི་རྫོང་འདི་བརྒྱས་པའི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ནི་དག་དཔེན་ནམ་རྫོང་བརྒྱས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟེ་རིམ་པ་དང་པོ་དང་། མཛོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་རིམ་པ་ནི་རིམ་པ་བཞི་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་ཞིང་། སེམས་ཀྱི་གཏེར་ནི་སེམས་དཔེན་ནམ་སེམས་དཔེགས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟེ་རིམ་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། ལྟར་བཤད་པ་བཞི་པོ་དེའི་ལྷག་མ་རིམ་པ་ལྟར་པ་ནི་བྱང་འདུག་གི་རིམ་པ་འོ་ཞེས་པ་སྟེ། བཤད་སྤྱད་རྫོང་འདི་སྤང་བ་ལས་འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་པ་ལ་དག་དཔེན་སོགས་རིམ་པ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཉིད་འཆད་པ་ལ་མགོན་པོ་སྐུ་སྐུབ་ཀྱིས་རིམ་ལྟར་མཛད་པས་བཤད་ཚུལ་འདི་ཉིད་དང་མཐུན་པའོ། །དེ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་ལུས་དཀྱིལ་བསྐྱོམས་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་དང་པོས་ས་བོན་དང་བཅས་པའི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་

བསྐྱོམས་པས་རྫོགས་རིམ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཉིད་ནས་མཉམ་རྗེས་སུ་སྐྱོད་བ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
ནས་དག་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་འགྲོ་བའི་ལུས་དབེན་གྱི་སྐྱོར་ཅི་རིགས་པ་འབྱུང་ལ། དག་
དབེན་ཡང་སྤྱང་གར་སྒྲགས་ཐིག་སྐྱོམ་པ་ཡིན་ཞིང་། བདག་གིས་བརྒྱབ་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་
ནི་དག་དབེན་དངོས་དང་སེམས་དབེན་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ན་འབྱུང་ཞིང་། རིམ་པ་གསུམ་
པ་དང་བཞི་(༣༡ན)པ་སྤྱེལ་བ་ལས་ཕྱི་ནང་གི་ཐབས་གཉིས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་སེམས་དབེན་
མཆོན་ཉིད་པ་དང་མཐར་ཐུག་པ་དག་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །སེམས་དབེན་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱུ་
སེམས་ཅན་ལས་སྤུས་དོན་གྱི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་སྒྲུབ་པས་རིམ་པ་གསུམ་པ་སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་
དང་། དེ་ཉིད་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་སྤངས་ནས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་
ནི་རིམ་པ་བཞི་པ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་འཇུག་གི་སྐྱོར་བཞེངས་པ་རིམ་པ་ལྔ་པ་ཡིན་པས་དེ་
ལྟར་ཅི་རིགས་པར་སྐྱོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ལྷ་ཡི་པའི་རྫོགས་རིམ་ལ་འདི་དག་སྐྱོར་ཚུལ་
ཡང་འདིས་མཆོན་ནས་སྐབས་དང་སྐྱོར་ཉེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་དྲུག་ཀྱང་འགྲེལ་བ་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས་བཤད་པ་དང་། དེ་དང་
མཐུན་པར་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་བཤད་ལ། དཔེ་མེད་མཆོ་ལས་བརྒྱུད་པའི་རིམ་པ་
ལས་ཀྱང་དེ་དག་དང་མཐུན་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པར་འཆད་པས་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་
རྩའི་ཆོག་རེ་རེ་ལའང་ཆད་ལྷན་གྱིས་དོན་དུ་མར་བཤད་པ་ཡོད་པས་བཤད་པ་སྟོགས་གཅིག་ལ་
ཞེན་ནས་གཞན་སྤང་བར་མི་བྱའོ། །འདིར་ནི་འདུས་པ་ཕྱི་མར། སོ་སོར་སྤྱད་དང་བསམ་གཏན་
དང་། །ཞེས་སོགས་སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་བཤད་པ་དེ་ཉིད་དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་བས་ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་བཅུ་
གཉིས་པའི་སྐྱོན་གསལ་དུ་བཤད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དཔལ་རྒྱ་རོ་བས་རྒྱུད་ཕྱི་
མ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་རི་ལྟར་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། ཡང་ཕྱག་རྡོར་
སྐྱོད་འགྲེལ་ལས་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་དུས་འཁོར་རི་ལྟར་བཞིན་
བཤད་ཅིང་། དཔལ་རྒྱ་རོ་བས་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པར་འདུས་པའི་སྐྱོར་དྲུག་ཀྱང་དུས་

(༣༧བ)འཁོར་བཞིན་དུ་བཤད་ལ། གྲུབ་ཆེན་མུ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་མུ་རྒྱན་དུ་བྱོན་ནས་དོ་རྩེ་པག་མོ་ལས་བདེ་མཆོག་ལུགས་ཀྱི་གདམས་ངག་རྟེན་པའང་དངོས་གཞི་དུས་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྦྱར་བ་ཡན་ལག་བྱུག་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་དག་ལས་བརྩམས་ཏེ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་མཆིས་ནའང་མངས་སུ་དོགས་པས་རེ་ཞིག་མ་སྦྱོས་སོ། །

ག༽ ལམ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པའི་འབྲས་བུ་སྟོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ལམ་དེ་ཉིད་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ལས་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི།
སྟོབ་པའི་བྱང་འདུག་ཐོབ་ནས་རྩོགས་རིམ་པའི་སྦྱོད་པ་རྣམས་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་མི་
སྟོབ་པའི་བྱང་འདུག་གི་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འཐོབ་ལ། དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་འབྲུབ་པར་ཉི་
བ་ན་རི་ལྷར་འོང་བའི་ཚུལ་ནི་གྲུར་ལས། ཉི་མ་གཅིག་གིས་འབྲུབ་འགྱུར་རམ། །ཆོ་ག་ཉི་མ་
གཉིས་ནའམ། །ཉིན་གསུམ་རབ་དུ་སྒྱར་བས་སམ། །དེ་བཞིན་ཉི་མ་བཞི་ཡིས་སམ། །ཉིན་ལྔ་
རབ་དུ་སྒྱར་བ་ཡིས། །འབྲུབ་འགྱུར་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད། །མེ་ཏོག་སོགས་པས་མཆོད་བྱས་
ནས། །བསམ་གཏན་གནས་སུ་རབ་འདུག་སྟེ། །ཕྱག་རྒྱ་ལྟན་ཅིག་རབ་ཞུགས་ནས། །དོ་རྩེ་
སྒྱར་བ་ཡང་དག་བརྩམ། །དོ་རྩེ་ཉི་མ་རྒྱབ་ནས་ནི། །སྦྱར་བ་འདི་ནི་རབ་བརྩམས་ན། །སྦྱ་
རེངས་འཆར་བའི་དུས་སུ་ནི། །འབྲུབ་འགྱུར་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད། །ཅེས་པ་འདིས་སྟོན་ལ།
འདིའི་དོན་མན་སྟེ། ཟླ་བ་བྲུག་དུ་རིག་མའི་བརྒྱལ་ཞུགས་སྦྱན་ནས་ཉི་མ་བདུན་རང་གི་ལྟ་
བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། སྦྱར་བ་རབ་དུ་སྒྱར་པར་ཤེས་ཤིང་། གང་གི་ཉིན་མཆོན་དུ་མར་མེའི་འོད་ཀྱི་
རྒྱ་བཞིན་དུ་ཉག་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མངོན་དུ་སྦྱོགས་པར་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་ལྟན་
ཅིག་སྦྱོད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ལྟན་ཅིག་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་
དུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ། ཐོ་(༣༩ན)རངས་ཀྱི་ཐུན་ནས་བརྩམས་ལ་རྩོགས་པའི་
རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཁམས་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་མཉམ་པར་གཞག་

པ་དང་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་གཅིག་པའི་ངོ་བོར་ལྷག་པར་མོས་ནས་དོ་རྗེས་རྒྱས་བཏབ་
པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་རོ་མཉམ་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་ཞིང་མར་མའི་འོད་ཀྱི་རྒྱན་ལྷ་བྱར་ཏྲ་ཉིན་
མཚན་ཐོག་ཐག་གནས་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་སོན་པའི་དགའ་བ་བཞིའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་དུས་སུ་འབྲུབ་པར་འབྱུང་ཏེ། སྐྱ་བ་
ཐབས་མཚོག་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། མན་ངག་རིམ་བར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྲུབ་
པའི་ཉ་བའི་ཉིན་ཞག་ལ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲ་བའི་ཆ་མཐའ་དག་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་
རེངས་ཤར་བའི་དུས་སུ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུན་ཅི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོ་བྲུབ་པ་དོ་རྗེ་འཛིན་པའོ། །

ཕྱིའི་མངོན་བྱང་ནི། དོ་རྗེ་ཉི་མ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཉི་མ་འདི་ཉིད་དང་། དེ་རུབ་ནས་
དམར་ཐག་ཆད་པའི་འཆམས་སུ་ཡོ་བྱད་རི་སྟེད་པས་སྒྲ་མ་མཉེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ།
ཆོགས་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོས་སྒྲ་མ་ལ་མཚོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་སྒྲ་མ་ལས་མཚན་བྱེད་ན་ཕྱག་
རྒྱ་ལ་བཏེན་ནས་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་སྟེ་སྐྱ་རེངས་འཆར་ཀའི་དུས་སུ་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ་
མངོན་དུ་བྱ་བའི་གདམས་ངག་པོག་པ་ལས་མཚོག་འབྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མངོན་བྱང་ནི། དོ་
རྗེ་ཉི་མ་སྟེ་ཐབས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་མཆེད་པ་སྟོན་(༣༤)དུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་མེད་པའི་
གཡའ་དག་པ་ལ་ཉི་འོད་ཤར་བ་ལྷ་བྱའི་སྤང་བ་མཆེད་པ་དང་། དེས་མཚོན་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ངོ་བོ་དེ་ལ་སྒྲ་འོད་ཀྱིས་བྲུབ་པ་ལྷ་བྱའི་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རུབ་ཅིང་འགག་པ་དང་། འོད་
གསལ་གྱི་སྟོན་དུ་འོད་གསལ་དེའི་ཉི་རྒྱ་ཐབས་ཤེས་ཆ་མཉམ་པའི་སྤང་བ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་སྦྱར་
བ་འདི་ནི་བཙུམ་པ་སྟེ་འབྱུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྐྱ་རེངས་འཆར་བ་ནི་མ་རིག་པ་ཉེར་ཐོབ་
སྟེ་དེ་འགག་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱ་བ་པོས་སྟོང་བ་བཞི་རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པས་འོད་གསལ་བ་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་ནས་ཐོ་རངས་འབྲས་བུ་
མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་མཛད་པ་དེའི་ཆོ་སྟོབ་པའི་བྱང་འདུག་སྐྱ་མའི་སྐྱ་དེ་ཉིད་མི་

སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱར་འགྱུར་ཞིང་འཁོར་བ་རི་སྤྱོད་པར་སྐྱེ་དེ་གཉིས་ལས་མི་གཡོ་བར་
བཞུགས་སོ། །དེ་འབྲེལ་བའི་དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཡུལ་གྱི་འོད་གསལ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའི་
ཆོས་སྐྱེད་དང་། དེ་ལ་སྒྲར་ལྟར་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་
ཐབས་ལས། འདི་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ། །ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱར་གསུངས་ལ། སེམས་འགྲེལ་
དང་དུས་འཁོར་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་མེད་ཆེག་སྟོང་རྫོགས་པའི་འབྲས་
བུའི་སྐྱབས་ཀྱི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་དེ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེད་དང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱར་བཤད་
དེ། འདི་ནི་འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེའོ། །

དེའི་ཉེན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་རྒྱུ་སེམས་ཅམ་ལས་བྱུབ་བ་ནི་(༣༤༥)འོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་
སྐྱེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཐོབ་བྱ་འབྲས་བུའི་ཨེ་ཤྲོ་སྟེ་འོངས་སྐྱེ་ཤྲོ་ཡིག་རྒྱུ་པོས་མཆོན་པའི་དོན་
དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་དེ་ཉིད་ཨེ་ཡིག་བྱ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་དོན་དང་། དེ་གཉིས་སྐྱེ་
དང་ཐུགས་སུ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་མྱད་སྟོར་གྱིས་མཆོན་པའི་དོན་ཏེ། པོ་མོ་ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་
རེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱེར་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས།
མ་ཞིང་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་སྟེ། །འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་བྱང་འཇུག་ཅེས། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ལ། བྱང་
འཇུག་འོངས་སྐྱེ་དེ་ཉིད་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་མ་གཏོགས་གདུལ་བྱ་སྟན་མོང་
བ་ལ་སྒྲར་བའི་སྟོན་སྟེན་ཆོས་སྟོན་པར་མི་རུས་པས་དེས་བདག་ཀྱིན་བྱས་པ་ལས་དག་མ་དག་
གི་ཞིང་སྐྱ་ཆོགས་པར་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེད་དང་། གཞན་ཡང་གདུལ་
བྱ་རང་རང་གི་ཁམས་དང་བསམ་བློ་དང་བག་ལ་ཉལ་སྐྱ་ཆོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་
སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་ནམ་མཁའ་རི་སྤྱོད་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་གངས་མེད་པ་ཞིག་བསྟན་ཏེ་ལྟན་གྱིས་
བྱུང་བ་དང་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་རྣམས་སྟོན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་འགྲོད་
པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

མཐུག་གི་རིམ་བ།

འདིར་སྐྱུས་བ། སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྦྱར་བ་དེའི། །མཁུན་བཅའི་ཅོད་པན་སྤྱི་
བོ་ལ་འཕོས་པས། །མཐའ་ཡས་མདོ་སྤྲུགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤིང་ལ། །འདོད་དགྲར་དབང་
སྦྱར་འདི་ལས་གཞན་ན་གང་། །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆའི་པ་མཐའ་མི་མངོན་ཞིང་། །དངོས་གྲུབ་རིན་
ཆེན་གྱི་(༣༤བ)བའི་གཏེར་གྱུར་བ། །བདེ་མཆོག་སྤྲུལ་ཆུང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནས། །ཟབ་
ལས་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་བདག་གིས་སྤངས། །ལུང་དང་རིགས་པས་བྱི་དོར་ལེགས་བགྱིས་
ཏེ། །རྣམ་དག་བཤད་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཅེར་བཞོད་པས། །དངོས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་དགྲ་
དོན་གཉེར་བའི། །སྐལ་བཟང་དོན་མཐུན་མཐའ་དག་ཡིད་དགར་བྱོས། །རྩི་ཆེ་འཆང་དབང་
ཐུགས་བཅུད་ཀུན་གྱི་ཕུལ། །སློ་ཆེན་རྒྱལ་སྤྲུལ་དཔའ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ། །དཔའ་བོ་དཔའ་
མོ་གྱེ་བའི་གསང་བའི་མཛོད། །སློ་ཆུང་བདག་འབྲའི་བྱིས་པའི་ཡུལ་མིན་ཡང་། །རྩི་ཆེ་འཆང་
དབང་ཡབ་རྩེ་དམ་པ་དེས། །གདམས་པའི་ལྷེ་མིག་བདག་ལ་ལེགས་སྦྱུལ་བས། །འདོད་
དགྲར་སྤྱད་ལ་ནོངས་པའི་ཆོགས་མཆིས་ན། །དཔའ་བོ་མཁའ་འགོ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་
མཛོད། །འདིར་འབད་དགེ་བ་དུང་དང་ཀུན་ད་ལྟར། །རབ་དཀར་ནམ་མཁའ་མཉམ་པ་གང་
ཐོབ་དེས། །ཆེ་རབས་ཀུན་དུ་བཅོམ་ལྷན་ཡབ་ཡུམ་གྱིས། །འབྲལ་བ་མེད་པར་རྩེས་སུ་
འཛིན་གྱུར་ཅིག །དེ་ཡི་མཐུ་ལས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར། །སྐྱུ་གསུམ་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་
རབ་འཛིགས་ཏེ། །སྤིང་མཚོར་ལྷུང་བའི་འགོ་བ་མ་ལུས་བ། །ལས་བཟང་གྲུ་ཆེན་འདི་ཡིས་
སློལ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གྲུབ་ཆེན་ཟིལ་བུ་ཞབས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྤྲོམ་པའི་རྩིགས་རིམ། །རིམ་པ་ལྷའི་
གནད་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བསྐྱན་པ་དང་བསྐྱན་(༢༠ན)འཛིན་གྲུས་པས་མཆོད་
པ་ལ་མ་ག་རྩ་བཟང་མོ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་དཔོན་ས་བདག་མོ་སངས་རྒྱལ་དཔལ་འཛོམས་མའི་བཀའ་ཉི་བར་བསྐུལ་བའི་

དེལ་བྱ་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་རིམ་ལྗེའི་གནད་དོན་གསལ་བྱེད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

འཆམས་སྦྱར་ལས་འཁོར་ལོ་སྡོམ་བའི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ནལ་འབྱོར་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོས་འཕར་བའི་
ལོ་སྤྲིན་དྲུག་ཅན་གྱི་དཀར་ཕྱོགས་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་བཟ་གིས་ལྷན་གྱིས་བྲུབ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཉི་བར་སྦྱར་བའི་
ཡི་གེ་བ་ནི་ཆེ་དང་ལྷན་བ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལེགས་བས་བགྱིས་བ་འདིས་ཀྱང་བསྟན་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་དུས་ཀྱན་
དུ་རྒྱས་བར་བྱེད་ཅུས་བར་གྱུར་ཅིག །མཁྱ་ལྟོ།།

༡༡། །རྩེ་བཅུན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་ལས་
ཡི་དམ་སྐྱབ་སྒྲོར་དང་རྩེས་གནང་གི་རིམ་པ་ནམས་
བཞུགས་སོ། །

གྲུ་བྱ་ཞི་བའི་སྒྲོམ་བཞུས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། རང་གྲུ་བྱ་བྱ་ག་པོ་ལས་རྟ་མགིན་གང་བྱང་གི་སྐྱར་བསྒྲོམས་པའི་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་རང་བཞིན་སྒྲོང་པའི་རང་ལས་པི་ལས་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱེད་སྒྲོང་པོ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ། དེའི་སྒྲེང་བྱ་སེང་གོས་བཏེག་པའི་རིན་པོ་ཆའི་ཁྲིའི་སྒྲེང་བྱ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་གདན་ལ་གྲུ་བྱ་བྱས་གསུམ་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་མདོག་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་ཆགས་པ། ཞལ་འཇུག་བག་དང་བཅས་པ། རྒྱན་གཉིས་ཞི་མ་ཁྲིའི་ཚུལ་བྱ་བྱར་གྱིས་གཟིགས་པ། རབ་བྱ་བྱང་བ་དག་སྒྲོང་རྩི་རྩི་འཛིན་པའི་ཆ་བྱང་ཅན་སྐྱམ་སྐྱར་དང་ཆོས་གོས་སྐྱེ་ལ་གསོལ་བ། དུག་གཡས་རྩི་རྩི་དང་། གཡོན་མཉམ་གཞག་གི་སྒྲེང་ན་ཐོད་པ་བདུད་ཅིས་གང་བ་འཛིན་ཅིང་། མཆན་ཁུང་ན་ཁ་རྩྱི་ག་བསྐྱམས་པ། དབྱ་ལ་བཤ་ཞུ་དམར་པོ་གསོལ་བ། ཞབས་རྩི་རྩི་སྐྱེ་ལ་གྲུ་གིས་བཞུགས་པ། དེའི་འཁོར་བྱ་རིག་འཛིན་དཔའ་པོ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྒྲོང་སྐྱར་མའི་ཆོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་བསྒྲོར་བ། དེའི་སྐྱེ་པོར་ཨོ། མགིན་པར་ལྷུ་ཐུགས་ཀར་རྒྱུ། རང་གི་ཐུགས་(འན)ཀའི་རྒྱུ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་ལྷ་རྒྱན་གྱི་གནས་ནས་བསྒྲོམས་པ་དང་འབྲུ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྐྱུན་བངས། རོ་རྒྱུ་པི་རྩི་གཉིས་སུ་མེད་པར་བྱུང་། མཆོད་གཏོར་ནམས་ཟླ་མེད་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། ཨོ་བཟླ་གྲུ་བྱ་ས་པ་རི་ལྷ་ར་ལྷ་རྒྱུ་ནས་ཤུལ་པར་དང་། རྒྱ་བ་ནས་སྐྱེའི་བར་གྱིས་དབུལ། ཨོ་ལྷུ་རྒྱུ་གིས་ནང་མཆོད་བྱལ་ལ་བཞུས་པ་བྱ་བ་ནི། མདུན་བསྐྱེད་གྱི་ཐུགས་

ཀར་ཁྲ་བའི་སྟེང་དུ་དོ་རྩེ་ཅེ་ལྷ་བ་ལྟེ་བ་ལ་རྩྱི་གིས་མཆོན་པའི་མཐའ་སྒོར་དུ་ཨོ་ལྷ་རྩྱི་བཟོ་
བྱ་རུ་བསྒྲ་སྟི་རྩྱི་ཞེས་པའི་སྤྲུགས་ཀྱིས་བསྒོར་བར་བསྒོམས་ནས། མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐུགས་
ཀའི་སྤྲུགས་འབྲེང་ས་ཐོན་དང་བཅས་པ་ལ་ཐོག་པས་ཐུགས་རྒྱུད་བསྐྱེད་ནས་མཆོག་ཐུན་
མོང་གི་དངོས་བྱུབ་སྟོལ་བར་བསམས་ལ་བསྒྲས་པ་མང་དུ་བྱའོ། །མཐར་ཁྲ་མའི་གནས་
གསུམ་ཀྱི་ཡི་གེ་གསུམ་ལས་འོད་ཟེར་དཀར་དམར་མཐིང་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དང་ཅིག་
ཅར་བྱུང་། རང་གི་གནས་གསུམ་དུ་རིམ་པ་སྟར་དང་ཅིག་ཅར་ཐིམ་པ་ལས་ལྷས་ངག་ཡིད་
གསུམ་སོ་སོ་གང་། ཐམས་(ཤབ)ཅད་ཀྱི་སྤྲིག་སྤྲིབ་དག །བྱམ་པ། གསང་བ། ཤེས་རབ་ཡེ་
ཤེས། དབང་བཞི་པ་ནམས་ཐོབ། རྩེ་རྩེ་གསུམ་ཀྱི་དངོས་བྱུབ་ཀྱང་ཐོབ་པར་བསམ་མོ། །

གཏོར་མ་དབུལ་ན། ལྷགས་རྩྱི་ལས་སྦྱེས་པའི་རྩེ་རྩེ་དམར་པོ་ཅེ་གཅིག་པ་འོད་ཀྱི་
སྤྱ་བྱ་ཅན་ཀྱིས་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་བྲངས་ཏེ་གསོལ་བར་བསམས་ལ། སྤྲུགས་
ཀྱི་མཐར་བ་ལི་ཏི་པ་རྩྱི་རྩྱི་སྤྲི་ཞེས་པ་བཏགས་ལ་དབུལ། མཆོད་པ་དང་ནང་མཆོད་
ཀྱང་བྱུལ། རྩྱི་ མ་བཅོས་སྦྱོས་བྲལ་བྲ་མ་ཆོས་ཀྱི་སྒྱ། །བདེ་ཆེན་ལོངས་སྟོན་བྲ་མ་ཆོས་
ཀྱི་རྩེ། །བད་སྟོང་ལས་འབྲངས་བྲ་མ་སྤྱལ་པའི་སྒྱ། །སྤྱ་གསུམ་རྩེ་རྩེ་འཆང་ལ་སྤྱི་བོས་
འདུད། །ཅེས་པས་བསྟོད་དོ། །བྱ་རུ་ཞི་བའི་སྟོམ་བསྒྲས་འདི་ཡང་རྩེ་བྲ་མའི་གསུང་ལས་
བྱུང་བ་དག་ལེགས་འཕེལ། །

༥ བྲ་མ་དང་ལྷག་པའི་ལྷ་དབྱེར་མ་མཆོས་པའི་ཞབས་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །བྲ་མ་དག་
པོའི་ཐུགས་སྐྱབ་གཏོར་ཁ་གོང་མའི་ཐུགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་མདོར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ། སྐྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་། སྤྱ་བྲ་མས་སྟོང་
པར་སྐྱངས། སྟོང་པའི་ངང་ལས་ཨོ་ལས་རིན་པོ་ཆའི་གཞལ་མེད་ཁང་བྱ་བཞི་སྟོ་བཞི་ཏ་
བབས་དང་བཅས་ཤིང་ཕྱི་རོལ་སྐྱང་པའི་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དང་བཅས་པས་བསྒོར་བའི་
དབུས་སྤྱ་ཆོས་འབྱུང་བྱ་གསུམ་མཐིང་ནག་ནང་དག་བགེགས་ཀྱི་ཁྲག་ཞག་གི་རྒྱ་མཆོས་

གང་བའི་སྤྲེང་དུ་པི་ལས་སྒྲ་ཆོགས་(༣༥)པར། རི་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་ལ་
རུ་ཏ་པོ་མོ་བསྒྲོལ་བའི་སྤྲེང་དུ་རྩྱུ་ལས་བྱུང་བའི་གནམ་ལྷགས་ཀྱི་རྩོམ་ཅེ་དགུ་བ་རྩྱུ་གིས་
མཚན་པ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕྲོས། དག་བགེགས་ལོག་འདྲེན་གདུག་པ་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཆར་བཅད། ཚུར་འདུས་ཐེམ་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། རང་ཉིད་བཅོམ་
ལྷན་འདས་པར་བྱ་བོ་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་གཡས་གནམ་ལྷགས་
ཀྱི་རྩོམ་ཅེ་དགུ་བ་ནམ་མཁའ་ལ་འབྱར་ཞིང་། གཡོན་པས་ལྷགས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་ནག་པོ་མགོ་
དགུ་རུ་བཅོ་བརྒྱད་པ་སྤྲིགས་མཛུབ་དང་བཅས་པས་འཛིན་པ། ཞལ་རབ་ཏུ་གདངས་ཤིང་
འབར་བའི་མཆེ་བ་རྣམས་པོ་བཞི་གཅིགས་པ། དམར་ལ་རྒྱུ་པའི་སྐྱེན་གསུམ་སྤང་མིག་
ཏུ་བཟད་ཅིང་སྤྲིན་མའི་མཚམས་ནས་བསྐྱལ་བའི་སྒྲོག་སྤྲོང་འགྲུ་བ་ཤངས་ནས་བྲག་པོའི་
འཕོར་རྒྱུང་འཚུབ་ཅིང་ཞལ་ནས་རྩྱུ་དང་པཌ་ཀྱི་སྐྱེ་འབྲུག་ལྟར་སྤྲོག་པ། སྤྲིན་མ་དང་སྐྱ་ར་
དམར་སེར་འབར་ཞིང་དབུ་སྐྱ་ཁམ་སེར་གྱི་རུ་བརྒྱུས་པ། ཐོད་སྐྱམས་ལྷའི་དབུ་རྒྱན་དང་
རིན་པོ་ཆའི་ཅེ་ཕན་གྱིས་བརྒྱན་ཅིང་ཐོད་རྩྱུ་ལྷ་བཅུའི་དོ་ཤལ་ཅན། རུས་པའི་རྒྱན་ལྷག་
གིས་བརྒྱན་ཅིང་སྐྱ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཕྱག་ཞབས་མཛེས་པ། སྤང་པོ་ཆའི་གོ་བ་དང་ཞིང་
ཆེན་གྱི་གཡང་གཞིས་སྤྲོད་གཡོགས་ཤིང་། ལྷག་གི་པགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན། ལྷ་ལ་
ཁྲག་གི་ཐིག་(༣༦)ལེ་དང་ཞག་གི་ཐོ་རིས་དང་ཐལ་ཆེན་གྱི་ཆོམ་བྱས་བརྒྱན་ཅིང་། གར་
དགུའི་ཉམས་དང་ལྷན་པ། ཞབས་གཡས་བསྐྱམ་ཞིང་གཡོན་བརྒྱུང་བའི་སྐྱབས་ཀྱིས་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ། དབུའི་གཙུག་ན་ནམ་མཁའ་ལྷིང་ནག་
པོ་ལྷགས་ཀྱི་མཚུ་སྤར་དང་མའི་གཤོག་པ་ཅན། གཤོག་པའི་གསེབ་ནས་གནམ་ལྷགས་ཀྱི་
ཐོག་སེར་འབབ་པ། དེའི་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་བྱ་རུ་པར་སྐྱེ་མདོག་མཐིང་ནག་ཕྱག་གཡས་ཁ་རྩྱུ་ག་
དང་གཡོན་ཐོད་ཁྲག་འཛིན་པ། ཞབས་རྩོམ་སྤྱིལ་གྱུང་གིས་བཞུགས་པ། རང་གི་སྤྱི་པོར་
འཁོར་ལོ་སེར་པོ་ཅིབས་བཞིའི་དབུས་སུ་སྐྱའི་ལྷ་འཇམ་དཔལ་སེར་པོ་གཡས་རལ་གྱི་དང་

གཡོན་སྡིགས་མཛུབ་འཆང་བ། མགིན་པར་སྒྲ་འདབ་མ་བཞི་པའི་དབྱས་སུ་གསུང་གི་ལྟ་
རྟ་མགིན་དམར་པོ་གཡས་དབྱུག་པ་དང་། གཡོན་སྡིགས་མཛུབ་མཛད་པ། ཟུགས་ཀར་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་སེང་ཁྱི་བང་རིམ་བུམ་པ་བྲེ་འཁོར་ལོ་རྟོག་དང་བཅས་པའི་བུམ་པའི་ནང་
དུ་ཟུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་གཞོན་མཐིང་ནག་གཡས་དེ་རྗེ་དང་གཡོན་སྡིགས་མཛུབ་བརྒྱུད་པ། ལྟ་
བར་ཆོས་འབྱུང་དམར་པོའི་དབྱས་སུ་སྒྲ་འདབ་མ་བཞི་པ་ལ་དབྱས་སུ་དེ་རྗེ་པག་མོ་དམར་
མོ་བྲེ་བྱུག་དང་ཐོད་ཁྲག་འཛིན་པ། འདབ་མ་བཞི་པ་རིགས་བཞིའི་མཁའ་འགྲོས་བསྐྱོར་བ།
གསང་གནས་སུ་སྒྲ་ཆོགས་དེ་རྗེའི་ལྟ་བར་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཁོ་བོ་ཡག་མེ་དབལ་སྦྱ་མདོག་
སྦྱག་ནག་ཤིན་ཏུ་ཁོས་པ། གཡས་མའི་ཐོ་བ་དང་གཡོན་སྡིགས་ཀྱི་འཛིན་པ། རང་གི་སྦྱི་
བོར་སྦྱ་དེ་རྗེའི་ཨོ་དཀར་པོ། མགིན་པར་གསུང་དེ་རྗེའི་ངོ་བོ་ལྷ་དམར་པོ། །ཟུགས་ཀར་
ཟུགས་ཀའི་ལྟ་བུ་(༤༥)ཞོན་ཀྱི་ཟུགས་ཀར་ཉི་གདན་ལ་ཟུགས་དེ་རྗེའི་ངོ་བོ་རྩྱ་སྟོན་པོ།
ཟུགས་ཀའི་རྩྱ་ལས་འོད་འཕྲོས་པས་རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་བསྐྱོམས་པ་དང་འབྲུ་བའི་ཡེ་
ཤེས་པ་སྦྱན་བྲངས། རོ་རྩྱ་བི་རྟོག་ཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར། སྒར་ཡང་ཟུགས་ཀའི་རྩྱ་ལས་
འོད་འཕྲོས། རིགས་ལྟ་འཁོར་བཅས་སྦྱན་བྲངས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
མཛོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཨོ་སཀ་ཏ་
སྒ་ག་ཏ་ཨ་ཞི་ཏེ་ག་ཏ་ས་མ་ཡ་ཕྱི་ཡེ་རྩྱ། ཞེས་དབང་བསྐྱར། ལུས་གང་། བི་མ་དག །ཚུ་
ལྟ་མ་སྦྱི་གཙུག་ཏུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སངས་རྒྱས་སྐྱང་བ་མཐའ་ལས་ཀྱིས་
དབྱ་བརྒྱན་པར་གྱུར།

མཆོད་པ་སྒྲ་མེད་བཞིན་བསངས་སྦྱངས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས། ཨོ་གུ་རུ་བསྒྲ་གོ་རྟ་རྟ་
རོ་ས་པ་རི་སྒྲ་ར་ཨ་རྩྱི་བ་རྩྱི་ལྟ་སྦྱ། དེ་བཞིན་དུ་འཕྲུའི་བར་དུ་སྦྱར་ལ་བྱིའི་མཆོད་པ་དང་།
རྩྱ། གདོད་ནས་རྣམ་དག་བདུད་རྩིའི་སྒྲ། །ཡེ་ཤེས་ལྟ་རྟོགས་ཨ་ཕྱི་ཏ། །དུག་ལྟ་སེལ་བའི་
བདུད་རྩི་མཆོག །བཅོམ་ལྷན་འཁོར་དང་བཅས་ལ་དབྱལ། །ཟུགས་ཀྱི་མཐར། བརྩུ་ཨ་ཕྱི་

ཏ་ཁ་རི་ཁ་ཉི། སྒན་དབུལ་ལོ། །གདུག་པའི་དགྲ་བགེགས་ཆོགས་རྣམས་དང་། །དུག་ལྷའི་
ཉོན་མོངས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱལ། །ཤ་ཁག་ཕུང་པོ་བདུད་ཅིར་གྱུར། །བཙུག་ལྷན་འདས་འཁོར་
དང་བཅས་ལ་དབུལ། །སཐ་བི་སྒྲུབ་ཤ་རྩྱ་ཁ་ཁ། ཁ་ཉི་ཁ་ཉི། བསྐྱལ་མཆོད་དོ། །སྐགས་
ཀྱི་མཐར་ཨོ་ལྷ་རྩྱ་བཏགས་ལ་ནང་མཆོད་དབུལ། རང་སྒྲུང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ནི། །རྩོ་
རྩེ་བསྐྱེ་མཉམ་པར་སྒྱུར། །བདེ་སྟོང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དངོས། །(༧བ)བཙུག་ལྷན་འཁོར་
དང་བཅས་ལ་དབུལ། །ཞེས་གསུང་བ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པས་ཀྱང་མཆོད་ལ། ལྷན་
གྲུབ་སྐྱིབ་བྲལ་བདེ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །དབང་པོའི་གཞུ་ལྷར་དྲངས་པ་ལོངས་སྒྱུད་རྩོགས།
ཁོ་རྒྱལ་གདུག་པ་འདུལ་མཛད་སྐུལ་པའི་སྐུ། །སྐུ་གསུམ་དབྱེར་མེད་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་
ལོ། །ཞེས་བསྟོད་དེ་བསྐྱེས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། །ཐུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཕྱག་ན་རྩོ་རྩེའི་ཐུགས་ཀར་
ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྩོ་རྩེ་སྟོན་པོ་ཅེ་ལྷ་བ་ལྷེ་བ་ལ་རྩྱ་ཡིག་དམར་ལ་སྟོ་བའི་
མདངས་ཅན་ཀྱི་མཐར་བསྐྱེ་བའི་སྐགས་ཐེང་ཁ་དོག་དམར་པོ་གཟུགས་ཡི་གེ་དབུ་ཅན་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཅན་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ། དེ་ལས་བསྐྱལ་པ་འཛིག་པའི་མེའི་ཆ་ཆ་ལྷ་བུའི་འོད་ཟེར་ལུས་
ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་འགྲོས། ནད་གདོན་དགྲ་བགེགས་སྒྲིབ་སྐྱིབ་ཐམས་ཅད་སྐྱུངས།
འོད་ཟེར་བ་སྐུའི་སྟོ་ནས་ཕྱིར་འགྲོས། སྒྲུང་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་འབར་བའི་སྟོང་
དཀྱིལ་གཅིག་དུ་གྱུར་པས་དགྲ་བགེགས་གདུག་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱ་སྟོ་མེས་བསྐྱེགས་པ་
བཞིན་དུ་གཞོབ་ཐུལ་ཀྱིས་བསྐྱེགས་ཤིང་ཆར་བཅད་པར་བསམས་ལ། ཨོ་ལྷ་རྩྱ་ཨར་ཅིག་
ནིར་ཅིག་ན་མོ་ལྷ་ག་མ་ཉི། ཨ་ཡ་མ་དུ་རུ་ཅ་ཤ་ན། ཨོ་བརྩོ་ག་རུ་ཏ་རྩྱ། ཨོ་བརྩོ་ཡལ་རྩྱ། ཨོ་
བརྩོ་རྩྱ། གཞོད་བྱེད་འབྱུང་པོའི་སྟེང་ལ་སྐྱ་ར་ཡ་རྩྱ་པུ། ཅེས་མང་དུ་བསྐྱེད། །མདུན་
བསྐྱེད་ལ་གཏོར་མ་འབུལ་ཚུལ་སོགས་ནི་སྐུ་དང་མཚུངས། ། །

༥ བ་མོ་གུ་རུ། གཏོར་མ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩེས་གནང་མདོར་བསྐྱེས་བྱ་བར་འདོད་ན།
གཏོར་མ་ཕྱག་ལེན་བཞིན་དུ་བཤམས། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྷར་བསྐྱེད་པོར་སྐྱེད་པ་ནས་

བསྐྱུས་པའི་བར་རྗེས་པར་བྱས་ལ། སློབ་(༥༦)མས་ཁྱས་བྱས་མཐུལ་ཕུལ། ཀུན་མཁུན་
ཡེ་ཤེས་ཕུང་པོ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ལན་གསུམ་གྱིས་གསོལ་བ་གདབ། སྤྱི་དང་བྲེ་བྲག་
གི་ཆོས་བཤད། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྦྱབས་མཆི། །ཞེས་སོགས་གྱིས་སྒྲོམ་པ་
གཟུང་། ལྷ་མ་དང་གཏོར་མ་གཉིས་ཀ་སློབ་མའི་ངོར་བསྐྱེད་པོར་གསལ་བཏབ་ལ་སྒྲོམ་
དུ་གཞུག། །དེ་ནས་སྤྱི་རྗེས་གནང་ནི། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྤྱི་ཡི་རྩོ་
རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱིས། །བདག་ལ་བསྐྱེད་པོ་ཡི། །སྤྱི་ཡི་རྗེས་གནང་སྦྱལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་
གསོལ་བ་གདབ། ལྷ་ཆོགས་བསྐྱེད་ཅི་མ་དང་རུ་བྲེ་པོ་མོ་སྤྱི་པོ་བསྒྲོལ་བའི་སྤྱི་དུ་ཉྱི་དམར་
ལ་སྒྲོ་བའི་མདངས་ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སློབ་མ་བསྐྱེད་པོར་མངོན་ཏོགས་
བཞེན་དུ་བསྐྱེད་ལུས་ལ་ལྷ་རྣམས་དགོད། གནས་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ། རང་གི་ཐུགས་
ཀའི་ཉྱི་གི་འད་ཟེར་གྱིས་རང་བཞེན་གྱི་གནས་ནས་བསྒྲོམས་པ་དང་འབྲེ་བའི་བསྐྱེད་པོ་
ལ་རིག་འཛིན་བརྒྱད་པའི་ལྷ་མ་རྣམས་དང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དཔའ་པོ་མཁའ་འགྲོ་
ཆོས་སྒྱུར་སྤང་མའི་ཆོགས་གྱིས་བསྒྲོར་བ་སྤྱོད་བྱངས། སྤྱིན་གྱི་ཕུང་པོ་གཏིབས་པ་བཞེན་
དུ་བྱོན། སློབ་མའི་ལུས་ལ་ཆར་བཞེན་དུ་བབས་ནས་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཐིམ་པར་བསམ།
ཀུ་རུ་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣ་རྩ་ངོ་ས་པ་རི་ལྷ་ར་ས་ལྷ་ངོ་ ཞེས་བྲག་ཏུ་བརྗོད། རོལ་མའི་སྤྱི་བྱའོ། །

གསུང་གི་རྗེས་གནང་ནི། གསུང་གི་རྩོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱིས། །ཞེས་འདོན་བ་སྒྲོས་ལ་
གསོལ་བ་གདབ། ལྷ་མ་བསྐྱེད་པོའི་སྦྱར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀ་ནས་ཨོ་ལྷུང་ཉྱི་ཨར་ཅིག་
ཅེས་སོགས་གྱི་ཐུགས་སྤང་ཁ་དོག་དམར་པོ་བྱང་(༥༧)ལྷ་མའི་ཤངས་བྲག་གཡས་པ་ནས་
འཛོལ། སློབ་མའི་སྤྱི་བྲག་གཡོན་པར་ཞུགས། ཐུགས་ཀར་ཐུགས་རྩོ་རྗེ་བྲག་རྩོར་གྱི་ཐུགས་
ཀར་ཉི་མའི་སྤྱི་དུ་ཉྱི་ཡིག་གིས་མཐའ་སྒྲོར་དུ་གནས་པ་ལས་འདྲེ་ཟེར་དུས་མཐའི་མེ་འོད་
ཅམ་འཕྲོས། དག་བགེགས་གདུག་པ་ཅན་རྣམས་ཆར་བཅད་པར་བསམས་ལ་ཐུགས་གྱི་
རྗེས་སྒྲོས་ལན་གསུམ་བྱའོ། །

དེ་ནས། བཅོམ་ལྡན་བདག་ལ་སྦྱལ་ལགས་ཀྱི། །བདག་ལ་བཅེ་བར་མཛད་དུ་
གསོལ། །ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། སྒྲ་མས་མེ་ཉོག་སྤྱི་པོར་བཞག་ནས། བཅོམ་ལྡན་
འདི་ལ་སྦྱལ་ལགས་ཀྱི། །འདི་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་བཛྲོད་དོ། །ཐུགས་ཀྱི་
རྗེས་གནང་ནི། ཐུགས་ཀྱི་རྗེ་རྩོམ་དཔོན་ཞེས་བསྐྱར་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས། སྒྲ་མ་
བསྐྱ་དག་པོར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀའི་རྩྱུ་ཡིག་དམར་ལ་སྦྲོ་བའི་མདངས་ཆགས་པ་ལས་
ཐུགས་གཉིས་སྤྱ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་ལྟགས་ཀྱི་རྗེ་རྩོམ་རབ་ཏུ་འབར་
བ་ནས་མཁའའི་ཁམས་གང་བ་བྱུང་། སྦྲོ་བ་མའི་སྤྱང་གའི་རྩྱུ་ཡིག་ལ་ཐིམ་པས་བསྐྱ་དག་པོའི་
ཐུགས་དང་སྦྲོ་བ་མའི་སེམས་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བར་བསམ། དེ་ནས། བཅོམ་ལྡན་བདག་ལ་
སྦྱལ་ལགས་ཀྱི། །བདག་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་ལ། གཏོར་
མ་བསྐྱ་དག་པོའི་སྐྱར་བསྐྱེད་པ་སྦྲོ་བ་མའི་སྤྱི་པོར་བཞག །བཅོམ་ལྡན་འདི་ལ་སྦྱལ་ལགས་
ཀྱི། །འདི་ལ་འགོ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །དུས་འདི་ཉིད་ནས་བཟུང་ནས་སྤྱ། །བྱང་ཆུབ་
སྤྱང་པོར་མཆིས་ཀྱི་བར། །ལྷག་པའི་ལྷ་ནི་མཛད་དུ་གསོལ། །རྒྱལ་པོར་བར་ཆད་ཐམས་
ཅད་གསོལ། །བགེགས་དང་ལོག་འབྲེན་རྩལ་དུ་སྒྲིག །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་གྲུབ་
སྦྱེལ། །ཨོ་ཨུཾ(༨)རྩྱུ་ཨར་ཅིག་ཅེས་སོགས་བཛྲོད་ནས་སྦྲོ་བ་མའི་ལུས་ལ་ཐིམ་པས་
སྦྲོ་བ་མའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་བསྐྱ་དག་པོའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་
གྱུར། མཐུག་ཡོན་དབུལ་བ་དང་ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སོགས་ཀྱང་བྱུང་། །བསྐྱ་དག་པོའི་མངོན་
རྟོགས་རྗེས་གནང་དང་བཅས་པ་འདི་ཡང་རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་དགའ་ལྷན་པོ་
བྱང་དུ་མཛད་པ་ལགས་སོ། །

༥ བསྐྱ་ཡང་གསང་ཁྲིས་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ཤིན་ལས་བཞིའི་བར་མཛོད་ཅེས་བྲ་བ། རྗེ་
བཙུན་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པའི་ཞབས་ཀྱི་བསྐྱོར་གྲུས་པས་ཐུག་འཆལ་ལོ། །རྗེ་སྤྱིད་ཤེས་
བྱའི་སྤྱང་བ་ཀུན་འཆར་པ་མཐའ་ཡས་པའི་བདེ་ཆེན་གནས་དེ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་

སྒྲ། །སྲིད་གསུམ་འབྱུང་པོ་ཀུན་གྱི་མགོ་བོར་ཁྲིམ་པའི་གར་མཛད་གར་དབང་མ་དང་གཉིས་
མེད་སྦྱར་དེ་ལོངས་སྦྱོང་རྒྱུ་ལ། །ཡིད་འོང་མཛེས་པའི་ཚུ་སྦྱེས་ལས་འབྱུངས་མཆོ་ལས་
སྦྱེས་པའི་དོ་རྗེ་ཞེས་གྲགས་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱུ་སྦྱུལ་པའི་སྒྲ། །སྦྱ་གསུམ་དབྱེར་མེད་
ཞབས་ཀྱི་བརྩོ་སྦྱ་བོར་བརྟེན་ནོ་བདག་གི་སྦྱིང་ལ་ནམ་ཡང་འབྲལ་བ་མེད་གྱུར་ཅིག །བརྩོ་
གསུང་གི་ལྷ་ཆོགས་ལས། །ཡང་གསང་ཁྲིམ་པ་སྦྱབ་པའི་ཐབས། །རྒྱད་དང་དམ་པའི་ཕྱག་
ལེན་བཞིན། །གོ་སྦྱའི་དག་གིས་འདིར་བཤད་བྱ། །འདིར་བརྩོ་དབང་ཆེན་ཡང་གསང་ཁྲིམ་
པའི་ཐིན་ལས་ཀྱི་རིམ་པ་འཆད་པ་ལ་གསུམ། གང་དུ་བསྦྱབ་པའི་གནས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། སྦྱབ་
པ་པོ་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་གི་མཆོན་ཉིད། དེས་ཉམས་སྦྱ་སྒྲང་བར་བྱ་བའི་སྦྱབ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི་རྒྱད་ལས། དུར་(༦)ཁྲིད་རི་བྲག་དམར་པོ་ལ། ལུབ་རི་མཐོ་ཞིང་ཤར་
རི་དམའ། །ནགས་ཆལ་སྦྱག་པོ་རྒྱབ་ཏུ་བཞུགས། །ནམ་མཁའ་བརྒྱ་འདབ་བརྒྱད་འབྲ། །ཉི་
ཟླ་གཟའ་སྐར་འོད་འབར་ཞིང་། །ཚུ་བཅན་རི་བྲག་ཀུན་འདུད་པར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་ཞིང་ཡིད་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྦྱ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱད་ལས།
དབང་བཅོད་དམ་ལྡན་སྦྱོབ་དཔོན་བཀུར། །བཙོན་འབྲུས་ལྡན་པས་ཅེ་གཅིག་བསྦྱབ། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་སྦྱབ་པ་པོས། ཆ་ཆ་སྦྱིན་གཏོང་མདོ་སྡེ་གདོན། །འདུས་བྲས་དགོ་ཅ་རུས་
ཆད་བྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཕྱི་ཕྱོད་འགོ་རྣམས་ལེགས་པར་བསྦྱབས་ཏེ་ཉམས་སྦྱ་
སྒྲང་རོ། །གསུམ་པ་ལ་ཐོག་མར་བྱ་བའི་རིམ་པ། བར་དུ་བྱ་བའི་རིམ་པ། ཐ་མར་བྱ་བའི་རིམ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་ཐོག་མར་སྦྱོན་འགོ་གཏོར་མ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། །སྦྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་
ཆད་མེད་བཞི་སྦྱོན་དུ་འགོ་བས། རང་སྐད་ཅིག་གིས་དཔལ་ཏྲ་མགིན་སྦྱ་མདོག་དམར་པོ་
ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱི་ཕྱག་གཡས་སེང་ལྗེད་གི་དབྱུག་པ་འཕྱར་ཞིང་། གཡོན་ཐུགས་
ཀར་སྡིགས་མཚུབ་མཛད་པ། དུར་ཁྲིད་ཀྱི་ཆས་བརྒྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་ཅིང་གར་གྱི་ཉམས་དགྲ་
དང་ལྡན་པར་གྱུར་པར་བསྐྱོམས་ལ། སྦྱོན་འགོ་གཏོར་མ་ཕྱག་ལེན་བཞིན་བཤམས་པ་ལ།

རི་ཡི་ཁི་རྩ་ཟུར་མོ་ལྷོ་ལྷོ། ཞེས་པས་གཏོར་མ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུན་ཅིར་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། རང་གི་བྱགས་ཀའི་རྩི་ལས་འོད་འཕྲོས། ཕྱོགས་སྐྱོང་ཞིང་སྐྱོང་སྐྱོང་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྤྱན་དྲངས། སྐད་ཅིག་གིས་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་པ་ལས་བརྒྱ་དབང་
ཆེན་གྱི་ལྷའི་སྐུར་གྱུར་པའི་མཐོན་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་རྩི་ལས་སྐྱེས་པའི་(༡༣)དྷོ་རྩེ་ཅེ་གཅིག་
པ་དམར་པོ་འོད་ཀྱི་སྤྱ་གུ་ཅན་དུ་གྱུར་པས་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་དྲངས་ཏེ་གསོལ་
བར་བསམས་ལ། ཨ་ཀྲ་རོ་སྤྱ་ཁི་སོགས་ཀྱི་སྤྱགས་ལན་གསུམ་གྱིས་གཏོར་མ་བསྐྱོས་ལ་
མཆོད་ཅིང་ནང་མཆོད་ཀྱང་སྤུལ་ནས། རྣལ་འབྱོར་པ་བདག་ཅག་བརྒྱ་དབང་ཆེན་གྱི་སྤྱབ་
པ་ཉམས་སྤྱ་ལེན་པའི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་མཛོད་ཅིག །ཅེས་འཕྲིན་ལས་འཆོལ།
མཐོན་རྣམས་རང་གནས་སྤྱ་གཤེགས་པར་བསམ་མོ། །

དེ་ནས་མཆོམས་བཅད་ཅིང་སྤྱང་འཁོར་བྱ་བ་ནི། རང་བརྒྱ་དབང་ཆེན་དུ་གསལ་པའི་
བྱགས་ཀར་བརྒྱ་དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྷོ་བར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་
རྩི་དམར་ནག་ལས་དུས་མཐའི་མེ་ལྷ་བྱའི་འོད་ཟེར་དབག་ཏུ་མེད་པ་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས་
པའི་སྤྱ་ལ་དཔལ་ཏྲ་མགྱིན་གྱི་ལྷའི་ཆོགས་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྤྱོས་པས་བགེགས་དང་ལོག་
པར་འབྲེན་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོའི་པ་རོལ་ཏུ་བསྐྱད། སྤྱང་འདུས་པ་ལས་སྤྱང་འོག་
ཕྱོགས་མཆོམས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁོ་བོའི་གྱུར་བར་མཆོམས་མེད་པར་གནས་པ། དེའི་ཕྱི་རོལ་
ཏུ་དྷོ་རྩེའི་ར་བ་རིམ་པ་གསུམ། དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མེ་དང་རྒྱུང་དང་རྒྱུའི་ར་བ་རིམ་པ་གསུམ་
གྱིས་བསྐྱོར་ཏེ་བགེགས་རྣམས་ཀྱིས་ལྷོ་བ་ཅམ་ཡང་མི་རུས་པར་གྱུར་པར་བསམས་ལ།
རོལ་མོ་དབྱངས་དང་བཅས་པས། རྩི། དཔལ་ཆེན་མེ་བཟད་དཀྱིལ་འཁོར་ནས། །འབར་
བའི་ཁོ་བོ་མེ་དབྱང་འབར། །གདུག་པའི་མཆོན་ཆ་སྤྱ་ཆོགས་བསྐྱམས། །བགེགས་དང་
ལོག་འབྲེན་རྩལ་དུ་ཆོག །དབང་ཆེན་མེ་དབྱང་དམར་ནག་འབར། །བསྐྱལ་པ་དུས་མཐའི་
མེ་ལྷ་བྱ། །དབང་དབག་(༡༤)མཆོན་ཆ་བྲག་ལྷར་གཏམས། །གང་ལ་བབ་ཀྱང་གཅོད་ཅིང་

སྒྲོལ། །དབང་ཆེན་ཁོ་བོ་མི་བཟད་ཟེ། །སྤྱིད་པའི་ཡེ་ཤེས་འཁོར་ལོ་འབྲིགས། །དབང་
ཆེན་མཆོམས་ལས་གང་འདའ་བ། །རྩལ་ཐུན་བཞིན་དུ་རྒྱག་པར་གྱིས། །ཨོ་རི་ཤོ་རྩ་རྒྱ་
བརྩ་རྩ་ལ་རི་ཉི་ཤ་རྩི་ཤ་རྩ་ལ་རི་པུ་པུ། རི་རི་ཞེས་མཆོམས་བཅད་དོ། །

དེ་ནས་མཆོད་པ། རང་མཆོད། སྒྲན་རྟ་གཏོར་མ་དང་བཅས་ཕྱག་ལེན་བཞིན་བཤམས་
ལ། མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ནི། མཆོད་པ་རྣམས་ལ་རི་ཤོ་རྩའི་སྒྲགས་གྱིས་བགོགས་
བསྐྱད། སྤ་བྱ་ཤས་སྟོང་པར་སྒྱུངས། སྟོང་པའི་ངང་ལས་ཨ་ལས་བྱུང་བའི་ཐོད་པ་ཡངས་ཤིང་
རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རང་རང་གི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཐོག་ལེས་བརྒྱན་པ་ཞུ་བ་ལས་བྱུང་
བའི་མཆོད་ཡོན། ཞབས་བསེལ། མེ་ཏོག །བདུག་སྟོས། མར་མེ། དེ། ཞལ་ཟས། རོལ་མོ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་བཞིན་སྟོང་པ། རྣམ་པ་མཆོད་ཟེ། བྱེད་ལས་དབང་པོ་བྱག་གི་
སྟོད་ཡུལ་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་སྟེད་པར་གྱུར་པར་བསམས་ལ། ཨོ་ཨྱོ་
ཨུཾ་ཧྲཱི། དེ་བཞིན་དུ་ཤརྩའི་བར་དང་། རྩ་པ་ནས། སྤ་རྩའི་བར་དུ་སྒྱར་ལ་རང་རང་གི་སྒྲགས་
དང་ཕྱག་རྒྱས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ། རང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ནི། སྒྱར་ལྟར་བསངས་
སྒྱུངས། རི་ཡི་ཁྱི་ཞེས་བརྗོད་པས་རི་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་བསྐྱེད། ཡི་ལས་རྒྱུང་གིས་
གཏོར། ཁྱི་ལས་རྒྱས་བཟུས་ཏེ་མི་དམིགས་པར་གྱུར། སྟོང་པའི་ངང་ལས་ཐོད་པ་དུམ་བུ་
གཅིག་པ་བྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་བའི་ནང་དུ་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བཞི་པ་ལྟེ་བ་དང་བཅས་པ།
ལྟེ་བར་བརྒྱ་(༡༥)དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ། ལྟོར་རིན་པོ་ཆེ། ལུབ་ཏུ་རྩ་
བ། བྱང་དུ་དོ་རྩེ་རྒྱ་གམ། དེ་དག་གི་སྟོང་དུ་རྩྱུ་ཨོ་རྩྱུ་ཁྱི་ལས་ཤ་ལྷ་དང་། ལི་མི་པོ་ཉི་པོ་
ལས་བདུད་ཅི་ལ། དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རིགས་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་
སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་འཕགས་པ་མཆོད། སེམས་
ཅན་ཀྱི་དོན་བྱས། ལྟོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ནས་རིགས་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཐེམ། དེ་དག་
འོད་དུ་ཞུ་བས་བདུད་ཅི་དཀར་པོ་དེ་མ་མེད་པའི་རྒྱ་མཆོར་གྱུར་པའི་སྟོང་དུ་རྩ་གདན་ལ་ཡེ་

ཤེས་ལྗེའི་བདག་ཉིད་ཨོ་དཀར་པོས་མཆོད་པ། ཨོ་ལྷ་མིའི་ལན་གསུམ་བརྗོད།

དེ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅི་དབབ་པར་འདོད་ན། རང་གི་ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེབ་སྤྱོད་གཉིས་ཨ་དང་མ་ལས་ཉི་མ་དང་ཆུ་བར་གྱུར། བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཆོའི་སྤྲེང་དུ་བསྒྲུབ་པ་བཞི་པའི་ལྟེ་བར་ལས་ཀྱི་རྟ་མགིན་སྐྱེ་མཛོད་དམར་ནག་གཡམས་ཐུགས་ཀར་བསྒྲུབ་དང་། གཡོན་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གམ་བསྐྱོལ་སྐབས་སུ་འཛིན་པ་ལ་གསང་བའི་ཡུམ་མི་པམ་དཀར་མོ་ཐུགས་རྒྱ་འཛིན་པ། ཁོ་གཉེར་ཅན་སེར་མོ་ཞགས་པ་འཛིན་པ། རལ་གཅིག་མ་དམར་མོ་ཐུགས་སྐྱོག་འཛིན་པ། རོ་ལངས་མ་ལུང་གུ་བྲིལ་བུ་འཛིན་པ་ནམས་ཀྱིས་མདུན་རྒྱབ་དང་གཡམས་གཡོན་ནས་སྐྱེ་ལ་འཁྲིལ་བ། རྟ་མགིན་ཀྱི་དབུའི་གཙུག་ན་རྟ་མགོ་ལུང་གུའི་སྤྲེང་དུ་ཡི་གེ་རྩི་དམར་པོ་དེ་ཉིད་རང་གི་མཐེབ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཉི་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བཟུང་བ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། འོག་མིན་ནས་རྒྱལ་བ་ཡབ་ཡུམ་སྐྱེན་བྲངས། སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྟ་(དབ)མགིན་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྦྱོར་མཆོམས་ནས་བབས་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཆོར་གྱུར་པར་བསམས་ལ། ཨོ་སྐྱེ་བཅུ་ཨ་མི་ཏེ་རྩྱུ། ཞེས་པའི་འཇམ་བཞེན་བྲས་ཏེ་བསྐྱབ་པོ། །སྤོང་བྱུང་དང་གཏོར་མ་ནང་མཆོད་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་ཅིང་བསྐྱབ་པོ། །

རྟ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ནི། སྤར་ལྟར་བསངས་སྦྱངས། སྦྱོར་པའི་རང་ལས་ཨ་ལས་ཐོད་པ་སྦྱོང་གསུམ་དང་མཉམ་པའི་ནང་དུ་མ་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྲེང་དུ་རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩི་ལས་རྩི་ཡིག་དམར་པོ་འཕྲོས། འོད་དུ་ཞུ་བ་ལས་རྟ་འི་རྒྱ་མཆོ་བ་སྦྱོང་བསྐྱོལ་མར་འཁྲུག་པ་ཆོལ་ཆེན་གྱི་དར་ཆགས་པ། རང་བཞིན་སྦྱོང་བ་ཉིད། ནམ་པ་རྟ། རོ་པོ་ཡུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་པར་བསམས་ལ། ཨོ་མཉུ་བསྒྲུབ་རྟ་རྩྱུ། ཞེས་བསྐྱེས་པས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པོ། །

དེ་ནས་ཆོགས་ཞིང་མཆོད་པ་ནི། ཨོ་བརྗོད་ས་མ་ཡ་རྩྱུ་རྩི་རྩི་རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་སྤྱོད་མ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡང་གསང་ཁྲོས་པ་ཁྲག་འཁྱུང་ལྷ་དགུའི་

དཀྱིལ་འཁོར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་དང་བཅས་པ་མདུན་གྱི་ནས་
མཁར་སྦྱར་བྱངས། འོད་ཟེར་རང་གི་སྒྲིབ་གཤེན་རྩིས་ཐེམ། རྩྱུ། དཔལ་ཆེན་ཁོ་བོ་མི་བཟད་
ལ། །རྟ་མཆོག་དཔལ་ལ་བྱལ་འཆལ་ལོ། ཁོ་མོ་ཡུམ་ལ་བྱལ་འཆལ་ལོ། །སྦྱལ་བའི་སྦྱལ་
བྱལ་འཆལ་ལོ། །སྒོ་མ་བཞི་ལ་བྱལ་འཆལ་ལོ། །ཞེས་བྱལ་བྱ། རང་གི་སྦྱགས་ཀའི་རྩིས་ས་
བྱང་བའི་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པར་གྱུར་པར་བསམས་ལ། རྩི་བཟོ་གོ་རྟ་
ཡ་གྲི་བ་ས་བ་རི་ལྷ་ར་ཨ་རྒྱ་བ་ཏེ་རྩི་ལེ་སྦྱར། དེ་བཞིན་དུ་འདྲའི་བར་དུ་སྦྱར་ལ་བྱའི་མཆོད་
པ་དང་། ཨོ་སྦྱ་བཙུ་ཨ་མི་ཏ་ལ་(ལྷན་ཁ་རྩི་ལྷ་ཏི། ཨོ་སྦྱ་བཙུ་རྒྱ་ཨ་མི་ཏ་ལ་ཁ་རྩི་ལྷ་
ཏི། ཨོ་རྩི་ན་ས་མ་ཏི་བྱ་རྩི་ལྷ་ཏི། ཞེས་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱར་རྟའི་དེ་འཛིན་དང་བཅས་
པས་མཆོད། རྩྱུ། བདག་ཅག་མ་རིག་ཉོན་མོངས་སེམས་ཅན་གྱིས། །བག་མེད་ཆུལ་གྱིས་
དམ་ལས་འགལ་གྱུར་ཏེ། །བསྐྱེད་བའ་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་ཚོགས་ཀྱི། །སྦྱགས་དང་འགལ་
བའི་ལས་ནི་ཅི་བྱིས་ལ། །སྦྱགས་རྗེ་ཆེ་མངའ་བྱེད་ལ་བཟོད་པར་གསོལ། །བཟོད་པར་
བཞེས་ནས་ཆངས་པའི་དངོས་གྲུབ་སྦྱེལ། །ཞེས་སྦྱིག་པ་བཞགས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་
གསུམ་ལ་བདག་སྦྱབས་མཆི། །ཞེས་བ་ནས། འགོ་ལ་པན་བྱིར་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་
ཤོག །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ལམ་ལ་སྦྱོབ་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཅིག །སྦྱག་བསྐལ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག །སྦྱག་
བསྐལ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་གྱུར་ཅིག །ཉེ་རིང་ཆགས་སྤང་གཉིས་དང་བྲལ་
བའི་བཏང་སྦྱོམས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་ཆད་མེད་བཞི་བསྒོམ། དེ་ནས་
ཚོགས་ཞིང་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དང་གནས་མཆོད་རྗེས་དང་བཅས་པ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པར་
བསམས་ནས་བྱིན་དབབ་པ་ནི། རྩྱུ། ཡི་དམ་ལྷ་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དངོས། །རྩ་
བརྒྱད་ལྷ་མ་མི་མཛོན་དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །དུར་ཁྲོད་གསང་བ་དབང་བྱལ་དཀྱིལ་འཁོར་
དུ། །ཐོད་པ་རིན་ཆེན་ལས་གྲུབ་གཞལ་ཡས་ཁང་། །གནས་ལྷགས་ལྷུར་མའི་གཟེར་ཆེན་ཏ་

ལ་ལ། །སྤྱལ་པའི་ལྷང་ལོ་མང་པོའི་ཁ་བད་ཅན། །གསལ་བའི་མེ་རི་དམར་ནག་འཕྱུང་མར་
འབར། །མི་རོ་ཐོད་ཐོང་ཀེང་(༤བ)རུས་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན། །རྟའི་རྒྱ་མཆོ་བླ་བས་ཆེལ་
མི་མི། །རུས་ཆེན་ཆོགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཁལ་ལ་ལ། །ཁག་དང་ཞག་གི་འབབ་ཚུ་ཟུ་ལུ་ལུ། །ཤ་
ཆེན་ཆེལ་ཆེན་ཇི་དང་ཟུལ་ལུ་ལུ། །ཅི་ཏྲ་གསར་རྟེན་རྒྱན་མཆོག་ཡེ་རེ་རེ། །དབང་ཆེན་ཁག་
འཕྱང་རྒྱལ་པོ་འཁོར་དང་བཅས། །རྒྱུད་སྤེ་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷ་ཆོགས་མང་པོ་དང་། །མ་མོ་མཁའ་
འགྲོའི་ཆོགས་དང་བཅས་པ་རྣམས། །གནས་མཆོག་འདི་རུ་བྱིན་གྱིས་རྒྱབ་ཏུ་གསོལ། །སྤྱབ་
མཆོག་བདག་ལ་དབང་ཞིག་སྐྱར་ཏུ་གསོལ། །བགེགས་དང་ལོག་འདྲན་བར་ཆད་བསལ་ཏུ་
གསོལ། །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་གྲུབ་སྤྱལ་ཏུ་གསོལ། །གྲུབ་པའི་ཏྲགས་མཆོན་སྐྱར་
ཏུ་བསྐྱན་ཏུ་གསོལ། །ཆོས་ཉིད་ཞི་བའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་མཛད་པའི། །བཅོམ་ལྷན་ཞི་བའི་
ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །ཁོ་བོའི་ཚུལ་གྱིས་གདུག་པ་འདུལ་མཛད་པའི། །འབར་
བ་ཁོ་བོའི་ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །སྤྱེ་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནས་སྐྱབ་ཞེངས་
པ། །འཇམ་དཔལ་སྐྱུ་ཡི་ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །ཁམས་གསུམ་དབང་ཏུ་སྐྱད་
པའི་ལས་མཛད་པ། །བསྐྱ་གསུང་གི་ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །དུས་གསུམ་
བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་ལས་མཛད་པའི། །ཡང་དག་ཐུགས་ཀྱི་ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་ནས་
བཞེངས། །དུག་ལྷ་གཏན་འཛིན་ལེ་ཤེས་ལྷ་སྦྱར་བའི། །བདུད་ཅི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ཆོགས་
དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །གདུག་པའི་ཆོགས་རྣམས་མ་ལུས་ཆར་གཅོད་པའི། །ཕྱར་པ་
ཐིན་ལས་ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་མེད་དགྲེས་རོལ་
བའི། །མ་མོ་ཐོད་སྟོང་ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །བསྐྱན་ལ་གཞོད་པའི་(༡༠ན)དག་
བགེགས་ཆར་གཅོད་པའི། །དམོད་པ་དྲག་སྤྲུགས་ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་ནས་བཞེངས། །ལེགས་
ཉིས་སྐྱངས་འཛིན་དམ་ཆོག་རྗེས་གཅོད་པའི། །འཛིན་ཏེན་མཆོད་བསྟོད་ལྷ་ཆོགས་དབྱིངས་
ནས་བཞེངས། །ཅི་ཤིང་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་སྤྲོད་དང་བཅུད། །སྤྱང་སྤིད་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་

བྱང་ཚུབ་སེམས་པ། །སྒྲོང་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་གཞལ་ཡས་ཁང་། །རྒྱུད་དྲུག་ཐམས་
ཅད་ཡེ་ནས་རྒྱལ་བའི་སྒྱ། །སྦྱ་དབྱངས་ཐམས་ཅད་དྲག་པོའི་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོག་། །གནས་མཆོག་
འདི་རུ་བྱིན་གྱིས་རྒྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཞེས་སོགས་སྦྱར་ལ་བྱིན་དབབ། །

དེ་ནས། ཨོྫ་བཟླ་ཨོྫ་ཀྱ་ཤ་རྩེ་ ཞེས་སོགས་བརྗོད་ལ་ཆོགས་ཞིང་རང་ལ་ཐེམ་པས་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་བསམ་མོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསག་པ་
སྟེ། འཇམ་བྱ་སྒྲིང་པའི་མངལ་སྦྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱིས་རང་ཉིད་འཆི་བའི་སྡོན་རོལ་ཏུ་
སྦྱེས་ནས་ཁྱོད་འགྱུར་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནོ། །དེ་ནས་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསག་པ་ནི། སྦྱང་སྟོད་འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྦྱ་མ་དང་ཚུ་རྩ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་སྦྱོང་བ་ཉིད་
དུ་གྱུར་པར་བསམས་ལ། སྙ་བྱ་མའི་སྒྲགས་བརྗོད་ཅིང་། སྦྱང་ཉིད་སྦྱང་རྗེ་དབྱེར་མེད་གྱི་
བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་མཉམ་པར་གཞོག་གོ། །དེ་ནི་ལས་བསགས་པའི་འོག་
ཏུ་བྱང་སོགས་རིམ་གྱིས་ཐེམ་སྟེ། འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་
ནོ། །དེ་རྣམས་ནི་ཐོག་མར་བྱ་བའི་རིམ་པའོ། །

གཉིས་པ་བར་དུ་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ། (༡༠བ)གཞི་རྒྱུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གསལ་གདབ་པ་
དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པ། ཡེ་ཤེས་པ་དབྱུག་གཞུག་བྱ་བ། དཀྱིལ་
འཁོར་མཆོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྦྱང་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པའི་སྦྱོང་བའི་
རང་ལས་རང་གི་སེམས་ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིག་གི་རྣམ་པར་ནམ་མཁར་
གནས་པར་གྱུར་པར་བསམས་ཏེ། དེ་ནི་འཆི་བ་འོད་གསལ་ལས་ལྷགས་བསྐྱོག་ཏུ་བར་
དོའི་ལུས་བྱུབ་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསྐྱོམ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་
རེ་འཛིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་། ཐོག་མར་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་ནི། རང་གི་

སེམས་རྒྱུ་ཡིག་ཏུ་གནས་པ་ལས་ཨེ་སྟོ་སྒྱུ། ཡི་དྲུག་ཁ། རི་དམར་པོ། འཁྱིལ་དམར་པོ། སེམས་པོ། གཞི་དཀར་པོ་རྣམས་རིམ་བུར་ཆད་དེ་སྤྲོད་ནས་སྤྲོད་ཏུ་བཅེགས་པར་གྱུར། ཨེ་
ཨ་མ་མཁྲ་ལ། ཨེ་ལས་ནམ་མཁའ་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོ་སྒྱུ་གསུམ། ཡི་ཀམ་རྟ་མཁྲ་ལ། ཡི་
ལས་སྤྲོད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོ་གི་དྲུག་ཁ། རི་རྩ་ལ་མཁྲ་ལ། རི་ལས་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དམར་
པོ་གསུམ་པ། འཁྱིལ་མཁྲ་ལ། འཁྱིལ་ལས་ཐུག་གི་རྒྱ་མཆོ་དམར་ནག་སྟོ་པོ། སྤྲོ་སྤྲོ་
མཁྲ་ལ། སྤྲོ་ལས་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་སེར་པོ་གྲུ་བཞི་པ། གཞི་མཁྲ་ལ། གཞི་ལས་ཀའ་རུས་ཀྱི་
རི་རབ་གྲུ་བཞི་དཀར་པོ། དེ་རྣམས་སྤྲོད་ནས་སྤྲོད་ཏུ་བཅེགས་པ། དེ་དག་ཀྱང་སྤྲོ་འབྲུང་བ་
ལ། རང་ཡེ་ཤེས་ལ། གསང་བ་ཡུམ་ལྗེའི་མཁའ་སྟོང་རྣམ་པར་དག་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །སྤྲོ་
བེ་ཤ་བེ་ཤ་སྤྲོ་སྤྲོ་ན་ཅ་ཀ་མཁྲ་ལ་རྒྱུ། རི་རབ་ཀྱི་(༡༡)སྤྲོད་ཏུ་སྤྲོ་ཡིག་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་
གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་སྟོ་བཞི་རྟ་བབས་བཞི་དང་བཅས་པ། སྤྲོ་རྣམས་རིམ་བཞིན་དྲུ་དམར་
དཀར་སེར་ལྗང་ནག་པའི་ཅིག་པ་ལྷ་དང་ལྷན་པ། དེའི་སྤྲོད་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་པ་གྲུ་སེར་པོ་བ་
བ་དང་བ་བ་སྤྲོད་པས་བརྒྱན་པ། སྤྲོད་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མདའ་ཡབ་དང་བུ་ཤུས་མཛེས་པ།
ཅིག་པའི་འགྲམ་རྣམས་འདོད་ཡོན་གྱི་སྒྲུལ་བྱ་དམར་པོས་བསྐྱོར་བ་ལ་འདོད་ཡོན་གྱི་ལྷ་མོ་
བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོད་རྩིས་སྒྲུ་ཆོག་པས་ཐོགས་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་མཆོད་པ། རང་
ཐོད་སྒྲུལ་གྱི་ཀ་བ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེག་ཅིང་། བད་མའི་གདུང་བཞིས་མིག་མང་རིས་སུ་བྱུང་
པའི་དབུས་སུ་བྱུར་བྱུར་པའི་སྤྲོད་ཏུ་བསྒྲུའི་ཉོག་གིས་མཛེས་པ། སྟོ་བཞི་སོ་སོའི་འགྲམ་
དྲུ་ཀ་བ་བཞི་བཞིས་བཏེག་པའི་རྟ་བབས་སྒྲུ་བཅུ་གཅིག་དང་ལྷན་པའི་ཅེ་མོར་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ། གཡས་གཡོན་དྲུ་རི་དྲུགས་པོ་མོ་དང་བཅས་པ་གཞན་ཡང་གདུགས་དང་
རྒྱལ་མཆོན་དང་འཕན་དང་མེ་ཉོག་གི་སྤྲོད་བ་དང་སྟོ་བ་རྒྱུང་གིས་བསྐྱོད་པ་དང་། ར་ཡབ་
ནོར་བུའི་ཡུ་བ་ཅན་ལ་སོགས་པས་བརྒྱན་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་གི་སྤྲོད་དང་འོག་
གི་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཤར་དཀར། སྟོ་སེར། ལུབ་དམར། བྱང་ལྗང་བ། དབུས་དམར་ནག་

གྲུ་གསུམ་རྒྱ་གམ་དམར་པོ་གསུམ་དང་བཅས་པ། དེའི་ཕྱི་རོལ་ནས་ཐོད་པའི་སྤྲོད་བ་དཀར་
པོ་དང་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐོད་པ་སྐྱམ་ཆོན་གྱི་ཅིག་པས་བསྐྱོར་བ།
གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་དོ་རྗེའི་ར་བ་དང་། ཡེ་མེས་ཀྱི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བས་ཀྱལ་
ནས་བསྐྱོར་བའི་པོ་བྱང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བཞི་པའི་ལྟེ་བར་གྱུ་གསུམ་དམར་
ནག་གི་སྟེང་དུ་པི་བསྐྱ་མཐུ་ལ། པི་ལས་སྤྱ་ཆོགས་བསྐྱའི་ལྟེ་བར་ཨ་ཙཱ་མཐུ་ལ། ཨ་ལས་
(༡༡བ)རྒྱ་བའི་དགྲིལ་འཁོར། དེའི་སྟེང་དུ་མ་སྦྱུང་མཐུ་ལ། མ་ལས་ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་
སྟེང་དུ་རུ་ཅ་བློ། རུ་ཅ་པོ་མོ་གྱི་ཆིངས་སུ་བསྐྱོལ་བའི་གདན། རྩུགས་བཞིའི་ཅིབས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་བ་བློ། ཤར་དུ་བྱི་བུ་པོ་མོ། ཡ་མ་བློ། ལྟོར་གྲུལ་བུམ་པོ་མོ། ལྷ་ག་བློ། ལུབ་ཏུ་སྦྱ་པོ་མོ།
ཡ་ལྷ་བློ། བྱང་དུ་གཞོད་སྦྱོར་པོ་མོ་གྱི་ཆིངས་སུ་བསྐྱོལ་བའི་གདན། སྒོ་བཞིར་རྒྱ་བའི་གདན་
དང་བཅས་པར་གྱུར། གདན་དབུས་མའི་སྟེང་དུ་རང་གི་སེམས་སྤྱི་ཡིག་གི་ནམ་པར་གནས་
པ་དེ་ཉིད་བབས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རྩི་དམར་ནག་དང་། མི་སྒྲོན་པོ་འོད་ཟེར་དཔག་
ཏུ་མེད་པ་འཕྲོ་བར་གྱུར་བར་བསམ་སྟེ། གཞི་དབུས་ལ་བར་དོ་པ་མའི་ཁུ་ཁག་གི་དབུས་སུ་
ཉིང་འཆམས་སྦྱར་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པའོ། །སྤྱི་ར་ཏུ་པེ། ཡི་གེ་དེ་གཉིས་ལས་འོད་ཟེར་
འཕྲོས། འཕགས་པ་མཆོད། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས། བསྐྱེད་བའང་ཆེན་གྱི་གོ་འཕང་ལ་
བཀོད། སི་ཏ་ར་ཏུ་སྤྱི། སྤྱིར་འདུས། ཉིལ་བཟོ་བཟོན་པར་བྱས། རྩི་བཟོ་གོ་རྩ་ལ་གྱི་མ་
ཏུ་ལུ་ཏུ་ལུ་སྤྱི་པེ། རྩི་དམར་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རང་བསྐྱེད་བའང་ཆེན་ཡང་གསང་
ཁོས་པ་སྦྱ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་ཞབས་བཞི་པ། ཅུ་ཞལ་དམར་པོ། གཡས་
ཞལ་དཀར་པོ། གཡོན་ཞལ་ལྗང་གྱུ་དབུ་གཙུག་ན་ཏུ་མགོ་ལྗང་ནག་རྩེག་མ་དམར་པོ། ཐོ་མ་
ཐོ་མ་སེར་པོ། ལྷར་དཀར་པོ། ཏུ་སྐད་འཆར་ཞིང་། ཞལ་རེ་རེ་ལ་དམར་ལ་རྒྱུ་པའི་སྦྱོར་
གསུམ་གསུམ་དང་ལྷན་ཞིང་མཆེ་བ་རྣམས་པོ་བཞི་བཞི་གཅིགས་པ། སྦྱོན་མ་དང་སྦྱ་ར་དབུས་
མཐའི་མེ་ལྷར་འབར་ཞིང་དབུ་སྦྱ་ཁམ་ནག་གྱེན་དུ་བརྗེས་པ། ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་

དང་བན་ན། བར་པ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷགས་ཀྱི་དང་ཞགས་པ། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མེ་ཚན་དང་
རལ་གྱི་བསྐྱམས་ཤིང་། ཞིང་ཆེན་གྱི་གཡང་གཞི་དང་སྤང་པེ་ཆེའི་ཀོ་བས་སྟོད་གཡོགས་
པ། (༡༣ན)སྟག་གི་པགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན། ཐོད་སྐྱམ་ལྗེའི་དབུ་རྒྱན་དང་། ཐོད་པ་ཆེལ་
བྱས་དབུང་པ་བརྒྱན་ཅིང་། ཐོད་ཆོན་ལྷ་བཅུ་ཆར་གསུམ་གྱི་དོ་ཤམ་ཅན། སྤྱལ་རིགས་བཞི་
དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་ཅིང་། འཇག་གི་ཐིག་ལེ་དང་། ཞག་གི་སོར་རིས་དང་། ཐལ་
ཆེན་གྱི་ཆོམ་བྱས་བརྒྱན་པ། གར་གྱི་ཉམས་དབུ་དང་ལྗན་ཞིང་། ཁམས་གསུམ་ལས་ནམ་
པར་རྒྱལ་བའི་ཁྱུང་གཤོག་ཅན། ཞབས་བཞི་གཡས་བསྐྱམ་ཞིང་གཡོན་བརྒྱང་བའི་སྟབས་
ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ། ཡོ་མར་ཀྱོ་རྟེ་ཤུ་རྩེ་རྩུ་པའ།
མི་སྟོན་གཤེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཡུམ་བཞུ་གར་གྱི་དབང་ཕྱག་མ་སྐྱ་མདོག་མཐིང་ནག་
ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མ་སྐྱན་གསུམ་སྤང་མིག་ཏུ་ལྟ་བ། ཞལ་རབ་ཏུ་བགྱང་ཅིང་མཆེ་བ་
ནམ་པར་གཅིགས་པ། དབུ་སྐྱ་རལ་པ་ཁམ་ནག་ཐུན་པ་ལྟར་གཉིབས་ཤིང་། ཕྱག་གཡས་
དབྱ་བགེགས་གྱི་ཅི་རྟ་ཐོགས་ནས་ཡབ་ལ་འབྱུང་ཅིང་། གཡོན་ཐོད་པ་འཇག་གིས་བཀར་བ་
ཡབ་གྱི་ཞལ་དུ་སྟོབ་པ། ཐོད་སྐྱམ་ལྗེའི་དབུ་རྒྱན་དང་། ཐོད་ཆོན་ལྷ་བཅུའི་དོ་ཤམ་ཅན།
གཡོན་ཕྱོགས་ནས་ཡབ་གྱི་སྐྱ་ལ་འཁྲིལ་བ། དེ་ནས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་
ནི། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་གྱི་སྤྱི་བོར་ཆོ་བའི་སྟངས་དུ་ཡོ་དཀར་པོ། མགྱིན་པར་བརྒྱ་དམར་པོ་
འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྗེ་བར་ལྷུང་དམར་པོ། ཐུགས་ཀར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་རྩུ་
སྟོན་པོ་ནམས་བསམས་ཏེ། ཡོ་ལྷུང་རྩུ་ཞེས་པ་རྫོང་དོ། །

དེ་ནས་ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉེ་རུ་ཀ་ལྷས་དབང་བསྐྱར་བ་ནི། རང་གི་སྤྱི་
བོར་ཐོད་པའི་ཁང་བུ་ལྗེའི་ནང་དུ་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་རྩུ་སྟོན་པོ། མཆོག་སྟེང་དུ་ཡོ་དཀར་པོ། ར་
ལྟག་གཡས་སུ་སྐྱ་མེར་པོ། ལྟག་པར་ལྷུང་དམར་པོ། ར་ལྟག་གཡོན་དུ་རྩུ་ལྗང་ཁུ་(༡༣བ)དེ་
ནམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རྩུ་བརྒྱ་ཉེ་རུ་ཀ་ཨ་རྟེ་ཤི་རྩུ་རྩུ་ཞེས་བརྫོང་པས་བརྒྱ་ཉེ་རུ་ཀ་

— 365 —

དང་ལྷན་ཞིང་། ཞལ་རབ་ཏུ་གདངས་ནས་མཆེ་བ་རྣམ་པར་གཅིགས་པ། དབུ་སྐྱ་ཁམ་སེར་
 གྲེན་དུ་བརྟེན་པ་ལ་སྦྱལ་གྱིས་བཅིངས་ཤིང་དཔལ་གྱི་ཆས་བརྒྱད་དང་ལྷན་པ། ཞབས་
 གཡས་བསྐྱམ་ཞིང་གཡོན་བརྒྱད་བའི་གར་སྟབས་གྱིས་ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་
 རྫོང་དཀྱིལ་ན་བཞུགས་པར་གྱུར། ཡོ་བཇུ་སྟོ་ཏེ་པོ་ཨོ་གུ་ཤ་ཇོ་ ཤར་སྟོར་ལྷགས་གྱུ་མ་
 དཀར་མོ་ཁྲག་གི་རལ་བ་ཅན། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་གྱི་ཕྱག་གཡས་ལྷགས་གྱུ་འཛིན་
 པ། ཡོ་བཇུ་སྟོ་ཤ་ཏྲུ། སྟོ་སྟོར་ཞགས་པ་མ་སེར་མོ་གཡུའི་རལ་བ་ཅན་གཡས་ཞགས་
 བ་འཛིན་པ། ཡོ་བཇུ་སྟོ་ཏེ་པོ། རུབ་སྟོར་ལྷགས་སྟོག་མ་དམར་མོ་མཐིང་གི་རལ་བ་ཅན་
 གཡས་ལྷགས་སྟོག་འཛིན་པ། ཡོ་བཇུ་སྟོ་ཏེ་པོ། སྟོར་སྟོར་དེལ་བྱ་མ་ལྷང་གྱུ་གསེར་གྱི་རལ་
 བ་ཅན་གཡས་དེལ་བྱ་འཛིན་པ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཡོན་སྟོང་འཛིན་ཅིང་མཆེ་བ་རྣམ་པར་
 གཅིགས་པའི་ཞལ་ཅན། དུར་ཁྲོད་གྱི་ཆས་བརྒྱད་གྱིས་བརྒྱན་ཅིང་། ཞབས་གཡས་བསྐྱམ་
 ཞིང་གཡོན་བརྒྱད་བའི་སྟབས་གྱིས་ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པར་
 བསམས་ལ། ཏྲུ། ཆོས་ཉིད་ནམ་མཁའི་རྫོང་ཡངས་ནས། ཆོས་རྣམས་སྣ་ཆོགས་རང་ཤར་
 པ། །རང་བཞིན་མེད་དེ་ཅུ་ཆེ་འདྲ། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ལ་བྱུང། །སྟོང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཏྲུ་
 གི་དབྱིབས། །ཆེན་པོ་ལྷ་ཡི་སྟོང་པོ་ལ། །འབྱུང་བ་ལྷ་ཡི་དྲངས་མ་ཆགས། །ཡེ་ཤེས་འབར་
 བའི་གཞལ་ཡས་ཁང་། །(༡༣བ)ཆོས་གྱི་དབྱིངས་གྱི་གནས་ཆེན་པོ། །འཁོར་ལོ་དབང་ཆེན་
 པོ་བྱང་ལྷན། །ཕྱི་ནང་མེད་པར་ཡོངས་སུ་གསལ། །གདན་གདོང་སྐྱ་བསྐྱེད་དབང་བསྐྱར་
 ཞིང་། །ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་རབ་ཏུ་བྱ། །ཡལ་ཡུམ་གཉིས་མེད་སྦྱར་བ་ལས། །སྦྱལ་བའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་སྟོན། །ཞེས་བརྗོད་ལ། རྟེན་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་བདེ་
 སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་གཟུང་རྣམ། སྟོང་སྟོང་ཆོགས་པ་ནམ་མཁའི་འཇའ་ཆོན་ལྷ་
 བྱར་ཡིད་ངོར་གསལ་བཏབ་ལ་འཆར་དུ་གཞུག་གོ།

གསུམ་པ་ནི། ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་ལོར་ལོ་དཀར་པོ། མཁོན་པར་སྤུངས་པར་པོ། སྤྱགས་

ཀར་རྩྱི་སྒྲོན་པོ། བདག་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ཀའི་རྩི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་འོག་མིན་གྱི་
གནས་ནས་ཡང་གསང་ཁྲིམ་པ་ཁྲག་འབྲུང་ལྟ་དགྱའི་དགྱིལ་འཁོར་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱོན་
བྲངས། བཟླ་ས་མ་ཡ་རྩྱི་ཇོ་རྩྱི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནས་སྐྱུ་བཞེངས་ལ། །དབང་ཆེན་ཁྲིམ་
པའི་རྒྱལ་པོ་བཞེངས། །དབྱས་ཉིད་ཡེ་ཤེས་གཞལ་ཡས་ནས། །བསྐྱེད་མཆོག་གཤེགས་
སྤྱ་གསོལ། །ཡུམ་ཆེན་ཁྲོ་མོ་གཤེགས་སྤྱ་གསོལ། །སྤྱོད་པས་བཞི་འཁོར་ལོའི་རྩིབས་སྦྱང་
ནས། །སྐྱུལ་པའི་ཁྲོ་བོ་གཤེགས་སྤྱ་གསོལ། །སྒྲོ་བཞི་གནས་ཀྱི་གཞལ་ཡས་ནས། །སྒྲོ་མ་
རྣམ་བཞི་གཤེགས་སྤྱ་གསོལ། །ཨེ་ཅེ་ཉི་ཟླ་ག་མ་རྩ་ཀླ་རྩ་ཁྱི་ཀ། །བཟླ་རྩ་ས་བ་རི་
སྐྱ་ར་ཇོ་རྩྱི་བི་རྩོ་ དམ་ཆོག་པ་སོ་སོ་དང་གཉིས་སྤྱ་མེད་པར་བྱུར། །ས་མ་ཡ་རྩོ་ རྩྱི་དམ་
ཆོག་ཆེན་པོའི་དགྱིལ་འཁོར་འདིར། །ཡེ་ཤེས་དབང་ཆེན་དགྱིལ་འཁོར་མཆོག་པོ་བྲང་དམ་
ཆོག་དགྱིལ་འཁོར་འདིར། །དགྱིས་(༡༩ན)བཞིན་བརྟན་པར་བཞུགས་སྤྱ་གསོལ། །ས་མ་
ཡ་སྒྲི། ཞེས་ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱོན་བྲངས། དམ་ཆོག་པ་དང་གཉིས་སྤྱ་མེད་པར་བསྒྲིམ། བཞུགས་
སྤྱ་གསོལ་ནས་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ལ་བྱག་འཆལ་བ་ནི། རྩྱི། དཔལ་ཆེན་ཁྲོ་བོ་མི་བཟང་
ལ། །ཞེས་པ་ནས། སྒྲོ་སྤྱང་བཞི་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་པའི་བར་བརྗོད་ལ། ཨེ་ཉི་བྱ་
རྩོ་བྲ་ཉི་རྩོ་ཞེས་བྱག་བྲ། བཞི་པ་ལ། མཆོད་བསྟོད་བསྐྱེད་པ་དང་བཅས་པ་རི་ལྟར་བྲ་
བའི་ཚུལ་དང་། དངོས་གྲུབ་སྤྱང་བའི་ཚུལ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པ་བྲ་བའི་
ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་མཆོད་བསྟོད་བསྐྱེད་པ་གསུམ་གྱི། མཆོད་པ་ལ་ཡང་བྱི་ནང་
གི་མཆོད་པ་གཉིས་ལས། བྱིའི་མཆོད་པ་ནི། རང་གི་སྦྱིང་གའི་ས་བོན་ལས་བྱང་བའི་ལྷ་མོ་
མཆོད་རྗེས་ཐོགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་མཆོད་པར་བསམས་ལ། རྩྱི། གཉིས་མེད་བདེ་
ཆེན་དབྱིངས་ལས་བྱང་། །ཟག་མེད་བདེ་སྦྱར་མཆོད་ཡོན་འདི། །བསྐྱེད་དབང་ཆེན་དགྱིལ་
འཁོར་ལ། །བདག་ཉིད་དད་པས་འབྲུལ་ལགས་ཀྱི། །ཐུགས་རྗེས་དགོངས་ལ་བཞེས་སྤྱ་
གསོལ། །ཨོ་ན་མཆོས་རྩ་ཏ་སྤྱ་ག་ཏ་ཨཱྀ་བྱ་རྩ་ཇོ་མེ་ཟླ་ས་སྤྱ་བྱ་སྤྱ་ར་ཏ་ས་མ་ཡ་བྱི་ཡེ་རྩྱི།

དེ་བཞིན་དུ་མཆོད་ཡོན་གྱི་གནས་སུ་ཞབས་བསིལ་དང་། ཡ་རྒྱུ་གྱི་གནས་སུ་པུའི་སོགས་
བཅུག་སྟེ། འཕྲུའི་བར་དུ་སྦྱར་ཏེ་དབུལ། གཉིས་པ་ནང་གི་མཆོད་པ་ལ་བདུད་ཅི་སྟེན་གྱི་
མཆོད་པ། གསང་བ་རྟུའི་མཆོད་པ། ཟབ་བ་སྦྱར་སྦྱོལ་གྱི་མཆོད་པ། དམ་ཅུས་གཏོར་མའི་
མཆོད་པ། དུག་ལྡ་དམ་ཅུས་གྱི་མཆོད་པ། འདོད་ཡོན་ལྡའི་མཆོད་པ་རྣམས་ལས། བདུད་
ཅི་སྟེན་གྱི་མཆོད་པ་ནི། མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་(༡༤བ)ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་བ་རྣམས་ཀྱིས་
མོད་པའི་ནང་ནས་ཟག་མེད་གྱི་བདུད་ཅིས་མཆོད་པར་བསམས་ལ། མོག་མར་ཅ་བརྒྱད་གྱི་
ལྷ་མ་རྣམས་ལ་འབྲུལ་བ་ནི། གླི། རང་བྱུང་གདོད་ནས་རྣམ་པར་དག། ཅ་བརྒྱད་སྟོང་ལས་
སྦྱར་བའི་སྟེན། །ཡེ་ཤེས་ལྡ་རྩོགས་བྱུང་བའི་ཅུས། །འཆི་མེད་བདུད་ཅི་ར་ས་ཡིན། །དམ་
ཅུས་མཆོག་གི་མཆོད་པ་འདི། ཅ་བརྒྱད་ལྷ་མའི་ཆོགས་རྣམས་ལ། །བདག་གིས་དད་པས་
འབྲུལ་ལགས་གྱི། །བཞེས་ཏེ་འབྲུལ་གྱི་དངོས་བྱུང་སྟོལ། །ཆོས་སྐྱེས་ལ་མཐའ་ཡས་ཞལ་
དུ་སྐྱབ་བཅུ་ཨ་མི་ཏ་ལ་ཁ་རྩ་ལྟེ། ལོངས་སྐྱེས་བསྐྱེད་བང་ཆེན་ཞལ་དུ་སྐྱབ་བཅུ་ཨ་མི་ཏ་ལ་
ཁ་རྩ་ལྟེ། སྐུལ་སྐྱེས་བསྐྱེད་བྱུང་གནས་ཞལ་དུ་སྐྱབ་བཅུ་ཨ་མི་ཏ་ལ་ཁ་རྩ་ལྟེ། དཔལ་ལྡན་
བྱུང་ཐོབ་མདར་ཆར་ཞལ་དུ། ཐོ་དོང་བ་བཙོན་འགྲུས་རྩོ་རྩེའི་ཞལ་དུ། གཉན་ཆེན་བསོད་
ནམས་བཏན་པའི་ཞལ་དུ། མཁན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པའི་ཞལ་དུ། ཀུན་མཁྱེན་དཔལ་ལྡན་
སང་གའི། མཁས་བྱུང་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་། བྱ་སྟོན་ཀུན་དགའ་བཟང་པའི་བྲན་མཆོག་
དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་ཞལ་དུ། བྱུང་མཆོག་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་ཞལ་དུ། དེན་ཅན་ཅ་བའི་
ལྷ་མའི་ཞལ་དུ་སྐྱབ་བཅུ་ཨ་མི་ཏ་ལ་ཁ་རྩ་ལྟེ། ཞེས་ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེབ་སྟེན་གྱིས་
བདུད་ཅི་སྟེན་པུག་གི་ཐད་ནས་གཏོར་ལ་མཆོད།

དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་ལ་འབྲུལ་བ་ནི། བདུད་ཅི་སྟེན་གའི་ཐད་ནས་འཁོར་
ཞེང་། གླི། རང་བྱུང་གདོད་ནས་རྣམ་པར་དག། །ཁོ་རྒྱལ་བསྐྱེད་བང་ཆེན་ལxx སྤེལ་བཟླ་གོ་
རྩ་ཏ་ལ་གྱི་ཐ་སྐྱབ་བཅུ་ཨ་མི་ཏ་ལ་ཁ་རྩ་ལྟེ། དུམ་ཆེན་བསྐྱེད་བང་ལxx མཐུ་གོ་

ནི་ཤི་རྩི་སྐྱོ་བཅུ་ཨ་མི་ཏ་ལ་ཁ་རྩི་ལྟ་ནི། སྤྱལ་བའི་ཁྲོ་བོ་བཞི་རྣམས་ལ་xx བརྩོ་གོ་རྩི་ཤི་
ར་སོགས། སྐོ་སྤྱང་ཆེན་(༡༥ན)མོ་བཞི་རྣམས་ལ། །བདག་གིས་དད་བས་འབྱུང་ལགས་
གྱི། །བཞེས་ནས་འཕྲུལ་གྱི་དངོས་བྱུང་སྟེ། །བརྩོ་ཨི་ཀྱ་ཤི་རྩི་སྐྱོ་གས་གྱི་མཐའ། སྐྱོ་
བཅུ་ཨ་མི་ཏ་ལ་ཁ་རྩི་ལྟ་ནི།

དེ་ནས་རང་ཉིད་གྱིས་དངོས་བྱུང་གྱི་ཚུལ་དུ་བདུད་ཅི་སྒྲུང་བ་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་བའི་
ལྷ་རྣམས་གྱི་གནས་གསུམ་ནས་ཨི་ལྷུང་ཉི་གི་ཡི་གེ་གསུམ་བྱུང་བ་འོད་དཀར་དཔར་མཐེང་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་ཁྱབ་ས་བདུད་ཅི་ལ་ཐེམ་བ་མཐེང་སྤྱིན་གྱིས་རང་གི་ཕྱེ་ཐོག་དུ་བཞག་
བས་དཀྱིལ་འཁོར་བའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་གྱི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པར་བསམས་
ལ། ཉུ། ཡེ་ཤེས་ཁྲོ་བོ་དབང་ཆེན་གྱི། །སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་གྱི་དངོས་བྱུང་མཆོག་། རྣལ་འབྱོར་
ལུས་ངག་ཡིད་ལ་ཐེམ། །གཉིས་མེད་གྱུར་ནས་བརྟན་བ་ཆེ། །ཨི་ལྷུང་ཉི་ཀྱ་ཡ་ཤ་ཀ་ཅི་རྩི་
སྤྱི་ཐ་ལ་ཡ་ཞེས་བརྟོད། སྐྱུར་ཡང་། ཉུ། རང་བྱུང་རྣམ་དག་བྱུང་སྟེན་འདི། རྣལ་འབྱོར་
བདག་ཅག་གུས་བ་ཡིས། །བརྩོ་དབང་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །མཆོད་པར་འབུལ་ལོ་ཁ་
རྩི་ལྟ། །ཞེས་བས་དཀྱིལ་འཁོར་བའི་ལྷ་ལ་སྟོན་སྤྱད་རྒྱུ་ལ་ཉིད་ཀྱང་དབུལ། གསང་བ་
རྟུའི་མཆོད་བ་ནི། ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐོད་པའི་ནང་རྣམས་ནས་རྟུའི་རྒྱ་མཆོ་ལུལ་
བར་བསམ་ཞིང་། རྟུ་དཔར་གྱི་མཆོད་བ་འདི། །བརྩོ་དབང་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །མཆོད་
པར་འབུལ་ལོ་ཁ་རྩི་ལྟ། ཉུ་བརྩོ་གོ་རྩི་ཏ་ལ་གྱི་ཤ་ས་བ་རི་ལྷ་ར་མཐུ་རྟུ་ལ་ཁ་རྩི་
ལྟ། ཐབ་བ་སྤྱོར་སྤྱོལ་གྱི་མཆོད་བ་ལ། ཐོག་མར་སྤྱོར་བའི་མཆོད་བ་ནི། འདོད་ཡོན་གྱི་ལྷ་
མོ་གཟུགས་དང་ལང་ཆོ་སྤྱན་སྤྱུ་ཆོགས་བ་ནས་མཁའི་ཁམས་གང་བ་དཀྱིལ་འཁོར་བའི་
ལྷ་རྣམས་ལ་སྤུལ་བས་དེ་རྣམས་དང་སྟོམས་པར་ཁྱགས་བ་ལས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་དབྱེས་བ་སྤྱིད་(༡༥བ)པར་བསམས་ཉི། གསང་བ་ཐབས་དང་ཤེས་
རབ་ལས། །བརྩོ་འོར་བུ་མཉམ་སྤྱོར་བས། །དབྱེས་བ་ཆེན་པོའི་བདེ་ཆེན་དང་། །བྱང་ཆུབ་

སེམས་ཀྱི་མཚོད་པ་འདི། །བསྐྱ་དབང་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །མཚོད་པར་འབྲལ་ལོ་བཞེས་
སུ་གསོལ། །ཞེས་བརྗོད།

སྒྲིལ་བའི་མཚོད་པ་ནི། རང་གི་སྤྲུགས་ཀའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དབྱ་བགལས་
ཐམས་ཅད་མདུན་དུ་བཀྱག་པར་གྱུར། རྒྱུ། སྒྲུལ་པའི་ཁོ་བོ་འབར་བ་ཡིས། །འཁོར་བའི་ཉོན་
མོངས་རྒྱ་བལ་ནས། །དུག་ལྷ་དབྱིངས་སུ་བསྐྱལ་བར་བྱ། །རང་གི་སྤྲུགས་ཀའི་ས་བོན་གྱི་
འོད་ཟེར་ལས་བྱུང་བའི་ལས་བྱེད་གྱི་ཁོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱ་བགལས་རྣམས་སྐྱད་ཅིག་གིས་
བསྐྱལ་བར་གྱུར། ཨ་མུ་ཀ་ལྷ་ར་ཡ་པཎ། ཅེས་བརྗོད་ལ་དབྱ་བགལས་ཀྱི་ཤ་ཁྲག་གི་ཕྱང་
པོ་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བར་བསམས་ལ། རྒྱུ། ཞིང་གྱུར་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་བསྐྱལ། །ཤ་ཁྲག་ལྷོག་དབྲུགས་མཚོད་པ་འདི། །བསྐྱ་དབང་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་
ལ། །མཚོད་པར་འབྲལ་ལོ་བཞེས་སུ་གསོལ། །རྗེ་བསྐྱ་ཏ་གྱི་ད་ཏ་ཡ་གྱི་ཕ་ས་ཐ་བི་རྒྱུན་ཤ་
རྒྱུ་ཁ་རི་ཁ་ཏི། ཞེས་དབྲུག།

དམ་ཐུས་གཏོར་མའི་མཚོད་པ་ནི། གཏོར་མ་ངོ་བོ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་
ཅི་ལ་རྣམ་པ་དབྱ་བགལས་བསྐྱལ་བའི་ཤ་ཁྲག་གི་ཕྱང་པོ། བྱེད་ལས་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་
བ་བྱེད་པར་ཅན་སྟེར་བར་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་པའི་
ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷགས་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཅེ་གཅིག་པ་དམར་པོ་འོད་ཟེར་གྱི་སྤུ་གྲུ་
ཅན་དུ་གྱུར་པས་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་བྲངས་ཏེ་གསོལ་བར་བསམ་ཞིང་། བྱེད་
པར་འདོད་ཡོན་མཚོད་པའི་མཚོག། །ཤ་ཁྲག་རྒྱང་(༡༩)རུས་གཏོར་མ་ཡིས། །ཁོ་རྒྱལ་
དབང་ཆེན་སྤྲུགས་དམ་བཀའ་། །ཡུམ་ཆེན་ཁོ་མའི་སྤྲུགས་དམ་བཀའ་། །སྒྲུལ་པའི་ཁོ་བོའི་
སྤྲུགས་དམ་བཀའ་། །སྒོ་མ་བཞི་ཡི་སྤྲུགས་དམ་བཀའ་། །ཞེས་བརྗོད་ལ། རྗེ་བཟླ་ཀོ་རྩ་
སོགས་སྤྲུགས་རྣམས་ཀྱི་མཐར་མཐུ་བ་ལོ་ཏ་ལ་ཁ་རི་ཁ་ཏི་ཞེས་བཏགས་ལ་དབྲུག། འདོད་
ཡོན་དུག་གི་མཚོད་པ་ནི། འདོད་ཡོན་གྱི་ལྷ་མོ་དུག་གིས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ལ་མཚོད་པར་

བསམས་ལ། །གཞུགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་སྦྱ་མདོག་དཀར། །གཞུགས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་སྦྱ་ཚོགས་
འཛིན། །དབང་ཆེན་ཁོ་བོའི་སྦྱ་ལ་འབྲུལ། །བཞེས་ནས་དངོས་བྱུང་སྦྱ་ལ་བྱ་གསོལ། །སྦྱ་
ཡི་ལྷ་མོ་སྦྱ་མདོག་སྤོ། །སྦྱ་ཡི་ལོངས་སྤྱོད་སྦྱ་ཚོགས་འཛིན། །དབང་ཆེན་ཁོ་བོའི་སྦྱ་ལ་
འབྲུལ་མམ། གྲི་ཡི་སེར་མམ། འདས་ལ་མམ། རོ་ཡི་དམར་མམ། ལྷགས་མམ། རེག་བྱའི་ལྷ་
མོ་སྦྱ་མདོག་ལྷང་། །རེག་བྱའི་མམ། དབང་ཆེན་ཁོ་བོའི་སྦྱ་ལ་འབྲུལ། །ཆོས་དབྱིངས་ལྷ་
མོ་སྦྱ་མདོག་དཀར། །བྱག་ན་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་འཛིན། །དབང་ཆེན་ཁོ་བོའི་བྱགས་ལ་
འབྲུལ། །བཞེས་ནས་དངོས་བྱུང་སྦྱ་ལ་བྱ་གསོལ། །

དུག་ལྷ་དམ་རྩས་ཀྱི་མཆོད་པ་ནི། དབྱ་བགེགས་ཀྱི་འཁྲུག་རུས་པ་ནང་ཁོལ་མཁྲིས་
པ་དང་བཅས་པ་ལྷལ་བས་དུག་ལྷའི་གྲི་མ་ཐམས་ཅད་དག་ནས་སྦྱ་གསུང་བྱགས་ཡོན་ཏན་
ཐོན་ལས་དང་བཅས་པའི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པར་བསམས་ལ། རྒྱུ། འཁྲུག་རུས་པ་ནང་ཁོལ་
མཁྲིས། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་དང་། ང་རྒྱལ་སྤྱད་དོག་མཆོད་པར་འབྲུལ། །སྦྱ་
(༡༩བ) གསུང་བྱགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་། །ཐོན་ལས་དངོས་པོར་བཞེས་སུ་གསོལ། །ཞེས་
དབྲུལ། དེ་ནས་བསྟོད་པ་བྱ་བ་ནི། རོལ་མོ་དབྱངས་དང་བཅས་པས། རྗེ་རང་བཞིན་ཆོས་
ཀྱི་སྦྱ་ལས་རང་བྱུང་བ། །དམར་ནག་གྲུ་གསུམ་དབང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས། །བསྒྲ་འབྲིལ་
བ་དབང་ཆེན་ཁོ་བོའི་སྦྱ། །བྱགས་རྗེ་ཐབས་ཀྱིས་སྦྱལ་སྦྱར་བཞེངས་སུ་གསོལ། །བདུད་
པོ་བདུད་མོ་བྱི་ཆེངས་བསྟོལ་བའི་ཁྱི། །ཆགས་མེད་བསྒྲ་ཉི་ཁྲའི་གདན་སྟེང་ན། །དུས་
གསུམ་དབང་སྦྱར་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་ལྷ། །དབང་ཆེན་ཁྲག་འཁྲུང་ཏ་ཡ་གྲི་བའི་སྦྱ། །སྦྱ་མདོག་
དམར་ནག་ཞལ་གསུམ་བྱག་དུག་ལ། །ཞབས་བཞི་བརྒྱུད་བསྦྱུས་རྩམ་འབྲིང་བརྗིད་པའི་
སྦྱ། །སྦྱར་གསུམ་ཞལ་བབྱད་དབང་གི་མཆེ་བ་གཅིགས། །སྦྱོན་མ་སྦྱ་ར་ཨག་ཆོམས་མེ་
ལྷར་འབར། །དབྱ་སྦྱ་ཁམ་ནག་རལ་བ་ཀྱེན་དུ་འབར། །སྦྱི་གཙུག་ཏ་མགོ་ལྷང་གྲུ་ཐེལ་གཞོན་
རྩམ། །རྩོག་མ་དམར་པོ་དབང་གི་རྟ་སྐད་འཆོར། །གཡས་དཀར་གཡོན་ལྷང་དབྲུས་དམར་

རམ་སྐྱོད་གྲུ་སྐྱོད་ཞིང་སྤྲུགས་སྤང་ཆེན་ཀོ་ཆོན་གསོལ། །སྐྱུ་སྤྲང་སྤྲུག་གི་ཤམ་ཐབས་
བདུད་དབྱང་འདུལ། །ཐོད་ཆོན་ཆར་གསུམ་སྤང་བས་རྒྱན་དུ་མཛེས། །སྐྱུལ་ཆེན་རིགས་
བཞིས་སྐྱུ་བརྒྱན་ཕྱག་ཞབས་སྤྲུམ། །དང་པོ་བསྐྱེད་བཞུགས་དབང་དུ་སྤྱད། །བར་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་
ཞགས་པས་དམིགས་པ་གསུངས། །ཐ་མ་ཐེ་ཙེན་རལ་གྲིས་དག་བཞེགས་སྤོལ། །དབང་འག་
མེ་དབྱང་སྤོང་དཀྱིལ་རིན་ཆེན་སྤྲུམ། །སྐྱུ་ལ་དུར་ཁྱོད་ཆས་བརྒྱད་རྩོགས་པར་ལྟན། །དབང་
ཆེན་གདུག་པའི་སྤྱན་ཅ་བརྒྱེག་པ་ཡིས། །སྤྲང་སྤྲིད་(༡༧)འཛུགས་པ་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་
སྤྱད། །ཤངས་ནས་རྒྱང་ནག་འཕྱུག་པའི་བསྐྱེད་པ་འབྱུང་། །སྤྲང་སྤྲིད་ཀྱན་འཕྱོར་མཐུ་ཆེན་
འག་ཅལ་འདུལ། །སྤྲན་ནས་བསྐྱེད་པའི་འབྱུག་སྤྲིང་དེ་རི་རི། །སྤྲིད་པའི་ཆེ་བཙན་ཐམས་
ཅད་ཐེལ་གྲིས་གཞོན། །ཆེམས་ལས་འག་པོའི་ཐོག་ཆེན་པབ་པ་ཡིས། །སྤྲང་དག་གཞོན་
བཞེགས་ཐལ་པའི་རྩལ་དུ་རྒྱུག། །ཞལ་ནས་རྩལ་རྒྱ་མཚོ་འབྱུག་ཅིང་འབྱེལ། །བསྐྱེད་པ་
བཞེགས་པའི་དག་ལ་སྤྱི་ཐང་པོལ། །ཁོ་རྒྱལ་དབང་གི་རྩ་སྤྲང་ཆེར་རེ་རེ། །ཐུགས་རྩེས་དབང་
ཆེན་ཆེ་བཙན་དབང་དུ་སྤྱད། །བསྐྱེད་དབང་ཆེན་ཁག་འཕྱང་མི་བཟད་པ། །ཁྱོད་ཀྱི་དབང་འག་
སྤྲིན་ལས་དུས་ལ་བབ། །སྤྲང་དག་གཞོན་ཁྱེད་ཐལ་བ་རྩལ་དུ་རྒྱུག། །རྩི་ཁོ་རྒྱལ་དབང་ཆེན་
སྐྱུ་ཡི་གཡོན་ཕྱོགས་ན། །ཁོ་མོ་བསྐྱེད་གར་གྱི་དབང་ཕྱག་མ། །སྐྱུ་མདོག་མཐོང་ནག་ཞལ་གཅིག་
ཕྱག་གཉིས་མ། །སྤྲན་གསུམ་ཞལ་བཟད་དབང་གི་མཆེ་བ་གཅིགས། །དབྱ་སྐྱ་རལ་པ་ནག་
པོ་སྤྲན་རྩལ་གཉིབས། །སྐྱུ་ལ་དུར་ཁྱོད་ཆས་བརྒྱད་ལེགས་པར་བརྒྱན། །ཕྱག་གཡལ་ཅི་རྩ་
ཐོགས་ནས་ཡབ་ལ་འབྱུང། །ཕྱག་གཡོན་དུང་ཆེན་དམར་འབྱེལ་གཅོ་ལ་སྤོལ། །ཁོ་མོ་ཀྱན་
ཀྱི་དབང་ཕྱག་ཆེན་མོ་ཁྱོད། །རམ་པའི་ང་རོས་ཐམས་ཅད་ཐེལ་གྲིས་གཞོན། །སྤྲན་ནས་ཁག་
འཛུགས་ཞལ་ནས་མི་རོ་འདུལ། །སྤྲན་ནས་འབྱུག་སྤོལ་ཤངས་ནས་རྒྱང་ནག་འཕྱུག། །ཁྱོད་
ཀྱི་དབང་འག་སྤྲིན་ལས་དུས་ལ་བབ། །སྤྲང་དག་གཞོན་ཁྱེད་ཐལ་བ་རྩལ་དུ་རྒྱུག། །རྩི་
ཡབ་ཡུམ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་རོལ་པ་ལས། །(༡༨)ཐུགས་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་དབང་ཆེན་ཁོ་

བོད་སྐད། །ཤར་ཕྱོགས་འཁོར་ལོ་འབར་བའི་ཅིབས་སྟེང་ན། །བྱི་བ་ཕོ་མོ་བསྟོལ་བའི་གདན་
སྟེང་ན། །རྩོམ་དབང་ཆེན་དཀར་པོ་ཁོ་བོད་སྐད། །ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་དུར་ཁོང་ཆས་
བརྒྱད་རྩོགས། །སྦྱར་གསུམ་ཞལ་བགྲད་མཆེ་གཅིགས་མི་རོ་བ། །དབུ་སྐྱ་ཁམ་ནག་གྲེན་
བརྗེས་སྦྱལ་གྱིས་བཅིངས། །ཕྱག་གཡམ་རྩོམ་དག་བགེགས་མགོ་ལུས་གཤོག །ཕྱག་
གཡོན་དབུག་ཐོས་ཕྱོས་ཤིང་བརྒྱལ་བར་བྱེད། །མེ་དབུང་སྟོང་ན་འབྱིང་ཞིང་གར་སྐབས་
ཚུལ། །རྩམ་བའི་ར་རོ་འབྲུག་སྟོང་དེ་རི་རི། །ཐུགས་ཀྱི་སྦྱལ་བས་སྟོང་གསུམ་ཁབ་བར་
བྱེད། །ཁོང་གི་དབང་བྲག་ཕྱིན་ལས་དུས་ལ་བབ། །སྤང་དག་གཞོད་བྱེད་ཐལ་བ་རུལ་དུ་
རྫོག། །རྗེ་ཡབ་ལུས་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་རོལ་བ་ལས། །ཐུགས་ཀྱི་××། རྟོ་ཕྱོགས་××
བྲལ་བུམ་××། དེན་ཆེན་དབང་ཆེན་མཐིང་ནག་ཁོ་བོད་སྐད། །ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་དུར་
ཁོང་ཆས་བརྒྱད་རྩོགས། །སྦྱར་གསུམ་××། དབུ་སྐྱ་××། ཕྱག་གཡམ་དེན་ཆེན་དབུ་གུས་
དགོས་འདོད་སྟོང་། །ཕྱག་གཡོན་ལྷགས་ཀྲུས་སྒྲ་འགྲུགས་ཅི་རྟེན་འབྱེད། །མེ་དབུང་ལ་སོགས་
བའི་ཆོག་འོག་མ་ཀྲུ་ལ་འགྲེ། །དེ་ནས་རྒྱང་བ་དང་པོ་གཉིས་འབྲ་བ་ལ། །བྱབ་ཕྱོགས་××། ལྷ་
དབང་××། བསྐྱེད་དབང་ཆེན་དམར་སྦྱག་××། རྒྱང་བ་གསུམ་བ་འགྲེ། །ཕྱག་གཡམ་བསྐྱས་
ཆེ་བཅན་དབང་དུ་སྦྱེད། །ཕྱག་གཡོན་ཞགས་བས་ལུས་དང་ཡན་ལག་འཆིང་། །བྲང་
ཕྱོགས་××། གཞོད་སྦྱིན་××། ཕྱིན་ལས་དབང་ཆེན་ལྷང་དམར་××། ཕྱག་གཡམ་རལ་
གྱིས་རྩ་དང་སྟོག་དབུགས་གཅོད། །ཕྱག་གཡོན་ཁ་རྩྭ་ཅེ་གསུམ་དུག་གསུམ་སྟོལ། ། །རྗེ་
ཤར་ཕྱོགས་དུང་གི་སྟོ་ཁྱུང་ནས། །བྱུང་མེད་དཀར་མོ་འཛིགས་ཚུལ་ཅན། །(༡༩)ཁྲག་
གི་རལ་བ་ཤར་ར་ར། །ཕྱག་ན་ལྷགས་ཀྲུས་དག་སྟོང་འབྱེད། །རིངས་བར་ཁྲག་ཅིག་ཨོ་
ཀྲ་ཤ །རྟོ་ཕྱོགས་གསེར་××། སེར་མོ་××། གཡུ་ཡི་རལ་བ་ཤར་ར་ར། །ཕྱག་ན་ཞགས་
བས་སྒྲ་ཆེ་འགྲུགས། །ཆིངས་ཤིག་སྟོམས་ཤིག་སྒྲ་ཤ་རྩྭ། །བྱབ་ཕྱོགས་ཐངས་ཀྱི་སྟོ་ཁྱུང་
ནས། །དམར་མོ་××། མཐིང་གི་××། ཕྱག་ན་ལྷགས་སྟོག་ཆེ་སྟོག་བསྟེམ། །རྟེན་ལ་བསྟེམ་

ཞིག་སྟོ་ལྟ་བུ། །བྱང་ཕྱོགས་གཡུ་ཡི་སྟོ་ཁྱུང་ནས། །ལྷང་གུ་ཨ་ཨ། ཕྱག་ན་བེལ་བྱས་བརྒྱལ་
བར་བྱེད། །སྟོས་པར་གྱིས་ཤེགས་རྣམས་ཉི་མོ་ཞེས་བསྟོད་ཅིང་བསྐྱལ་ལོ། །འདིར་འཕྲོ་ཉིད་
དུ་གྱིང་ལྷ་གཟའ་གདོང་གི་སྐྱལ་གསུངས་པ་ནི་འོག་ཉིད་དུ་བྲིས་པའོ། །

བརྒྱས་པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། རང་གཙོ་བོའི་ར་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་ཐུགས་ཀར་བརྒྱ་དམར་
པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྷོ་བར་རྩི་དམར་པོ་འདབ་མ་ལ་སྐྱགས་གྱིས་བསྟོར་བ་དེ་ལས་འོད་
ཟེར་དུས་མཐའི་མེ་ལྷ་བྱ་བྱག་ཅིང་རྒྱལ་ལ་འབར་ཞིང་འབྱེལ་བ་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་མཆོད་པ་ལུ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་
གྱི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་ནས་རང་ལ་ཐེམ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤྲིག་སྤྲིབ་
སྤྱངས། དཔལ་ཏྲ་མགིན་གྱི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། བར་དུ་གཙོད་པའི་དག་བགལས་ཐམས་
ཅད་བྱ་སྟོ་མེས་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཐལ་བའི་རྩལ་ཕན་ཅམ་ཡང་མ་ལུས་པར་བསྐྱེད་པས་
བར་བསམས་ལ། རྩི་བརྩོ་གོ་རྟ་ཏེ་ཡ་གྱི་མ་རུ་ལུ་རུ་ལུ་རྩྱུ་པེ། ཅེས་འཇུ་ཅི་རུས་བརྒྱ།

ཡུམ་དང་འཁོར་ཞམས་གྱི་བརྒྱས་པ་བྱ་ཚུལ་ནི། ལྷ་རང་རང་གི་ཐུགས་ཀར་བརྒྱ་འདབ་
མ་བརྒྱད་པའི་ལྷོ་བར་རང་རང་གི་སྐྱགས་གྱིས་བསྟོར་བ་ལ་དམིགས་པ་སྤར་བཞིན་གཏད་
ལ། ཨོ་མརྩ་གོ་རྟ་ལྷ་རྩྱུ་པེ། ཡུམ་(༡༩བ)གྱི་དང་། ཨོ་བརྩ་གོ་རྟ་ལྷ་རྩྱུ་པེ། ཨོ་རརྩ་
གོ་རྟ་ལྷ་རྩྱུ་པེ། ཨོ་བརྩ་གོ་རྟ་ལྷ་རྩྱུ་པེ། ཨོ་ཀམ་གོ་རྟ་ལྷ་རྩྱུ་པེ། ཅེས་ཁོ་བོ་བཞི་
དང་། ཨོ་བརྩ་ཨོ་ཀུ་ལ་རྩི་ཨོ་བརྩ་ལྷ་ལྷ་རྩྱུ། ཨོ་བརྩ་སྟོ་ལྟ་བུ། ཨོ་བརྩ་རྣམས་ཉི་མོ་ཞེས་སྟོ་མ་
བཞིའི་སྐྱགས་ཞམས་བརྒྱའོ། །བརྒྱས་པའི་མཐར་ཡི་གེ་བརྒྱ་པས་ལྷག་ཆད་ཁ་བཀང་ཞིང་།
མཆོད་པ་བསྐྱེད་པ་ནང་མཆོད་སྟོན་རྟ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་མཆོད་ལ། བརྒྱ་རིགས་གྱི་ཁོ་
རྒྱལ་མཆོག་། དབང་ཆེན་པོ་ཉི་ལྷ་། མི་བཟང་ཁོ་བོ་ཏྲ་མཆོག་དཔལ། །དབང་བྱ་སྟོ་བས་
ཆེན་རམ་བརྩེད་གཏུམ། །སྐྱ་མདོག་དམར་ནག་བརྩེད་ཅིང་འབྱེད། །དབྱ་གསུམ་ཞམ་ཐར་
གསུམ་ཡང་སྟོན། །ཕྱག་དུག་རྒྱད་དུག་ཅད་ནས་གཙོད། །ཞབས་བཞིས་འཁོར་བའི་ཆོས་

བཞི་སྒྲིལ། །དུར་ཁྱོད་ཆས་བརྒྱད་སྐྱུ་ལ་རྫོགས། །རྟ་མགོ་ལྷང་གྲུ་རྟ་སྐད་འཆོར། །མེ་དཔུང་
འབར་བའི་སྐོར་ན་བཞུགས། །རྩམ་པའི་ར་རོ་འབྲུག་སྟོང་སྟོག །དེགས་པ་མོ་མོ་དབང་དུ་
སྤྱད། །དབང་ཆེན་སྐྱུ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་འཛུགས་བསྟོད་བྱ། སྟོས་པ་ལ་མི་དགའ་ན་
གོང་དུ་འང་བསྟོད་པ་འདི་ཉིད་བྱ། དེ་ལྟར་བསྟོན་པ་བྱས་པ་ལས་འབྲུག་པའི་མཆན་མ་ནི།
རྒྱད་ལས། སྐྱུ་ཉིད་དངོས་སུ་མཐོང་བའས། །སྟོབ་དཔོན་ཉི་ཟླ་མགོ་ལ་འཆར། །རྩམ་ལ་མེ་
འབར་འོད་འཕྲོ་ཞིང་། །སྐྱབ་ཁང་གཡོ་འབྱར་སྐྱ་ཆེན་འབྱུང་། །བསྐྱའི་སྤོང་པོར་འདུག་པ་
དང་། །སྤང་སྤིང་མེ་རྟོག་བསྐྱས་ཁེངས། །སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཆོས་ཉན་པ། །མི་ལམ་
མངོན་སུམ་བྱི་ནང་གསང་། །མཐོང་ནས་དངོས་བྱུང་དམ་རྒྱང་། །དག་པོའི་ལས་རྣམས་
ཀུན་ལ་སྦྱར། །ཞེས་གསུངས་པས། མཆན་མ་དེ་དག་གང་ཡང་(༡༥ན)རུང་བ་རྟོད་ནས་ལས་
སྦྱར་ལ་འདུག་གི། །གཞན་དུ་མི་རུང་སྟེ། མཆན་མ་མ་མཐོང་ལས་རྩོམ་པ། །འཇའ་ཆོན་སྤར་
ཟིན་དོན་མེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་དངོས་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། །རྩྱུ་ཁོ་རྒྱལ་རྩམ་ཆེན་རྟ་མཆོག་དཔལ། །དཔལ་
གྱི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་མཆོག་ལས། །མཆོག་གི་དངོས་བྱུང་ཡེ་ཤེས་དབྱིག་དུས་འདིར་བདག་
ལ་སྐྱལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་པས་དངོས་བྱུང་བྱང་། དུས་གསུམ་ལོངས་སྟོན་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་
པ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། ཆོགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རྣམས་བསངས་སྦྱངས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ནང་མཆོད་
དང་གཏོར་མ་ལྟར་བྱས་ལ། མཐོན་སྦྱར་བྱང་བ་ནི། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་ས་ཐོན་ལས་འོད་
ཟེར་འཕྲོས་པས། རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་ཡང་གསང་ཁྲིས་པ་ལྟ་དགའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ཟླ་མ། ཡི་དམ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྟ་ཆོགས། གནས་གསུམ་མཁའ་འགྲོ། །ཆོས་
སྟོང་སྤང་མ། ཡུལ་ལྟ་གཞི་བདག་གི་ཆོགས་དང་བཅས་པས་བསྐྱོར་བ་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྦྱར་
བྱངས། རྩྱུ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་རང་ཉིད་ལས། །སྐྱུ་པའི་ཁོ་ཐོ་མི་བཟད་པ། །བསྐྱེད་བང་
ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ། །ལོངས་སྟོན་ཆོགས་ལ་གཤེགས་སུ་གསོལ། །ཞེ་ཅེ་ཉི་ཟླ་ག་ཕུན་

མཐུ་གྲ་རྩ་ཉི་ལ་བརྩོན་ཏུ་ས་པ་རི་སྒྲ་ར་བརྩོན་ས་མ་ཡ་རྩེ་ཞེས་སྤྱན་དངས་ལ་མཐུན་གྱི་ནམ་
མཁར་བཞུགས་པར་བསམས་ཏེ། བརྩོན་ལ་མ་ཡ་ཡེ་སྟོ། ཞེས་གདན་སྤྲུལ།

དེ་ནས་ཚོགས་གྱི་མཆོད་པ་བྱ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་བསྟོད་དེ་འབྲུལ་བ་ནི།
འདོད་ཡོན་གྱི་སྤྱོ་མོ་ནམས་གྱིས་སྤྱན་དངས་པའི་ཡེ་ཤེས་པའི་མགོན་ཆམས་ལ་འདོད་པའི་
ཡོན་ཏན་ལྡན་དང་ལྡན་པའི་ཚོགས་གྱི་མཆོད་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་བས་མཆོད་པར་གྱུར་
པར་བསམས་ལ། རྩོ། མཛེས་སྤྱད་གཞུགས་གྱི་མཆོད་པ་(༡༩བ)འདི། །བརྩོན་དབང་ཆེན་
སྤྱན་ལ་འབྲུལ། །སྤྱན་གྱི་ཐུགས་དམ་སྒྲོངས་གྱུར་ཅིག །གཞུགས་གྱི་མཆོད་པ་བཞེས་སུ་
གསོལ། །སྤྱན་བ་སྤྱོ་ཡི་མཆོད་པ་འདི། །བརྩོན་དབང་ཆེན་སྤྱན་ལ་འབྲུལ། །སྤྱན་གྱི་ཐུགས་དམ་
སྒྲོངས་གྱུར་ཅིག །སྤྱོ་ཡི་མཆོད་པ་བཞེས་སུ་གསོལ། །དྲི་ཞེས་ངད་གྱི་མཆོད་པ་འདི། །བརྩོན་
དབང་ཆེན་ཤངས་ལ་འབྲུལ། །ཤངས་གྱི་ཐུགས་དམ་སྒྲོངས་གྱུར་ཅིག །དྲི་ཡི་མཆོད་པ་བཞེས་
སུ་གསོལ། །ཞལ་ཟས་རོ་ཡི་མཆོད་པ་འདི། །བརྩོན་དབང་ཆེན་ལྷགས་ལ་འབྲུལ། །ལྷགས་
གྱི་ཐུགས་དམ་སྒྲོངས་གྱུར་ཅིག །རོ་ཡི་མཆོད་པ་བཞེས་སུ་གསོལ། །འཇམ་བ་རེག་བྱའི་
མཆོད་པ་འདི། །བརྩོན་དབང་ཆེན་སྤྱོ་ལ་འབྲུལ། །སྤྱོ་ཡི་ཐུགས་དམ་སྒྲོངས་གྱུར་ཅིག །རེག་
བྱའི་མཆོད་པ་བཞེས་སུ་གསོལ། །ཞེས་དབྲུལ། གཉིས་པ་བཞགས་ཏེ་འབྲུལ་བ་ནི། །སྤྱར་
ལྷར་ཚོགས་གྱི་མཆོད་པ་སྤུལ་ནས། རང་གི་དམ་ཆོག་ཉམས་ཆག་ཐམས་ཅད་དག་པར་
བསམས་ཏེ། རྩོ། བདག་ཅག་མ་རིག་ཉོན་མོངས་སེམས་ཅན་གྱི། །ཞེས་སོགས་གྱིས་
བཞགས་པ་བྱས་པས་ཉམས་ཆག་མ་ལུས་པར་དག་པར་བསམ་མོ། །

གསུམ་པ་བསྟར་བས་ཏེ་འབྲུལ་བ་ནི། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དག་
བཞགས་ཐམས་ཅད་མཐུན་དུ་བཀྱག་པར་གྱུར། རྩོ། སྤུལ་པའི་ཁྲོ་བོ་འབར་བ་ཡིས། །འཁོར་
བའི་ཉོན་མོངས་རྒྱ་བལ་ནས། །དུག་ལྡན་དབྱིངས་སུ་བསྐྱལ་བར་བྱ། །རང་གི་ཐུགས་ཀའི་ས་
བོན་གྱི་འོད་ཟེར་ལས་བྱུང་བའི་ལས་བྱེད་གྱི་ཁྲོ་བོ་སྤར་བྱ་མེ་འབར་བ་ཐོགས་པ་ནམས་གྱིས་

དག་བགེགས་རྣམས་སྐད་ཅིག་གིས་བསྐྱལ་བར་གྱུར། ཨ་མུ་ཀ་ལྷ་ར་ཡ་མཉ། ཅེས་བརྗོད་
ལ་ཚོགས་དེ་ཉིད་དག་བགེགས་བསྐྱལ་བའི་ཤ་ཁག་གི་བྱང་པོར་བསམས་ལ། རྒྱུ། ཞིང་
གྱུར་ཐམས་ཅད་དབྱིངས་སུ་བསྐྱལ། །ཤ་ཁག་སྟོག་དབྱགས་མཚོད་པ་འདི། །བཟླ་(༡༠ན)
དབང་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །མཚོད་པར་འབྱལ་ལོ་བཞེས་སུ་གསོལ། །རྩི་བརྒྱན་གི་ཏ་
ཏ་ཡ་གི་བ་ས་བ་རི་ལྷ་ར་སར་བི་སྒྲུན་ཤ་རྩྱུ་ག་ན་ཅ་ག་ཕུ་ར་ལ་ཁ་རི་ལྷ་ཏི། །ཞེས་ཞལ་དུ་
བསྐྱབས་པས་དག་བགེགས་ཀྱི་ཤ་ཁག་མ་ལུས་པར་གསོལ་བས་རྒྱད་བདེ་བ་ཆེན་པོས་
ཆོམ་པར་བསམ་མོ། །

དེ་ནས་ཚོགས་ལ་སྐབ་པ་པོ་རྣམས་ལོངས་སྟོང་པའི་ཚུལ་ནི། ལས་ཀྱི་དོ་རྗེས། གཟིགས་
ཤིག་མཛེས་ལྡན་དམ་པའི་ཆོས། །འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་བྱར་མི་རུང་། །བམ་ཐེ་ཁྱི་དང་གདོལ་བ་
པག། །རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་དགོངས་ཏེ་རོལ། །ཞེས་བརྗོད་ལ་བྱང་ཞིང་། རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་
ཀྱིས། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚོག། །འདོད་ཆགས་བྲི་མ་མེད་པ་འདི། །གཟུང་འཛིན་
རྣམ་པར་སྤངས་པ་ཡི། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བདག་ཕྱག་འཆོལ། །ཨ་ལ་ལ་རྩི་ཞེས་བྲངས་ཏེ།
ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་ངང་ནས་ནང་གི་སྒྲིན་སྟེག་གི་ཚུལ་དུ་ལོངས་སྟོང་། དེ་ནས་ཚོགས་ལྷག་མ་
རྣམས་བསྐྱུས་པ་ལ་རང་གི་ཡ་རྒྱུ་འོད་དཔག་མེད་དང་། མ་རྒྱུ་གོས་དཀར་མོར་བསམས་
ཏེ། དེ་གཉིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་གཏོར་བས་བདུད་ཅིང་རྒྱ་
མཚོ་ཆེན་པོར་གྱུར་པར་བསམས་ཏེ། ནང་མཚོད་ཀྱི་ཁ་ཕྱུས་བཟན་ལ། རྩི་དམར་ནག་གྱུ་
གསུམ་དབང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས། བཅོམ་ལྡན་བཟླ་དབང་ཆེན་དང་། །ཡུམ་ཆེན་གར་ཀྱི་
དབང་ཕྱག་མ། །ལྷག་མའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་ནི། །བདེ་གཤེགས་ཁྱུང་དང་གཟུང་གདོང་
དང་། །མ་མོ་སྟེ་བརྒྱད་འཁོར་དང་བཅས། །འོད་ཁམས་སྐྱོང་བའི་བསྐྱན་མ་སོགས། །ལྷག་
མའི་མཚོད་པ་འདི་བཞེས་ལ། །རྣལ་འབྱོར་བཅོལ་བའི་སྒྲིན་ལས་མཛོད། །ལྷག་མའི་ཚོགས་
ལ་ཁ་རི་ལྷ་ཏི། །ཞེས་པས་ཚོགས་ཀྱི་ལྷག་མ་བསྟོ། །ཐ་མར་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ། །བཀའ་སྟོད་

ལ་གཏོར་མ་(༡༠བ)འབྲུལ་བ། གཏོར་མ་ཕྱི་རོལ་དུ་གཤེགས་ཤིང་བསྟན་མ་བསྐྱེད་བ། ཉེ་བར་བསྐྱེད་ཞིང་བཟོད་པར་གསོལ་ནས་ཤེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་ཆོས་སྐྱོང་ལུས་སྤྱིང་ལ་གཏོར་མ་འབྲུལ་ཚུལ་ནི། མཚོད་གཏོར་རྣམས་ཕྱག་ལེན་བཞིན་དུ་བཤམས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། ཆོས་སྐྱོང་འཁོར་བཅས་སྐྱེད་པ་ནི། སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་སྐྱོང་པར་སྐྱེད་ལ། སྐྱོང་པའི་ངང་ལས་རང་གི་མདུན་དུ་ཏྲ་ཁག་དང་མི་ཁག་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དམར་ལ་དྲངས་པ་ན་སྐྱོང་གྲུ་གསུམ་བསྐྱོལ་མར་འབྲུག་པའི་དབུས་སུ་བཅས་ཀྱི་རི་གྲུ་བཞི་པའི་སྐྱོང་དུ་བརྒྱ་ཉི་མ་ཏྲ་མོ་མི་རོ་བཅེགས་པའི་གདན་ལ། སྤྱི་དང་བཅས་གྱི་ལས་སྐྱེས་པའི་གཞོན་སྐྱེན་ཆེན་པོ་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། ཕྱག་གཡས་འབར་བ་དང་བཅས་པའི་བཅས་ཀྱི་རལ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་འཕྱར་བས་དམ་ཉམས་ཀྱི་སྲོག་རྩ་གཅོད་ཅིང་། གཡོན་མདའ་གཞུ་དང་དག་བགེགས་ཀྱི་སྐྱོ་སྐྱོང་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པའི་མཆན་ཁུང་གཡོན་ན་བསའི་རུ་མཚོན་དམར་པོ་བསྐྱམས་པ། ཞལ་རབ་ཏུ་གདངས་ཤིང་མཆེ་བ་རྩོན་པོ་བཞི་གཅིགས་ནས་ལྷགས་རྣམ་པར་བསྐྱོད་པ། སྐྱེན་གསུམ་དང་ལྷན་ཞིང་ཁོ་གཉེར་ཤིན་ཏུ་བསྐྱུས་པ། སྐྱེན་མ་དང་སྐྱོ་ར་དུས་མཐའི་མེ་ལྟར་རབ་ཏུ་འབར་ཞིང་དབུ་སྐྱོ་ཁམ་སེར་ལྷག་པར་བཅིངས་པ། མི་མགོ་སྐྱམ་པོ་ལྷའི་དབུ་རྒྱན་དང་། ཁག་འཛག་པའི་མགོ་བོ་རྩོན་པ་ལྷ་བཅུའི་དོ་ཤལ་ཅན། སྐྱོ་ལ་བཅས་ཀྱི་བེག་ཅེ་དང་དར་ཀྱི་རལ་གྲུ་དམར་པོས་བརྒྱན་ཅིང་། ཞབས་ལ་སག་ལྷམ་དམར་པོ་གསོལ་བ། སྐྱེག་པ་དཔའ་བ་མི་སྐྱེག་པའི་གཟུགས་ཅན་གཡས་བསྐྱམ་ཞིང་གཡོན་བརྒྱང་པའི་གར་སྐྱབས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་འབར་པའི་སྐྱོང་དཀྱིལ་ན་བཞུགས་པ། དེའི་གཡོན་དུ་མི་ལས་རིག་པའི་ལྷ་མོ་གདོང་དམར་མ་སྐྱོ་མདོག་སྐྱོ་ནག་གདོང་པ་བསེ། སོ་དྲུང་། སྐྱེན་མ་གཡུ། (༡༡ན)མའི་རལ་པ་ལ་མཚོང་དང་ལུ་མེན་གྱིས་བརྒྱན་ཅིང་། གསེར་གྱི་རྩ་རྒྱན་འཕྱར་བ། གཅེར་མོ་སྐྱེན་དང་ཞལ་བབྱང་ཅིང་། གཡས་བཅས་ཀྱི་རལ་གྱི་དག་ལ་འཕྱར་ཞིང་། གཡོན་ལྷགས་ཀྱི་སྤར་དུ་བགེགས་ལ་འདེབས་

ལ། རྟེན་མོ་མི་ཐན་ལ་ཞོན་ལ། གཙོ་བོའི་གཡས་སུ་བྱི་ལས་ལས་མཁན་སློག་བདག་དམར་
པོ་ཞལ་གཅིག་བྱག་གཉིས་གཡས་མདུང་དམར་འཕྱར་ཞིང་གཡོན་བཙན་གྱི་ཞགས་པ་དག་
ལ་འདེབས་ལ། བསེ་ཁབ་དང་བསེ་ཚོག་གྱོན་ཅིང་ལྷུ་སྦྱང་སྦྱོན་པ་ལ་ཞོན་ལ། མཚན་མོ་རྒྱ་
ཞིང་དག་བགེགས་ལ་འོ་དོད་འཕོད་ལ། གཙོ་འཁོར་གསུམ་གྱི་ཤར་དུ་མི་དམར་ཁ་མ། ལྷོར་
རི་ཅི་མི་དམར། ལུབ་དུ་གྲོ་རྩི་མི་དམར། བྱང་དུ་སློག་བདག་གོ་ཤར། ཤར་ལྷོར་ཨི་གི་མི་
དམར། ལྷོ་ལུབ་དུ་རོ་གི་མི་དམར། ལུབ་བྱང་དུ་ཉི་ཤར་མི་དམར། བྱང་ཤར་དུ་སློག་བདག་
ཐལ་བ་སྟེ། གྱི་ཐོགས་བརྒྱད་དང་བཤུན་པ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱ་མདོག་
དམར་པོ། གཡས་ཟངས་གྱི་རལ་གྱི་འཕྱར་ཞིང་། གཡོན་ལ་ལ་རྒྱ་མའི་ལག་དོགས་བྱེད་
ལ། ལ་ལ་སྒོ་སྒྲིང་མཆེན་པ་འབྲད་ལ། ལ་ལ་སྒྲིང་ཁྲག་སྒྲད་པ་བཟླག་ལ། ལ་ལ་ཤ་ཁྲག་སྒྲར་
གྱིས་འདེབས་ལ། ལ་ལ་རུས་པ་རྒྱང་མར་འཆའ་ལ། ལ་ལ་བགས་པ་དམར་བལྟས་བྱེད་ལ།
ལ་ལ་ཤ་གདན་དམར་པོ་འདྲིངས་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་བོའི་སློག་ལེན་ལ། མི་ལྷགས་
གྱི་གཡང་གཞི་དང་བ་སྒྲང་གི་གོ་བ་རྩོན་པ་གྱོན་ལ། གཞན་ཡང་བཙན་དམར་སྟོང་། བདུད་
དང་གཞོད་སྦྱིན་སྦྱིན་བུ་སུམ་སྟོང་། མ་མོ་འབྱམ་སྟེ། ཐེུ་རང་སྟོང་ལ་སོགས་པ་དམ་ཅན་
རྒྱ་མཚོའི་དམག་ཆོགས་དཔག་དུ་མེད་པས་བསྐྱོར་བའི་གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་གྱི་སྦྱི་བོར་
ཨོ། མགྲིན་པར་ལྷུ་ཐུགས་ཀར་རྩྱ། རང་གི་(༡༧)ཐུགས་ཀའི་རྩྱ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་
པས་བྱང་ཤར་མ་རུ་ཅིའི་དུར་ཁོད་བྲག་དམར་པོ་མཚོང་ལྗིང་གི་ཕོ་བྲང་ནས་གཞོད་སྦྱིན་
དེགས་པ་ལྷུམ་སྤིང་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྦྱན་བྲངས། གྱི། ལུལ་གཅིག་ལྷ་
ངམ་འདས་པ་བདུན་གྱི་པ་རོལ་ན། །མདའ་ན་ཁྲག་མཚོ་ཕུ་ན་ཟངས་བྲག་བཅེགས། །མི་
རོ་རྟ་རོ་མང་པོ་བཅལ་དུ་བཀྲས། །མི་ཁྲག་རྟ་ཁྲག་དུ་མ་མཚོ་རུ་འབྲེལ། །འཁོར་ལུག་
ཟངས་རིའི་འབྲེང་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱོར། །བསེ་མཁར་སྦྱག་པོ་མཚོང་གི་བ་གམ་ཅན། །ཐོད་
པ་བཅེགས་པའི་གཞལ་ཡས་ཆེན་པོ་ནས། །ཆོས་སྦྱོང་དེགས་པ་ལྷུམ་སྤིང་གཤེགས་སུ་

གསེལ། །འཁོར་ཆོགས་བཞུགས་པའི་ཆོགས་ཀྱང་གཤེགས་སུ་གསེལ། །ཞིང་བཅུད་དམ་
ཉམས་དག་པོ་གདུལ་བ་དང་། །རྣལ་འབྱོར་བདག་གིས་ལས་བཅོལ་བསྐྱབ་པའི་བྱིང་། །ད་
ལྟ་ཉིད་དུ་གནས་འདིར་གཤེགས་སུ་གསེལ། །ད་ལྟ་ཉིད་དུ་གནས་འདིར་གཤེགས་ནས་
ཀྱང་། །རངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་ལ། །ནག་པོའི་ཕྱོགས་དང་གང་ལ་
དམིགས་བ་ཡི། །གཞོད་བྱེད་དག་བགེགས་ཐལ་བའི་རྩལ་དུ་ཆོག་། །རྟོ་བླ་ཁ་ལྷན་ས་བ་རི་
སྒྲ་ར་ཨ་ཀཱུ་ཡ་ཨོ་ ཨོ་ཨྱི་བུ་ཨོ་ དམ་ཆོག་བ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཀྱང་། །བསྒྲ་ཀ་མ་ལ་
ཡེ་སྟྲ། ཆོས་ཉིད་ཞི་བའི་རང་ལས་མ་གཡོས་ཀྱང་། །མ་རུངས་གདུལ་བྱིང་དག་པོའི་སྐྱར་
བསྟན་ནས། །མཐུ་སྟོབས་ཕུན་ཆོགས་བསྟན་བ་སྐྱང་མཛད་པའི། །སྟོལ་གྱིང་བཞུགས་བ་
དམར་པོ་ལ་བྱག་འཆལ། །བཀའ་ཡི་འཁོར་གནས་ཡེ་ཤེས་སྐྱང་མའི་ཆོགས། །རྣལ་འབྱོར་
འདོད་པའི་བདེ་སྟེར་གསང་བའི་ཡུམ། །ལས་བྱེད་བཞུགས་བ་གདུལ་པོ་སྟེ་ལྟ་དང་། །མ་མོ་མེ་
རང་ཆོགས་ལ་གུས་བས་འདུད། །ཅེས་བྱག་བྲ། ཨོ་རྟོ་བླ་ཁ་ལྷན་ས་བ་རི་སྒྲ་ར་ཨ་ཀྱི་བླ་
འི་ཆོ་ཡེ་སྟྲ། (༡༡༧)དེ་བཞིན་དུ་འཁྱེད་པར་དུ་སྐྱར་ལ་མཆོད་བ་དབུལ། ཨོ་ལྷོ་ཨྱི་མཐར་
བཏགས་ལ་ནང་མཆོད་སྤལ་ཏེ། །རང་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བའི་སྤྲགས་ཀའི་ས་པོན་ལས་འོད་
ཟེར་འཕྲོས། ཆོས་སྟོང་ལུ་མ་སྟེང་གི་སྤྲགས་ཀར་ཉི་མའི་སྟེང་དུ་རང་རང་གི་སྤྲགས་སྟེང་གི་
བསྟོར་བ་ལ་པོག་བས་སྤྲགས་རྒྱད་བསྐྱལ། །རང་དབང་མེད་པར་བཀའ་ཉན་ཅིང་ཅི་འདོད་
པའི་ལས་བསྐྱབ་པར་བསམས་ལ། ཨོ་བླ་ཁ་ལྷན་གྱི་རུ་བུ་རུ་ཁ་ལོ་ཉི་ཏ་སྐར་འུ་ལྟོ་སྐར་
ལ་ལྟོ་པེ། ཅེས་བ་ཡལ་གྱི་སྤྲགས་དང་། ཨོ་རྟོ་ཡ་མ་ཅིན་རྟ་ལ་རི་བླ་ཉི་དེ་མི་ཨྱི་སྟོག་
ལ་ལ་མ་ཨོ་ སྐར་འུ་ལྟོ་སྐར་ལ་བད་པེ། ཅེས་ཡུམ་གྱི་སྤྲགས་ཅི་མང་བསྐྱས་པའི་མཐར།
ཆོས་སྟོང་འཁོར་དང་བཅས་པའི་སྤྲགས་ཨྱི་ལས་སྟེས་པའི་རྩོ་རྩོ་ཅེ་གཅིག་བ་དམར་པོ་འོད་
གྱི་སྤྲ་བུ་ཅན་དུ་སྐྱར་བས་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་དངས་ཏེ་གསེལ་བར་བསམས་ལ།
ཨོ་རྟོ་བླ་ཁ་ལྷན་ས་བ་རི་སྒྲ་ར་སྐར་འུ་ལྟོ་སྐར་ལོ་ཉི་ཏ་ཁ་ཁ་ཁ་ཉི་ཁ་ཉི། །ཞེས་བ་

ལན་བདུན་གྱིས་གཏོར་མ་དབུལ། སྤར་ཡང་མཆོད་པ་དང་ནང་མཆོད་ཕུལ་ནས། གྱེ་རྒྱ་གར་
ཡུལ་གྱི་དབང་ལྷ། མ་རུ་ཅེའི་གནས་སྤང་། ལི་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་སྤང་མ། མཉུ་དེ་མའི་བཀའ་ཉན།
གཤེན་རྗེའི་གཤེད་ཀྱི་བཀའ་སྟོང་། ཡབ་གཞོན་སྤྱན་ཟངས་ཀྱི་རལ་པ་ཅན་དང་། ཡུམ་སྤྱན་
མོ་ཁྲག་གི་རལ་པ་ཅན་ཀྱི་སྤམ་གཞོན་སྤྱན་ཆེན་པོ་ཟངས་ཀྱི་བེག་ཅེ་ཅན། སྤང་མོ་སྤྱད་པའི་
ལྷ་མོ་གདོང་དམར་མ། འཁོར་སློག་གཅོད་བཤམ་པའི་ཆོགས་དང་བཅས་པ་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་
ཤ་ཁྲག་དམར་གྱི་གཏོར་མ་འདི་བཞེས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤངས། དཀོན་མཆོག་
གི་དབུ་འཕངས་སྟོང་། ལྷ་མའི་སྤྱ་ཆེ་སྤངས། རྣལ་འབྱོར་པ་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་
ཀྱི་(༡༩བ)བར་དུ་འགལ་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་སོལ། མཐུན་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་སྤྱབས། གཞོན་ཤེད་
དབང་བགལས་ཐམས་ཅད་བྲག་པོའི་ཆད་པས་སྤྲད་ཅིག་ཉིད་ལ་ཐལ་བའི་རྒྱལ་ཤན་བཞིན་དུ་
བརྒྱག་པར་མཛོད་ཅིག ། ཅེས་བཀའ་བསྒྲོ།

འོག་ནས་འབྲུལ་བ་ལྟར་གྱི་བཀའ་རྗེས་རྣམས་བསང་སྤང་བྱས་ལ། རང་རང་གི་མིང་
ཡིག་དང་པོ་ཐོག་ལེས་བརྒྱན་པ་ཁུ་བ་ལས་བྱུང་བའི་གཞོན་སྤྱན་ལྷམ་སྤང་མཉེས་པར་བྱེད་
པའི་དམ་རྗེས་སྤྱན་གཟིགས་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་ཞིག་གཞོན་སྤྱན་
ལྷམ་སྤང་འཁོར་དང་བཅས་པའི་སྤྱན་ལམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་བཛོད་
ལ། ཨོ་སྐྱ་བོད་ཕུ་ར་ཕུ་ར་སོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་སྤྲགས་དང་ཕྱག་རྒྱས་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་ལ་འབྲུལ་བ་ནི། གྱེ། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་སྤང་མཐུ་ཅལ་ཅན། །སློག་
བདག་དམར་པོ་འཁོར་བཅས་སྤྱན་ལམ་དུ། །ནམ་མཁའ་གང་བའི་དམ་རྗེས་སྤྱན་གཟིགས་
ཆོགས། །འབྱུང་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཐུགས་དམ་བསྐྱོངས་གྱུར་ཅིག །ར་དམར་ཁྲག་ཆང་མཆོད་ཡོན་
མཆོ་ལྟར་འབྲེལ། །དབང་པོ་ལྷ་ཡི་མེ་ཏོག་རི་ལྟར་སྤངས། །ཤ་ཆེན་ཆེལ་ཆེན་དུད་པ་སྤྱན་
ལྟར་འབྲེགས། །ཁུན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ཉི་ལྟར་འབར་བ་འདིས། །གཞོན་སྤྱན་ཤེགས་པ་ལྷམ་སྤང་
ཐུགས་དམ་བཀའ་། །ལས་མཁན་སློག་བདག་དམར་པོའི་ཐུགས་དམ་བཀའ་། །གྱི་ཐོགས་

བཤམ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་བཀའ་། །འཁོར་ཚོགས་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོའི་ཐུགས་དམ་
བཀའ་། །འཁོར་དང་བཅས་པའི་ཐུགས་དམ་བསྐྱངས་བྱུང་ནས། །རྣལ་འབྱོར་དཔེ་སྟོབ་
ཉམས་ཆགས་སྤྱད་ཅིག །མི་མཐུན་རྒྱུན་དང་བར་གཅོད་སྒྲིག་པ་དང་། མཐུན་པའི་དངོས་
གྲུབ་མ་ལུས་སྦྱུང་བུ་གསོལ། །གསེར་(༡༣ན)ལྷན་འབྲེལ་འདྲ་མཁྲིས་པའི་བྱི་ཆབ་དང་། །དག་
བགེགས་ཤུགས་སྤངས་པའི་ཞལ་བས་དང་། །སྟན་བརྩེད་རོལ་མའི་སྒྲ་ཡིས་སྟོང་གསུམ་
ཁྲབ། །རོ་བརྒྱུན་པའི་གསེར་སྐྱེམས་དམ་པ་འདིས་xx། རྣེ་སྤྱད་ར་གཡོ་ཤུགས་དལ་
གྱིས་འགྲོ། །མངོས་པའི་སྤྱུ་ལྷན་འཆམས་སྤྱིན་ཕྱང་པོ་བཞིན། །འཇམ་ཚོན་ལྟར་བཟ་དར་
གྱི་རྒྱན་ཆ་ཅན། །སྤྱན་གཟིགས་བསེ་ཡི་ར་སྐྱེས་ཁམ་པ་འདིས་xx། རོལ་གཡག་ཁམ་པ་
རྣམས་ནི་རང་འདྲོ་བྱེད། །མངོས་ལྷན་རྟ་མཆོག་རྣམས་ནི་སྟོག་བཞིན་འགྲུ། །དུར་བྱ་སྤྱིན་
བྱའི་གར་གྱིས་མཁའ་ལམ་ཁྲབ། །བསེ་ཁ་དམ་ཉམས་སྤྱད་ལ་ལྗོང་བ་འདིས་xx། སྤྱི་ཁོང་
བརྟན་པ་དོ་རྩེའི་གོ་ཁབ་དང་། །རྣོ་རར་མི་བཟད་སྒྲ་ཚོགས་མཆོན་ཆ་དང་། །དུར་བྱའི་སྤྱིས་
རྒྱན་དར་དམར་གཡོ་བས་མངོས། །དག་བགེགས་སྟོང་ལ་ཐོག་ལྟར་རྒྱག་པ་འདིས་xx། ཤུགས་
ཁྲབ་གཏོར་མའི་ཚོགས་གྱིས་ས་གཞི་གང་། །ཕྱི་ནང་འདོད་ཡོན་ཚོགས་གྱིས་བར་སྤྱང་
གང་། །རྒྱལ་སྤྱི་དེ་ཅི་ཆེན་བདུན་གྱིས་ནམ་མཁའ་གང་། །དངོས་བཤམས་ཡིད་གྱིས་སྦྱུང་
པའི་མཆོད་སྤྱིན་འདིས་xx། སེམས་ཉིད་རང་བཞིན་མཁའ་ལྟར་རྣམ་དག་ཀྱང་། །སྟོ་བུར་
ཉོན་མོངས་སྤྱིན་གྱིས་གཡོགས་པའི་མཐུས། །ཉོངས་པར་གང་གྱུར་བཤགས་དང་བཤགས་
ཡུལ་དང་། །བཤགས་བྱ་དམིགས་མེད་རང་དུ་དག་པར་བཞི། །སྟོལ་གྱིང་སྟོག་བདག་
དམར་པོ་འཁོར་བཅས་གྱིས། །གཞོད་བྱེད་དག་བགེགས་ཐམས་ཅད་ཆར་ཆོད་ལ། །ཡིད་
བཞིན་ནོར་དང་དཔག་བསམ་ཤིང་བཞིན་དུ། །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་གྲུབ་ཆར་དུ་
ཐོབ། །ཅེས་ཐུགས་དམ་བསྐྱངས་ནས་གཏོར་མ་བྱང་ཤར་གྱི་གཏོར་སྟེགས་ཁར་བསྒྱུལ་
ཏེ། (༡༣བ) བྱང་ཤར་མ་རུ་ཅེ་ཡི་དུར་ཁྲོད་ནས། །མཆོང་དམར་བྲག་ལ་བརྟེན་པའི་གནས་

བཅས་པ། །སྒྲོལ་གྱིང་ཆེན་པོ་སྒྲོག་བདག་དམར་པོ་དང་། །སྒྲོག་བདུད་ཆེན་མོ་བསེ་ཡི་ལན་
ཟན་ཅན། །ལྷམ་སྤིང་བྱེད་ཀྱི་བཀའ་ལས་མི་འདའ་བའི། །ལས་མཁན་སྒྲོག་བདག་དམར་
པོ་འཁོར་དང་བཅས། །སྒྲོལ་བྱེད་བཤུན་པ་གྱི་ཐོག་ས་བརྒྱད་པོ་དང་། །རོལ་བཤུན་ཉི་ཤུ་
ཅ་གཅིག་འཁོར་དང་བཅས། །བདུད་དང་གཞོན་སྦྱིན་སྤོན་པོ་སྦྱུང་སྦྱོང་དང་། །བཅན་དམར་
སྦྱོང་གི་དམག་ཆོག་ས་འཁོར་དང་བཅས། །མ་མོ་འབྲུམ་དང་ཐེའུ་རང་སྦྱོང་ལ་སོགས། །སྦྱོན་
པའི་བཀའ་ཉན་བསྟན་བསྟུང་བྱ་མཆོའི་ཆོག་ས། །འདིར་གཤེགས་བྱུང་གྱི་གཏོར་མ་འདི་
བཞེས་ཤིག །དགྲ་ཤེས་གྱི་མཆོད་པ་འདི་བཞེས་ཤིག །གཙང་མ་ཤུད་ཀྱི་གསེར་སྦྱེམས་
འདི་བཞེས་ཤིག །ར་དམར་ཁག་ཆང་མཆོད་ཡོན་འདི་བཞེས་ཤིག །སྤར་བཅོལ་ལེགས་པའི་
གཏང་རག་གཉན་པོ་གཏོང་། །ད་འཆོལ་ལེགས་པའི་གསོལ་འདེབས་རྟེན་དུ་འབྱུང་། །རྒྱལ་
བའི་བསྟན་དང་བསྟན་འཛིན་གཅིས་པར་སྦྱོངས། །རྒྱལ་འབྱོར་བདག་གི་གནས་ལུས་ཡོངས་
སྦྱོང་དང་། །འཁོར་དང་ཡོ་བྱད་བཞོན་པ་ལ་སོགས་པ། །བཅོལ་ལོ་ལྟོས་སོ་སྦྱང་མ་མཐུ་
ཅལ་ཅན། །ཉིན་གསུམ་བྱ་ར་རྒྱང་ནས་མ་གཡེལ་ཅིག །མཆོན་གསུམ་མེལ་ཆེ་དུང་ནས་མ་
གཡེལ་ཅིག །རྟག་ཏུ་སྦྱབ་པའི་སྦྱོངས་སྒོགས་མ་གཡེལ་ཅིག །ལྷ་མས་བཅོལ་པའི་འཕྲིན་
ལས་མ་གཡེལ་ཅིག །སྤར་བའི་དགྲ་ལ་མཛོན་པའི་རྟགས་སྦྱོན་ལ། །རྒྱལ་འབྱོར་བདག་
གི་མགོན་སྦྱབས་དབྱང་གཉན་མཛོད། །ལྷ་མའི་སྦྱོངས་བསྟན་པའི་སྦྱི་དགྲ་དང་། །རྒྱལ་
འབྱོར་སྦྱོས་དགྲ་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་འཆོ། །མ་ཉེས་ལོག་པར་ལྟ་བའི་(༡༩ན)དགྲ་དང་
བགེགས། །དཔལ་མགོན་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོལ་ལ་བསྟན་པ་སྦྱངས། །ཞེས་སྦྱི་སྦྱབ་བྱའོ། །

གྱིང་ལྷ་གཟའ་གདོང་ལྷམ་དཔལ་ལ་གཏོར་མ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། །གཏོར་མ་བྱག་ལེན་
བཞིན་བཤམས། །སྤར་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་བཤམ། །ཡང་ན་སྦྱགས་དུག་ཕྱག་རྒྱ་དུག་གིས་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། །རང་གི་བྱགས་ཀའི་ས་ཐོན་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས། །ཡང་གསང་
ཁྲོས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་བཀའ་སྦྱོད་གྱིང་ལྷ་གཟའ་གདོང་འཁོར་བཅས་སྦྱོན་བྱངས། །ཧྲི།

པར་དབང་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་ནས། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོས་ཀྱང་། །བསྟན་པ་
གཉན་པོ་སྤང་བ་དང་། །དགྲ་བགེགས་ཐལ་བར་རྫོག་པ་དང་། །རྣལ་འབྱོར་ལས་བཅོལ་
བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། །སློག་གཅོད་དེགས་པ་གིང་ལྡ་དང་། །གཟུང་གཏོང་ལྷན་པལ་འཁོར་དང་
བཅས། །སྟོན་གི་དམ་ལས་མ་འདའ་བར། །རིངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ད་ཚུར་སྟོན། །ཞེ་ཅེ་
ཏི། བརྩ་ས་མ་ཡ་ངེ་ཞེས་སྟུན་བྲངས་ཏེ། རང་གི་མདུན་དུ་བཞུགས་པར་མོས་ལ། མགོན་
རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་རྩྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྩི་རྩེ་གཅིག་པ་འོད་ཀྱི་སྤྱུ་གུ་ཅན་དུ་གྱུར་པས་གཏོར་
མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་བྲངས་ཏེ་གསོལ་བར་བསམས་ལ། ཨོ་ཨ་ཀླ་རོ་ལྷ་ཁྱི་ཞེས་སོགས་
ལན་བདུན་གྱིས་གཏོར་མ་བསྟོས་ལ། མཆོད་པ་ནང་མཆོད་སྟན་རྟུ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་
མཆོད་ནས་བསྟོད་ཅིང་བསྐྱལ་བ་ནི། སྤྱི་བཅོམ་ལྷན་པར་ཏེ་རུ་ག །དབང་ཆེན་ཐུགས་ཀྱི་
སྤྱལ་བ་ནི། །སློག་བདག་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱུང་། །སྐྱེས་མཆོག་འོད་ཀྱི་མི་པོ་ཆེ། །སྐྱེ་ལ་
སེང་གའི་སློག་པ་གསོལ། །དབྱུ་ལ་གྱི་ལེ་དཀར་པོ་བཅིངས། །ནམ་མཁའ་འཇའ་ཡི་སྐྱ་
རགས་ཅན། །ཆེབས་སྤྱ་སེང་གེ་དཀར་མོ་ཆེབས། །(༡༩བ)ལྷགས་ཀྱི་སྒྲེང་མོས་དག་སྟོང་
འབྱིན། །གཡས་པ་རལ་གྱིས་དག་སློག་གཅོད། །གཡོན་པ་འོད་ཀྱི་ཞགས་པ་འཕེན། །དག་
པོའི་ཆེ་སློག་དོན་སྟོང་བྱུང་། །བསྐྱལ་ལོ་དག་དུ་དག་སློག་ཆོད། །ཤར་གྱི་དཀར་པོ་དམ་
ཆོག་ཅན། །རྟ་རུ་དཀར་པོ་ངང་རིང་ཞོན། །སྐྱེ་ལ་དར་དཀར་རལ་གྱུ་གསོལ། །དབྱུ་ལ་
དུང་གི་ཅོད་པཎ་ཅན། །བྱག་ན་ཤེལ་གྱི་ཟངས་གྱི་ཐོགས། །བྱག་གཡོན་ཞགས་པ་དག་ལ་
འདེབས། །ཆངས་པ་དུང་གི་ཐོར་ཚུགས་ཅན། །དག་པོའི་སྟོ་སྟོལ་ཁོང་སྟོང་བྱུང་། །སྤྱི་ཡི་
དགེ་བསྟོན་དམ་ཆོག་ཅན། །སྐྱེ་ལ་ཟེའོག་སྟོ་ཁ་གསོལ། །དབྱུ་ལ་བསེ་མན་འགྱིང་ཐོད་
བཅིངས། །རྟ་ནི་ཁམ་པ་ལག་དཀར་ཞོན། །གཡས་པ་བསེ་ཡི་རྩི་རྩེ་ཐོགས། །གཡོན་པ་
ཅི་རྟ་དམར་པོ་ཐོགས། །གྱིང་ཆེན་རྩི་རྩེ་གཡོག་ཆོད་ཅལ། །དག་པོའི་སྟོང་བྱུང་སློག་ཅ་
ཆོད། །རུབ་ཀྱི་བདུད་ནག་དམ་ཆོག་ཅན། །སྐྱེ་ལ་ལྷགས་ཀྱི་ཞུན་ཁབ་གསོལ། །དབྱུ་ལ་

བདུད་ལྷ་ལྷིང་ནག་གསོལ། །ཆིབས་སུ་བདུད་རྩ་ནག་པོ་ཆིབས། །ཕྱག་གཡམས་བདུད་ཀྱི་
ཁམ་ཤིང་བསྐྱམས། །ཕྱག་གཡོན་ཞགས་པ་ནག་པོ་འདེབས། །ནག་པོ་གསོད་བྱེད་བདུད་
ཀྱི་བྲ། །དག་ཡི་ཆེ་སྟོག་ཁམ་ལ་ཐོབ། །བྱང་གི་སྟོག་བདག་དམ་ཆོག་ཅན། །སྦྱ་ལ་བསེ་
ཁབ་དམར་པོ་གསོལ། །དབུ་ལ་བསེ་ཚྭ་ག་བྲངས་རིང་གསོལ། །ཆིབས་སུ་བསེ་ཡི་ར་
སྦྱེས་ཆིབས། །ཕྱག་གཡམས་བྲངས་ཀྱི་གི་རིངས་བསྐྱམས། །གཡོན་པ་ཞགས་པ་དག་ལ་
འདེབས། །བསེ་རོག་སྟོག་གཅོད་ལག་དམར་འབྱིང་། །དག་པོའི་མདངས་སྟོགས་སྟོག་
ཅ་ཆོད། །དམ་ཉམས་མ་གཏང་ལོ་ར་རེ། །རྩི་བསྐྱེད་རྒྱལ་པོ་རྩ་མཆོག་དཔལ། །སྟོ་རྒྱལ་
ཁག་འཕྱར་ཏེ་རུ་ཀ། །ཐུགས་ཀྱི་སྦྱལ་པ་མི་བཟད་པ། །སྦྱི་ཐང་ཚུ་འབྲུག་མངའ་བདག་ཁྱིད།
ཁབ་འཇུག་ཆེན་པོ་ར་རུ་ལ། །ཁྱི་ཏ་སེ་ཏ་སྦྱ་ཅན་(༩༥)འཛིན། །བྲང་སྟོང་ཆེན་པོ་ཀུན་རུ་
རྒྱ། །གཟའ་ཁོད་ཆེན་པོ་སྦྱི་ཐང་བདག་དུད་ཁ་མགོ་དབྱ་མིག་གིས་ཁེངས། །རོ་སྦྱད་སྦྱལ་
ཀྱིས་རྒྱ་མཆོ་འབྲུག། །ཕྱག་གཡམས་སྦྱི་ཐང་འཁོར་ལོ་བསྐྱམས། །ཕྱག་གཡོན་ཚུ་སྟོན་ཞགས་
པ་འཕེན། །དག་ཡུལ་ལོ་ཐོག་རུལ་རུ་རྫོགས། །རྩྱུ་ཕྱོགས་བཞི་ནམ་མཁའི་སྟོང་དཀྱིལ་
ན། །ངན་སྦྱགས་བདག་པོ་སྦྱི་ཐང་པོབ། །ཤར་ཀྱི་སྦྱག་དག་སྟོན་ཟེར་བའང་འདུག། །སྟོན་
ཟེར་བ་གདོང་། །སྟོ་ཡི་པི་སྟོན་བྱེད་མོ་གདོང་། །རུབ་ཀྱི་ཀོང་སྟོན་བ་ལང་གདོང་། །བྲང་གི་
འབྲོག་སྟོན་ཚུ་སྟོན་གདོང་། །ངན་སྦྱགས་བདག་པོ་ཁྱེད་བཞི་ནི། །གཡམས་པ་ཟེར་བ་གཡོན་
ནད་རྒྱལ། །སྦྱི་ཐང་ཚུ་ཁོད་མངའ་བདག་མ། །དག་པོའི་ལོ་ཐོག་སྦྱ་མ་ལ། །ཚུ་ཁོད་འབྲུག་
པའི་སྦྱི་ཐང་པོབ། །དག་ཡུལ་ཐལ་བའི་རུལ་རུ་རྫོགས། །ཅེས་བསྐྱལ་ལོ། །

གཉིས་པ་གཏོར་མ། །ཕྱི་རོལ་དུ་གཤེགས་ཤིང་བསྐྱར་མ་སྟོང་བའི་ཚུལ་ནི། །འཛིག་
རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གཏོར་མ་དང་། །བསྐྱར་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གཏོར་མ་
ཕྱག་ལེན་བཞིན་བཤམས་ཀྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། །ཕྱི་རོལ་དུ་ཁྱེད། །དེའང་ཟེར་དུ་བྱེད་ན། །ད་
ནི་གཤེགས་སོ་ཤར་ར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཏོར་སྟོན་དབྱེ་བའང་བྱེད། །དེ་བཞིན་མིན་ན་

རིག་འཛིན་སྤྱི་སྤྱལ་དང་། དཀོན་མཆོག་གི་སྤྱི་སྤྱལ་སོགས་བྱས་ནས་གཏོར་མ་སྤྱི་ལྟར་
བསྐྱེད་པ། བྱེད་པར་བསྐྱེད་མ་བསྐྱེད་བ་ནི། རང་གི་བྱུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འོད་འཕྲོས། བོད་
ཁམས་སྐྱོང་བའི་བསྐྱེད་མ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་གིས་བསྐྱོར་བ་སྤྱན་བྱངས།
ཨོ་མ་མ། མེ་མེ། ལ་ལ། ལེ་ལེ། ༡་༡། ༢་༢། ༣་༣། སྤང་འགོ་མ་ལྷ་ཀརྲ་ཡ་ངེ་ཞེས་བས་སྤྱན་
བྱངས། དར་དཀར་གྱི་གྲུ་འཇམ་འོད་འཁྲིལ་བའི་ནང་དུ་བཞུགས་པར་བསམས་ལ། གྱིང་ལྷ་
གཟུང་གཏོར་གི་(༡༥བ)སྐབས་ལྟར་གཏོར་མ་བསྐྱོར་གིང་མཆོད་ནས་གསེར་སྐྱེས་སྤྱན་
རོལ་མོ་དང་བཅས་པས། ཨོ། བདག་ཉིད་ཆེན་མོ་དོན་རྒྱལ་གྲགས་མ། །དཔལ་ལྷན་ལྷ་རི་དོ་
རྩེ་གཡའ་མ་སྐྱོང་། །གངས་གྱི་ཡུམ་ཆེན་དོན་རྒྱལ་ཏུ་བཟང་། །འབྲོག་ཆེན་འཁོར་འདུལ་དོ་
རྩེ་བགོགས་གྱི་གཙོ། །བདུད་མོ་ཆེན་མོ་བྱེད་བཞི་ཡང་། །སྤྱན་གྱི་བྱུགས་དམ་རྩེས་དགོངས་
ལ། །བྱན་གཡོག་མང་པོའི་འཁོར་དང་བཅས། །ལྷ་བ་ལྷ་བ་མང་པོའི་རྒྱན་དང་བཅས། །སེལ་
སྤྱན་རོལ་མོའི་སྤྱ་དང་བཅས། །འདིར་སྤྱན་མཐུན་པའི་དམ་རྩེས་བཞེས། །བཅོལ་བའི་འཕྲིན་
ལས་གྲུབ་པར་མཛོད། །གངས་དཀར་གྱི་མེད་དོན་རྩུན་གཅིག་མ། ཁ་རག་ཁྱུང་བཅུན་
དོན་རྩེ་དཔལ་གྱི་ཡུམ། །གསེར་ཆེན་མཁའ་ལྷིང་དོན་རྩུ་མོ་དང་། །མ་རི་རབ་འབྱམས་དོ་
རྩེ་གྲགས་མོ་རྒྱལ། །གཞོད་སྤྱན་ཆེན་མོ་བྱེད་བཞི་ཡང་xx། ཀོང་བཅུན་དེ་མོ་དོན་རྩེ་བོད་
ཁམས་སྐྱོང་། །བཅན་ལ་ལོ་རོ་དོན་རྩུན་གཅིག་མ། །སྤྱན་བཅུན་ལྷག་ཆོས་དོན་རྩེ་གཡའ་མོ་
སེལ། །གཡུ་ཡི་རིལ་བུ་དོན་རྩེ་གཞུགས་ལེགས་མ། །སྤྱན་མོ་ཆེན་མོ་བྱེད་བཞི་ཡང་། །ཞེས་
བ་ནས། བཅོལ་བའི་འཕྲིན་ལས་གྲུབ་པར་མཛོད། །ཅེས་བའི་བར་སྤྱར་ལ་གཏོར་མ་གཡའ་
དང་གངས་མཐོང་བའི་སར་བསྐྱུལ། །དེ་ནས་ཀྱང་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་ན་དབང་པོ་རབ་འབྱིང་
ཐ་མའི་རྟ་བོ་དག་ཀྱང་བྱུང། །

གསུམ་པ་ཉི་ལྔ་བར་བསྐྱེད་ཞིང་བཟོད་པར་གསོལ་ནས་གཤེས་པ་བཟོད་པའི་ཚུལ་ཉི་ལྔ་
བསྐྱེད་བ་ནི། །གཞུལ་ཡས་ཁང་གདན་དང་བཅས་པ་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་ལ་ཐེམ། །འཁོར་

གྱི་ལྷ་རྣམས་ཡུམ་ལ་ཐེམ། ཡུམ་ཡབ་ལ། ཡབ་ཐུགས་ཀའི་བད་འདབ་རྩི་དང་བཅས་པ་
ལ། ཐུགས་ཀའི་བད་འདབ་ཀྱང་རྩི་ལ་ཐེམ་ཞིང་། རྩི་ ཡང་རྩེ་སྤེ་སྤེར་གྱི་ཏེ་མཐར་མི་
དམིགས་པར་བསམས་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་(༡༩)པའི་ལྷ་བའི་སྤྱིང་དུ་རེ་ཞིག་མཉམ་
པར་གཞག། སྤྱིང་ཡང་དེ་ལས་ཚུ་ལས་ཉ་ལྔ་དང་བའི་ཚུལ་དུ་གཙོ་བོ་ཞལ་གཅིག་ཐུག་གཉིས་
པའམ། ཞལ་ཐུག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་ལངས་པའི་གནས་ལྔར་བྱ་བྱུང་གི་ཐུག་རྒྱ་བཅས་
ལ། སྤྱི་བོར་ཨོ་ཏ་ཡ་གྱི་བ། མགྱིན་པར་རྟུ་རྩི་ སྤྱིང་གར་བསྐྱ་རྟུ་རྩི་ ཉེ་བར་ཚར་རག་
ལ་རྩི་ གསང་གནས་སུ་ཏུ་ལུ་ཏུ་ལུ་ཏྱི་ཏྱི་ཏྱི་ ཞེས་ཐུགས་རྣམས་འོད་ཟེར་གྱི་ཕྱང་པོ་ཅན་
དུ་བསྐྱེམས་ལ་བསྐྱང་། སྤྱིང་ཡང་མཆོད་བསྐྱོད་བསྐྱུས་པ་ཞིག་བྱས་ལ། ཨོ་བསྐྱ་ས་ཏུ་ས་
མ་ཡ་ཞེས་སོགས་སྤྱང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ལན་གསུམ་བཞེད་དེ། མ་འབྱོར་བ་
དང་ཉམས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཟོད་པར་གསོལ་ཞིང་ལྷག་ཆད་ཁ་བཀང་ལ་ཐུན་
འཆོམས་སུ་སྒྲོད་ཐམས་ཅད་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། བཅུད་ཐམས་ཅད་དཔལ་ཏྲ་མགྱིན་གྱི་ལྷ་
ཆོགས་སུ་མོས་པ་དང་། བཟའ་བཏུང་རྣམས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིར་གྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་
ལ་ནང་གི་སྤྱིན་སྤྱིག་གི་ཚུལ་དུ་ཡོངས་སྤྱད། མཐར། ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་མངའ་བ་གསེར་
གྱི་རི་བོ་འདྲ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཀྲ་ཤེས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བྱའོ། །གང་ཞིག་ཡིད་ལ་བྱན་པ་
ཅམ་གྱིས་བདུད་སྤེ་མ་ལུས་སྤྱག་ཅིང་འདར། །མཆོན་ཅམ་རྣ་བར་ལྷུང་བ་ཡིས་ཀྱང་སྤྱིང་
གསུམ་བགོགས་དབྱང་འབྱེར་ཞིང་འབྱོས། །སྤྱིང་ནས་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བའི་མོད་ལ་འཆེ་
མེད་གོ་འཕང་བདེ་ལྷག་སྒྲོལ། །ལྷག་པའི་ལྷ་དེ་བསྤྱིན་ཅིང་སྐྱབ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་མཆོག་ཏུ་སྐྱལ་
བ་བཟང་། །ཡང་གསང་ཁོས་པ་བསྐྱ་གར་གྱི་གཙོ། །གསང་དོན་ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཆོའི་འཇུག་
དོགས་ནས། །དངོས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནོར་བུ་ལེན་འདོད་ན། །སྐྱབ་ཐབས་གྱུ་ཆེན་འདི་ལ་བརྟེན་
པར་བྱོས། །འདིར་(༡༩)འབད་ལས་བྱུང་རྣམ་དཀར་ཉི་འོད་ཀྱིས། །ནག་ཕྱོགས་བདུད་
སྤེའི་ཐུན་པ་བྱངས་སྤྱང་ནས། །སྐྱ་གསུམ་འདབ་བརྒྱའི་ཆལ་དུ་གོགས་མེད་པར། །གཞན་

པན་སྤང་ཅིའི་རོལ་སྤྱོད་ལྟར་ཅིག ། ཅེས་པསྐྱོད་དབང་ཆེན་ཡང་གསང་ཁྲིམ་པའི་སྤྱབ་ཐབས་ཐིན་ལས་བཞིའི་
བར་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ནང་སོ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་སོ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དང་ལྷན་པ་ནོར་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལེགས་པར་
བསྐྱེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ལམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་མཆོག་བརྟེས་པའི་དམ་པ་དག་གི་རིགས་སུ་བྱུང་བ་བཙུན་པ་
དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་སོས་འོལ་ཁ་སྟག་ཅིའི་པོ་བྱང་ཆེན་པོར་ཉི་ཤར་སྐྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་མགོན་
པོའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་སོ་འབྱུང་བར་ལྟར་ཅིག། །

༥ དཔལ་ཏྲ་མགིན་གྱི་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ་ནི། བདག་བསྐྱེད་རྫོགས་པར་བསྐྱེམས།
གཏོར་མ་ལྟར་སྐྱེད་པ་སོགས་བྱས་ནས། སློབ་མ་ཁྲུས་བྱས། མཐུལ་ལུལ། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་
ཤེས་བྱང་པོ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་གདབ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཆོས་བཤད།
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་བཟུང་། དེ་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་སྒྲོམ་པ་བཟུང་བ་སྒྲོན་དུ་བཏང་།
མཐུལ་བསྟན་པ་ནི། མདུན་གྱི་གཏོར་མ་འདི་ཉིད་དཔལ་ཏྲ་མགིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐུལ་
བསྟན། ལྷ་མ་ཡང་དཔལ་ཏྲ་མགིན་དུ་སྒྲོམ་དུ་བཙུག་སྟེ། ལྷ་མ་དང་མདུན་བསྐྱེད་གཉིས་ཀའི་
སྤྱི་པོར་ཨོྲ་དཀར་པོ། མགིན་པར་ལྷུང་མར་པོ། ཐུགས་ཀར་རྩྱ་སྒྲོན་པོ། རྟེ་བར་སྤྱ་སེར་པོ།
གསང་གནས་སུ་རྩྱ་ལྷང་གྲུ་དང་བཅས་པ་གསལ་བཏབ།

དེ་ནས། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ། བདག་ལ་ཏྲ་མགིན་གྱི་སྤྱི་སྒྲོན་ནས་བྱིན་གྱིས་བཟུབ་དུ་
གསོལ། སྤྱི་བྱིན་ལྷབས་ལུས་ལ་འཇུག་པར་བྱིན་གྱིས་བཟུབ་དུ་གསོལ། ལུས་ཀྱི་ནད་
གདོན་ཞི་བར་(༡༥ན)བྱིན་གྱིས་བཟུབ་དུ་གསོལ། ལུས་པའི་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ། ཞེས་
གསོལ་བ་འདེབས་སུ་བཙུག་ལ། དེ་ནས་ལྷ་མ་དང་གཏོར་མ་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བ་གཉིས་
ཀའི་སྤྱི་པོའི་ཨོྲ་ལས་ཏྲ་མགིན་སྐྱོ་མདོག་དཀར་པོ་ཆེ་བ་རི་རབ་ཅན། རྩང་བ་ཡུངས་ཀར་
ཅན་རྩལ་སྤར་བ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་དཔག་དུ་མེད་པ་ཁ་བ་བྱ་ཡུག་འཇུགས་པ་བཞིན་
དུ་སྐྱེ་བཙུན་བཙུན་བྱང་། ཁྱེད་རང་གི་སྤྱི་པོའི་དབུས་སུ་སིབ་སིབ་ཐེམ་པའི་མོས་པ་གྱིས་ཞེས་
བཛོད། ཨོྲ་བརྩ་བསྐྱེད་ཏྲ་ཀྱི་ད་སོགས་ཀྱི་ཐུགས་དག་དུ་བཛོད་ཅིང་། རོལ་མའི་སྤྱ་བའོ། །དེ་

ནི་སྦྱེའི་རྗེས་གནང་ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། བདག་ལ་དཔལ་ཏྲ་མགིན་གྱི་གསུང་གི་སྒྲོན་པ། ཐུགས་གྱི་སྒྲོན་པ། སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པའི་སྒྲོན་པ། ཞེས་པ་ནས། གསང་བའི་××། ཞེས་རབ་གྱི་ཡེ་ཞེས་××། དབང་བཞི་པ་བསྐྱར་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་བར་འདོན་པ་བསྐྱར་ལ་གསོལ་བ་གདབ། སྒྲ་མ་དང་གཏོར་མ་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བ་གཉིས་ཀའི་མགིན་པའི་ལྷུ་ལས་ཏྲ་མགིན་དམར་པོ། ཐུགས་ཀའི་རྩྭ་ལས་ཏྲ་མགིན་སྟོན་པོ། གནས་ལྗེའི་ཡི་གེ་ལས་ཏྲ་མགིན་དཀར་དམར་མཐིང་སེར་ལྗེའི་ཆོགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མེ་སྟག་སྤྲ་མོ་འསྐྱོས་པ་བཞིན་དམར་ཆེས་ཆེས་××། ཚུའི་ཟེགས་མ་འཐོར་བ་བཞིན་སྟོ་བྱན་བྱན། རམ་མཁའི་འཇའ་ཆོན་བཞིན་ཁ་ཆེས་ཆེས་བྱང་། མགིན་པ། སྦྱིང་ག་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་སིབ་སིབ་ཐིམ་པའི་མོས་པ་གིས། ཞེས་དང་། ཁྲ་མ་རུ་དང་རོལ་མོའི་སྦྱ་བྱ་དུ་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་སོ་སོ་དང་། བསྐྱེམས་པའི་བྱིན་རྒྱལས་ཐོབ། བུམ་པ་གསང་བ་ཞེས་རབ་ཡེ་ཞེས་དབང་བཞི་པ་རྣམས་ཐོབ་པའི་མོས་པ་(༡༧བ)གིས། དེ་ནས་ཁྱེད་རང་རྣམ་པའི་ལུས་ཐ་མལ་པ་འདི་གནས་གྱུར། དཔལ་ཏྲ་མགིན་ཆེན་པོའི་སྦྱར་ལམ་གིས་གྱུར་པའི་མོས་པ་མཛོད། དེ་བརྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གཏོར་མ་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བ་འདི་ཁྱེད་རང་རྣམ་པའི་སྦྱི་བོར་བཞག་པས་གདོན་བགེགས་ཐམས་ཅད་དཔལ་ཏྲ་མགིན་གྱི་ཞལ་དུ་དམར་ཅིར་ཅིར་གསོལ། ཁྱེད་རང་རྣམས་ཀྱི་སྦྱི་བོ་ནས་འོད་དུ་འཁྱུ་སིམ་གིས་ཐིམ་པས། ཁྱེད་རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་དཔལ་ཏྲ་མགིན་གྱི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པའི་མོས་པ་གིས་ཞེས་བརྗོད་སྟངས། གཏོར་མ་སྟོན་པའི་མགོ་བོར་བཞག་སྟེ། ཆོས་སྦྱ་སྒྲུང་བ་མཐའ་ཡས། འོངས་སྦྱ་བསྐྱ་དབང་ཆེན། སྦྱལ་སྦྱ་བསྐྱ་འབྱུང་གནས། དཔོན་སྟོན་སྦྱར་སྒྲུང་པ་ཆེན་པོ། གཉན་སྟོན་སྤྲས་པའི་རྣལ་འབྱོར། འགོ་མགོན་ཆོས་རྗེ་སྟོན་པ། མཁས་བྱུང་འདས་སྟོན་ཆེན་པོ། བྱ་བཏང་རི་ཁྱོད་རས་ཆེན། ལྷལ་བ་བྱ་བཏང་ཚུལ་བྱིམས་ཞེས་རབ། མཁས་བྱུང་ཚུལ་བྱིམས་མགོན་པོ། འཇམ་དབྱངས་

ཐུགས་རྗེ་ཆོས་རྒྱལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཐུག་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་རྗེ་འཆང་ཀུན་
དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྩ་བ་དང་བརྒྱད་པར་བཅས་པའི་དཔལ་
ལྷན་སྒྲིལ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབས་ཤིག །སློབ་མ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ན་
ཆ། སེམས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད། བར་ཆད་ཆགས་སྒྲོ། ཉམ་ང་བ་ཡོད་པ། སྤྱིང་གདོན་གཟུལ།
འོག་གདོན་སྒྲུ། བར་གདོན་རྒྱལ་པོའི་གནོད་པ། རྩལ་མ་ཡིན་པའི་འཆི་བ་ཐམས་ཅད་ལས་
སྤངས་ཤིག །ཅེས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་བཞིན། རོ་རྩྱུ་པོ་རྟོ་ ཞེས་བཞིན།

དེ་ནས་རང་གི་ཐུགས་ཀ་ནས་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤང་བ་དམར་པོ་མེ་འོད་འཕྲོ་བ་བྱུང་། ཞལ་
ནས་ཐོན། སློབ་མའི་ཞལ་དུ་ཞུགས། སྤྱིང་གར་ཉི་གདན་ལ་སྤྱིེ་ (༩༤ན)དམར་ནག་གི་མཐར་
འཁོད་པས་ལས་སྤྲུགས་ཀྱི་འོད་ཟེར་དྲག་ཅིང་རྩྱབ་པ། འབར་ཞིང་འབྲིལ་བ་དུས་མཐའི་
མེ་ལྟ་བུ་ལུས་ཀྱི་ནང་དང་ཕྱོགས་བརྩའི་འཛིག་རྟེན་དུ་འཕྲོས་པས་གདོན་བགོགས་གདུག་
པ་ཅན་ཐམས་ཅད་གཞོབ་སྤུལ་གྱིས་ལྷག་མེད་དུ་བསྐྱེད་པར་བསམས་ལ། འདིའི་རྗེས་
སྒྲོས་ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་བཞིན་ལ། སྤྲུགས་ལན་བདུན་བསྒྲས་པའི་མཐར། བཅོམ་ལྷན་བདག་
ལ་སྐུལ་ལགས་ཀྱི། །བདག་ལ་ཉི་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ལན་གསུམ་གྱི་རྗེས་སྒྲོས་བྱེད་དུ་
གཞུག་སྤང་བའོ། མེ་རྟོག་མགོ་བོར་བཞག་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདི་ལ་སྐུལ་ལགས་ཀྱི། །འདི་
ལ་ཉི་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་བཞིན། དེ་ནས་མཐུལ་ཕྱུལ། ཆོགས་ལ་རོལ་ཞིང་བསྡེ་
བ་དང་བཀྲ་ཤིས་བྱའོ། །ཞེས་པ་འདི་ཡང་ལས་དང་པོ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་པན་པའི་དོན་དུ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་
དཔལ་གྱིས་སྤྲུག་པའོ། །

ན་མོ་གྲུ་བ། སངས་རྒྱས་ཀུན་དངོས་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་དང་། །གཉིས་སྤྱེལ་མེད་པ་དཔལ་
ལྷན་ཁྲོ་བོའི་རྒྱལ། །བསྒྲ་དབང་ཆེན་ཞབས་ལ་གྲུས་བརྟུང་ནས། །དེ་ཡི་སྐྱབ་ཐབས་ཚུལ་
བཞིན་བྱི་བར་བྱ། །འདིར་དཔལ་ཉ་མགོན་གསང་བསྐྱབ་ཀྱི་བསྟེན་སྐྱབ་བྱ་བར་འདོད་པས།
འདིའི་དབང་བསྐྱར་བ་ལེགས་པར་ཐོབ་ཅིང་། དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤང་བའི་

གང་ཟག་གིས་གནས་དབུག་ཞིང་ཉམས་དགའ་བར་ཅི་འགྱུར་པའི་མཆོད་གཏོར་བཟང་བར་
བཤམས་ལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཉམས་སྦྱང་བར་བྱའོ། །ཨོ་སྦྱ་བྱ་ལས་སྦྱང་བར་སྦྱངས། སྦྱང་
པའི་རང་ལས་པོ་ལས་བསྒྲ། རི་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྦྱང་དུ་རྩྱུ་ལས་རང་ཉིད་བཅོམ་
ལྷན་འདས་དཔལ་ཏྲ་མགྱིན་སྦྱ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གསུམ་(༡༩བ)ཕྱག་དྲུག་ཞབས་བརྒྱད་
ལ། ཅ་ཞལ་དམར་པོ། གཡས་ཞལ་ལྗང་གྱ། གཡོན་ཞལ་དཀར་པོ། ཞལ་རེ་རེ་ལའང་དམར་
ལ་སྦྱུང་པའི་སྦྱན་གསུམ་གསུམ་དང་ལྷན་ཞིང་། མཆེ་བ་རྩོན་པོ་བཞི་བཞི་གཅིགས་ལ། དབྱ་
རེ་རེའི་སྦྱང་ན་ཏྲ་མགྱོ་ལྗང་ནག་རེ་རེ་ཏྲ་སྒྲིད་འཆོར་ཞིང་། རྩོག་མ་དམར་པོའི་བསེབ་ནས་
མེ་སྒྱག་འཕྲོས་པས་སྦྱང་ཆངས་པའི་འདྲིག་རྟེན་ནས་འོག་དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་
ཐུག་གི་བར་མའི་རྩ་གྱུར་གྱིས་འགོངས་ལ། ཕྱག་གཡས་གྱི་དང་པོ་ན་རྩོ་རྩེ། གཉིས་པ་ན་
པན་ཅེ་གསུམ་པས་མཆོན་པའི་ཁ་རྩྱུ་ག། གསུམ་པ་ན་རལ་གྱི། གཡོན་གྱི་དང་པོ་སྤྲེགས་
མཛུབ། གཉིས་པ་ན་མདུང་། གསུམ་པ་ན་རྩྱུ་མའི་ཞགས་པ་བསྐྱམས་ལ། དབྱ་རེ་རེ་ལ་
མི་མགོ་སྒྲམ་པོ་ལྷ་ལྷའི་དབྱ་རྒྱན་དང་། ཁག་འཛག་པའི་མགོ་བོ་རྩོན་པ་ལྷ་བཅུའི་དོ་ཤལ་
ཅན། མའི་སྦྱའི་མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་དང་། མི་རུས་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་ན་ཆ་ལ་སོགས་པ་རུས་
པའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་ལ། མི་སྤྲེགས་གྱི་གཡང་གཞི་དང་། ལྷང་པོ་ཆའི་ཀོ་བ་རྩོན་པས་སྦྱང་
གཡོགས་ཤིང་། སྒྱག་གི་བགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཏེ་དུར་ཁོད་གྱི་ཆས་བརྒྱད་གྱིས་བརྒྱན་ལ།
སྤྲེག་ལ། དཔའ་ལ། མི་སྤྲེག་པ་སོགས་གར་གྱི་ཉམས་དགའ་དང་ལྷན་ཞིང་། ཞབས་བརྒྱད་སྦྱ་
ཆེན་པོ་བརྒྱད་གྱི་སྦྱང་ན་བཟང་ནས་ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ་རབ་རྩ་འབར་བའི་དབྱས་ན་བཞུགས་
ལ། དེའི་སྦྱ་པོར་རྩ་བ་ལ་ཨོ་དཀར་པོ། མགྱིན་པར་བསྒྲུ་ལ་ལྷ་ཏུང་མར་པོ། ཐུགས་ཀར་ཉི་
མ་ལ་རྩྱུ་མཐིང་ཁ། འདིར་ཡེ་ཤེས་པ་སྦྱན་འདེན་དགུག་བསྐྱམ་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་བཏབ་
མཆོད་བསྦྱོད་སོགས་བྱེད། རྩྱུ་ཡིག་གི་མཐར་བཞུས་བྱའི་སྤྲེགས་གྱིས་བསྒྲོར་ལ། དེ་ལས་
མེ་འོད་འཕྲོས་པའི་སྤྲེགས་གྱི་(༡༩ན)མེ་ལྷེ་དག་ལ་རྩུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ལུས་གྱི་ནང་

ཐམས་ཅད་གང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་ནད་གདོན་སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པ། འོད་
ཟེར་སྟོང་དུ་འཕྲོས་པས་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ལ་མཆོད་པ་བྱལ། དེ་ནམས་ཀྱི་ཁྱེན་རྒྱལ་ས་
ཐུགས་རྗེ་དང་མཐུ་སྟོབས་རྒྱས་པ་དང་སྤྱིན་ལས་ཕུན་སུམ་ཆོག་པས་པ་ཐམས་ཅད་བཀྱག་
ནས་རང་ལ་ཐེམ། འོག་དུ་འཕྲོས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲིག་སྤྲིབ་སྤྲངས། དཔལ་
ཏྲ་མགྱིན་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། བར་དུ་འཕྲོས་པས་རང་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་གདོན་བགེགས་
ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པ་ཐལ་བའི་རྒྱལ་སྤྲན་ཅམ་ཡང་མེད་པར་བསྟོམ། མགྲལ་ཀྱི་མགྱིན་པ་
གསུམ་དང་། ཐུག་གི་མཁྲིག་མ་བྱུག་དང་། ཞབས་ཀྱི་ལོང་བུ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ཐམས་ཅད་ཁོ་
རྒྱུང་མཆོན་ཆ་ཐོགས་པ་དཔག་དུ་མེད་པས་གང་བ། ཁོ་རྒྱུང་ནམས་ཀྱི་ཞལ་ནས་སྤྲུགས་
ཀྱི་སྤྲ་འབྲུག་གི་སྤྲ་ལྷ་བྱར་བྱར་དེར་དེར་ས་གསུམ་གཡོ་བ་ཅམ་དུ་སྤྲོག་པ། སྤྲི་ཆ་
དང་བ་སྤྲི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་ནས་སྤྲུལ་པའི་ཏྲ་མགྱིན་བར་སྤྲང་ནམ་མཁའ་ས་གཞི་ཐམས་
ཅད་གང་བ་སྤྲོས་པས་རང་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་གདོན་བགེགས་འབྱུང་པོ་བར་གཅོད་རྩམ་པ་
གང་ཡིན་པ་དང་། བྱད་པར་པ་རོལ་ཀྱི་ཐད་འདི་དང་། ཐོད་སྟོང་། བྱད་མ་ཐམས་ཅད་སྟོང་
གསུམ་ཀྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་བར་ཅམ་དུ་ཡང་སྟོད་པའི་རང་དབང་མེད་
པར་བསྐྱད་ཅིང་བརྒྱག་པར་བསམས་ལ། ཇོ་བཟླ་བརྒྱན་ཏྲ་ཀྱི་ཏྲ་བཟླ་ཀྱི་རྩ་ཏྲ་ཡ་གྲི་བ་ཏྲ་
ལུ་ཏྲ་ལུ་རྩྱུ་པལ། སྟོང་པོའོ། ཇོ་བཟླ་ཐུན་རྩེ་ ཇོ་རྟིག་ནན། བཟླ་རྩེ་ ཇོ་ས་མ་ཡ་སྟོ། ཐེ་
བརྒྱད་གཤེད་འབེབས་(༡༩བ)ཀྱི་བྲག་སྤྲུགས་སོ། ཇོ་རྩྱུ་པལ། རྟིག་རྟིག་ནན། རྟིག་རྩུར་རྩྱུ་
རྩེ་ ཇོ་རྩུ་རྟིག་རྟིག་རྩུ་རྟིག་རྟིག་ནན། རྟིག་རྩུར་རྩྱུ་རྩེ་རྩུ་རྩུ་པལ། ཅེས་
པ་ནམས་མང་དུ་བརྒྱ་བར་བྱའོ། །

ཐུན་འཆམས་སུ་གཏོར་མ་འབུལ་ན། ཤ་ཆང་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ཇོ་ཨ་ཐི་ཏས་
བསངས། སྤྲ་སྤྲུ་ཐམས་སྤྲངས། སྟོང་པའི་རང་ལས་ཨ་ལས་བྱུང་བའི་ཐོད་པ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་
ཆེ་བའི་ནང་དུ་ཇོ་ལྷ་རྩྱུ་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་བའི་གཏོར་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་

པོར་གྱུར་པར་བསམས་ལ། ཨོ་ལྷ་ཨྱི་ལན་གསུམ་བརྗོད་པས་གྲིན་གྲིས་བརྒྱལ། མདུན་དུ་
ཏྲ་མ་གྲིན་བདག་སྐྱེད་ལྟར་བསྐྱོམས་ལ། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་ཨྱི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་
བསྐྱོམས་པ་དང་འབྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྦྱུན་བྲངས། རོ་ཨྱི་བེ་རྟོ་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར།
ཨོ་བརྒྱུན་གྱིད་ས་པ་རི་སྒྲ་ར་ཨུ་རྩི་ནས་ཤུལ་འཕྲུལ་བར་གྲིས་མཆོད། ཨོ་བརྒྱུན་ཏྲ་གྱིད་ས་པ་རི་
སྒྲ་ར་ཨོ་ལྷ་ཨྱི་གིས་ནང་མཆོད་དབུལ། ལྷགས་ཨྱི་ལས་སྦྱེས་པའི་དོ་རྗེ་ཅེ་གཅིག་པ་དམར་
པོ་འོད་གྱི་སྦྱ་གྱུ་ཅན་གྲིས་གཏོར་མ་བྲངས་ཏེ་གསོལ་བས་དགྲེས་ཤིང་ཆེས་པར་གྱུར་པར་
བསམས་ལ། ཨོ་བརྒྱུན་ཏྲ་གྱིད་ས་པ་རི་སྒྲ་ར་ཨུ་རྩི་བེ་ལོ་ཏྲ་ཁ་ཁ་ལྷ་ཉི་ལྷ་ཉི། ཞེས་ལན་
བདུན་གྲིས་གཏོར་མ་དབུལ། འོད་པའི་དོན་ལ་གསོལ་བ་གདབ། ཐེན་ལས་བཅོལ། གཏོར་
མ་འབུལ་བའི་ཐུགས་འདི་ལ་ཡིག་ཆ་ཁུངས་བཅུན་ཁ་ཅིག་ན། ལྷ་ཉི་ལྷ་ཉི་ཞེས་པའི་མཇུག་
ཏྲ་གྲིན་གྲིན། ལྷ་རྩི་རྟོ་རྟུ་སི། སུཾ། ས་མ་ཡ་སྦྱུ། ཞེས་འདོགས་པ་ཡང་འདུག་པས་
རྟོག་དཔྱད་དགོས་སོ། །

དེ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། ཨྱི། འཛིགས་བྱང་དུས་མཐའི་མེ་ལྟར་འབར་བའི་སྒྱ། །མི་བཟང་
བྲག་ཐུགས་ར་རོ་སྒྲོག་པའི་གསུང་། །མཁུན་བཅེ་རུས་པ་དཔག་པར་དཀའ་(༣༠ན)བའི་
ཐུགས། །ཁོ་རྒྱལ་དབང་པོའི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ལ་བསྟོད། །ཉི་མའི་འོད་ཟེར་འབུམ་གྱི་གོས་
ཁྱོན་པའི། །བརྒྱ་རྩ་གའི་ལྷན་པོ་ལྷ་བུའི་སྒྱ། །མིད་གསུམ་བགོགས་དབུང་ཕྱེ་མར་འཐག་
ཕྱེད་པའི། །དཔལ་ཆེན་ཁྲག་འཐུང་དབང་པོ་ཁྱོད་ལ་བསྟོད། །མཆོམས་སྦྱིན་འབྱུང་པོའི་ཁྲག་
གི་གོས་ཁྱོན་པའི། །རབ་དཀར་མཆེ་བའི་ཚུ་འཛིན་གཡོ་བ་ཅན། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀུན་
ཁོད་པའི་འབྲུག་སྦྱ་བཞིན། །ཏྲ་ཏྲའི་གད་རྒྱངས་ཕྱོགས་མཐར་སྒྲོག་ལ་བསྟོད། །བྱི་བུའི་ཡལ་
འདབ་བསྟོད་ལྟའི་ཐུག་བྱུག་གིས། །རབ་བཟུང་མི་བཟང་མཆོན་ཆ་དོ་རྗེའི་ཐོག་། །གང་དུ་བཏབ་
པས་ལུས་མེད་བདག་པོའི་ཁྱོང་། །སྐད་ཅིག་ཅམ་གྲིས་བརྒྱལ་པར་མཛད་ལ་བསྟོད། །དུས་
མཐའི་མེ་འོད་འཕྲོ་བའི་སྦྱིན་ཆེན་ལས། །བཟོད་དཀའི་གནམ་ལུགས་སེར་ཆེན་འབབ་པ་

བཞིན། །གངས་མེད་སྐྱ་ཡི་སྐལ་བས་འབྱུང་པོའི་ཆོགས། །མ་ལུས་ཐལ་བར་བརྒྱག་མཛད་
ཁྱོད་ལ་བསྟོད། །མ་ལུས་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བས་མགོན་པོ་ཁྱོད། །བསྟན་དང་བསྟན་འཛིན་
སྐྱོང་བར་དབང་བསྐྱར་བ། །བདག་ཅག་ཁོ་བོའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཟན་ན། །བར་གཅོད་བགེགས་
དབྱང་ཐལ་བར་བརྒྱག་པར་མཛོད། །རྣལ་འབྱོར་དམ་ཆོས་སྐྱབ་ལ་བགེགས་བྱེད་པའི། །བདུད་
ཀྱི་རིགས་གྲུང་འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྟོག་ཅ་ཆོད་ལ་སྐྱར་དུ་གེགས་མེད་པར། །སྐྱ་
གསུམ་མཛོད་དུ་འགྱུར་བའི་ཐུན་ལས་མཛོད། །ཅེས་པས་བསྟོད། །ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་བཛོད་ལ་
ནོངས་པ་བཟོད་པར་གསོལ། །ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱ་ཡོད་ན་བརྟན་བཞུགས་བྱ། མེད་ན་གཤེགས།
མཐུག་བསྟོ་བ་སྟོན་ལམ་ཤེས་བཛོད་སོགས་བྱའོ། །ཟན་པ་ཅ་མ་གྱིས་བྱི་ནང་བགེགས་ཀྱི་
ཆོགས། །ཐལ་བར་རྒྱག་བྱེད་ཁོ་བོའི་དབང་(༣༠བ)པོ་ནི། །རྟ་མགིན་བསྐྱ་དབང་ཆེན་ཞེས་
སྐྱ་གཤམ། །དེ་ཡི་སྐྱབ་ཐབས་སྐྱར་སྐྱང་ལུགས་སྐྱ་བཤད། །རྣམ་དཔྱོད་མཁའ་སྐྱར་ཡངས་
བ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ། །སྤྱང་སྟོབས་ལྷ་བ་རྒྱས་པ་འདིར་འོངས་ཀྱི། །སྟོན་པའི་བཀའ་ཉན་བསྟན་
སྐྱང་རྒྱ་མཆོས་ཀྱང་། །ཚུལ་བཞིན་འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་ལ་མ་གཡེལ་ཅིག །དག་པོའི་བསྐྱུས་
ཛོད་མཐར་སོན་ཅིང་། །བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་རབ་བརྟན་པས། །སྤིང་གསུམ་བགེགས་ཀྱན་
འཛེམས་བྱེད་པ། །རྣལ་འབྱོར་དེ་འབྲས་ལ་བཟང་། །དེ་སྐད་སྐྱ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་
དཔལ། །བཟང་པོ་དེ་ལ་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར། །དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
པས། །ལེགས་པར་བསྐྱལ་ལས་ཐོགས་པ་མེད་པར་སྤྲུལ། །འདིའི་བརྒྱད་པ་ནི། ཆོས་སྐྱ་
སྐྱང་བ་མཐའ་ཡས། །འོངས་སྐྱ་བསྐྱ་དབང་ཆེན། །སྐལ་སྐྱ་བསྐྱ་འབྱུང་གནས། །དཔོན་སྟོན་
སྐྱར་སྐྱང་པ། །གཉན་སྟོན་སྤྲུལ་པའི་རྣལ་འབྱོར། །འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྩེ་སྟོན་པ། །མཁས་གྲུབ་
ཤངས་སྟོན་ཆེན་པོ། །བྱ་བཏང་རི་ཁྱོད་རས་ཆེན། །བྱ་བཏང་ཚུལ་ཁྱིམས་ཤེས་རབ། །མཁས་
གྲུབ་ཚུལ་ཁྱིམས་མགོན་པོ། །འཇམ་དབྱངས་ཐུགས་རྩེ་ཆོས་རྒྱལ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཐུག་
དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན། །འཇམ་དབྱངས་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། །དེས་བདག་ལའོ། །

༥ བཅོམ་ལྡན་འདས་མི་གཡོ་བ་སྟོན་པོ་སྦྱབ་པར་འདོད་པས་སྦྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་
ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་། སྤ་བླ་མས་སྟོང་པར་སྦྱངས། སྟོང་པའི་ངང་ལས་སྤ་
ཆོགས་པ་རྒྱ་དང་ཉི་མ་དང་བགེགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་གདན་གྱི་སྟོང་དུ། རང་གི་སེམས་ཉིད་རྒྱ་
ལས་རལ་གྱི་རྒྱ་གིས་མཆོན་པ། དེ་ལས་འོད་འཕྲོས། བགེགས་གདུག་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཆར་བཅད། ཚུར་འདུས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། རང་ཉིད་རྗེ་བཙུན་མི་གཡོ་བ་སྦྱ་མདོག་
སྟོན་པོ་ཞལ་(༣༡ན)གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། ཕྱག་གཡས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྱི་ནམ་མཁར་
འཕྱར་ཞིང་། གཡོན་ཐུགས་ཀར་སྤྲིགས་མཛུབ་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་ཞགས་པ་སྟོན་པོ་འཛིན་པ། ཞལ་
རབ་ཏུ་གདངས་ཤིང་མཆེ་བ་རྟོན་པོ་བཞི་གཅིགས་པ། དམར་ལ་རྒྱམ་པའི་སྦྱན་གསུམ་དང་
ལྡན་ཞིང་སྤོན་མ་དང་སྦྱ་ར་དམར་སེར་རབ་ཏུ་འབར་བ། དབུ་སྒྲ་ཁམ་སེར་གྱེན་དུ་བརྗེས་
ཤིང་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྦྱལ་གྱིས་བརྒྱན་པ། སྤྱག་གི་བགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན། ཞབས་
གཡས་བསྦྱམ་ཞིང་གཡོན་བརྒྱུད་བའི་སྦྱབས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་འབར་བའི་སྟོང་དཀྱིལ་
ན་བཞུགས་པ། དེའི་སྤྱི་པོར་ཨོྲེ་མགྱོན་པར་ལྷུང་། ཐུགས་ཀར་རྒྱ་ལས་འོད་འཕྲོས།
ཟེར་འཕྲོས། རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་བསྟོམས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྦྱན་བྱངས།
རྩ་རྒྱ་པོ་རྩོ་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར། སྤར་ཡང་ཐུགས་ཀར་རྒྱ་ལས་འོད་འཕྲོས། དབང་
གི་ལྷ་ནམས་སྦྱན་བྱངས། བདག་ལ་མངོན་པར་དབང་སྦྱར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་
པས། ཨོྲེ་མཐ་ཏ་ཐུ་ག་ཏ་ཨ་རྩི་ཤི་ཀ་ཏ་ས་མ་ཡ་སྤྱི་རྒྱུ། ཞེས་དབང་བསྐྱུར། ལུས་གང་། དེ་
མ་དག་། རྩ་ལྷག་མ་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་མི་བསྟོད་པས་དབུ་བརྒྱན་
པར་གྱུར། མཆོད་པ་བསངས་སྦྱངས་ཀྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། ཨོྲེ་ལྷ་ཅུ་ཨ་ཅ་ལ་ས་པ་རི་སྤ་
ར་ཨ་རྩི་པ་རྩི་རྩི་ཡེ་སྤྱུ། དེ་བཞིན་དུ། འཕྲུལ་བར་དུ་སྦྱར་ལ་མཆོད་པ་དབུལ། རྒྱལ་བ་
ཀུན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྦྱ་མ་ལས། །གདུག་པ་འདུལ་བྱིར་ཁོ་བོའི་སྦྱར་བསྟན་པ། །བདུད་བཞིའི་
རྒྱུད་གིས་མི་གཡོ་སྦྱེ་དགའི་དཔལ། །བཅོམ་ལྡན་མི་གཡོ་མགོན་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། །སྦྱ་

མདོག་མཐེང་ནག་དབང་སྒྲོན་བཅེགས་པ་ཡི། །སྒྲོན་པོ་ཉི་མའི་འོད་གྱིས་འཕྲུང་བ་(༣༡བ)
བཞིན། །རིན་ཆེན་རྒྱན་དང་སྟོན་འགྲོའི་ཆོགས་གྱིས་བརྒྱན། །བན་པས་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ་
ཁྲོད་ལ་འདུད། །ཕྱི་ནང་བགེགས་ཀྱི་ཆོགས་གྱིས་མི་བརྩེ་ཞིང་། །ཆེ་དང་བསོད་ནམས་དཔལ་
འབྱོར་རྒྱས་པ་དང་། །ཟབ་མའི་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མཐར་ཕྱིན་ནས། །སྐྱེ་གསུམ་གོ་འཕང་
མདོན་དུ་འགྱུར་བར་མཛོད། །ཅེས་བསྟོད། རང་གི་སྤྱུགས་ཀར་ཉི་གདན་ལ་རང་གི་སེམས་
སྤྱི་ཡིག་སྒྲོན་པོར་གསལ་བའི་མཐར། ཨོ་ཅཱ་མཉུ་རོ་ཁ་སྤྱི་པཎ། ཅེས་པའི་སྤྱུགས་སྤྱོད་
ཁ་དོག་དམར་པོ་འོད་ཟེར་དུས་མཐའི་མེ་འོད་ཆ་བ་འཕྲོ་བས་བསྐྱོར་བ། དེ་ལས་འོད་འཕྲོས་
ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་གང་། ནད་གདོན་སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་དག །བ་སྤྱིའི་སྟོན་ནས་ཕྱིར་
འཕྲོས། སྤྱང་སྤྱིད་ཐམས་ཅད་མེ་འབར་བའི་སྟོང་དྲུག་གཅིག་ཏུ་གྱུར། བགེགས་གདུག་པ་
ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེགས་པར་བསམས་ལ། སྤྱུགས་མང་དུ་བསྐྱེ། མཐར་གཏོར་མ་ཆབ་གྱིས་
བཅན་ཏེ། ཨོ་ལྷ་སྤྱི་གིས་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཚོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། མདུན་དུ་རང་འབྲའི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་མི་གཡོ་བ་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྤྱོད་བྲངས། སྤྱུགས་སྤྱི་ལས་སྤྱིས་པའི་རྩི་རྩེ་
ཅེ་གཅིག་པ་དཀར་པོ་འོད་གྱི་སྤྱུ་བྱ་ཅན་དུ་གྱུར་པས་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་བྲངས་
ཏེ་གསོལ་བར་བསམས་ལ། ཨོ་ལྷ་ཅུ་ཨ་ཅ་ལ་ས་པ་རི་སྐྱ་ར་ཨི་དྲི་བ་ལྷོ་ཏ་ཁ་ཁ་ལྷ་ཉི་ལྷ་
ཉི་ཞེས་ལན་གསུམ་གྱིས་བྲུལ་ལ། སྤྱར་བཞིན་མཆོད་བསྟོད་བྱའོ། །བཀའ་གདམས་ལུགས་ཀྱི་
མི་གཡོ་བ་སྒྲོན་པོའི་སྤྱུ་བ་ཐབས་འདི་ནི། དཀའ་བཅུ་བ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་བསྐྱེལ་བའི་རོལ། བདེ་ཆེན་ཅེར་དགེ་འདུན་
རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་བགྱིས་པའི་ཡི་གེ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལེགས་པའོ། །

༥ འཕགས་པ་སྤྱོད་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྩིས་(༣༣ན)གནང་བྱ་ཚུལ་ནི། རྩལ་མཆོན་
གྱི་པར་དཀར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་དམ། མེ་ཏོག་གི་ཆོམ་བྱ་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་འབྲའི་སྟེང་
དུ་བྲུམ་པ་བྲུམ་རྩིས་དང་སྤྱར་བའི་རྩིས་གང་བ། ཁ་རྒྱན་མགུལ་བཅིངས་དང་བཅས་པ་
བཞག །དཀར་གཏོར་གཉིས་དང་མཆོད་པ་རྣམས་བཀོད་པ་མཛེས་པར་བཤམས། རང་

སྦྱོར་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལམ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞི་པའམ། ཁ་སར་རྒྱ་ཉི་ཤོགས་སྐབས་སུ་གང་བབས་སུ་བསྐྱོམས་པའི་བདག་སྦྱིད་བཞས་པ་དང་བཅས་པ་བྱུང་ནས་བུ་པའི་ནང་དུ་སྐབས་གང་ཡིན་གྱི་སྦྱོར་རས་གཟིགས་བདག་སྦྱིད་ལྟར་བསྦྱིད་ལ། ཡེ་ཤེས་པ་དབྱུག་གཞུག་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་མཆོད་བསྦྱོད་སོགས་བྱ། བཞས་པའི་སྐབས་སུ་མདུན་བསྦྱིད་གྱི་ཐུགས་ཀར་ཆེ་གདན་ལ་སྤྱི་ཡིག་གི་མཐར་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལ་གཟུངས་རིང་། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞི་པ་ལ་ཡི་གེ་དུག་པ་སོགས་གྱིས་བསྐྱོར་བ་ལས་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་བབས་པས་བུ་པའི་ཤེས་གྱི་བདུད་ཅིས་གང་བར་བསམས་ལ་སྐྱགས་བཞུ། མཐར་མཆོད་གཏོར་བུལ་ལ། སློབ་མ་ལ་བྱིན་གྱིས་བཞབ་པར་གསོལ་བ་གདབ། དེ་ནས་སློབ་མ་རྣམས་བྱས། མཐུལ་བུལ་ལ། ཁྱོད་ནི་མགོན་པོ་སྦྱོར་རས་གཟིགས། །ཀུན་ལ་བྱུང་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཡིས། །འཇོ་བ་མ་ལུས་སློལ་མཛད་པ། །བདག་སོགས་རྣམས་ལ་བྱིན་གྱིས་ཆོབས། །ཞེས་ལན་གསུམ་གྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་སུ་གཞུག། སྐབས་དང་བསྐྱུན་པའི་ཆོས་བཤད་རྒྱས་བསྐྱར་གང་རིགས་བྱ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐབས་མཆོ། །ཞེས་སོགས་ལན་གསུམ་གྱིས་སློལ་བ་གཟུང་།

དེ་ནས། སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་ལ་(༣༣བ)འཕགས་པ་སྦྱོར་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་སྦྱུང་རྗེས་གནང་སྐལ་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་ལ། སྦྱུང་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ་ནི། སློབ་མ་རྣམས་ཨ་མི་ཏས་བསངས། ལྷ་བླ་མས་སྦྱངས། སྦྱོང་པའི་དང་ལས་པད་ཆེའི་སྦྱང་དུ་སེམས་ཉིད་སྤྱི་དཀར་པོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས། བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལམ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞི་པ་སོགས་གང་སྐབས་སུ་བབ་པར་བསྦྱིད་ལ། དེའི་སྦྱོར་པོར་ཨོ། མགྱིན་པར་ལྷུ་ཐུགས་ཀར་རྒྱུ། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྒྱུ་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་ལྷོ་ཕྱགས་པོ་ཏ་ལ་ནས་བསྐྱོམས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྦྱོར་བྱངས། དེ་ལ་ཐེམ། རྩ་རྒྱུ་པོ་ཉི་ལྟ་སྦྱང་ཕྱགས་ཀའི་ས་པོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་རིགས་ལྷ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྦྱོར་བྱངས།

ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གི་དོ་ཇེ་སློབ་མ་འདི་རྣམས་ལ་མངོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ།
ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུགས་ཀ་ནས་སློབ་པའི་གོས་དཀར་མོ་སོགས་
ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་གང་བའི་བྱམ་པ་བཟུང་ནས་དབང་བསྐྱར་བར་
མོས་ཏེ། བྱམ་པ་མགོ་བོར་བཞག་ནས། རི་ལྷར་བལྟམས་པ་ཅམ་གྱིས་ནི། །ཞེས་སོགས་
དང་། ཨོ་སྐྱ་ཏ་སྐྱ་ག་ཏ་ཨ་ཉི་ཏེ་ཀ་ཏ་ས་མ་ཡ་སྤྱི་ཡེ་ལྷ་ལྷོ་ཞེས་བཟོད། བྱམ་ཆུ་འཇུང་
དུ་གཞུག། །དེ་ལྷར་དབང་བསྐྱར་བས་ལུས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་གང་། སྤྲུག་
སྤྱིབ་ཐམས་ཅད་དག། ཆུའི་ལྷག་མ་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་གནས་པ་ལས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་དབུ་
བརྒྱན་པར་བསམ། མདུན་ཀྱི་ནམ་མཁར་བཞུགས་པའི་དབང་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་སློབ་མ་ལ་ཐེམ་
པར་གྱུར། ཨ་རྒྱ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད། དེ་ནི་སྤྱིའི་རྗེས་གནང་ངོ་། །བཅོམ་ལྷན་བདག་ལ་སྦྱལ་
ལགས་ཀྱི། །བདག་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ལན་གསུམ་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན།
རང་གི་(༣༣)སྤྲུགས་ཀའི་སྤྲུགས་སྤངས་ལས་སྤྲུགས་སྤངས་མར་མེ་གཅིག་ལས་གཉིས་ཆད་
ཀྱི་ཆུལ་དུ་རང་གི་འངས་བྲག་གཡས་པ་ནས་སྤྱིར་བྱུང་། སློབ་མའི་སྤྱི་བྲག་གཡོན་པར་
ཞུགས། སྤྱིང་གར་ཆེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་སྤྱི་ ཡིག་གི་མཐར་སྤྱི་ཏིག་གི་སྤྱིང་བ་
ལྷར་འཁོད་པ་ལས་འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕྲོས། སྤྱི་གསུམ་ཀྱི་སྤྲུག་སྤྱིབ་ཐམས་ཅད་
བྱང་བར་བསམས་ལ་བཙུ་གཅིག་ཞལ་ལ་གཟུངས་རིང་ལན་གསུམ་དང་། བྲག་བཞི་པ་
ལ་ཡིག་བྲག་བདུན་ནམ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་རྗེས་སྤྱིའི་བྲག་རང་གི་སྤྲུགས་ཀའི་ས་
བོན་ཀྱི་འོད་ཟེར་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དབྱངས་
གསལ་ཀྱི་ཡི་གའི་རྣམ་པར་སྤྱན་དྲངས། མེ་ཏོག་ལ་ཐེམ་པའི་མེ་ཏོག་སྤྱི་བོར་བཞག་པས།
སྤྱིང་གའི་སྤྲུགས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པ་དང་ལྷན་པར་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པའི་མོས་པ་ཀྱིས།
བཅོམ་ལྷན་འདི་ལ་སྦྱལ་ལགས་ཀྱི། །འདི་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་བཟོད་ཅིང་
མེ་ཏོག་སྤྱི་བོར་འཛོག་པ་ནི་གསུང་གི་རྗེས་གནང་ངོ་། །

དེ་ནས་བསྐོམ་བྱའི་ལྷ་སྐོམ་པ་པོའི་གང་ཟག། བྱི་ནང་སྔོན་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་བ་རྩལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྩེ་སྤྲད་ལ་སྐོམ་དུ་གཞུག། དེ་
ནི་སྤྲུགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་རོ། །དེ་ནས་སྦྱའི་རྗེས་གནང་ཐོབ་ནས་ལུས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ་
སྟོང་ཞིང་དགེ་བ་གསུམ་ལ་སྟོབ་པ་དང་། ལུས་ལྷ་སྐོམ་པ་དང་མ་བལ་བར་བྱ། གསུང་གི་
རྗེས་གནང་ཐོབ་ནས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བཞི་སྟོང་ཞིང་དགེ་བ་བཞི་ལ་སྟོབ་པ་དང་། ངག་
སྤྲུགས་བརྒྱ་བ་དང་མ་བལ་བར་བྱ། སྤྲུགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་ཐོབ་ནས་ཡིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་
གསུམ་སྤངས་ནས་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སྟོབ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྗེས་སྟོང་པོ་ཅན་(༣༣བ)སྐོམ་
པ་དང་མ་བལ་བའི་སྦྱ་གསུང་སྤྲུགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་ནམས་ལ་བསྐྱབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ནས། གཙུ་པོས་རྗེ་ལྷ་ར་བཀའ་སྤྲུལ་པ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་བཀྱི། །ཞེས་པ་ལན་
གསུམ་ཀྱི་རྗེས་སྐོམ་བྱེད་དུ་གཞུག། །མཇུག་གི་བྱ་བ་ནམས་སྦྱི་མཐུན་ལྷ་ར་བྱའོ། །འཕགས་
པ་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་བྱེད་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་པའང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་
སྤངས་སུ་ཡི་གེར་བཀོད་པའོ། །

༥ རྒྱ་ཆེ་བཅུན་འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོ་སྦྱབ་པར་འདོད་པས། སྦྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་
ཆད་མེད་བཞི་སྐོམ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། ལྷ་བླ་མས་སྟོང་པར་སྤྲངས། སྟོང་པའི་ངང་ལས་
བྱི་ལས་འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་དྲངས་ཤིང་ཐོགས་པ་མེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་བས་ཁེབས་ཤིང་། མཐའ་
ནི་འུ་གསིང་གིས་བསྐྱོར་བ་ལ་སྤྲང་པོ་ཆེ་ཐལ་ཀར་མཆེ་བ་དུག་ལྷན་དུ་མ་དལ་གྱིས་རྒྱ་ཞིང་།
མཚོའི་དབྱུས་ན་བསྐྱོད་དཀར་པོ་འདབ་མ་སྟོང་དང་ལྷན་པའི་ལྷེ་བར་ཨ་ལས་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་
འཁོར་དཀར་བསིལ་ཉ་གང་བ། དེའི་སྟེང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཨ་དཀར་པོ་དྲི་མ་མེད་པ།
དེ་ལས་འོད་འཕྲོས། འཕགས་པ་མཚོད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་ཤེས་པའི་སྤྲན་པ་
ཐམས་ཅད་བསལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྲང་བ་ལ་བཀོད། ཚུར་འདུས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རང་
ཉིད་རྒྱ་ཆེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྦྱ་མདོག་དཀར་པོ་སྟོན་ཀའི་རྒྱ་བའི་མདངས་དང་ལྷན་པ།

ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། ཕྱག་གཡས་མཆོག་སྤྱོད་གི་ཕྱག་རྒྱས་ལྷན་པའི་ཡུ་བ་འཛིན་
 པའི་ལྷན་ལ་སྟན་གི་ཐད་ཀར་ཁ་བྱེ་བའི་སྟེང་དུ་ཤེས་རབ་གི་རལ་གི་དང་། གཡོན་ཆས་
 འཆད་གི་ཕྱག་རྒྱས་བསྐྱོད་ཀར་པའི་ཡུ་བ་ཕྱགས་ཀར་འཛིན་པའི་བསྐྱོད་སྟན་གི་ཐད་ཀར་ཁ་
 བྱེ་བའི་སྟེང་དུ་ཤེས་བྱིན་གི་སྒྲེགས་བམ་(༣༩)བསྐྱམས་པ། རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་དང་དར་
 སྒྲ་ཆོགས་གི་ན་བཟའ་ཅན། ཞབས་དོ་རྩེ་སྤྱིལ་གྱང་གིས་བཞུགས་པ། བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་
 ར་ཆོད་ཅན། འཇུམ་བ་ཞི་བ་སྒྲེག་པའི་ཉམས་དང་ལྷན་པ། དེའི་སྤྱི་བོར་ཨོ། མགིན་བར་ལྷུ་
 སྤྱགས་ཀར་རྩྱ། རང་གི་ཕྱགས་ཀའི་རྩྱ་ལས་འོད་འཕྲོས། རང་བཞིན་གི་གནས་ན་རྩེ་བཅོན་
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་སྤྱོད་
 བངས། རོ་རྩྱ་བོ་རོ་རྩྱ་རང་ལ་ཐེམ་པས་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར། སྤར་ཡང་ཕྱགས་ཀའི་རྩྱ་
 ལས་འོད་འཕྲོས། དབང་གི་ལྷ་རྣམས་སྤྱོད་བངས། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་མངོན་པར་
 དབང་སྤྱོད་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་གི་བདུད་ཅིས་
 གང་བའི་བྱམ་བ་ཐོགས་ནས། ཨོ་སྐྱོ་ཏ་སྐྱོ་ག་ཏ་ཨ་རྩེ་ཤེ་ཀ་ཏ་ས་མ་ཡ་ལྷོ་ཡེ་ལྷུ་རྩྱ།
 ཞེས་དབང་བསྐྱོར། ལུས་ཐམས་ཅད་གང་། ཇི་མ་ཐམས་ཅད་དག །ཆུ་ལྷག་མ་སྤྱི་གཅོན་
 ཏུ་གནས་བ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་མི་བསྐྱོད་པས་དབྱ་བ་རྒྱན་པར་བསམ་མོ། །མཆོད་བ་
 བསངས་སྤངས་བྱིན་གིས་བརྒྱབས་ལ། ཨོ་ལྷ་རྩ་མཆུ་ལྷོ་ས་བ་རི་སྐྱ་ར་ཨ་རྩྱ་བ་དྲི་རྩྱ་ཡེ་སྤྱོད་
 དེ་བཞིན་དུ། འཕྱའི་བར་གིས་མཆོད་བ་དབུལ།

རི་པོང་འཛིན་པ་ལྟར་དཀར་སྒྲིགས་བཅ་རལ་གྲིས་ཕྱག་མཆན་ཞིང་། །རབ་མཛེས་
ལེན་ཏུ་ཞི་བའི་གཞོན་ནུ་ལྷན་སྤྱད་ལྷ་ལྷན་པ། །དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་ཐར་མཆོག་སྒྲིན་ནི་པར་འཛི
འདབ་ལྟར་ཡངས། །སྒོ་གྲིས་རན་པ་སྒྲིག་མཛད་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཆོལ་
ལོ། །ཞེས་པས་བསྟོད་ནས། བཟླས་པ་བྱ་བ་ནི། རང་གི་སྤྱིང་གར་འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་
ཅིགས་ཏུག་པ་ལྟེ་བ་སྤྱུ་ཁྱུད་དང་བཅས་པ། ལྟེ་བར་ཟླ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་(༣༧)ཀྱི་སྤྱིང་

དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཨ་དཀར་པོ། ཅིབས་བྱག་ལ། ཡོ་མ་གྱེད་ཀྱི་ན་མཆོད་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་
བྱག་ཁ་དོག་དཀར་པོ། གཟུགས་ཡི་གེ་དབུ་ཅན་གྱི་ནམ་པ་ཅན་འོད་ཟེར་སྟོན་ཀའི་ཆེ་འོད་
ཤར་བ་ལྟ་བུ་དཀར་སྒོམ་གྱིས་འསྐྱོ་བ་དེ་ལས་འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འསྐྱོས། ལུས་གྱི་
ནང་ཐམས་ཅད་གང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པ་ཐམས་ཅད་བསངས། མཁྱེན་
རབ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལྟར་སྒོ་གྲོས་གྱི་སྒྲུང་བ་ཐོགས་པ་མེད་པར་རྒྱས་པར་བསམས་
ལ། འཁོར་ལོ་གཡས་དང་ཡིག་འབྲུ་གཡོན་དུ་འཁོར་བ་ལ་དམིགས་ནས་ཐུན་རེ་ལ་ཁྲི་ཆོ་
རེ་ཅམ་སྒྲུབ་ཅད་བྱས་ལ་བསྐྱས་པས་ཤེས་རབ་གྱི་སྒྲུང་བ་ཁྲད་པར་ཅན་སྒྲུང་དུ་སྒྲིབ་པར་
འགྱུར་ཞིང་། གསུང་རབ་གྱི་དོན་ནམས་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པའི་གཟུངས་སྒྲིབ་པར་བསམས་
མོ། །ཐུན་གྱི་མཐར། གཏོར་མ་དབུལ་བར་འདོད་ན། དེན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་སྟོད་དུ་དཀར་
གཏོར་བཤམས། ཆབ་གྱིས་བྱན་ལ། བཟོ་ཀླུ་ཡིས་བསངས། ལྷ་རྩ་ལས་སྦྱངས། སྟོང་པའི་
ངང་ལས་ཡོ་ལས་དེན་པོ་ཆེའི་སྟོད་སྟོང་གསུམ་ལྟར་ཡངས་པའི་ནང་དུ་ཡོ་ལྷ་ལྷོ་འོད་དུ་བྱ་
བ་ལས་བྱུང་པའི་གཏོར་མ་ཟག་པ་མེད་པའི་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་བསམས་
ལ། ཡོ་ལྷ་ལྷོ། ལན་གསུམ་བརྗོད་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་བདག་
སྟེད་གྱི་སྐབས་རི་ལྟ་བུ་བཞུགས་དམ་ཆོག་པ་བསྟེད། མཆོད་པ་འབུལ་པའི་བར་སྟོན་དུ་བཏང་
ལ། དེ་ནས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷགས་རྩྱུ་ལས་སྦྱེས་པའི་དོ་རྗེ་དཀར་པོ་ཅེ་གཅིག་པའི་འོད་གྱི་སྒྱ་
གྲས་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་བྱངས་ཏེ་གསོལ་བར་བསམས་ལ། ཡོ་ལྷ་རྩ་མཐུ་སྤྱི་ས་
པ་རི་སྒྲ་ར་ཨི་དྲི་བ་ལོ་ཏ་ཁ་ཁ་ལྷ་ཏི་ལྷ་ཏི། ཞེས་པ་བདུན་གྱིས་དབུལ། ཡལྱི་སོགས་གྱིས་
མཆོད། སྒར་བཞེན་བསྟོད་ནས་མཇུག་སྟེ་སྒར་བྱེད་པའམ། བསྐྱས་པ་(༣༥ན)བྱེད་ན་དམ་
ཆོག་པ་མ་བསྟེད་པར་ཡེ་ཤེས་པ་ཉིད་ཐུན་བྱངས་ཏེ་གཏོར་མ་སྤུལ་བས་ཀྱང་ཆོག་གོ། །ཐུན་
འཆམས་སུ་བསྟོད་པ་དང་། མཆོན་བརྗོད་སོགས་བརྗོད་ཅིང་བསག་སྦྱང་ལ་འབད་པ་དང་།
བསྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱུས་དང་གཙང་སྒྲ་ལ་འབད་པ་སོགས་བྱ། སྟོད་ལམ་སྟེ་འགྲོ་ལྟར་

ཉམས་སྲུབ་བར་བྱའོ། །

མ་ཤིང་སྤྱོད་བཞི། གངས་བསྐྱེན་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་གྲུ་སྐྱ་མེས་མ་ཆོག་པ་བ་
དམར་མོའི་འོ་མ་དང་འི་བཟང་གིས་ཆུས་ལེགས་པར་སྤངས་ཏེ་དར་དཀར་པོས་ལེགས་པར་
འིལ། ཉི་ཟླ་གཟས་བཟུང་བའི་ཆོ། བཟུང་མ་ཐག་ནས་རི་སྤྲོད་མ་གྲོལ་གྱི་བར་དུ་ལྷའི་འོག་
དུ་བཅུག་སྟེ་སྤྱོད་བཅད་གྱི་རང་ནས་སྤྲགས་བཟླས་པས་སྤྱུ་གྲུ་འཁྱུངས་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཆོན་
མར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྲགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ལས་སྤྱོད་ནི། གཞན་དང་
གཤམས་འགྲན་པའི་ཆོ་འཕྲོད་པ་བྱེད་པའི་ཆོ། རང་རྗེ་བཅུན་དུ་གསལ་བའི་མཆོག་སྤྲོད་
གྱི་མཐེ་པོང་གི་ཅེ་ལ་རལ་གྱིའི་ཅེ་ཕྱིར་བསྐྱེན་པའི་འཆང་གཟུང་ཨ་དཀར་པོའི་རྣམ་པར་
གནས་པ། འཆང་གཟུང་གི་ཨ་འི་འོད་ཟེར་གྱིས་རྫོ་ཁབ་ལེན་གྱིས་སྤྲགས་ལེན་པ་བཞིན་དུ་
ཁོའི་ཤེས་རབ་རྣམས་དྲངས་ཏེ། འཆང་གཟུང་གི་ཨ་ལ་ཐིམ་པས་ཁོའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་རང་
གི་ཤེས་རབ་གྱི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། རལ་གྱིའི་ཅེ་ལ་མེ་རབ་དུ་འབར་བས་ཕྱིར་རྫོལ་དེ་
ཉིད་གྱི་ལྷེ་གཞོན་ཐུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པར་བསམས་ལ་སྤྲགས་བཟླས་པས། བས་གྱི་རྫོལ་
བ་མཐའ་དག་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

༥ བ་མོ་གུ་རུ་བཟླ་ར་ཉི། རེ་བཅུན་རྩོ་རྩལ་འབྱོར་མ་པག་དཀར་ཤེས་རབ་གསལ་
བྱེད་སྐྱབ་པར་འདོད་པས། བདེ་བའི་གནས་སུ་སྐྱབས་འགོ་(༣༥བ)སེམས་བསྐྱེད་ཆོད་མེད་
བཞི་བསྐོམ་པ་སྟོན་ཏུ་བཏང་ནས། ཨོྩ་སྤ་བླ་མ་ཤུགས་པ་རྩམས་སྤ་བླ་མ་ཤུགས་པ་རྩམས་
ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར། སྟོང་པའི་རང་ལས་པི་ལས་བསྐྱེད་པར་པའི་སྟེ་བར་
རྩི་ལས་ཉི་མའི་དཀྱུལ་འཁོར་གྱི་སྟོང་ཏུ་རང་གི་སེམས་སྡིང་ ཡིག་དཀར་མོ་ལས་འོད་ཟེར་
འཕྲོས། འཕགས་པ་མཆོད། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྲིག་སྤྲིབ་སྐྱེད། ཚུར་འདུས་ཡོངས་སུ་གྱུར་
པ་ལས་རང་ཉིད་རེ་བཅུན་རྩོ་རྩལ་འབྱོར་མ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་མོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་
མ། སྐྱུན་གསུམ་པ་ཁོ་ཞིང་འཇུག་པའི་ཉམས་ཅན། མཆེ་བ་ཅུང་ཟད་གཅིགས་པ་ཕྱག་གཡས་

བ་དན་གྲིས་མཆན་པའི་དོ་རྗེ་ཅེ་ལྟ་བུ་རོ་གདན་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་གྲིས་སྤར་དུ་འཕྱང་ཞིང་།
གཡོན་པས་ཐོད་ཁྱག་སྤྱགས་ཀར་འཛིན་པའི་མཆན་ཁུང་ན་ཁ་ཕྱི་ག་བསྐྱམས་པ། ཐོད་སྐྱམ་
ལྟའི་དབུ་རྒྱན་དང་ཐོད་ཆོན་ལྟ་བུ་འཕྱུར་དོ་འལ་ཅན། ལྷག་རྒྱ་ལྟ་བུ་དང་རིན་པོ་ཆེས་བརྒྱན་པ།
ཞབས་གཉིས་སྦྱིལ་གྱུར་བྱེད་པའི་གར་སྐྱབས་གྲིས་རོའི་གདན་ལ་བཞུགས་པའི་སྦྱི་བོར་
ཨོ་དཀར་པོ། མགྲིན་པར་ལྷུང་དམར་པོ། སྤྱགས་ཀར་རྩྱ་སྟོན་པོ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས།
རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་བསྐྱོམས་པ་དང་འབྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྦྱུན་བྲངས། རོ་རྩྱ་པི་རྩོ་
གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར། སྤར་ཡང་སྤྱགས་ཀའི་རྩྱ་ལས་འོད་འཕྲོས། རིགས་ལྟ་ཡབ་ལྟམ་
སྦྱུན་བྲངས། ཁྱིད་ནམས་གྲིས་བདག་ལ་མངོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་
བཏབ་པས་དེ་ནམས་གྲིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིའི་ཚུས་གང་བའི་བྱམ་པ་ཐོགས་ནས། ཨོ་
སཐ་ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཨ་རྩེ་ཏི་ཀ་ཏ་ས་མ་ཡ་ལྟེ་རྩྱ་ཞེས་དབང་བསྐྱར་བའི་ཚུས་ལུས་ཐམས་ཅད་
གང་། དེ་མ་ཐམས་ཅད་དག །ཚུའི་ལྟའི་མ་སྦྱི་གཙུག་ཏུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་
མི་བསྐྱོད་པས་དབུ་བརྒྱན་པར་གྱུར། ཨོ་བཟླ་ཐ་(༣༦ན)ར་ཉི་ཨ་རྩྱ་པ་ཏི་རྩྱ་ཡེ་སྦྱུ་ དེ་
བཞིན་དུ་སྤྱགས་ཀྱི་ཐོག་མཐའ་འབྲ་བ་ལ། ཨ་རྩྱ་གྱི་གནས་སུ། ཐ་ཏྱི། ལུ་ཐེ། རྒྱ་པེ། ལྟ་ལོ་
ཀེ། གཞེ། བེ་ཐེ་བྱ། འཕྱ་ནམས་བཙུག་ནས་མཆོད། བཅོམ་ལྡན་དོ་རྗེ་ནལ་འབྱོར་མ། །སྦྱ་
མདོག་དཀར་མོ་རྒྱལ་བའི་ལུ་མ། །མི་ཤེས་སུན་པ་འཛོམས་མཛད་མ། །དོ་རྗེ་པག་མོ་བྱོད་
ལ་འབྱད། །ཅེས་བསྐྱོད་ཅིང་། རང་གི་ལྟེ་བར་སྦྱ་ཆོགས་པར་དང་ཉི་མའི་གདན་ལ་གནས་
པའི་རྩོལ་ལ་དཀར་པོའི་སྤྱགས་ཀྱི་སྤེང་བ་རྩ་དབུ་མའི་ནང་ནས་བརྒྱད། ཞལ་ནས་འཛོན་ཏེ་
ལྟེ་བར་ཞུགས་པའི་འོད་ཟེར་གྲིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་ཤེས་པའི་སུན་པ་བསལ།
རྒྱལ་བ་སྤྱས་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་བཅེ་མ་ལུས་པ་བསྐྱུས་ནས་རྩོལ་ཐིམ་པས་སྒོ་
གོས་ཀྱི་སྦྱར་བ་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱས་པར་བསམས་ལ། རྩོལ་ཞེས་པའི་སྤྱགས་མི་སྦྱུའི་བར་
དུ་བརྒྱས་པར་བྱའོ། །

ཐུན་ཞབས་སུ་གཏོར་མ་འཕུལ་ན། ཅི་འགྱུར་བའི་གཏོར་མ་བཤམས། ཏྲ་ཏྲ་རྩི་ལན་གསུམ་བཟོད་པས་ཁ་དོག་དྲི་བུས་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་སྦྱངས། ཨོ་ཨླུང་རྩི་ལན་གསུམ་བཟོད་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུན་ཅི་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་གྱུར། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩི་ཡིག་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་རང་དང་འབྲེ་བའི་རྩེ་བཙུན་རྩི་རྩེ་པག་མོ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་གྱིས་བསྐྱོར་བ་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་སྐྱོན་བྱངས། ཨོ་བཟོ་སྐྱ་ར་ཏྲི་ས་པ་རི་སྐྱ་ར་ཨ་རྒྱ་པ་རྩི་རྩི་ཡེ་སྐྱ་དེ་བཞིན་དུ་འཕྱུར་བར་གྱིས་མཆོད། རྩེ་བཙུན་མ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་ལྷགས་རྩི་རྩི་འོད་ཟེར་གྱིས་གཏོར་མ་བྱངས་ཏྲི་གསོལ་བས་མཉེས་ཤིང་ཆོམ་པར་བསམས་ལ། ཨོ་བཟོ་སྐྱ་ར་ཏྲི་ཨི་དྲི་བ་ལོ་ཏྲ་ཁ་ཁ་ལྷ་ཏྲི་ལྷ་ཏྲི། ཞེས་ལན་བདུན་ནམ་གསུམ་གྱིས་དབྱུང། གོང་བཞིན་ཨ་རྒྱ་སོགས་གྱིས་མཆོད་ཅིང་བསྟོད། འདྲི་(༣༤)དོན་ལ་གསོལ་བ་གདབ། ཡིག་བརྒྱ་བཟོད། གཏོར་མ་གྲོན་རྣམས་རང་ལ་ཐིམ་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་གྱུར་བར་བསམ། ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་རྩེ་བཙུན་མ་རྩི་རྩི་ལ་འགྱུར་མ་པག་མོ་དཀར་མོ་ཤེས་རབ་འཕེལ་བྱེད་མའི་སྐྱབ་ཐབས་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཆོས་སྐྱོ་བའི་བཙུན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོས་ཆོས་ལྷ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྦྱངས་ཀྱི་གཐུམས་ཁང་དགའ་ལྷན་མོ་བྱང་དུ་སྐྱུར་བ་དགོ། །

༥ ལྷ་མ་དང་དཔལ་རྩི་རྩེ་སེམས་དཔའ་ལ་ཕྱག་འཆམ་ལོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་ཁ་བོ་སྐྱབ་པར་འདྲི་པས་སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་ཆད་མེད་བཞི་སྐྱོམ་པ་སྐྱོན་དུ་བཏང་། ལྷ་སྐྱ་ཐམས་སྟོང་པར་སྦྱངས། སྟོང་པའི་རང་ལས་སྐྱ་ཚོགས་པ་སྐྱ་དང་ཏྲི་མ་དང་ལྷ་བ་དང་སྐྱ་གཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྐྱུར་རྒྱལ་པོ་སོགས་མེད་མགོ་གཡས་སུ་བསྐྱན་ནས་གན་རྒྱལ་དུ་བསྐྱེལ་བའི་སྟེང་དུ་རང་གི་སེམས་ཡི་གེ་ཁྲི་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རང་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་ཁ་བོ་ཞབས་གཉིས་ཅོག་ཕྱར་བཞུགས་པ། བརྒྱ་གཉིས་སའི་རང་བཞིན་སེར་པོ། ལྷེ་བ་རྒྱའི་རང་བཞིན་དཀར་པོ། སྟོད་མའི་རང་བཞིན་དམར་པོ། མགོ་བོ་རྒྱུད་གི་རང་བཞིན་ནག་པོ། སྤྱི་བོ་དང་གཤོག་

པ་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པ་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན། ཕྱག་གཡས་སྐབས་སྒྲིན་གྱི་ཕྱག་རྒྱས་སྐྱ་
དཀར་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བ་རྣམས་རྗེས་སུ་འཛིན་ཅིང་། གཡོན་སྒྲིགས་མཛུབ་གྱི་ཕྱག་རྒྱས་
སྐྱ་ནག་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བ་རྣམས་བསྒྲིགས་པར་མཛད་པ། རུ་གཉིས་གྱི་དབུས་ན་སྐྱའི་རྒྱལ་
པོ་ལས་ཕྱོགས་པའི་ཡིད་བཞིན་གྱི་མོར་བུས་བརྒྱན་པ། ཕྱག་པ་གཡས་གཡོན་ན་ཉི་མ་དང་
ཟླ་བས་བརྒྱན་པ། སྒྲིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་སྐྱ་རྒྱབ་བཞེན་པ། དེའི་མགྱིན་པར་བསྟོ་འདབ་མ་བཞི་
པའི་དབུས་སུ་སངས་རྒྱས་གྱི་ཁྱུང་དཀར་པོ་གཡས་འཁོར་ལོ། ཤར་དུ་དོ་རྗེའི་(༣༧)ཁྱུང་
སྒྲིན་པོ་གཡས་དོ་རྗེ། སྒྱོར་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱུང་སེར་པོ་གཡས་རིན་པོ་ཆེ། ལུབ་ཏུ་བསྟོ་ཁྱུང་
དམར་པོ་གཡས་བསྟོ། སྐྱུང་དུ་ལས་གྱི་ཁྱུང་ལྡང་གྲུ་གཡས་རལ་གྱི་འཛིན་ཅིང་གཡོན་ཐམས་
ཅད་རང་རང་གི་ཁ་དོག་དང་མཐུན་པའི་སྐྱལ་བཟུང་ནས་ཟ་བ། རུ་དང་མཆུ་སྒྲེར་ཤིན་ཏུ་མི་
བཟད་པ་དང་ལྡན་པ། ཕྱགས་ཀར་བསྟོ་འདབ་མ་བཞི་པའི་དབུས་སུ་ཨོྭ་དཀར་པོ། ཤར་དུ་
པ་སྒྲིན་པོ། སྒྱོར་སྤྱི་སེར་པོ། ལུབ་ཏུ་སྐྱ་དམར་པོ། སྐྱུང་དུ་རྩ་ལྡང་གྲུ། རང་གི་སྐྱུ་བོར་ཨོྭ་
དཀར་པོ། མགྱིན་པར་ལྷུང་དམར་པོ། ཕྱགས་ཀར་རྩྱུ་སྒྲིན་པོ། རང་གི་ཕྱགས་ཀར་རྩྱུ་ལས་
འོད་ཟེར་འཕྲོས། རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་བསྒྲོམས་པ་དང་འབྲུ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱུན་
བྲངས། རྩི་རྩྱུ་པོ་རྩི་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར། སྐྱར་ཡང་ཕྱགས་ཀར་རྩྱུ་ལས་འོད་འཕྲོས།
རིགས་ལྡ་འཁོར་བཅས་སྐྱུན་བྲངས། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་མདོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ་
ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ཨོྭ་བརྩི་རྩི་མ་ཨ་རྩི་ཤི་རྩི་རྩྱུ། ཞེས་དབང་བསྐྱར། རྩི་རྩྱུ་མ་
སྐྱུ་གཙུག་ཏུ་གནས་པ་ལས་དོ་རྗེ་སེམས་དཔས་དབུ་བརྒྱན་པར་གྱུར། མཆོད་པ་བསངས་
སྐྱུངས་ཀྱིན་གྱིས་བསྟོ་བས་ལ། ཨོྭ་བརྩི་ག་རུ་ཏུ་ས་པ་རི་སྐྱར་ཨ་རྩི་ཤི་རྩི་རྩྱུ་སྐྱུ། ཞེས་
པ་ནས་ཤིང་པར་སྐྱར་ལ་དབུལ། འབྱུང་བ་ལྡ་ཡི་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་འབར། ཉོན་མོངས་
དུག་ལྡ་འཛོམས་པའི་སྐྱ་ཆེན་སྒྲོག །ཡེ་ཤེས་ལྡ་ལྡན་མཁའ་ལྗིང་དབང་པོ་ལ། །ཡན་ལག་
ལྡ་ཡིས་བཏུད་དེ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཡེ་ཤེས་ཁྱུང་ལྡའི་མཆུ་སྒྲེར་འཛིགས་རུང་དང་། །ཡི་གེ་

ལྷ་ཡི་འོད་ཟེར་སྒོ་བསྐྱུ་ཡིས། །འབྱུང་བ་ལྷ་ལས་གྱུར་པའི་དྲུག་རྣམས་དང་། །སྒྲི་རིགས་ལྷ་
ཡི་དྲུག་རྣམས་ཞི་བར་མཛོད། །ཅེས་བསྟོད།

དེ་ནས་མགིན་པའི་ཁྱུང་ལྷ་ལས་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་དབག་དུ་(༣༧)མེད་པ་དང་།
སྟོང་གའི་ཡི་གེ་ལྷ་ལས་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་སྒྲ་ལྷའི་ཆོགས་དབག་དུ་མེད་པ་འཕྲོས། བརྟན་པ་
དང་གཡོ་བའི་དྲུག་དང་སྒྲ་དང་ས་བདག་གི་གདོན་ཐམས་ཅད་བཅོམ། སྒྲར་འདུས་མགིན་པའི་
ཁྱུང་ལྷ་དང་། སྟོང་གའི་ཡི་གེ་ལྷ་ལ་ཐེམ་པའི་སྒོ་བ་དང་བསྐྱུ་བའི་མཛད་པ་ཅན་དུ་བསམས་
ལ། དཔའ་བོ་འབྲུ་ལྷའི་བསྟེན་པ་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་གྱིས་སྐྱར་བའོ། །

༥ ཡེ་ཤེས་ཁྱུང་ཁའི་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ་ནི། རང་ཉིད་བདག་སྦྱིད་བརྒྱས་པ་དང་བཅས་
བ་རྗེགས་པར་བྱས། མདུན་དུ་བརྒྱ་འདབ་མ་བརྒྱད་དམ། མེ་ཏོག་གི་ཆོམ་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་གཏོར་མའམ་སྐྱེ་འདྲ་གང་རིགས་བཞག་པ་ཡེ་ཤེས་ཁྱུང་ཁར་བསྦྱིད། ཡེ་ཤེས་པ་དགྲུག་
གཞུག་མཆོད་བསྟོད་བརྒྱས་པ་སོགས་བྱུབ་པར་བྱས་ལ། སྟོབ་མ་རྣམས་ཁྱུས་བྱས། དྲུག་
དང་མཐུལ་སྟོན་དུ་འཕྲོ་བས། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཕྱང་པོ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ལན་གསུམ་
གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །ཞེས་སོགས་གྱིས་
སྟོམ་པ་བཟུང་། དེ་ནས་ལྷ་རོ་སྤྲད་ལ་གཏོར་མ་དང་སྒྲ་མ་གཉིས་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཁྱུང་ཁ་དངོས་
ཡིན་སྟུམ་པའི་དད་པ་སྦྱིད་དུ་བཅུག། །དེ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བོར་ཨོ། མགིན་པར་ལྷ་ཅུགས་
ཀར་རྩྱུ་དང་བཅས་པ་བསྟོམས་ལ། སྟོབ་དཔོན་དཔོངས་སུ་གསོལ། བདག་ལ་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཡེ་ཤེས་ཁྱུང་ཁའི་སྐྱེའི་རྗེས་གནང་སྐུལ་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་འདེབས་སུ་
གཞུག། །སྟོབ་མ་བསངས་སྐྱངས་ཡེ་ཤེས་ཁྱུང་ཁར་བསྦྱིད། གནས་གསུམ་དུ་ཡི་གེ་གསུམ་
གྱིས་རྒྱས་གདབ། དེ་ནས་སྒྲ་མ་དང་ཡི་དམ་ཐ་མི་དད་པའི་བྱུགས་ཀའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་
གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་ནས་བསྟོམས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱུང་ཁ་ལ་སངས་རྒྱས་
དང་བྱང་སེམས་དབག་དུ་མེད་པས་བསྟོར་བ་སྐྱེན་བྱངས། སྟོབ་མའི་ལུས་ལ་ཆར་བབས་

པ་བཞིན་དུ་སིབ་སིབ་(༣༡ན)ཐིམ་པར་བསམས་ལ་བྲིལ་བྱ་དགོལ། དེས་སྦྱེའི་རྗེས་གནང་
ཐོབ། ལུས་ཀྱི་སྤྲིག་སྦྱིབ་དག། ལུས་ལྟར་སྒོམ་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། །གསུང་གི་རྗེས་
གནང་ལ་ཡང་གསོལ་བ་བཏབ། སྦྱོབ་མའི་མགིན་པར་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའི་སྦྱང་དུ་བྱུང་
རིགས་ལྟ་དང་། སྦྱང་གར་པད་འདབ་བཞི་པའི་སྦྱང་དུ་ཨོ་པམྱི་སྦྱུ། ཞེས་པའི་དབའ་པོ་འབྱུ་
ལྟ་མཛོན་རྟོགས་ནས་བྱུང་བ་བཞིན་བཀོད་ལ། ལྟ་མའི་མགིན་པ་དང་སྦྱང་གའི་བྱུང་ལྟ་དང་
ཡི་གེ་ལྟ་ལས་རང་འབྱུང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱུང་། སྦྱོབ་མའི་མགིན་པ་དང་སྦྱང་གའི་དེ་གཉིས་
ལ་ཐིམ་པས་མགིན་པའི་བྱུང་ལྟ་ལས་རང་འབྱུང་སྦྱལ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། སྦྱང་གའི་
ཡི་གེ་ལས་འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྲེས། བཟན་པ་དང་གཡོ་བའི་དུག་དང་། ལྟ་དང་
ས་བདག་གི་གདོན་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པར་བསམས་ལ། སྤགས་ཀྱི་རྗེས་སྒོམ་ལན་བདུན་
ནས། ལན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སོགས་བྱུངོ། །དེ་ནི་གསུང་གི་རྗེས་གནང་དོ། །ཐུགས་ཀྱི་རྗེས་
གནང་ལ་གསོལ་བ་བཏབ། དེ་ནས་སྦོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དུ་བྱུ། སྦྱོབ་མ་ལྟར་གསལ་
བ་དང་། མགིན་པའི་བྱུང་ལྟ་སྦྱང་གའི་ཡི་གེ་ལྟ་ལ་དང་། སྦྱོབ་མ་ཡང་སྦྱང་གའི་ཡི་གེ་ལྟ་
ལ། དེ་ཡང་འཇའ་ཆོན་ལྟར་ཡལ་བར་བསམས་ལ་སེམས་ལྟ་ཐོག་ཏུ་གཞག། དེ་ནི་ཐུགས་
ཀྱི་རྗེས་གནང་དོ། །དེའི་རང་ལས་སྤར་ལྟར་གྱུར་པར་བསམས་ལ། བཅོམ་ལྟན་བདག་ལ་
སྦྱལ་ལགས་ཀྱི། །བདག་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་ལ་གཏོར་
མ་མགོ་བོར་བཞག། །བཅོམ་ལྟན་འདི་ལ་སྦྱལ་ལགས་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་བརྗོད་པས་ལྟའི་སྦྱ་གསུང་
ཐུགས་དང་སྦོབ་མའི་ལུས་རྒྱུ་ཡིད་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པར་བསམ་མོ། །ཡེ་ཤེས་བྱུང་ཁའི་རྗེས་གནང་བུ་བའི་
ཚུལ་འདི་ནི་སྦྱོད་འཛོན་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་(༣༡)ཀྱུལ་མཆོན་པའི་གསུང་གིས་བསྐུལ་ནས་དགོ་འདུན་ཀྱི་
མཆོའི་དཔལ་གྱིས་སྦྱས་པའོ། །

༥ རྗེ་བཙུན་སྦོལ་མ་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ་སྦྱབས་པར་འདོད་པས་སྦྱབས་འབྲོ་སེམས་
བསྐྱེད་ཆད་མེད་བཞི་སྒོམ་པ་སྦོན་དུ་བཏང་། སྦྱ་ཐམས་སྦྱང་པར་སྦྱངས། སྦྱང་པའི་རང་

ལས་པོ་ལས་པསྒྲ་དཀར་པོ་དང་། ཨ་ལས་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྲིང་དུ་རང་གི་སེམས་
ཉིད་ཡི་གེ་ཉི་ཡིག་དཀར་པོ། དེ་ལས་འོད་འཕྲོས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས། ཚུར་འདུས་
ཡོངས་སུ་གླུར་བ་ལས་རང་ཉིད་འཕགས་མ་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་མོ་ཞལ་
གཅིག་བྲག་གཉིས་མ། གཡས་མཆོག་སྤྱིན་གྱི་བྲག་རྒྱ་དང་། གཡོན་མེ་ཉིག་ལྷན་ལའི་ཡུ་
བ་ཐུགས་ཀར་མཐེབ་སྤྱིན་གྱིས་འཛིན་བ་སྤྱན་གྱི་ཐད་དུ་ཁ་བྱེ་བའི་ཡལ་ག་གསུམ་དུ་གྱེས་
བའི་དབུས་མ་ཁ་ཤག་གི་བྱེ་བ། གཡས་སྤྱད་ནས་འབྲས་བུ་ཡོད་པ། གཡོན་ཁ་མ་བྱེ་བ།
དེ་གསུམ་གྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་མཆོན་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་དང་དར་སྒྲ་ཆོགས་
གྱི་ན་བཟའ་ཅན། རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སྐྱེ་བྱེད་པོར་བརྟེན་པ། ཞབས་དོ་རྩེའི་སྤྱིལ་གྱང་
གིས་བཞུགས་པ། དེའི་སྤྱི་བོར་ཨོ་དཀར་པོ། མགིན་པར་ལྷ་དཔར་པོ། ཐུགས་ཀར་རྩྱ་
སྤྱན་པོ། སྤྲིང་གར་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྲིང་དུ་ཉི་ཡིག་དཀར་པོ། དེ་ལས་འོད་འཕྲོས།
རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་སམ། ལྷོ་ཕྱོགས་པོ་ཉ་ལ་ནས་རྩེ་བཙུན་མ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་གྱིས་བསྐྱོར་བ་སྤྱན་བྱངས། རོ་རྩྱ་བོ་རོ་གཉིས་སུ་མེད་
པར་གྱུར། སྤྲིང་ཡང་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་འོད་འཕྲོས། དབང་གི་ལྷ་རྣམས་སྤྱན་བྱངས།
ཁྱེད་རྣམས་གྱིས་བདག་ལ་མཛོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་
དེ་རྣམས་གྱིས་ཡེ་ཤེས་གྱི་བདུད་ཅིས་གང་བའི་བྲམ་བ་ཐོགས་(༣༤ན)ནས། ཨོ་སར་ཉ་ཐུ་
ག་ཉ་ཨ་རྩེ་ཁེ་ཀ་ཉ་ས་མ་ཡ་སྤྱི་ལྷ་རྩྱ་ ཞེས་བདུད་ཅིའི་ཆུས་དབང་བསྐྱར། ལུས་གང་། དེ་
མ་དག །ཆུའི་ལྷག་མ་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་གནས་བ་ཡོངས་སུ་གླུར་བ་ལས་འོད་དཔག་མེད་གྱིས་
དབུ་བརྒྱན་པར་གྱུར། མཆོད་བ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། ཨོ་ལྷ་རྩྱ་རྩྱ་རེ་ས་བ་རེ་སྤྱི་ར་ཨ་རྩྱ་
མ་རྩྱ་རྩྱ་ དེ་བཞིན་ཤལ་འཛིན་བར་གྱིས་མཆོད་ལ། འཁོར་བ་ལས་སྤྱོལ་རྩྱ་རེ་མ། །ཞེས་
སོགས་དང་། རབ་འབྲམས་རྒྱལ་བའི་མཁུན་བཅེ་འཕྲིན་ལས་རྣམས། །རབ་མཛེས་ཡིད་
འོང་ལྷ་མོའི་སྐྱར་བསྐྱན་ནས། །རབ་མང་འགྲོ་ལ་ཆེ་དང་མཆོག་སྤྱོལ་མ། །རབ་དཀར་ལྷ་

མོ་ལྷུང་ལ་བསྐྱམས་ལ་བསྟོད། །ཅེས་པས་ཀྱང་བསྟོད། བརྒྱུས་པ་བྱ་བ་ནི། རང་གི་སྤྱིང་
གར་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་པ་ལྟེ་བ་དང་བཅས་པ། ལུ་ལྷུད་རིམ་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པ།
ལྟེ་བར་ལྷ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱིང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཉི་ཡིག་དཀར་པོ། དེའི་མཐར།
ཨོ་བདག་གི་ཆེ་དང་བསོད་ནམས་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྨྲ། ཞེས་པས་བསྒྲོར་བ། ཅིབས་
བརྒྱད་ལ་མདུན་ནས་བཅམས་ཏེ་ཆོས་སྒྲོར་དུ་རྩ་རེ་རྩ་ལྷུ་རེ་རྩ་རེ་སྨྲ། ཞེས་པའི་ཡི་གེ་
བརྒྱད། ལུ་ལྷུད་ནང་མ་ལ་ལྷ་ལི་གཡོན་སྒྲོར། བར་མ་ལ་ཀྲ་ལི་གཡས་སྒྲོར། ཕྱི་མ་ལ་རྟེན་
འབྲེལ་སྤྱིང་པོས་བསྒྲོར་བ། ལྷགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དབྱུ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དུ་འབྲང་
བ་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པ་བསྒྲོམ། དེ་རྣམས་ལས་འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་ཆོགས་དཀར་ཕྱོམ་
གྱིས་འཕྲོས། ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་གང་། ཉན་གདོན་སྤྲིག་སྤྲིབ་དང་ཆེའི་བར་ཆད་ཞི་བར་
བྱས། འོད་ཟེར་བ་སྤྱི་ལོ་སྒྲོ་ནས་ཕྱིར་འཕྲོས། ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནས་འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་གྲུང་ཁྲིམ་
འདོམ་གང་ཁོར་ཡུག་ཅམ་ཞིག་གིས་བསྒྲོར་བས་(༣༤བ)ཞི་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པར་
བྱས་སོ་སྐྱམ་དུ་བསམ། དེ་བཞིན་དུ་འོད་ཟེར་སེར་པོའི་ཆོགས་སྒྲོས། ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་
ཅད་གང་། ཆེ་དང་བསོད་ནམས་ཐོས་བསམས་བསྒྲོམས་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་
རྒྱས་པར་བྱས། སྤར་བཞིན་དཀར་པོའི་ཐ་མ་ནས་འོད་ཟེར་སེར་པོའི་གྲུང་ཁྲིམ་གྱིས་བསྒྲོར་
བའི་རྒྱས་པའི་ལས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པར་བསམ། ཡང་འོད་ཟེར་དམར་པོའི་ཆོགས་འཕྲོས།
ཁམས་གསུམ་དབང་དུ་སྦྱད་པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པར་གྱུར། ཕྱིར་འཕྲོས་སེར་པོའི་མཐའ་
ནས་འོད་ཟེར་དམར་པོའི་གྲུང་ཁྲིམ་གྱིས་བསྒྲོར་བས་དབང་གི་ལས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པར་
བསམ། ཡང་འོད་ཟེར་མཐིང་ཁའི་ཆོགས་འཕྲོས། མདོན་སྦྱོང་གྱི་ལས་ཐམས་ཅད་འབྲུབ་
པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པར་བྱས། ཕྱིར་འཕྲོས་དམར་པོའི་མཐའ་ནས་འོད་ཟེར་མཐིང་ཁའི་གྲུང་
ཁྲིམ་གྱིས་བསྒྲོར་བས་དྲག་པོའི་ལས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པར་བསམ། ཡང་ལྗང་གུའི་གྲུང་ཁྲིམ་
གྱིས་བསྒྲོར་བས་ལས་རབ་འབྲུམས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པར་བསམ། མཆེན་ཁའི་ཆོགས་སྒྲོས་

ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་གང་། སྤྱིར་འཕྲོས་ལྡང་གུའི་མཐའ་ནས་མཆིན་ཁའི་གྲུང་བྱིས་འདོམ་
གང་ཁོར་ཡུག་ཅམ་ཞིག་གིས་བསྐྱོར་བས་དེ་ཐམས་ཅད་བརྟན་པར་བྱས་པར་བསམས་ལ།
ཨོྭ་རྩ་རེ་རྩ་རྩ་རེ་རྩ་རེ་བདག་གི་ཆེ་དང་བསོད་ནམས་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་སྟེལ་ཆོག་
དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་བའོ། ཡང་ན་སྟེལ་ཆོག་དང་བཅས་པ་ཐོག་མཐར་བརྒྱུ་རེ་ཅམ་བསྐྱེས་
ནས། བར་དུ་ཡི་གེ་བཅུ་པ་རང་བསྐྱེས་ཀྱང་ཆོག་གོ། ། འོད་ཟེར་གྱི་གྲུང་བྱིས་ནམས་ཀྱི་ནང་
མེ་ཉོག་ལྷན་ལའི་ཆོག་གས་ཀྱིས་གང་བར་བསམ་མོ། ། སྤུན་འཆམས་སྤྱད་ཀར་གཏོར་བྱིན་
གྱིས་བསྐྱབས་ལ་འབྲུལ་ཞིང་། འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་སོགས་བྱའོ། ། སྟོལ་དཀར་
ཡིད་བཞིན་(༤༠ན)འཁོར་མའི་སྐྱབ་ཐབས་འདི་ནི་མཁས་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོའི་གསུང་བཞིན་དུ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་
དཔལ་གྱིས་བདེ་ཆེན་ཅེར་སྐྱར་བའོ། །

༥ ཅེ་མོ་ལྷན་རྩ་རྩ་ལ། སྟོལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་མའི་རྗེས་གནང་བྱ་བར་འདོད་
བས། དེ་ག་དཀར་པོས་མཐུལ་བད་འདབ་དཀར་པོ་བྲིས་ལ། དེའི་སྟེང་དུ་མཐུའི་ཁར་རྗེ་བཅུན་
མའི་སྐྱའམ། ལྷམ་གཏོར་དཀར་གཏོར་རིལ་བྱས་བསྐྱོར་བ་གང་ཡང་རུང་བ་བཞག ། མཐའ་
མཆོད་པས་བསྐྱོར། རང་ཉིད་རྗེ་བཅུན་མའི་བདག་སྐྱེད་བསྐྱེས་པ་དང་བཅས་པ་སྟོན་དུ་
བཏང་། ཨོྭ་བཟླ་ཀྱུ་ལིས་མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐུལ་བསངས། སྤྱ་བྱུ་ཕས་སྟོང་པར་སྐྱངས།
སྟོང་པའི་རང་ལས་བད་ལྷའི་སྟེང་དུ་གཏོར་མའམ་སྐྱ་གཟུགས་དེ་ཉིད་རྗེ་བཅུན་མར་མདོན་
ཉོགས་བཞིན་བསྐྱེད། ཡེ་ཤེས་པ་དབྱུག་གཞུག་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ། མཆོད་བསྟོད་
སྟོན་དུ་འགོ་བས་མདུན་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་པའི་བསྟེན་པ་ཅི་རིགས་བྱ། དེ་ནས་སྟོབ་མ་
ནམས་ཁྱས་བྱས། བྱག་དང་མཐུལ་སྟོན་དུ་འགོ་བས། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
དང་། ། སྐྱ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་པ། ། འགོ་བའི་འདྲེན་མཆོག་རྗེ་བཅུན་མའི། ། རྗེས་
གནང་དམ་པ་སྐྱལ་དུ་གསོལ། ། ཞེས་ལན་གསུམ་གྱིས་གསོལ་བ་གདབ། སྤྱི་འགོ་དང་། ཁྱད་
པར་གདམས་པ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་བཤད་དེ་སྟོབ་བསྐྱེད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

དོན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་པ་བརྒྱུད་ལ་རྒྱལ་
སྤྱི་གྱུ་ལྷོད་པ་ལ་བསྐྱབ་སྦྱམ་པ་མཛོད་ལ། འདིའི་རྗེས་སྒྲོམ་མཛོད་ཅེས་བཛོད་ལ། དགོན་
མཆོག་གསུམ་བདག་སྦྱབས་མཆི། །ཞེས་སོགས་ལན་གསུམ་(༤༠བ)ཀྱི་རྗེས་སྒྲོམ་བྱེད་དུ་
གཞུག། དེ་ནས་མཐུལ་བསྟན་པ་ནི། མདུན་དུ་གནས་པའི་སྦྱ་འབྲམས་གཏོར་མ་འདི་ཉིད་པམ་
དཀར་པོ་དང་སྒྲ་བའི་སྟེང་དུ་རྗེ་བཙུན་མ་འཕགས་པ་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ་སྦྱ་མདོག་དཀར་
པོ་ཞེས་སོགས་མདོན་རྟོགས་བཞིན་གསལ་བཏབ་ལ། དེ་དང་སྒྲ་མ་གཉིས་ཀ་རྗེ་བཙུན་མར་
སྒྲོམ་དུ་གཞུག། །སྦྱའི་རྗེས་གནང་གི་དོན་དུ་སྤར་གྱི་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་ཀར་པ་ཐ་མ་ལ། སྦྱ་
ཡི་རྗེས་གནང་སྦྱལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་སྦྱར་ལ་གསོལ་བ་གདབ། དེ་ནས་སྒྲོབ་མ་བསངས་
སྤངས། མདོན་རྟོགས་བཞིན་རྗེ་བཙུན་མར་བསྐྱེད་ནས་སྒྲོམ་དུ་བཙུག་ལ། སྒྲ་མའི་ཐུགས་
ཀར་ས་པོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་རྗེ་བཙུན་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ་ལ་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་གྱིས་བསྒྲོར་བ་སྦྱར་བྱངས། མདུན་གྱི་ནམ་
མཁར་སྤྲིན་གྱི་ཕྱང་པོ་འཁྲིགས་པ་བཞིན་དུ་ཕྱོན། བྱིད་རང་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཆར་ཆེན་
པོ་བབས་པ་བཞིན་དུ་སིབ་སིབ་ཐིམ་པས་རང་གི་ལུས་དང་རྗེ་བཙུན་མའི་སྦྱ་དབྱེར་མེད་
དུ་གྱུར་པའི་མོས་པ་མཛོད་ཅེས་བཛོད་ལ་བྱེད་ལ། མེ་རྟོག་གཏོར། དེས་སྦྱའི་རྗེས་
སྦྱ་གནང་བ་ཐོབ། ལུས་ཀྱི་བྱི་མ་དག། ལུས་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་སྒྲལ་བ་ཅན་དུ་བྱས། འཆི་མེད་
ཆེའི་དངོས་གྲུབ་དམ་པ་ཐོབ་སྦྱམ་པ་མཛོད། ཅེས་བཅད་སྤྱད། གསུང་གི་རྗེས་གནང་ནི་སྤར་
གྱི་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་སྦྱའི་ཞེས་པའི་གནས་སྦྱ་གསུང་ཞེས་སོགས་བཙུག་ནས་གསོལ་བ་
གདབ། སྒྲོབ་མ་རྗེ་བཙུན་མར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་རྟོ་ཡིག་དཀར་པོ་འོད་དུ་ཞུ་བ་ལས་
འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཅིབས་བརྒྱད་ལྟེ་བ་དང་བཅས་པ་སྦྱ་ཁྱུད་རིམ་པ་གསུམ་དང་ལྗན་པ། ལྟེ་
བར་སྒྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་རྟོ་ཡིག་གི་མཐར་ཨོྭ་དང་རྩའི་བར་དུ་སྟེལ་ཆོག་སྤར་
བས་བསྒྲོར་བ། (༤༡ན)ཅིབས་བརྒྱད་ལ་རིམ་པ་ལྟར་རྩ་རེ་རྩུབ་རེ་རྩུབ་རེ་རྩུབ་ཞེས་པའི་ཡི་

གོ་བརྒྱད། ལུ་ཁྱུང་ནང་མ་ལ་ལྷ་ལི། བར་མ་ལ་ཀྲ་ལི། ཕྱི་མར་རྟེན་འབྲེལ་སྤྱིང་པོས་བསྐྱོར་
བ། ལྷ་མ་དང་མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་ལྷ་འི་སྤྲུགས་ཀར་ཡང་སྤྲུགས་འཁོར་དེ་འབྲེལ་བསམས་
ནས། དེ་ལས་འོད་ཟེར་དཀར་པོ་འཕྲོས། སློབ་མའི་སྤྲུགས་འཁོར་ལ་ཕོག་པས་འོད་ཟེར་
དཀར་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕྲོས། རྟན་གདོན་སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་དང་། ཁྱུང་པར་ཆེའི་
བར་ཆད་ཞི་བར་བྱས། འོད་ཟེར་བ་སྤྱིའི་སློན་པ་ཕྱིར་འཕྲོས་པས་སློབ་མའི་སྤྱིའི་ཕྱི་ནས་
འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་གྲུང་བྱིམ་འདོམ་གང་ཁོར་ཡུག་ཅམ་ཞིག་གིས་དཀར་སྤྱིར་གྱིས་བསྐྱོར་
བས་ཞི་བའི་ལས་རྣམས་འབྲུབ་པའི་སྐྱལ་བ་ཅན་དུ་བྱས། དེ་བཞིན་དུ་འོད་ཟེར་སེར་པོ།
དམར་པོ། མཐིང་ཁ་རྣམས་རིམ་བཤུགས་སློབ་པས་སློབ་མའི་སྤྲུགས་འཁོར་ལ་ཕོག། དེ་
ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་འཕྲོས་པས་འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་གྲུང་བྱིམ་གྱི་ཕྱི་ནས་སེར་པོ། དམར་
པོ། མཐིང་ཁ་རྣམས་གྱིས་བསྐྱོར་བས་རྒྱས་པ། དབང་། དྲག་པོའི་ལས་འབྲུབ་པའི་སྐྱལ་
བ་ཅན་དུ་བྱས། དེ་བཞིན་དུ་འོད་ཟེར་ལྗང་གྲུས་ལས་རབ་འབྲུམས་དང་། མཆིན་ཁས་དེ་
ཐམས་ཅད་བརྟན་པར་བྱས་པར་བསམས་ལ། ཡེ་རྩ་སྤྱོད་ཀྲ་ལི། ལྷ་ལི་རྣམས་ཆར་རེ་དང་།
སྤྱིང་པོ་སྤྲེལ་ཆོག་དང་བཅས་པ་ལན་གསུམ་མཐུ། ལྷ་འི་རྩེས་སློབ་བྱེད་དུ་གཞུགས། །བཙུམ་
ལྷན་བདག་གིས་གཟུང་ལགས་གྱིས། །བདག་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསོལ་
བ་བཏབ་པས་སློབ་མའི་སྤྲུགས་ཀའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་རྩེ་བཙུན་མའི་གསུང་གི་བྱིན་
རྒྱལས་(༤༡བ)རྣམས་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེའི་རྣམ་པར་སྤྱན་དབངས། མེ་ཏོག་ལ་ཐེམ་
པའི་མེ་ཏོག་སྤྱི་བོར་བཞག་པས་སྤྱིང་གའི་སྤྲུགས་རྣམས་ཀྱས་པ་དང་ལྷན་པར་བྱས་སྐྱམ་
པ་མཛོད། ཅེས་དང་། བཙུམ་ལྷན་འདི་ལ་སྐྱལ་ལགས་གྱིས། །འདི་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་
གསོལ། །ཞེས་བཛོད། དེས་གསུང་གི་རྩེས་གནང་ཐོབ། དག་གི་སྤྲིག་སྤྲིབ་དག །རང་གི་
དག་དང་རྩེ་བཙུན་མའི་གསུང་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་སྐྱམ་པ་མཛོད་ཅེས་བཅས་སྤྱད། སྤྲུགས་
གྱི་རྩེས་གནང་ནི། ཡང་སྤྲུགས་གྱི་ཞེས་འདོན་པ་སློབ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ། དེ་ནས་སློབ་མའི་

ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་རྗེ་བཙུན་མའི་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཐམས་ཅད་ཐུག་མཚན་མེ་
ཏོག་ལྷན་ལ་དང་། བཟ་ཤིས་ཏྲགས་བརྒྱད་རྒྱལ་སྤྱོད་སྦྱ་བདུན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་
སྒོས། སྒོ་བ་མའི་སྤྱིང་གར་ཐིམ་པས་ཡིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསགས་པའི་སྤྲིག་སྤྱིབ་ཐམས་ཅད་
དག ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ལྷགས། རང་གི་ཡིད་དང་རྗེ་བཙུན་མའི་ཐུགས་དབྱེར་མེད་དུ་
གྱུར་པའི་མོས་པ་མཛོད། ཅས་བརྟེན། དེ་ནི་ཐུགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་རོ། །དེ་ནས་དབང་ལྷ་
བསྟེན་པའི་རྗེས་གནང་ནི། བཅོམ་ལྷན་བདག་ལ་སྦྱལ་ལགས་ཀྱིས། །བདག་ལ་འགོ་བར་
མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་ལན་གསུམ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལས། གཏོར་མ་རྗེ་བཙུན་མར་
བསྐྱེད་པ་སྤྱི་བོར་བཞག །བཅོམ་ལྷན་འདི་ལ་སྦྱལ་ལགས་ཀྱིས། །འདི་ལ་འགོ་བར་མཛད་
དུ་གསོལ། །དུས་འདི་ནས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །ལྷག་པའི་ལྷ་ནི་མཛད་དུ་གསོལ། །དངོས་
གྲུབ་ཐམས་ཅད་སྦྱལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་བཛོད་པས་རྗེ་བཙུན་མ་སྒོ་བ་མའི་ལུས་ལ་ཐིམ་པས་
རྗེ་བཙུན་མའི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་དང་སྒོ་བ་མའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པར་
བསམ་མོ། །ཞེས་རྗེ་བཙུན་མའི་རྗེས་གནང་བྱེད་ཚུལ་འདི་(༤༣ན)ཉིད་ཡང་དགོན་ནས་རིན་པོ་ཆའི་གདན་ས་པ་ངག་
དབང་རྒྱ་མཚོས་ནན་གྱིས་བསྒྲུལ་བའི་ངོར། ཆོས་སྤྱོད་པའི་དགེ་སྦྱོང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་ས་ག་རྒྱ་བའི་དགའ་
བ་དང་པོའི་ཆོས་ལ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་དུ་ཐོགས་མེད་དུ་སྦྱས་པའོ། །འདིའི་བརྒྱུད་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་མ་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ།
མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ། དེས་བདག་ལ་དབྱེས་བཞིན་དུ་གནང་བའོ། །

༥ འཛིག་རྟེན་མེས་པོའི་ཞལ་གྱི་ཚུ་སྦྱེས་ལས། །ལེགས་འབྲུངས་ངང་པའི་བྱ་མོ་དབྱངས་
ཅན་ལ། །བདག་གི་ཡིད་མཚོར་རྟག་ཏུ་རོལ་གཅིག་དང་། ཁྱོད་ཉིད་སྦྱབ་པའི་རིམ་པ་བདག་
གིས་བཤད། །དེ་ཡང་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་དཀར་མོ་སྦྱབ་པར་འདོད་པས་སྦྱབས་འགྲོ་
སེམས་བསྐྱེད་སྒོན་དུ་བཏང་། རང་སྐྱད་ཅིག་གིས་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མར་གསལ་བའི་
ཐུགས་ཀའི་ཕྱི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། ལྷ་མ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་
ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་སྦྱོན་བྱངས། མདུན་གྱི་

ནམ་མཁར་བཞུགས་པར་མོས་ལ། ཨོ་སྤ་ར་སྤ་སྟེ་ཨྲྀ་པ་ཏྲིཙྪ་ཏྲི་སྤྲ། དེ་བཞིན་དུ་འཕྲའི་
བར་གྱིས་མཆོད། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆོད། །ཞེས་སོགས་གྱིས་སྒྲུབ་
པ་གཟུང་། ཆད་མེད་བཞི་སྒྲུབ་པ་སོགས་བསོད་ནམས་གྱི་ཆོགས་བསག་པ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་
བས། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་བསག་པ་ནི། ཨོ་ཤུ་ཅུ་ཏྲ་རྒྱ་ན་བཟླ་སྤ་སྤྲ་མ་ཨྲྀ་ཀོཏྲྀ། ཞེས་
པའི་ཐུགས་གྱི་དོན་བན་པའི་སྒྲོན་ནས་དག་ཏུ་བཟོད་པས། འཁོར་འདས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རང་གི་སེམས་རོ་གཅིག་ཏུ་
གྱུར་པར་བསམ། སྟོང་པའི་དང་ལས་པོ་ལས་བསྐྱེད་ཀྱི་འདབ་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྟེ་བར་
(༤༣བ)ཨ་ལས་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་བསིལ་ཉ་གང་བའི་སྟེང་དུ་རང་གི་སེམས་
ཉིད་ཡི་གེ་རྫོང་དཀར་པོ། དེ་ལས་འོད་འཕྲོས།འཕགས་པ་མཆོད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
གྱི་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པ་བསམ། ཤེས་རབ་གྱི་སྒྲུང་བ་ལ་བཀོད། རྒྱུར་འདུས་ཡོངས་སུ་
གྱུར་པ་ལས་རང་ཉིད་ལྟ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་སྐྱུ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་
གྱི་གཡོན་པས་བྲི་བའི་པི་མང་རྒྱུད་སྟོང་དང་ལྷན་པ་དཀྱིལ་གཡོན་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཞེན་ནས་
འཛིན་ཅིང་སོར་གདུབ་གྱི་སྤོང་བས་མཛེས་པའི་ཕྱག་གཡམས་པའི་སོར་མའི་ཆ་ཤས་གྱིས་པི་
མང་རྒྱུང་བ་ལ་བཅོན་པ། ཞབས་གཉིས་ཅོག་བྱར་བཞུགས་ཤིང་། དར་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་སྒྲུང་
གཡོགས་དང་སྟོད་གཡོགས་ཅན། རིན་པོ་ཆའི་དབྱ་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། དོ་ཤལ། གདུ་བྲ།
སྐར་གས་སོགས་གྱིས་མཛེས་པ། དབྱ་སྐྱ་མཐོན་མཐིང་ལྟར་མཛེས་པའི་བྲེད་བྱར་དུ་གྲོལ་
བའི་བར་བྲས་སྐྱ་སྟོད་ཁབས་ཤིང་བྲེད་བྲེན་དུ་བཅིངས་པའི་ཐོར་རྒྱགས་ལ་མེ་ཉོག་གི་སྤོང་
བ་བཅིངས་ཤིང་། རིན་པོ་ཆའི་གཙུག་རྒྱན་དང་རྒྱ་བ་བྲེད་པས་མཛེས་པ། དེའི་སྤྱི་པོར་ཨོ་
དཀར་པོ། མགྱིན་པར་ཨྲྀ་དམར་པོ། ཐུགས་ཀར་རྒྱུ་མཐིང་ཁས་མཆོན་པ། རང་གི་སྟོང་
བྲེན་དུ་བསྐྱང་བའི་ནང་དུ་སྟོག་གི་རོ་པོ་ཡི་གེ་ཨོ་དཀར་པོའི་རྒྱ་དལས་འོད་ཟེར་དཀར་པོ་
ཐུགས་རྒྱ་ལྟ་བུ་དབྱགས་བྲིར་རྒྱ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱ་བྲུག་གཡམས་པ་ནས་འཕྲོས་ཏེ་སྟོ་

ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་འགམ་དྲི་བ་དགའ་བའི་ཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ན་ལྟ་མོ་དབྱངས་ཅན་
མ་བཞུགས་པའི་ཤངས་བྱག་གཡོན་པ་ནས་ཞུགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ལྷགས་
ཀྱས་འཐེན་པ་བཞིན་དུ་རེག། ཤངས་བྱག་གཡས་ནས་ཐོན། སྐར་མདང་འཕངས་པ་བཞིན་
དུ་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་སྤྱན་དངས། ཨོྲེ་ཏི་དི་སྒྲི་རྩེ་(༤༣ན)ལྷ་མེད། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་
ལ། ཨ་ལོ་ག། །གན་རྩ། བློ་མི་བྱ། འཇུ་ལྷ་མེད་གིས་མཆོད་ནས། རོ་རྩུ་བློ་ཏོ་ཞེས་བརྗོད་དེ།
དབྱགས་རྩབ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་འཁོར་ལོ་འོད་ཀྱི་རྣམ་པར་རང་གི་སྦྱ་བྱག་གཡོན་ནས་
ཞུགས། ཐུགས་ཀའི་ཨོ་ལ་ཐེམ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རང་གི་སྦྱིང་གར་དབྱངས་ཅན་
མའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་དཀར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྟེ་བར་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཀྱི་སྦྱིང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཡི་གེ་རྩོམ་དཀར་པོ་རྒྱ་དང་དང་བཅས་པ་གྲེན་དུ་ལངས་པའི་རྣམ་
པ་ཅན། མདུན་ནས་བཙུམས་ཏེ་འདབ་མ་བརྒྱད་ལ་གཡས་སྒྲོར་གྱི་རིམ་པ་བཞིན། ཨ་ལྷ།
ཨི་ལྷ། ལྷ་ལྷ། རི་རྩ། ལོ་ལྷ། ཨེ་ལྷ། ཨོ་ལྷ། ཨོ་ལྷ་རྣམས་འདབ་མ་རེ་རེ་ལ་ཡི་གེ་གཉིས་
གཉིས་མར་མའི་སྤང་བ་ལྟར་དཀར་ཞིང་འོད་གསལ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ལྷས་ཀྱི་ནང་ཐམས་
ཅད་བྱམ་ནང་གི་མར་མའི་འོད་ལྟར་དཀར་མེར་གྱིས་ཁེངས། མི་ཤེས་པའི་ལྷན་པ་ཐམས་
ཅད་སངས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་བྱད་པར་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ལ་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་སྤྲང་
བ་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱས། ལྷས་ངག་ཡིད་གསུམ་བདེ་བ་ཆེན་པོས་བྱུང་བར་བསྐྱོམ།

དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་སྦྱོན་བརྒྱས་པ་བྱ་བ་ནི། རྩོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཐུགས་ཀའི་རྩོ་གི་
རྒྱ་དང་ལས་མར་མེ་ལས་མར་མེ་ཆད་པ་ལྟར་རྩོ་ཡིག་གི་སྤང་བ་རང་གི་ཞལ་ནས་ཐོན། ལྟེ་
བར་ཞུགས། སྦྱིང་གའི་རྩོ་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་ཞིང་། རྩོ་རེ་རེ་བརྗོད་པའི་རིང་ལ་སྒྲོར་བ་རེ་
འཁོར་བ་འགལ་མའི་འཁོར་ལོ་ལྟར་བྱུར་བྱུར་དུ་འཁོར་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཐོག་མེད་ནས་ཀྱི་
སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་དང་། བྱད་པར་མི་ཤེས་པའི་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་བསམ། རྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་
སྤྲང་བ་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱས་པར་བསམས་ནས་བརྒྱ། ཡང་འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བའི་རྩོ་ཡིག་ལས་

འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕྲོས། རྩོགས་བཅུའི་(༧༣བ)སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཐམས་ཅད་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
དང་། ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་པཱཱི་ཏ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འཆད་ཚིན་ཚིམ་གསུམ་
ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཉི་མ་དང་ཆེན་པོ། གཟའ་དང་རྒྱ་སྐར། ཁོར་བྱ་དང་སྒྲན་ཅི་བཅུད་དང་ལོ་
ཐོག་རྣམས་ཀྱི་བཅུད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོ་དང་བསོད་ནམས། ལྷོ་བས་དང་གཟི་
བརྩེད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འོད་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱུས་ཏེ་རྫོ་ཡིག་ལ་ཐིམ་པས་ལྷུས་ཐམས་
ཅད་འོད་ཀྱིས་གང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པར་
བསམས་ལ། ཆོག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཏ་ཅང་སྐྱར་བ་དང་བྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོན་
དང་བྲལ་བར་འབྱམ་སྤྲལ་ཉི་ཁྱིལ་སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་བར་གསུངས་ཀྱང་འབྱམ་སྤྲལ་
ལྷའམ། ཉགས་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་བརྒྱས་པ་བྱ་ཞིང་། དེའི་ཆོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
རང་ཉིད་ལྷ་བྱའི་ལྷ་མོ་འཁོར་དང་བཅས་པར་གྱུར་ཏེ་རང་དང་མཉམ་དུ་སྤྲལས་ཀྱི་སྐྱ་དི་རི་
རི་བསྐྱགས་པས་དེ་རྣམས་ཀྱང་སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་དག་ནས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སློ་
གྲོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱས་པར་བསམས་པས་སྐྱར་དུ་འགྱུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཐུན་
འཛོག་གར་སྤྲལས་སྤང་དང་རང་གི་སྤྱང་གའི་རྫོ་ཡིག་གི་འོད་ཀྱིས་སྤར་བཞིན་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པར་བསམ་པ་དང་། བྱད་པར་འཆད་ཚིན་ཚིམ་པའི་ཤེས་རབ་གང་ཤེས་
འདོད་ཆོ་བ་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་པས་ལྷུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་དཀར་མེར་གྱིས་གང་བ་ལ་
དམིགས་པ་གཏད་དེ་སྐད་ཅིག་གིས་མི་གཡོ་བར་དཀྱོང་གིས་བསྐྱོམས་ལ་བསྡོ་བ་དང་སྦྱོན་
ལམ་བྱ། དེ་ལྟར་བསྐྱུབས་པས་ཉགས་འབྱུང་སྟེ། དངོས་སུ་སྤར་བས་བྲན་པ་གསལ་ཞིང་སྟེ་
བདེ་བ་དང་། གཞུང་མང་དུ་འཛོལ་རུས་པ་དང་། ལྷན་ངག་ཚིམ་འདོད་པ་སོགས་དང་། མི་
ལམ་དུ་བྱ་མོ་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྒྱན་(༧༧ན)ཀྱིས་བརྒྱན་པས་དཀར་གསུམ་ཀྱི་ཟས་བྱིན་པ་
དང་། ཤིང་ཐོག་དང་ཅི་སྤྱན་སོགས་བྱིན་པ་ཐོས་པ་དང་། ཐོད་ལེ་ཀོར་དང་ཤིང་བཟང་སོ་

ལ་སོགས་པའམ། རིན་པོ་ཆེ་དང་མེ་རྟོག་གི་ཐེང་བ་བྱིན་པ་དང་། ཉི་ཟླ་ཤར་བ་དང་། མེ་
རྟོག་འཁྱུ་བ་དང་། རྩ་གཙང་མའི་རྒྱན་ལ་ཁྱུས་བྱེད་པ་སོགས་འབྱུང་ངོ་། །

དེ་ལྟར་བསྐྱབས་ཡུང་རྟགས་མ་བྱུང་ཞིང་དམིགས་པ་མི་གསལ་ན། ཐུགས་ཀའི་དབྱངས་
ཡིག་རྣམས་མགོ་ནང་དུ་བསྟན་ནས་རྩོམ་ཡིག་གི་མགོ་ཐུར་དུ་བསྟན་པ་ཉི་ཤེས་ཐོན། ཁར་
ཞུགས་རྩོམ་ཐེམ་པ་སོགས་སྤར་བཞིན་བསྐྱོམ་པའམ། ཡང་ན་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་འབྲུབ་པ་
ལ་དམིགས་པ་གཏད་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ་སྟོགས་ཆོག་གི་དམིགས་པའོ། །སྦྱབ་པ་བྱེད་
པའི་ཆེ་བགོགས་ཀྱི་བར་ཆད་བསྐྱང་བའི་ཕྱིར་རྟ་མགིན་ལ་སོགས་པ་ཁོ་བོ་གང་ཡང་རུང་
བའི་སྐོམ་བརྒྱས་ཅུང་ཟད་བྱ་ཞིང་། གནས་སྐབས་སུ་དབུལ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་བསལ་བའི་
ཕྱིར་ཁོར་ལྷ་གང་ཡང་རུང་བ་རེ་ལ་གཏོར་མ་འབྲུལ་བ་སོགས་ཡུང་བའོ། །

ཐུན་འཆམས་སུ་གཏོར་མ་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། སྟོད་གཙང་མར་དཀར་གསུམ་གྱི་གཏོར་མ་
ཆབ་ཀྱིས་བྲན། སྤ་སྤྱ་མས་སྟོར་པར་སྦྱངས། ཡོ་ལྷ་རྩྱུ་གིས་བདུད་ཅིང་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། མདུན་དུ་རང་འདྲའི་དབྱངས་ཅན་མ་སྦྱན་ངངས། ཡོ་སྤ་ར་སྤ་ཉི་རྩོ་
ཨ་ཀཱ་རོ་ཐུ་ཁི་སར་རྩྱ་ཁྱི་ཁྱི། ཨ་རྩ་རུད་པན་ན་རྟད་ཡོ་ལྷ་རྩྱུ་པའ་སྤ་ཁྱུ་ཞེས་པ་ལྷའམ་བདུན་
གྱིས་ཕུལ་བས་ལྷགས་ནས་འོད་ཀྱི་སྤྱ་གུ་བྱུང་སྟེ་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་གསོལ་བས་
མཉེས་པར་བསམ་ཞིང་སྤར་བཞིན་ཨ་རྩྱ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད། མ་ལུས་རྒྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱ་
འབྲུལ་གང་། །ཕྱག་ན་བསྐྱོང་ཆེམས་དཀར་ཟེ་འབྲུལ་པ། །ཡིད་འཕྲོག་འཛོ་སྤེག་སྤྱ་མའི་སྦྱར་
བསྟན་པ། (༧༧བ)དག་དབང་ལྷ་མའི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཀྱི་ལ་ཤ་ཡི་ཕུང་པོ་ལྟར་
མཛེས་སྦྱ། །སྟོན་ཀའི་ཟླ་བ་ལན་བརྒྱར་བྱིས་པའི་ཞལ། །ཞུམས་ནགས་ཆལ་ཉེ་བར་འཕོས་
པའི་སྦྱན། །བཅུ་དྲུག་ལང་ཆོང་དཔལ་མངའ་ཁྱོད་ལ་འདུད། །ཞལ་ནས་དབྱངས་གསལ་
ཐེང་བའི་སྦྱ་དབྱངས་དང་། །ཕྱག་གཉིས་དེ་ཟེའི་པང་འགྲོའི་སྦྱ་སྦྱན་གྱིས། །ཀྱན་གྱི་ན་བའི་
བཅུད་ལེན་རྒྱས་མཛད་མ། །ཞབས་གཉིས་ཙོག་ཕུའི་ཚུལ་གྱིས་འབྱིང་ལ་འདུད། །རྩོམ་ཡིག་

དབྱངས་གསལ་སྒྲིབ་པའི་འོད་རིས་ཅན། །ཤེས་རབ་འཁོར་ལོ་སྤྲོད་ལ་བྱན་པས་ཀྱང་། །འཆད་
ཚིད་ཚིམ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྒྲོ། །སྤྲོད་མཛད་དག་དབང་ལྡན་མོ་ཁྱོད་ལ་འདུད། །བཤད་
པས་སྒྲོ་གསལ་ཆོགས་རྣམས་དགའ་བྱེད་ཅིང་། །ཚིད་པས་པས་སྒྲོལ་མ་ལུས་བྲིལ་གྱིས་
གཞོན། །སྤེབས་ལེགས་ཚིམ་པས་མཁས་རྣམས་མགྱ་བྱེད་པའི། །འཆད་ཚིད་ཚིམ་པའི་
ཤེས་རབ་བདག་ལ་སྦྱོལ། །ཞེས་པས་བསྟོད། འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་གདབ་ཅིང་དབྱགས་
ནང་དུ་རྒྱ་བ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་ལྟ་མོ་རང་ལ་ཐིམ་བར་བསམ། བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་
ཆོགས་བཅད་དག་ཀྱང་བྱའོ། །དག་དབང་ལྡན་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་རིམ་པ་ཞལ་ཤེས་དང་མན་
དག་གི་གནད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བཀོད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྲོད་པ་རྒྱས་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་འདི་ནི་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་
ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་དབང་ལྡན་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་ཀུན་དགའ་ཆོས་སྦྱོང་བྲགས་པ་རྣམས་རྒྱལ་དབང་
བཟང་པོའི་བཀའ་ཉི་ལ་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅུན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དབང་གིས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་དུ་ཉི་ལ་
སྤྲོད་པའི་ཡི་གེ་པ་ནི་དགའ་བཅུ་པ་ཡོན་ཏན་མཆོག་གིས་བཀྲིས་པའོ། །

༥ (༤༥)ལྷ་མ་དང་ལྟག་པའི་ལྟ་ལ་བྲག་འཆལ་ལོ། །བཅོམ་ལྟན་འདས་མི་གཡོ་བ་
དཀར་པོ་སྐྱབ་པར་འདོད་པས་སྐྱབས་འགོ། །སེམས་བསྐྱེད། ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པ་སྟོན་
དུ་བཏང་། ལྷ་སྐྱེ་ཐས་སྟོང་པར་སྤངས། སྟོང་པའི་རང་ལས་པོ་ལས་བསྐྱེད་དཀར་པོ་འདབ་
མ་བརྒྱད་པའི་ལྟ་བར་རི་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟོང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་རྒྱུ་ཡིག་
དཀར་པོ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲིག་སྤྱིབ་སྤྱངས། ལྟོགས་
བཅུའི་སངས་རྒྱས་སྤྱས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཁྱེན་བརྟེན་མཛད་པ་
འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས། རྒྱུ་ལ་ཐིམ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རང་ཉིད་བཅོམ་ལྟན་
འདས་མི་གཡོ་བ་སྐྱེ་མདོག་གངས་རི་ལྟར་དཀར་ཞིང་བརྩེད་པ། ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་
གཡས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྱི་ནམ་མཁའ་འབྱར་ཞིང་། གཡོན་པ་བྲགས་ཀར་སྤྲིགས་མཛུབ་
དང་བཅས་པས་རྫོ་རྫོའི་ཞགས་པ་འཛིན་པ། ཞབས་གཡས་པའི་མཐེལ་གྱིས་ཉི་གདན་མནན་

ཅིང་གཡོན་པའི་བྱས་མོ་ཉི་གདན་ལ་བཅུགས་ལ། དམར་ལ་ལྷུས་པའི་སྤྱན་གསུམ་དང་ལྷན་
ཞིང་ཞལ་གདངས་ནས་མཆེ་བ་བཞི་གཅིགས་ལ། སྤྱན་མ་དང་སྤྱར་དམར་སེར་གྱི་དྲུ་འབྲིལ་
ཞིང་དབུ་སྒྲ་ཁམ་སེར་གྱི་དྲུ་བརྗེས་ལ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཅིང་སྤྱ་
སྤྱད་དར་གྱི་ཤམ་ཐབས་གསལ་ལ། དེའི་སྤྱི་པོར་ཨོ་དཀར་པོ། མགོན་པར་ལྷུང་དམར་པོ།
ཐུགས་ཀར་རྩྭ་སྤྱོན་པོ། དེ་ལས་འོད་འཕྲོས། རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་བསྐྱེམས་པ་དང་
འབྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་བྲངས། རུ་རྩྭ་པོ་རྩེ་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར། སྤྱར་ཡང་ཐུགས་
ཀའི་རྩྭ་ལས་འོད་འཕྲོས། (༤༥)དབང་གི་ལྷ་རྣམས་སྤྱན་བྲངས། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བདག་
ལ་མཛོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཨོ་བརྩེ་རྣ་ལ་ཨ་རྩི་ཁྱི་
ཞེས་བདུད་ཅིའི་རྒྱས་དབང་བསྐྱར། རྩའི་ལྷག་མ་སྤྱི་གཙུག་དུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་
ལས་མི་བསྐྱོད་པས་དབུ་བརྒྱན་པར་བསམ། མཆོད་པ་བསངས་སྤྱངས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ལ། ཨོ་ལྷ་བྱ་ཨ་ཅ་ལ་ས་པ་རི་སྤྱར་ཨ་རྩི་བྱ་རྩྭ་རྩྭ་སྤྱོན་དེ་བཞིན་དུ་ཤུའི་བར་སྤྱར་ལ་
མཆོད་པ་དབུལ། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀྱན་གྱི་སྤྱི་ཡི་དངོས། །གངས་རི་རྩྱར་དཀར་རབ་
བརྩེད་ཁོ་བོའི་སྤྱ། །བྲན་པ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་རབ་མཆོག་སྟོལ་བའི། །བཅོམ་ལྷན་མི་གཡོ་
མགོན་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་པས་བསྐྱོད་ནས། བརྒྱས་པ་བྱ་བ་ནི། རང་གི་སྤྱིང་གར་ཆ་
བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་རྩྭ་ཡིག་དཀར་པོ། དེའི་མཐའ་སྒོར་དུ་ཨོ་
ཅཱ་མརྩ་རོ་ཏ་རྩྭ་པའ་ཅེས་པའི་ཡི་གེ་བཅུ་པའི་སྤྱགས་ཀྱི་སྤྱང་བ་གཟུགས་ཡི་གེ་དབུ་
ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན། ཁ་དོག་དཀར་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པས་བསྐྱོར་བ། དེ་ལས་
འོད་ཟེར་དཔག་དུ་མེད་པ་འཕྲོས། ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་གང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་མི་ཤེས་
པའི་སྤྱན་པ་ཐམས་ཅད་བསམ། འོད་ཟེར་བ་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་འཕྲོས། ཐུགས་བཅུའི་རྒྱལ་
བ་སྤྱས་བཅས་མཆོད། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཁའ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། གཞན་ཡང་པརྩེ་ཏ་རྣམས་
ཀྱི་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ། ཆངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་

ཤེས་རབ་དང་མཐུ་སྟོབས་ཐམས་ཅད་དང་། མདོར་ན་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ནས་རང་གི་སྤྱགས་ཀའི་རྩྱུ་ལ་ཐིམ་པས་འཆད་ཅོད་
ཅོམ་གསུམ་ལ་སློ་གྲོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱས་པར་མོས་ནས་སྤྲོ་བ་བཅད་དེ་བསྟེན་
པ་བྱའོ། །(༤༤)དེ་ལྟར་བསྟེན་པ་བྱས་པས་བྱག་མཆན་གྱི་རལ་གྱི་སོགས་མཆོན་ཆ་
རྟེན་པ་དང་། ཉི་ཟླ་ཤར་བ་དང་། དུང་བྱས་པ་དང་། རྒྱལ་མཆན་དང་བ་དན་འཕྱར་བ་དང་།
གོས་དཀར་པོ་དེ་མ་མེད་པ་གྱོན་པ་དང་། གངས་རི་མཐོན་པོའི་ཆེ་ལ་འཛིགས་པ་སོགས་
མི་ལས་དུ་བྱུང་ན་འབྲུབ་པའི་མཆན་མར་བཤད་དོ། །སྤྱན་གྱི་མཐར་གཏོར་མ་བྱ་བར་འདོད་
ན། དཀར་གཏོར་ཆབ་ཀྱིས་བྲན། ཨོ་ལྷ་རྩྱུ་གིས་བདུད་ཅིར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། རང་གི་
སྤྱགས་ཀའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་བསྐྱོམས་པ་དང་འདྲ་བའི་བཙུག་ལྷན་འདས་མི་གཡོ་
བ་མདུན་དུ་སྤྱན་བྱངས། དེའི་ལྷགས་རྩྱུ་ལས་སྤྱེས་པའི་དོ་རྩེ་ཆེ་གཅིག་པ་འོད་གྱི་སྤྱུ་བྱ་ཅན་
དུ་གྱུར་པར་བསམས་ལ། ཨོ་ཅན་མཉུ་རོ་ཁ་རྩྱུ་པའ་བ་ལོ་ཉ་ཁ་ཁ་ལྷ་ཉི་ལྷ་ཉི་ལན་གསུམ་
མམ་བདུན་གྱིས་དབུལ། ཨཱྀ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད། སྤར་བཞིན་བསྟོད་ནས་འདོད་དོན་ལ་
གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱའོ། །མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ་སྤྱབ་ཐབས་དང་མདོར་བསྐྱུས་པ་འདི་ནི་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་
དཔལ་གྱིས་རྣམ་སྤྲུལ་ཅིར་བཀོད་པའོ། །

༥ གང་གི་ཞབས་བྱུང་ནོར་བུའི་འོད། །རེག་པ་ཡིས་ཀྱང་འགྲོ་འདི་ལ། །འཆི་མེད་ཆེ་
དང་མཆོག་སྟོལ་བ། །སྤྲུལ་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པར་འདུད། །དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་དཀར་
པོའི་སྟོན་ཆེ་བསྐྱིད་བའི་མན་ངག་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བསྐྱིད་བའི་ཐབས་དང་གཞན་གྱི་ཆེ་
བསྐྱིད་བའི་ཐབས་ཉམས་སུ་སྤང་བའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གནས་དབེན་པར་སྟེན་
བདེ་བ་ལ་འདུག་སྟེ། སྤྱབས་འགྲོ་སེམས་སྤྱོད་སྟོན་དུ་བཏང་། སྤྲོ་མས་སྟོང་པར་སྤྱངས།
སྟོང་པའི་ངང་ལས་བསྐྱེད་དེ་མའི་གདན་གྱི་སྟོང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་རྩྱུ་དཀར་པོ་དང་སྤྱི་
དམར་པོར་གསལ་བ་ལས་འོད་འཕྲོས། འཕགས་པ་མཆོད། སེམས་(༤༤)ཅན་གྱི་དོན་

བྱས། ཚུར་འདུས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རང་ཉིད་དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་སྐྱེ་མདོག་
དཀར་པོ། ཞལ་གཅིག་བྱག་གཉིས་པ། བྱག་གཉིས་ཀྱིས་འཆི་མེད་ཆེའི་བདུད་ཅིས་གང་བའི་
བྱམ་པ་དམར་པོ་རེ་རེ་འཛིན་པ། དེའི་བང་དུ་དོ་རྗེ་ནལ་འབྱོར་མ་སྐྱེ་མདོག་དམར་མོ་བྱག་
གཉིས་ཀྱིས་འཆི་མེད་ཆེའི་བདུད་ཅིས་གང་བའི་ཐོད་པ་རེ་རེ་འཛིན་པས་འཁྱུད་པ། ཡབ་རྩོ་
རྗེའི་སྦྱིལ་གྱུར་དང་། ཡུམ་བཟླའི་སྦྱིལ་གྱུར་གིས་བཞུགས་པ། གཉིས་ཀའང་རུས་པ་དང་རིན་
པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་པའི་སྦྱི་ཐོར་ཨོ། མགྱུན་པར་ལྷ་མཁུགས་ཀར་སྒྱུ། བྱགས་ཀའི་སྒྱུ་ལས་
འོད་འཕྲོས་བསྐྱོམས་པ་དང་འབྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྦྱན་བྲངས། རོ་སྒྱུ་བྱི་ཉོེ་གཉིས་སུ་མེད་
པར་གྱུར། སྤར་ཡང་བྱགས་ཀའི་སྒྱུ་ལས་འོད་འཕྲོས། རིགས་ལྷ་འཁོར་བཅས་སྦྱན་བྲངས།
ཁྱེད་ནམས་ཀྱིས་བདག་ལ་མངོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས།
བདུད་ཅིའི་ཚུས་སྦྱི་ཐོ་ནས་དབང་བསྐྱར། འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་དབྱ་བརྒྱན་པར་གྱུར། མཆོད་
པ་བྱིན་གྱིས་བཟུབས་ལ། ཨོ་ཨྱུ་པ་ཉི་མཱ་སྒྱུ་སྒྱུ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུ་བྱི་དང་། ཨོ་བཟླ་བུ་ཕྱེ་
ལྷ་སྒྱུ་སྒྱུ། དེ་བཞིན་དུ་འཕྲུལ་བར་དུ་སྤར་ལ་མཆོད་པ་དབྱལ། རབ་བཟིན་གངས་རིའི་
དབང་པོ་ཐུན་འཛམས་ཀྱི། །ཚུ་འཛིན་གཞོན་ལུས་འཁྱུད་པ་ལྷ་བྱའི་སྐྱུ། །བན་པ་ཡིས་ཀྱང་
ཆོ་དང་མཆོག་སྦྱོལ་པ། །ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་ཡབ་ཡུམ་ལ་བྱག་འཆོལ། ཞེས་པས་བསྟོད། དེ་
ནས་བཟུས་པ་བྱ་བ་ནི། རང་གི་བྱགས་ཀར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་བྱམ་པ་དམར་
པོ་འཆི་མེད་ཆེའི་བདུད་ཅིས་གང་བ། དེའི་ནང་དུ་དོ་རྗེ་དཀར་པོ་ཅེ་ལྷ་པའི་ལྷེ་བར་ཟླ་གདན་
ལ་རང་གི་སེམས་ཉིད་སྒྱུ་ཡིག་དཀར་པོ། དེའི་རྒྱ་དའི་ནང་དུ་ཟླ་མ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
ཡི་(༩༥)དམ་བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་མཆོན་གང་པ། དེའི་བྱག་མཆོན་གྱི་བྱམ་པ་དང་ཐོད་
པའི་ནང་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་འཆི་མེད་ཆེའི་
བདུད་ཅིའི་རྒྱན་དཀར་པོ་སྐྱེ་ཆེལ་ལི་ལི་བབས། རང་སེམས་སྒྱུ་ཡིག་ཏུ་གསལ་བ་ལ་སིབ་
སིབ་ཐིམ་པས་ནད་གདོན་སྤིག་སྤིག་ཐམས་ཅད་དག། །འཆི་མེད་ཆེའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་

[illegible]

༥ གང་གི་ཞབས་བྱུང་སྟོང་ལ་བློ་བསྐྱེད་ཀྱང་། །འཆི་མེད་ཆེ་དང་ཡི་ཤེས་མཆོག་སྟོལ་
བ། །ཆེ་དཔག་མེད་མགོན་དེ་ལ་བྱག་འཆམ་ནས། །འཆི་མེད་ཆེ་ཡི་སྐྱབ་པ་འདིར་བཞད་
བྱ། །དེ་ལ་མ་གཅིག་བྱུང་བའི་རྒྱལ་མོའི་ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་གཅིག་བྱུང་གཅིག་གི་སྟོན་ནས་རང་
གཞན་གྱི་དོན་བྱ་བར་འདོད་པས། །མཆོད་པ་རྣམས་སྒྲ་མེད་སྤྱི་འགོ་ལྷར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ནས། །ཆོགས་ཞིང་བྱེད་ན་རང་ཆེ་དཔག་མེད་དུ་གསལ་བའི་ལྷགས་ཀའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་
གྱིས་སྒྲ་མ་དང་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྱན་བྲངས་ལ་བདུན་རྒྱུ་དག་བྱའོ། །དེ་ནས་སྐྱབས་
འགོ་སེམས་བསྐྱེད་ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་། ལྷ་བྱུ་མས་སྟོང་པར་སྐྱངས། སྟོང་

པའི་རང་ལས་པོ་ལས་བསྐྱེད་ཨ་ལས་སྐྱེ་བའི་གདན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཡི་གེ་
རྩི་དམར་པོ་རིང་ཆ་ཆེ་གྲག་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རང་ཉིད་རྒྱལ་བ་ཆེ་དང་
ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་། ཕྱག་གཉིས་མཉམ་གཞག་གི་སྟེང་
ན་འཆི་མེད་ཆེའི་བདུད་ཅིས་གང་བའི་བྱམ་པ་བསྐྱམས་པ། ཞབས་དོ་རྗེའི་སྦྱིལ་གྱུར་གིས་
བཞུགས། མཆན་དཔེས་སྤྲས་པའི་ཡོངས་སྟོན་རྗེ་གས་པའི་སྦྱུང་རྣམ་པ་ཅན། རིན་པོ་ཆེའི་
རྒྱན་དང་དར་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་ན་བཟས་སྦྱབས་པ། དེའི་སྦྱི་པོར་ཨོ། མགྱུན་པར་ལྷུང་ཐུགས་
ཀར་རྒྱ། ཐུགས་ཀའི་རྒྱུ་ལས་འོད་འཕྲོས། རྒྱབ་སྟོགས་བདེ་བ་ཅན་ནས་བསྐྱོམས་པ་དང་
འབྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྦྱན་བྲངས། རྩི་རྒྱུ་པོ་ཉོ། དམ་ཆོག་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར།
སྤར་ཡང་ཐུགས་ཀའི་རྒྱུ་ལས་འོད་འཕྲོས། དབང་གི་ལྷ་རྣམས་སྦྱན་བྲངས། ཁྱེད་རྣམས་
(༤༦ན)ཀྱིས་བདག་ལ་མདོན་པར་དབང་སྤར་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། དེ་
རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་གང་བའི་བྱམ་པ་ཐོགས་ནས། ཨོ་སཐ་ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཨ་
ཟླ་ཤེ་ཀ་ཏ་ས་མ་ཡ་སྤྱི་ཡེ་ལྷུང་རྒྱ། ཞེས་དབང་བསྐྱུར། ལུས་གང་། རི་མ་དག་། རྩའི་ལྷག་
མ་སྦྱི་གཙུག་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། རང་གི་སྤྲ་མ་དང་དབྱེར་མེད་པའི་སྦྱིལ་སྦྱི་
ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་དབུ་བརྒྱན་པར་གྱུར། ཨོ་ཨ་ཤ་རི་མི་ཏ་ལྷ་ཡུར་རྒྱ་ན་ས་པ་རི་སྤྲ་ར་
ཨ་རྒྱུ་ཤ་འྱི་ཆེ་ཡེ་སྤྲ། དེ་བཞིན་དུ་འཕྱུང་བར་ཀྱིས་མཆོད། བཅོམ་ལྷན་མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་
མེད། །སྤྱིག་པའི་རི་མ་སྤྱིར་བསལ་ནས། །མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སྦྱི་མངའ་བ། །མཉམ་ཉིད་
སྦྱི་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་པས་བསྟོད་ནས། རིགས་བདག་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱག་
མཆན་བྱམ་པའི་ནང་དུ་སྐྱེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་རྩི་འེ་མཐར་སྦྱིང་པོ་དང་གཟུངས་
རིང་གིས་བསྐྱོར་བ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། རང་གི་ཆེ་མི་མ་ཡིན་རྣམས་ཀྱིས་སྟོགས་པ་
དང་། བརྒྱས་པ་དང་། ཡར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བྱམ་པ་དང་ཐོད་པ་བདུད་ཅིས་གང་
བའི་རྣམ་པར་བསྐྱུས། ཐུགས་སྤང་ལ་ཐིམ། དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་བཅུད། སེམས་

ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་དང་བསོད་ནམས། སྤྱིད་པ་གསུམ་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དང་།
རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་བཅས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས། སྤྲུལ་སྤྱོད་ལ་
ཐེམ། དེ་ལས་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་བབས། བུམ་པ་འཆི་མེད་ཀྱི་བདུད་ཅིས་གང་བ་ལས་བདུད་
ཅི་དཀར་ཆེལ་གྱིས་ལུང་ནས་རང་གི་སྤྱི་པོའི་ཆངས་བུག་ནས་ཁྱུགས། ལུས་ཐམས་ཅད་
གང་། བྱི་མ་ཐམས་ཅད་དག །འཆི་མེད་ཆེའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་བསམས་ལ། ཨོ་ཨ་ལྷ་
ར་ཁྱེ་ཞེས་སོགས་སྟོང་པོ་དང་(༢༤༧)གཟུངས་རིང་གི་བསྟོན་པ་བྱའོ། །དམིགས་པ་རྒྱས་
བར་སྒྲོམ་འདོད་ན་གཞན་ལ་དབང་སྐྱུར་བའི་འདོན་པ་སྟོས་པས་ཆོག་གོ། །

གཞན་ལ་ཆེ་དབང་སྐྱུར་ཚུལ་ནི། ཆེ་བུམ་ཆེ་ཆང་ཆེ་རིལ་རྣམས་བུག་ལེན་བཞིན་དུ་
བཤམས། ཆེ་བུམ་དབུས། ཆེ་ཆང་གཡས། ཆེ་རིལ་གཡོན་དུ་བཞག །མཆོད་པ་དང་གཏོར་
མས་མཐའ་བསྐྱོར། མཆོད་གཏོར་ནང་མཆོད་རྣམས་ལྷ་མེད་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ།
སྤྱ་སྤྱོ་ཕའི་སྤྲུལ་བརྗོད་པའི་སྟོན་སྒྲུབ། ཆེ་བུམ་མི་དམིགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། སྟོང་
པའི་ངང་ལས་སྤྱི་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་བུམ་པ་དམར་པོ་སྟོ་བ་ཆེ་བ། མགྱེན་པ་མཐོ་བ། མཚུ་
འབྱུང་བ། ལྷ་རྩས་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་མགུལ་པ་དགྱིས་ཤིང་དཔག་བསམ་ཤིང་གིས་ཁ་བརྒྱན་
བ། དྲངས་ཤིང་ཐོགས་པ་མེད་བ། བྱི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པ་ལ་ནང་ལྷའི་གཞལ་ཡས་ཁང་
གྲུ་བཞི་སྟོ་བཞི་རྟ་བབས་བཞི་དང་ལྷན་པ་ལ་སོགས་པ་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་བ།
དེའི་དབུས་སུ་བསྐྱོད་དང་ལྷ་བའི་གདན་ཀྱི་སྟོང་དུ་སྤྱི་ལས་རྒྱལ་བ་ཆེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་ཞེས་པ་ནས་བསྟོད་པའི་བར་སྤྱར་བཞིན་བྱ།

བརྒྱས་པའི་དམིགས་པ་ནི། ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་བུག་མཆོན་བུམ་པའི་ནང་དུ་ལྷ་བའི་
དགྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟོང་དུ་སྤྱི་ལས་མཐར་སོགས་སྤྱར་ལྟར་བུས་ལ། སྟོབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཡར་
བ་དང་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་དགྲུག་པའི་དམིགས་པ་བུས་ཤིང་བུམ་པ་འཆི་མེད་ཀྱི་བདུད་
ཅིས་གང་བར་གྱུར་བར་བསྒྲོམས་ལ། གཟུངས་རིང་དང་སྟོང་པོ་ཅི་རུས་བསྐྱོད། ཆེ་ཆང་ནང་

མཆོད་ལྷར་སྦྱངས་རྟོགས་སྤར་གསུམ་བྱས་ལ་བསྐྱབ། ཆོ་རིལ་སྤྲོན་སྤྲོ་ཆོགས་ལས་བྱབ་
པའི་བདུད་ཅིའི་རིལ་བྱར་བྱས་ལ། འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བཅུད་ཐམས་
ཅད་བསྐྱས་ཏེ་བསྟེན་པས་འཆི་མེད་ཆོའི་རིལ་བྱར་བསམ་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་འདུང་སྤྱོད་པོ་དང་
གཟུངས་རིང་བརྒྱས་ལ་བསྐྱབ། (༤༤)གཏྲོར་མ་ནང་མཆོད་ལྷར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ།
བྱམ་པའི་ལྷ་ལ་སྤར་གྱི་མཆོད་སྤྲུགས་གྱི་མཐར་བ་ལོ་ཏྲ་བཏགས་ལ་སྤྱི་འགོ་ལྷར་དབྱལ།
འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་གདབ། དེ་ནས་སྟོབ་མ་རྣམས་ཁྱས་བྱས། བྱག་དང་མཐུལ་སྟོན་
དུ་འགོ་བས། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཕྱང་པོ་ཅན། །ཞེས་སོགས་གྱིས་ལན་གསུམ་གསོལ་
བ་གདབ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཆོས་བཤད། ཁྱད་པར་གདམས་པ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཆེ་
བ་སོགས་བརྗོད་པས་སྟོབ་བསྐྱེད། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །ཞེས་
སོགས་གྱིས་སྟོམ་བ་གཟུང་།

མཐུལ་བསྟན་བ་ནི། མདུན་ན་གནས་པའི་བྱམ་པ་འདི་ཉིད་རིན་པོ་ཆའི་བྱམ་པ་དམར་
པོ། ལྷ་བ་ཆེ་བ་ཞེས་བ་ནས། དར་སྤྲོ་ཆོགས་གྱི་ན་བཟས་སྐྱབས་བ། ཞེས་པའི་བར་སྤར་
ལྷར་བརྗོད་ནས། དེ་འབྲེལ་ཆོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟམ་པ་དང་། ལྷ་
མའང་ཆོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་འབྲེལ་ཞིག་ཏུ་སྟོམ་དུ་བཅུག། །སྟོབ་མ་མི་དམིགས་པའི་སྟོང་
པར་སྦྱངས། སྟོང་པའི་ངང་ལས་པད་རྒྱའི་སྟེང་དུ་ཆོ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བསྐྱེད་པ་ལ་གནས་
གསུམ་དུ་ཡི་གེ་གསུམ་བཀོད་དེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ། དེ་ནས་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་ཆོ་བྱམ་ལ་
བརྟེན་ནས་བསྐྱར་བ། ཆོ་ཆང་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱར་བ། ཆོ་རིལ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱར་བ།
ཆོ་སྤེལ་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་ཡར་བ་དབྱུག་པ། ཉམས་པ་གསོ་བ། ཆོ་བསྟེན་པ་
དང་གསུམ་མོ། །

དང་པོ་ནི། བཙུན་ལྷན་འདས་གྱི་བྱག་མཆོན་བྱམ་པའི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་
གྱི་སྟེང་དུ་རྩྱའི་མཐར་སྟོང་པོ་དང་གཟུངས་རིང་གིས་བསྒྲོར་བ་ལས་འདོད་ཟེར་འཕྲོས། ཁྱེད་

རང་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་འཆི་བདག་གཤེན་རྗེ། རྒྱལ་གདོན་ལ་སོགས་པ་འབྲུང་པོ་མི་མ་ཡིན་
རྣམས་ཀྱིས་སློགས་པ་(༤༤བ)དང་བརྒྱས་པ་དང་ཡར་བ་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་ཐོད་པ་དང་
ལྷུང་བཟེད་བདུད་ཅིས་གང་བའི་རྣམ་པར་བཀུག །སྤྲལས་འབྲེང་ལ་ཐེམ། དེ་ལས་བདུད་ཅིའི་
རྒྱན་བབས། བུམ་པ་འཆི་མེད་ཀྱི་བདུད་ཅིས་གང་བས་སྤྱི་བོ་ནས་དབང་བསྐྱར། ལུས་ཀྱི་
ནང་ཐམས་ཅད་གང་ཞིང་ཕྱི་ཐམས་ཅད་བཀུས་པས་རྩལ་ཀྱི་དོ་རྗེ་པ་ལས་བཞིན་དུ་པར་ལ་
དངོས་པོར་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་ཤིང་། ཚུར་ལ་གང་གིས་ཀྱང་གཞིག་ཅིང་གཞོམ་
པར་མི་རྒྱས་པའི་འཆི་མེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ཐོབ་སྣང་པ་མཛོད་ཅིག །ཅེས་བརྗོད་ལ་བྲིལ་བུ་
དགོལ། རང་དང་སློབ་མ་གཉིས་ཀས་ཨ་མ་ར་ཆའི་སྤྲལས་བརྗོད། སྐལ་ལྷན་རིགས་ཀྱི་བུ་
འདི་དག་ལ་ཆེ་དབང་དུ་གྱུར་ཅིག །དངོས་གྲུབ་དུ་གྱུར་ཅིག །ཆེ་མི་འགྲུར་བའི་གཡུང་བྱང་
དུ་གྱུར་ཅིག །མི་ཤེས་པའི་དོ་རྗེར་གྱུར་ཅིག །མི་རྒྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་དུ་གྱུར་ཅིག །འཆི་
བ་མེད་པ་ཆའི་རིག་འཛིན་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བརྗོད་ལ་མེ་ཏོག་འཐོར་རོ། །བདེན་
སློབས་འདི་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དུའང་བྱའོ། །རྒྱལ་མཆོན་ཅེ་མོ་སོགས་ཀྱི་
ཤེས་བརྗོད་ལོ་ལོ་ཀ་གཅིག་བྱའོ། །

ཉམས་པ་གསོ་བ་ལ་ཆེ་ཉམས་པ་གསོ་བ། སློབས་དང་བསོད་ནམས་ཉམས་པ་གསོ་
བ། དམ་ཆོག་དང་སློབ་པ་ཉམས་པ་གསོ་བ་རྣམས་ལས། དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་
བྲལ་མཆོན་བུམ་པའི་ནང་དུ་ཞེས་པ་ནས། སྤྲལས་འབྲེང་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་རྒྱན་ནམ་
མཁའ། བུ་ག་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དང་བདུད་ཅི་ལྡང་
གྱའི་རྣམ་པར་བཀུག །སྤྲལས་འབྲེང་ལ་ཐེམ། ཞེས་པ་ནས་ཕྱི་ཐམས་ཅད་བཀུས་པས་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་ནད་གདོན་སྤིག་སྤྱིབ་ཐམས་ཅད་དག །ཁྱད་པར་དུའང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་སློན་པོ་ཆེ་ཉམས་པ་སོར་ཆུད། ལུས་ཀྱི་བྱངས་དང་སློག་གི་
རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་(༥༠ན)འཆི་མེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ཐོབ་སྣང་པ་མཛོད་ཅིག །ཅེས་དབང་བསྐྱར།

བདེན་སྟོབས་བརྟེན། སུན་སུམ་ཆོགས་པ་སོགས་སྟོ་ཀ་གཅིག་བྱའོ། །ཡང་སྒྲགས་འཕྲེང་
ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། འར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱང་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱང་དང་། ལྷུང་ཕྱོགས་
ཀྱི་རྒྱང་དང་། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱང་དང་། སྟོང་གི་རྒྱང་དང་། འོག་གི་རྒྱང་། འར་སྟོང་རྒྱང་།
སྟོ་ལྷུང་ཀྱི་རྒྱང་། ལྷུང་བྱང་གི་རྒྱང་། བྱང་འར་ཀྱི་རྒྱང་སྟེ། རྒྱང་གི་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་
དང་བདུད་ཅི་མཐིང་ཞུག་མའི་མདོག་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་བཀུག། །སྒྲགས་ཕྱེང་ལ་ཞེས་ཞེས་པ་
ནས། སྟོག་སྦྱིབ་ཐམས་ཅད་དག། བྱང་པར་དུའང་སྟོག་འཛིན་ལ་སོགས་པ་རྩ་བ་དང་ཡན་
ལག་གི་རྒྱང་བཅུད་སྟོ་ནས་ཆེ་ཉམས་པ་ཐམས་ཅད་སོར་ཆུད། སྟེང་མེད་ཀྱི་བྱ་དང་སྒྲང་པོ་
ཆེ་རབ་བཟན་ལྟ་བུར་སྟོབས་དང་ཡང་རྩ་བ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་པའི་འཆི་མེད་ཀྱི་
རིག་འཛིན་ཐོབ་སྟམ་པ་མཛོད་ཅིག། །ཅེས་དབང་བསྐྱར། དེ་ཡིས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཞེས་
སོགས་བརྟེན་དོ། །ཡང་སྒྲགས་འཕྲེང་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། རྒྱགས་ཆལ་ལས་བྱང་བའི་མེ་
དང་། རྒྱན་བཞག་གི་མེ་དང་། རྩོ་སོལ་ལས་བྱང་བའི་མེ་དང་། མེ་ཤེལ་ལས་བྱང་བའི་མེ་
དང་། སྦྱོར་བས་བསྐྱབས་པ་ལས་བྱང་བའི་མེ་དང་། བསྐྱོམས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་མེ་དང་།
རྟ་གཏོང་གི་མེ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་མེའི་རོ་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དང་བདུད་ཅི་
དམར་པོ་མཆལ་སྟོ་ལ་མའི་མདོག་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་བཀུག། །སྒྲགས་འཕྲེང་ལ་ཞེས་ཞེས་པ་ནས།
སྟོག་སྦྱིབ་ཐམས་ཅད་དག། བྱང་པར་དུའང་ལུས་ཀྱི་དོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་མའི་ཁམས་ཀྱི་སྟོ་ནས་
ཆེ་ཉམས་པ་ཐམས་ཅད་སོར་ཆུད། ལུས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བྱ་དང་ཉི་མའི་སྟོང་པོ་ལྟ་བུར་
བཀུག། (༥༠བ)མདངས་གཟི་བརྟེན་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་པའི་འཆི་མེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་
ཐོབ་སྟམ་པ་མཛོད། ཅེས་དབང་བསྐྱར། དགོ་འདུན་དམ་པ་སོགས་བརྟེན་དོ། །

ཡང་སྒྲགས་འཕྲེང་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་མཆོ་དང་། མཆོའུ་དང་། ལྟོང་ཀ་དང་།
ཆུ་མིག་དང་། ལུ་མ་དང་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་། སྤྱིའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དང་། རང་གི་རོལ་མཆོ་
བདུན་དང་། འཛམ་བུའི་སྤིང་གི་ཆུ་གཏོར་མ་དྲོས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཆུའི་

རོ་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དང་བདུད་ཅི་དཀར་པོ་འོ་མའི་མདོག་ཅན་དུ་བཀྱག་ནས་སྒྲགས་
འཕྲེང་ལ་ཐིམ་ཞེས་པ་ནས། སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་དག །ཁྱད་པར་དུའང་ཁྲག་དང་ཆུ་སེར་
ལ་སོགས་པ་ལུས་ཀྱི་ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆེ་ཉམས་པ་ཐམས་ཅད་སོར་ཆུད། ལུས་
བད་མའི་ཅ་བ་ལྟར་སྒྱུ་མ་བག་དང་ལྡན་པའི་འཆི་མེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ཐོབ་སྒྱུ་མ་པ་མཛོད་
ཅིག །ཅེས་དབང་བསྐྱར། བགེགས་རིགས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་བཅུ་ཞི་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་
བཛོད་དོ། །ཡང་སྒྲགས་འཕྲེང་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དང་། གསེར་ཀྱི་
རི་བདུན་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་རི། མ་ལ་ཡ་ལ་སོགས་པའི་ནགས་རི། གངས་ཅན་ལ་
སོགས་པའི་གངས་རི། སྟོས་ངད་ལྡང་ལ་སོགས་པའི་སྒང་རི། གསེར་ཀྱི་བྱ་སྤྱི་བས་ཅན་ལ་
སོགས་པའི་བྲག་རི། གཞན་ཡང་སྤྲོན་དང་། ནགས་ཆལ་དང་། ཅི་བཅུད་ལོ་ཐོག་ལ་སོགས་
པ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་སའི་རོ་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དང་བདུད་ཅི་གསེར་ཁྱུ་མའི་མདོག་ཅན་
ཀྱི་ནམ་པར་བཀྱག །སྒྲགས་ཐོབ་ལ་ཞེས་པ་ནས། སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་དག །ཁྱད་པར་
དུའང་ཤ་དང་རུས་པ་ལ་སོགས་ལུས་ཀྱི་སའི་ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆེ་ཉམས་པ་ཐམས་ཅད་
སོར་ཆུད། ལུས་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ལྟ་བུར་སྤྲོ་ཞིང་བརྟན་པའི་འཆི་མེད་ཀྱི་(༥༡ན)རིག་
འཛིན་ཐོབ་སྒྱུ་མ་པ་མཛོད་ཅིག །ཅེས་དབང་བསྐྱར། ལོ་བརྒྱ་བྱུང་ཅིང་ཞེས་སོགས་བཛོད།
འབྱུང་བའི་བཅུད་དེ་ལྟར་བསྐྱུས་པ་ནི་འབྱུང་བ་འདི་ནམས་ཆགས་པའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་རྒྱང་
མེ་ཆུ་སའི་རིམ་པས་ཆགས་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །

གཉིས་པ་སྟོབས་དང་བསོད་ནམས་ཉམས་པ་གསོ་བ་ནི། ཡང་སྒྲགས་འཕྲེང་ལས་འོད་
ཟེར་འཕྲོས། ཆངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པ་སྟོང་ན་ལྟ་ཆེ་རིང་པོ་ནམས་དང་། དགའ་
པོ་དང་ཉེ་དགའ་ལ་སོགས་པ་འོག་ན་སྟུ་ཆེ་རིང་པོ་ནམས་དང་། སྟོང་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་
རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་བར་ན་མི་ཆེ་རིང་པོ། གཞན་ཡང་སྤྲོ་མ་དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་མཁས་
བཅུན་བཟང་གསུམ་འཛོམས་པ། བྱམས་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འབྱོངས་པ། སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་ལ། ལྷ་དང་མིའི་འབྲེན་པ་དམ་པར་གྱུར་པ་ནམས་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་
དབང་ཆེ་བ། ཁས་བྲག་ལ། དབྱང་བྱ་རྟ་འཛོམ་ལ། ཆེ་རིང་བ། འོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་ལ་སོགས་
ལ། མདོར་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་དང་བསོད་ནམས། སྤྱིད་པ་གསུམ་གྱི་བཟག་
མདངས་གཟི་བརྗིད། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཕྱན་སྦྱར་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་
བཟ་ཤིས་པའི་རྟགས་བརྒྱད། རྒྱལ་སྤྱིད་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན། ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན།
བཟ་ཤིས་ཀྱི་རྩིས་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པར་བཀུག །སྤྲལས་འབྲེང་ལ་ཐེམ་ཞེས་པ་
ནས། སྤྱིག་སྦྱིབ་ཐམས་ཅད་དག །ཁྱད་པར་དུའང་སྟོབས་དང་བསོད་ནམས་ཉམས་པ་སོར་
ཅུད། ལྷ་ནམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན། སྟོང་གསུམ་མི་མཐེད་ཀྱི་བདག་པོ་ཆངས་པ་སོགས་
དང་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་འཆི་མེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ཐོབ་སྦྱོམ་པ་མཛོད་ཅིག །(༥༡)ཅེས་དབང་
བསྐྱུར། རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་བསོད་ནམས་མཐུ་དག་དང་། ཞེས་སོགས་བརྗོད་དོ། །

དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་ཉམས་པ་གསོ་བ་ནི། ཡང་སྤྲལས་འབྲེང་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་
པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱལ་བ་ཆེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཆེ་ཁྱིད་བརྒྱད་
པའི་སྒྲ་མ་ནམས་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས། དཔའ་བོ་མཁའ་འགོ། ཆོས་སྦྱོང་སྤང་
མ། ལྷ་མིའི་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱ་གསུང་བྲགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ལ་སོགས་པའི་སྦྱ་གཟུགས། ལྷ་མི་ཀླ་མི་ལ་སོགས་པའི་ཡིག་
འབྲུ། རྟོ་རྗེ་དེལ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་བྲག་མཆན་གྱི་ནམ་པར་བཀུག །སྤྲལས་འབྲེང་ལ་ཐེམ་
ཞེས་པ་ནས། སྤྱིག་སྦྱིབ་ཐམས་ཅད་དག །ཁྱད་པར་དུའང་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་ཉམས་པ་
སོར་ཅུད། འཆི་མེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ཐོབ་སྦྱོམ་པ་མཛོད་ཅིག །ཅེས་པས་དབང་བསྐྱུར། མི་
འགྱུར་ལྷན་པོ་སོགས་བརྗོད་དོ། །

འདི་ནི་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བསྐྱུས་པ་བྱེད་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནམ་
མཁའ་རྒྱང་མེ་ཆུ་སའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དང་བདུད་ཅི་ལྡང་སྟོན་དམར་དཀར་སེར་བའི་

ནམ་པར་བཀུག། སྤྲུགས་འཕྲེང་ལ་ཐིམ་ཞེས་པ་ནས། སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་དག། ཁྱད་པར་
དུའང་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ནམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆེ་ཉམས་པ་སོར་ཚུད། འཆི་མེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་
ཐོབ་སྐྱེས་པ་མཛོད་ཅིག། ཅེས་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་དང་བསོད་ནམས། སྤྲིད་
པ་གསུམ་ཀྱི་བཀུག་མདངས་གཟི་བུ་ཅིང་ཅེས་པ་ནས། སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་དག། ཅེས་
སོགས་དང་། སྤྲིགས་བཅུའི་སྒྲ་མ་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཀྱི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་
ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཞེས་སོགས་སྐབས་དང་
སྐར་བར་(༥༩ན)བཤོ། །

ཆེ་བསྐྱེམ་པ་ནི། སྤྲར་ཡང་རང་གི་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་བྱུབ་སྤྲིགས་
བདེ་བ་ཅན་ནས་མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆེ་བྲིད་བརྒྱད་པའི་སྒྲ་མ་ནམས་དང་སངས་
རྒྱས་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་གྱིས་བསྐྱོར་བ་སྤྲུན་བྲངས། བྱམ་ནང་གི་མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་ལ་ཐིམ། དེའང་འོད་དུ་ལྷ། ཁྱེད་རང་ནམས་ཀྱི་སྤྲི་བོ་ནས་ཐིམ་པས་རྒྱལ་བ་ཆེ་དཔག་
ཏུ་མེད་པའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་དང་ཁྱེད་རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར། འཆི་
མེད་ཆེའི་རིག་འཛིན་ཐོབ་སྐྱེས་པ་མཛོད། ཅེས་བཛོད་ལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མགོན་པོ་ཆེ་དང་
ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པ། མ་གཅིག་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོ། ཏི་བུ་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྲོང་པོ། སྤྲི་
མེད་རས་རྩྱུང་རྩྱུང་གྲགས། དབང་ཐུག་མི་ལ་རས་ཆེན། བཀའ་བརྒྱུད་དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ། བདེ་
གཤེགས་ཁམས་པ་རྩོ་རྒྱལ། འཕྲི་ཁུང་སྐྱུ་ར་རིན་པོ་ཆེ། ཆོས་རྩེ་སྤྲུན་སྤྲུག་རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་
པ། ཐུགས་སྤྲས་སྤྲུན་སྤྲུན་རིན་ལྷན། ཀུན་མཁྱེན་ཟུར་ཐུག་པ། འབའ་ར་བ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་
བཟང་པོ། སྤྲིས་མཆོག་ལྷ་ནན་ཆོས་རྩེ། ཆོས་ཀྱི་རྩེ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་མཆོན། རྩོ་རྩེ་འཆང་
ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྩ་བ་དང་བརྒྱུད་པར་བཅས་པའི་དཔལ་
ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་ནམས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབས་ཤིག། སྤྲོབ་མ་འདི་ནམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ན་ཆ།
སེམས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེལ། བར་ཆད་དང་ཆགས་སྒོ་ཉམས་ངལ་ཡོད་པ། སྤྲིང་གཏོན་གཟུལ། འོག་

གདོན་ལྷ། བར་གདོན་རྒྱལ་པོའི་གདོན་པ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་པར་འཆི་བའི་འཛིགས་པ་ཐམས་
ཅད་ལས་སྤངས་ཤིག །ཨོྭ་མོ་རྟ་ག་ཕ་ཏེ་ཞེས་སོགས་གཟུངས་རིང་ཆར་གཅིག་བརྗོད་ལ་
དབང་བསྐྱར་རོ། །ཆོ་དབང་བརྒྱ་ཅུ་སོགས་མང་པོ་བྱེད་ན་ཐ་མལ་ཆོ་བསྐྱེམ་པ་བཀའ་སློ་ཆར་
(༥༩བ)གསུམ་དང་བཅས་པ་བྱ་ཞིང་། གཞན་རྣམས་ལ་དམ་ཆོག་དང་སྒྲོལ་པ་ཉམས་པ་གསོ་
བའི་དམིགས་པའི་མཁུག་ཏུ། ལུས་པའི་ནང་གི་མགོན་པོ་ཆོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལས་མར་མེ་
གཅིག་ལས་གཉིས་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མགོན་པོ་ཆོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རེ་རེ་ཆད་ནས་སྒྲོབ་མ་རྣམས་
ལ་ཐེམ་པར་བསམ་ཞིང་། རོང་ཡོད་པ་དང་གཟབས་ནས་བྱེད་ན་སྒྲོལ་བརྒྱུད་པའི་མཆོན་ནས་
བརྗོད་པའི་བཀའ་བསློ་ལན་རེ་བྱའོ། །ཆོ་ཆང་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བསྐྱར་བ་ནི། ཆོ་ཆང་འདི་
ཉིད་ཀྱང་ཐོད་པ་བྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་བ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ནང་དུ་ཤ་ལྷ་བདུད་ཅི་ལ།
དེ་དག་གི་སྤྱིང་དུ་ཨོྭ་ལྷ་མྱུ་གསུམ་སྤྱིང་ནས་སྤྱིང་དུ་བཅེགས་ཏེ་གནས་པ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་
འཕྲོས། རྒྱ་མཆོ་ལ་སོགས་པ་ན་གནས་པའི་བདུད་ཅི་དང་། ལྷོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅི་འང་བཀྲལ། །ཡུལ་ཉི་ཤུ་ཅ་
བཞིའི་དཔའ་པོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅི་
སྤྱན་དངས། ཡི་གེ་གསུམ་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆོ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་གོ་
འཕང་ལ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱང་བཀྲལ་ནས་འཆི་མེད་ཀྱི་བདུད་ཅི་ལ་ཐེམ་པའི་བདུད་ཅི་ཞལ་དུ་
གསོལ་བས་ལུས་ཀྱི་ཅ་ནང་སྒྲོང་ཐག་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་འཆི་མེད་ཀྱི་བདུད་ཅིས་གང་། རང་
བཞིན་བརྒྱུད་ཅུའི་ཀུན་རྟོག་དབྱིངས་སུ་འགགས། ཉམས་གསལ་སྒྲོང་བདེ་བས་བརྒྱན་པའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ནས། ཡང་ན་བདེ་སྒྲོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས། ཅ་རྒྱུང་ཐིག་
ལའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་ཐམས་ཅད་སོར་ཆུད། འཆི་མེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ཐོབ། ཁྱད་པར་དུ་འང་
རྗོགས་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོ་སྤྱོད་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པར་བྱས་སྐྱམ་པ་མཛོད་ཅིག །ཅེས་
བརྗོད་ལ་ཆོ་ཆང་སྤྱན་ནོ། །

ཆེ་རིལ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བསྐྱར་བ་ནི། ཆའི་རིལ་བྱ་འདི་(༥༡ན)ནམས་ཀྱང་ནད་རིགས་
བཞི་བརྒྱ་ཙམ་བཞིའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུ་ཆོག་མཁན་པ་བསྐྱབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདུད་ཅི་
སྟེ། རིལ་བྱ་འདི་དག་ལས་ཀྱང་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་བཅུད་ལེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ནས་རིལ་བྱ་ནམས་ལ་ཐིམ་པའི་གྲུབ་པའི་རྣམས་
བཅུད་ལེན་གྱི་བདུད་ཅི་རིལ་བྱ་ཞལ་དུ་གསོལ་བས་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་བཞིའི་ནད། སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་
ཅུའི་བགེགས། བར་ཆད་དང་ཆགས་སྟོ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཁིང་དག། འཆི་མེད་ཆའི་རིག་
འཛིན་ཐོབ། བྱད་པར་དུའང་བཅུད་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་སྐྱབ་པའི་སྐྱལ་བ་ཅན་དུ་བྱས་སྐྱམ་
པ་མཛོད་ཅིག། ཅེས་དང་། བཟ་ཤེས་ཆེ་བརྟེན་དཔལ་གྱི་ཟས། སྟོང་པོ་བསྐྱས་པའི་བཅུད་
འདི་ནི། རྟེ་རིང་བྱ་ཡིས་བཟའ་བར་གྱིས། འདི་ཐོས་སངས་རྒྱས་ཆེ་དཔག་མེད། ཞལ་ཟས་
བསྟེན་ན་ནད་ཀྱན་ལས། གྲོལ་འགྱུར་ཐེ་ཆོམ་བྱ་མི་དགོས། ཞེས་ཆེ་རིལ་སྦྱིན། ཆེ་སྐྱལ་བ་
ནི། ཁྱེད་རང་ནམས་ཀྱི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱལ་བ་ཆེ་དཔག་དུ་མེད་པ་ལ་ཆེ་བྲིད་བརྒྱད་
པའི་ཁྲ་མ་ནམས་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་ལེམས། དཔའ་བོ་མཁའ་འགོ། ཆོས་སྦྱོང་སྦྱང་མ།
ལྷ་མའི་རིག་འཛིན་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་བཞུགས་ནས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབས། རོལ་མའི་
སྒྲ་སྒྲོག། བཟ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱ་དབྱངས་ཀྱི་ཤེས་པ་བཛོད་པའི་མོས་པ་མཛོད། ཅེས་བཛོད་ལ། སྦྱིན་
པའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཡང་དག་འཕགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བདེན་སྦྱོབས་དང་ཤེས་
པ་བཛོད་ཅིང་མེ་ཏོག་གཏོར་རོ། མ་གཅིག་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོ་ནས་བརྒྱད་པའི། མད་བྱང་སྦྱབ་
པའི་སྟོན་རང་གཞན་དོན། སྦྱབ་པའི་རིམ་པ་ཅུང་ཟད་གསལ་བྱས་པས། འགོ་ཀྱན་འཆི་
མེད་རིག་འཛིན་ཐོབ་གྱུར་ཅིག། ཅེས་པ་འདི་ནི་བསྟན་པའི་རྩ་ལག་དམ་པ་(༥༣བ)ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ལེགས་ནམ་
རྒྱལ་བའི་གསུང་གིས་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁྲ་མ་དམ་པའི་གསུང་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་
ཀྱིས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྦྱངས་ཀྱི་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་དུ་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་ལྷང་རིགས་སྦྱ་བ་ཡོན་ཏན་མཆོག་གིས་བཀྱིས་
པ་འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་དང་མེམས་ཅན་ལ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག། །

༥ ལྷ་མ་དང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཏྲ་མགིན་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །བྱུང་ཐོབ་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཆོན་
ནས་བརྒྱད་པའི་དཔལ་ཏྲ་མགིན་སྐབ་པར་འདོད་པས་སྐབས་འགྲོ་སེམས་སྐྱེད་ཆད་མེད་བཞི་
སྐོམ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་། སྤྱ་བྱ་མས་སྟོང་པར་སྐྱངས། སྟོང་པའི་ངང་ལས་སྤྲོ་ཆོགས་པ་སྤྲོ་དང་ཉི་
མ་དང་རུ་བྲ་ཕོ་མོ་བསྟོལ་བའི་གདན་གྱི་སྟོང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཡི་གེ་སྤྱི་དམར་ནག་། དེ་
ལས་འོད་འཕྲོས། དབྱ་བགེགས་གདུག་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆར་བཅད། ལྷ་འདུས་ཡོངས་
སྤྱ་གྲུང་པ་ལས་རང་ཉིད་དཔལ་ཏྲ་མགིན་སྐྱ་མདོག་མཐིང་ནག་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ།
ཕྱག་གཡས་པས་གནམ་ལྷགས་གྱི་རལ་གྱི་མེ་འབར་བ་ནམ་མཁའ་ལ་འཕྱར་ཞིང་། གཡོན་
སྤྲིགས་མཚུབ་རབ་དུ་སྦྱང་བའི་ཅི་ལས་མེ་འབར་བས་དབྱ་བགེགས་གྱི་ཆོགས་བསྐྱེད་པར་
མཛད་པ། ཞལ་རབ་དུ་གདངས་ཤིང་མཆེ་བ་རྫོན་པོ་བཞི་གཡས་སྤྱ་གཅིགས་ནས་གཡོན་
དུ་རམ་པ། སྐྱ་གསུམ་དུས་མཐའི་མེ་ལྷར་འབར་ཞིང་སྦྱོན་མ་དང་སྤྱ་ར་དམར་སེར་གྱེན་དུ་
འབྲེལ་བ། དེ་སྤྱ་ཁམ་སེར་གྱེན་དུ་བརྗེས་པའི་དེ་སྤྱའི་གཙུག་ན་ཏྲ་མགོ་ལྷང་ནག་ཁྱར་དཀར་
པོ། ཐོམ་ཐོམ་སེར་པོ། རྩེག་མ་དམར་པོའི་གསེབ་ནས་མེ་སྤྱག་འཕྲོ་བ། ཐོད་སྐྱམ་ལྷའི་དབྱ་
རྒྱན་དང་། ཁྱག་འཛུག་པའི་མགོ་རྫོན་ལྷ་བཅུའི་དོ་ཤལ་ཅན་སྤང་པོ་ཆེའི་ཀོ་བ་དང་ཞིང་ཆེན་
གྱི་གཡང་གཞིས་སྟོད་གཡོགས་ཤིང་སྤྱག་གི་(༧༧ན)པགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན། སྤྱལ་
དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ། ཞབས་གཡས་བསྐྱམ་ཞིང་གཡོན་བརྒྱང་བའི་སྤྱབས་
གྱིས་ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ་རབ་དུ་འབར་བའི་སྟོང་དཀྱིལ་ན་བཞུགས་པ། དེའི་སྤྱི་པོར་ཨོ་དཀར་
པོ། མགིན་པར་ལྷ་དམར་པོ། ཐུགས་ཀར་སྤྱི་སྟོན་པོ། ཐུགས་ཀའི་སྤྱི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས།
བསྐྱོམས་པ་དང་འབྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་བྱངས། རོ་སྤྱི་བོ་རྟོ་རང་ལ་ཐེམ་པས་གཉིས་སྤྱ་
མེད་པར་གྱུར། སྤྱར་ཡང་ཐུགས་ཀའི་སྤྱི་ལས་འོད་འཕྲོས། དབང་གི་ལྷ་རྣམས་སྤྱན་བྱངས།
ཁྱེད་རྣམས་གྱིས་མདོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དེ་རྣམས་
གྱིས་ཡེ་ཤེས་གྱི་བདུན་ཅིས་གང་བའི་བྱམ་པ་ཐོགས་ནས། ཨོ་སྤྱ་ཏྲ་སྤྱ་ག་ཏྲ་ཨ་རྟེ་ཤེ་ག་ཏྲ་

ས་མ་ཡ་ལྷི་ཡེ་རྒྱུ། ཞེས་གསུང་ཞིང་སྤྱི་པོ་ནས་དབང་བསྐྱར། ལུས་གང་། བེ་མ་དག། རྩའི་
ལྷག་མ་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་དབུ་བརྒྱན་པར་
གྱུར། མཆོད་པ་བསངས་སྤངས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། རྩི་བརྒྱུན་གྱི་ཏ་ས་བ་རི་སྒྲ་ར་ཨ་རྩི་
པ་རྩི་རྩི་ཡེ་སྤྲུ། ཞེས་པ་ནས་ཤུལ་འཛིན་གྱིས་མཆོད། སྤང་བ་མཐའ་ལས་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་
བདག། གཏུག་པ་གཏུལ་སྤྱིར་འཛིན་པས་རྩུང་ཁོ་བོའི་ཚུལ། །འཛན་པ་ཙམ་གྱིས་བགལ་པས་ཀུན་
འཛམས་མཛད་པ། ཁོ་རྒྱལ་རྩ་མཆོག་དཔལ་ལ་བྱལ་འཆལ་ལོ། །ཞེས་པས་བསྟོད།

དེ་ནས་བརྒྱས་པ་བྱ་བ་ནི། རང་གི་སྤྱུགས་ཀར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱིང་དུ་རང་གི་
སེམས་ཉིད་ཡི་གེ་རྩི་ཅད་མར་ནག། དེའི་མཐའ་སྒྲོར་དུ་རྩི་ཅད་བརྒྱུན་གྱི་ཏ་བཟོ་གོ་རྩ་ཏ་ཡ་གི་བ།
སྒྲ་ཤི་ཏ། ཀ་ལ་མེ་དབྱུང་གཏུབས། ཏ་ཏ་ཅད་རྩུད་གཏུབས། ཤ་ཏ་ན་ཅད་རྩུད་གཏུབས།
གྱི་ཏ་ན་རྩ་ཇ་ཡ་ཅད། སྤྲ་ར་ཡ་ཅད། ཅེས་པའི་སྤྱུགས་ཀྱི་སྤྱིང་བ་ཁ་དོག་དམར་(༥༤བ)
པོ། །གཟུགས་ཡི་གེ་དབུ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན། འོད་ཟེར་དུས་མཐའི་མེ་འོད་འཕྲོ་བས་བསྒྲོར་
བར་བསམ། དེ་ལས་སྤྱུགས་ཀྱི་འོད་ཟེར་དུག་ཅིང་རྩུབ་ལ་འབར་ཞིང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་
ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་དུ་འཕྲོས། ནད་གཏོན་སྤྱི་གྲོལ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པས། འོད་ཟེར་བ་
སྤྱིའི་སྒོ་ནས་སྤྱིར་འཕྲོས། སྤང་སྤྱིད་ཐམས་ཅད་མེ་འབར་བའི་སྒོར་དཀྱིལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་
པས་དག་བགལ་པས་གཏུག་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱ་སྒོ་མེར་བསྐྱེད་པས་བཞེན་དུ་གཞོབ་སྤྱུལ་
གྱིས་བསྐྱེད་པས་ཤིང་ཆར་བཅད་པར་བསམས་ལ་སྤྱི་བ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འབུམ་
སྤྱུག་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱེན་པ་བྱའོ། །སྤྱན་འཛམས་སུ་གཏོར་མ་དབུལ་བར་འདོད་ན་
གཏོར་མ་ཤ་ཁྲག་གིས་བརྒྱན་པ་ཆང་རྩ་ནང་མཆོད་ཀྱིས་བྲན། ནང་མཆོད་ལྟར་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ལ། སྤང་བདག་སྤྱིད་ལྟར་མཐུན་དུ་བསྐྱེད། དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་ཀྱི་བར་བྱ་
བའམ། ཡང་ན་སྤྱད་ཅིག་གིས་མཐུན་གྱི་རྣམ་མཁར་དཔལ་རྩ་མཁྱིན་བསྒྲོམས་པ་དང་འབྲ་
བ་སྤྱན་བྲངས། སྤྱུགས་རྩི་ལས་སྤྱིས་པའི་དོ་རྩེ་ཅེ་གཅིག་པ་འོད་ཟེར་གྱི་སྤྱི་གུ་ཅན་དུ་གྱུར་

པས་གཏོར་མའི་བཅུད་ཐམས་ཅད་བྲངས་ཏེ་གསོལ་བར་བསམས་ལ་རྩི་བསྒྲུན་གྱི་ཏ་ཏ་ལ་
གྲི་བ་ས་བ་རི་སྒྲ་ར་ཨི་དྲི་བ་ལོ་ཏ་ཁ་ཁ། ལྷ་ཉི་ལྷ་ཉི་ཞེས་བ་གསུམ་མཐ་བདུན་གྱིས་དབུལ།
ཨ་རྒྱ་སོགས་བཏགས་ལ་མཆོད་བ་དང་། ཨོ་ཨྲུ་ཨྲུ་བཏགས་ལ་ནང་མཆོད་དབུལ། བསྟོད་
བ་རྒྱས་བསྐྱས་རི་ལྷར་རིགས་བ་བྱ། འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་གདབ་བོ། །རྩ་མགིན་ལྷགས་རལ་
ཅན་གྱི་མཛོན་རྟོགས་བརྒྱས་བ་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་བཅས་བ་འདི་ནི་ནང་སོ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཨ་མོ་རྟ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་
བཟང་པོའི་ཐུགས་དམ་སྤེལ་བའི་སྤྲད་དུ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་གྱིས་སོ་བྲང་འོལ་ཁ་སྟག་ཅེར་བཀྲིས་པའི་ཡི་གེ་བ་
ནི་དཀའ་བཅུ་པ་ཡོན་ཏན་མཆོག་གོ། །

༥༥༥)ཆོགས་བདག་དམར་པོ་ལ་གཏོར་མ་འབུལ་བའི་ཚུལ་ནི། གཏོར་མ་ཤ་ཁག་
གིས་བརྒྱན་བ་ཆང་ཚུ་ནང་མཆོད་གྱིས་བྲན། ལྷ་མེད་སྤྱི་འགོ་ལྷར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས།
དཔལ་ལྷན་ཆོགས་བདག་བརྒྱ་རྩ་གའི་མདོག་ །ཕྱག་གཡས་དབྱ་སྟ་མདའ་ཆེན་ལྷགས་ཀྱ་
དང་། རྟོ་རྟོ་རལ་གྱི་འཕང་མདུང་འཛིན་མཛད་ཅིང་། །གཡོན་བ་གཏུན་ཤིང་གཟུང་དང་ཁ་རྩྱ་
ག །ཁག་དང་ཤ་ཡིས་གང་བའི་ཐོད་བ་དང་། །བ་དན་གསུམ་པས་བརྒྱན་པའི་ཕུབ་འཛིན་
ཅིང་། །བྲི་བ་ལ་གནས་སྤང་པོའི་གདོང་བ་ཅན། །རང་བཞིན་གནས་ནས་འདིར་བྱོན་མཆོད་
བ་བཞེས། །ལྷགས་ཨྲུ་ལས་སྤྱེས་པའི་རྟོ་རྟོ་ཅེ་གཅིག་པ་འོད་གྱི་སྤྱ་བྱ་ཅན་དུ་གྱུར། ཨོ་ག་ན་
བ་ཉི་ས་བ་རི་སྒྲ་ར་ཨི་དྲི་བ་ལོ་ཏ་ཁ་ཁ། ལྷ་ཉི་ལྷ་ཉི་ ཞེས་བ་བདུན་ནམ་གསུམ་གྱིས་གཏོར་
མ་དབུལ། ཨ་རྒྱ་སོགས་གྱིས་མཆོད། ཨོ་ཨྲུ་ཨྲུ་བཏགས་ལ་ནང་མཆོད་དབུལ། ལྷ་ཆེན་སྤས་
པོ་བྲི་རུའི་ལྷན་པོ་བཞིན། །རབ་མཛེས་རྟེན་འབྲེལ་དག་པའི་ཕྱག་མངའ་བ། །དན་བ་ཅམ་
གྱིས་ནོར་གྱི་ཆར་བ་འབེབས། །དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གྱི་བདག་པོ་ཁྱོད་ལ་བསྟོད། །གནོད་བྱེད་
དབྱ་བགོགས་མ་ལུས་ཆར་བཅད་ནས། །བདག་གི་འགལ་རྒྱན་བར་ཆད་ཀྱན་ཞི་ཞིང་། །ཆོ་
དང་དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་མངའ་ཐང་རྒྱས། །ཁམས་གསུམ་དབང་དུ་འདུ་བའི་འཕྲིན་ལས་
མཛོད། །བརྒྱས་བ་བྱེད་པར་འདོད་ན་རང་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་

འོད་འཕྲོས། ཆོག་ས་བདག་གི་སྤྱུག་ས་ཀར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྲིང་དུ་གི་ཡིག་དམར་
པོའི་མཐར་ཨོ་གི་རྩྱ་པར། ཨོ་གི་ག་ཏ་སི་རྩི་སྤྱ་རྩ་མེ་བྲ་ཡརྩ་རྩྱ་སྤྱ་ཞེས་པས་བསྐྱོར་བ་ལ་
ཕོག་པས་སྤྱུག་ས་རྒྱད་རང་དབང་མེད་པར་བསྐྱུལ། རང་གིས་བཅོལ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་
སྤྱབ་པར་བསམ་ཞིང་སྤྱུག་ས་བསྐྱེད། །འདི་ཡང་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་(༥༥བ)གསུང་ལས་བྱུང་བཤོ། །

༥ གང་གི་མཆོན་ཅམ་འཛིན་པ་ལའང་། །མཆོག་དང་སྤྱན་མོང་དངོས་གྲུབ་ཀྱི། །སྤྱོལ་
མཛད་ཕྱག་དུག་མགོན་པོ་ལ། །ཏྱག་ཏུ་གྱུས་པས་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །མགོན་པོ་ཡིད་བཞིན་
ནོར་བུ་སྤྱབ་པར་འདོད་པས་ཅི་འབྱོར་བའི་མཆོད་གཏོར་བཤམས་ལ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ།
རང་གི་མདུན་དུ་སྐད་ཅིག་གིས་བསྐྱོད་དང་ཉི་མ་དང་ཆོག་ས་ཀྱི་བདག་པོའི་གདན་གྱི་སྤྲིང་དུ་
སྤྱར་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་སྤྱོད་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་དུག་པ་ཁོ་ཆགས་ཀྱི་
ཉམས་ཅན་མཆེ་བ་ཅུང་ཟད་གཅིག་སེལ། སྤྱན་གསུམ་དང་ལྷན་ཞིང་སྤྲོན་མ་དང་སྤྱར་ར་དང་
དབུ་སྐྱ་བྱིན་དུ་འབར་བ། ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་། ཐོད་པའི་ནང་ན་
རིན་པོ་ཆའི་བུམ་པ་བཟུང་ནས་དགོས་འདོད་སྤྱོལ་བ། བར་བ་གཉིས་ཀྱིས་གྱི་གྱུག་དང་ཅེ་
གསུམ། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཏ་མ་རུ་དང་ལྷགས་ཀྱི་འཛིན་བ། རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་དང་། དར་
ཀྱི་ན་བཟས་སྤྱབས་པར་གྱུར། རང་གི་སྤྱུག་ས་ཀའི་རྩྱ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་ཤར་སྤྱོད་
བསེལ་བའི་ཆལ་ནས་མགོན་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྤྱན་བྲངས། གྲུ་རུ་མཐུ་ཀྲ་ལ་ཨེ་ཆེ་
ཉི། ཞེས་བཛྲོད་ཅིང་ཁྲི་ཉིད་གཅིག་བསྐྱོད། དེ་དམ་ཆོག་པ་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་མོ། །གཏོར་
མ་དབུལ་བ་ནི། གྲུ་རུ་མཐུ་ཀྲ་ལ་ཉ་རི་ནི་ས་ཨེ་དྲི་བ་ལོ་ཉ་ཁ་ཁ། ལྷ་ཉི་ལྷ་ཉི་སྤྱན། ཞེས་
པ་གསུམ་མམ་བདུན་གྱིས་གཏོར་མ་ཕུལ་བའི་རྩེས་སུ། མགོན་པོ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་
གཟི་ལྷན་སྤྱུག་ས་རྩེ་ཆེན་པོ་བྱིད་ཀྱིས་བདག་ཅག་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་མི་ནོར་བས་
གསུམ་དབང་དུ་འདུ་བ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་
ཏུ་འབྱུང་བར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ་ལོ། །ཞེས་འཕྲིན་ལས་འཆོལ། དེ་ནས་བསྟོད་པ་བྱ་

བ་ནི། ཐྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །མཁའ་བཙུན་གཅིག་བསྐྱེད་ཅིང་
བཅུན་སྤྱན་རས་གཟིགས། །(༥༦)དེ་ཡི་སྤྱལ་བ་ཕྱག་དུག་མགོན་པོ་ལ། །ལུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་གྲུས་པས་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །མགོན་པོ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །སྤྱོད་ཐོག་
གངས་རི་ལྷ་རྒྱུ་དཀར་འོད་ཟེར་འབར། །ཞལ་གཅིག་ཕྱག་དུག་ཞབས་གཉིས་ནོར་བདག་
མནན། །དབྱུང་འཕོངས་སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཕྱག་གཡས་དང་པོས་ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུ་འཕྱར། །བར་བ་གི་གྲུག་དབྱུང་འཕོངས་སྤྱག་བསྐྱེད་གཅོད། །ཐ་མ་ཅང་ཉིས་
མཁའ་འགོ་དབང་དུ་སྤྱད། །ཁམས་གསུམ་དབང་དུ་སྤྱད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །གཡོན་པ་རིན་
ཆེན་བུམ་པ་དགྲུ་ལ་བརྟེན། །བར་བ་ཅེ་གསུམ་ཁམས་གསུམ་དབང་དུ་སྤྱད། །ཐ་མ་ལྷགས་
གྲུས་ངན་སོང་གནས་ནས་འབྲེན། །མགོན་པོ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །སྤྱོད་
རིན་ཆེན་རྒྱན་གྱིས་རྣམ་པར་སྤྱོད། །སྤྱོད་རིན་ཆེན་ཟུར་བུས་རྣམ་པར་མཛེས། །ཕྱག་
ཞབས་ཐམས་ཅད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུས་སྤྱོད། །འགོ་བའི་རེ་འདོད་སྒོར་ལ་ཕྱག་འཆལ་
ལོ། །ཁྱོད་ནི་ཡིད་ལ་བློ་བ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་། །དེ་ཡི་མོད་ལ་དབྱུང་འཕོངས་སྤྱག་བསྐྱེད་
གྲུ། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་བཞིན་དུ་སེལ་མཛད་པའི། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་
འཆལ་ལོ། །ཁྱོད་ལ་གྲུས་བཏུང་བསྟོད་པའི་བྱིན་རྒྱལས་གྱིས། །རི་སྤྱོད་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་
དུ་ཡང་། །མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེས་ལེགས་བབྱང་ནས། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པའི་མཐུན་
རྒྱུ་ལྷ་དུ་སྤྱོད། །འདི་ཡི་དགེ་བས་བདག་ཀྱང་ཁྱོད་བཞིན་དུ། །འགོ་བའི་དོན་ལ་མཐུ་
དང་ལྡན་པ་དང་། །ཐུན་མོང་མཆོག་གི་དངོས་བྱུང་སྤྱོད་པ་ལ། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལྷ་བྱར་
བདག་གྱུར་ཅིག །ཅེས་མགོན་པོ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་སྤྱོད་ཐམས་མདོར་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་སྤྱོད་འཛིན་པ་སྤྱོད་
མིང་ཅན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དོར་བཞིས་པའོ། །

༥ དཔལ་ཡེ་ཤེས་(༥༦)ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པའི་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ་ནི། །རང་
ཉིད་ཡི་དམ་གྱི་བདག་སྤྱོད་རྗེས་པར་བྱས་ལ། །གཏོར་མ་མགོན་པོར་སྤྱོད་པ་སོགས་མདུན་

བསྐྱེད་བསྐྱབས་ནས་སློབ་མ་རྣམས་ཁྱས་བྱས། དུག་དང་མཐུལ་དབུལ། ཀྱུ་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་
ཕྱང་པོ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལན་གསུམ་གསེལ་བ་གདབ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཆོས་
བཤད་ལ་སློབ་བསྐྱེད། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་
པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིམ་པ་བཟུང་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་
ལ་བསྐྱབས་སྐྱམ་པས་འདིའི་རྗེས་སྒྲོས་མཛོད་ཅེས་ཀྱུ་སྒྲོང་གསལ་བཏབ་ནས། དཀོན་མཆོག་གི་
གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །ཞེས་སོགས་གསུམ་ཀྱིས་སྒྲིམ་པ་འཛོན་དུ་གཞུག། མཐུལ་
བསྐྱེད་པ་ནི། གནས་ཁང་འདི་ཉིད་དུར་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བསེལ་བའི་ཆལ་དུར་ཁྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་
ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་ཤིང་ཅན་དན་ཀྱི་སྒྲོང་པོ་རྒྱང་གཅིག་པ་དང་བཅས་པ། དེའི་དབུས་སུ་
ཆོས་འབྱུང་བྱ་གསུམ་མཐིང་ནག་མེ་རབ་དུ་འབར་བ། དེའི་དབུས་སུ་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་དང་ཉི་
མ་དང་ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོའི་སྤྱིང་ན་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་སྐྱུ་མདོག་མཐིང་ནག་ཅེས་
བ་ནས། བར་སྤྱང་ནམ་མཁའ་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་གང་བའི་གཙོ་འཁོར་རྣམས་མདོན་སྐྱམ་
དུ་མཐོང་བའི་མོས་པ་མཛོད་ལ། ལྷ་མ་འདི་ཉིད་ཡི་དམ་དངོས་ཡིན་སྐྱམ་པ་དང་། གནས་
ཁང་འདི་ཉིད་དུར་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བསེལ་བའི་ཆལ་དངོས་ཡིན་སྐྱམ་པ་དང་། གཏོར་མ་འདི་ཉིད་
དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་འཁོར་བཅས་དངོས་ཡིན་སྐྱམ་པའི་མོས་པ་མཛོད་ལ་གསེལ་བ་
གདབ་པ་འདིའི་རྗེས་སྒྲོས་མཛོད་ཅིག །ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ཡིས། །དབང་བཞི་རྒྱུགས་
པར་སྐྱུར་དུ་གསེལ། །སྤྱི་བཞི་དག་པར་མཛོད་དུ་གསེལ། །འཕྲིན་ལས་རྣམ་བཞི་འབྱུང་
པ་དང་། །སྐྱུ་བཞི་འཐོབ་པར་མཛོད་དུ་གསེལ། །ཞེས་(༥༥)གསེལ་བ་བཏབ་པའི་རྗེས་
སུ་རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩྱ་ཡིག་གི་འོད་ཟེར་ཀྱིས་ཤེད་སྤྱོད་བསེལ་བའི་ཆལ་ཀྱི་དུར་ཁྱོད་ཤིང་
ཅན་དན་རྒྱང་གཅིག་པའི་དུང་ནས་ནག་པོ་ཆེན་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྐྱེད་ཅིག་གིས་སྐྱུན་
བྱངས། སྤྱིང་གི་ནམ་མཁའ་སྤྱིན་ཀྱི་ཕྱང་པོ་འཐེབས་པ་བཞིན་བྱོན། ཁྱེད་རང་རྣམས་ཀྱི་ལུས་
ལ་ཆར་ཆེན་པོ་བབས་པ་བཞིན་སིབ་སིབ་ཐིམ་པར་སྒོམས་ཤིག །

དེ་ནས་ཨོ་སྤྱི་མཐུ་ཀླ་ལ་ས་པ་རི་རྩ་ར་ཨེ་ཏེ་ཉི་ཞེས་དང་སྒྲོ་རིང་པོ་ཉེར་གཅིག་བརྗོད་
ཅིང་རོལ་མོའི་སྐྱ་བྲག་ཏུ་བྲ། དེ་ནས་སྒྲ་མ་དང་མགོན་པོའི་སྤྱི་པོར་ཨོ་དཀར་པོ། མགོན་
པར་ལྷ་ཉུང་མར་པོ། ཐུགས་ཀར་རྩྱི་མཐིང་ཁ། ལྷེ་བས་སྤྱ་སེར་པོ། གསང་གནས་སུ་རྩ་ལྷང་
གྲ་དང་བཅས་པ་གསལ་གདབ། སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། བདག་ལ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོའི་
སྤྱི་རྗེས་གནང་སྐལ་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་འདེབས་སུ་གཞུག། །སྒྲ་མ་དང་མགོན་པོའི་
སྤྱི་པོའི་ཨོ་ལས་མགོན་པོ་དཀར་པོ་སྐྱ་ཆེ་བ་རི་རབ་ཅམ། རྩང་བ་ཡུངས་ཀར་ཅམ་རྩལ་ལྷ་
རབ་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པ་ཁ་བ་བྱ་ཡུག་འཇུགས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱ་བྱན་བྱན་བྱང་། བྱིད་རང་
རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་པོར་སིབ་སིབ་ཐིམ་པར་སྒོམས་ཤིག་ཅེས་བརྗོད་ལ་སྤྱགས་བྲག་ཏུ་བརྗོད་ཅིང་
རོལ་མོའི་སྐྱ་བྲ། དེ་བཞིན་དུ་མགོན་པོའི་ལྷ་ཉུང་། ཐུགས་ཀའི་རྩྱི་དང་། གནས་སྤྱ་གའི་ཡི་
གོ་ལས་མགོན་པོ་དམར་པོ་དང་མཐིང་ཁ། དཀར་དམར་མཐིང་སེར་ལྷང་བའི་ཆོགས་རྣམས་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་། མགོན་པ། ལྷིང་ག། སྒྲོ་བ་མའི་གནས་གསུམ་གར་སིབ་ཀྱིས་ཐིམ་
པས་རིམ་པ་ལྷར། སྐྱ་དང་། གསུང་དང་། ཐུགས་དང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་
ལས་དང་བཅས་པའི་བྱིན་རྒྱལས་ཞུགས། །བྱམ་པ། གསང་བ། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། དབང་
བཞི་པ་རྣམས་ཐོབ། མཐར་སྒྲོ་བ་མ་ཉིད་ཀྱང་མགོན་པོར་གྱུར་(༥༧)པར་བསམ་མོ། །གཏོར་
མ་མགོན་པོར་གསལ་བ་དེ་ཉིད་སྤྱི་པོར་བཞག་སྤྱེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ། རོ་བོ་བྱིད་རང་རྣམས་
ལ་གཞོད་པའི་གཏོན་བགོགས་དེ་ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་ཤེས་ཀྱང་དང་བདུད་ཅིའི་རྣམ་པར་མགོན་
པོའི་ཞལ་དུ་དམར་ཅིང་ཅིང་གསོལ་ལ་གར་མཇུག་ཅིང་བྱིད་རང་གི་ལུས་ལ་ཐིམ་པས་
མགོན་པོའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་དང་བྱིད་རང་རྣམ་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་
གྱུར་པར་སྒོམས་ཤིག་ཅེས་བརྗོད་ལ། ར་མོ་བྱུང་ཡ་ཞེས་པ་ནས། འདུ་ས་འདི་ཉིད་དུ་བྱིན་
གྱིས་རྒྱལས་ཤིག་ཅེས་པའི་བར་གཏོར་ཆོག་བཞིན་དང་། དེ་ནས་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པའི་མཆོག་
ནས་བརྗོད་པའི་བཀའ་བསྒྲོ་ལན་གསུམ་བྱས་པའི་མཐར་སྤྱིང་པོ་དང་ཅ་སྤྱགས་བརྗོད། དམ་

རྒྱལ་འཆི་མེད་བདུན་ཅིའི་བཅས། །ཐོ་ཤིག་བྱ་ཁྱོད་རིགས་སུ་སྐྱེ། །ང་ཡིས་བསྐྱོས་པའི་བཀའ་
མ་བཅག །སྐྱབ་ལ་ནན་ཏན་གཅེས་སུ་བྱ། །ཞེས་དངོས་བྱུང་སྤྱིན། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩ་
ལས་སྤྲུགས་འབྲེང་ཐོན། །ཞལ་ནས་བྱུང་། སྒོ་བ་མའི་ཞལ་དུ་ཞུགས། ཐུགས་ཀར་ཉི་གདན་
ལ་རྩ་ཡིག་གི་མཐར་འཁོད་པར་བསམས་ལ་སྤྱིང་པོ་དང་ཅ་སྤྲུགས་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སྒྲོས་
ལན་གསུམ་བྱ། དེ་ནས། ལྷ་མ་མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་ལ། །ཞེས་སོགས་ལན་གསུམ་བརྗོད།
མཐུལ་དབུལ། ཆོགས་ལ་རོལ། བསྐྱོ་བ་དང་བཀྲ་ཤིས་བྱའོ། །

༥ ར་མོ་བྱ་བྱ། སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་འཇགས་པའི་སྐྱུང་བསྟན་ནས། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་
པ་ཚུལ་བཞིན་སྤྱང་མཛད་ཅིང་། །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་བྱུང་ཀུན་སྒྲུལ་བ། །ལྷ་མ་
མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་ཞབས་ལ་འདུད། །དེ་ཡང་སྐྱུང་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་འདིའི་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཁས་བྱུང་ཁྱེད་པོ་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་འདུག་གི་སྐྱུ་བརྟེས་
པའི་བྱུང་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་ས་ལའི་དྲར་ཁྱོད་ཆེན་པོར་ལྷ་མ་མངའ་བདག་མི་ཉི་ཤ་ཆེན་
པོའི་(༥༡ན)བྱང་དུ་གསེར་སྤང་ལྷ་ལྷ་ཏེ། ཐོད་ཁ་བ་ཅན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞེན་པ། མོངས་
སྤྱོད་ཚུང་བ། སྒོ་སྤྲུལ་བ། འདོད་ཐག་ཉི་བ། ཆོས་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་བར་ཆད་དང་རྒྱུན་
དབང་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་དེ་ལ་མཆོག་བསྐྱབས་ན་ཐུན་མོང་ཞར་ལ་འོང་
བ། ཐུན་མོང་བསྐྱབས་པས་མཆོག་ཞར་ལ་འོང་བ། སྐྱབ་ཡུན་དང་སྐྱབ་ཆོགས་ལ་མི་ལྟོས་
པར་དེ་མ་ཐག་ཞལ་དངོས་སུ་སྤྱོན་པའི་ཆོས་སྤྱོད་བྱེད་པར་ཅན་ཞིག་ཐུགས་ལ་འདོགས་
པར་ཞུ་བས་ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། དེ་ལྷ་ཡིན་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཐུག་འཇུག་པ་ཞེས་
ཀྱང་བྱ། མགོན་པོ་ཤིང་ཐུང་ཅན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཅན་དན་ཀྱི་མགོན་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཐུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་ནག་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བ། མཆོག་བསྐྱབས་པས་ཐུན་མོང་གི་དངོས་བྱུང་ཞར་ལ་
འབྱུང་བ། ཐུན་མོང་བསྐྱབས་པས་མཆོག་ཞར་ལ་འབྱུང་བའི་ཆོས་སྤྱོད་བྱེད་པར་ཅན་ཞིག་
ཡོད་པས་དེ་ངས་ཁྱོད་ལ་གཏོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། འོ་ན་དེ་འདྲའི་ཐུན་མོང་བ་མ་

ཡིན་པའི་བྱང་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞུས་པས། དེ་ཡང་སྟོན་ཟླ་མ་འཕགས་པ་སྦྱན་རས་གཟིགས་
དབང་ཕྱག་རི་པོ་པོ་ཉ་ལའི་ཅེ་ལ་བཞུགས་ནས་རིགས་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་
བ་སྦྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འདི་ལས་བསྐལ་ནས་ཕྱང་ན་ལས་འདས་པའི་ས་ལ་མ་
བཞག་གི་བར་དུ་བདག་འཛང་མི་རྒྱུ། །དམ་བཅས་པ་འདི་ལས་འགལ་ན་བདག་གི་མགོ་
ཚལ་བ་སྟོང་དུ་འགས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དབུ་སྦྱང་བཞེས་ནས་དུས་དྲུག་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་འབང་ཞིག་མཛད་པ་ལས་འཆམས་ཞིག་ནས། སེམས་ཅན་དཔག་དུ་མེད་པ་ཞིག་སྟོན་
གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད་ཟིན། ད་རང་འཁོར་བའང་སྟོངས་ཡོད་ལ་ཆེ། སེམས་ཅན་ཡང་ཟད་
ལས་ཆེ་སྟམ་དུ་ཐུགས་རྗེའི་སྦྱན་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་གཟིགས་པས་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ནི་གངས་(༥༦)ཉུང་དུ་མ་སོང་བའི་སྟེང་དུ་སྟོན་མ་ལྟ་བུ་བདོ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་
ཁོད་པ་དང་གདུལ་དཀའ་བ་ཞིན་དུ་མ་རུང་བ་གཟིགས་ནས། སྤར་སེམས་ཅན་དེ་ཙམ་གྱི་
དོན་བྱས་པ་ལ་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་གངས་ཉུང་དུ་མ་སོང་བའི་ཁར་རྒྱ་ཁོད་པ་དང་
གདུལ་དཀའ་བ་འདི་འདྲར་གྱུར་ན། ད་ནི་བདག་གིས་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་དོན་ཡང་མི་
རུས་པར་འདུག་པས་སྤར་གྱི་དམ་བཅའ་དེ་དོར་བར་བྱའོ་སྟམ་དུ་དགོངས་མ་ཐག་དུ་སྤར་
གྱི་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབུ་ཚལ་བ་སྟོང་དུ་གས། དེའི་ཆེ་རྒྱལ་བ་སྤང་བ་
མཐའ་ཡས་ལ་སོགས་པ་སྟོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱོན་ནས། རིགས་ཀྱི་བྱ། ཁྱོད་ཀྱི་
བསམ་པ་དང་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ལྟ་བུ་བཏང་བ་མ་ལེགས་པས་ད་དུང་སྤར་ལས་ཀྱང་སེམས་
རྒྱ་ཆེ་བར་སྐྱེད་ཅིག་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་བས། སྤར་གྱི་དེ་ཡང་སྦྱབ་པར་མ་རུས་ན་དེ་བས་རྒྱ་
ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་སྦྱབ་པར་རུས་སྟམ་དུ་ཐུགས་བརྒྱལ་བར་གྱུར་པ་ན་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱིས་
འཕགས་པའི་དབུ་ཚལ་བ་སྟོང་དུ་གས་པ་དེ་བཅུ་གཅིག་དུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་བཅུ་
གཅིག་ཞལ་དུ་གྱུར། དེ་ནས་བརྒྱལ་བ་སངས་པ་དང་ད་ནི་སྟོན་མ་ལྟ་བུ་བདོ་བའི་དུས་ཀྱི་
སེམས་ཅན་མ་རུང་བ་འདི་རྣམས་ཞི་བས་འདུལ་བར་མི་རུས་པས་གང་ལ་གང་འཆམ་པའི་

བླ་མ་པོའི་སྐྱེ་ཞིག་གིས་འདུལ་བའི་ཁྲོ་བོའི་དབང་པོ་ཞིག་སྐྱེལ་བར་བྱའོ་སྐྱེལ་དུ་དགོངས་མ་
ཐག་སྐྱེལ་ཀ་ནས་ཉུ་མཐེང་ནག་ཅིག་རྒྱངས་ཀྱིས་ཆད་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་སྐྱེ་འགྲོའི་རེ་བ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྐོང་བ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་ཁྲོ་
བོའི་སྐྱུར་ལམ་ཀྱིས་གྱུར། དེའི་ཆེ་རྒྱལ་བ་སྤང་བ་མཐའ་ལས་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེལ་བ་རྒྱ་
ཆེར་མཛད་དོ། །འཁོར་བཞི་ལྟ་མོ་དང་བཅས་པ་དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ་བསེལ་བའི་ཆལ་དུ་ཤིང་
ཅན་དན་གྱི་སྤོང་པོ་རྒྱང་གཅིག་པ་ལ་ཉེན་བཅས་ནས་བཞུགས་པའི་ཆེ་གྲུབ་ཆེན་ཤ་ཤ་རི་
དབང་སྐྱེལ་གིས་མཆོག་(༥༥ན)གི་སྐྱེལ་པ་མཛད་ཀྱིན་བཞུགས་པའི་ཆེ་རྒྱལ་བ་དང་བྲེལ་
བྱ་གཡེར་ཁའི་སྐྱེ་ས་གཡོ་བ་ཅམ་དུ་གྲག་པས་ཅི་ཡིན་སྐྱེལ་དུ་བཞུགས་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མགོན་པོ་འདི་ཉིད་ཤིང་ཅན་དན་གྱི་སྤོང་པོ་རྒྱང་གཅིག་པ་དེ་ལས་འབྱོན་འཕྲོལ་བཞུགས་
པ་འདྲ་བ། བཞུགས་འཕྲོལ་འབྱོན་པ་འདྲ་བ་ཞིག་མཛད་ནས། རིགས་ཀྱི་བྱ། ཁྲོད་ཀྱིས་
བའི་སྐྱེལ་ཐབས་འདི་བྱུང་ཞིག་གསུངས་ནས་ནག་པོ་ཆེན་པོ་རང་གིས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་
པའི་སྐྱེལ་ཐབས་འདི་གནང་། དེས་བདག་ལ་གནང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་ཉེ་
གནང་བ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིས་ཁྱུང་པོས་འཕན་ཡུལ་རྫོག་པོར་སྐྱེལ་པ་མཛད་པ་ན་གྲུབ་ཆེན་ར་
དུ་ལ་དེ་ཉིད་ཆོས་སྐྱོལ་བ་ལ་བྱོན། ཞེ་བ་ནོར་དུ་སྐྱེལ་པ་མགོན་པོ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་
ཆོས་སྐྱོར་རྣམས་གནང་ལྟེ། མདོར་ན་ཁྱ་མ་དེ་གཉིས་ལ་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོའི་ཆོས་སྐྱོར་
རྣམས་རྫོགས་པར་གསན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོའི་རྗེས་གནང་སྐྱེལ་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་བཅས་
པ་འདིའང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་ཀྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་པའོ། །

༥ རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མཁའ་བཅེ་འཕྲིན་ལས་རྣམས། །གདུག་པ་འདུལ་བྱིར་ཁྲོས་པའི་
སྐྱུར་སྟོན་ཡང་། །རྒྱལ་འབྱོར་ཆོས་བཞིན་སྐྱེལ་པའི་འདོད་དོན་རྣམས། །ཡིད་བཞིན་ནོར་
དང་དཔག་བསམ་ཤིང་བཞིན་དུ། །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་གྲུབ་མ་ལུས་བ། །ད་ལྟ་ཉིད་
དུ་གནས་འདིར་སྐྱེལ་དུ་གསོལ། །དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་འདིའི་ཐོག་མའི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་ནི་

སྒོན་ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་གཡུལ་འབྱེད་པའི་ཆེ་ལྷ་ནམས་ཀྱིས་ལྷ་མ་ཡིན་རེ་རེ་བསད་
པའི་ཁྱག་ལས་ལྷ་མ་ཡིན་གྱེ་བ་རེ་འཕེལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ནམས་གཡུལ་པམ་བ་དང་
ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་རྒྱལ་བར་གྱུར། དེའི་ཆེ་ཁྱབ་འཇུག་གི་དཔྱལ་བར་ལྷགས་ཀྱི་ཆེ་བ་ཞིག་
བྱུང་བ་དེ་ཕྱག་ན་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་འཕངས་ནས་བཏོལ་བས་ལྷ་(༥༩བ)མོ་ལྷ་མ་བྱུང་། དེ་ཕྱག་
ན་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་བཀས་ལྷ་ནམས་ལྷ་མ་ཡིན་ལས་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར་དབང་ཕྱག་གི་ཚུང་མར་གྱིན། དེ་
གཉིས་འདུས་བ་ལས་བྱ་གཤམ་རྗེ་མཐུ་ཀླ་ལ་དང་བྱ་མོ་རྩ་ལྷན་རྟེ་གཉིས་བྱུང་། བྱ་གཤམ་
རྗེ་མཐུ་ཀླ་ལས་ལྷགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རི་རབ་ཀྱི་ཆེ་
ནས་བསྐྱེལ་བས་ལྷ་མིན་གྱི་དམག་དབྱང་གྱེ་བ་ཕྱག་མང་པོ་བསད། བྱ་མོ་རྩ་ལྷན་རྟེས་ལྷ་
མིན་གྱི་དབང་པོ་ཉེ་རི་ཀྱ་ཤའི་མགོ་བོ་བྲེགས་ནས་ཐོད་པས་ལྷ་མིན་ཤི་བའི་ཁྱག་བཅུས་
ནས་འཕྱངས་པས་ལྷ་མིན་གྱེ་བ་ཕྱག་མང་པོ་འཕེལ་བའི་འཕེལ་ཁ་ཆད། དེ་ནས་ལྷ་མོ་དེའི་
ལྷེ་བ་ལ་ལྷ་ནམས་ཀྱི་རྫོང་བྱས་ནས་འཐབས་པས་ལྷ་མིན་ནམས་པམ། ལྷ་ནམས་རྒྱལ་བར་
གྱུར། ཡང་སྦྱ་དྲུང་འཛིན་ཅན་མཁའ་ལྷིང་གི་འཛིགས་བ་ལས་བསྐྱབས་པས་ལྷ་མོ་དྲུང་སྦྱང་
མ་ཞེས་པར་ཡང་གྲགས། ཡང་ཤིང་ཉ་ལའི་ལོ་མ་གོས་སུ་གྱོན་ནས་འཕགས་མ་མི་པམ་ཁོ་
གཉིར་ཅན་མའི་གཟུངས་འབྲེན་ཅིང་བསྐྱད་པས་འཕགས་མ་ལོ་མ་གྱོན་མ་ཞེས་པར་གྲགས།
ཡང་ལྷ་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་དེ་སྤྱན་མོ་ན་ལ་ཆེ་དང་འདུས་བ་ལས་འཕགས་མ་མི་པམ་ཁོ་
གཉིར་ཐལ་མདོག་མ་ཞེས་བ་བྱུང་། མདོར་ན་པོད་ཀྱི་ལྷ་མོ་འདིའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལྷ་
དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་དང་ལྷ་མོ་དེ་གཉིས་འདུས་བ་ལས་བྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་ཡིན་འདུག །ཁྱད་པར་
དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་འདི་ལྷ་རྒྱན་གྱི་གནས་ནས་པརྟེ་ཉ་གསང་བ་ཤེས་རབ། མཆན་གཞན་ལྷ་
ཅུ་དམར་པོ་ཞེས་པས་སྦྱན་བྱངས། གཞུབས་ནམ་བ་གཉིས་ལ་གནང་། དེ་གཉིས་ལ་ཞང་
པརྟེ་གྱ་རུས་གསན་པར་འདུག །དེ་ནས་རིམ་པར་བརྒྱད་དེ་འཇམ་དབྱངས་འཁོན་སྟོན་གྱིས་
སྦྱན་བྱངས་ནས་པོ་དོང་ཨེའི་ཆོས་སྦྱོང་དུ་བསྐྱོལ། དེ་ནས་རིམ་པར་བརྒྱད་དེ་འཇམ་དབྱངས་

ཆོས་བཟང་དཔལ་བ་ལ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དགེ་འདུན་(༤༠ན)གྲུབ་པས་གསན། དེ་ལ་རྩོ་
རྩེ་འཆང་ཀྱང་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གསན། དེས་ན་འདིའི་རྩེས་གནང་བྱ་བར་འདོད་ན་
ཡིད་དང་མཐུན་པའི་གནས་སུ་མཆོད་པ་དང་གཏོར་མ་བཀོད་པ་མཛེས་ཤིང་གྲོ་ཞོམ་པར་
བཤམ། སློབ་མ་རྣམས་ཁྱས་བྱས་གོས་གསར་པ་བྱོན་པ་སོགས་བྱས་ནས་འདུག་སྟེ་གསེར་
གྱི་མཆུལ་སོགས་ཕུལ་ནས། སྒྲ་མས། བུས་བཅུགས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་ཡིས། །ཉན་སོགས་
འདོད་པས་གསོལ་གསུམ་གདབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་གྱི་བར་
དུ་འདེབས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་གསོལ་བ་གདབ་པ་འདིའི་རྩེས་སྒྲོས་གྱིས་བྱས་ནས།
ནག་མོ་གདུག་ཅན་དེགས་པ་ཅན། །ཀྱང་དུ་ཁྱབ་པའི་གཟུགས་སྟོན་མ། །ནག་མོའི་གཙོ་མོ་
དེའུ་རྟ་ཆེབས། །འདིར་བྱོན་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་དུ་གསོལ། །ཞེས་ལན་གསུམ་གྱི་རྩེས་སྒྲོས་
བྱ། །ཀྱང་ལོང་འཆོས་པ་སོགས་སྤྱིའི་ཆོས་བཤད་རྣམས་ཡིད་འཁུལ་བ་བཤད། དེ་ནས་
ལོ་རྒྱུས་བཤད་པ་སོགས་བྱེ་བྲག་གི་ཆོས་རྣམས་བཤད། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོམ་
པ་བཟུང་ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་གྱི་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་བསྐྱབ་སྟམ་པ་གྱིས་ལ་འདིའི་རྩེས་
སྒྲོས་གྱིས་ཞེས་བརྗོད་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །ཞེས་སོགས་གྱིས་
སྟོམ་པ་གཟུང་། སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ཡི་དམ་གྱི་བདག་སྐྱེད་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་རང་ནས། ཁྱེད་རང་
རྣམས་ཡིད་མ་ཡིངས་པར་གནས་ཁང་འདི་ཉིད་བྱང་ཤར་ཕྱ་ལེ་དིང་གི་རྒྱ་མཆོ་དང་། སྒྲ་མ་
འདི་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔལ་རྩོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་དང་། གཏོར་མ་འདི་ཉིད་དཔལ་
ལྡན་འདོད་ཁམས་གྱི་དབང་བུག་མ་དངོས་ཡིན་སྟམ་པ་གྱིས་ལ་ཉོན་ཞེས་བརྗོད་སྟུང་།

དེ་ནས་རྩི་རྩིས་བསངས། ལྷ་ལྷ་མས་སྦྱངས། (༤༠བ)སྟོང་པའི་རང་ལས་དཔལ་
ལྡན་ལྷ་མོ་སྐྱབ་ཐབས་བཞིན་བསྟེད། དེ་ནས་གསོལ་བ་གདབ་པ་ནི། ཉེ་དུ་ཀ་དཔལ་རྩོ་རྩེ་
འཛིན། །དཔལ་པོ་ཆེན་པོ་དགོངས་སུ་གསོལ། །ལྷ་ཀྱ་སང་གའི་བསྟན་པ་ལ། །བྱང་ཆུབ་

མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། །གཙོ་བོ་སྟོན་པའི་བཀའ་བསྟུང་དང་། །དེ་ཡི་བསྟན་པ་བསྟུང་
བའི་བྱེད། །མ་མོ་བྲག་མོ་ལ་སོགས་པ། །མཐུ་དང་དངོས་བྱུང་སྦྱར་བའི་རྒྱ། །དམ་ཆོག་ཅན་
དེ་བདག་ལ་སྟོལ། །ཞེས་ལན་གསུམ་གྱིས་གསོལ་བ་གདབ། །དེ་ནས་སྟོབ་མ་རྣམས་ཀྱང་
དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོར་བསྐྱེད། །སྦྱུང་རྗེས་གནང་གི་དོན་དུ་གསོལ་བ་གདབ་པ་ནི། དུས་གསུམ་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྦྱ་ཡི་དོན་རྗེས་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། །བདག་ལ་འདོད་ཁམས་དབང་
ལྷག་མའི། །སྦྱ་ཡི་རྗེས་གནང་སྦྱལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྦྱ་མ་ཡི་དམ་དུ་
གསལ་བ་དང་། གཏོར་མ་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་འོད་ཟེར་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕྲོས་པས་བྱང་ཤར་སྤུ་ལེ་དིང་གི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་
མོར་དང་བཅས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱ་རོག་གི་སྐྱད་ཐག་བཞིན་པ་དང་བཅས་ཏེ་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་བྱོན་ནས་སྟོབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཆར་ཆེན་པོ་བབས་པ་བཞིན་དུ་ཐེམ་པར་བསམ།
དེས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོའི་སྦྱུང་བྱིན་རྒྱབས་བྱེད་རང་རྣམ་པའི་ལུས་ལ་ཞུགས། ལུས་ཀྱི་ལས་
རྣམ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་བསགས་པའི་སྤྲིག་སྤྲིབ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཞིང་
དག་པར་བྱས། དུམ་པའི་དབང་ཐོབ། ལྟ་མོའི་སྦྱ་དང་བྱེད་རང་རྣམ་པའི་ལུས་དབྱེར་མེད་
དུ་སོང་། ལུས་ལྟ་སྟོམ་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པར་བྱས། དེ་ནས་སྟོབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ལག་
པ་གཡས་སུ་བེ་ཅོན་དང་གཡོན་དུ་ཐོད་ཐག་དངོས་སམ་དམིགས་པས་གཏད་ལ། མདུན་
བསྐྱེད་ཀྱི་ལྟ་མོ་དང་(༤༡ན)སྟོབ་མ་རྣམས་ལག་སྟེལ་ལ། སྦྱ་མས། དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་ཁྱོད་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་མ་འདི་རྣམས་བྱ་ཡིན་པས་མ་བྱ་གཉིས་འབྲལ་བ་མེད་པར་གྱིས་ཤིག་
ཅེས་ལན་གསུམ་བཀའ་བསྟོ། དུས་འདི་ནས་ནི་བཟུང་ནས་སྤྱ། །བྱང་རྒྱུ་སྟོང་པོར་མཆིས་
ཀྱི་བར། །ལྷག་པའི་ལྟ་ནི་མཛད་དུ་གསོལ། །རྟེན་ངན་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་སོལ། །མཆོག་
དང་ཐུན་མོང་དངོས་བྱུང་ཀུན། །ད་ལྟ་ཉིད་དུ་སྦྱལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་བཞོད། གསུང་གི་རྗེས་
གནང་གི་དོན་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ནི། གསུང་གི་དོན་རྗེས་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། །ཞེས་སོགས་

འདོན་པ་སྟོ། དེ་ནས་བྱེད་རང་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོར་གསལ་བའི་སྤྱིང་གའི་དབྱས་སུ་ཉི་གདན་
ལ་སྒྱུ་མཐིང་ནག། དེའི་མདུན་ནས་བཅམས་ཏེ་གཡས་སྐྱོར་དུ་སྒྱུ་རྩོམ་སྒྱུ་ཞེས་སོགས་སྟགས་
ཁ་དོག་ནག་སོ། གཞུགས་ཡི་གེ་དབྱ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན། འོད་ཟེར་དུས་མཐའི་མེ་འོད་འཕྲོ་
བ་ཞིག་བསྟོམ། དེ་ནས་སྤར་བཞིན་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་གསུང་གི་བྱིན་
རྒྱལས་ཐམས་ཅད་སྟགས་འབྲེང་གི་རྣམ་པར་ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་བ་བྱོན། བྱེད་རང་
རྣམ་པའི་སྟགས་ཀའི་སྟགས་འབྲེང་ལ་དྲོ་ཚན་ལ་ཁ་བ་བབས་པ་ལྷ་བྱར་ཐིམ་པར་བསམ།
སྟོག་སྟགས་ལན་གསུམ་གྱི་རྗེས་སྒྲོལ་བྱ། སྒྲ་མས་སྟོག་སྟགས་བརྗོད། བཅོམ་ལྡན་འདི་
ལ་སྦྱལ་ལགས་ཀྱིས། །བཅོམ་ལྡན་འདི་ལ་འགོ་བར་མཛོད། །སྟགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྦྱིན་
པ་དང་། །བརྒྱལ་ཞུགས་བརྒྱན་པར་མཛོད་དུ་གསོལ། །ཞེས་བརྗོད། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་
གསུང་གི་བྱིན་རྒྱལས་བྱེད་རང་རྣམ་པའི་དག་ལ་ཞུགས། དག་གི་སྟོན་ནས་བསགས་པའི་ལས་
སྦྱིབ་བཞི་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཞིང་དག་པར་བྱས། གསང་བའི་དབང་ཐོབ། ལྷ་མོའི་གསུང་
དང་བྱེད་རང་རྣམ་པའི་དག་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པར་བསམ། དག་(༦༡བ)སྟགས་བབྲང་བ་
ལ་དབང་བར་བྱས་སོ། །

སྟགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་གི་དོན་དུ་གསོལ་བ་གདབ་པ་ནི། སྟགས་ཀྱི་དྲོ་རྗེས་སྦྱིབ་དཔོན་
ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་བརྗོད། དེ་ནས་སྒྲ་མ་དང་མདུན་བསྐྱེད་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་ལས་འོད་
ཟེར་འཕྲོས། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་སྟགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མཐིང་ནག་གི་རྣམ་པར་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱོན། བྱེད་རང་རྣམ་པའི་སྟགས་ཀའི་སྒྱུ་མཐིང་ནག་དེ་ལ་ཐིམ་པར་བསམ།
རོལ་མེའི་སྒྲ་དང་བཅས་ཏེ་སྒྲ་མས་སྟོག་སྟགས་བརྗོད། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་སྟགས་ཀྱི་བྱིན་
རྒྱལས་བྱེད་རང་རྣམ་པའི་ཡིད་ལ་ཞུགས། ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ཀྱི་སྟོན་
བསགས་པའི་སྟོག་སྦྱིབ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཞིང་དག་པར་བྱས། དེའི་སྟགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་
ཡིད་ལ་ཞུགས་པས་དེའི་སྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཐོབ། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ཐོབ།

དེའི་ཐུགས་དང་བྱེད་རང་ནམ་པའི་ཡིད་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པར་བསམ། ཡིད་ཉིང་རེ་འཛིན་
སྒྲོམ་པ་ལ་དབང་བར་བྱས་སོ། །དེ་ནས་དབང་ལྟ་བུ་སྒྲིམ་པའི་རྗེས་གནང་ནི་གཏོར་མ་ལྟ་
མོར་གསལ་བ་སྒྲུ་མས་སྦྱར་བྱངས། སྒྲོབ་མའི་སྤྱི་བོར་བཞག །སྒྲུ་མ་ནམས་ཀྱི་མཆོད་སྒྲོས་
པའི་བཀའ་བསྒྲོ་ལན་གསུམ་བཅོད། སྒོག་སྒྲགས་མང་དུ་བསྒྲ། དམ་རྩས་འཆི་མེད་བདུད་
ཅིའི་བས། །ཐོ་ཞིག་བྱ་བྱོད་རིགས་སུ་སྒྲེ། །ང་ཡིས་བསྒྲོ་བའི་བཀའ་མ་བཅག །སྦྱབ་ལ་ནན་
ཏན་གཅིས་པར་གྱིས། །ཞེས་གཏོར་མ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྒྲིན། དེ་ནས་ཡོན་དང་མཐུལ་ལུལ་ནས་ཆོགས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་སྦྱར་སྦྱུང་ཆོགས་པ་ལོངས་སྦྱང། རྗེས་བཟོ་བ་དང་སྒྲོན་ལམ་ཤིས་བཅོད་དང་བཅས་པ་བྱའོ་ཞེས་པ་འདིའང་དོན་
གཉེར་ཅན་དག་ལ་སན་པའི་སྦྱང་དུ་དགེ་འདུན་གྱི་མཆོད་དཔལ་གྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་བཅོ། །

༥ (༦༩ན)ཐོ་བོ་མེ་བཅེགས་སྒྲོམ་པར་འདོད་པས་སྦྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་ཆད་མེད་
བཞི་སྒྲོམ་པ་སྒྲོན་དུ་བཏང་ནས་སྤྱ་ལས་སྒྲོང་པར་སྦྱངས། སྒྲོང་པའི་ངང་ལས་བསྒྲུ་དང་ཉི་
མའི་གདན་གྱི་སྒྲིང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་རྒྱུ་ཡིག་དུ་བའི་མདོག་ཅན་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་
རང་ཁོ་བོ་མེ་བཅེགས་སྦྱ་མདོག་དུད་ཁ། ཅ་ཞལ་དུད་ཁ། གཡས་ཞལ་དཀར་ཞིང་གཡོན་
དམར་བ། ལྷག་ལྷག་གི་གཡས་དང་པོ་ན་དོ་རྗེ་རྒྱ་གམ། གཉིས་པ་ན་དོ་རྗེ་ཅེ་ལ། གསུམ་
པ་ན་དོ་རྗེ་ལྷགས་ལ། གཡོན་གྱི་དང་པོས་དོ་རྗེ་དབྱུག་པ། གཉིས་པས་དོ་རྗེ་ཞགས་པ།
གསུམ་པས་དོ་རྗེ་ཐིགས་མཐུབ་མཛད་པ། ཐོད་པ་སྐམ་པོ་ལྷའི་དབྱུ་རྒྱན་དང་། སྐམ་པོ་
ལྷ་བཅུའི་སེ་རལ་ཁ་བྱས་པ། ལྷག་གི་པགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན། ཞབས་གཉིས་བགད་
པའི་སྦྱབས་ཀྱིས་བཞུགས་པར་བསྒྲོམས་ལ། ཐུགས་ཀར་སྒྲོབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྒྲིང་དུ་
རྒྱུ་ཡིག་གི་མཐར་ཡོ་རྒྱར་གྱི་མཐུ་སྤྱ་ལེ། ཡོ་རྒྱར་ཅི་རྒྱར་གྱི་། བི་མ་ལེ། ལྷ་ཅུལྷ་གོ་རྒྱ་རྒྱ་
པེ། ཡོ་བཟླ་རྒྱར་གྱི་རི་ལི་ལྷ་དང་ཤ་རྒྱུ་རི་ལི་བི་མ་ལེ་ལྷ་ཅུལྷ་གོ་རྒྱ་རྒྱ་པེ་པེ་སྤྱ་
ཞེས་པའི་སྒྲགས་གཉིས་ཀའམ། ཡང་ན་དང་པོ་འདིས་བསྒྲོར་བ་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒྲའོ་ཞེས་
པ་འདིའང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་འོལ་ཁ་སྦྱག་ཅེར་གནང་བ་ལས་ཕྱི་མར་བགྱིས་ཏེ་བྱིས་

བའོ། །ཕན་ཡོན་ངག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༥ ཡི་དམ་སྤྱི་འགྲོའི་རྗེས་གནང་བྱེད་ལུགས་ནི། བདག་སྤྱིད་བརྒྱས་པ་མདུན་བསྐྱེད་
སྤྱབ་པ་སོགས་སྟོན་དུ་བཏང་ལ་སྟོབ་མ་བྱས་བྱས་མཐུལ་ཕུལ། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཕྱང་
པོ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་གདབ། (༤༡བ)སྐབས་དང་སྐྱར་བའི་སྤྱི་དང་བྱེད་བྱ་
གི་ཆོས་བཤད། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྤྱབས་མཆི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོབ་
པ་བཟུང་། སྤྱི་འམ་གཏོར་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་དེ་དང་དེར་སྟོབ་མ་ལ་མངོན་རྟགས་གསལ་
བཏབ་ལ་སྟོབ་དུ་བཅུག། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། སྤྱི་ཡི་དོན་སྟོབ་དཔོན་
ཀྱིས། །བདག་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི། སྤྱི་ཡི་རྗེས་གནང་སྐུལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་ཡི་དམ་ཀྱི་ལྟ་གང་ཡིན་དང་སྐྱར་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་ལ། སྟོབ་མ་དེ་བསངས་
སྐྱངས། སྟོང་བའི་ངང་ལས་ལྟ་དེ་དང་དེའི་མངོན་རྟགས་བཞིན་བསྐྱེད། གནས་གསུམ་དུ་
ཡི་གེ་གསུམ་བཀོད། དེ་ནས་རང་གི་སྤྱགས་ཀའི་རྩྭ་ཡིག་གི་འོད་ཟེར་ཀྱིས་ཡི་དམ་ཀྱི་ལྟ་
གང་ཡིན་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་སྤྱན་དངས།
སྟོབ་མའི་ལུས་ལ་ཆར་ཆེན་པོ་བབས་པ་བཞིན་དུ་སིབ་སིབ་ཐིམ་པར་མོས་པས་ལུས་ཀྱི་
སྤྲིག་སྤྱིབ་ཐམས་ཅད་དག །སྤྱིའི་བྱིན་རྒྱལས་ཞུགས། སྟོབ་མའི་ལུས་དང་ཡི་དམ་ཀྱི་སྤྱི་
དབྱེར་མེད་དུ་བསམ་པ་ནི་སྤྱིའི་རྗེས་གནང་ངོ། །ཡང་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི། །ཞེས་སོགས་འདོན་པ་བསྐྱར་ལ་གསོལ་བ་གདབ། རང་གི་སྤྱགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་
ལྟ་གང་ཡིན་ཀྱི་སྤྱགས་ཀྱི་སྤྱང་བ་བྱང་། རང་གི་སྤྱ་བྱ་གཡས་ནས་ཐོན། སྟོབ་མའི་སྤྱ་
བྱ་གཡོན་ནས་ཞུགས། སྟོང་གར་ཉི་མའམ་རྩ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་སྟེང་དུ་ས་བོན་གང་
ཡིན་ཀྱི་མཐར་བསྐྱོར་བ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། ཉན་གདོན་སྤྲིག་སྤྱིབ་ཐམས་ཅད་བྱང་བར་
བསམ། །སྤྱགས་ཀྱི་རྗེས་རྒྱོས་ལན་མང་དུ་བྱ་བ་ནི་གསུང་གི་རྗེས་གནང་ངོ། །སྤྱགས་ཀྱི་
རྗེས་གནང་ལ་སྐྱར་ཀྱི་འདོན་པ་སྟོས་ལ་གསོལ་བ་གདབ། རང་གི་(༤༢ན)སྤྱགས་ཀའི་ས་

ཐོན་ལས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་དེ་དང་དེའི་སྤྱགས་གྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཐམས་ཅད་ལྷ་གང་ཡིན་གྱི་ཕྱག་
མཆན་ནམ། ས་ཐོན་གྱི་ཡི་གེ་ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་བ་སྒྲོས། སྒྲོབ་མའི་སྤྱིང་གའི་ས་ཐོན་
ལ་ཐིམ་པར་བསམ་བ་སོགས་ནི་སྤྱགས་གྱི་རྗེས་གནང་གི་ངོ་བོའོ། །དེ་ནས། བཙུག་ལྷན་
བདག་ལ་སྤུལ་ལགས་གྱི། །བདག་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཞེས་ལན་གསུམ་གསོལ་
བ་བཏབ་ལ། སྤྱའམ་གཏོར་མ་སོགས་སྒྲོབ་མའི་མགོ་བོར་བཞག །བཙུག་ལྷན་འདི་ལ་སྤུལ་
ལགས་གྱི། །འདི་ལ་ཉེ་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །དུས་འདི་ནས་ནི་བཟུང་ནས་ནི། །བྲང་ཆུབ་
སྤྱིང་པོར་མཆིས་གྱི་བར། །ལྷག་པའི་ལྷ་ནི་མཛད་དུ་གསོལ། །རྒྱུན་པར་བར་ཆད་ཐམས་
ཅད་སོལ། །དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་སྤུལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་བཛྲུང་བས་ལྷ་དེ་དང་དེ་སྒྲོབ་མ་ལ་ཐིམ་པས་
ཡི་དམ་ལྷའི་སྤྱོད་གསུང་སྤྱགས་དང་སྒྲོབ་མའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་བསམ་བ་ནི་དབང་ལྷ་བཞུགས་པའི་རྗེས་
གནང་ངོ། །དེ་ནས་ལྷ་གང་ཡིན་གྱི་མཛོན་རྟོགས་དང་བཞུས་ཕྱང་བྱ་བ་ནི་འཕྲིན་ལས་གྱི་རྗེས་གནང་ངོ་ཞེས་བ་འདིའང་
དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དབལ་གྱིས་སྤྱོད་པའོ། །

༥ འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་སྒྲོམ་བཞུས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་
པས་སྤྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་ཆད་མེད་བཞི་སྒྲོམ་པ་སྒྲོན་དུ་བཏང་། སྤྱ་རྒྱ་མའི་སྤྱགས་
བཛྲུང་པའི་སྒྲོ་ནས་འཁོར་འདས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱིང་བ་ཉིད་དུ་ཆམ་གྱིས་གཏན་ལ་
པབ། སྤྱིང་པའི་ངང་ལས་པི་ལས་བསྐྱེད་དཀར་པོ་དང་ཨ་ལས་རྒྱ་བའི་དགྱེས་འཁོར་གྱི་སྤྱིང་
དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་(༤༣བ)ཡི་གེ་རྒྱུ་དཀར་པོ་རིང་ཆ་ཆེ་བ་དང་བཅས་པ། དེ་ལས་
འོད་ཟེར་འཕྲོས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་
ལ་བཞེད། རྒྱུ་འདུས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རང་ཉིད་རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་
གཟིགས་དབང་ཕྱག་སྤྱོད་མདོག་གངས་རི་ལྷ་རྟ་དཀར་བ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞི་བ། ཕྱག་
དང་པོ་གཉིས་སྤྱགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྤྱར་བ། གཡས་འོག་མས་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་གྱི་འཕྲེང་བ་
བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཆང་བ་འཛིན་བ། གཡོན་འོག་མས་མེ་རྟོག་བསྐྱེད་དཀར་པོ་འཛིན་པའི་བསྐྱེད་

སྙན་གྱི་ཐད་དུ་ཁ་བྱེ་བ། ཞབས་རྟོ་རྩེ་སྐྱེལ་གྲུང་གིས་བཞུགས་པ། རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་རྒྱ།
སྙན་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། རྒྱལ་གདུབ། ཞབས་གདུབ་ལ་སོགས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་བརྒྱད་
གིས་བརྒྱན་པ། དར་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་ན་བཟའ་ཅན། འཇུམ་པ་ཞི་བ་སྒྲིག་པའི་ཉམས་དང་ལྷན་
པ། དེའི་སྤྱི་པོར་ཨོ། མགིན་པར་ལྷེ་ཐུགས་ཀར་རྩོ། ཐུགས་ཀར་རྩོ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་
སྤྱིང་དུ་སྤྱིང་དཀར་པོ་རིང་ཆ་ཆོག་དུག་དང་བཅས་པ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། ལྷོ་ཕྱོགས་པོ་
ཏ་ལ་ནས་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཐུག་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཆོགས་གྱིས་བསྐྱོར་བ་སྤྱན་དངས། རོ་རྩྱུ་བི་རོ་རང་ལ་ཐེམ་པས་གཉིས་སུ་མེད་པར་
གྱུར། སྐར་ཡང་ཐུགས་ཀའི་སྤྱིང་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། དབང་གི་ལྷ་རྣམས་སྤྱན་དངས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་བདག་ལ་མཛོན་པར་དབང་སྐྱར་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་
བ་བཏབ་པས་དེ་རྣམས་གྱིས་ཡེ་ཤེས་གྱི་བདུད་རྩིས་གང་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་བྱམ་པ་ཐོགས་
ནས། ཨོ་སྐར་ཏ་སྒྲ་ག་ཏ་ཨ་རྩེ་ཤེ་ཀ་ཏ་ས་མ་ཡ་ཤེ་ཡེ་ལྷེ་རྩྱུ་ཞེས་བདུད་རྩིའི་རྒྱས་དབང་
བསྐྱར། ལུས་ཐམས་ཅད་གང་། (༤༩ན)དེ་མ་ཐམས་ཅད་དག །རྩའི་ལྷག་མ་སྤྱི་གཙུག་
དུ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་སངས་རྒྱས་སྤྱང་བ་མཐའ་ཡས་གྱིས་དབུ་བརྒྱན་པར་
གྱུར། མཆོད་པ་བསངས་སྤྱངས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། ཨོ་ལྷ་ཅུ་ལོ་ཀེ་ཤ་ར་ས་པ་རི་ལྷ་
ར་ཨ་རྩྱུ་པ་རྩྱུ་ཡེ་སྤྱོད། དེ་བཞིན་དུ་ཤུག་འོད་བར་དུ་སྤྱར་ལ་མཆོད་པ་དབུལ། སྤྱོན་གྱིས་མ་
གོས་སྤྱི་མཛོག་དཀར། །ཞེས་སོགས་གྱིས་བསྟོད་པ་བྱས་ནས། རང་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་
གཟིགས་དབང་ཐུག་དུ་ལམ་གྱིས་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་རྩོ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་ཁྲིལ་
ལེ་བ། དེའི་སྤྱིང་དུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཡི་གེ་སྤྱིང་དཀར་པོ་རིང་ཆ་ཆོག་དུག་དང་བཅས་པ།
དེའི་མཐར་སྐྱོར་དུ། ཨོ་མ་ཤི་བརྩེ་རྩྱུ་ཞེས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཡི་གེ་དུག་པའི་ཐུགས་འཕྲེང་ཁ་དོག་
དཀར་པོ་བྱིན་དུ་འཕྲེང་བ། གཟུགས་དབུ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན། འོད་ཟེར་རྩོ་འོད་ཤར་བ་ལྷ་
བྱ་དཀར་ཁོམ་གྱིས་འཕྲོ་བ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། ལུས་གྱི་ནང་ཐམས་ཅད་གང་། ཐེག་

སྤྱི་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱུངས། འོད་ཟེར་བ་སྤྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་འཕྲོས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྤྱི་གསྤྱི་བ་སྐྱུངས། འཕགས་པ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། ཕྱི་
གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིང་བ་མིག་ལམ་ཏུ་གང་ཤར་བ་ཐམས་ཅད་འཕགས་པ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་
དབང་ཕྱག་གི་ལྟ་ལྟ་སྤྱི་སྒོ་ནས་མཁའ་འཇུག་ལྟ་བུ་ཤར་བ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་སྤྱི་སྒྲིང་གིས་གྲག་པར་མོས་
པ་གྲག་སྒྲིང་གསུང་གི་འཁྲུང་སོ། །སྒྲིང་སྤྱི་འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཡུལ་ཀྱི་སྤྱི་སྒྲིང་གིས་གྲག་པར་མོས་
པར་(༤༤བ)སྤྱི་སྒྲིང་གིས་ཉོགས་པའི་སྤྱི་སྒྲིང་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱི་སྒྲིང་ཆེན་པོ་བྱུང་ཏུ་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་སྒྲིང་ཉོགས་པའི་སྤྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན་དང་
མ་བུལ་བ་འདྲ་ཉོག་ཐུགས་ཀྱི་འཁྲུང་སོ་སྤྱི། དེ་སྤྱི་འཁྲུང་སོ་གསུམ་དང་མ་བུལ་བའི་རང་
ནས་རང་སྐྱུན་རས་གཟིགས་སུ་གསལ་བའི་ཞལ་ནས་མ་ཉིད་སྤྱི་སྒྲིང་གི་སྤྱི་བསྐྱུས་པ་དང་།
རིགས་ཕྱག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱི་སྐྱུར་གྱུར་པ་ནམས་དང་།
གཞན་ཡང་ས་དང་བར་སྤྱི་སྒྲིང་མཁའ་ཁྲིམ་ཐམས་ཅད་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱི་སྐྱུས་
ཉིལ་ཀྱི་གང་བྱ་སྤྱི་སྐྱུར་གང་བ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞལ་ནས་མ་ཉིད་སྤྱི་སྐྱུར་གྱི་སྤྱི་སྐྱུར་ལུ་
ཀྱིས་སྤྱི་ག་པར་མོས་ནས་ཨོ་མ་ཉི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞེས་ཅི་བྱས་བཟླ།

དེ་ཡང་ཨོ་མ་ཉི་ཨ་ཨ་ཨ་གསུམ་བསྐྱེད་པས་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་
མི་བྱེད་པ་མཆོན་ཞིང་། མཆོན་དོན་ཡིད་ལ་འདྲ་བའི་སྤྱི་སྐྱུར་རག་ཏུ་ལན་གཅིག་བརྗོད་པས་
བསོད་ནམས་ལེན་པར་བྱེད་པས་ནོར་བུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་སྐྱུར་ཞེས་བཤད་དོ། །སྤྱི་སྐྱུར་ཀྱི་མགོ་
འཛིན་ནོ། །མ་ཉི་མི་ནོར་བུ། བསྐྱེད་པ་སྤྱི་སྐྱུར་ལེན་པ། དེ་ལ་བསྐྱེད་ཞེས་སྤྱི་བ་མི་བོད་པའི་
དོན་ཡིན་པས་ནོར་བུ་བསྐྱེད་ཞེས་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ལ་ཉེ་བའི་སྤྱི་སྐྱུར་བོད་པའི་དོན་ཡིན་
པས་འཕགས་པ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་ཐུགས་རྒྱུད་རང་ལ་ཉེ་སྤྱི་སྐྱུར་བ་ཡོད་པ་སྤྱི་

བྱར་བསྐྱེམས་ནས་བརྒྱ་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཡི་གེ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་བཞིན་གྲིས་རིགས་
དྲུག་གི་སྐྱེ་སྐྱོ་གཙུག་། པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པར་བྱེད་པ་སོགས་མཆོན་
དོན་པན་ཡོན་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གསུངས་པས་སྤྱིར་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་
ཕྱག་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་གཙུག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། (༦༥ན)
ཁྱད་པར་དུ་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་ཡིན་པས་གཞན་ལས་འབྲེལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ལྷག་པའི་ལྷར་བཟུང་
ནས་བརྒྱས་བརྩོད་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །མཐར་ཐུག་འཛིག་པ་ན། སྟོན་བཅུད་ཐམས་ཅད་
སྤྱན་རས་གཟིགས་སུ་གསལ་བ་རང་དང་། རང་ཡང་ཐུགས་ཀའི་རྫིང་དང་། དེ་ཡང་ཆེག་
དག །དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་གྱུར་པར་བསམས་ཏེ་སེམས་ལྟོ་ཐོག་ཏུ་
གཞག་གོ། །ཡང་སྟོང་བའི་རང་ལས་རང་འབྱེད་སོ་གསུམ་ལྟན་ཀྱི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་
ལྷའི་སྤྱར་ལམ་གྲིས་ལངས་ཏེ་འབྲལ་གྱི་སྟོན་ལམ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་དང་། བསྟོ་བ་སྟོན་
ལམ་སོགས་བྱའོ། །འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྟོན་བརྒྱས་གོ་བདེ་བར་བཀོད་པ་འདི་ཡང་བསྟན་འཛིན་
ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་བསྐྱུལ་བའི་རོང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་གྲིས་བཀོད་པའོ། །

༥ ཆོས་སྟོང་ལུས་སྤང་གི་རྗེས་གནང་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། གཏོར་མ་ཆོས་སྟོང་འཁོར་བཅས་
སུ་སྦྱེད་པ་སོགས་སྤྱི་འགོ་ལྟར་བྱས་ལ། སྟོབ་མས་ཁྲུས་བྱས་མཐུལ་ལ། རྩོམ་སྟོབ་དཔོན་
དགོངས་སུ་གསོལ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་བསྐྱུང་བ་དང་། །ཞིང་བཅུའི་དབྱ་བཞགས་བསྐྱུལ་
བའི་ཕྱིར། །ཆོས་སྟོང་སྐྱགས་སྐྱབ་བདག་ལ་སྟོལ། །ཞེས་ལན་གསུམ་གྲིས་གསོལ་བ་གདལ།
རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱང་གཞི་སོགས་དང་སྤྱར་ཏེ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་བཤད་ནས་སྟོབ་བསྐྱེད། དགོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆོ། །སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་གཟུང་། གཏོར་མ་ལྟར་བསྐྱེད་
པ་མངོན་ཏེ་གསུམ་བཞིན་སྟོབ་མ་ལ་གསལ་གདལ། སྟོན་དུ་གཞུག། །དེ་ནས་སྤྱི་རྗེས་གནང་
ནི། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ། བདག་ལ་ཆོས་སྟོང་ལུས་སྤང་གི་(༦༥བ)སྤྱི་རྗེས་སུ་གནང་བ་སྐྱུལ་
དུ་གསོལ། །ཞེས་གསོལ་བ་གདལ། སྟོབ་མ་བསངས་སྤྱངས་ཆོས་སྟོང་ལུས་སྤང་དུ་བསྐྱེད།

གནས་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། ལྷ་མ་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀའི་འོད་ཟེར་གྱིས་
བྱང་ཤར་མ་རུ་ཅེའི་དུར་ཁྲོད་ནས་ཆོས་སྐྱོང་ལྷུ་མ་སྤིང་འཁོར་བཅས་སྐུན་བྱངས། སློབ་མ་
རྣམས་ལ་བསྐྱེས་ལ་སྐྱགས་བརྗོད་ཅིང་རོལ་མོ་བཀོལ། སྐྱའི་རྗེས་གནང་རོ། །གཞུང་གི་
རྗེས་གནང་གི་དོན་དུ། གཞུང་གི་ཞེས་འདོན་པ་བསྐྱར་ཏེ་གསོལ་བ་གདབ། ལྷ་མ་ཡི་དམ་
དུ་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། ཆོས་སྐྱོང་ལྷུ་མ་སྤིང་གི་ཐུགས་
ཀར་ཉི་གདན་ལ་ཤི་དམར་པོ་དང་མི་སྡེ་ནག་གི་མཐར་རང་རང་གི་སྐྱགས་གྱིས་བསྐྱོར་བ་
ལས་སྐྱགས་སྤེང་མར་མེ་གཅིག་ལས་གཉིས་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བྱུང་། ཆོས་སྐྱོང་ལྷུ་མ་སྤིང་གི་
ཞལ་ནས་ཐོན། སློབ་མའི་ཞལ་དུ་ཞུགས། ཐུགས་ཀར་ཉི་གདན་གྱི་སྤྲིང་དུ་ས་བོན་གྱི་མཐའ་
བསྐྱོར་ནས་གནས་པ་དང་། ཅི་འདོད་པའི་ལས་སྐྱབ་པར་བསམས་ལ། ཨོ་ཤ་ཏ་ཨྲ་ཤེ་
རུ་བུ་རུ་ཏ་ལེ་ཉི་ཏ་སར་ཤ་ཏྱི་ལྷ་ར་ཡ་ཏྱི་པར་སྐྱུ། ཞེས་བ་དང་། ཨོ་རྩོ་ཡ་མ་ཅི་ཏྱ་རྩ་
ལ་རི་ཤ་ཉི་དེ་སྤྱི་ཏྱི། སློག་ལ་ཡ་མ་རྩོ་སར་ཤ་ཏྱི་ལྷ་ར་ཡ་ཏྱི་པར་སྐྱུ་ཞེས་པའི་སྐྱགས་
གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སྒྲོས་ལན་གསུམ་བྱེད་དུ་འབྲུག་པ་ནི་གཞུང་གི་རྗེས་གནང་རོ། །ཐུགས་ཀྱི་
རྗེས་གནང་ནི། ཐུགས་ཀྱི་ཞེས་གསོལ་བ་གདབ། གཏོར་མ་ཆོས་སྐྱོང་ལྷུ་མ་སྤིང་དུ་བསྐྱེད་
པ་དེ་སློབ་མའི་སྐྱེ་བོར་བཞག །ཆོས་སྐྱོང་ལྷུ་མ་སྤིང་འཁོར་དང་བཅས་པ་བྱེད་རྣམས་གྱིས་
རྒྱལ་བ་དོན་ལྡན་གྱི་སྐུ་ཐོབ་ཐུང་། སྐུ་ཐོབ་ལྷ་བ་དམར་པོ། ལྷ་ཅུ་ཉི་མ་གྲགས། བརྗེ་ཏ་རྩ་བ་ནག་པོ།
པཏ་ཆེན་ག་ཡ་རྩ་ར། དེ་ལ་(༤༤)མར་ལོ་གཉན་ལོ་གཉིས་ཀས་ཐོབ་པས་གཉིས་ཀའམ་
གང་རུང་། ར་སའི་ཤུད་བྱ་བཟ་གིས་འབར། དཔལ་ལྷན་གྱུ་ཐོབ་འདར་ཆར། བོ་དོང་པ་
བཙོན་འབྲས་དོན་རྩེ། ཉན་ཆེན་བསོད་ནམས་བརྟན་པ། མཁན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ། ཀུན་
མཁྱེན་དཔལ་ལྷན་སེང་གོ། མཁས་གྲུ་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་། སྐུ་སྟོན་ཀུན་དགའ་བཟང་
པོ། དན་ཆོག་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན། སྐུ་ཐོབ་པའི་དབང་ལྷན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་
བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་དཔལ་ལྷན་སྤྲུལ་པ་རྣམས་གྱིས་བཀའ་དང་དམ་

ལ་བཏགས་པ་ནམས་ཀྱི་བཀའ་དང་དམ་ལས་མ་འདའ་བར་དོ་རྩེ་སློབ་མ་འདིའི་ཕྱི་བཞིན་
དུ་རྩེས་སུ་འགྲོངས་ལ་ལུས་དང་གྲིབ་མ་བཞིན་འགྲོགས་ཏེ། འགལ་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་སོལ།
མཐུན་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་སྐྱབས། དབྱ་བགེགས་ཐམས་ཅད་སྐྱལ། རི་ལྟར་བཙུལ་བའི་ལས་
ཐམས་ཅད་བྱུང་བར་མཛོད་ཅིག །ཅེས་ལན་གསུམ་བཀའ་བསློས། སྤྲགས་གཉིས་ཀྱང་
བཛོད་པས། ཆོས་སྐྱོང་ལུ་སྤྲོ་སློབ་མ་ནམས་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་མོ། །ཕྱུ་མོ།

༣༡། །དགེ་སློང་མ་དབལ་མའི་ལུགས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ སྐྱབ་ཐབས་བཞུགས་སོ། །

༡༽ མཆོད་བཞེད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

སྐྱ་མ་དང་འཕགས་པ་སྦྱར་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །མ་ལུས་དུས་
གསུམ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སློང་ཉིད་སློང་རྗེ་དབྱེར་མེད་བྱང་ཚུབ་སེམས། །སྦྱར་རས་
གཟིགས་གྱུར་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ནས། །དེ་ཉིད་སྐྱབ་ཐབས་མདོར་བསྐྱུས་གི་བར་བྱ། །

ཁ༽ སློན་འགྲོའི་རིམ་བ།

འདྲིར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་སྐྱབ་ཐབས་སྦྱང་བར་གནས་པའི་ཆ་
ག་དགེ་སློང་མ་དབལ་མའི་ལུགས་བཞེན་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་པས་ས་ག་རྩ་བ་ནས་
འགོ་བརྩམས། དུས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གནས་ཁང་གི་དོར་བྱས། དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་འདུ་
བརྒྱད། ལྷེ་བ་དམར། ལྟ་སྟོ། ལྷོ་སེར། ལུབ་དཀར། བྱང་ལྗང་། མཆོམས་རྣམས་མཛེས་
ཆོན་དུ་བྱ། ཚུ་གཉིས་ཉིད་སྦྱོང་རོལ་མོ་སོགས་མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་བསྐྱོར། ལུས་
པ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་མཁུལ་ཆེངས་དང་བཅས་པ་ཚུ་གཅིང་མས་སུམ་གཉིས་ཅམ་བཀའ་།
བྲི་ལ། སྐྱན་ལ། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་སྟེ་བུམ་རྩས་གང་འབྱོར་གཞུག། །འོ་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་གིས་ཁ་
བརྒྱན། མཐུལ་གྱི་མདུན་ངོས་སུ་བཀོད།

དང་པོ་ལ་ཐོག་མར་ཁྱས་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། སྤྱི་ལོ་འངས་མ་ཐག་ཐལ་མོ་སྤར་བ་བསྐྱེལ་བྱེ་
བའི་ཚུལ་དུ་བྱས་ཏེ་སྤྱིང་གར་བཞག་ནས། ཨོ་བསྐྱེལ་ལྷན་རྒྱ་མཁེ་སྤྱོད། ཞེས་བསྐྱེལ་རིགས་ཀྱི་
དམ་ཆོག་གི་བྱག་རྒྱ་བཅེངས་ཏེ་སྤགས་བཟོད་ནས་ཁྱས་བྱས་ལ། གསོ་སྦྱང་བྱང་བ་ནི་དང་
པོར་སྐྱ་མའི་བྱང་དང་། དེ་ནས་སྐྱ་མ་མི་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་རྟེན་གྱི་བྱང་དུ་ལེན་ན་ཡང་
སྐྱ་མ་དང་རྟེན་ལ་འཕགས་པ་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད། བྱག་བཅོལ་མཐུལ་བྱལ་ལ། རི་
ལྟར་སྤོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཏྲ་
ཅང་ཤེས་ལྟ་བུ། སྤང་པོ་ཆེན་པོ། བྱ་བ་བྱས་ཤིང་བྱེད་པ་བྱས་པ། ཁུར་པོར་བ། རང་གི་དོན་
རྗེས་སུ་ཐོབ་པ། སྤིད་པར་ཀུན་དུ་སྦྱོར་བ་ཡོངས་སུ་ཟད་པ། ཡང་དག་པའི་བཀའ། ལེགས་
པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བྱགས། ལེགས་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཤེས་རབ་ཅན་དེ་དག་གིས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་དང་། བན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། གྲོལ་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་དང་། ལུ་གེ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། བད་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསོ་སྦྱང་ཡང་དག་པར་མཛད་པ་དེ་

མཆོད་པ་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་སྒྲུབ་བྱ་བ།

— 457 —

གཤམ་སྐྱབས་སེམས་དང་སྦྱོར་འདྲེན།

སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཆོག་གས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ། །ཞེས་སོགས་(༣༥) དང་། འགྲོ་
རྣམས་བསྐྱེད་འདོད་བསམ་བློ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ། །བྱང་ཆུབ་
སྣོད་པོར་མཆིས་ཀྱི་བར། །ཏྲག་པར་བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི། །ཞེས་རབ་སྣོད་བཅེ་དང་
བཅས་པས། །བརྩོན་པས་སེམས་ཅན་དོན་དུ་བདག །སངས་རྒྱས་མདུན་དུ་གནས་བཞུགས་
ཏེ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་བཞི། །ཞེས་སོགས་སྐྱབས་དང་སྦྱོར་བའི་སྐྱབས་
འགྲོ་སེམས་སྐྱེད་བྲས་ལ། རང་སྐྱོད་ཅིག་སྤྲུགས་ཅི་ཆེན་པོར་གསལ་བའི་སྤྲུགས་ཀར་ཁྲ་བ་
ལ་གནས་པའི་རྣམ་པར་གྱི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། ལྷ་མ་འཕགས་པ་སྦྱོར་རས་གཟིགས་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཅན་ལ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷ་མ་རྣམས་དང་། འཕགས་པ་སྦྱོར་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྣ་ཆོག་གས་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོག་གས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆོས་སྦྱོར་སྦྱང་མའི་ཆོག་གས་
དང་བཅས་པ་སྦྱོར་བྲས། མདུན་ཀྱི་རྣམ་མཁར་བསྐྱེད་སྣོད་པོ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་འདབ་མ་
སྦྱོར་དང་ལྡན་པའི་སྣོད་དུ་བཞུགས་པར་གྱུར། ཅེས་ཆོག་གས་ཞིང་སྦྱོར་བྲས་ལ། སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་སྐྱེ། །ཞེས་སོགས་དང་། ལྷ་མའི་སྐྱེ་ནི་རྣམས་སྐྱེ། །ཞེས་སོགས་དང་།
དུས་གསུམ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ། །འགྲོ་དུག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྦྱོར་རས་
གཟིགས། །རྣམ་མཁར་ལྷ་སྤྱང་བྲས་པའི་བཅུ་གཅིག་ཞེས། །གཟི་བཟེད་འོད་དཔག་མེད་ལ་
བྲག་འཆལ་ལོ། །བྲག་སྦྱོར་འཁོར་ལོས་སྦྱོར་བའི་རྒྱལ་པོ་སྦྱོར། །ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱ་གཞི་
གཙོ་མོ་ལྷོ་ཀ་རའི་ཞབས། །མངའ་རིག་པ་ཁྲ་ཆེན་ལྷ་བ་གཞོན་ཏུ་དང་། །ཡེ་ཞེས་བཟང་
པོ་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས། །བརྒྱད་པའི་ལྷ་མ་རྣམས་ལ་བྲག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་
(༣༦)དང་། མགོན་པོ་སྤྲུགས་ཅི་ཆེན་ལྡན་པ། །སོགས་དང་། ཆོས་སྐྱེ་རྣམ་མཁར་བཞེན་དུ་

དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །སོགས་དང་། །འཕགས་པ་སེང་གེ་སྤྱོད་ཡིད་བཞིན་ནོར། །པར་གར་
དབང་ཐུགས་རྗེ་མི་བཞོལ་དང་། །དོན་ཡོད་ཞབས་དང་ཏ་ལ་ཏ་ལ་སྟེ། །སྤྱན་རས་གཟིགས་
དབང་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །པར་རྒྱན་དང་དོ་རྗེ་ཆོས་དབང་ཐུག་ཏུ་རི་རི་ལ་ཞོན་
མགྲིན་སྟོན་ཏེ། །ཕྱོགས་བཅུར་བཞུགས་པའི་འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །སྤྱན་རས་གཟིགས་
དབང་རྣམས་ལ། །ཞེས་སོགས་དང་། །སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་ན་གཞན་ཡང་ཕྱག་འཆལ་གྱི་ཆོགས་
བཅད་རིམ་ལྟར་འོས་པ་སྐབས་དང་སྤྱར་ལ།

དེ་ནས། །རང་གི་སྤྱིང་གའི་སྤྱིལས་བྱུང་བའི་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པར་
བྱུང་བར་བསམས་ལ། །ཨོ་ལོ་ཀེ་ཤ་ར་ས་པ་རི་ལྷ་ར་ཨཱྀྃ་པ་ཏྲི་ཙྰ་སྭ་ཏྲ། དེ་བཞིན་དུ། །པ་ཏྲི་
ནས། །ཤལ་འེ་བར་སྤྱར་ནས་མཆོད། །རྒྱས་པར་སྤོ་ན། །རི་སྟེད་སྤྱད་ག་སོགས་བཟང་སྤྱོད་
གྱི་ཡན་ལག་བདུན་པ་རྣམས་དང་། །སྤྱོད་འཇུག་གི་མཆོད་ལེ་བསྟོ་ལེ་སོགས་ནས་འབྱུང་
བ་རྣམས་ཀྱང་བྲ། །མཐལ་རྒྱས་པར་དབུལ། །བྱང་ཆུབ་ལྷུང་བཤགས། །ལྷ་མ་དོ་རྗེ་འཛིན་མ།
སྤྱོད་འཇུག་གི་བཤགས་ལེ་སོགས་སྐབས་དང་སྤྱར་བའི་སྤྲིག་བཤགས་བྲ། །དེ་ནས་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་དག་གི་གཞུངས་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་གའོན།

གཉིས་པ། དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་ ༡༽ བདག་སྤྱོད་སྟོམ་ཚུལ།

གཉིས་པ་དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་བདག་མདུན་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་བདག་སྤྱོད་སྟོམ་
པའི་ཚུལ་ལ། །སངས་རྒྱས་གསང་བའི་རྣམ་འཛུམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། །སྟོང་པ་ཡི་གེ་སྤྱོད་
གཞུགས་དང་། །ཕྱག་རྒྱ་མཆོན་མ་དུག་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོམས་ལ། །ཨོ་
སྭ་ལྷ་ཨ་ཤྲྀ་སའ་ལྷ་སྭ་སྭ་ཨ་ཤྲྀ་ཏྲི་ཏྲི། །བདག་དང་སྟོམ་བྱའི་ལྷ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་
(༤ན)རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱུང་བར་བསམ་པ་ནི་ལྷ་དུག་

ལས་དོན་དམ་པའི་ལྷོད། །སྟོང་པའི་ངང་ལས་ཨོ་མ་ཤི་བསྟེན་ཏུ་ཞེས་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་གདངས་
ནམ་མཁའི་ཁམས་བྲུབ་པར་གྲག་པར་གྱུར་པར་བསམ་པ་སྒྲུའི་ལྷ། དེ་ལས་རང་དང་སྟེན་དེ་
བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་སྟེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡིག་བྲུག་དེ་ཉིད་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་ལ་
དངུལ་ཚུ་ཞེན་པ་སྟར་བྱེས་པའི་ནམ་པ་ཅན་དུ་འཁོད་པར་གྱུར་པར་བསམ་པ་ནི་ཡི་གའི་
ལྷ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་གསེར་བཙོ་མ་སྟར་འབར་བའི་བསྟེན་འདབ་མ་སྟོང་དང་ལྷན་
པ་ལྟེ་བ་ལ་ཨོ་མ་ཤི་བསྟེན་ཏུ་སྟེ་ཞེས་པས་མཆོན་པར་འགྱུར། རྒྱ་བ་བསྟེན་སྤྲུགས་དང་བཅས་
པ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པའི་སྤྲུགས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་པ་ལྷ་ལྷ་མེད་པ་སྟོན། ནམ་མཁའི་
ཁམས་ཐམས་ཅད་བྲུབ་པར་བྱས། རྒྱལ་བ་སྤྲུགས་བཅས་ཐམས་ཅད་མཆོད་པའི་སྤྲིན་གྱིས་
མཆོད། དེགས་བྲུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྟེན་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱས།
འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། སྤྲུག་འདུས་རང་གི་སེམས་སྟེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྟེན་
སྤྲུགས་བྱེད་དང་བཅས་པ་ལ་བེམ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྟོང་གསེར་བསྟེན་དང་སྟེ་བའི་
གདན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་འཕགས་པ་སྤྲུག་རས་གཟིགས་དབང་བྲུག་བཞེངས་པ་སྐྱེ་མཛོག་
དཀར་པོ་ལང་ཆོ་དར་ལ་བབ་ཅིང་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ། ཞལ་བཅུ་གཅིག་གི་ཅ་ཞལ་དཀར་བ།
གཡས་ལྗང་། གཡོན་དམར་བ། དེའི་སྟེང་མ་དབུས་ལྗང་། གཡས་དམར་། གཡོན་དཀར་
བ། དེའི་སྟེང་མ་དབུས་དམར་། གཡས་དཀར་། གཡོན་ལྗང་བ། དེ་ནམས་ཀྱང་སྤྲུན་དཀྱུས་
རིང་ཞིང་སྤྲ་བ་ཞལ་འཇུག་པའི་མདངས་ཅན། དེའི་སྟེང་ན་ཁོ་ཞལ་ནག་པོ་མཆེ་བ་བཙེགས་
ཤིང་ཁོ་གཉེར་(༩བ)དང་ལྷན་པ་སྤྲུན་གསུམ་པ། རལ་པ་དམར་སེར་གྱེན་དུ་བསྐྱེད་བ། དེའི་
སྤྱི་བོར་ཞི་ཞལ་དམར་པོ་གཙུག་ཏྱིར་དང་བཅས་པ་ཆངས་པར་སྦྱོད་པའི་ཆ་ལྷགས་ཅན།
རྒྱན་སྤངས་ཤིང་མགུལ་བ་དང་བཅས་པ། རྒྱག་དང་པོ་གཉིས་སྤྲུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྤྲུང་བ།
གཡས་ཀྱི་གཉིས་པས་བཟང་བྱེད། གསུམ་པས་མཆོག་སྤྲིན་ལས་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་བབས་
པས་ཡི་དྲགས་ཀྱི་བཀེས་སྟོན་སེལ་བ། བཞི་པས་འཁོར་ལོ་འཛིན་བ། གཡོན་གྱི་གཉིས་

པས་གསེར་གྱི་པར་ཡུ་བ་དང་བཅས་པ། གསུམ་པས་རིལ་བ་སྤྱི་སྒྲུགས། བཞི་པས་མདའ་
གཞུ་འཛིན་པ། བྱག་ལྟག་མ་དགུ་བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་ཅ་གཉིས་པར་འཛིན་པ་ལྟར་འཇམ་
ཞིང་མཆོག་སྤྱན་མཛད་པ། བྱག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐིལ་ན་སྤྱན་རེ་རེ་ཡོད་པ། བྱག་རྣམས་
ཡར་དབུའི་གཙུག་ཏྱར་དང་མར་བྱས་མེའི་ལྷ་ང་ལས་མི་འདའ་བ། རི་དྲགས་ཀྱི་པགས་པས་
རྒྱ་མ་གཡོན་པ་བཀའ་ཅིང་རས་བཟང་པོའི་ཤམ་ཐབས་ཅན། རྗེར་བྱས་སྤྱོད་པའི་གསེར་གྱི་
སྒྲི་རགས་དང་ལྗན་པ། རལ་པ་དམར་སེར་གྱི་ཐེང་བས་མཛེས་པ། རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་རྒྱ།
ན་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། དབུང་རྒྱ། བྱག་གཏུབ། ཞབས་གཏུབ་ཅན། དར་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་ན་
བཟས་སྒྲུབས་ཤིང་འོད་ཟེར་དམར་པོ་འཕྲོ་བ་སྒྲོམ་སྟེ་དེ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ལྗོངས། །དེའི་སྤྱི་བོར་
ཨོྭ་དཀར་པོ། མགིན་པར་ལྷུང་མར་པོ། ཐུགས་ཀར་རྩྭ་སྟོན་པོ། ཐུགས་ཀར་ཆུ་བའི་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲིམ་དཀར་པོ་རིང་ཆ་ཆོག་དྲག་དང་བཅས་པ། དེ་ནས་པར་འཛིན་བྱག་རྒྱ་དང་།
ཨོྭ་པར་ལྷུང་ལྷ་ལྷ་ཡེ་སྒྲུ། ཞེས་བཟོད་ཅིང་ཐུགས་ཀ་དང་སྤྱན་མཆོམས་དང་མགིན་པ་
དབུང་མགོ་རྣམས་སུ་རེག་ཅིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ནི་བྱག་རྒྱའི་ལྗོངས། །

དེ་ནས། ཐུགས་ཀའི་སྒྲིམ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། (༥༦)བསྒྲོམས་པ་དང་འབྲ་བའི་ཡེ་
ཤེས་པ་སྤྱན་དངས། ཨོྭ་ལོ་གི་ཤར་ས་པ་རི་སྒྲ་ར་བརྩ་ས་མ་ཇུ་ཞེས་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དངས།
རྩྭ་བོ་རྩྭ་དམ་ཆོག་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར། སྒྲར་ཡང་ཐུགས་ཀའི་སྒྲིམ་ལས་འོད་
ཟེར་འཕྲོས། འོད་དཔག་མེད་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིགས་ལྷ་འཁོར་བཅས་སྤྱན་དངས། སྤྱོན་
རྒྱ་གཉིས་ཉེར་སྤྱོད་ལྷ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བདག་
ལ་མཛོན་པར་དབང་བསྐྱར་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀ་
ནས་སྤྱོད་པའི་གོས་དཀར་མོ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་བདུད་རྩིས་གང་བའི་བྲམ་པ་
ཐོགས་ནས། རི་ལྟར་བལྟམས་པ་ཅམ་གྱིས་ནི། །ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཁྱས་གསོལ་ལྟར། །ལྷ་
ཡི་ཚུ་ནི་དག་པ་ཡིས། །དེ་བཞིན་བདག་གིས་སྐྱེ་ཁྱེས་གསོལ། །ཨོྭ་སཐ་ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཨ་ནི་

[illegible]

ཁ། མདུན་བསྐྱེད་སྒོམ་ཚུལ།

དེ་ནས་མདུན་བསྐྱེད་བྱ་བ་ནི། རུལ་ཆོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་སྤར་ལྟར། སྤ་བྲུ་
ཐས་སྒྲོང་པར་སྤངས། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩི་ལས་སྦྱོར་དཀར་པོ་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྡ་འཕྲོ་
བ་ཆད། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་གཞལ་ཡས་བྱ་བཞི་སྒོ་བཞི་ཏྲ་བབས་བཞི་
དང་བཅས་པ། དེའི་དབྱུང་སུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་བསྒྲ་དང་ཆུ་བའི་གདན། རྒྱས་པར་
བྱེད་ན། ཨོ་མ་ཉི་བརྟེ་རྩྱུ་ཞེས་པའི་སྤགས་ཀྱི་གདངས་ནམ་མཁའི་ཁམས་བྲུབ་པར་བྱག་
པར་གྱུར་ཅེས་སོགས་སྤར་བཤད་བ་ལྟར་ལྟ་བུའི་གྱི་སྐྱེད་ཆོག་རྫོགས་པར་བྱ། བསྐྱེད་
བ་ལ་དགའ་ན། དེའི་སྟེང་དུ་རྩི་དཀར་པོ་ལས་བྱུང་བའི་བསྒྲ་དཀར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་བ་
གསེར་བཙོ་མ་ལྟར་འབར་བ་རྩི་ཡིག་གིས་མཚན་པ། དེ་ལས་འོད་འཕྲོས། དོན་གཉིས་
བྱས། འདུས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་འཕགས་བ་སྦྱར་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་བཞེངས་
པ། ཞེས་པ་(༤ན)ནས། འོད་ཟེར་དཀར་པོ་འཕྲོ་བ་ཞེས་པའི་བར་སྤར་ལྟར་ལ། ཤར་དུ་
རྩྱུ་ལས་མི་བསྐྱེད་བ་སྒྲོན་པོ་གཡས་ས་གཞོན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅན། སྒྲོན་རྩྱུ་ལས་རིན་འབྱུང་
སེར་པོ་གཡས་མཚོག་སྦྱར་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅན། ལུབ་ཏུ་ཨོ་ལས་རྣམས་སྤང་མཛད་དཀར་
པོ་བྱང་ཚུབ་མཚོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཅན། བྱང་དུ་ཨ་ལས་དོན་ཡོད་བྲུབ་བ་ལྟར་གྱུ་སྦྱབས་སྦྱར་
གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅན། གཙོ་བོའི་ཐུགས་ཀར་བད་ཆའི་སྟེང་དུ་རྩི་དཀར་པོ་ལས་འོད་འཕྲོས། པོ་
ཏྲ་ལ་ནས་འཕགས་བ་སྦྱར་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་སངས་རྒྱས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་
ཆོགས་དང་བཅས་བ་སྦྱར་བྱངས། མ་ལུས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མགོན་གྱུར་ཅིང་། །བདུད་
སྟེ་དབྱང་བཅས་མི་བཟད་འཛོམས་མཛད་ལྟ། །དངོས་རྣམས་མ་ལུས་ཅི་བཞིན་མཐེན་གྱུར་
པའི། །བཙོམ་ལྟར་འཁོར་བཅས་གནས་འདིར་གཤེགས་སུ་གསོལ། ཨོ་སར་ཏྲ་ཐུ་ག་ཏྲ་ལོ་

གི་ཤུ་ར་ས་པ་རི་སྐྱ་ར་བརྩེ་ས་མ་རྩེ་རྩེ་འི་རྩོད་མ་ཆོག་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར།
ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་བོར་ཨོྲ་དཀར་པོ། མཁའ་པར་ལྷུང་མར་པོ། ཐུགས་ཀར་རྩྱུ་སྤྲོན་པོ།
ཞེས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་ཆོབ། དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་སྤར་བཞིན་བྲ། མཆོད་
བསྟོད་རྒྱས་བསྐྱས་རི་ལྷར་འདོད་པ་བྲ།

དེ་ནས། བདག་མདུན་གཉིས་ཀའི་ཕྱག་མཇུབ་ལས་བདུད་རྩིའི་རྒྱན་བབས། ལུས་པ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་ཆུས་གང་བར་གྱུར་པར་བསམ་ལ། གཟུངས་རིང་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་བསྐྱེ།
དེ་ནས་རང་གི་སྤྱི་བོར་དགེ་སྟོང་མ་དཔལ་མོ་བུའགས་ནས་ངོ་ཆེན་མཛད་པར་བསམས་
ཏེ། ཨོྲ་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །འཛིག་རྟེན་སྒྲ་མ་སྤྱིད་པ་གསུམ་གྱིས་
བསྟོད་པ་པོ། །ལྷ་ཡི་གཙོ་བོ་བདུད་དང་ཆངས་པས་བསྟོད་(༤བ)པ་པོ། །ཐུབ་པའི་རྒྱལ་
མཆོག་བསྟོད་པས་བྱུབ་པར་མཛད་པ་པོ། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་མཆོག་ལ་
ཕྱག་འཆའ་ལོ། །བདེ་གཤེགས་དབག་མེད་སྐྱ་ཉྩེ་སྐྱ་བཟང་འཛིན་པ་པོ། །བདེ་གཤེགས་
སྤང་བ་མཐའ་ཡས་དབུ་རྒྱན་འཛིན་པ་པོ། །ཕྱག་གཡས་མཆོག་སྤྱིན་ཡི་དྲགས་བཀའ་སྒྲོམ་
སེལ་བ་པོ། །ཕྱག་གཡོན་གསེར་གྱི་བསྐྱེས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ་པོ། །དྲི་ཞེས་རལ་པའི་སྤྱིང་
བ་དམར་སེར་འབྲུག་པ་པོ། །ཞལ་རས་རྒྱས་བ་སྐྱ་བ་ལྷ་བྱར་མཛེས་པ་པོ། །སྤྱན་གྱི་བསྐྱེ་
མཆོག་ཏུ་བཟང་ཞིང་ཡངས་པ་པོ། །ཁ་བ་བྱང་ལྷར་རྣམ་དཀར་དྲི་དང་ལྷན་པ་པོ། །དྲི་མེད་
འོད་ཆགས་ལུ་ཏིག་ཆོམ་བྱ་འཛིན་པ་པོ། །མཛེས་པའི་འོད་ཟེར་སྐྱ་རེངས་དམར་པོས་བརྒྱན་
པ་པོ། །བསྐྱེའི་མཆོ་ལྷར་ཕྱག་ནི་དངར་བར་བྱས་པ་པོ། །སྟོན་ཀའི་སྤྱིན་གྱི་མདོག་དང་ལྷན་
ཞིང་གཞོན་པ་པོ། །རིན་ཆེན་མང་པོས་དབྱང་བ་གཉིས་ནི་བརྒྱན་པ་པོ། །ལོ་མའི་མཆོག་
ལྷར་ཕྱག་མཐིལ་གཞོན་ཞིང་འཛམ་པ་པོ། །རི་དྲགས་ལྷགས་པས་རྩ་མ་གཡོན་པ་བཀའ་བ་
པོ། །སྟན་ཆ་གདུ་བྱས་སྤྱིག་ཅིང་རྒྱན་རྣམས་འཆང་བ་པོ། །དྲི་མ་མེད་པ་བསྐྱེའི་མཆོག་ལ་
གནས་པ་པོ། །ལྷེ་བའི་ངོས་ནི་བསྐྱེ་འདབ་ལྷར་འཛམ་པ་པོ། །གསེར་གྱི་སྐྱ་རགས་མཆོག་ལ་

འོར་བུས་སྤྲུལ་པ་པོ། །སྟ་བུར་དགྲིས་པའི་རས་བཟང་ཤམ་ཐབས་འཛིན་པ་པོ། །སྦྱབ་པའི་
མཁུན་མཆོག་མཆོ་ཆེན་པ་རོལ་བྱིན་པ་པོ། །མཆོག་བརྟེས་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉི་བར་
བསགས་པ་པོ། །རྟག་ཏུ་བདེ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་ནད་སེལ་བ་པོ། །གསུམ་མཐར་མཛད་
ཅིང་མཁའ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་སྟོན་པ་པོ། །ལུས་ཅན་མཆོག་སྟེ་བདུད་དབྱང་འབྱུག་ལས་རྒྱལ་བ་
པོ། །གསེར་གྱི་རྒྱུ་ཤར་གདུབ་སྤྲེལ་ལས་ཞབས་ཡིད་འོང་བ་པོ། །ཆངས་པའི་གནས་(༨ན)པ་
བཞི་ཡིས་དབེན་པར་མཛད་པ་པོ། །ཡོངས་རྫོགས་ཉི་བར་བསགས་ཤིང་བསྟན་པ་གཉིར་
བ་པོ། །འོ་མའི་མཆོ་དང་ཚུ་ཡི་མཆོ་ལས་སྦྱོལ་བ་པོ། །གང་ཞིག་རྟག་ཏུ་ཐོ་རངས་ལངས་
ནས་གྲུས་པ་ཡིས། །སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིད་ལ་སེམས་བྱེད་ཅིང་། །བསྟོད་པའི་
མཆོག་འདིས་དག་ཅིང་གསལ་བར་བསྟོད་བྱེད་ན། །དེ་ནི་སྦྱེས་པའམ་ནི་བྱུང་མེད་ཡིན་ཡང་
བྱུང་། །སྦྱེ་བ་འདི་འམ་མ་འོངས་སྦྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ། །འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
དགོས་པ་ཀུན་འབྱུང་འབྱུང་། །ཞེས་པོ་བསྟོད་ཉིར་གཅིག་བྱའོ། །

གསུམ་པ། མཐུག་གི་ཆོ་ག

གསུམ་པ་མཐུག་གི་ཆོ་ག་ལ་འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་བཀད་པ་ནི། །འཕགས་པ་
སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཐུགས་རྗེའི་གཉེར། །འཁོར་དང་བཅས་པ་བདག་ལ་དགོངས་སུ་
གསོལ། །བདག་དང་པ་མ་རིགས་དུག་སེམས་ཅན་རྣམས། །སྦྱར་དུ་འཁོར་བའི་མཆོ་ལས་
བསྐྱལ་དུ་གསོལ། །ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་སྒྲ་མེད་བྱང་ཚུབ་སེམས། །སྦྱར་དུ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བར་མཛད་
དུ་གསོལ། །ཐོག་མེད་ནས་བསགས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམས། །སྦྱགས་རྗེའི་ཆབ་ཀྱིས་
སྦྱར་དུ་དག་མཛད་ནས། །སྦྱགས་རྗེའི་ཕྱག་བརྒྱའི་བདག་དང་འགྲོ་བ་རྣམས། །བདེ་བ་
ཅན་གྱི་ཞིང་དུ་བྱང་དུ་གསོལ། །འོད་དཔག་མེད་དང་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་གིས། །ཆོ་

རབས་ཀྱན་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་མཛད་ནས། །མ་ནོར་ལམ་བཟང་ལེགས་པར་བསྟན་ནས་
ཀྱང་། །སྤྱར་དུ་སངས་རྒྱས་ས་ལ་བཞག་ཏུ་གསོལ། །ཞེས་གདུང་ལུགས་བྲག་པོས་གསོལ་
བ་གདག། །དེ་ནས་གཏོར་མ་གཏང་བ་ནི། དཀར་གཏོར་གསུམ་བཤམས། ཆབ་ཀྱིས་བྲན།
སྤྱ་བྲུ་མས་སྟོང་པར་སྤྱངས། སྟོང་པའི་ངང་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོད་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་
ནམས་ཀྱི་ནང་དུ་གཏོར་མ་བྲག་པོ་མེད་(ཧ་མེད་པའི་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་གྱུར་པར་
བསམ། ཨོ་ཨུཾ་ཧྱུྃ་གསུམ་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབ། སྟོང་པོ་ལན་གསུམ་ཀྱི་མཐར་བ་ལོ་ཏ་
སྤྱར་བའོ། ཡང་ན། ཨུ་ཁོ་གི་ཤུ་ར་ས་པ་རི་ལྷ་ར་བ་ལོ་བྲ་རྒྱུ་ཡེ་སྤྱུ་གསུམ་ཀྱིས་
འཕགས་པ་འཁོར་བཅས་དང་། ཨུ་ཀ་རོས་ཆོས་སྟོང་དང་གཞི་བདག་ནམས་ལ་དབུལ།
སྐབས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གཞོལ་ལོ། །དེ་ནས་སྤར་ཡང་མེ་ལོང་ལ་ལྷའི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་
བ་ལ་བུམ་པའི་ཆུས། འགྲོ་བའི་སྟོན་མེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་ལ། །དེ་ཞེས་བདུད་ཅིའི་
རྒྱན་ཀྱིས་ཁྲུས་གསོལ་བས། །འགྲོ་བའི་སྤྱི་བ་གཉིས་དེ་མ་ཀྱན་བསལ་ནས། །དེ་བལ་སྤྱ་
གསུམ་བརྟེས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །ཅེས་ཁྲུས་གསོལ།

ཀ༽ བསྟོ་སྟོན་ཤིས་བརྗོད།

དེ་ནས་བསྟོ་བ་དང་སྟོན་ལམ་སྐབས་དང་སྤྱར་བར་བྱ། ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ལན་གསུམ་
བརྒྱས་ལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ།
བདག་ཅག་ལས་དང་པོ་པར་གྱུར་པས་བྱིང་བ་དང་ཆོད་པའི་དབང་གིས་ཉིང་རེ་འཛིན་མི་
གསལ་བ་དང་། ཐུགས་མ་དག་པ་དང་། ཆོ་ག་ལྷག་ཆད་དུ་གྱུར་པ་དང་། གཅོད་སྤྱ་རྒྱུང་བ་
ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་ཁྱེད་ནམས་ལ་བཟོད་པར་
གསོལ་གྱི། བདག་ཅག་ལ་སྤྱི་བ་པར་མི་འགྱུར་བར་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་བརྗོད་དེ་བཟོད་

པར་གསོལ་ནས། ཨོ་མ་ཁི་པ་རྩེ་རྒྱ། ཞེས་བརྗོད་པས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་
བྱོན་ཏེ་ཁྱས་གསོལ་བས་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དག་པར་བསམ། དེ་ལྟར་
སྦྱར་དངོས་གཉིས་ལ་ཆོ་ག་ཆར་གསུམ་གསུམ་བྱ་དགོས་པའི་དང་པོ་གཉིས་ལ་ཁྱས་བྱས་
གསོ་སྦྱར་བྲངས་ནས་ཆོ་ག་ཆར་རེ་དང་། གསོ་སྦྱར་མ་གཏོགས་པའི་ཁྱས་ནས་མཐུག་གི་
ཁྱས་ཀྱི་བར་ཆར་གཉིས་རེ་བྱ་ཞིང་། སྦྱར་བའི་ཉིན་དཀར་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་གདན་ཅིག་
བྱ། ཞེ་ཆར་། བཅོང་སོགས་སྒྲོག་(༡ན)པའི་རིགས། ལྷག་མ། སྒྲགས་པ། ཏིལ་སྒན་མ་ལ་
ལུག་ནམས་དང་། རང་གི་ཁ་འཕྲོ་ནམས་ཀྱང་སྤང་། སྦྱོད་མཁར་བ་དང་ལོ་མ་ལག་མཐེལ་
ནམས་སུ་མི་བཟུལ། ཕྱི་ངོ་ར་བྱ་རམ་སོགས་བསྟེན་དུ་བྱང་། དངོས་གཞིའི་ཉིན་ཐོ་རངས་
གཉིད་སད་པ་ནས་སྤྱོད་བཅད་བྱ། འབྲུ་ཉག་གཅིག་གམ་ཚུ་ཐེགས་གཅིག་གི་བཟུང་བཏུང་
མི་བྱ། སྦྱོད་ལམ་ཀྱན་དུ་ལྟའི་ནལ་འཕྱོར་དང་ལྟན་པ་དང་། མཆན་མོ་ཉལ་བའི་ཆེ་རང་
དང་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དང་། དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་
རྩི་ཡིག་ལ་བསྟུ་ཞིང་། རྩི་མི་དམིགས་པར་བསམས་ལ་ལྟ་ཐོག་དུ་གཞག། སང་སྐྱ་རངས་
ཤར་ནས་ཐོར་ཐུག་གསོལ་བ་སྒྲ་མ་སྤྲ་མའི་ཐུག་ལེན་ལ་ཡོད་ཅིང་། རྗེས་ཆོག་ལ་གསོ་
སྦྱར་མ་གཏོགས་པའི་ཆོ་ག་ཆར་གཅིག་བྱ། དེ་ནས་མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་པ་རྟེན་ལ་
བརྟེན་པར་བཞུགས་པའམ་གཤེགས་སུ་གསོལ་བ་དང་། བཟ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་དག་
ཀྱང་བྱའོ། །འཕགས་པ་སྐྱན་རས་གཟིགས་དབང་སྐྱབ་པའི་ཐབས། །རྒྱུད་རྗེའི་དགོངས་པ་
ནམས་དང་མི་འགལ་ཞིང་། །དཔལ་ལྷན་དཔལ་མོའི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བུར། །བཀོད་པས་
འགོ་ཀྱན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་ཤོག། །ཅས་པ་འདི་ནི་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོ་དང་། ཁྱད་པར་སྒྲ་འབྲུམ་དཀར་
བཅུ་བ་སྟེ་རྩི་མིང་ཅན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན། དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་སྦྱར་བའི་ཡེ་གེ་བ་ནི་ཐུགས་ལས་
ནམ་པར་རྒྱལ་བའོ། །།རྟ་མཚུ། །།

བར་བྱང་སློན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་རྩལ་དལ་འབབ་གྲུང་། །
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྒྲིང་ཐག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འབྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
རེས་ལེགས་འོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་བ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྐྱབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྒྱུན་པའི་སྒྲ་སྒྲིའི་སྤྲིག་སྦྱོང་མི་བཟད་བས་གངས་ལྗོངས་
ཆོས་ལྷན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྤང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་
བར་བྱས། རྩོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྒྱལ་ཐན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གཞོད་འཆོ་བྱ་བུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་
དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀྱན་ནས་ལྷ་བདེའི་རྒྱུད་ཆོགས་མཚོ་ལྟར་བརྒྱལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་
ཁ་བ་ཙན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རྒྱར་ཡང་སྤར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་
དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། ནམ་འཛེན་
ཤུག་སེམྱའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕམ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། བར་བསྟན་
གྲུབ་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྤར་ཆོག་པའི་དགོ་བུའི་སློན་ཆོག་
ཏུ་ཤུག་མེད་དགོ་སྒོར་ཆོས་སྤྲུལ་བ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤར་བཤོ། །དགོའོ། །

ཡུལ་དབང་དགེ་འདུན་ཀྱི་མཆོད་གསུང་འབྲུམ།

པོ་ཏ་ཁ་པའི་སྟོན་ཆ།

མཛད་པ་པོ། ཡུལ་དབང་དགེ་འདུན་ཀྱི་མཆོད་

སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

དཔེ་སྟོན་འགན་འཁུར་བ།

ཞུ་བའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

ས་ཁྱེ་མཆོད་ཆེད་དཔེ་སྟོན་ཆ།

དཔེ་སྟོན་འཁུར་པའི་སྟོན་ཆ།

ཞུ་བའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

ས་ཁྱེ་མཆོད་ཆེད་དཔེ་སྟོན་ཆ།

ཡིག་འབྲུག་དང་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོན་ཆ།

ཞུ་བའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

ས་ཁྱེ་མཆོད་ཆེད་དཔེ་སྟོན་ཆ།

མཛད་པའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

ཞུ་བའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

པའི་སྟོན་ཆ།

ཕྱི་མོ་ 2014 ལོར་པའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

པའི་སྟོན་ཆ།

ཕྱི་མོ་ 2014 ལོར་པའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

པའི་སྟོན་ཆ།

པའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ། 300 བཟུང་།

དཔེ་སྟོན་ཆ།

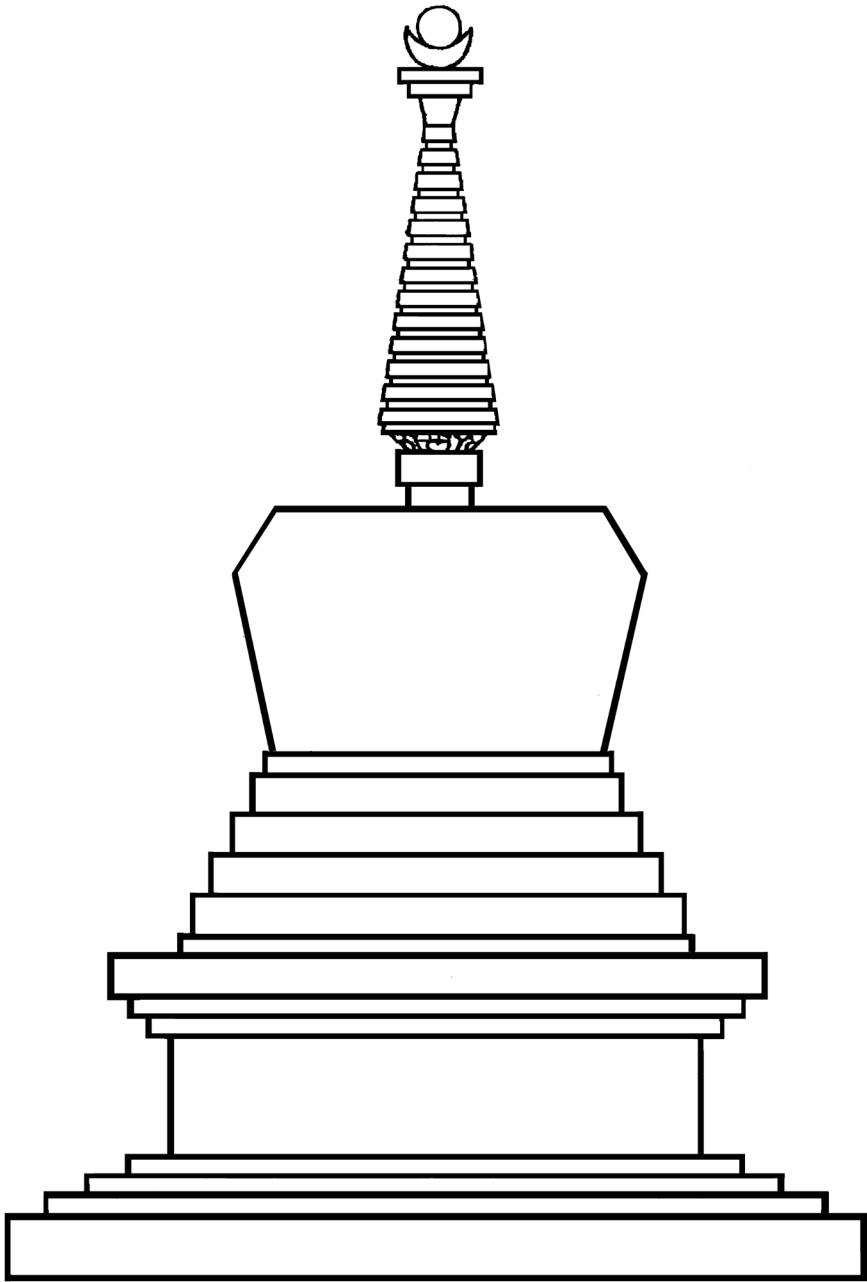
7x9.5 ཡིག་གཞུགས། སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

དཔེ་སྟོན་ཆ།

ISBN 978-93-83091-27-0 ཡིག་ཆ། 16

དཔེ་སྟོན་ཆ།

ཞུ་བའི་སྟོན་ཆ་པའི་སྟོན་ཆ།

སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཐུགས་། མངོན་མཆོད་བྱང་ཆུབ་མཆོད་པའི་རྟེན། །

